

monio in cā criminali bene facit tex in cā. inq. eo. tit. Et ideo licet in secūda examinatione testis p̄dictis dicat qd nō hēo editō dictos inq. s̄tos, tñ non sufficit, postq̄ subest cā inimicitiz, ut dixi. Et quis tēp quo iste testis secundo loco fuit examinatus, remissit & odiū & inimicitias: q̄ in secūdo testificatu dicit, qd non habuit inimicitiam cum eis, nec per hoc creditur idoneus ⁊ quia inimicus, cū quo de reatari b̄ fa cta est pax non censet idoneus testis, ut est tex. no. 3. q. 2. accusatores. el. & no. inno. in praellegato. c. cum oporteat. Ergo cum non appareat, qd ante tempus secūda testificatio nis remissit iniuriā, aut pacē fecerit, licet ipso secundo testificatu appareret tñ, qd non habeat odium contra eos, p hoc non redditur testis habilis ad testificandum contra p̄di ctos inq. s̄tos. Et posito, qd cā inimicitiz processisset a d. Iacobo, tñ hoc non facit, qd inimicus eius sit idoneus testis, * ut no. Bal. in l. athletæ. s. dant remissio. ff. de execut. ut. & per id qd nō ibi gl. in verb. in cā, qd legem dicit ibi Bal. rō aliter reperiri. & no. Ant. de But. in c. ueniens. el. 2. de spon. nisi qd iudici posset constare, qd in fraudem fuisset causata inimi citia, nec ille posset testificari contra eum. l. i. s. cum q. s. & ibi Bar. ff. de quib. & Jo. And. in c. si de test. Bar. in l. sed & si q. s. illud. ff. si q. cau. in l. 2. s. sed si agant. ff. de iur. Et sic d. Bar. tñ qd inimicus Iacobi non est idoneus testis. Ita nec est Alex. frater d. Jacobi, patet, qd uidemus, qd ⁊ non solum inimicus repellitur a testimonio, sed amicus inimici. c. repellitur. & ca. cum oporteat. & in cap. cum p. de accusa. l. sciendi. & ibi Bar. ff. de leg. no. Pet. Cyn. & Bal. in l. si quis testibus. C. de testi. no. l. liberti. C. de inof. testa. cum si. & eodē modo inimicus fra tris mei dē reddi suspectus contra me. Præterea iste testis nō deponere, qd Alex. dedit auxilium Iacobo tenendo eum i terra p capillis, & qd Iacob. uulnerabat eū, tñ si non probat de facto principali ipsius Iacob. p. dictum testē nec est dici pōt esse pbatum de dicto auxilio contra Alex. ut no. p. Bar. l. si si q. rem. s. si tu Titium. in ff. de furt. cuius dictum com munitur sequuntur docto. Secundus testis est d. D. Catharina, ista est non probat, tum quia unus testis non plenē pbat, cap. cum a nobis. de testi. l. 2. ff. eod. tit. & tanto magis qñ est mulier, qm qd dicebat Io. de Are. et de iure ciuili nō p te esse testis in criminali cā, ut refert Io. And. in addi. Speculan tit. de test. ueris. Item qd est mulier, per rōnes ibi relatas per eum, uerum qd aliqui in hoc contradicunt o. i. Iac. de Are. d iure ciuili. ideo non facio in op. iura magnum fundamentū. Propterea debilitatur dictum eius, eo quia inter eam & dictos inquisitos interueniunt causæ odij & inimicitiz, saltē psumptiue patet: qd ipsa deponit, quod dicti inquisiti mina ti fuerunt contra eam, licet non fuerit percussa, & quod dicti inquisiti protulerunt uerba iniuriōsa dicendo, putana uacē ua al bordel. & iniuriā intulerunt fratri ipsius testis igre diendo domum eius armati, ut offenderent Ioan. qd secū erat in mensā, iuxta l. lex Corn. in prin. ff. de iniur. ⁊ iniuria illata fratri intelligitur etiam illata forori quod ad repellendū eā a testimonio ferent Io. lex Come. in prin. & ibi Bar. l. i. 2. & 3. ff. de lib. cau. & l. cum scimus. C. de agr. & cens. lib. 1. r. l. prima. alias 2. & ibi Bal. C. si quis prædicit pol. l. cum gl. ibi Bal. C. de rap. vir. & sufficit, qd præcessit uera, uel præsumpti ua causa odij, licet sit sine mentis odio, ut supra dixi circa p cedentem testem, posito etiam qd non essent istæ causæ tales quæ inducerent inimicitiam capitalem, uel grauissimā, & sic ex toto non repellerent testem, tamen minuunt fidem tes tis arbitrio iudicantis, ut no. gl. & doc in d. c. cum oporteat & gl. in l. 2. in prin. ff. de test. expressis gl. 3. q. 5. in accusa tores. alias est in c. accusationibus in gl. que incl. arg. Nō p bat etiam iste testis, quia dicit qd Iac. percussit Ioannē i ca pite duab. percussionebus ex quibus resultatur uulnera, sed primus & tertius testis contradicunt, quia dicunt, qd percus sit Iac. Ioannem tribus percussionebus, ex quibus resultatur quatuor uulnera, & hoc p no. in c. in nostra. de testi. Non pro bat est Cecilia secunda testis rōne causari inimicitiz, quas dixi circa præcedentē testem, pterquam qd ista non dicit, qd inquisiti minati fuerunt cōtra eā, propterea prout mihi i fa cto præsupponitur, ista est ætatis 17. anno, ergo non potest

Lib. I. Consil. Alex.

esse testis in causa criminali, in l. testimoniu. ff. de testi. & saltem concurrentibus aliis supra proxime dictis causis, qui bus laborat iste testis, v. qd quamuis ista Cecilia fuerit rece pta in tellem ex officio iudicis, & ad motū iudicis, & nō ad petitionem alicuius accusatoris, uel infiguratoris, aut quere lantis, non sit inter testis p̄dicta. Præterea non hē sup̄ conte stem aliquem idoneum & legitimū, ut patet ex sup̄ dictis & inf̄a dicendis, alii duo testes non probant, quia sunt sin gulares, & non interfuerunt percussioni, seu qñ fuit per petrarum assertū delictū. l. testiu. C. de testi. calicet cām. de proba. sunt et alique uarietates inter p̄dictos primos tres tes tes, & et inter primam & secūdā eorum examinationem. & allegat est defectus probationis temporis rōne mensis, de quibus tactum est per clarissimum dñm aduocatū inquisi torum, & non puto aliter super illis insidendum. Ex quibus oibus concludo non esse in terminis labentem. ff. de pœ nis. dum Iuriscōsultus ibi dicit, sanctius. n. est relinqui im punitum facinus nocentis, quā innocentem damnare, & per consequens concludo d. inquisitos esse absoluentes.

ADDITIONES.

- a ¶ Causa, Hypopol. Marf. singul. 178. l. prima. s. præterea. nu. 3. de qua ff. l. i. l. fororum. C. de his quibus ut indigno. consil. 167. col. 5. lib. 4. Alex. in lib. 4. consilio 127. num. 19. Iudex tamen debet arbitrari, & dictum Inno. in c. cum Io. & And. ut loquitur etiam in teste ignorante non est simpliciter uerum.
- b ¶ Recenti. Alc. trac. prae sum. reg. 2. prae sum. 11.
- c ¶ Testis, Vile quæ circa hoc scribit Iason in l. hæreditas. col. 2. C. de his, quibus ut indignis. Et Alex. hic sequitur Iason consil. 167. col. pen. l. 4. Et inimicitia debet esse euident, non dubia, ut repellatur, Iason in l. fo rerem. C. de his quibus ut indigno. Natta.
- c ¶ Nec etiam, infra lib. 4. consil. 127. nu. 6.

S Y M M A R I V M.

- 1 Mulier, cui legantur alimenta in domo hæredum, tenetur ibi mora ri, & ad opera obsequiales.
- 2 Fundans se ex tempore debet illud determinatē probare.
- 3 Qualitas requiritur ad actum debet specificē probari.
- 4 Tempus ante dictam a teste conseruet repetitur.
- 5 Testes singulares in uniuersali quando non sufficiunt.
- 6 Taxa, sicut alimentorum reliquū de hæreditate, non considerantur bona emphiteutica, nec proprietates, sed proventus bonorum hæreditarium. nu. 7.

C O N S I L I V M C.

S VPER primo casu* causæ uertentis inter D. Iacobam uxorem Vgolini de Gandolfis agentem & D. Marthæ uxorem quondam præstantissimi doctoris D. Matthæ de Urbino se defendentem plura dici possent. sed attingam ea tñ, quæ magis substantialia esse putabo. Et in primis præsuppono, qd intentio dicti magistri Antonii testatoris fuit, qd D. Bartholomæus suus posset commodē habitare cum hē redibus ipsius testatoris, & debere simul cum eis uiuere & alimenta percipere, fecus si hoc commodē facere non pos set, quia tunc uoluit, qd posset habitare in domo dicti testato ris in camera, in qua stabat tpe, quo maritus suus uiuebat, & ibi deberet hīe uictum & uestitū hīe possibilitatem suæ hæreditatis, ita colligitur ex uerbis ipsius testamenti, dū in eo dicit, qd reliquit dictis duabus uxori bus filiorum suorum uictum & uestitum & habitationem in domo ipsius testatoris secundum possibilitatem suæ hæreditatis, & ita qd si ambæ aut ipsarum altera nō posset habitare & commo dē morari cum hæreditibus suis uniuersalibus * qd unaqueq; ipsarum possit & ualeat habitare in dicta domo dicti testa toris, scilicet qualibet in camera sua, in qua habitabat & sta bat tempore quo mariti uiuebant, & ibi habere debeant ui ctum & uestitum secundum possibilitatem suæ hæreditatis.

- 1 ¶ Nam eo ipso, quod testator uult alimenta p̄stari in domo habitationis heredū, apparet, quod hoc adiecit fauore hæ redum,

Liber Primus Consil. Alexand.

redum, nam tunc hereditas minus grauis est alimentatio. l. Caio. s. si. cur. ibi no. per Bar. in ff. de alim. & cib. leg. & no. in l. illis. ff. de condi. & dem. & in l. i. C. de leg. & in cons. incip. Quidam sibi filios heredes, & isto casu debet praestare hereditatem in domo legatarius sibi qualitate sua persona, ut inquit Bar. in d. l. Caio. s. Imperator. & Bal. Ang. & Sal. in d. l. i. C. de lega. nam ut inquit Bal. & praedicti alij in d. l. i. det. prelegat operas obsequiales in domo & non ibi stare tanquam corpus mortuum d. l. illis liberis. ibi in uerbo obsequio & c. ibi et v. Pan. de Cast. in d. l. diuortio. in prin. ff. fol. mar. Et sic tale legatum habet annexam conditionem morandi cum hereditas, & si legatarius conditionem non impleuit, adeo q. p. cum sit legatarius tenetur d. l. illis liberis. Constat autem ex tpe, quo legata per D. Iacobam, vt heredem D. Barthol. petuntur, ipsa non vixit, nec moram est cum hereditas, sed seorsum in camera. ¶ Vnde est videndum, an sit probatum, q. ipsa Do. Barthol. commode non potuerit cum hereditas habitare, & sic q. per eam non steterit. Et super hoc inuenio ex pluribus testibus octo de hoc fuisse, & oēs singulares, & consequenter non probant. c. licet causam de proba. c. postquam. de elect. prout plenius infra dicam, alia rōne etiam non probant, vt infra sigillatim deducam. ¶ Et in primis attestatioe Ioannis Blasij primi testis & ipse non probat: quia deponit, q. audiuit pluries D. Barthol. altercantem cum Antonio, & Antonium cum ea, & successiue cum magistro Ioanne Baptista post reditum eius d. D. Barthol. semper existente in dicta camera, in qua habitauerat cum marito. Nam aduertendum est, q. iste testis non deponit quo anno fuerit ista altercatio, nisi quod deponit, quod fuit tempore, quo dicta domina Bartholom. erat vidua, unde potuit esse quod ista altercatio fuit post multos & multos annos, postquam ipsa desierat viuere & morari cum dictis hereditas, & habitauerat in dicta camera & prope tempus, quo demum mortuus est Antonius & domina Nina, & sic non concludit quod de anno 1446. a quo tempore vult d. D. Iacobam consequi alimentatio pro tempore inde secuto per annos 10. & nouem experit illa altercatio. Nam illo anno & ante etiam D. Bartholomaea (vt actor asserit) ceperat non morari cum hereditas, ut ipsemet Iacobam fatetur in suis positionibus, & si morata fuisset cum hereditas, & uiuisset cum eis, non potest dicere sibi alimenta ab eis non fuisse praestita, nisi probaret aliunde habuisse. l. si. C. de alimen. pup. praest. & ibi doct. & no. Bart. & alij in l. eum seruus. ff. de uerb. oblig. Cum ergo non sit probatum, quod ab anno illius temporis, quo ipsa cepit seorsum habitare, seu aliquo alio limitato & certo tempore fuerint altercationes & discordiae inter eam & heredes, propter quas commode non potuerit ipsa cum eis morari & viuere, non potest obtinere, quia cum ipsa petat alimentatio pro ipsis anno 10. incipiendo ab anno 1446. & mense Februarij, quibus temporibus non est morata cum hereditas fundamentum intentionis suae est ostendendum, q. sine culpa sua dicto tempore non habitauit, per illam l. libertas. & patet ex uerbis testamenti. Ergo oportet probare, q. toto dicto tempore non potuit commode cum eis morari: quia ille, qui se fundat ex tempore debet de tempore illo probare. l. matrem. C. de proba. l. eum actum. & ibi no. ff. de neg. gest. l. in clem. si. de rescript. & per Bart. plenē in l. non solum. s. sed vt probari. ff. de ope. no. nunc. cum si hoc autem non probat iste testis, qui de nullo limitato tempore deponit, ergo eius probatio tanquam obscura & incerta non releuat. in praesentia. de proba. l. Pomponius scribit, si frumentum. s. si de rei vendi. l. neque naturales. C. de probat. Non probat etiam iste testis alia ratione, quia dicit, q. nescit, an illa altercatio, quam audiuit, fuerit causa, propter quam dicta domina non posset habitare & morari familiariter cum dictis hereditas, non concludit ergo iste testis, & sic non probat, ut dixi. Nam non omnis altercatio debet dici causa iusta, propter quam quis non possit commode cum alio habitare, nam vt docet experientia, quae est efficax rerum magistra cap. quomodo sit. de elec. in 6. non est dare, q. inter plures simul commorantes aliquo tempore non occurrant aliquando altercationes, & tamen simul nō

demum eos cohabitare & viuere. Oportebat ergo probare fuisse probabilem eam, pp. q. diceret, non posse commode simul morari: quia qualitas requirit ad actū det. specificē. b. bari. l. i. s. docere. ff. vi. bono. rapt. l. i. s. ait pitor. & ibi Bar. ne quid in summi. publi. & declarat in notabili q. 60. l. And. c. i. de homin. in 6. in nouella & Bal. in l. si q. non dicit rap. d. re. in 3. vel. 4. col. C. de epi. & cle. & dicit Bar. d. no. in cons. incipiente commune Lucignani. super tertio dubio, q. ibi q. se fundat inculpa alicuius, sine agendo, sine expiendi, det. de iud. illa culpa certa & limitata, allegat l. prior. edict. in prin. ff. de iniur. litem exigit. ff. de dol. cav. circa de. in 6. l. testis non pbat aliquā culpā dictorum hereditas, & potuit esse, q. iusta habuit eam altercandi Antonius, sine agendo, q. cum dicta domina altercetur ex facto & ea ipsius agendo, ita q. nō pot. dicit, q. ista pbatio aliquo mō sufficiat, & ista testis deponit, q. credit et dicta dñam habitasse in d. camera sua maiore parte, q. testator non ita disposuit: sed in eam, in quo commode cum hereditas morari nō posset, & est singularis iste testis, q. dicit, q. teste tñ pte auduit ista. Secundus testis est Guidaterius Euangelista, qui ijsdem rationibus non probat, qui dicit, q. audiuit bis, vel ter Antonium altercantem cum D. Barthol. sed q. non recordat, q. uerba fuerint, & nescit, quae ea fuerit altercationis, nec a quo processerit, & (quod peius est) de nullo certo & limitato tempore deponit, non enim dicit quo anno, vel tempore haec fuerint de per praedicta circa praecedentem tellem apparet non probare. Præterea iste testis, & etiā primus nihil dicit de discordia cum D. Nina, & tamē D. Iacobam in suis positionibus & actis solum deducit, q. D. Barthol. discessit ab habitando cum hereditas pp. discordias quas habuit cū D. Nina. Et ppter hoc et dico q. tertius testis, scilicet Petrus Bartholom. non probat: maxime quia de aliquo certo anno, seu tempore non deponit, quod nescit causam, propter quam recesserit ab habitando cum dictis hereditas, & licet interrogatus, a quo p. cederet discordia inter dictos Anton. & dominam Bartholom. dicit se nō alter scire, nisi quod multoties ipsa domina Bartholomaea habitante in dicta camera & volente aquam de puteo dicte domus, non poterat habere, & quod ibidem habitante fuit clausum osium, per quod de dicta camera decessit debar in domum, & quod nescit, quia clausum: tamen hoc sufficit, quia dicit, quod haec fuerunt tempore, quo iam dicta domina Bartholom. habitabat in dicta camera, & non dicit quo anno, & sic potuit esse prope tempus, quo demum decessit Anton. & domina Nina, qui decesserunt per plures annos ante dominam Bartholom. & sic paucio tempore durasset causa impedimenti, quia cessante debebat dicta domina Bartholom. stare cum hereditas, ut infra diceretur, & sic non concludit ista probatio de aliquo limitato & certo tempore, quo inuenit istud impedimentum. Et etiam aduertatur, quod iste testis non deponit, quod tempore, quo dicta domina Bartholom. habitabat familiariter cum hereditas culpa & impedimentum processerit a dictis Bartholom. uel domina Nina, & quod commode non potuisset stare cum hereditas, & sic non probat, per ea quae dixi circa primum testē, & licet dicat, quod tempore quo dicta domina Bartholom. habitabat in dicta camera, multoties non potuit aquam de puteo habere dicte domus, hoc nihil facit ad rem: quia non dicit, q. propter culpam hereditas hoc fuerit, nec q. dicta carentia aquae eo tempore, quo iam habitabat in dicta camera, fuit causa discessus ab hereditas. & licet similiter dicat, q. habitante dicta domina Bartholom. in dicta camera, fuerit clausum osium, per quod de dicta camera ascendebatur in domum, & nescit, quae certe hoc non releuat ijsdem rationibus, & licet quatenus que contingat claudi unum osium, non sequitur, quin possit aperiri aliquo petente, & dicit fuisse praedicta pte dicta domina Bartholom. & Bartholomaeo, & neminem dat contentem. ¶ Quartus testis est Guido Negotij, qui fuit hereditas dictae domine Bartholom. qui non pbat: quia non deponit de certa & limitata culpa hereditas, solum dicit, q. uidit d. D. Bartholom. discordem cum Ant. & D. Nina, quominus dicit, q. non recordat de ea discordia, nec dicit, q. talis autem est discordia

quod fuerit iusta cā, pp̄ commodē non posset habitare & morari cum haredibus: & sic nō probat, vt dixi circa primū testem: nec deponit de villo limitato tpe, seu anno, & interrogatus quibus præsētibz, dicit se teste D. Bartho. D. Nina & Ant. & neminem ostendit contestem. Quintus testis est D. Elisabet, q̄ similiter nō pbat q̄a deponit de tempore, quo iā habitabat D. Bartho. in d. camera: quia dicit q̄ qñ ipse testis venit ad habitandū in vicinia d. Bartho. D. Bartho habitabat in d. camera: & p̄ nescit, q̄ fuerit cā, pp̄ quam d. D. Barth. discessit ab habitando cum dictis haredibus: nisi q̄ postq̄ ipsa testis venit ad habitandū in vicinia D. Ant. erat in lite & discordia cum d. D. Bartho. & ut plurimum ei non loquebatur, nisi vociferando: & nolebat, q̄ acciperet aquam de puteo, & quod intraret in domum eorum: tamen non deponit, quo tempore hoc inciperet fieri, seu quo tempore viderit hoc, & sic potuit esse ppe tempus, quo d. Ant. mortuus est, & non de anno 1446. nec alio ibi proximo tempore. & p consequens non concludit de tempore, pro quo domina Iacoba agit. Interrogata de cā scientia dicit, q̄ prædicta uidit & audiuit, ut supra testificata est, & interrogata de tempore dicit continuē, donec Bar. vixit, & donec nixit Antonij, q̄ vltima verba testis intelliguntur, de tempore, de quo supra dixit a tempore, quo ista testis venit ad standū in dicta vicinia, quo tempore dicit, q̄ d. D. Bartho. iam habitabat in d. camera, in qua habitauerat in vtra mariti, alijs testis deponeret, de tempore, quo ipsemet interrogatus in causa scientia non deposuerat aliquid scire. Et q̄ tempus ante dictū intelligitur repetitum, voluit no. Bar. in l. Labeo. ff. de suppelleg. & Bal. in l. de quibus. in pen. col. ff. de leg. & in lapud antiquos. C. de fur. & Ant. de But. in c. in pe. col. de cōfue. ne testis videatur variare a prius d. arg. c. cum tude testibz, & sic probatio talis testis nō concludit alio modo in tem pore, & per consequens non dicitur probare de præsētia, & interrogatus qbus præsētibz dixit se teste D. Bartholo. D. Nina & Anto. & alijs cōiucinis, & tñ nullum cōiucinum hēre contestem, & sic est etiam singularis. Et quamuis Petrus tertius testis sit cōiucinus, tñ nō deponit, put fecit ista mulier, nec probat superius ostendi. Et licet super interrogatoris dicit q̄ credit, q̄ d. D. Barth. elegit habitare in d. camera: q̄ Ant. non contentabatur, q̄ staret cū eis, & q̄ cā euitandi scandalum nullam rōnem assignat, q̄ concernat tempus, q̄ d. D. Barth. discessit ab habitando familiariter cum dictis haredibus, vel quā ostēdat, q̄ de anno 1466. aut 1457. aut certo & iimitato tempore, vel anno d. D. Bart. commodē non potuerit cum dictis haredibus habitare & sic habuerit iustam cām non habitandi cum eis, & testis deponens p verbum, credo, saltem qñ reddidit rōnem inferentem: verum est illud, quod dicit credere, sed non probat, ut plenē no. in l. testium. maxime per Cy. C. de test. & p Bar. in l. 2. s. pen. ff. de aqua plu. ar. & hī plenē in c. quoties de test. & in c. lites de præsūm. & Spe. in t. de teste. s. i. in ver. qui deponit de crudelitate, deniq; iste testis solum deponit de discordia cum Anto. sed D. Iacoba solum deducit in suis positionibus & capitulis, q̄ p discordias quas habebat Barth. cū d. Nina discessit ipsa D. Barth. ab habitando cum dictis haredibus, non aut dicit, q̄ discessit pp discordias cū Antonio. ¶ Sextus testis est Hieronymus fer Nicolai, qui non probat, q̄a deponit de auditu ab alio, & non recordatur a quo, ergo nulla est eius pbatio. d. l. testium. C. de test. c. tam literis. de test. & maxime qñ non recordatur, a quo audiuerit, quo casu est sola fama non probaret, quomodo diceret, se audisise a maiore parte si non recordaretur a quo, ut dicit Inn. in c. qualiter & qñ de accu. Bar. in l. de minore. s. si plurimū. ff. de q. in ver. quaro si testis interrogatus a quibus personis audiuisit & c. & ibi communiter sequuntur alij & vbiq̄. & licet dicat iste testis, q̄ aliquādo audiuit J. Antonium alteratētem & uociferantē contra ipsam dominam Bartho tamen non dicit quod propter hoc non potuerit cōmodē habitare cū haredibus, nec dicit quo anno istud incēperit, aut quo tēpore fuerit, & sic de tempore necessario ad uictoriam dista domini Iacobi non concluditur dictum est. Nam interrogatus de

Lib. I. Cons. Alex.

tpe dixit inuentibus d. D. Bartho. & d. Antonio, & licet sup interrogatoris, q̄ dicta discordia cōtinuē donec Antonius vixit fuit inter eos, tñ nō deponit de tpe initij huius discordia & clarum est, q̄ non intellexit testis de oī tpe incipiendo à primo die qua Ant. cepit uiuere, cum nō possit intel ligi continuē, s. a tpe quo cepit esse discordia, debet in dubio fieri interpretatio contra producentem, ut in d. c. in pre sentia, & no. d. in l. inter stipulatem. s. i. ff. de verb. ob. & l. si quis intentione ambigua. ff. de iudi. Et quis super dictis interrogatoris testis dicat, q̄ credit q̄ discordia erat tanta, q̄ non potuisset stare ad habitandum & comedendum, & tñ de ponendo per uerbum crudelitatis, & non specificādo culpam limitatam nō probat, vt circa alios testes dictū fuit. Præterea iste testis dicit se credere, q̄ discordia processit ex utraque parte, sed maxime ex parte Antonij, & sic nega ri non pōt, quin dicat, vtrumque fuisse in culpa, & qñ uterq; culpam committit, melior est conditio rei, ne ex culpa sua actor cōmodum cū alterius iactura sentiat, p lapud Celsū. s. Marcellus. ff. de doli excep. l. i. s. i. ff. ne quis cum qui in ius voc. est. Præterea d. Iaco. deducit, q̄ d. Barth. discessit pp discordias, quas habuit & habebat cum d. Nina, & iste testis non dicit se vnq̄ fuisse præsētem alicui discordia cū d. Nina. ¶ Septimus testis, s. Petrus Ant. Laurentij dicit se in effectu nihil scire. Octauus testis Anto. alijs Tātus Masoli, qui deponere vltus, q̄ aliquis alius, tñ non probat, quia licet dicat, q̄ p tēps 12. ann. quibus ipse stetit in domo præ dicta do. Bar. non poterat ascendere in salā, & coquinā, & dicat, q̄ fuit Ant. tñ super hoc interrogatus in cā scientia fm formam interrogatorum D. Matthæ nullā cām scientia p sensum corporis reddidit, q̄ d. Anto. fuerit illi, qui fecit claudi, ergo non probat, ut no. in l. solam. C. de testi. & in c. cum cā inter archi. episcopum. de testibus, & in hoc q̄ Antonius fecerit, neminem habet contestem. Et dato, q̄ fuisset semel clausum ostium, non sequitur, q̄ Anto. hoc fecit, ne domi, Bartho. posset ascendere horis cōgruis ad mēsam, q̄a varijs ex causis contingere pōt ostium uno certo spatio stare clausum probabili rōne, & postea aperiri, ita q̄ certē dici nō po test talem probationem concludere, & interrogatus quibus præsētibz, dicit se teste D. Bartho. & do. Nina & d. Anto. & alijs de domo, & nullus de domo examinatus est qui hoc dicat, ita q̄ iste testis ut unus præsertim in tpe. ¶ Nec p dictis obstat, dicere q̄ testes singulares & sufficiunt ad pbandum quid uniuersale, puta quem fuisse usum iurisdictionis, seu fuisse in quasi possessione iurisd. per not. p glo. & Jacob. But. in l. ob carmen. s. si fide testibz per Innoc. in d. equaliter & qñ. & per Spec. in tit. de inquisit. s. i. uerfi. quid si unus, & uerfi. seq. & Pan. de Leaza. in sua disputatione irrecipiente. Contra insimul debiti opponit, & Bal. in l. data opera. C. qui accusa. non poss. & Bal. in l. i. C. de testa. & in l. actor. C. de pbat. facit, qd̄ no. Cy. in l. 2. C. que sit longa cōsuet. quasi satis esse videat, q̄ testes in unum rei finem conueniant, & concordent, ut inquit Old. & Bal. l. i. C. si unus ex plu. app. per l. qui. C. de penis. cum simil. quia rīdeo, q̄ ibi tractatur de probatione alicuius rei, in qua sit tps de necessitate, tunc testes singulares nullo modo probant est si uelint probare aliquid in genere, ita est de mente glo. ordinariā, q̄ ibi ad hoc sequuntur doc. in d. l. ob carmen. s. si ubi glo. uult, q̄ licet ad probandum in genere, quem posse disse, sufficiant testes singulares, tñ secus est, ubi quis uult probare possessionem alicuius limitati tps, qd̄ uoluit Bar. & alij in d. l. Celsus. ad fin. ff. de ulucap. Anto. de But. in cap. licet cām de probatio, per id quod not. gl. 3. questio. q̄ nihilominus: & ita est uult Paul. de Leaza. in disputatione supra allegata. & Ioan. de Imo. in c. inter pares. ff. de re iudi. sed in proposito nostro tempus erat de substantia: q̄ ante annum 1446. tempore quo d. Bartho. discessit ab habitando cum dictis haredibus dicta dña esse in discordia cum ea, adeo q̄ d. D. Bartholo. nra non posset cōmodē habitare cum dictis haredibus: ergo non sufficit pbat per testes singulares. Secidō rīdeo q̄ ubi tractatur de probando non unum totum uniuersale: sed tractatur de probando aliquas causas, ex quibus resul

Libri Primus Confil. Alexand.

rat multiplicatio alicuius rei, non sufficiunt testes singulares, vñ si volo probare, q̄ aliquis sanctus frequenter fecit miracula, non sufficit, si probō per vñum testem, q̄ sanauit vñū claudum, & per alium testem, q̄ illuminauit unum cæcum, & sic de singulis, no. Archin. c. nec mirum. 27. q. 5. & origina liter fuit d. Vincentij & aliorum in c. venerabili. de testi. p. c. licet ex quadam, eo. tit. & no. Ant. de But. in c. cum oporteat. de accu. vbi ex hoc inferit, q̄ si volo probare Titium esse hæreticum, & probat per unum testem, q̄ Titius dixit, q̄ Christus non venit in virginem, & per alium probat, q̄ ipse dixit, q̄ persona Trinitatis non sint euales, non probant illum esse hæreticum per prædicta, & hoc et not. Salic. in l. testium. C. de testibus. Pro hoc et dicit Anton. de But. in d. cap. cū oporteat, q̄ si unus testis dicit, q̄ Titius occidit Stephanum, & alius dicit, q̄ occidit Malegonellam, non probatur, Titium esse homicidā: quia tales causæ potius inferunt multiplicacionem delicti, q̄ probent vñum totū. Pro hoc et dicit q̄ si unus testis deponit, q̄ Titius est vfurarius: q̄ mutauit Ant. 10. sub vfuris alius deponit, q̄ mutauit octo sub vfuris, non probant Titium esse vfurarium, & tenuit Fed. de Sen. conf. 6. 4. incip. Cum procu. & c. in fin. & in confil. incip. q̄ talis est, nunquid constituto. & Laurentius de Rodolph. in cap. consilium. de vsu. q. 117. Sed in proposito tractabat de probando culpabilem discordiam D. Ninæ q̄ habebat cum d. D. Barthol. adeo q̄ non posset commodē ibi habitare, ergo licet testes singulares probarent culpam etiam multiplicatam, non dñt tñ sufficiente probare. Fortius uñ, q̄ de iure verius sit, q̄ et testes, ubi tractatur de probando aliquid in genere, non sufficiunt testes singulares: ut voluit Host. in summa de testibus s. quæ diuersitas, versic. quid si agatur de decima: ubi et refert ibidem tenuisse Goffred. ubi voluit, q̄ ad probandū quasi possessionem iurisdiccionis, uel quasi possessionem iuris decimandi non sufficiunt testes singulares, ut et voluit glin. d. c. nihilominus. Nam dictum testis regulatur fm̄ cām, seu rōnem q̄ assignatur, unde si non assignat causam, uel assignat minus sufficientem, non probat, ut no. in ca. quanto, de referiptis. & in d. l. solam. cum similib. & ideo ex quo testis est singularis in causa per eū allegata, in qua non habet contestem non probat. Item: q̄ ratio, per q̄ testes singulares non probant actum particularem, habet et locum in actu uniuersali. Et in hac opin. ut et refidere Innocent. in dicto cap. qualiter & qñ. el secundo, de accusatio. ibi dum dicit, sed alij dicunt contra & c. nam illa est ultima opinio, recitata per Inno. & illa ut approbata per eum, ut not. Ioan. And. in dicto capitulo. 1. de penis. in sexto. in nouella. in capitulo. primo. de senten. excommunicata. in 6. & Bal. in authen. ex testa. in princip. C. de collat. facit, q̄ not. glo. in l. qui filium. s. Sabines. ff. ad Trebellia. & in l. si idem cum eodem. in fine. ff. de iurisdiccion. omni. iudi. & ideo q̄ aliter allegat Innocent. in capitulo. qualiter & quando corrupte allegat, istam opinio. ut antiorum uideret etia approbare In nocent. in dicto capitulo. licet ex quadam. & cum ea trāsit Specula. in titu. de teste. s. iā de interrogatorijs, versic. idem de tempore. in fin. & ibi Richard. Malum. ut refert Bal. in d. l. o carmen. s. finā. in lectura antiqua, quia quilibet testis est unus solus, & unus non probat. capitulo. cum dilecti. & in cap. bonæ de electio. iurifurandi. C. de testi. etiam tenet Io. de Imol. in d. capite. cum oporteat. & in d. l. inter partes. in quarta colum. Quinimō secundum eum opinio cōtraria non probatur per aliquem tex. unde non debemus recedere a regula, quæ habet, q̄ testes singulares non probant, quanto magis in casu nostro, in quo agitur de probando impedimēto, ad quod non reperitur, quod sufficiunt testes singulares, qui etiam alij defectibus laborant. ¶ Secundo etiam, quod in casu, in quo domi. Iaco. probasset, q̄ propter discordias quas secū haberet domina Nina & dominus Antonius non potuisset cōmodē morari cum hæredibus, tamen nō potuisset domina Iacoba obtinere pro tempore, quod do. Barthol. superuixit post mortem dictæ domi. Ninæ & Antonij. Nam domina Iacoba in suis positionibus secundo loco productis asserit, quod domina Bartholom. superuixerit post mortem

dominæ Ninæ & Antonij per decem annos, & testes domine Iacobæ videntur deponere, quod decesserit de anno 1455. ut deponit quatuor testis scilicet domina. Elisabeth. Petrus Bartholomæi: & Marcus Bartholom. & Simon Antonij: nam cum per mortem eorum cessaret impedimentum * cessare debet accusatio d. Bar. in l. 1. s. dies. ff. quando appellat. l. ab hostibus. s. sed quod si mater. & l. sed si per prætorum. s. sed cum ferat. s. quoties. ff. ex quibus cau. mal. Titia. Sotus. vfuras. cum similibus. ff. de legatis secundo. Et pro certo valde rigorosum vñ, q̄ hæres d. D. Bartholom. quod certos suos exegit a principio, & donec vixit per tempus 20. annorum, & vltra ista alimenta non petierit, si nūc huiusmodi exactio hæredi concederetur ¶ puto et verum, q̄ ubi probatum fuisset de impedimento quod in dicta taxatione alimentorum non debuisset computari bona emphyteutica, seu fructuaria bonorum receptorum ab ecclesia pro se, filiis & nepotibus, cum testator voluerit præstari alimenta fm̄ possibilitatem suæ hereditatis, in quo non ueniunt huiusmodi bona, cum dñs magis cōmunes conclusiones, ut Bar. in litem vendendum. s. ff. de petito. heredita. & in l. quod dicitur. de verb. obl. cum cōcordantijs, ut referendū alijs dixi & temp. si in d. l. quod dñ. nec etiam assignari debuisset dictæ legatariæ de fructibus legitimæ descendendum dicti testatoris ¶ not. in l. vxor. & in l. vltima. ff. de usufructu. legat. & in auth. nūissima. C. de inoffic. testa. per Salic. in auth. quod locat. C. si muli. secundū nup. facit l. Papinianus. s. quarta. ff. de inoffic. testamen. ¶ Clarum etiam est, quod in dictis alimentis præstandis dñt haberi ratio fructuum ¶ qui percipiuntur bonis hereditatis, & non debet vendi proprietates bonorum ¶ dictis alimentis præstandis l. Imperator. & ibi no. docti. ff. de Trebell. qui bonis suis. & ibi Ang. ff. de cefso. bonorum. l. alimentorum. in prin. ff. vbi pupil. educa. debeatur. & no. Bar. in pen. in prin. ff. de alimen. legat. & no. Ang. in l. diuis. ff. de petito. heredita. & in l. 1. C. de lega. & in auth. nisi rogati. Cal. Trebell. & Bal. in l. voluntaris. C. de fideic. & Sal. in l. 1. c. dñs in l. si. C. ubi pupil. educa. debe. Debit enim primò dicitur * q̄s alienum * l. si uniuersi. C. de lega. & l. usufructu bonor. legato. s. de legatis. ff. ad leg. fal. iunctis no. per Bal. in l. voluntatis. verb. quero, nunquid legatum arbitrium, & super ijs ultimis fuit plenè & copiose allegatum in allegationibus præstantissimorum doctorem * cum processu transmissis. Ideo circa hoc non putauit expedire ulterius insistere.

ADDITIONES.

- * Super primo casu. ¶ Idem etiam conf. 3. lib. 4. In hoc eodem casu pro hæredibus aduersus iur. alimentarias consilium reddidit Ad. Sic. conf. 63. prædixit scribitur. l. 1. s. de pro alimentarijs contra hæreses cōsuluit Cor. conf. 286. pro præsentis consulationis. lib. 3. Nax.
- * Cum hæredibus suis viueret filibus, istud est etiam de iure cōmuni, quia potest recedere substatē iuxta causā recedendi, ff. dñs. Bar. in d. l. Caio. s. si puta, secūcū eū, si uxor sit iuuenis, & nonnulli in domo eius pudicitie infid. antor. scribit l. as. C. de iur. 44. col. 2. 1. lib. Eccles. dñs. l. i. bit l. as. in l. d. uortio. col. 7. ff. sol. mar. Et inter cetera nec. q̄ legatarius cum bit onus probandi causā iustā, quod est difficile, na. Pet. de hoc. conf. 154. incip. Super 1. quæstio multum insilendo. Et uide etiam plenè conf. Pau. de Cast. conf. 167. c. niderandum est hic lib. 1. Et quod quid sit dictum, si habitauerit cum filiis, & filii moriuntur. Soc. conf. 68. lib. 1. cum conf. leg. Et iusta est causā recedendi, ff. percutitur. Alex. conf. 4. in filib. 2. vbi ponit de præp. Et eodem modo filijs, qui habet uxorem si propter nouerales contentiones, licet quia pator sit improbatu. tæ, & dicit ius similes in domo, non possit eū patre habitare, pater debet eum & uxorem extra domum alere. Bal. no. in tra. do. 7. par. 3. quæ uile. Et in hac materia uide plenum consil. Cra. conf. 268. Et de nouera non habitante cum priuigno secundum iustum testatoris. Rui. conf. 34. lib. 2. Natta.
- a ¶ Conf. 2. 1. 1. ad infra lib. 3. conf. 133. m. 2.
- b ¶ Tempore Bal. Sal. l. si. C. de ier. ex suo fac. Soc. conf. 42. col. 3. lib. 1. col. 283. col. 3. lib. 2.
- c ¶ Specificæ. Alex. conf. 119. col. 2. eo. lib. conf. 3. num. 7. lib. 2. Cur. Sen. conf. 59. num. 7. conf. 73. col. 2. l. 1. si exiraneus, in fide. condici. cau. d. 1. non solum. S. sciendum. conf. 1. ff. de no. op. pen. Dec. l. fin. col. 1. C. de edict. Ad. & post cessionem. conf. 7. de prob. conf. 544.
- d ¶ Bar. conf. 133.
- e ¶ Ne ex culpa sua. ¶ Adde tex. in l. si seruum. s. sequitur. ff. de ver. obl. tit.
- e ¶ Singulares. supra conf. 72.
- * Impedimentum. ¶ Nota bona iura, quod cessante impedimento cessat exactio.

excoſatio, ad quod facies, quod ſcribit Anton. de Butri. in cap. ex ratione de appella. adductus per Alex. conſ. 19. col. 1. ſupra eo. de appellatione, q non poteſt habere copiam Papæ, non ſi ſiſcit. ſi ſemel fuerit impeditus, ſed oportet, q daret impedimentum, & conſtit illud dinare. Idem Iaſ. dicit in l. ſi. n. 1. §. C. de iur. emp. h. Natta.

¶ Fructuum in lib. 5. conſ. 7. col. 2. Bal. conſ. 30. in 2. Ant. Imo. Alel. Imperator. ad Treb. Pan. lex. l. mar. cum in ſiſ. maris, ſol. mat. Lance. Deſ. lapid. ſulphurum. §. n. gres. de leg. 2. de iudiis, de reg. iur.

¶ Aſeſia. ubi. ¶ Que debet deditur, antequam præſtare alimenta legata. Vide Picum in ſ. Tuna. q. 61. Et vide etiam ibi q. 63. ponit And. Sicum in preſum. conſ. 63. & dum ibi in l. d. ubi dicit, q od hæres detrahit primo alimenta ſua, ad e. Bal. in l. 1. §. ſiſ. q. 63. ſi de iur. & ratio, dicitur, ubi per illum tex. dicit, quod non tenetur quis coactare uictum ſuum propter alimenta matris, uel alterius cuiuſcunque, etiam ſi largas habeat facultates. Tamen aduerte, quia Barbi. loquitur ſecundum diſpoſitionem iuris communis. Sed ubi hæres grauatus eſt ad præſtanda alimenta tenetur etiam ultra uires hæreditatis ad ipſum legatum, deo dubitabile uidetur dictum And. Sic uſi reſpondetur, quod etiam non conſectio inuentario non tenetur ultra uires ut per Iaſ. in l. n. §. ſi præſatam. col. pen. C. de iur. delib. et. Et quod in rebus feudalibus, emphyteuſis, ſubiectis ſid. ſicom in ſiſ. non poſſint alimenta conſtitui. Pariſ. conſ. 98. lib. 2. in ſi. Natta.

¶ Doctorem. ¶ Circa iſta allegauit And. Sicum in preſum. conſ. 63. Natta.

¶ In hac eadem cauſa uidetur conſuluiſſe & Barb. conſ. 63. in 5. dub. vol. 2. ad conſult. conſult. Corn. conſ. 286. vol. 3. Hiero. Zanc.

S V M M A R I V M.

1. Immunitas data non ſubdit reuocari non poteſt, contra. nu. 7.
2. Priuilegium præſumitur reale, contra. quod perſonale. nu. 13.
3. Communitas non poteſt dare meram immunitatem.
4. Statutum ualeat, uel conſuetudo, quod foreſes teneantur ad collectiones pro bonis ibi ſitis.
5. Princeps ſuorum ſolis poteſt uti clauſula non ob. nu. 9.
6. Conſeſſio immunitatis propter merita uſi ualeat conſtare debet de meritis alter, quam per conſ. ſeuem.
7. Princeps, uel inferior pot. ſi auferre d. n. m. uel bonum publicum.
8. Deſcriptus ad collectionem ſuam ut ſcit, debet appl. re.
9. Immunitas eccleſie non tranſit ad eius emphyteuſim.
10. Prouiſione manente per motum legis ſufficit generalis reuocatio quod ad exemptiones non clauſas in corpore iuris.

CONSILIUM CI.

Vl ſiſt instrumentis exceptionis & contraſta & literis Illuſtriſſimorum principum & ſtatutis de quibus in thematico ante ſcripto mentio habita eſt. Videtur prima conſideratione dicendum, dictum ſer Anton. ad collectas, & alia onera ſubeunda occasione diſti quarteſii cogi non poſſe ex pluribus. Et principaliter ſtante inſtrumento immunitatis, exemptionis in latiffima forma recte per homines & cõmunem Rodigii Barthol. de la Mela pro ſe & ſuis hæredibus & ſuccelloribus, ac bonis & rebus, ut latè in inſtrumento mihi exhibitio continetur. Nam conſtat, quod adunantia generalis Rodigii, id eſt conſilium generale, quod dicitur repræſentare totum populum, ut no. gl. in rub. C. quæ ſit long. conſue. cap. in cauſis ad fin. de elec. capi. ſi compromiſſarius. eo. tit. lib. 6. l. municipalibus. ff. de conditio. & demonſtra. potuit dictam immunitatem Bar. & eius bonis concedere, attento quod Bartho. ante non erat ciuis in loco, nec illi ſubditus. l. 1. prima. & l. ſina. C. de his qui ſpon. mun. pu. ſulce. & no. ſpe. tit. de cenſ. nunc dicendum. uerſum. quid ſi uniuerſitas paſſum, & idem tenet domi. Anto. in cap. 2. de immuni. eccleſ. Nam dicit Ioann. And. in d. uerſum. quid ſi uniuerſitas, in ad diſciplin. per hanc poſt Abb. & Odoſ. q. quod Mutinenſis effectus ciuis Bononiensis ſub paſto, quod non teneatur ad collectas, uel munera ſubeunda non tenebitur ad ea, et ſub dit. q. Guido de Suzan. determinat, q ſi longiſſimo tempore fuerit ſeruata conſuetudo, quod uenientes ad habitandum in ciuitate, uel diſtrictu, ut liberi & immunes eſſent ab omnibus oneribus & exactionibus cuiuſcunque ſpeciei, et uigore dictæ conſuetudinis quidam, q ueniunt ad habitandū in diſtrictu dictæ ciuitatis, puta in uilla Sancti Ioannis, fruebaſt hoc priuilegio, fecit ciuitas ſtatuta, quod habitatores in uilla Sancti Ioannis debeant facere & conſerre ad certum laborem, quod ibi nebat per commune, non obſtante aliquo Lib. I. Conſ. Alex.

priuilegio querebatur, an illis, qui uigore dictæ conſuetudinis priuilegio ciuitatis fruebantur, præiudicaret hoc iſtatutu, & decidit q non, poſtquam ius eis acquiſitum erat, qd eis inuitis auferri non potuit, allegat l. ſi poſt mortem. s. ff. de bonorum poſſeſſ. contratabul. & ff. depo. l. ſi. & c. mutare. & c. quod ſemel. de reguliuris in ſexto. Ex quo inferitur, q dicto priuilegio immunitatis non habet obſtare reuocatio facta per Illuſtriſſimos principes Nicolaum & Borſiu, uel alia reuocatio, quam dictum cõe Rodigii feciſſet, uel ſicere uellet, ut enim tranſuiſſe in contrarium, cum cõe Rodigii acquireret illum Bar. in ciuem & p. p. beneficia habita & recepta ab eodem, ut in dicto immunitatis priuilegio cõtinet, & per conſequeſ immutabilis, ut l. quod ſemel. ff. de decre. ab ordi. fac. & ibi no. gl. & Bar. in l. oēs populi. 2. q. princ. ff. de iuſti. & iure. Idem tenet Bal. in l. i. cum mihi. ff. de donatione. ubi per illam leg. inquit ſecutus Nicolaum de Mata. q ſi ſtatuto cauetur, quicunque uenerit ad habitandum, & iterit ibi per certum tps, ſit exemptus a collectis, & ſi ciuitas poſtea faciat ſtatutum in contrarium in præiudicium illorum qui uenerunt, illi iunatur exceptione uel actione de dolo per d. l. ſi cum mihi. Et propter hoc dicit ſe conſuluiſſe in ciuitate Senarum, q priuilegium quod datur benemeritis, q poſſunt ibi ſecurè morari, eo quia eorum opera illud commune recuperauerat quoddam caſtrum, erit irreuocabile, quia priuilegium conceſſum, quod non pedit ex ſola autoritate concedentis, ſed ex iure alteri quaſito p. aliqui eius factum, non poteſt reuocari per illum tex. & facit ſum cum l. Attilius Regulus. ff. de donatio. & l. ſi pater. in ſi. cod. tit. ubi donatio facta ob merita non poteſt reuocari, ut no. Bal. in l. ſi. C. de condic. ob cauſam. & idem Bal. in l. qui ſe patris. C. de liberi. in uerſ. uti ſitis. Et idem tenet Imo. Ioan. Andr. & alij canon. communiter in c. nouit. de iudi. ubi dicunt, quod priuilegium conceſſum non ſubdito, uel priuilegium aut ſtatutum, quod tranſiuerit in contraſtum, reuocari non poteſt. 2. & idem no. Archid. l. 1. q. 1. quicunque in ca licet canon. de elec. in 6. argul. perſectam. C. de donat. quæ ſub modo l. 2. ff. de decur. ab ordi. fac. & 2. quaſt. 2. qui non enim ut not. in c. conſtitutus. de relig. dom. & no. doc. in cap. in noſtra. de iniur. & Cy. & Moder. in l. nō amplius. s. ff. de legat. primo. Ad idem, quod no. Bal. in l. donationis quas diuus. C. de do nat. inter uirum. ubi dixit priuilegium ciuitatis conceſſum comitenſibus aliquo ab eis dato, reuocari non poteſt, q tranſiuit in contraſtum, & quilibet etiam princeps ſuum contraſtum tenetur ſeruare, cap. 1. de natura feudi ca. 1. de proba. & ibi no. Ioan. And. l. digna uox. C. de leg. & Bald. in l. ex imperfecto. C. de teſta. Sed dictum priuilegium immunitatis emanauit præcedente ſupplicatione impetrantis, & offerentis ſe empturum & acquiſitum in d. terra Rodigii alia bona, ergo uidetur eſſe quidam contraſtus * per epitola in initus, iuxta l. conſenſu, de actio. & obliga. l. 1. in fine. ff. de contrahen. emptio. Fortificatur prædicta: quia ad hoc præcedens ſpeciale priuilegium exemptionis intelligitur reuocatum, non ſufficit generaliter eſſe priuilegijs derogatum, ſed ſpecialis derogatio requiritur, ut l. 3. & ibi no. per glo. & And. de Baro. C. de ſilen. lib. 1. 2. quam glo. cum text. ad hoc reputat ſingularem. Bal. in c. t. in fin. quo tempo. mi. in uſib. feud. & Bald. in l. non plures. C. de ſacroſanct. eccle. ubi dixit, quod per legem generalem nunquam derogatur priuilegio ſpeciali, ſed ſingulari, niſi de eo fiat mentio, ut d. l. 3. & no. Bal. in l. ſi. C. ſi contra ius. & 2. conſtit. uerſe. ſi qua uerò. per illum tex. probatur in c. cum ordin. de reſcriptis, facit, quod no. glo. penul. de cap. mona. lib. 6. & no. Arch. 16. quaſt. 1. reuertimini. Sed in literis derogatorijs dictorum principum non eſt facta ſpecialis mentio de priuilegio immunitatis prædictæ conceſſionis per commune Rodigii, ergo non intelligitur eſſe reuocatum, dato q poteris reuocari, & maxime attento q Illuſtriſſimos Principes Borſius uſi in literis ſuis ſe reſtringere ad reuocationem immunitatis, de quibus facta erat mentio in ſchedula in literis ſuis incluſa iuxta petitionem hoſium cõis Rodigii & Ledenarij, de qua ſchedula de immunitate prædicta Barthol. ſeuſer Ant. non erat facta

Liber Primus Consil. Alexand.

mentio, & sic vñ princeps se referre ad immunitates, de quibus preceſſerat supplicatio & interrogatio, arg. l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de interro. act. & infli. de iur. stip. §. p. terea. & eo potissimè, quia per dictā reuocationē auferēbas ius q̄ſitū tertio, & sic dēt stricte capi & interpretari. l. si qñ. C. de inof. testa. & l. impuberi. ff. de adm. tut. c. super eo. extra de ele. non enim p̄sumitur principē uelle auferre alteri ius sibi quāſitum, ut plenē Bart. in Lambioto. i. in 3. col. de decre. ab ord. fac. cum si. Nec debet princeps sine iusta causa auferre ius tertio q̄ſitum, ita dixit gl. 12. diff. in c. 1. no. lnn. & Io. And. in c. innotuit. de elec. Nec ob. ēt si diceret, q̄ priuilegium immunitatis prædictæ fuerit personale, & sic non debuerit egredi personam d. Bar. l. qui tali. ff. fol. mat. l. fordidorum. C. de excu. mu. lib. 1. o. l. 1. ff. de iure immu. c. priuilegium. de re iud. lib. 6. quia rideo, q̄ clarē constat ex uerbis illi priuilegiū, q̄ illa concessio fuerit realis & non personalis, patet ex illis uerbis uidelicet, propterea q̄ d. Bart. & sui hares de sui successoribus & pro oibus & singulis rebus & bonis & iuribus quibuscunq; in posterum sint & intelligantur perpetuo exempti &c. & ēt ex alijs uerbis sequentibus, uidelicet, & ipsa bona mobilia & immobilia, iura & actiones exempta intelligantur ad prædicta &c. & subdi in fine priuilegiū, q̄ debebat latissimè interpretari. Ne mini ergo dubiū est, q̄ cum ēt dicta immunitas fuerit concessa rebus, debet cum re ad quolibet singulare succedere & possessorem transire. l. forma. §. quamquam. de censu. & no. in l. fordidorū. præallegata, in c. cum ueniſſent. de infli. & per gl. 2. §. 2. in summa. ubi ēt fortius dicit gl. 1. q̄ priuilegiū in dubio præsumitur esse reale, & idē glo. in d. §. quamquā. & Spec. in tit. de inftr. ed. §. nunc aut. ver. seq. & Io. And. in regula priuilegiū, b in mercurialibus, arg. l. si. ff. de consi. prin. & c. cum dilecti. de dona. Et sic infert, q̄ dicta immunitas transiit ad eius partes dicti quartessij p̄ſertim cum in inftr. alienationum eiusdē exprimat specialius. Sed præmissis non obstantib. contrariam sententiam ueriorē puto, quia dicta immunitas a cōe Rodigij concedi non potuit eo modo, quo concessa fuit. Nā regula est, q̄ cōitates immunitatem concedere nequeunt. l. * uacuatis. C. de decur. lib. 1. r. & l. immunitates. C. de agri. & censu. lib. 1. r. l. 1. C. de decur. l. 1. C. de his, qui uac. a prin. & l. 1. C. de immu. ne. conced. lib. 1. o. Fallit, quando ille, qui subditus non erat seu ad munera subeunda cogi non poterat, se sponte conſtringit ad aliqua onera ea condōne, q̄ aliquibus muneribus sit immunitas, ut est casus in l. 2. ff. de iure immu. Et ideo si quis aliunde ueniens ad habitandum in hanc ciuitatem se conſeruat, & ciuiſ efficiat cum hoc, q̄ a collectis sit immunitas, ualeat cōſeſſio immunitatis: ita no. Bar. in p̄ſalleg. l. uacuatis, per d. l. 2. & ita intelligantur alie autoritates, quas allegauit ſuprà. Nec mirū, cū ille efficit ciui� huius ciuitatis, & p̄ conſequens tenet ad manus, seu onera p̄ſonalia in ciuitate ista, ad q̄ prius nō tenebat. Lcū neq; l. 1. priuilegio. C. de incol. li. 1. o. & l. libertus. §. ſola. ff. ad moni. vñ licet ſibi concedat immunitas a collectis, & ſic a munerib. patrimonialibus, q̄ imponunt p̄ſonis p̄ rebus, ut l. reſcripto. §. ſi cū ſibi not. ff. de mun. & ho. cā reip. in alia re conueniendus eſt, nec ſatis fa cū eſt: ſed a aliqua munera ſeu onera, p̄ſonalia cogi pote re ille, qui prius cogi nō potuiſſet, & ita p̄prie loquit Spe, & Io. Andr. in tit. de cenſi. in d. §. nunc uidentum. & Ant. de But. in præallegato cap. 2. de immu. eccl. §. qñ concessa eſt immunitas a collectis, & ſic a munerib. patrimonialibus, que imponunt perſonis pro rebus, & per cōſeſſione remanebit nouus ciui� obligatus ad alia munera, i. p̄ſonalia & merē realia iuxta diſtinctionē plenē traditā per Guil. in l. nemine. C. de ſacroſan. eccl. & per Cy. in l. uoluntario. C. de excu. mun. & p̄ Bart. in l. 1. de mul. & in quo loco. lib. 1. o. & p̄ Andr. de Iſer. & Bal. in c. 1. quæ ſint regalia, & per eū in canon minus. de immu. eccl. & per Sal. in l. ſi. c. ſen. uel. reli. Et eadē rōne poſſet procedere & ualere concessio dicta immunitatis gñalis, qñ facta eſſet ad certum tempus ei, qui efficeretur nouus ciui�, quia elapſo tēpore immunitatis in concessione præfixo remaneret obligatus ille ad onera p̄ residuo tempotis, & ſic procedat ar. de re ad tempus. l. miles. §. quod

dicimus. & in l. in fraudem. §. pen. ff. de testa. mili. Sed in p̄ſo poſito noſtro dicta immunitatis concessio facta fuit etiam q̄ cogi poterat ad munera ſaltem merē patrimonialia, quæ imponuntur etiam forenſibus & non ſubditis p̄ bonis exiſtentibus in territorio d. l. reſcript. §. ſi. & l. 1. C. de mul. & in quo loco. lib. 1. o. Et ēt potuiſſet cogi ad collectas, q̄ imponuntur p̄ſonis pro rebus ſtante ſtatu prædicto in loco, vel ſtante ſue tudine, q̄ ēt forenſes pro bonis ibi ſitis teneretur ad collectas: nā licet ad ea, quæ perſonis p̄ rebus imponuntur de iure cōi non teneantur forenſes, q̄ habent bona in loco d. l. reſcripto. §. ſi. cum gl. & d. §. ſola. & ibi Bar. tñ per ſtatu p̄ induci, q̄ collectas forenſibus imponi poſſint, ut ſignat etiam Bal. in l. 1. in 7. col. C. de ſen. q̄ eo quod intereſt. profer. Et dicit Bar. in p̄ſal. l. 1. in pen. col. de mul. & in quo loco lib. 1. o. q̄ in Italia omnes ciuitates habent conſuetudine & imponendi collectas etiam forenſibus poſſidentibus bona in territorio, ut p̄ dicto quartefſio ante dictam concessionem immunitatis potuiſſet cogi d. Bar. ad onera. Et per commune Rodigij fuit facta ſibi perpetua & generalis immunitas ab omnibus oneribus & collectis p̄ſonalibus & realibus uelut regis in latiffima forma p̄ ſe & haredibus &c. & ſic i. alieno non ſubueniebatur v. g. communitati Rodigij, quæ ex dicta concessione priuilegiū plurimū læſa fuit, & ſic non ſumus in terminis d. l. 2. ff. de iure immu. q̄ ibi concessa fuit immunitas illi, q̄ non poterat ad onera cogi, hic ſecus: & ibi concessa fuit immunitas illi, qui ſe ad aliqua onera obligauit, & ſic non fuit generalis immunitas, hic autē ſecus. Et ſic patet, q̄ hæc eſt eadē rō prohibitionis, q̄ non poterat concedi dicto Bar. immunitas, ſicut ſi concessa fuiſſet ſubdito & ciui, & cum non accederet Bar. nec accedere promiſit ad habitandum in terra Rodigij, non poſſumus dicere q̄ in illorū ſit ſit utilitas cōis Rodigij cuius intereſt ēt terra liberio minibus repleti. l. 1. ff. fol. mat. Et pro iſta op. optime ſaci l. ſi. C. ſi contra ius uel uti. publ. ubi reſcripta contra publicam utilitatem non tenent, niſi interuenierit ſecundus ius prius p̄ſis, in auct. ut nulli. in §. & hoc uer. uidemus. uel niſi interuenierit clauſula non obſtante l. vñ. nec dāno. cum ibi no. q̄ Cy. C. de p̄ſib. impe. offer. & no. Cy. in l. ſi. ad fin. C. ſi contra ius. & ſed ſolus princeps non aūt populus uel inferior p̄ſi contra ius clauſula non obſtante lege, ut lege forma. C. de offi. ſe. præ. & in c. de off. archi. & ſaci q̄ no. gl. in c. ſi de bare. in 6. & in p̄poſito noſtro, q̄ populus non poſſit uti clauſula non obſtante lege no. Bal. in l. cunctos populos, in l. 2. C. de ſum. Trini. & ſi. c. d. circa ſtatu præmiſſa, & in l. reſcripta. C. de p̄ſib. impe. offer. in 2. col. & Ant. in l. inueni potest. de leg. 1. Nā ablata eſt p̄ſis populo in hoc p̄d. uacatis, ergo aliquo modo non p̄t populus ad hoc manu extendere re l. 1. §. de qua re. cū ibi no. per Bar. ff. de poſtu. p̄ docu. l. 3. ff. de testi. & planē p̄ d. Ant. in c. cum omnes. de conſu. cō cor. Nec uñ obſtare l. 1. & l. ſi. C. de his qui mu. poſſunt. ſi. q̄ rideo, q̄ caſus eſt ualde diſſimilis & diuerſus, & rō diuerſa, ibi. n. ille q̄ ad aliqua munera cogi non poterat, ſponte, aliquod onus ſubiit, per quod uidebatur renuntiare in reliquis immunitati ſibi competenti. Nam nolens in totum ſibi cogi ad immunitatem præiudicare, ea lege ſubiit onus, quod ſibi teneretur ad alia onera, uel q̄ teneretur ad quædam tantum certē ualere hæc conuentio, per quam ſibi conſeruatus alioq̄ ſibi quæſiuit. Sed iſte Bartholomæus ante concessionē immunitatis nulla immunitate iuris cōis aut priuilegio gaudebat, imō potuiſſet, ut dixi, ſicut & reliqui ibi habitantes ad onera cogi: unde ipſe quō ad immunitatē tractat de lucro cōptando, cōe Rodigij de dāno euitando. Sed in caſu dicto l. 1. & l. reſcripta e contra, quia ibi ille, qui cum republica conuentionem fecit, tractabat de iure ſuo aliquoter conſeruando & in totum non diminuendo, quæ inter ſe ualde diſſerunt, ut patet in l. ſi. C. de acq. poſſ. & in l. ſi. C. de codi. Nec obſi. cū ceretur, q̄ imō ex cā poſteſt per communitatem immunitas concedi, ut d. l. 1. C. de decur. li. 1. o. ergo propter merita beneficii recepta p̄ cōmune Rodigij a d. Bar. potuit dicta immunitas cōcedi, ſm q̄ in inftrō conſignetur, q̄ rideo, q̄ ibi in d. l. 1. ſpecialiter tñ p̄mittitur, ut poſſit cōcedi immunitas de

Aoribus & medicis, sed d. Bar. nō erat doctor, nec medicus, ergo ad eum non debet fieri extensio. l. quod verō, ff. de leg. & l. ius fungulare. eo. tit. & l. i. ff. ad muni. Præterea dato qd ex cā, puta pp merita, liceat communitati concedere immunitatem alicui, dico qd oportet de talibus meritis cōstare aliter, qd illam simplicem assertionem, de qua in instro, vte leganter voluit Io. And. in addi. Specu. in rubri. de reb. eccle. non alien. vbi dixit, qd si platus concessit ad vitā Titio redditus prædiorum ecclesiæ & impendere in futurum promittebatur, quando viueret interueniente consensu capituli, & qd reabatur an valerent. & videbatur, qd sic qd a utilitate ecc. ibe ne meritis factum fuit. l. 6. q. 5. Ioan. in c. 1. de fo. & in c. 1. de spon. & donatio facta ob merita præstata & præstanda reuocari non potest. C. de don. quæ sub modo. l. pen. C. de reuoc. donal. 2. & 3. l. generaliter. in prin. contrarium dicit ipse fuisse iudicatum: qd licet possent prælati moderatē donare iuxta feruētū meritum, cap. ad hæc. cap. relatum. de testa. tamen cum ex cā aliqd permittitur, nō est occasio sumenda qd cā cōsolita. de maio. & obe. l. i. ff. de leg. Juliam majes. fed verā & sufficientem cām ad id qd pcedere oportet, bene facit fm cum Liubemus nulli. vltra prin. ibi, sciente sibi nulla occasione vel tempore ad vicissitudinem beneficii collari. C. de sacrosan. eccle. ab fit. n. fm ipsum, qd in prohibitis certo casu permittitur verbo dicentis casum pmisum subesse. l. q. testa. ff. de probal. cum quis decedens. §. Titia. ff. de leg. 3. Et per hoc concludit, qd regitur, qd verē confit de meritis, aliās non tenet, ut ibi latius per eum, & id est. Bar. in l. i. forte. p. illi. tex. ff. de consti. pecu. ubi dicit, qd si qs non pōt donare nisi pro meritis & feruitijs, non sufficit simplex assertio donantis, pro quo est illud, quod not. gl. & docto. in l. i. don. C. de colla. & ad idem l. i. C. de exer. & quod ibi no. Bar. & Bal. in auth. hoc ius porredu. C. de sacrosan. eccle. & Bar. in l. per diuersas. C. manda. & qd non recedatur in pposito nostro soli assertioni, no. gl. in l. 1. C. de his qui a prin. valib. l. o. qd et sequitur Bal. in l. illud. ad fi. C. de sacrosan. eccle. denique si bene inspicitur d. instm exemptionis, non bene constat, qd aliquis excepto vno facit mentionē de istis meritis & feruitijs. In factis aut ab uniuersitate inspicitur factum, vel dictum a maiori parte, nō autem dictū vnius. l. quod maior. ff. ad muni. cap. 2. de his qd sunt a maiori parte. c. facit. ca. in omni. de test. & l. vlti. ff. de test. Secūdo principaliter posito qd dicta immunitas concedi potuerit, nonne est illi derogatum per literas excessi principis Nicolai, in quibus expresse fit mentio de immunitate Bar. & et p alias literas Illustrissimi Ducis Borſij. Nec obstat, qd dicta concessio immunitatis transiisset in priuilegium subiecti, seu in contractum pp benemeritis, & c. quia respondeo. Primo, qd illud, quod dicit de benemeritis, nihil releuat ad faciem dum transire in contractum per ea qd supra proxime dixi. Repondeo et prædictis, qd etiam priuilegium cōcessum nō subdito, vel quod etiam transiuit in contractum, potest per superiorem reuocari. Ex cā pp publicam utilitatem, hoc primō probatur in l. quod semel. ff. de decre. ab ordin. fac. loquitur enim ibi in decreto, quod transiuit in contractum, ubi p glo. & clariū ibi no. Dyn. & Bar. & tamen potest reuocari ex causa publicæ utilitatis, & ita illum tex. allegat ad hoc præcisē Ang. in l. 2. ff. de his qui sunt sui vel alien. iur. Pro hoc etiam est tex. in cap. in nostra. de iniur. & damn. dato. secundum in telescum Innocen. ubi superior ea, quæ in contractum transiuerunt, putā priuilegium, vel statum, quod transiuerat in contractum, potest ex causa propter publicam utilitatem reuocare, quando reuocario tendit in præiudicium subditi sibi ipsius reuocantis, & ibi hoc aperte firmat Ant. de But. qd dicit, quod opi. Bar. in d. l. omnes populi. tenentis quod non possint reuocari statuta, quando transiuerunt in contractū, ut quia statum dicat, si quis de alieno territorio venerit ad habitandum in ciuitate, sit immunis a collectis & c. dēt in relligi. talis decisio in non subdito reuocant statum, sed dēt eam Inno. in d. c. in nostra. procedit in subdito per illū tex. & idem tenet Ant. de But. dom. Car. & Io. de Imo. in d. c. nouit. de iud. & in c. quæ in ecclesiarum. de conslit. & Ioan. de Lib. l. Conf. Alex.

Pa. & D. Dñicus in c. 1. de consitu. in 6. Sed dicit reuocationes factæ fuerunt a dictis principibus: quia semper oēs dicti exempti subditi fuerunt, & fuerūt factæ reuocationes ob publicam utilitatem, i. ob necessitates cōis Rodigij & aliarum cōitatum, & sic ob cām. ut in literis d. D. Nicolai continetur, & et in literis supradictis principis Borſij, dum dicit, potius publico, qd priuato bono cōsulescentes & c. inhærens auctoritati Imperatoris & iurifconsultorum dicentium publicā utilitatem priuata semper præferendam l. 1. in fi. C. de ca. du. tollen. auth. res. quæ. C. cōia de leg. l. pen. de priui. cred. Et alia verba superioris, in quibus eius intentio fundata est, probationem dictæ causæ faciunt, ut in cle. literis. cū gl. de proba. & not. in cap. nonnulli. in glo. pen. de rescri. & facit l. i. ff. de hære. insti. & l. regula. §. sed & si quis. ff. de iur. & fac. igno. Quod superior, qui aliās id, qd transiuit in contractū, reuocare non pōt, nihilominus cum cā illud reuocare possit, tenet Bal. in l. dona. quæ diuus. C. de dona. & idem vbi ipse velle in l. i. prin. ff. de p. allegat. l. qui fundus. C. de oī agro deserto. l. 1. i. facit litem si uerberatū. §. 1. ff. de rei uendi. & l. Lucius. ff. de euic. l. uenditor. §. si constat. ff. com. m. præd. & l. 2. & quod ibi Ang. & l. bene a Zenone. C. de 8 quadru. prescript. t. vbi pp publicā utilitatem permittit principi aufferre dñum rei priuatæ, & sic aufferre ea quæ sunt de iure gentium, qd aliās aufferre non posset, ut plenē not. in l. fi. C. si contra ius. & in l. 1. ff. de consitu. princip. & in d. cap. quæ in eccle. per Innoc. & in cap. quæ plerique. de immuni. eccle. & Bar. in prolegio Digestorum. Et et permittit hoc inferiori a principe, i. qd possit cum cā aufferre ius alteri questum, vt not. gl. in cap. consitu. in uersa. a quocunque, de relig. domi. & p gl. 2. §. 2. in summa. & Bar. i. d. l. prolegio Digestorum. Et idem Bar. in d. l. quæcunque. in l. fi. C. de fide instrum. & iure hactenus filio. ubi dicit qd per illam l. videbatur, qd illi, qui emerit a cōe Perusij uendente res bannitorū non cogant reddere bāntis ex forma capitulorū pacis hoc dicentium, tñ contrariū dicit esse uerius: quia ficit Imperator pōt aufferre res priuatorum pp publicam utilitatem, ut proxime dixi, quinimō in principe pp præsumit esse cā, nisi contrarium appareat, ut not. Cyn. & Bal. in l. rescripta. C. de precib. impera. offeren. & Jacob. Butrig. in l. fina. C. si contra ius. & Anton. de But. in cap. cum inter. de renun. & in d. cap. quæ in ecclesiarum. & in d. cap. cōstitutus. & Bal. i. l. si testis. C. de testam. facit ca. in præsentia. de renun. cum inter. & cap. sicut. de re iudi. & qd not. gl. in l. delegati. ff. de pren. Nec est dicendum, qd superior uoluerit aufferre ius questū d. Bar. & alij habentibus cām ab eo, quinimō contra fuit de mente dictorum principum. Nam in literis Nicolai expresse fit mentio de immunitate Bartholomæi & in literis presentis principis largior, qd esset in ipsa supplicatione & interrogatione, prout et interdum contingit l. 1. §. si stipulanti. & §. si quis. ff. de verb. obl. nam in dicta reuocatione sunt uerba geminata & prægnantia, ut patet ibi exempt. eorū qui in dictis cōitibus adiuncti, siue exempti appellantur, & quorūcunque huiusmodi & c. unde uerba illa geminata & duplicata debent latiore effectū inducere, quā uerba simplicia, quia ostendunt disponentis latissimā & enixam uoluntatē, ut est tex. ualde fing. in l. balista. ff. ad Treb. & gl. in c. ex eo. uers. ut oīa & singula de elec. in 6. & gl. in c. ex eo. quibuscunque. de iudi. & gl. in l. cum pœna. in glo. 2. ibi dū dicit, quocunque modo & c. ff. de arbit. Et intentio principis fuerit aufferre ius acquisitū tertio, patet ex uerbis dictarū ultimarum litterarum. Et præsertim dum dicit in eis, ex certa scientia & de plenitudine nostre potestatis, per qd uerba colligit principem uoluisse aufferre ius tertij, et quomodoque questum, sicut qd apponitur clausula, non obstante, quæ xipollet prædictis clausulis, ut not. in capitu. statum. in glo. in uerbo litterarum. de rescrip. l. 6. & in c. j. in glo. in uerbo nascat. de consitu. eo. lib. & no. glo. in l. i. C. si contra ius, & plenē Ioan. And. i. c. 1. de excess. prælati. l. 6. Anton. & Ioann. And. in d. cap. quæ in ecclesiarum. de consitu. ubi concludunt, quod nisi dabit, an princeps uoluerit aufferre

Liber Primus Consil. Alexand.

auferre eum effectus ius tertij, inspicia, an constet, an vti uo
 luerit plenitudine potestatis: puta qd dixerit non obstante
 leg. allegat not. per Cyn. post glo. in d. l. f. c. si contra ius vel
 10 vti. Tertijs principaliter corroborant predicta ex his, que
 dixit Ang. in l. i. s. si quis tutor. ff. q. si. vbi per illu text.
 dicit, qd ibi erat casus in terminis & cõiter ignorat fm eũ,
 qd si aliquis habet immunitatem a datijs & collectis & alijs
 grauinibus, & describit in libro debentũ soluere colle-
 ctas. & alia grauamina, si postea requiratur, ut soluat: non
 sufficit priuilegium immunitatis allegare expiendi qd nõ
 debet soluere pp priuilegium, imò incontinenti cum scit se
 d. scriptum, & per consequens ferre vocatũ ad collectas, & one-
 ra, debeat appellare infra tps datum ad appellandum, & sic
 f intra decem dies, qd reputat ibi Ang. esse notandũ, qd
 nescit praticari, & per Bar. per gl. in l. hi. qui. & in l. si alci
 ba. C. de ap. & in l. i. C. qui ad ciui. muli. ro. & bonus casus
 in l. i. in princ. ff. de vac. mo. Ergo si apparet d. Bar. uel alium
 de pdictis, qui habuerunt cãm ab eo, habuisse sciam de reuo-
 catione dictę immunitatis, se uocatum fuisse ad onera sol-
 uenda, & per ipsos nõ fuisse appellatum, sequit, qd amplius
 querere locus non est, uel ad plus ultra anni a die grauami-
 nis audiri non debuerunt, ut l. q. grauatos. C. de cens. l. i. r.
 * & per id qd not. Bal. in l. forma. ff. de cens. s. si cgo. & sic
 vñ concludendum, Bar. ab ecclesia inuestitũ & ipsum fer An-
 to. habentem in effectũ cãm ab eo licet merito teneri ad
 collectas & onera. & dixit And. de ller. in c. i. quę sint rega-
 * tia super uerbo, & plaustrorum & nauium, tps laicus tenens
 in emphyteusim rem ab ecclesia tenet ad collectas g soluens
 das pp fructus, quos percipit, dato qd ecclesia cogi non pos-
 sit: quia fm eum res sumit conditionem a persona non ecõ-
 tra. * l. i. C. de impo. lucra. de fer. li. i. & gl. in l. f. in fi. C. de
 inoff. testa. & ar. l. in pecudi. ff. de usuris. l. i. & 2. ff. de stat.
 ho. & l. iust. sim. ff. de edi. edi. & ita de cõsuetudine solitũ
 est feruari, ut alibi dñt do. Facit l. quaro, & qd ibi Bar. ff. de
 usufr. leg. & l. i. ver. p. functionũ, C. de iure emphy. & l. ne
 que. de impen. & l. si pendentes. s. si qui clouarij. ff. de usu-
 fruct. de quo articulo vterius nõ discutio, pferm g de eo
 in scripturis nec in themate hãstati. Et ex pdictis patet cui
 dens ad allegata in contrarium rñso, qd concessio in forma
 pdicta non tenuit, ut plenẽ sum prosecutus in primo princi-
 pali fundamento deducto in fauorẽ cõis Rodigij. Sedõ rñ
 deo derogationibus factis dictę immunitati. Tertiõ rñdeo
 ex negligentia possessoris uocati ad onera & non appellan-
 tis, ut hec oia superius sunt ferose deducta. ¶ Non obst.
 quod dicebat, dictam immunitatem concessum non subito
 reuocari nõ posse, & ga vñ in contractu transiisse pp me-
 rita: qd dico, qd dicta reuocatio facta fuit per superiorẽ, cui
 d. Bar. & reliqui erat subditi, nec est verum, qd facta fuerit p
 modũ contractus: quia non constat, qd d. Bar. se ad aliq uid ob-
 ligauerit per se, uel per alium nomine suo, nec illa narratio
 meritorum aliqd operat, ut plenius sigillatim discussum est
 super circa oia. Præterea si cõcessio immunitatis nõ tenuit,
 frustra de reuocationis validitate tractat, Itẽ colligit alia rñ-
 sio ex negligentia in non appellando, de qua supra dixi, & p
 hoc patet, qd non oportet specialius rñderi ad id, qd in con-
 trariũ dicebat, uidelicet, qd ad hoc ut reuocatio priuilegij
 teneat, requirit, qd de priuilegio mentio fiat, ut in l. 3. C. ad
 Silla. cum simi. nam ad hoc specialius rñdeo, primõ qd in liti-
 teris Marchionis Nicolai fit de immunitate Bartholomæi
 12 mentio. Præterea in litiis pñstis Ducis fit mentio gñali-
 ter de oibus & quibuscunq exemptis a dictis cõitibus.
 Vñ dico, qd ad hoc ut intelligat derogatum priuilegijs im-
 munitatum non clausis in corpore iuris, satis est, qd in lege
 aut in statuto uel prouisione emanant: per modũ legis, pro
 ut dicta reuocationem pro lege hñi & registrari uoluit di-
 ctus princeps, fit mēcio facta in genere de priuilegijs immu-
 nitatum, licet singularis mentio de quolibet facta nõ fit, ita
 uoluit Fed. de Sen. consil. 47. incipit. Machia super casu pdictõ
 collatione & declaratione conuenienti &c. allegat c. ga. ze-
 pe. de ele. & c. officij. in glo. cedētes. de hære. l. 6. & tex.
 in clemen. 1. & ibi nõ in clemen. 2. in fin. de sepul. cõcordat

tex. in cle. ex fręquenti. & in cle. cum ex co. de sent. ex. & qd
 nõ gl. in l. i. in ver. cõf. C. de nalib. & in auth. de non alie-
 s. & hoc aut. & in auth. de tabelli. in uerbo participans. & qd
 hñ in c. i. de exco. prala. in 6. cõ ibi plenẽ no. p. loã. And. in
 nouella & non plenẽ Bar. in extrauaganti ad reprimen. in ver-
 bo non obstante. & in l. f. c. si contra ius. & Bal. de pace cum
 stan. in uerbo libellarium, alijs est super uerbo non obstat.
 Lapus maxime, & doct. & Moder. in c. i. de consil. in 6. in ter-
 minis proprijs nõ. Pau. de Call. in l. si mihi & tibi. s. in lega-
 tis. ff. de leg. 1. & Io. de Imo. in l. i. licitatio. s. earum, in fi. de
 pub. fed. de ex. pñtis gñaliter est facta mentio in d. licet, per
 go illud sufficit. Nec ẽt ob. qd debeat intelligi facta reuoca-
 tio de illis, qd in scheda nominati erant, & qd i dubio videa-
 tur princeps uoluisse auferre ius quzsumt tertio: qd rñdeo,
 qd imò in pposito contrarium est verum. Et oportune de-
 duxi supra circa principale fundũ. De reuocatione dictę ex-
 ceptionis etiam constat ex quadã confirmatione statutorij Ro-
 digij facta p Marchionem Nicolau die 18. Julij. 1440. qd
 qd statuto pro ipsum firmato sub rubrica, qd omnes soluant
 collectas & c. vbi prouisum est, qd omnes habentes possessione-
 nes & bona super Pollicino Rodigij teneantur soluere colle-
 ctas, & grauamina & alias faciones facere, exceptis his, qui
 bus per idem statutum, uel per illustrissimũ D. Marchi-
 nẽ sit, uel fuerit concessa immunitas & exemptio specialis,
 & est in confirmatione clausula derogatoria: unde illa excep-
 tio firmat regulã in oibus alijs casibus. qñtum, s. inde Ne-
 ratijs. ff. de fund. instr. leg. nõ. in l. in his. ff. de leg. ergo ex-
 ceptis exemptionibus a Marchione concessis derogatum ẽt
 omnibus. Nec obstat, qd statutum illud dẽt intelligi de excep-
 tionibus de futuro, non de exemptionibus in præterito
 concessis, cũ illud uerbum fuerit positum in d. statuto, dicta
 telligi & accipi in statuti, ut importet futurum tñ, ut nogi-
 & doct. in c. 2. de constitutionibus, in 6. & gl. & doct. in ca.
 de cle. non refic. coli. gl. & Bal. in cum tale. s. pen. ff. de co-
 di. & dem. & nõ. Bal. in loẽs populi. in 6. q. prinia uel. pona
 & c. ff. de iust. & iur. & in l. cum lex. ff. de leg. & C. & Bal. in
 l. leges la. 2. C. de legi. & cano. in c. si. de q. & Moder. in l. cum
 in secundo tella. ff. de iniust. test. ga rñdeo, qd illud esset uer-
 bi solum appositum fuisset illud uerbum fuerit, sed in dicto
 statuto dicitur sit, uel fuerit, ergo si statuentes uoluissent in-
 telligi de futuris exemptionibus, non erat necesse addere il-
 lud uerbum sit unde apparet, quod uoluerunt sentire etiam
 de immunitatibus concessis tempore dicti statuti, alias illa
 uerba nihil importarent l. si quando. in prin. ff. de lega. 1. &
 in c. si Papa. de priui. in 6. bene facit, quod nõ. Bal. in rub. C.
 de contrahen. empr. in o. q. & quod habetur in præal. l. si
 lista. Nec etiam ob. si diceretur, qd etiam in casu iho. con-
 bar concessio immunitatis facta per d. Marchionem Nicol.
 Bar. dummodò solueret singulo anno ducatos quinque, quia
 13 ex quo illa concessio fuit facta per Marchionẽ. Bar. vñ de
 dubio debet intelligi personalis, & non transit ad succello-
 res. l. i. s. si. ff. de iur. in mu. & plenẽ no. in l. sordidiorum. C. de
 exc. mu. li. i. & Io. Et quod in dubio talis concessio immunitatis
 * debeat intelligi psonalis, firmat gl. & doc. i. ca. cõ uenient.
 de inf. & gl. in 6. q. i. in c. pñsionis. loã. And. in regula
 priuilegium in mercurialibus. & Pet. Cy. & Bal. in l. si. de
 consil. prin. & Bar. in l. i. C. eo. per illum text. & Cy. in l. he-
 redes. C. ad uelle. & Ray. & Bar. in l. quia tale. ff. sol. ma. & ibi
 in terminis nobis firmat hoc expressẽ Io. de Imo. & Pau. de
 Leaza. in sua disputacione incipiente, Papa scribit episcopo.
 & pro illa opi. uidetur casus non uiolando in l. forma. s. qui
 quam. ff. de cen. secundum Io. de Imo. in d. ca. cum uenient.
 idem tenet ibi Pet. de Anch. referens ita tēuissẽ Old. pñ-
 ut refert etiam Bart. in l. pater. ff. de seru. lega. & per hoc
 allegat, quia priuilegium est restringendum, ut nõ. Io. And.
 colum. de uerb. sig. & 3. d. paruluz. in l. si quando. C. de inf.
 testa. & p. Bar. in pal. l. si. de consil. prin. Ex quib. concludit
 ur, d. fer Ant. non debere dicta immunitate gaudere. Nec
 ẽt prædictis ob. quod dã aliud priuilegium immunitatis co-
 cessa fuit qd Ant. mihi nuper exhibitum, quia respondet
 ut dixi supra circa immunitatem dicti Bartho.

ADDE

ADDITIONES.

- * Subditus.] Sequitur Lud. Rom. conf. 252. pro decisione proposita con-
sultationis. i. dub. Et adde. q. immunitas est contra publicam utilitatem,
ideo est strictius. Alex. conf. 125. col. 2. lib. 2. Et q. statum concedes
immunizem contrarius commune, valeat: Albe. de Rosa. 2. parte statu-
to. q. 139. Et tamen statum. Sed quod privilegium fit strictissime
intelligendum. & quod non valeat sine causa lausa, non obstante, Per. de
Anch. conf. 260. In questione, quod vertitur. Et de immunitate conce-
sa ei, qui prius non erat subditus. Ruin. conf. 105. lib. 5. Natta.
- * Non potest infra lib. 4. conf. 54. Pau. conf. 229. col. 3. 17. lib. 1. Bertran.
conf. 150. exponitur. col. 1. lib. 1. Andr. Tiraq. res. l. si unquam. vers. don.
largius. no. 13. C. de reuoc. dona.
- * Contractus.] No. de scripto respondente supplicatis, ut contractus
videatur iniurus per epistolam. Idem Alex. dicit. 216. col. 3. lib. 2.
Privilegia similia sunt epistolis, si continent salutationem. Item si con-
tinent aliquid faciendum: Sed si continent aliquid perfectum, signata
supplicatione est gratia. Et plenum us quoniam etiam ignorant. Bal.
in l. falsus. col. 1. vers. item scias. C. de fur. Natta.
- * Requiritur.] Idem tradit. l. as. conf. 1. lib. 1. & in l. 1. conf. ff. de confi.
prin. Alex. in l. si mihi. & tibi. 5. in legatis. in fin. de leg. 1. & Alex. infra
con. pen. videtur intelligere in privilegiis clausis in corpore iuris. Et
confirmat. ap. Alex. hic ex quodam dicto Bar. relato per eundem Alex.
conf. 193. col. 5. lib. 2. & d. gl. approbat plures Bal. ut per Alex. conf.
155. col. 2. lib. 6. Et corroborat. v. per Ripam in l. 1. no. 58. ff. de vulg. &
pup. sub. Natta.
- * Privilegium & ibi Phi. Tra. Bal. conf. 24. conf. 375. in fi. li. 4. Ang. conf.
1. col. 2. Anch. conf. 327. Alex. i. quia talis. fol. mar. l. as. apud Iulian. ubi
5. si quis alius. col. 2. deleg. 1. l. si sit. la. gra. de verb. obli. conf. 27. lib.
1. conf. 218. lib. 1. Bal. uestig. C. de vect. in add. Spec. de instr. ed.
- * Nequeunt.] Vide no. Fel. in c. accedentes. col. pen. & Alex. conf. 101. lib. 4.
Et vide Alex. conf. 204. dub. 3. lib. 5. & conf. 148. col. pen. lib. 5. Fallit in ci-
uitate regia: quia ciuitas franca a superioribus potest concedere franchitiam
inferioribus. Bal. conf. 406. lata fuit sententia in fin. lib. 5. Et quod valeat in
prædictum municipi concedentis. Bal. tenet. conf. 240. Quod dicta
Franchisia lib. 4. Et quod communis non possit. sequitur Dec. conf.
638. col. 8. Et quod valeat in prædictum concedens communis
Ang. conf. 158. Vis omnibus superscriptis in fine. Placet diffin. Fel.
in c. accedentes. col. fin. & Alex. conf. 30. dub. 3. lib. 5. videlicet communitatem
non possit. nisi accedat causa remuneratoria. Et de prædictis
Pau. Paris. conf. 68. vlt. dub. lib. 1. Natta.
- * Consuetudinem quam etiam testatur Alex. infra lib. 2. conf. 68. num.
22. v. conf. 5. Dec. conf. 694. Ant. Ru. conf. 9. no. 10. Guid. Pap. dec. Del
phi. 297. & communis praxis huius regni.
- * Non obstat lege.] Quod inferior non possit. tenet Pau. de Cast. conf.
34. incip. Super primo dubio videtur dicendum. q. legumatio. col. 3.
lib. 4. l. as. in l. rescripta. col. 1. C. de prec. imp. offer. Natta.
- * Non obstat.] Intelligi quando populus prohibetur statueri: vt in
casu d. luocaus. & ita loquitur Bal. in d. cunctos populos. col. 9. alia
statuit contrarius commune. Dec. in c. que in ecclesiis. in 1. no. Natta.
- * Per commune.] q. immunitas remuneratoria conceditur per decuriones:
Alex. conf. 160. versus fin. infra lib. 2. & conf. 216. col. 2. infra eo.
lib. 2. Contra quod facit. quia ubi prohibetur in specie aliqua dona
re non potest in illis remunerare. sed debet in alio id facere. ut patet in
prælate. & minore. secundum Arc. conf. 24. quatuor dubia. in fin. Ergo
republica prohibita concedere immunizem. non potest in illa re-
munerationem facere. Natta.
- * Concessit.] Facit. quod scribit Bal. conf. 75. quidam tutor. li. 1. de tuto
re. non possit vendere plus. quam res alienum minoris subdit. qui
quod permittit ad certam causam. etatenus videtur concessum quate-
nus causa requirit. Natta.
- * Non est occasio sumenda.] Dum dicitur. q. non est sumenda occasio
pro causa. quod inter se differant. Bal. in c. cum ordinem. col. 3. vers.
pone ergo. extra de rescri. Natta.
- * Non tenet.] Illud dictum Io. And. refert etiam. & sequitur Alex. supra
conf. 55. col. 2. hoc eodem lib. Natta.
- * Assertio donantis.] Sed in istis terminis immunitatis. q. sicut dictis
decurionibus de meritis. l. as. tenet. conf. 101. lib. 4. Ruin. conf. 217. col.
2. lib. 1. Et illud dictum Io. And. refert Pau. de Cast. in l. i. ubi nemo nulli.
in prin. C. de sacro. eccl. Et quod non sicut dicto decurionum. facit.
quia non statui dicto iudicis dicentis impedimentum subesse. l. as. in l.
1. col. 13. 5. no. ff. de off. eius. & ibi Dec. no. 69. & Dec. in c. cum Roma-
na. 3. not. de app. Et in prælate l. as. in prælat. seu. no. 90. Et in materia
immunitatis. q. sicut dicto decurionum. Ruin. conf. 175. lib. 1. Dec. conf.
291. lib. no. 4. Natta.
- * Reuocari in conf. 216. lib. 5. conf. 16. col. pen. lib. 5. Pau. conf. 300. in
lib. 5. Albe. Bru. conf. 10. col. 9. Fran. Rip. respon. 6. Pau. resp. 7. col.
4. sub tit. de rescri. Cur. in conf. 1. no. 24. Matth. Afflic. dec. Neap. 124.
- * Intencio.] Principis affirmatio est. quando ob superuenientem noxam
privilegium fit rescindendum. gl. in c. suggestum. de deci. Natta.
- * Ang.] si qui sunt in i. as. alie. Natta.
- * 4. Berre. in conf. 190. col. 1. l. 1. Jacobi. de San. Geor. tract. fecit. vers.

- & adhuc. & Fede. ad f. Albe. Bru. conf. 12. col. 30. conf. 132. l. as. conf. 133. col. 8. lib. 2. conf. 46. col. 4. lib. 3.
- * Perusi.] Quod ex causa Princeps valeat venire contra coniunctum suum.
Ruin. conf. 105. lib. 5. Et ibi in fi. dicit. q. iusta est causa. ubi de nouo super-
uenit aliquod non prius cogitatum. Natta.
- * Ex his quæ dicit Ang.] Vide l. as. aliter tenent in l. si in fi. de confi. prin.
& sequitur idem Alex. conf. 136. col. 3. infra lib. 3. & sequitur Fel. in c.
cum accessisset. conf. 12. de confi. Vide & l. as. in l. prator. §. si. col. pen.
fi. de ope. no. nunc. Et in l. falso. C. de diuer. rescrip. & conf. 25. uol. 3. ubi
videtur discidere dictis Ang. Quod rep. Claud. Aguen. in d. fi. respon-
dens fundamentis l. as. & Modernorum. qui referunt in tracta. præci.
4. parte. q. 3. & Ang. sequitur Dec. conf. 638. lib. 2. Natta.
- * Collectas.] Alex. hic sentit. q. immunitas debet scribi in libro non debent-
tium solvere. sed contra videtur. q. in quocunque libro cogatur descri-
bere cum qualitate immunitatis 10. And. in add. Spec. in cit. de interro.
act. §. 1. vers. primus si agatur. Natta.
- * An sequitur Dec. conf. 638. Lud. Goza. conf. 23.
- * L. quia grauat. C. de cõib.] Facit. quod per d. l. qui grauat. dicit. Bar.
in l. si societas. §. arbitrorum. vers. Quotro intra quantum tempus. ff.
pro soc. dicens. quod a sententia arbitratoris quis conqueri debet infra
annum. Natta.
- * Et dicit And. de l. as. in c. 1. que sint regalia.] litus dicti sequitur Cur.
in tract. de consue. fol. 32. col. 2. & fol. 32. col. 4. vers. 9. limita. Natta.
- * Collectas. bene facit. ex in l. licitatio. §. si. de publica. l. unica. C. qui. mo.
excusati. hi qui possunt implere. lib. 10. adde Bal. conf. 3. lib. 1. And. l. as. c.
uno. que sint regal. col. 2. in u. fi. feud. Phil. Franc. c. quamquam. de consi.
in 6. Fran. Rip. tract. de pette fol. 99. & resp. 22. col. 5. cum seq. sub. de
præfer. Bertr. conf. 4. Supposita. lib. 1.
- * Non e contra.] Contrarium vult Bar. in l. priuata. C. de excu. mun. li. 10.
quia hoc modo emphyteusis ecclesie grauatetur duplici onere pensio-
nis. & collectarum. licet dicat de consuetudine non seruari Perusi. sicut est
hic dicti Alex. hac q. tangit l. as. in l. 1. col. 7. C. de iur. emphy. Illa distin-
ctio v. 2. quia q. pensio correspondet fructibus. emphyteusis ecclesie
non grauetur per ea. quæ tradit Alex. conf. 4. lib. 5. Et q. emphyteusis ec-
clesie grauari possit collecta pro parte ad eam spectante voluit Feder. de
Sen. conf. 3. incip. Questio talis est. refert l. as. in l. 1. col. 2. prope fi. C. de
induc. uidui. tollend. Vide latè D. Albertus in tract. de statu. excludend. se-
min. 8. ar. prin. q. 22. & q. emphyteusis teneatur. Et q. pensio correspon-
det fructibus. facit. quia ipse percipit fructus suo iure. & tunc magis id pro-
cederet. si registrata bona. Quando alit aliquis emit fundum. deinde co-
ducit cum pacto franchidij. quousque exsoluerit precium. uidetur. q.
tunc teneatur ad collectas. sicut tunc etiam periculum rei spectat ad
ipsum. l. si cur. §. 1. cum gl. in verbo Excolat. ff. loca. Et vide Alex. conf. 4.
lib. 5. & dictum Bar. in d. priuata. sequitur Parpal. in l. placet. C. de
fac. fact. eccl. ubi dicit per Bar. allegari gl. in terminis in l. honorem.
ff. de mune. & hono. & de emphyteusis. quod teneatur ad collectas. con-
sultat l. as. Soc. conf. 119. lib. 1. Roma. conf. 73. 2. dubio. Consultat etiam
Cur. Senior conf. 36. per totum. Vbi dicit. istud esse. quia emphyteusis
datur sub modica pensione. & sic sentit præfatam distinctionem. Contra
quam facit. quia conductor ad longum tempus teneatur ad onera col-
lectarum. quia habet in re. Alex. conf. 1. col. 3. lib. 4. Pro distinct. fa-
cit. quia pensio succedit loco fructuum. Bal. in c. Domino guerram. §. hic
consequenter. hic finitur. l. Corrad. Sal. in l. fructus. C. de actio. empt. ad
appellationem fructuum venit pensio. Alex. in l. diuortio. col. 9. fol. 1. matr.
Allegat pro hac parte And. de l. as. in c. 1. in verbo Plausitrum. col. 3.
quæ sint regalia. Item Luc. de Pen. in l. fi. C. de fun. l. i. lib. 10. penul. col.
di. res. q. dominus directus pro annuis redditibus teneatur solvere collec-
tas. Pe. de Vbal. in tract. collectarum in fine tenet in emphyteusis eccl. si
partem negatiuam. licet dicat non esse distinguendum. an canon sit
magis. vel parius. Natta.
- * Firmat gl. & doct. in c. cum uenissent.] Contrarium in terminis exem-
ptionis tenet l. as. in l. si sic stipulatus sum. neque per te. col. 4. cum
seq. ff. de verb. obli. & conf. 217. lib. 2. & Alex. aliud sentit conf. 193. l.
dub. lib. 2. Natta.
- * Col. penul. in prin. ante ver. & ex prædictis. Vide Ruin. conf. 77. uolu.
primo & quæ ibi annot. Hier. Zanc.

S V M M A R I U M.

1. Conditio sat est. quod habeatur aliquo momento pro impleta.
2. Dispositio censetur modalis. non conditionalis.
3. Testamentis scientia præsonatur ex narratis.
4. Legatum agnoscens se obligat ad onus illi annexum.
5. Oblatio verbalis non sufficit in eo. qui tenetur rationes reddere.
6. Legatarius non liberatur a modo implendo licet hæres sit in mora.
7. Oblatio debet fieri congruo loco & tempore.
8. Conf. sio & promissio erronea etiam geminata condicitur.
9. Rationes reddere promittens renunciat remissioni sibi de hoc facta.

Visus ponderatis his quæ narratur in themate. Circa primum dubiū, quo queritur, utrum ex eo, quod negavit et reculavit d. Bar. reddere rationem dicti computi ad partem dēt carere cómodo legatorum sibi d. Bartho. relictorum? Et vñ prima consideratione dicendum quod non, quia tpe quo prima legata assignata fuere d. Bartho. per tutores testamentarios d. Nicolai d. Barth. obtulit eisdem tutoribus se paratum reddere qui rationes et alia ad quæ tenebatur uirtute d. testamenti, ut narratur in infirō rogato de ann. Mcccxlviij. die iij. mensis Ianuarii. unde cum steterit per dictos tutores, quomodo nū conditio liberandi et quitandi d. Nicolai et reddendi rationem d. computi adimpleretur, p̄ impleta h̄ i. c. de infir. & subit. sub coadi. fact. l. iur. ciuili. ff. de condi. & dem. Et in specie, quod sufficiat steterit per tutores quomodo nū conditio impleatur, & pro impleta habeatur, probatur in l. 3. s. nō solum. ff. de itar. lib. facit l. i. ex legati causa. iuncta l. seq. ff. de verb. obl. Plus dicit Bal. & Saly. in d. l. i. c. de infir. & subit. quod si quis aliquo momento conditio habeatur pro impleta, & sic aliquo momento steterit per illum, cui impleri debebat cōditio, ar. l. i. quis h̄dem. C. de infir. & subit. bene facit l. i. si heres cui fideicommissum. ff. ad l. falc. & in l. cum quidam. C. de condi. infir. ubi littera dicit, nisi ipse oblatas pecunias &c. & ibi no. Bar. & no. Io. de Imo. in l. i. testamentum. la. 2. ff. de cōdi. & dem. Et licet Petr. Cy. in d. l. 2. in 3. q. C. de infir. & subit. teneant contrarium, quod alia ultima mora nocet. l. illud. ff. de peti. & commo. rei uendi. l. i. s. pen. ff. quorum lega. tñ contraria opi. præcedens d̄r uerior per suprā allegata pro illa parte, & ad allegata per Cy. & Pet. potest responderi, ut no. per Bar. in l. cum quidam. ff. quod iura loquuntur, quando aliquid erat in obligatione, nos autem loquimur in eo, quod erat positum in conditione. Sed præmissis non obstantibus contrarium puto in casu nostro esse de iure uerius, & præsertim ex infrascriptis. Et primò præsuppono, quod dicta legata intelligatur fuisse relicta d. Barth. sub modo, ut colligitur ex uerbis testamenti, ibi, dum d̄r ei prædicta superscripta legat. & etiam alia superscripta relicta & concessa in dictam uachetam fecit d. Barth. cum hac conditione & onere, quod ipse Bar. teneatur & debeat quietare & liberare h̄dem ad omnibus, in quibus uisus in præsentem diem dictus testator eidē Bar. teneri reperiretur. item etiam cum conditione, quod ultra prædicta d. Barth. teneatur reddere & facere bonum computum & rationem eius heredi unius computi tenuti ad partem Venetiis per ipsum Bar. & Marcum de Cuiditionibus pro rata cōtingente ipsum testatorem, item unius alterius computi tenuti Venetiis &c. Nam dicta uerba, cum hac conditione & onere, non denotant propriè conditionem sed modum. Lea conditione. C. de rescind. vendi. & ibi no. Bal. & Saly. qui et pro hoc allegant l. nihil cum ibi not. per Bar. ff. de coniug. cum emanc. liber. probatur et in l. cum res. & ibi no. Bald. C. de dona. & in l. qm̄. & ibi Bal. & Saly. C. de rerum permu. ad idem tex. in l. si societatem mecum in prin. & quod ibi no. ff. pro socio. & ibi Bar. in prin. & l. Meuiā. ff. de manu. testa. & l. 2. s. ff. de donat. Et no. Par. l. quibus diebus. S. Terminus. circa primam coll. de condi. & demon. ubi dicit, quod si testator legat tibi centum ea cōditione ut aliquid facias, quod hoc non obstante erit modus; & non conditio, per d. l. Meuiā. & per d. l. 2. s. ff. de ideo dicit, quod illa uerba prolata a testatore cū conditione & c. non accipiuntur propriè pro conditione, cū communiter testatores, quid sit, ignorent. & ideo significatio uerborum magis inspicitur. Et ideo dicit Io. And. in ad. di. ad Spe. in ti. de infir. edi. s. nunc aliqua in pen. col. q. si testator instituit extraneum heredem, & postea multa legata reliquit & ad illa deputat executores cum plena p̄tate, & institutione fuerit usus his uerbis, instituo Titium mihi heredem uniuersalem in oibus bonis meis hac conditione, quod nō succedat, nec possideat dicta bona, nec eorū partē possit habere, nec recipere possessionem illorum, donec suprā d. legata per dictos executores fuerint plenè soluta, quod dicta nō faciunt conditionem, sed denotant quoddam omnis impositum

heredi in prohibendo apprehensionē hereditatis ad certū tps, allegat id quod legit & no. in d. c. verū. Cōfirmo, ad certū tps, quia p̄nt se h̄re ad modū & condonem, potius demant uerba p̄nt ut no. Bar. in l. cum mota. iuxta principū. Et tranſac. per l. quero. s. inter locatore. m. locati, & sequente cōiter docet in d. l. cum mota, & Cy. in l. cum quis. C. de iur. & fact.igno. verū nunc ueniamus ad secundā speciem, & no. m. d. m. in d. s. inter locatore. & Bal. in l. & si post res. ff. si quis cau. col. 4. uerū iuxta hoc qm̄, in dubio præsumat &c. Nō ob l. a testatore. ff. de condi. & dem. quia ibi hoc operatur natura absoluti ablatiui, ut per Bar. ibi, & in d. s. Terminus. C. probat et, quia testator in d. testō confessus esse teneri dicto Bart. a Norſino præſenti & ſtipulanti florenſis mille ex quadam concordia facta cum d. Bart. ut latius in d. testō patet, & ſuccesſiue facta ſunt legata plura d. Bar. & demum: adiecit testator dictam cōſam, & prædicta ſupraſcripta legata & c. & c. alia ſupra facta relicta & conſeſſata d. Baptiſta fecit d. Bart. cum hac conditione & onere, uidelicet &c. Sed ita eſt, quod ſi nō dubio dicta conſeſſio, de qua ſupra, non reddit conditionalis, ſed modalis: quia conſeſſio ipſa erat abſoluta & perfectā ſic in eſſe producta, & de natura conſonōis eſt, quod inſit, & adiecit rei producendæ, non aut in eſſe productæ. l. cum tale. s. i. ff. de cond. & dem. & ita per no. all. q. utrum text. ad hoc Bal. in d. l. & si post tres. in 6. col. & no. et Bar. in d. l. cum mota, & in d. l. si societatem mecum in l. c. ff. de Flu. & facti. Thais. S. Stichus. ff. de fideicom. lib. Et in propoſito no. Saly. in Lea conditione. per illum tex. C. de reſcin. uendi. ubi dicit, hanc eſſe rationem illius, quod illud, quod erat explicandum, ueniebat implendum poſt actū uenditionis perfectū. Sicut ergo quod ad dictam conſeſſionē illa diſpoſitio d̄r continere modum non condonem, ita eſſe debet quod ad alia legata, quia testator conſeſſioni & legatis pariter ſub eadē determinatione adiecit illa uerba, l. cum hac cōditione & onere, quia qm̄ plura ſub eadem determinatione ponunt, debet intelligi ut pariformiter determinent l. i. ſi legatarius. s. ff. de leg. 4. l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupill. l. quamuis. C. de impub. & alijs ſubſtit. ¶ Secundo principaliter præſuppono, cū aliquid legat ſub modo, ſi legatarius modum non adimpler, priuatur legato, & ſi illud acceptat, reſtituere tenetur illud heredi. l. si heres. ff. de cond. ob cauſam. l. libertos. l. adicius. ff. de aur. & arg. leg. & no. per Bar. in d. s. Terminus ult. col. Et h̄s ergo ſe præſuppoſitis infero, quod d̄r Bar. reculauerit implere modum prædictum in reddendo dicti computum ad partem, ut in puncto narraſ, quod ipſe teneatur reſtōnem prædictorum legatorum, quibus uenit priuandus. ¶ Nec poſſe prætereunde ignorantiā teſti d. Bartholom. de eo habuerit ſciam, ut patet in infirō, ex quo petunt cauſationem legatorum, & obtulit ſe paratum facere quietationem, & alia ad quæ tenebatur uigore dicti teſti, & illud ſufficit, ut de ſe patet. Et et patet ex no. per Bar. in l. qm̄ Romę. s. duo fratres. in q. ff. de uerb. obl. & Bal. in c. i. s. pen. tit. Impera. Lotharius in uſu. ſeu. & Ang. conſ. 50. incip. Quiddā paterfam. habens &c. l. i. C. de pact. iun. l. de his, & l. non eſt ferendus. ff. de tranſac. Probatur et de ſcientia contentorum in teſto per infirm̄ acceptationis tutelæ quo infirm̄ et apparuit quod dictum teſtā peruenit ad manus d. Bar. & illud ſufficit, ut in d. l. non eſt ferendus. per quam dicit ibi Bal. probat, quod illi qui uident teſtamentum præſumitur habuſſe notitiam totius teſtamenti, ſicut ille, qui habuit penes ſe actā, præſumitur oia legiſſe, ut in c. conſtitutus. de teſt. Nō poſſe negare Bar. ſe non teneri reddere rationem illius computi tenuti ad partem, de quo in teſto mentio facta eſt, quia cum d. Bartholomęus agnouerit dicta legata, & obtulerit ſe paratum facere ea, ad quæ tenebatur uigore dicti teſtamenti, uilius eſt ſatēri ſe teneri reddere dictam rationem, niſi probauerit ſe poſt teſtamentum reddidiſſe, & quia qui agnoſcit legatū, dicitur ſe obligare ad ſubendum omni illi legato inueniente. c. officij. de teſtam. l. ſed ſi non ſeruus in prin. ff. ad l. falc. l. i. ab uno. ff. de leg. 2. no. gl. in l. Titia. cum teſtamento. s. qui in uita. in uerſ. petitione. c. oti. ¶ Non obſtant ea quæ in contrarium allegabantur, quia dictus Bar. obtulerat ſe paratum fa-

¶ **E**re ea ad que tenebat virtute testamenti: q̄ quia r̄ideo q̄ ista obligatio non fuit legitima & sufficiens: quia ille qui tenetur reddere r̄ones, d̄et producere & offerre scripturas legendas, in quib. continent r̄ones, & offerre reliqua, in quib. restat debitor: est tex. in l. cum seruus, ff. de cond. & dem. ¶ Et si dicat, debita non sunt clara, d̄et realiter & actualiter offerre fideiussores de reddendo id, in quo apparebit, cum restare debitorem in calculo r̄onum, ut l. seruus si h̄ere. s. si. de stat. lib. Et nisi dicta oblatio librorū, ff. scripturarū & fideiussores realiter & actualiter fiat, non d̄f oblatio legitimē facta, quia non sufficit verbalis oblatio. l. qui x. s. idē r̄sum. ff. de sol. & d. l. seruus si h̄ere. s. si. no. Bar. & alij in l. prator. s. si q̄ paratus. ff. de no. ope. num. & l. accepta. C. de usuris. & in proposito n̄o in eo, q̄ h̄et r̄ones reddere, not. Ang. & Io. de Imo. in l. si mora. ff. sol. mat. & in l. 4. s. pror. de re iud. & Ang. in l. si quis dicat. ff. de manum. & in l. si r̄esiduum. C. de diff. ¶ **P**ig. in l. i. infam. ff. de uer. obl. ¶ Secundo r̄ideo, q̄ posito, q̄ opin. Bal. & sequaciū in l. j. C. de inflit. & substi. sit vera in dispōne condōnali, videlicet q̄ semel stetit per illum, in cuius persona debebat impleri cōditio, quominus fuerit impleta, h̄r pro impleta, & non tenet amplius ad implendum ille cui erat impositum onus condōnem implendi: tñ aliud est in eo, cui est impositum onus implendi modū prout fuit in casu n̄o, quia licet semel stetit per illū, in cuius persona d̄ebat modus impleri, quo minus impleteret, & quantū ad p̄tatem consequendi legatum non obli. legatario, quod modus non sit impletus. l. i. C. de his quē sub modo, tñ si h̄eres postea petierit impleri modum, dico q̄ debet impleri; & quia pro obseruantiā talis modū cōpetit obligatio & actio h̄eredit, ad cuius utilitatem fuit adiectus modus. l. 2. & ibi plenē not. C. de dona. quē sub modo. no. per Bar. in d. l. cum quidā. C. de condi. infer. quē rō cessat in eo, quod r̄esiduum est sub conditione, l. si quis sub condōne. ff. si quis omis. cā testam. Præterea ē q̄ tractatur de implemento condōnis ad hoc, ut dicta condō habeat pro impleta, oīnō requiritur, q̄ appareat, q̄ ille in cuius persona debebat impleri noluerit, ut in d. l. in testō, l. 2. ff. de cond. & demon. Et non v̄r, q̄ ex verbis dicti inflit. in quo dicta oblatio Bartholomai continet, appareat, q̄ h̄eres d. Bart. seu tutores eius noluerint q̄ dicta conditio, impleteret. ¶ Deniq; oblatio debet fieri congruis loco & tpe. l. si solutus. ff. de solu. l. mora. in prin. ff. de usu. unde debuit Bart. pmouere tutores, vt se pmunirent alias prouiderent cir. cunspiciendo scripturas testatoris ad dictam r̄onem pertinentes data aliqua t̄pis cōmoditate eis, ar. l. quod dicimus. & l. ratum. ff. de fo. ¶ Nec ob. ēr p̄dictis, quia q̄d petit Nicolaus a d. Bart. reddi r̄onem dicti computi ad partem intentauerit condōnes ex statuto & non actionem ex testō, quia r̄ideo, q̄ est bene verum, q̄ ad hoc ut Nicolaus potuisset in illo iudicio intentato consequi declarationis priuationis dictorum legatariū, erat opportunum intentare & adducere per uiam testamenti, quia per statutum non prouidebat circa priuationē. Sed si nunc vult Nicolaus consequi, ut priuet d. Bart. dictis legatis, eo quia non adimpleuit modū, seu modos oēs copulatiue expressos in dicto testō vt tenebat, iuxta. l. si heredi plures. ff. de condi. inflit. & l. si quis ducenta. s. vtrū. ff. de reb. dub. nihil repugnat, quominus possit hoc facere, & per ea, quę facta sunt in alio iudicio, in quo intentata fuit conditio ex d. statuto. satis erit, q̄ appareat, q̄ Bart. recu. fuit computum & rationem p̄dictam reddere. Nec fuit necessarium, q̄ in dicta requisitione, ut petitione reddendę r̄onis fieret mentio, q̄ legata fuerunt relicta d. Bart. cum dicto onere reddendę rationis, & quod nisi redderet, intendebat Nicolaus petere, q̄ priuaretur Bart. dictis legatis, quia postquam certus erat Barth. de dictis legatis cum dicto onere r̄elictis, non erat amplius de hoc certificandus. l. i. in si. ff. de act. emp. l. item ueniunt. s. petitorum. ff. de peti. h̄ere. unde postea succedit dispositio legis, q̄ facit mortuum teneri ad

penam priuationis, sicut qñ debitor est obligatus ad speciem sub pena, satis est, q̄ constitutur in mora circa speciem p̄standam, & si non p̄stat, incidit in penam, quia tenetur de interitu, vel ad aliam penam, si promissa est, gl. i. si ex legati cā. & l. ita tipu. ff. de verb. ob. & l. quod te. ff. si cert. pet. Et hæc tantō magis procedunt, cum in dicto iudicio intentato fuit productum ēr dictum testm̄: quamuis non esset opportunum per p̄dicta. Et quia hic casus & culpa commissa p̄ d. Bart. est sufficiens in faciendo cum incidere in penā priuationis, quia dignus meritō iudicari debet pp̄ eius infidelitatem & ingratitude attenditis maximē beneficijs in eū à testōre collatis, ut satis ex testō colligitur. iō non opus est insistere circa alias culpas & infidelitates allegatas cōtra d. Bart. de quibus in themate fit mentio. Actio aut, quę competit d. Nicolao contra d. Bart. pro dictis legatis restituentis, est conditio ob cām, seu sine causa d. d. liberto. r̄m. h̄. cius. cum gl. in verbo vlt. ff. de annuis lega. & in d. l. si h̄eres. ff. de condi. ob cām. Et ex his solum remanet aliud dubium, quo quærebatur, utrum siue possit, siue nō possit priuari d. Bart. legatis, an nihilominus possit d. Bart. cōpelli ad implendas dictas conditiones, quas propriē dixi esse modos, siue non? Dicendū ēr q̄ sic, ut probauit per no. per Bar. in d. l. cū quidā. iuncta. l. 2. C. de his q̄ sub mō. Itē ex eo, quia dicta oblatio facta per D. Bart. non fuit legitimē & efficaciter facta, ut suprā probauit, & actio q̄ competit pro implendis conditionibus, i. modis p̄dictis ēr actio ex testō, per d. l. 2. & no. Bar. in p̄r̄allegato. s. Terminus. ad si. Circa aliud dubium, quo quæritur, utrum ex quo non apparet d. Nicolaum ut hæ redem p̄dictum, vel d. Bart. tanquam tutorem occasione dictę compositionis factę cum dictis de Guiditionibus, in alio quo tñ dictis de Guiditionibus teneri, & per eos nihil solum esse ex dicta causa pro d. Nicolao p̄r̄statum Bart. competat conditio obligationis & promissionis factę ex d. inflit. manu d. ser. Anto. de Mathefel. celebrato de anno 1462. die 4. Nouembris. ¶ Breuiter r̄ideo, q̄ si ex tenore dictę compositionis factę cum dictis de Guiditionibus, de qua in d. inflit. fit m̄ctio, nullibi appareat, d. Nicolaum, vel alium suo nose teneri in aliquo d. de Guiditionibus, resulat conclusio, q̄ dicta promissio & obligatio facta per Nicolaum tanq̄ per errorem facti possit condici per conditionem indebiti, vel sine cā. l. i. si quis plūquam. ff. de condi. indebiti. q̄ sine cā. ff. de cōdi. sine cā. a par. an. procedit p̄missio & solutio. l. si. C. ad l. fale. l. si patronus. ff. de donat. sed ille q̄ oīnō indebitum per errorem soluit, repe. l. i. & ibi plenē no. ff. de condi. inde. & l. cum quis. C. de iur. & fac. igno. Igitur idē esse d̄et, si per errorem promissit, p̄sumitur, aut per errorem promississe, ubi cumq; appareat rem aliter se h̄ere, ut si pro mittitur tanquam debitum, & apparet q̄ non erat debitum, ut in p̄posito no. leg. cum de indebito, in prin. cum gl. ff. de probal. de atate. s. qui iusto. cum ibi no. in gl. ff. de interro. actio. l. si in prin. ff. de cond. indebiti. l. stip. C. de iur. & fac. igno. & plenē no. Bar. in l. non fatetur. ff. de confess. & p̄ doc. in c. fi. de confess. cum sim. & hoc procedit siue d. Nicolaus semel, siue ēr pluries confessus fuisset se debere, ut probat gl. i. cum ibi notabiliter traditis per Bal. in l. i. in 1. not. C. de erro. calculi. ubi ex illo tex. colligitur arg. q̄ erronea confessio ēr sepius repetita pot̄ reuocari. Quātum uerō ad aliud dubiū, quo quæritur, an d. Bartholomæus propter promissionem cum eum factam de faldido dicto & socijs dictę societatis de Luca r̄onem & computos & libros dictę societatis cum restōne reliquorum capitalis & lucri, ut constat per inflit. rogatum manu Ser. Michaelis. Io. de Tri. de anno 1465. die 23. Se premb. intelligat renunciale remissioni sibi Bartholomæo & alijs tutoribus factę per dictū Baptista tutorem in testamento ad reddēdum rationem administratores tutelerum saltem pro comprehensis in dicta eius promissione? Et breuiter respondeo q̄ sic, quia ex quo d. Bartho. habebat scientiam testamenti & comprehensorum in eo, ut suprā ostensum est, & per consequens sciebat dictum testatorem liberasse eum à reddenda dicta ratione administrationis, & nihilominus dictus Baptista promissit dicto Nicolao & socijs faldida-

Liber Primus Consil. Alexand.

re computa & rōnes dictae societatis cum consignatione sue partis capitalis & lucri, vñ in hac parte uoluisse renūciare dictis disponsis testatoris. l.4. §. fin. ff. si quis cau. ff. patronus. ff. de donat. l. si quis delegauerit. ff. de nouat. Præterea in testō reliquit ei liberationem à reddenda rēno administrat. quō ad ea, q̄ gereret ut tutor, uel curator, hñet locum dispo testatoris, sed in proposito nō d. Nicolaus à d. Bartholomęo non cōueniunt pro eo quod gessit tanq̄ tutor & curator Nicolaus, sed pro quo gessit tanq̄ unus ex duobus administratōribus deputatis per certos socios ad administrandam, quandam societatem plurium sociorum, inter quos socios erat d. Nicolaus, & conueniunt d. Bart. ex sua promissione, q̄ facit sibi non tanq̄ curator Nicolaus, sed tanquam administratōr deputatus per oēs d. socios ad administrandam dictā societate. Igitur isto casu non hñet locum beneficiū, quod sibi tāquā tutor uel curator erat concessum à testōre. pro hoc bonus text. in l.3. §. i. sed ibi, quidā tutor sit, non tñ tanq̄ tutor administrat & c. ff. in di. solu. l. si debitor §. i. ff. ad Trebel. facit. l. si paterfam. si duos, & qd̄ ibi nō. ff. de adopt. ex quo in promissione d. Bart. & Marcus de Guid. fecerunt mentionē de officio administratōis eis dato uidentur tanq̄ administratores deputati per socios ad dictā administratōnem promississe. l. si ff. de insti. l. cum post. §. i. ff. de admini. tuto. l. pen. ff. si quis caut. nō in l. sciendum. s. tutor. ff. qui facit. cog. & per Bar. in l. r. s. nunciatio. cū suis concord. ff. de ope. nō. nuncia. Circa aliud, quo gñtur, an d. Nicolaus possit ob stare exceptio p̄scriptionis? Et breuiter rēdeo q̄ non: quia ad excludendum eum à dictis rationibus requireretur p̄scriptio 30. anno. l. si cur. & l. oēs. C. de p̄scr. 30. anno. & tñ tps non est decursum à tpe mortis testatoris. Præterea obstat mala fides ipsius Bartholo, qui scientiam habuit obligatōis suae, & iō nullo tpe p̄scripsit ēt in casu isto, ēt fm oēs conaciones traditas. c. h. de p̄scr. & regul. possessor. lib. 6. & plene per doct. in l. sequitur. §. si uiam. ff. de uñ. Insuper p̄scriptio non potuit incipere cursum, donec Nicolaus fuit in minore ætate, & non peruenit ad ætatem perfectam. l. fin. C. in quib. caus. in integ. res. ff. non ēt necessaria: ut l. nō ēt incognitū. C. quib. non obijciunt longi tps p̄scriptio. Nec ēt iure municipi in statutis mihi trāmissis quicquam dispositum esse inuenio, q̄ d. Bar. habebat suffragari uolent se p̄scriptiois exceptione tueri. Et ita dico & cōsolū ut supius.

ADDITIONES.

- * Computi. Pro isto Bartholomęo, quod non fuerit constitutus in moraria, ut non amittat, consuluit Aret. consil. 150. quod incipit. uis diligenter. Nata.
- a ¶ Ea conditio. Ant. de But. consil. 48. Paul. consil. 5. colum. 1. lib. 1. Aretin. 149. col. 1. Felio. eum lo. colum. 1. de fid. instum. Anton. Corn. in singu. uerfic. manum. suo. Iason. Decil. debitor. C. de pact. Iason. l. 3. col. 4. de legat. 1.
- b ¶ Modum, bene facit. l. cum ab eo. ff. de contrahend. emptio. l. quoniam affueras. C. de rerum permutat. gl. 1. 2. ff. in dem. adiec. Petr. Cy. Bal. d. l. cum mota. Aret. consil. 149. col. 1. Cor. consil. 29. l. lib. 3. Decil. debitor. col. 2. C. de pact. dixi in consue. Paris. §. 1. 3. gl. 7. nu. 3. in fin. limita infra consil. 119. col. 1.
- * Testamētum. Iūmo uidetur, quod qui penes se habuit testamētum, p̄sumatur id legissē, ut Aret. tradit consil. 15. in fin. Nata.
- * Testatoris. Qui soluit scienter indubium, uidetur donare, facit. l. Campanus. ff. de ope. liber. Nata.
- c ¶ Impleri, idem in conditioe quando legatum non est executum, leg. cui fundus. in fi. & ibi Barto. Bal. in ol. de condi. & dem. Bar. Ang. Pau. Cor. l. pe. & fin. C. de cond. infer. Pau. Soc. l. iure ciuili. de condi. & dem. ¶ In hac eadem causa contra consuluit Aret. consil. 150. Hier. Zanc.

SYMMARIUM.

- 1 Minor restituitur aduersus l. si quis in tantam. C. unde ui. sed 9. numero 12.
- 2 Author rapinae tenetur in quadruplum damni a se & socijs dati.
- 3 Vi bonorum raptorum tenetur quis etiam citra uim ablatorum si paratus erat uim inferre.
- 4 Qualitas & estimatio quorum iuramento probatur.

- 5 Actione iniuriarum tenetur etiam pro ui turbatua, uel expulsa.
- 6 Socius excedens non uidetur iure suo facere.
- 7 Præsumitur in delictis consensum eum, cui consilius non fuisse statum.
- 8 Nollitum tempus suspensum.
- 9 Iam in frangens causa omni tenetur de furto accidente.
- 10 Lex si quis in tantam, habet locum iure communi.
- 11 Privilegia militis non habent locum in his, quos non iurant, ut alim.
- 12 Dolus uerus & præsumptus quomodo differant.
- 13 Error iuris notorius non excusat a uero dolo.
- 14 Poena priuationis non habet locum, nisi ubi lex dicit.
- 15 Poena nunquam in dubio censetur imposita ipso iure.
- 16 Poena priuationis etiam si ipso iure imponatur, requiritur sententia declaratoria ante executionem.
- 18 Rebellio non dicitur, nisi sit principaliter contra suū supremi principis.

CONSILIVM CIII.

VIDETUR prima consideratione dicendum stantibus his de quibus in themate, d. Comitem Nicolaum non teneri in quadruplum pro allegata violentia: quia cum ingressus fuerit castrum & arcem Spilimberti, in quo & quæ habebat parat pro inducio cum d. dnis confanguineis suis, vñ q̄ hoc fecisse præsumat pro iure suo, & sic impune. l. meritō. ff. pro socio. l. s. vi possidere. uerū sed qui per uim, ff. de vi & ui arma. Et q̄ non fecerit animo rapinam cōmittendū patet: quia multa pretiosa bona salua fecit, ex conicisuris. n. declaratur qualis fuerit aus. l. i. s. diuus. ff. al. l. Corn. de lica. l. i. cum gl. 2. eo. tit. c. significasti. l. 2. de homic. Secundo ēt hoc deprehendi potē ex eo: quia ipso Comite existente cum dictis gentibus armorum, & factis dictis clamoribus perire, ut rocha aperiret, dicendo q̄ nolebat ingredi, sed se uelle taluas esse res & bona, & non fuit auditus, quinimō fuit circumcactus aditus. unde vñ, q̄ si huerit ēt cum per prius possidebat pro iure suo attento q̄ denegando ingressum Comiti Nicolaus dicebatur sibi uis fieri, cui licuit per vim resistere & possessionem ingredi, ut probat in l. clam possidere. s. an. ff. de acq. poss. iuncta l. i. s. uim ui. & l. 3. s. eum igitur. ff. de vi & ui arma. & not. plene in l. i. maxime per Bart. & alios post eum. C. unde ui. & no. in c. olim. de resti. spol. Tertio, quia posito q̄ ipse Comes Nicolaus fregisset portam arcis, & eā ingressus sit, tñ de furto uel de damno dato ab alijs teneri non debet, qui iniuriæ in princ. ff. de furtis. Quarto vñ excludendum præstatum Comitem: quia est miles armata militiq̄ putauit hoc sibi impune licere, nā in milite ad penam culpam tantam potius præsumi debet iuris error, quam malitia, ut l. pen. C. de his qui sibi ascribi in testō, bene facit, quod no. doc. in l. si quis in tantam. C. unde ui. & Ang. in l. plagis. ff. ad l. Flauian. de plagis. dum dñt, q̄ ubi miles rem propriam per alia possessionem propria auctoritate inuasisset, excusatur a poena illius legis, si ex præsumptionibus apparet, q̄ errore introductus hoc fecerit, quia nō ēt illud contra ius naturale, ut patet in s. pen. in l. i. bono. rap. & no. gl. in l. regula. in princ. ff. de iur. & facti. gñ. Quinto, quia d. Comes ēt minor 25. annis. meritō vñ succurreret saltem per medium restitutionis in integrum aduersus omnem penam & iacturam, quā incurere possit occasione alicuius delicti culpa commissi. l. i. C. si aduersus delicti. facit. l. aut facta. s. causa. uerū poena. ff. de penis. vñ de dicit Bart. & alij in d. l. si quis in tantam, quod quando minor inuasit sine dolo rem per alium possessionem restituitur in integrum quod d. l. si quis in tantam, tamen petere poterit restitutionem in integrum, ut no. specificē gl. in c. in uero rigor. de dolo & contuma. & ibi not. doct. sequentes distinctionem & doctrinam Bar. in præalleg. l. si quis in tantam. Et dicit Bald. in l. si quis in tantam. in 2. col. post Iaco. de Aren. quia ex quacumque causa etiam leui putaretur minor se posse de iure inuadere rem per alium possessionem restituitur in integrum quod non intelligatur esse in uero dolo, facit. l. igitur. s. potest. ff. de libe. causa. accedit, quia aduersus dolum saltem præsumptum succurritur minori. leg. i. s. accusationem. in fin. ff. ad Turpil.

Turpill. l. i. s. ff. de endo. no. gl. & doc. in l. ubi. in prin. co. tit. & no. Bar. in l. i. s. nunciatio in pen. col. ff. de no. ope. nan. & in lauxiliu. ff. de mino. cum fi. Sexto: quia attento qd præcesserat declaratio, seu decretum Illustrissimi dñi Ducis Mu-
 tinæ, cuius prædicti de Ranganibus sunt uasali, in qua de-
 claratione facta inter d. de Ranganibus inter cetera conti-
 nebat, qd intra terminum 15. dierum oēs arces terra & for-
 talicia dictorum de Ranganibus ponerent in manibus Comi-
 titis Guidonis, & in fine dictæ declarationis continet, qd p-
 fatus princeps vult illam valere & illam solemnē suam & de-
 cretum, cui non debeat per d. de Ranganibus cōtra fieri ali-
 quo modo sub pena indignationis suæ, & sub qualibet alia
 pena, quæ per ipsum principem videtur imponenda con-
 trafacienti: & d. D. Vinculaus & Comes Vgo steterunt in di-
 cta arce Spelimerbergi, & non assignauerunt fm ipsam inter-
 tam declarationem, vñ qd licuerit ipsi Comit. Nicolao filio
 & heredi d. Comitis Guidonis facere dictam inuasionem &
 d. rapinam præcipue pñ dicta verba, sub pena indignatio-
 nis & c. quasi tanquā inobedientes circa predicta videant hēri
 vt rebelles dicti principis & priuati feudo, & licitē poterunt
 offendi ēt in bonis prædictis: hoc probari vñ per id, quod
 hñ in c. 1. s. porro. uer. sed & qui dilator. in tit. quæ fuerit pri-
 ma cā benef. am. ibi dum tex. dicit, indignationem dñi nō
 admittit, & glo. exponit, i. feudo priuati pñt. Vnde dicit ibi
 Bal. qd illud est menti tenendum * pro literis apostolicis, in
 quibus dñr, aliqui indignationem Apostolorum fecerunt in-
 incurfuros: quia talia verba intelligunt cōminari priuatio-
 nē beneficiorum ecclesiasticorum. Præterea d. D. Vinculaus
 & Comes Vgo non obediendo dicto Principi & eius decre-
 to censentur rebelles Principi: quia rebelles idē est, qd non
 obediēt. c. fanē. el. 2. de off. deleg. c. inter quatuor. de maio.
 & obe. c. fide. præb. & in proposito no. Pet. de Anch. in clem.
 pastoralis. de re iud. in princ. in verbo nota. sed ita est, qd re-
 bellis pot impune offendi. l. 3. s. ff. de fca. l. proditore. ff. de
 re mili. & capi, & detineri, ut ferui. l. transu. ff. de acqui. rer.
 dom. & eadem rōne pñt bona eorum capi, ita inquit Bart. in
 extrauaganti, qui sint rebelles. in verbo rebellando, in iur.
 de pena horum rebelluū & c. facit quod no. Bart. in l. uim.
 ff. de iust. & iure. ¶ Sed præmissis non obstantibus dico mihi
 de iure videri d. Comitum Nicolaum teneri in quadruplum
 bonorum mobilium raptorē & ablatorum. ¶ Ad quod ostend-
 endum præsuppono, qd caporalis, qui hoiem dolo pro uiol-
 entia, damno, seu rapina coadiunauit, tenet in quadruplum
 pro damno dato, uel rapina facta a se, vel ab his, quos adiu-
 uari fecit l. 2. in prin. s. i. iuncto s. si quis non. & ibi not. gl. &
 doc. ff. ui. bono. rapt. & in l. qm multa. C. ad l. iul. de vi. Et non
 refert, an ipse armatos coadiunauerit an eis ab alio coaduna-
 ris utatur ad rapiendum. d. l. 2. s. dolo aut. uer. fide igitur. Et dñr
 capitalia & principalis ille, qui incitauit & conduxit, uel
 coadiunauit alios ut caput. in hoc. f. de seru. corru. ibi not.
 doc. & Bal. in l. 1. C. de ferui. fugit. in 5. col. uer. quæ ergo di-
 cant. & no. doc. in d. l. qm multa & Bal. in l. non ideo minus.
 C. de accu. in 8. q. Et plus dicit Inn. in c. ficut dignum. de homi-
 c. qd ubi non posset discerni damnum datū ab uno & dam-
 num datum ab alio quamuis nullus fuisset caporalis, quilibet
 teneret in solidum, argu. l. si plures. ff. ar. fur. c. x. & cum
 alijs ibi allegatis per eum. ¶ Hoc præsupposito dico, qd si ap-
 paret Comitum Nicolaum fecisse coadiunationem prædictā,
 aut vsum fuisse dicta coadiunatione ad infra scripta, & proba-
 tum sit de ingressu in d. arcem per eum puta frangendo, uel
 dirumpi faciendo portā arcis, seu ingrediendo cum schalis
 d. Comitē Vgone cū suis famulis existente in dicta arce, &
 probata sit ruptura camerarū & fractura caplarum, & qd illi,
 qui cū d. Comitē Nicolao ingressi sunt, exportabant bona fa-
 ctis dñr probatum, ut d. Comes Nicolaus teneatur ad quadru-
 plum dicti damni. Nam eo ipso qd probata est violentia, dñr
 probatus d. doli. l. 2. s. doli. ff. ui. bono. rapt. Violentia autem di-
 citur facta, eo ipso qd d. Comes Nicolaus cum prædicta ma-
 gna armatorum turba & clamoribus dicendo sacco sacco,
 certe certe, & similia, & fractis portis & cameris ingressus est
 arcem, & d. Comes Vgo ibi existens perterritus de arce au-

fugit. l. 3. s. si quis aut uisus. & l. uim facit. ff. de ui & ui arm. l.
 creditores. ff. ad l. iul. de ui. prima. l. 3. s. quid si ui. uer. & a iu-
 sto. ff. qd ui aut clam. Plus dicit Io. And. in addi. Spe. in ti. de
 3 rapt. in s. i. in prin. qd et actione ui bono. rapt. tenetur quis
 pro exportatione bonorum alterius palam facta, & quis nulla
 violentia interuenierit, dummodo exportantes, qv rapiētēs
 * eissent parati uim facere, si quis resistisset, * quia attenditur
 propositum, arg. c. cum uoluntate de senten. excommu. l. 1. q.
 iniuriæ. in prin. ff. de fur. ubi est casus clarus, qd si qs accessit
 ad domū alterius, & de domo rapuit bona nemine ibi existē-
 te, tenet actione ui bono. rapt. si paratus erat uim facere, ubi
 resistentem inuenisset, & no. in l. i. ff. ui. bono. rapt. bene fa-
 cit lex 2. s. dñi. uer. ēt quis, & quod ibi no. eo. tit. Quod aut
 Comes Nicolaus cū sua turba esset paratus uim facere paret,
 quia erat cum tercetur equis & militibus armatis & cū
 totidem peditibus. Nā dicit Ang. in d. l. si quis ex domo. qd
 aius inferendæ violentiæ psumitur ex eo, qd ad locum quis
 accessit armatus, adeo qd ex hoc tenebitur actione ui bono.
 rapt. pro bonis exportatis, et si in loco nullus erat, qui resi-
 steret, & ita dicit esse de mente Iac. de Aret. & Ray. in d. l. si
 quis ex domo. & dicit Ang. se ita multoties praticasse. Pro
 eo facit, quia præsumitur contra eos, qui incedunt armati,
 * ut no. gl. & ibi Bal. c. 1. s. si quis rusticus. cū seq. in uerbis
 & quem, in ti. de pace tenen. uel saltē coadiunari hoibus facta
 est talibus bonorū exportatio, et si nemo resistentiā faceret,
 est nūc locus aditioni ui bono. rapt. quasi intelligatur habuisse
 aium ad violentiā inferendā, si quis resisti flet, & ita ēt collati-
 gitur ex no. per Bart. in d. l. ff. ui. bono. rapt. & sic Comes
 Vgo intelligitur ui expulsi de dicta arce, & sic possessio-
 ne rei immobilis ut d. l. 3. s. si qs ar uisus, tñ nihil repugnat,
 quominus pro rebus mobilibus exportatis, seu ablatis pos-
 sit agi actione ui bo. rap. l. 3. s. si fundus. ff. de ui & ui arma.
 & sic ad quadruplū, quia bona nō puenissent ad ipsum expul-
 sorē d. l. i. in prin. & s. illud. & s. q. aut ui. & s. si fundus. cū gl.
 4 ff. de ui & ui armat. l. 3. s. pñtinet. & l. penul. eo. ti. ¶ Et si dubi-
 tatur de quantitate rerū raptarū, seu ablatarum, & fuit ual-
 ore probat ēt per iurū solum eorū, qui damni passi sunt. l. i.
 si qñ. C. unde vi. c. super eo. quod metus cau. Est uerum, qd in
 dex pro personarum atq; negotij qualitate pot quantitatē
 taxare, ut ibi, & illa iura sibi locum uendicant, et si agatur
 actione ui bono. rapt. & sic ad quadruplū, ut no. doc. in dictis
 locis. Et non solum hñt locum dicta probatio æstimationis
 & damni per iurū, qñ interuenit violentia, sed et si sine uiol-
 entia dolus, seu maleficiū interuenit * propter difficultate
 probationis, ut patet ex no. per gl. in d. c. si in gl. r. & ibi
 dum dicit signat ex maleficio & c. & hoc ibi tenet Imol.
 & alij, & dicit Io. de Imo. ibi hñc esse cōm opi. & idem sentit
 gl. in c. dilecti. ad f. de for. compe. & ibi dum dicit per
 dolum & c. gl. in f. de uerb. obl. s. non solum in uerbo pro-
 bare, & probatur in l. semper. s. in hoc interdicto. cum gl. &
 ibi no. Bar. ff. quod vi aut clam. & in l. in actionibus. ff. de in
 litem iuran. & no. ēt Bar. in l. 1. s. si cifra. ff. de po. & in l. eos. s.
 si ff. fur. aduersus nau. cau. & Spec. in tit. de fur. s. i. uer. sed si
 res assignauit & Bal. in rubr. C. depositi. & in l. si res. C. d. or.
 cog. & in c. 1. s. iniuria. de pace iura. firm. & in l. q. accusare.
 C. de edend. & in l. nauta. ff. nauta. cau. & Ange. in d. l. qñ.
 Surgit aut difficultas probationis in talibus, quia pecunia
 & similia fecerunt patrimonij nō ostendunt cuiuslibet, imō nra
 interest secretum tenere patrimonij, vt l. 2. C. qñ & quibus
 quarta pars deat li. 10. l. si. C. de alimen. pu. præstan. & si dam-
 num passus petit quantitate rerum & æstimationē earum
 uerofimili, puta suæ conditioni convenientē, index debet se-
 quens uerofimili: ita taxare, & damni passus ita iurare dēt,
 & in tñ res condemnari, ita legitur & not. in d. l. si qñ. & in
 d. c. sup eo. Fateor autem, qd in dicto quadruplo simplex æsti-
 matio rerum computatur, ut in l. i. bo. rap. s. 1. & no. in d. l.
 2. in prin. in uerbo quadruplum. ff. eo. ti. Et omnia bona que
 in dicta arce in uasa uel in domibus dictorum D. Vincilai
 & Comitiss Vgonis inuasis erant quadruplari debent, f. contē
 citati fuerunt, & an si nunc eorum restio fieret. l. pen. ff. ui bo.
 rapt. l. qui ea mente. ff. de fur. Exigo autē contē dationē in-
 teruenisse,

reuerisse, quia rapina furtum est, & ualde improbum. l. 1. §. damni. uerfi. ca. terum. ff. ui. bono. rap. l. 1. co. ti. l. si uendidero. §. cum raptor. ff. de fur. & in fi. ui. bono. rapto. in princ. & ibi specificet tex. facit mentionem de contradatione & si constat furtum sine contradationem non comitti. l. 1. ff. de fur. in fi. 5 de obli. quæ ex delicto. §. 1. † Insuper dico stantibus prædictis posse d. Comitem Nicolaum conueniri actione iniuriarum ad d. Comite Vgonæ ex eo, qd d. Comes Vgo iusto terrore perterritus fugatus est & expulsi ab arce pñcia, probatur, quia pro ui turbatiua uel expulsiua datur actio iniuriarum. l. iniuriarum. §. si quis ne prohibeat. uerfi. aut si quis in ea. & ibi notant doc. ff. de iniuriis. & l. qui pñdentem. ff. de act. empt. & in. Bar. in l. extat. ff. quod metus cā. fm probatur in litem apud Labonem. §. si quis bona. & ibi expresse nota. Bar. & Ang. ff. de iniuriis. Et no. Bal. in l. si quis ad de fundum C. ad l. Iulian. de uiubi dicit, qd expulsi per uim a possessione non fundi, ut loquitur illa lex, hēt quatuor remedia civilia, scilicet interdictionem unde ui, rei uendicationem, & actionē triticariam, & actionē iniuriarum. No est inconueniens, qd pro proposito Comes Nicolaus pro rapina rerum mobilium facta teneatur d. D. Vincelao & Comiti Vgoni actione iniuriarum quia expulsi & fugatus est de possessione arcis, & sic diuer sa seu plura sunt facta, bene facili. nung plura. ff. de priuade li. Vñ uidemus pro expulsiōe de fundo dari interdictionē ui, & pro bonis mobilibus existentibus in fundo raptis & ablatis datur actio ui bono. rapto. d. §. si fundus. Imò tunc uidemus, qd ubi unū tñ esset factū, tñ ex eodem facto pōt petere actio. l. aquil. ad damnum, & actio iniuriarum ad uin dictā ciuilitate intentam, & quamuis alteram eligere teneat, tñ ea electa potest adhuc consequi quod plus est in alteri. l. qui seruum. ff. de act. & oblig. l. si quis ad bo. rapto. & no. in l. nā alias incipit. item. §. si. ff. nau. cau. l. ita. & in fi. si quadrup. paup. fecit. d. ca. §. per Bar. in l. 1. §. dixerit aliquis. ff. de publi. Ex quib. apparet, qd tenetur d. Comes Nicolaus ad dictum quadruplum, & qualis probatio sufficiat, qd & tenet actio ne iniuriarum. Nunc restat ridere ad allegatam in contrariū.

6 † Et primo non ob. qd Comes Nicolaus uideatur fecisse pro iure suo, quod habebat in arce. l. merito. & l. 1. §. ui posside re. supra alleg. quia rideo, qd quando socius in re cōi facit vltra, qd facere ei necat iure cōionis, & sic si interponit ultra qd exigit ratio partis suæ, non præsūmitur facere pro iure suo, seu iure cōmunionis, ut est rex. in d. l. duo fratres. in fi. & ibi no. doc. ff. de acq. hæred. & in d. merito. in fi. sed d. Comes Nicol. conduendo in dictam arcem nostris tpe trecentos equites armatos & totidem pedites cum dictis clamoribus. s. facco facco &c. & frangendo portā arcis & cameras & capsa didorum Comitib. Vgonis & D. Vincelai seu eorum habitatiois fecit ultra, qd exigeret ratio partis suæ, ergo non pōt dici, qd præsūmat, qd fecerit pro iure suo. Præterea non pōt socius uti re cōi ad alium usum. l. Sabinus. & ibi no. ff. cōi di uid. & d. l. merito. sed dicta arx nō erat destinata per dictos socios, ut poneretur aut daretur in prædam, uel (ut ita dixerim) in facomanum, ergo non pōt dici, quod Comes Nicolaus uideatur prædicta fecisse pro iure suo. & præcipue qa non erat uerosimile, qd Comes Nicolaus partem bonorum suorum si qd ibi habebat, uoluit ponere in prædam & facomanum. l. cum de indebito. in prin. ff. de proba. c. super hoc. de renun. & sic probabiliter apparet, qd dicendo facco facco &c. intendebat ponere ad facomanum bona dictorū Vincelai & Comitib. Vgonis, prout incontinenti fecerunt, unde ex his qd incontinenti secuta sunt, declaratur qualis esset animus a prin. l. i. uentri. §. si. ff. de priu. cred. c. officii. de elec. Præterea expulsi famulos Comitib. Vgonis de dicta arce, ut in themate narratur, & sic excelsit terminos cōionis. Non obit qd multa pretiosa sita fecit Comes Nicolaus, quia cū deliquerit & actum illicitum fecerit, qui iure cōionis licite fieri non poterat, ut proximè dictū est, pñsumitur contra eū. s. qd habuerit aium non saluandi bona D. Vincelao & Comiti Vgoni, sed saluandi pro se, aut ad libitum suum aliter disponendi, ut indicat actus rapturæ camerarum & capsarum, & illæ exclamaciones facco facco &c. facit l. x prima. C. de sic.

& l. si non conuici. C. de iniur. Et est doc. Dyn. in regula obfcur. l. 6. quam multum cōmēdat Bal. in l. ob hanc uerba utrum ille, cui datum est consilium, uel mandatum est, et aliter facturus, uel non, & sic ut uideamus in casu, an consilium neatur, & concludit, qd in dubio præsūmendum est contra consilientem, s. qd ille consilium dedit, aliā non erat facturus, cum certi sumus de actu illicito, ff. de consilio dato ad pñsumendum, dñt in dubio fieri interpretatio contra ipsum consilientem. Ad hoc reputat notabilem doctr. Dy. in d. c. de iur. securis. & idem uoluit per alias rationes Bal. in l. 1. data opor. in 13. col. C. qui accus. nō poss. Præterea una pñsumptio dicitur, aut tollit aliam, & multo magis plures tollunt unā. l. 1. dist. ff. de resti. in integ. l. cum de indebito. in prin. ff. de proba. nostra, de testa. Sed contra d. præsūmptionē allegatam per Comitem Nicolaum extant aliz, quæ resulant ex dicta in iura camerarum & capsarum, & ex dictis clamoribus, ergo &c. ¶ Non obet dum secundo dicebatur, qd Comes Nicolaus petijt, ut aperiretur, & sibi sibi negatus additio, qd ridetur, qd posito qd ita esset, iustē denegabitur aditus, qd accessit tpe nocturno, quod est tps pñsumptum. ca. consilio de offi. deleg. l. si. ff. de offi. & expi. l. hoc edictum. §. Laberius de his, qui deie. uel effu. no. gl. & doc. l. more Roma. ff. de iur. riji. dum allegat. l. si soluturus. de solu. & Bal. in l. acceptum. in 2. q. C. de iur. & in l. si. C. de condi. in fi. C. de iur. minorem. in fi. C. de trans. Item non accessit cum solita comitiua, sed cum trecentum equitibus armatis & totidem pedicibus, & cum tantis clamoribus, unde iustus fuit terror armorum. l. 3. §. qui armati. ff. de ui & ui ar. c. 1. quod metu

9 ca. ¶ Tertiū non ob. qui iniuriæ in princ. ff. de furtis, quia rideo primo ex his, quia Bar. in l. iuri. §. ope. in prin. ex eo, per illū tex. ubi uult, qd si aliquis inimicitia uel iniuriæ dæsa ianuā alicuius eūreget, & alius fracta ianuā furtum facit, frangens ianuā non tenet de furto, ut d. l. qui iniuriæ uentus est, si frangens igno. abat furtū ibi debere comitti, secus si deprehendebat esse ibi committendū furtū ab aliqua persona certa uel incerta, tunc frangens ostium tenet pro illius, quāuis ipse non frerit ostiū, ut furtū comitteret, & uult Bar. in d. l. ope. per illum tex. & iste est casus noster, quia Comes Nicolaus audiebat turbā clamantē facco facco &c. & deprehendebat rapinā esse committendā fractis ianuā aris, arg. l. Labeo. uerfi. dum Tubero. ff. de sup. leg. Secūdo rideo, qd illud, quod hñ in d. l. qui iniuriæ non hñt locum in eo, qd armatos coadunaret ad inuasiōem, uel eis coadunatis esset: quia tunc tenet de damno & rapina facta ab alijs, per d. l. 2. in prin. & §. 1. & §. 2. §. si non hoies. ui. bono. rap. & plus uoluit Inn. qd ubi discerni non possit damni datum ab uno, & damni datum ab alio, quilibet tenet in solidū, & si nullus fuisset principalis coadunator, & hoc oportet pñsumi supra deductū esse. ¶ Non obit. quartum argū, dum dicitur qd Comes Nicolaus excusandus est, quia est miles armate militiæ: quia rideo, qd ubi qñretur, an miles, inuadendo rem suā propriā per aliū possessionem excusat a pena inducta per l. si quis in tantā. & per Ang. in d. l. plagij. quia illud non erat contra ius naturale, s. qd rem suā propriā per aliū possessionem non posset quis propriā autoritate apprehendere: sed nos qñrimus, utrū excuset ex eo, qd apprehendit nō solū partem suam, sed et totū expulsi alijs dñis & posse floribus: quia cā & gl. & oēs in d. l. si quis in tantā farent, qd incidit in pñsum

10 illius. l. quia talis inuasio est contra ius naturale. ¶ Et non facit dñiam, an quis rem inuadat totā, quia fit pro parte inuadentis, & pro parte sit aliena, gñendo, an incidat in penam respectu illius partis, quæ est aliena: quia eadē est ratio partis respectu partis, qd est totius respectu totius. l. quæ de tota. de rei uend. nā res cōi mea & tua respectu partis quantum ad me & meā facultatem disponendi dñt aliena. l. 1. & 2. pñtione. C. de cōi. rerum alien. Unde gl. in d. l. si quis in tantā, ad si dubitatur, an dispositio illius legis penalis habeat locum in inuadente totam rem communem per alium socium pñsumessam in totum, & uult in effectū qd sic, quia respectu partis ipsius inuadentis priuatur iure suo, & applicabitur ei, cui

vim intulit: pro parte verò confocii tenebāt ad rēstōnem rei & ad affirmatiōem ipsius patris confocii. hoc est qđ vult dicere gl.in vers. 3. quero, quid si rem cōem, ibi dum dicit, pro parte socii teneat & pro mea parte diuersimodē &c. vt etiā ibi clarē aperit Iac. Burr. & rectē, pōt ē dici + qđ ea quē a iure in priuilegium concessa sūt militibus non uendicant sibi locum in militibus nři tps, * qui non iurant eo modo quo olim tenebant, nec alia seruāt, vt no. in l. pen. & ibi Guil. de Cu. & Bal. ex qui. cau. maio. & no. Iaco. de Bel. in auth. de manda. princ. s. si post gl. tñ precedenti rāsonis magis adhe- reo. Tertiō modo rādet Ang. in l. sed si lega. s. scire. ff. de pet. hāc. q. in casibus, in quibus dicimus militem, & similes ex- cūsari, illud procedit, si consuluat peritiores, a quibus ita si- bi consilium fuit, iuxta ea que no. in l. in bonorum. ff. de bo. 2. pos. & in l. iuris ignorantia. per doct. C. qui admitt. ¶ Non ob. dum quincō dicebatur excusari Comitem Nicolaum, uel saltem sibi per restitutionē in integrum fubueniri rōne mi- noris ætatis, quia rādeo, qđ minori non succurritur, qñ fuit in dolo commissio faciendo in delinquendo. l. si ex casu. s. nunc uidentum & s. si in cōmissum. ff. de mino. l. 1. C. si aduersus deli. Et ideo glo. & doc. in d. li. quis in tantam. concludunt cōiter quod adultus, qui in dolo fuit, incidit in penam. d. li. quis in tantam. & aduersus eam non restituitur in integrū. ¶ Quod autē isto casu fuerit in dolo & non sit dignus excusa- tione, patet, quia Comes Nicolaus non solum apprehendit possessionē partis suæ, uerū et inuasiuē possessionis partis aliorum: & cum adunatione tot armatorū nōstis tpe, & cum ex fractura & dictis clamoribus sacco sacco &c. per vim ar- cē ingressus est, sed si præsupponimus uolentiā, ergo doli. l. 2. s. doli mali. ff. in bonorum rap. & no. in d. li. quis. s. si. ff. ne quis eum qui in ius uocā. xi. exi. Nisi aliquid ex aduerso sufficiēter probet, ex quo appareat, doli cessare, & errore motū fuisse, existimando sibi licere, quod in casu nostro dici non pōt, cūm (vt dictum est) faciendo inuasiōem circa id, qđ est alterius, dī fecisse contra ius naturale, ut no. gl. magna, & doc. in d. li. quis in tantam. dum tractant de milite & rusti- co, & probat in l. 1. s. si. ff. de fur. Sed minori non succurritur circa erroē iuris naturalis, * ut no. gl. in l. regala. in prin. ff. de iur. & fac. ign. & in l. si adulterium cum incestu. post prin- cipium. per illum tex. ff. de adult. facit l. 2. C. de in ius voc. Et licet aduersus dolum præsumptū succurratur minori, ut not. in d. libi. tñ si erraret circa eā, quæ sunt cōtra ius naturale, non excusat a dolo uero. ut patet ex no. per gl. & doc. in d. li. si quis in tantam. in qōne de milite, rustico, & minore, & no. ēt expressē Ang. in lex consensu. s. si. ff. de ap. & sic nos non fu- mus in dolo præsumptio sed uero, itante uolentiā. d. s. doli. & aliis perspicuis iudiciis, de quibus supra dictum est. ¶ Nam dīa est inter uerum dolum & præsumptū, quia uerus doli dī, qñ de eo apparet ex iudiciis manifestis. l. dolum. C. de dolo. sed doli præsumptus, qñ iudicia non sunt ita mani- festa, seu præsumptionis non sunt ita manifestæ, adeo qđ oīno dolum non concludunt, ut si quis non uult restituere, uel solu- uere illud, quod pōt, & ēt scit, uel scire debet se restituere, uel soluere debere, hic est doli præsumptus. l. si procur. s. dolo. l. doli. ff. manda. uel si iudiciis præcepto non patet. l. non pōt doli. ff. de reg. iur. ita Bar. in repe. quod Nerua. in 4. q. de positi. & alii in d. libi. & Bald. in l. pignus. in 5. col. C. de pig. a. ff. Non sumus ergo in casu, in quo d. Comes Nico- laus omiserit facere id quod sciret, aut scire deberet se face- re oportere, sed sumus in casu, in quo deliquit faciendo uol- untarias & inuasiōes, de quibus supra, & ad eas utendo co- adunatione armatorū nōstis tpe, & ea perpetrando, quæ sunt contra ius naturale, in quibus non succurrit minori, ut dixi. Et qñ quis explicat actum de se illicitū cōsistēte in facien- do, tunc censet esse in eo dolo manifestē, de quo loquitur text. in d. l. dolum. fm doct. ibi per l. primam. C. ad l. Cor. de fidei. quæ loquitur in milite, qui non excusatur ab illo dolo, sed tñ miles excusatur a dolo præsumpto non a uero. l. penul. C. de his, qui sibi ascrib. in test. & no. Ang. in d. libi. in prin. ff. de eden. Sed dicta inuasiō & uolentiā eo modo facta erat om- nino iure illicita, & sic erat factum tale, qđ de genere prohibi-

torum, ergo non pōt dici, qđ non fuerit in dolo uero, nec ap- paret tunc extitisse cām leuē aut grauem, pp qđ citra dolum motus fuerit Comes Nicolaus ad dictā inuasiōem faciendā saltem eo mōdo facta est. Et dato, qđ Comes Nicolaus alle- garet se pp aliquam cām saltem coloratam * uel leuem fuisse motum ad dictā inuasiōem faciendam abque eo dolo, non sufficeret eam per ipsum allegari, sed oportet probatum esse, qđ ipse tunc habebat notam illam cām, & qđ sibi dīrū fuerit ante dictā inuasiōem, qđ sibi licebat p̄dictā facere per illam cām, & Comes Nicolaus ei ita decidenti crediderit: Quis nimis credulus, nā posset fortasse dici, qđ tunc excusa- retur a dolo, qñ non errasset circa eā, qđ sunt iuris naturalis, uel quasi, aliās licet simplr allegaret nunc quandam cām in iustam, & diceretur, qđ fuit motus pp illam * non sufficeret, quia oportet, qđ appareat, qđ illa fuerit cā * pp qđ tunc motus est. & sic qđ illa cā non intercessisset, non ita fecisset, argu. l. qui cum uno. in prin. de re mili. ita no. Ang. & Io. de Imo. & adhuc expressius Raph. in lex consensu. s. si. de appe. dū tractat, an iusta cā excuset a dolo. Plus dicit ibi Ang. qđ si- cut cā qđ a iure natura est reprobata non excusat a uero dolo, ita nec cā qđ reprobata est a iure ciuili notorio & indubita- to, & cū hoc tranfit ibi Io. de Imo. circa principium ultimæ chartæ. Postremò non ob. dum dī, qđ potuit Comes Nico- laus p̄dictā facere, eò quia d. Vincelaus & Comes Vgo nō paruerunt decreto Principis, cui erat adiecta p̄na indigna- tionis, quia rādeo primò qđ pp hoc non intelligitur, qđ fue- rit priuati feudo p̄dicto. Primò, quia illa uerba sub indigna- tione nra &c. fm quod dicit Bar. in extranaganti, qui sunt re- belles, in uerbo indignationem, talia uerba aliud nō impor- tant, nisi quod uerbum sonat, si qđ Princeps non se exigebit gratiosum ei, cui penam indignationis cōminatus est. Nec ob. tex. in d. c. 1. s. porrò. uer. ff. de qui delator. quæ fuerit * prima caus. benefic. amit. * quia ibi sunt uerba legislatoris lo- quentis in subiecta materia priuationis feudī, quæ ibi rra- ctabatur, unde illa uerba intelliguntur ibi fm subiectam ma- teriam tituli. Imperatores. ff. de in diem adiel. l. i. uno. in 15 prin. ff. loca. Pro hoc facit, quia p̄na priuationis non ini- * ponitur, nisi a ubi est lex, qđ hoc dicta, in auth. de non eligen- secundo nub. s. cum igit. uer. ff. si cut. n. patres. ibi, nec queli- ber tex. est quæ hoc dicit & quem ibi alleg. Bal. in auth. ex- testō. C. de secund. nupt. in pen. col. & dicit gl. in c. si de iur. patronat. quam ibi no. doc. præcipue d. Abb. qđ sit p̄na pri- uationis imponatur, requirit, qđ expressē cautum sit. Et for- tius dicit gl. 19. q. 1. in summa, nisi si lex specialiter exprimat imponi debere penam depositionis, nō dēt quis deponi, sed non fuit in d. decreto imposita, uel cōminata p̄na priuati- onis nec specialiter, nec expressē, ergo &c. pro hoc, quia in penis mitior uia eligenda est. l. si prætes. ff. de penis. l. cum qđ dā. ff. de libe. & posthu. & in regula in penis. Nec n. pro of- * contrafractiōe uasalli d. uasallus priuatur feudo, nam ēt si ue- niat contra iurū fidelitatis, tñ non perdit uasallus feudum, nisi in casibus * in quib. iura hoc expriment, probatur in c. 1. s. illud. in ti. qđ fuerit prima cā benefic. amit. & not. doc. in c. 1. s. illud. ff. de eo. tit. & expressē Andreas de Ileria in c. 1. 16 qualiter uasallus iurare dēt. ¶ Itē postqđ expressē in com- minatione Princeps dixisset sub p̄na priuationis, tñ con- trafractiō non intelligebatur priuationis, sed erat opus priua- tione. c. non solum. cum glo. in uerbo sub p̄na excommuni- cationis. de reg. iur. in 6. & ita in dubio semper intelligitur p̄na imposita. l. non ipso iure. * sed per finem ferendam, ut declarat Bald. post Pet. & Cy. in l. quæ exrelatione. in fi. C. de leg. & in auth. qui semel in l. colum. C. quomodo & quan- do iudex bene facit, quod no. gloss. ca. quicunque, in uerbo innadente. de heretic. in 6. in cap. cupientes. s. si uerò præ- uentum. de elect. in 6. notant etiam expressē & clarē doc. ma- ximē Anro. de But. & alii post eum in casu diligenti. de foro compet. Et uidemus, qđ in casibus, in quibus uasallus incur- rat p̄nam priuationis, requiritur, qđ regulariter per finem priuatur, non autem qđ ipso iure priuatur. c. si. qđ tempore miles. c. 1. de feud. sine culpa non amit. no. gl. & doc. in cap. item quia. s. item si fideles. in uerbo, concubuerit, in tit. qui- bus

bus mod. feud. amit. & no. Bal. ibi. in fin. prin. illius c. & no. gl. & doc. in c. 1. tabellius de prohib. sc. alie. per Feder. & plenè tractat. Bal. in c. quæ in ecclesiarum de cõst. & no. Ang. in leorum. ff. de damn. infe. Præterea èt qñ priuatus uasal dñm ipso iure feudus; nò dñ priuatus, priuquam appareat dñm feudi uelle, feudum ad se reuerti, ut inquit Bal. in l. fin. C. de reuoc. donat. per no. in l. 1. ff. si ager uis. uel emph. pet. bene facit. l. 2. & quod ibi not. docto. C. de iure emph. 17 ¶ Et regl' èt qñ imponatur ipso iure, antequam possit atre tari executio penæ, sed fieri declaratoria. c. cum fm. s. fi. & ibi no. doc. de hære. in 6. cum suis conor. Vnde dicit Bal. in d. c. quæ in ecclesiarum, uerf. 1. uero casu. in o. col. q. èt qñ uasal ipso iure esset priuatus, tamen anteq feratur snia declaratoria, non pòt dominus feudi se intronittere de corporali possessione. c. licet eps. de præben. in 6. l. 1. & ff. C. si per uim alio modo. facti, quod no. in l. cum duobus. s. idem rñdi. c. 2. in gl. in uerbo dñm. ff. pro socio. & in l. 1. ff. C. de sacrosan. eccle. Quinimò attento q dicta inuestitura facta de Castro Spilimbethi fuit concessa dictis de Rangonibus pro se & de descenditis masculis cum illa clausula, uidelicet, reuertent do ad eos de uno in alium. Et sic oportet illa uerba, ut da to q unus eorum delinqueret èt in personam domini, feudum non rediret ad dominum, sed a descendentes, ut signanter concludit Bal. in c. 1. circa 3. col. in tit. si uasal. feud. priuatur. & in c. 1. de uasallo. qui contra confti. Lotharij feud. alie. fen titetiam ipse in c. 1. s. denique, circa prim. in ti quæ fuit pri ma causa beneficij. amit. & expressus ibi Iacobus Aluarotus in 7. conclusionè post alios idem tenentes, quos ipse ibi re fert. Potest èt dici, q uerba dicti decreti Principis in d. ca. fuerunt impersonaliter concepta; quia non dicunt per quem uel per quos debeat fieri dicta assignatio forticiorum, èt uideret q in ea parte uitaret, ut in auth. si quando. C. de cõ fti. pecunia, tamen hoc ultimum non pono pro constanti, qa non expedit statibus tot alijs tatis rñsonibus, de quib. su pra. Præterea de priuatione feudi non fit bona illatio ad bo na mobilia dictorum de Rangonibus inuasa uel repta. ¶ Non obit. q non obediens Principi censetur rebellis, & sic debet posse impune offendi in are, & per ona, q hoc fragile vr quo ad casum nrm, ut patet ex notatis per Bar. in extrauag. qui sint rebelles. in uerbo rebellando, quia uerum est, qñ ali quis esset rebellis circa statum Imperij principaliter. Sed licet quis non obediens Principi circa alia, quæ princi paliter concerneret factum aliorum tunc non patitur pœnas, quas patiunt rebelles Imperiũlicet largè dicat rebelles, d. can. èt quia tunc non dñ principaliter rebellat* contra p speritatem Imperatoris, uel Imperij, ut requirit tex. in d. ex trauag. qui sunt rebel. & bene. Et plus dicit ibi Bar. q nò pa tit penas rebellionis Imperij* ille, qui rebellaret contra ali quem regem, uel Principem, uel cõtra propriam ciuitatem, quia principaliter tunc non fit contra Imperatorem, seu pro speritatem Imperij, ad hoc, quod no. in l. postes. ff. de capti. in pen. col. uerf. circa prædicta quæro & quod no. Bald. in l. amissione. s. qui deficiunt. ff. de cap. di. cum hoc etiã con cordat Petr. de Anch. in d. clem. pastoralis. Cum ergo dicta capitula per Principem ordinarentur saltem principaliter pro commodo & quiete & pace dictorum de Rangonibus, ut ipse Princeps assensit in præstationibus dictorum capitulorum, & fuerit facta inobedientia aliqua immediate Imperatori, uel Imperio non sumus in casu penarum prædictarũ, quod rebellibus imponuntur, alia possent dari responsiones, sed ista meo iudicio plusquam sufficiunt. Ex quibus conclu do uera, quæ supra firmant & allegant, nec aliquid in contra rium obstat. Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- Minorij. Vide Alex. in l. 2. col. 1. ff. si quis in ius uocan. non ierit. Natta.
- Tenendum. Vide ad hoc Fel. in c. 2. c. 1. de maio. & obe. & Alex. infra hoc eodem consil. col. pen. & Ful. no. consil. 3. Titius. l. 1. i. notab. ff. si quis ius di. non obtemper. Natta.
- Si quis resistisset. ¶ Dicit, quod rapina est ubi uicini nolenti res auferunt. c. penale. l. 4. q. 5. & uidetur, q si uis nò sit adhibita, fit furum ma-

- nifestum. l. cum uendidero. §. cum raptor. ff. de furt. & utrum rapina peti sit esse sine vi, vide Alex. in l. 3. §. quod prætor. ff. ac quis eum, qui in ius uoc. ff. vi. cxi. Natta.
- Armarij. Præsumitur contra armatos, ut latè etiam ostendit Hipp. in pract. crim. §. pro complemento. nu. 42. Et qui se armat, præsumitur de bello, & rixa cogitare. Bal. in l. 1. cor. 2. C. de fer. fug. Natta.
- Intervenientij. Nota, q ubi adest dolus, statuitur iuramento damni pignus, ut concludit Innoc. in c. super eo, quod met. cau. & èt communis opi. ut concludit l. 1. in d. §. quando ca. penult. In dolo autem præsumptio, & commissio in omittendo non procedit. Fel. in c. scit. col. 4. de re iudic. Adde etiã q, quò in furto hoc procedit, ut sietur iuramento furtum passi. l. ex latè in l. damnum, ff. de dam. infect. Et sic Petr. de Ancha. consil. 286. Ex prædicta facti narratione liquido deprehenditur, ubi consultum quodam, qui subreptis clauibus aperuerat caplam de sancti, & coherens eius dicebat, illic esse multa bona præsumpta, an contra eum iurari possit per dictum coheredem in litteris, item in tabellione, & iudice, qui ubi conuicti sunt de dolo, damna, & inter resse probantur per sacramentum. Bald. late in d. qui accusare. C. de eden. Et adde, quod dicitur semper adesse difficultas probationis, ubi res non potest ad oculum demonstrari, item quòd in actionibus, ubi fidei sufficiens dolus aduerfarij, l. 1. in l. 1. in actionibus. col. ante p. ff. de in lit. iuran. Natta.
- Facturum. De hoc uide Dec. in l. consilij. ff. de reg. iur. Et tradit. Bald. consil. 250. in o. domini. col. 1. lib. 1. Natta.
- Temporij. Vide Dec. & l. 1. in rubr. C. de rella. mil. l. 1. acc. ubi.
- Iuris naturalis. ¶ Vide Alex. in l. i. ult. possidet. col. 1. ff. de acq. pos. ubi loquitur in minore, muliere, & rustico, utrum teneantur pœna legis quis in tantum. Natta.
- Coloratum. ¶ Excusatur à pœna, qui iusta ratione aliquid se facere crediderunt. Bal. consil. 243. in lib. 4. Natta.
- Propter illam. ¶ Oportet, quod per indicia, & coniecturas confiteri delinquentem mortum fuisse ex illa causa facta, & inuita, & colorata concludit Aret. consil. 80. col. 2. Et plures limitationes ad istam regulam ponit Curt. iunior in l. 1. §. ff. col. pen. ff. si quis ius dicitur, non obtem. Natta.
- Causa. ¶ Oportet, quòd illa causa colorata præcedat, ut excuset. Dec. consil. 452. col. 2. Natta.
- Quæ fuerit. 1. cau. beneficij. ¶ Quid fit dictum, in quantum capiti dicitur: gratiam nostram. Gramma. de cõf. 60. Natta.
- Nisi. l. 1. col. 2. col. 1. 10. ff. cer. pet. Dec. l. pen. col. 1. de iurisd. in l. lare And. Tirac. repet. si uinquam, uer. feratur. nu. 25. cum sec. C. de reuoc. dona. ¶ Vide de hoc etiam Fel. in c. 2. col. 1. de re scip. l. 1. col. 2. de re. col. ante p. ff. cer. pet. Natta.
- Nisi in casibus. ¶ Idem tenet Curt. iunior consil. 137. col. 3. l. 1. in l. 1. quidam. col. 4. ff. de lib. & posth. Natta.
- Non ipso iure. col. ¶ Idem late tradit Fel. in c. Rodulfus. col. 18. de test. Et præceptum sub pœna est quædam comminatio. Dec. in l. 1. de iur. in p. gualibus. in prin. ff. de reg. iur. Natta.
- Declaratoria. ¶ Idem tenet Gramma. de cõf. 105. nu. 60. Natta.
- In alium. ¶ Nota hoc, quòd feudum reuertitur ad agnatos, idem sicut cessum fuit generi, uel si concessum sit pluribus principaliter agnatis metis filiorum. ut Dec. ibidem consil. 44. col. 5. Natta.
- Et persona. ¶ De his qui non eunt ad consilia, nec obediunt officialibus, ponit Dec. consil. 410. circa ff. Natta.
- Scatum. And. Her. uno, qd sine reg. col. 3. 1. & de stat. con. lib. 1. cella. 9. in vñ. feudo. Cald. consil. 1. sub tit. de accus.
- Alber. Brun. consil. 18. ¶ Idem tradit Fel. in c. 2. col. 4. de maio. & obed. & l. 1. consil. 86. col. 3. lib. 3. & consil. 139. in lib. 4. Dec. in c. sane. l. 2. de cõf. deleg. Brun. consil. 18.
- Rebelle. ¶ De rebelle. Dec. consil. 544. col. 1. & cor. l. 604. in prin. Curt. iun. consil. 137. col. 3. Natta.
- Imperij. ¶ Vide Alex. ubi circa hoc aliter sentit in consil. 143. col. 1. & 2. Et uide eundem supra hoc c. consil. 2. & adde bonum tex. in l. 1. §. ingenuum. §. in ciuibilib. ff. de rap. ubi dicitur, in ciuibilib. dissensionibus, quamuis sepe per eas respub. laudatur, non tamen in exnum reipublicæ contenditur, per quem text. dicit Bald. col. 159. licet eleganter pro & contra, lib. 1. quòd dicantur inter re ratione officiorum pñ status in communi, non dicuntur proprie rebelles, quod etiam uult Petr. de Anch. consil. 187. l. ite B. de Guarnierio. col. 1. de quo per Alex. consil. 113. in fin. infra lib. 2. Natta.

S Y M M A R I U M.

- 1 Statutum de falsificante intelligitur de usuali eo loco.
- 2 Pœna capitalis appellatione uenit exilium.
- 3 Denarius falsus non est denarius.
- 4 Statutum de amputatione manus non habet locum in arida.
- 5 Gabella non debetur de contractu nullo.
- 6 Verba generalia restringuntur ad habiles.
- 7 Verba generalia non comprehendunt minima.

CON

CONSILIVM CIIII

* **STATVTVM** loquens, q si aliquis falsificauerit ꝑ mone
 1 **Stam** puniatur pena suspensionis, ignis, & confiscationis
 omniū bonorum, non hēt locum in falsificante, vel fabricā
 2 a te monetā a reprobata in loco in quo falsificat: vt est de fa-
 brio Ferrariē, ubi est prædictum statutum, & ibi qd fabrica-
 bat bagatinos, q falsa dī monetā tanq̃ facta ab eo, q nō hēt
 potestatem, utrū puniri debeat pena suspensionis, & ignis, &
 ēē confiscationis bonorum? & dicebatur q non: per tex. in l.
 eleanor. s. q. re. p. b. os. ff. de dolo. iuncta gl. Adducebatur vi-
 tra, quia statutum loquens de monetā intelligitur de mone-
 ta viali b. & expendibili in loco statuti, ut uoluit Spec. in ti.
 de solu. s. nunc aliqua. versū pone. vbi dicit, statuto cauetur,
 q ꝑ tali delicto soluatur i. o. librā, intelligitur de viali pecu-
 nia & concurrente in loco. Facit c. 1. de decimis. ubi si ali-
 cui conceditur decima beneficiorum, intelligitur de pecu-
 nia viali & currenti. Facit, qd ibi uoluit Pau. de Leazā. & Io.
 And. in additio. Spec. in d. versū pone. & Cyn. in l. in mino-
 rā, in quibus cau. in integr. resti. & do. An. & alij in c. quāto.
 de iureiur. Bar. in l. Pau. de solu. monetā ēē potius cōsideratur
 respectu usū q alterius, facit gl. & Guil. de Monte Lauduno
 in d. cle. 2. de decimis & quod hī in c. 2. de malef. & Bal.
 l. acceptam. C. de vñris. & in lillud. C. de sacrofan. ecclē. & i.
 l. quis. C. de don. & in l. 2. communia de le. & in l. quicunque.
 C. de seru. fugi. & quod uoluit Old. in consi. 372. & Ro. in
 consi. 120. in ep. Circa primum dubium & Old. in consi. 13.
 & quod uoluit Pet. de Anch. in d. cle. 2. de decimis. vbi alle-
 gat quoddam consi. Bal. & quod ipse uoluit in d. cum olim.
 de con. vbi allegat Old. ergo cum tale statutum loquatur de
 publica pecunia, debet restringi, vt dixit Sal. in l. 2. C. de fal.
 mo. 7. Et q falsificans monetam regis, uel alicuius ciuitatis,
 vel baronis puniatur pena capitis, vt in l. 2. C. de falsa mone.
 & hanc penā capitis interpretatur gl. non capitis materia-
 lis, sed ciuitatis: quia depōtati. l. h. C. de vete. num. poli. 11. &
 idem uoluit Ioann. Cremonens. q in contingētia facti li-
 berauit quendā q falsificauit monetā ciuitatis Bononiē ab
 amputatione capitis, ut refert Io. And. in c. quāto, de iureiur.
 & sequuntur oēs scribentes. Dicit gl. sing. in l. 2. C. ne Chris-
 tian. q allegat ꝑ sig. galari. lmo. in l. 2. de pub. in. vbi dicit
 glo. appellatione suā capitalis, vel penē capitalis uenit
 exitum. Et facit l. eos. s. sup. his. de ap. vbi iteruenit fideiuf-
 sor, ergo non intelligit de amputatione capitis. Et facit tex.
 in l. qui cum maior. s. is domus de bonis libe. & gl. in l. hos
 accusare. s. omnibus de accu. & facit tex. in l. praesenti. C. de
 his q ad ecclē. consu. & ibi Ful. allegat Old. dicentē, asse-
 res dicere talem condemnans puniendum pena capitis ci-
 uilis, & sic de portatione, maximē in dispositione statuti ex-
 orbitantis, put in casu nostro. Et iō dicit Bal. in l. 2. C. de fal.
 mo. q si falsificatur monetā alicuius non recognoscētis su-
 periorē q punitur pena capitis. s. ciuitatis nō naturalis, & loq-
 tur illa gl. q si falsificaret monetā regis in loco ipsius regis.
 Accedat ad p̄dictā, qd dicit Io. And. in addi. Spe. in rub.
 3 de fal. 7 vbi refert Vbertum de Bobio disputasse de duobus
 ludentibus ad par & impar, puta faciēdo cumulum, vel po-
 stā aliquorū denariorū, & vnus dicebat erat par, alius dice-
 bat, q erat impar, numerant, si verū dicit, illos lucrāt, si falsū
 tot nummos soluit, repetus est vnus denarius falsus, ꝑ quē
 si non deberet computari in numero, numerus esset impar,
 q obtinebit Rīdeo. q q dicit impar, q nummus falsus nō
 dēt cōputari in numero, p. tex. in d. l. eleanor. s. q. re. p. b. os.
 distinguit an faciēs postea sciebat denariū falsū uel non.
 Pro hoc hic allego gl. valde elegantē in l. 2. C. de hanc. q di-
 cit falsus denarius non est denarius, & ꝑ illā gl. dñr scriben-
 tes, q statutu loquēs de denario uero intelligit de non fal-
 so & re. p. b. o. ergo ita i casu nō nō debet ille furca suspē-
 di, nec in igne cremari q bagatinos in ciuitate Ferrariē
 falsificauit, q in illo loco illa monetā non currebat, nec ex-
 pedebat. Nec ob. s. q si p̄a dicere, q licet Ferrariē nō expen-
 debat, nihilominus ē expendibilis, q possēt ēē dare cāpori,
 vel mercatori ꝑ minor p̄cio, vt ēē trāsmitteret Venetias, ubi
 bagatini expendunt q respōdo. q ad hoc vt pecunia dica-
 Lib. I. Consil. Alex.

etur usualis populo, non sufficit, q vnus de populo, prout est
 cāpor, acceptet eā, quia lex adpratur ad id, q frequentius
 accidit, ut in c. qā s. p. de resti. spo. 27. dist. c. de siraculane.
 l. 1. s. si quis. C. de lati. liber. tol. & 4. q. 5. c. denique. insti. de
 rer. diui. s. illud. l. nā ad ea. ff. de leg. Et si dicat, q ē adaptat
 ad id, q raro accidit. l. antiqui. ff. si pars hanc. p. eta. rīdeo, vt
 dixi in d. l. nā ad ea. Ergo cum tpe statuti d. monetā bagati-
 norum non erat usualis in ciuitate illa, sequit, q de illa non
 senserunt statuentes. Et ideo dicit do. Ant. in d. c. quāto, q
 statutum loquens de certa monetā, illa monetā mutata, vt
 mutatum statutum, ut ad nouā monetā videat mutatum, alle-
 gat Spe. in d. tit. de sol. s. nunc aliqua. ad fi. & l. pen. ad fi. C. q
 admit. in l. 2. C. de qñi. & in auth. de non alie. s. ut at. & fa-
 cit c. translatō facer. de cons. ergo multo fortius qñ pecunia
 illa nō erat usualis ibi tpe conditi statuti, q de illa non in-
 tellexerunt. Facit sūr, q ponunt oēs scribentes in auctē. sed
 nouo iure. C. de seru. fug. & q statutum dicit, q cōmittēs cer-
 tum homicidiū puniatur in amputatione manus, q nō cō-
 4 prehenditur manus arida, q est inutilis delinquēdi. * Facit
 gl. ualde singularis in l. 6. C. de plagia. q dicit, q mulier dī vi-
 dua, si hēt maritum inutile, & tex. ubi dicit coniunctā gl. q
 pater dī orbatu filio si hēt filium inutile, ita in proposito
 statutum loquens de monetā falsa non intelligit de monetā,
 quē in cōi est inutilis. Facit in simili tex. sing. in l. 2. C. de
 enuc. & Bal. ibi colligit ex illo tex. & q statutum disponēs,
 5 q de contractu soluatur gabella, non habet locum in contra-
 ctu nullo & inutili. Idem uoluit Bal. in l. non dubium. C. de
 leg. & Bar. in l. non putauit. s. non quis de contratab. Ergo fe-
 quitur, q fabricans monetā falsam cuiuscūq; generis, aut
 speciei, uel materie, cunei, uel formæ, prout dicit statutum
 Ferrariē, quia talia uerba ita pręgnantia non cōprehendūt
 monetā alienā, uerba n. pręgnantia copulantur ad maiora
 expressis his, de quib. est maior ratio, & non minor glo. in
 6 cle. 1. de iud. gl. in l. cum penā de arb. 7 uerba n. generalia re-
 stringuntur ad habiles gl. in l. iunctio tex. q est gl. par. de fa-
 crosan. ccc. in uers. oēs, & gl. in l. inter oēs, qui fatidā. cog. q
 dicit, inter oēs, sapientes, & l. uulgari. de furt. & Bart. post
 Iac. de Arc. in l. 1. s. nunciatio, de ope. nou. & gl. in l. 1. & q ibi
 Bal. C. cōia de l. dī saluat in sūm. & Bar. l. 1. s. huius studij,
 de iusti. & iū. & gl. in c. si uerō de sen. excom. q dicit oēs, s. lo-
 quentes de materia. & gl. 1. q. 6. si quis oēm aut. & gl. 1. c. 1.
 de consi. in 6 ab oibus, & quē in simili hīr. s. nunciatio.
 Fallit hoc, qñ statutum tale loquens per prædicta uerba prę-
 gnantia loqueretur cum dictione implicatiua cum signo vñ
 ampliatiuo, uidelicet q dicerent, uel alia quauis monetā,
 ita est illa gl. in d. cle. 1. de re iud. & in d. cle. ne Ro. Nec ob.
 si aliquis opponat, q cudere monetā est prohibitum, ut no.
 plenē in d. l. 1. de fal. mone. cum si sup. allego, ergo in his dēt
 statutum posse grauius punire, q punitur de iure cōi, ita
 no. in l. cunctos populos. C. de sum. Tri. & in c. ut animarū
 periculis. de consi. in 6. Quinimō plus dicit tex. in l. h. ff. de
 decre. ab ord. fa. uidelicet, q statutum pōt facere, q illud, q
 formaliter de se & essentialiter non est delictum, sit delictū,
 ergo potuit statutum imponere penā furcatorum & ignis cu-
 dendi in suo territorio monetā alterius dñi, quia rīdeo, ex
 quo statuentes non expresserunt de qua monetā, in dubio
 intelligitur de viali i illa ciuitate. c. maiores. de baptismo.
 c. ad audientiē de deci. l. 1. ff. si menfor fal. mod. l. 1. s. ne au-
 7 tē. de cad. toll. Præterea ꝑ ubiq; statutum prohibet aliqd
 fieri, & imponit penā, quantumcūq; loquatur generaliter,
 nunq̃ comprehendit uilissimā * & minima. tex. & doc. in l. 1.
 senatus. s. Marcellus. de leg. 1. dum dicit q statutu prohibēs
 facere domum non extenditur ad domunculā, & paruum
 tugurium, & qd in simili Bal. in l. fi. C. de edil. actio. cuius di-
 ctum refert Rom. in l. 1. s. excusentur. ad Syllan. qd statutum
 loquens de uulnere non extenditur ad uulnuscūli. e. in l. 1. s.
 uitium. & in l. qui debes. ff. de edil. edi. & in litem apud La
 beonē. s. qñem. de iniur. & l. qñem. ff. de re iud. & l. Seio. de
 in integ. resti. ubi pro uili re nō datur & l. 1. o. i. de dolo. &
 l. decurio fortunā. C. de decurio lib. 1. r. qñ. tex. ꝑ singulari
 f allegat Rom. in suis sing. f ad hoc qd immunitas concessa ali-
 cui non

Liber Primus Consil. Alexand.

cui non extenditur ad uilia & minima. Ergo multo minus statutum generaliter loquens de falsitate monetæ, debet comprehendere falsitatem bagatorum, ubi pro nihilo reputantur, debuit. n. fieri expressa mentio, uel forte saltem loqui cū oratione implicatiua cum signo uniuersali ampliativo, sicut in simili debet fieri expressa mentio de eo quod est not. dignum & elegā. Item apud Laboneum. s. edicū de iniurijs. Adde Bar. in l. 1. s. ne autem. & quæ ibi dixi. ff. de dolo.

ADDITIONES.

- * Statutum. Illud consilium de uerbo ad uerbum Alex. ponit in apostolis lisad Bar. in l. eleganter. §. qui reprobus. ff. de pig. act. Natta.
- a * Monetam. Hip. Mar. l. qui falsam. nu. 83. ad leg. Cor. de fals.
- b * Vniali. And. Tiraq. in consue. Pict. §. 1. in retr. glo. 20. nu. 14.
- * Non capitis materialis, sed ciuilis, quia deportatur. Illud procedit secundum regulam legis, semper in obsecris ff. de reg. iur. ubi ostendit Dec. Are. in trad. malef. in uerbo, & caput. a. spualis col. 1. uerf. Quid si statutum, las. in l. transgisse. col. 3. C. de transact. Fel. ubi ponit quatuor fallentias in c. qualiter, & quando, il secundo. §. ad corrigendas, col. 5. de accusa. Dec. in l. Imperium. col. 3. ff. de iur. om. iud. ubi tenet contra commune. Et uide Alex. consil. 151. col. 1. lib. 7. & consil. 156. col. 5. lib. 3. Natta.
- c * Exilium. las. l. 3. h. c. p. g. ff. quod quisque iur. Dec. l. Imperium. col. 2. de iur. om. iud. l. magistratibus. col. 1. cum ex lictis. col. 4. de consil. Alci. tract. pr. sum. ad fi.
- * Delinquenti. Plura familia ponit las. consil. 46. col. 5. lib. 3. ubi consiluit, q. pro regula de pzsentando arielarias, non comprehendit man. c. & imperfectas. Et idem las. in l. quoties. ff. qui falsida. cogan. & in l. h. ff. de offi. eius. ubi Deci. nonnulla adducit in oppo. huius regulæ. & de pzdictis las. in l. si dari. ff. de uerb. obli. Natta.
- d * Nullo dixi in consue. §. 22. q. 4. Sed plenus And. Tiraq. in consue. Pict. titulus retrad. §. 1. gi. 2. in 6 adde in lib. 4. consil. 16. nu. 6.
- * Vtilissima. Dec. in auct. pzterea. C. unde vir & uxor. Natta.
- e * Volu sculum. idem Ang. tract. las. l. 1. col. 7. in ubi. feud. Dec. l. si quis id quod. col. 4. de iur. si. om. iud. de appellacionibus. ff. de appell. c. maiorib. col. 1. de pzab. Mar. nu. 276. singul. 1. x. colum. 10. C. de prob. ieq. pecu. Hyppo. de Mar. l. si ut allegas. Cad leg. Cor. de fca. l. sue nu. ff. eo. consil. 7. col. 1. consil. 80. Et in pra. §. & quia. Ant. Cor. in fin. vers. effusio. & in tract. de minimis. A dde Cor. consil. 38. col. 1. l. Albe. l. 1. C. de uerb. sign.
- f * Sing. 17. si alicui. unde exemplum ab omnibus muneribus personalibus non est exemplum ab eo. q. breui tempore excedit potest. ut daret. consil. Alex. l. ferat. §. Marcellus. de leg. 1. Thom. Parpa. rel. placet. col. 2. C. de sacrosan. eccl.
- * Hanc doc. res. sumit idem Alex. in apost. ad Bar. in l. Eleganter. §. Qui reprobos de pig. ad. nu. 2. Declaratur a Menoc. de arb. iud. cal. §. 6. nu. 27. Hier. Zanch.

SUMMARIVM.

- 1 Fideicommissum hoc ualeat, si filius decesserit sine filiis, uel eorum filij sine filiis deueniat ad talem, nec censetur filij filiorum onera tunc grauati, sed tantum primò in futuris sub pluribus conditionibus grauatus. nu. 4. & 6.
- 2 Hares uerbum in institutionibus intelligitur de descendenti bus.
- 3 Substitutio facta de aliquo & eius heredibus, consumitur in primis heredibus.
- 5 Peculium legatum uideatur sermo, qui iussus est ex eo aliquid dare.

EPI TOME.

SER FRANCISCUS de Spiciis Mantuanus testando hæredem uniuersalem instituit Antonium cum hac conditione, q. si ipse decederet sine filiis legitimis masculis succedat Viuanus de mini Amadei de Spiciis, siue eius filij masculi, & si dicti Antonius & Viuanus morerentur sine heredibus masculis legitimè descendenti bus, q. perueniat ad alium Viuanum Gratiadei de Spiciis & eius hères & casu quo nullus de domo illorum de Spiciis remaneret, substituit consortium sanctæ Mariæ de la Cornela. Accidit, q. supradicti Antonius & Viuanus primò decesserunt sine filiis masculis, ex quo hereditas dicti ser. Francisci peruenire debebat ad secundum Viuanum Gratiadei. Sed quia mortuus erat, peruenit ad eius filios masculos numero tres uidelicet Gratiadeum, Nicolaum, & Amadeum. Post hæc mortuus fuit Nicolaus pzdictus relicti duabus filiabus legitimis & naturalibus. Quaritur, an dictæ filie possint succedere in dicta hereditate pro por

tionem obuentu d. Nicolao eorum patri, an uerò debeat dicta hereditas restitui pzafatis Gratiadeo & Amadeo patris eorum & heredibus tanquam ex tacito s. deicommissio.

CONSILIVM CV.

PERSPECTIS uerbis flamentum d. D. Francisci & antistitis q. in facti contingencia narrat. Dubium faciens intentio testatoris uir fuisse, q. ultimus masculus de Spiciis dictis decedens sine descendenti bus masculis teneat p. fideicommissum restituere hereditatem testatoris dicto consortio sanctæ Mariæ, quò sit ut oporteat intelligere, q. primo decedens masculus de dictis Spiciis intelligat grauat restituere p. fideicommissum superstitibus masculis, & sic successiue in vno in alium masculum: quia aliter masculus vitimus nò potest restituere hereditatem testatoris nisi intelligeret pzcedetes masculis grauati restituere sequentibus: p. b. singulariter tex. in l. Titia Scio. §. Scia libertis, & ibi notat doctores. ff. de legatis 2. & notat Bar. & alij in l. p. tot. cum leg. sequenti, quæ incipit, uel singulis. ff. de vulga & pupilli. ff. pro hoc adducunt. l. denique. s. interdum. ff. de penuleg. & per Angelum & modernos in l. p. filiam. §. duobus fil. ad. fal. & in l. qui duos. & in l. si p. impubes. ff. de vulg. & pupilli. ergo mortuo d. Nicolao sine descendenti bus masculis nò potest p. fideicommissum portio sua deuenire debeat ad fratres eius masculos, & sic filij dicti Nicolai si sunt hères patris, non possunt detrahare nisi quartam trebellianicam, iuxta l. sed quia. in l. si de fideicommissa. hared. & in l. 1. & in l. p. totum. C. ad trebellianum. Secundo confirmatur: q. testator si sit uendo compendioso, seu per fideicommissum dictum sortium post mortem omnium masculorum de Spiciis, si iunxisset onus fideicommissi ultimo decedenti ex eis. l. codicillis. in prin. ff. de usufr. leg. & ibi no. Bar. ad hoc quod no. Bar. in d. l. qui duos. in fin. post gl. supra allegatam, & p. consequens alij pzcedentes masculi intelligant grauari ad restitutionem superstitibus masculis per d. s. Scia. Tertiò confirmatur id, quod not. Bart. in l. Centurio. ff. de uulg. & pupilla. in uel. ff. eo. ulterius, quid si testator dixerit, si filius meus decesserit sine filiis uel eorum filij & c. ubi uoluit q. si testator dixit, si filius meus decesserit sine filiis, uel eorum filij, bona mea deueniant ad Titium, quòd quamuis testator nihil expresse reliquit filijs filiorum, tamen eo casu, quo contingeret primos filios decedere cum filiis, uideretur testator uoluisse dictos primos filios grauare per fideicommissum, ut filios eorum restituat, & successiue uideretur uoluisse grauare per fideicommissum dictos filios filiorum decedentes sine liberis, ut ultimo loco restituat per fideicommissum d. Titio per dictam l. denique. s. interdum. & p. no. p. gl. in l. ff. de alimen. & ciba leg. & argu. l. si ita si p. uol. ff. de p. ber. iunctis no. in d. l. qui duos. & ita limitat no. per glo. l. Lucius. la fecunda. in gl. ff. de haredi. insti. Ita ergo in p. p. to, cum fuerit consortium substitutum per fideicommissionem casu, quo nullus masculus remaneret de domo dictorum de Spiciis, & fuerit prius institutus Ant. de Spiciis, & illi decederet sine liberis masculis testator substituerit Viuanum q. d. Amadei de Spiciis, & si dicti Antonius & Viuanus decederent sine heredibus masculis, seu legitimè descendenti bus substituerit Viuanum quòdam Gratiadei de Spiciis & eius hères sequitur, quòd per illam ultimam substitutionem factam de consortio, casu quo nullus masculus de Spiciis remaneret: quamuis expresse nò fuerint uocati p. fideicommissum omnes & singuli de Spiciis, sed dictus Antonius & d. Viuanus Amadei & Viuanus Gratiadei: & hères istius ultimi Viuiani tantum intelliguntur grauati omnes supradicti. Idem Antonius si decesserit cum filiis, uel liberis masculis restituitur eis per fideicommissum, & ita etiam quilibet Viuanus pzdictis si postquam fuisset hares, decesserit cu liberis, intelligitur grauatus restituere liberis suis masculis, & successiue de uno f. alij, postq. ultimo masculo itelligit fideicommissum in iussu de restituendo consortio, & sate primo fundamto supra deducto pzcedetes masculi intelligunt grauari super

ei masculo: quia alter masculus non posset restituere totā hē reditāte consortio, ut voluit testator. Sed pmissis nō obstantib. puto de iure verius esse, qd. d. filia si sunt hāredes d. Nicolai earū patrū non tenētur restituere p fideicommissum earū patrū illā partē, q obueniat d. Nicolao vigore testamenti dicti ser Francis, & sic dicti patrui excludantur per hīdes Nicolai. † Et p̄suppono primo, q dictus testator substituendo Viuiānum Amadei, uel Gratiadei & eius hāredes voluit intelligere de hāredibus, q essent descendētes istius Viuiāni Gratiadei, non aut de extraneis hāredibus, ut comprehenditur ex sequentib. uerbis testamenti. Ex qbus apparet, q testator voluit, q hāreditas sua deueniret ad alios, q ad masculos de filiis, & ip̄sis deficientibus, q deueniret ad cōsortium, & qñ testator fecit mētionem de hārede masculo, intelligitur sentire de descendētib. non de extraneo, & no. Io. And. in addi. Speit. de testa. in vlt. q inferēs ita uoluisse Rich. Ma. ita et voluit Ray, qñ refert & sequitur Bal. & Raph. & Pau. de Cast. i. l. Gallus. in s. et si parente. ff. de lib. & posthu. post qd hī in c. i. in s. et si clientulus. de alien. feud. & no. Bal. in lib. testis. C. de op. lib. in vlt. col. & p̄bat p rōnes redditas per Io. And. in loco p̄allegato. Comprobatur etiam q in testō d. ser Francis voluit feminas descendentes ex p̄dictis de Spiciis esse hīdes, unde si diceremus, q testator substituendo Viuiānum Gratiadei & eius hīdes, in tellexisset de hīdibus extraneis, sequeretur absurdū q testator uir p̄posuisset illum mulieribus, q essent de genere suo, seu agnatione sua, hāredes extraneos et non representantes ullā piā cām. Vnde ne sequatur hoc absurdum, appellatione hē redum intelligitur de descendētib. Lex factō. s. ff. ad Trebel. cum ibi no. & no. in p̄posito Bar. & alij in l. Gallus. s. et si parente. ff. de lib. & posthu. ar. l. Publius. s. ff. de condi. & dem. & no. Spec. in tit. de test. s. r. & ibi Bal. in c. r. de natu. succ. feud. & Ang. in cons. q. 66. inc. Charisime frater & c. & Fulb. in l. gñaliter. C. de inst. & subli. & in l. cum acutissimi. C. de fidei. & Raph. Cu. d. l. ex factō. & s. ff. p̄ Perinde est ergo ac si testator p̄dictis substituisset Viuiānum Gratiadei & eius liberos hāredes seu descendentes, quo casu si cōditio substitutionis euenit & uerificata est in primo hīde d. Viuiāni Gratiadei, put fuit: q euenit cōditio substitutionis p̄sona d. Nicol. & fratru q fuerunt filij & hāredes d. Viuiāni Gratiadei, dī esse factisqñ illi substitutioni facte de Viuiāno Gratiadei, & eius hāredibus, & substituto p̄dicta quatenus cōprehendebat hīdes d. Viuiāni, dī esse expleta & consumpta in primis hāredibus p̄dictis, ut apparet ex no. per Bar. in l. liberorum. ff. de uerb. fig. in pen. col. si seq. in uir. qro qd si in aliqua dispositione & c. ubi uult, q si in aliqua dispositione, puta in institutione, uel substitutione sit mētio de filiis, ubi appellatione filiorum cōprehenderentur nepotes, uel p̄nepotes, tñ si ipsa dispositio cōmittat in p̄sona filij, ut q filius efficiatur hāres: tunc sumit effectum suū in eo & non cōprehendit ulterior, s nepotes & p̄nepotes, ar. l. boues. s. hoc sermone. ff. de uer. sign. secus si filio non fuisse cōmissa, q cōprehenderet nepos. l. Lucius. la. ult. ff. de hē. inst. & dicti hīdes Viuiāni intelligunt substitui eo casu, quo Viuiānus non potuisset succedere ex substitutione, put euenit, p no. l. Gall. s. r. ff. de lib. & posthu. & in specie ponit Paul. de Calsin. d. s. et si parente. circa finem. † Secundo principaliter p̄suppono, q rebus stātib. put i factō hē habebat onus restituēdū hīditas p fideicommissum dicto consortio casu, quo cōtingeret nullum masculum de Spiciis remanere censeatur esse in iunctum dictis primis hīdib. Viuiāni Gratiadei, & Nicolao & fratribus, q ipsi sunt, q intelligunt uocati ad dictā hīditatē a testatore & non alij sequētes hīdes post eos ut p̄ximē dictum fuit, allegādō no. p Bar. in l. liberorū. & p consequens non intelligit onus fideicommissi iniunctum aliter q d. Nicolao & fratribus, qui esset ultimus masculus de Spiciis. Hoc p̄bat, q onus fideicommissi non sit intelligi in iunctum illis, qui a testatore nō essent onerati. l. labeo. C. de fideicom. & in l. planē. la. 2. in f. cum l. seq. ff. de lega. 1. & probatur in l. sed et si sic. s. r. ff. de leg. 3. quimōdō etiam si exp̄ssē grauat quis a testatore, non ut ei relinquere, cū grauat, lib. l. Consil. Alex.

ut l. hīditas ad Statium. ff. de hē. inst. & in l. cum quasi. s. plures. de fidei. liber. Ad idem, qui exceptis d. Ant. de Viuiāno D. Amadei & Viuiāni Gratiadei & eius hīdibus, s. p̄mis, uidelicet Do. Nic. & fratribus aliquis alius masculus de Spiciis non est nominatus a dicto testatore, nisi per modum conditionis, s. per illa uerba, & casu quo nullus masculus de domo illorum de Spiciis remaneret & c. per uerba conditionalia non intelligitur quis a testore uocatus ad cōmodum hīditatis. Lex factō. de hē. inst. & in l. si q sub cōditione. ff. si quis omisa cā testamenti, & no. in d. l. Lucius. in gl. magis cōiter approbata. ergo nō pōt dici, q oēs masculi de Spiciis uideantur gradatim uocati ad dictā hīditatem, & p cōsequens ultimus decedens sit grauat cōtra fideicommissum. Et istam opi. tenebat Rich. Mal. & Ray. ut refert Bart. in d. l. centurio. in uer. superius allegato in q ibi formata p Bar. de qua supra mentionem feci, qñ testōr dīponit, q si filij filij instituti decederent sine filiis & filij eorū sine filiis, hīditas deueniret in Titium, & sic iniunxit onus fideicommissi restituēdi Titio, nā uoluit, q intelligit dantur iniunctū fideicommissum d. primis filiis institutis de restituendo Titio, si contingeret ipsos filios decedere sine liberis, ut decedere cū liberis, sed liberos suos decedere sine liberis. Et nihil refert, q cōditio fideicommissi eueniret post mortē dīcorū filiorum institutorū, q cōdōne eueniente post mortē hīdes sui remaneret obligati ad onus fideicommissi. Legato sub condit. ff. de condi. & dem. & no. Bar. in d. l. sed & si fic. non āt in telligunt p̄dicta uerba in casu qñis Bar. grauat primi filii instituti restituere filiis suis p fideicommissum, sic in casu isto nec illi primi hīdes masculi Viuiāni Gratiadei, nec alij eorū intelligunt grauari restituere post mortē suā masculi per fideicommissum, sed solum qñ ueniret cōditio, q nullus masculus de Spiciis exstaret, intelligētes grauari Nicolaus & fratres, uel hīdes eorum eis mortuis restituere consortio, et si per multos annos post mortē eorū eueniret cōditio fideicommissi. d. l. legato sub cōdōne. Et istā partem si bñ inspicias vñ tenere Bar. in d. l. codicillis. in prin. de vult. leg. dū dicit, q in casu qñis formata p eum in d. l. sed & si fic. & d. l. centurio. onus fideicommissi non intelligit iniunctū ultimo decedenti, i. filio filiorū, sed solum primis institutis, q filij filiorū non potuerunt grauari onere fideicommissi, cū non fuerunt onerati, seu uocati a testore, secus fuit in casu d. l. codicillis, q ibi expresse oēs liberi fuerūt onerati & uocati a testore p modū dīpōnis. Vñ substituendo alij post mortē eorū, vñ ultimum decedentem grauari onere fideicommissi, secus qñ non sunt oēs onerati in casu nro, q oēs masculi de Spiciis sunt uocati per modū dīpōnis, & fideicommissum restituēdū consortio non fuit simplr iniunctum post mortem eorū masculorum tñ, q fuerunt expresse p modū dīpōnis uocati a testore, imō fuit iniunctū post mortē oium masculorum de Spiciis, & sic non pōt dici, q onus fideicommissi intelligat iniunctū ultimo decedenti ex oibus masculis de Spiciis, sed solum intelligit iniunctū p̄dictis hīdib. Viuiāni Gratiadei. Istā partem vñ et sequi Bar. consulendo cons. 8. inci. Andreas condidit testm. & expresse Bar. & Sal. in l. p̄cib. in pen. col. C. de imp. & alij subli. & Bal. in d. l. labeo. & l. de Imo. in d. l. centurio. in pen. char. in uer. item adde d. Bar. inquantū tangit qñem illā, q testōr instituit in d. & plenius c. Ray. de testa. in materia compendiosē substitutionis, & ita et consuluit Pet. de Anc. in cons. 120. inc. Pro clariori decisione, & in cons. 137. inci. Ponderandū principāl. & c. Pau. de Calsin. 131. li. 2. inci. Dubium facit. ubi uult, q in casu qñis formata per Bar. in d. l. centurio. intelligat onus fideicommissi iniunctum primis filiis institutis, q intelligunt grauari sub duplici cōdōne, ut refert ibi Bar. in prima opinione ibi relata. Nec obstat, qz allegant per Bar. in l. centurio. & d. l. denique. s. interdum. ff. de p. leg. q dīdetur, q ideo vñ legatur peculium seruo, qui relicta erat libertas, grauaudo eum de aliquo dādo alteri, † q qñque uidemus, q seruo, cui simplr data est libertas, vñ concessum peculium. l. i. C. de pecu. eius qui libe. mer. cum ibi no. ubi peculium tacite sequitur seruū, cui libertas datur inter uiuos, ideo non est mirum, si peculium

213

fuit responſum ad d. l. codicillis. Ex cuius apparer eſſe
 ſponſum ad omnia allegata in contrarium, et c. conſuetu
 ſe, q. dicte filie hæredes Nicolai ſunt retinere perſonam
 colao patri ſuo uenit ex ſubſtitutione p. ad e. et ſi
 teneretur reſtituere patrius. Sed ſi illo tunc p. uenit
 reſ casus, q. nullus de ſpiciis maſculus ſuper ſter, iſe uenit
 redes eorum, uel ut hæres eorum, uel iſis mortuus eſt
 redes, et ſimiliter hæredes dicto u. ſuorum. partium
 nebuntur tunc reſtituere per fidei commiſ. dicto conſortio

a Patri, tenet Alex. quod sic & bene.
 Non de extranco, i dē tenet Ale. Are. & Iaf. in d. s. e. f. pāre & al.
 in l. quod dicitur, col. 1. v. verū ade circa hoc f. de verb. obl. Docet
 praefentia, de proba. & conf. 395, col. 3. & conf. 411. & Soc. & Iaf. in
 Gallus, s. nunc de lege, & Dec. conf. 445, col. 4. & conf. 516, col. 4. & al.
 b P. Conf. 1. 5. Teltator. Soc. conf. 574. n. 513. i. ang. col. 266. De his
 c Liberi, & sic liberi filiorum filii non sunt substituti, ut et ceteri
 & communis opinio, ualeat tamen fideicommissum post mortem
 etiam in dubio censetur habi conditione ipsi primo loco instituti
 positum, ut tradit Imo. in d. l. ceterum, cap. pe. & 3. c. ibi col. 33. &
 13. col. fil. 4. Anch. conf. 152, col. 3. & in c. 12. & ibi P. Conf. 48.
 48. de testam. & Cur. Sen. conf. 445, col. 6. cum seq. conf. 517. Cur.
 f. 422. l. Anch. conf. 79, col. 1. i. 1. Cor. conf. 15, lib. 2. Bar. conf. 1, 13.
 ade infra lib. 3. conf. 76. nu. 1.
 d Col. 2. vers. f. praeipuum. Vide latet R. o. l. Val. conf. 67, vol. 1.
 Hiero. Zanc.

- 1 *Pater etiam ad commodum suum potest praestare consensum in oblatione filiofa. requisitum.*
- 2 *Consensus simplex & auctoritas quomodo differant.*
- 3 *Consensus patris praestit: consensui propinquorum.*

Quo ad præsens quæsitum dubium facit, quia in
pria et ad sui commodum p̄sita auctoritas non va
let text. in l. i. in prin. et in l. si pupillus. in p̄
de aucto. tut. et in l. i. c. et. s. si. per quæ iura Bar. in d. p̄
gl. ibi concludit, filium fatis, quod de iure fine patris con
sensum non potest donare causa mortis, et in l. i. Thais. s. i. de don
ca mort. non potest donare patri suo dom. consensu ipsius
tris. et similiter quod statuto, quod filius sine consensu
tris obligari non possit, licet pater præsens consensum su
se obliganti in re propria ipsius partis, non valebit oblig
tio, quod etiam voluit Bar. in l. i. frater a fratre. in vlt. clau.
condi. inde. et Bal. in l. bonorum. C. qui admitti. et in l. i. mo
rem C. de condi. infir. et Imo. in l. si. fuit quærit. ad treb.
l. i. in adibus. s. si filius. de dona. p̄o quæ facit text. ex. ex. ex.
omus. et quod voluit Ang. in aut. de alie. et emph. in d. l. ma.
de reb. eccl. non alie. et in c. si de consit. Ita est autem q̄
in l. i. Martini in re propria et ad commodum ipsius Martini ob
ligati sunt Raynerio creditori, unde licet prædictæ obli
gationi intercefferat consensu Martini eorum patris a iuxta
requisitus, quod ex prædictis constat obligationem in validam
non subsistere, quæ autem in re propria ipsius Martini obli
gi censentur, apparet, quia cum Martinus pecuniam depen
di habuerit, per consequens principalis debitor sit, ipsi
reuera et ad effectum fideiussoris intelligendi sunt, in
simili probatur in l. si quando. C. ad velicia. et bene facit text.
in l. si pro parte. s. si. ibi si quidem pecuniâ ad patrem scilicet
de in rem verbo. et in l. si filius. ubi aff. ad macedo s. i. si
l. quis. s. si adsem. et quod leg. et no. in l. i. v. et vxo. s. si
uelicia. Ita est autem, quod fideiussor dicitur obligari principal
liter tñ gratia debitoris, et in l. i. s. in re. si de man. p̄n.
¶ Quib. non obstantib. puto contrariam partem fore de iure
veriorem, quia verior videtur opinio iure quæ vbi statuit
quirit consensum patris in obligatione, quia facit filius, p̄
sit pater et in re propria efficaciter consentire, ut voluit Ang.
in l. i. s. fuit quæsitum. ff. ad treb. et Bal. in l. si qñ. s. illud. C.
de inoff. testa. et Pau. de Cal. in l. qui in potestate. in si de testa.
et in l. si quis. et in d. si fuit quæsitum. ubi adducit non possi
ci talis consensum requiri a statuto, p̄pter imbecillitatem p̄
de p̄

nz ipſus filij, cū non poſſit dici, q. filius ſami. ſe minus inte
 gri conſilij. q. filius ſui iuris. id ē tenet Fulgo. in l. ſenium.
 C. q. reſt. face. poſ. & hęc ſunt originalis opij. Pet. in d. l. i. C. de
 auct. tut. vbi p. hoc allegat tex. in l. r. C. de ipo. lucra. deſcri.
 & in hęc ſentia inclināt ē ibi Cy. & allegat tex. in l. cū ipſe.
 C. de contrah. emp. & ibi ē p. hoc opij. conſultul Ang. in cō-
 ſi. 33. inc. Filia reſtauit patri &c. & id ē conſultul Pau. de
 Caſt. vñ cum plurib. doctōrib. Peruſinus ſm q. id ē ipſe reſert
 in d. l. ſenium. q. opij ē ſequunt moderni ſcribentes in d. ſ.
 ſuit quæſitum. q. ad terminū ſtatuti noſtri ea potiffimā rōne
 qua ſe fundat Ang. in d. ſ. ſuit qſitum, q. videlicet in huiuſ-
 modi ſtatuto nō requiritur authoritas ipſius, ſed cōſenſus. † Et
 dīa b eſt inter conſenſum & authoritatē. q. cōſenſus eſt ſe-
 orſum ab actū obligationis, q. præſtari efficaciter pōt. l. ſi aut
 plures. & ibi per Bar. ff. de aqua plu. arcen. & Bar. in l. tā. is. in
 ſi. præal. q. ſecus eſt in authoritatē. l. obligari. §. tutor. ff. de au-
 tho. tuto. vñ ſequit. q. attento q. non requirit cōſenſus patris
 interuenire in ipſo actū, apparet. q. cōſenſus paternus nō re-
 quirat ad integrandā pſonā filij: q. ſi reliquerat ad inte-
 grandā eius pſonā, nō ſufficeret ex poſt facto interuenire: ut
 no. gl. & doc. in l. ſi. ſ. neceſſitate. C. de bo. q. libe. & Inn. in c.
 conſuetudinē. de conſue. & facit d. l. obligari. §. tutor. & ſic pa-
 ret. q. talem conſenſum voluit reſtāri tñ ne fieret iudi-
 cii patri p. filiū: cū ergo fuerit introductū in fauorē patris,
 non dēt aliquo modo in eius odium redundare. l. non eo mi-
 nus. C. de procu. & l. qd fauore. C. de legi. Et hac rōne modo
 declarata patet non obſtare rñſonem traditā p. Imo. in d. ſ.
 ſuit qſitum. ad fundm pſictum, q. p. hac parte facit Ang. pro
 iſta opij. ēt facit q. videmus, q. p. ad utilitatē ſuā p. iubere
 filio, qd adet hñditate, licet ex ea additione emolumentum
 veniat qrendum patri: v. l. ſi q. mibi bona. §. iuſſum. cum ſi.
 iunſta. l. p. de acq. her. & hoc iſo ſuit introductum, q. iuſſus
 patris eſſet neceſſarius in additione filij fauorem patris, ne
 adeundo hñditem dñſiam ſibi pñdicaret. d. l. ſi q. mibi
 bona. §. ſi. & hanc opij. ēt ſecutus ēt Old. in conſi. 26. & Bald.
 in conſi. qd inci. Quatuor ſunt punire &c. & Io. And. in addi.
 Spe. ti. de iureiur. aliis de iuriſ. porrō. verſed qd ſi filius.
 in addi. inci. Petrus Decernus. verſed ſi reſemitt ad no. p.
 ſe in cad. audientia. de ecd. xdiſi. Nec ob. tex. in l. r. & in l.
 pupillus. ff. de auct. tut. & inſti. eo. tit. ſi. quia illi tex. loquū-
 tur in authoritatē. q. regitur ad integrandā pſonā pupilli,
 & ad ſupplēdā eius imbecillitatem. Similiter etiā ob. tex.
 in d. cle. ſi vnā cum alijs ſupra in contrarium allegatis: q. lo-
 quunt in conſenſu ſuperioris pſtādo in actū inferioris, q. con-
 ſenſus interuenire dēt p. modum authoritatis, & no. Io. And.
 poſt gl. in c. i. de reb. ecdle. non alie. in 6. & no. ēt hoc doc. in
 c. cum uos. extra de hiſ que ſunt a præla. nos autem loquimur
 in conſenſu, q. habet interuenire rōne præſumpti præiudicij
 ipſius conſentientis, & nullo modo ad integrandā perſo-
 nā: ad quod etiam facit, quod habet in c. aliaſ. ff. de iudi. l. 6.
 & bene facit, qd cōiter no. do. in ſi. neceſſitate. C. de bo.
 q. libe. vbi communiter tenet. q. conſenſus, q. debet præſtari
 p. patrem filioſa. in caſu illius. §. non exigitur ad integrandā
 pſonā filij. Inſuper adduco: quia ſemper dicitur exigi conſen-
 ſus p. modum ſimplicis conſenſus & non authoritatis, vbi-
 que conſenſus etiam ſuperioris requiritur rōne pñdicii, qd
 ſaltem in conſentientem inferri poteſt ipſi conſentienti, &
 p. terea in tali caſu ſufficit conſenſum ēt interuenire poſt
 actū ex quo dicitur de eo non eſſe iudicandum ut de autho-
 ritate que in ipſo actū (vt ſupra dixi,) interuenire debet. Exē-
 plum petet: q. a renunciatione bñfici per clericum requi-
 ritur conſenſus ſuperioris, quod non eſt alio, niſi p. iuriſ-
 dictionem, quam ſuperior perdet in eum. Vnde non dicit
 requiri per modū authoritatis, ſed conſenſus: & p. terea ſuffi-
 cit. q. conſenſus tunc poſt actū interueniat, ut probat in
 cad. monet. & in quod in dubijs. extra de renuncia. & ita p.
 prædicta ſcripta Dominicus de S. Gem. in c. conſuetudinis. i.
 ultima col. ſexta de conſuetudi. Et ad hoc non ob. d. Bal. in l.
 i. C. qui amit. quia ibi loquitur in conſenſu præſtando in cō-
 traſtu minoris, quo caſu non diffiniendum puto, quod præ-
 ſtatur loco authoritatis, & in ipſo actū quod tunc inter-
 Lib. l. Conſi. Alex.

ueniat ēt ſm do. rñā Anton. Bu. & Dñici. in d. c. cum cōſue-
 tudinis. Nos uerō ſumus in conſenſu, qui præſtatur in cōtra-
 ctu filij ēt minoris, qui non p. dici alia rōne requiri a ſtatu-
 to, uidelicet ne ſaltē in conſequenti pater ex contractu filij
 læſione recipere poſſit, & cū alia ſufficiens rō imaginari nō
 poſſit q. prædictā, ea cenſetur in lege ſcripta, iuxta not. in l.
 quis. C. de fideic. Quod ideo ēt magis apparet in terminis
 noſtris, quia ex dictōmet ſtatuto in plurib. caſib. p. obligat
 creditorib. filij ex contractu ipſius filij, nec ullo modo recto
 ſenſu congruere p. q. hmōi conſenſus ſit requiſitus a ſtatu-
 to propter non integram perſonam filijfamilias, aut eius im-
 becillitatem ſupplēdā opus fuiſſe, conſenſu paterno, auito
 aut proaul. Vnde mihi remanet arma cōis opinio, uideli-
 cet q. ſtante ſtatuto, de quo in themate, pater poterit ēt in
 re propria conſenſum præſtare efficaciter filio ēt obliganti,
 quis quō ad ſtatuta requirementa conſenſum in contractu mi-
 noris uel mulieris (quia in hiſ perſonis requiri dēt tanq. au-
 thoritas ad ſupplendam imbecillitatem perſonæ, ut in hmōi
 perſonis declarat Bar. & Bald. in l. tranſactione. C. de tranſa-
 ctio. non putem conſenſum præſtatum in re ipſius conſentien-
 tis ualidum eſſe, & propter ſalvandā d. opinionē ueram
 propter quā ſe fundant pñcti, loquuntur in authoritate præ-
 ſtanda in conſenſu, qui præſtat per modū authoritatis, ut ſu-
 pra eſt declaratum. Item & pro hac opij. adduco notabile di-
 ctum Bal. in l. paſcum q. dotali. C. de colla. ubi in 2. l. q. con-
 cludit, † ſi ſtatuto * cauetur, q. mulier non poſſit contrahere
 ſine conſenſu duorum propinquorū, & cōtingit mulierē cō-
 trahere cum pfe, ēt nullo alio interueniente conſenſu, quis
 contractus eſſet in fauorē patris, quia filia renunciarat pñs,
 ualebit contractus propter ſummam conſentientem quā lex
 habet in patre. allegat tex. in l. quidam cum filio. ff. de here.
 inſti. & l. Aurelianus. §. Titius teſtamento. ff. de lib. leg.

ADDITIONES.

- a ¶ Moris, idem Dy. d. l. 1. Guid. Pap. dicit. Delph. 213. Con. conf. 284. ele-
 genter. h. i. Soci. conf. 112. lib. 1. Dec. conf. 245. conf. 279. conf. 592. in
 ſi. laſ. conf. 79. col. 2. lib. 2. Sed cum iure Romano patri poteſtas ſit in-
 troducā fauorem & commodum patris ueniorum. Contraria opinio, q.
 primum ſuit laſ. Ra. Pet. l. 1. C. de aucto. tu. Ange. in l. 1. §. ſuit quæſitū,
 & ibi Alex. l. 2. ff. ad treb. Rom. conf. 515. Pau. §. ſenium, C. qui teſta. fa-
 poſſ. l. am in ſi. ff. de dona. cau. mor. l. qui in poteſtate. in ſin. prin. ff. de
 teſta. Soci. conf. 82. col. 1. lib. 1. Con. conf. 242. col. 1. lib. 4.
- b ¶ Differentia. Pet. Anc. repe. c. ratum. col. 3. de reg. iur. in c. Bertran. cōſi.
 86. lib. 2.
- ¶ Si ſtatuto. ¶ De huius dicti uide laſ. & Dec. ibi ſi. & Bal. ſequitur Dom.
 Georg. in c. quamuis. col. 1. Natta.

S V M M A R I V M.

- 1 Solutionis modus attenditur, ſi non conſtat de penſione conuenta.
- 2 Conſeſſio facta præſumitur ſecundum morem concedentis.
- 3 Teſtis habens commodum uel ſimilem cauſam repellitur.

CONSILIVM CVII.

IN cauſa & lite inter Antonium & Iulianum de Dexijs de
 Riperis ex parte una appellantes, & nobiles viros Chri-
 ſtophorum & Bonauenturā de Bonelijs ex altera. Videndū
 eſt, an per Vicarium archiepiſcopi Murti fuerit iuſte iudica-
 tū in fauorē dñſtorū de Bonelijs, in quō ſuit pñnuciātū, di-
 ctos de Dexijs teneri ad octauā partē fructū perceptorū,
 & percipiendorum de bonis, de quibus ſit mentio in inſtro
 inueſtiturę factę inter Dexium patrem q. Iuliani & auum d.
 Antonij, prout latius in dicta ſua continet, & ēt prout appa-
 ret in d. inſtro inueſtiturę conſeſſo de anno 1425. q. dictus
 fructus Dexius toto tempore uitę ſue ſoluit authorib. dñſtorum
 de Bonelijs certā partē in fructum, & ēt ſimiliter ſoluerunt
 d. Antonius & Iulianus excepto aliquo tempore, uidelicet,
 quinq. annorum, quib. de mandato principis ſoluerunt de
 i. cimā partem fructum, prout probata ſunt iſta. † Vbi con-
 que apparet locationem eſſe factam, & non conſtat ſub qua
 P 3 pen-

penfione; tunc in dubio præsuntur facta sub ea penfione, p qua apparet solutū fuisse: ita inquit Bal. * in l. si certis an n. C. de pact. in ver. ista sunt multum notabilia & allegat. l. licet. C. locati, & l. cum de in rem verso, ff. de vris. Et subdit et ibi Bal. † q præsuntur concessio in dubio facta fm consuetudinem concedentis, per d. licet. bene facit. l. ex pto. cum si. C. locati, & notat Bal. & Ang. in l. qui in aliena. in prin. ff. de acq. hare. & doc. maxime Ant. But. in repetitio. c. peruenit in 11. char. de censib. ex consuetudine at concedi ter apparet, q bona oia in dicta villa vocata le alfanuenche locabant ad octauā partē fructuū, ut cum sic per infinita in ista antiqua quiniom per unum infirm facium de ann. 1411. die secundo Octobris constat, q ser Dexio fuit facta cōcessio partis dictarum rerum per Antonium dictorum de Bone lijs ad octauam partem fructuum. Nec et prædictis ob. si ei cas q in infirto locationis factæ in dictum Dexium de ann. 1415. non promissit dictus conductus solvere aliquā penfio nem, sed tm solvere lib. 40. pro renouatione faciēda post 29. ann. quia rñdeo, cum de penfione annua soluēda nulla facta fuerit mentio, debet intelligi concessione m esse factā pro penfione & mercede, de qua apparet ex consuetudine locatoris. d. l. excepto, & d. l. dñi prædiorum. C. de agri. & cē. si. lib. 1. vel de illa de qua apparet postea solutionem esse factam, ut proximē dictum fuit, & q de mente contrahentium fuerit, q solueret octauā partē, patet ex eodem infirto, dum excipitur a contrahentib. q pro calais d. ser Dexius nō tenet solvere octauā sed tm duo paria caponū, exceptio n. finet regulā in nō exceptis. l. questum. s. deniq. de fun do infirto. & notat in lin his. de legib. ergo exceptis cas bus firma manet solutio octauā in solutio. ¶ Item non ob. q per quinq. annos soluerunt dictis auctorib. illorum de Bonelijs decimā partē fructuum, quia ut dñt testes, illud processit ex mādato principis, qui non potuit auferre ius acqui situm ex contractu auctorib. illorū de Bonelijs sine cā, ut in l. si. cū ibi notatis. C. si contra ius vel utilit. publi. & no. in l. 1. de consil. prin. ff. in c. quæ in ecclesiis. p. r. Inn. de cō. si. no. Bar. in procemio. ff. cum si. maxime non subdito, pñe erant auctores illorum de Bonelijs, ut no. Ant. de But. in c. nouit, de iud. & ibi no. Inn. in gl. in verbo Theodosius. & notat et in c. in nostra, de iniurijs & d. c. q in ecclesiis. ¶ Non ob. dicta quatuor testium receptorū p parte dictorū de Dexijs, in quo ipsi faciunt cōfundū suum, quia rñdeo, q dicti testes dñt ad propositum duo in substantia. Primum est, q Bonauentura promissit dictis de Dexio & alijs hominibus il lis villæ inuēlire eos fm tenore suorum uterū infirto. ¶ Item q Bonauentura dixit, q volebat eos inuēlire ad octauam partē fructuum fm tenorem veterum infirto. & q tū non exigeret ab eis nisi decimā partē fructuū, & hoc vlti mū deponit secundus & tertius testis. Quod ad primū rñdeo, q dato q promiserat Bonauentura eos inuēlire fm tenore uterum infirto. tū non per hoc sequitur, quin possit ab eis exigere ratam fructuum, i. octauam partem, sicut pote rat exigi stante infirto prædicto concessio de anno 1425. occurrat consuetudine locationis & solutionib. antea factis, ex quib. recipi intentionem & declarationem dictum infirto. confectum de anno 1425. & iam offensum est. vnde cum iam sint condemnati dicti de Dexijs ad dandam octauā partē fructuum, nō est nunc tractandum de modo in uēlitura. ¶ an fieri deat fm contentiā in infirto producta per illos de Dexijs, uel quo, sed tantum, an rectē condemna ti fuerint ad dandam octauam partem fructuum, & certum est, quod sic stante dicta consuetudine & illis infirto antiquo ri. ¶ Quod ad secundum, dum testes deponunt, q Bonauentura promissit inuēlire ad octauam frugum, sed in quantum dixit, q non exigeret nisi decimā, respondeo † q dicti duo testes, scilicet, secundus & tertius deponunt circa id quod concernit commodum proprium, quia sunt de illis, quibus aferunt d. promissa fuisse facta, & sic non sunt idonei. l. omni. b. & nullus. de testib. ¶ Pro hoc facit, quod no. Federicus de Senis in consil. 64. incipiente: Prædica cum procura. & c. in fin. ubi uoluit, q si uertit cā inter Titium & Seium, eo q Seius

allegat Titium esse usurarium, & contra dictum usurarium fact celebrasse, & esse solitum fenerari, pducit Scempronium ius stem, q deponit, q Titius ibi mutauit sub usuris, certū est, q promissus non erit idoneus testis, & hoc allegat: qa finitio de cāz a in psona testis repellit eū, facit, qd notat Bal. l. 1. d. Antibus. C. de testa. Pro hoc facit: qa iura ferenda q illud Dexijs facit saltem quale quale iudicium illis de Bonelijs quod aut ad illos testes si allegaret isti testes ab eis non de bere exigi nisi decimā partem, & hoc rñdeo concisus ius rium, ut l. finia in prin. de appellatio. & in l. si duo parricidii in prin. ff. de iureiur. no. in l. 2. C. q. res ius non nocet, & in cum sup. de concessio. præb. item rñdeo, q dicti testes nō p bāt alia rñe: q dñt, q q Bonauentura & hoies pñcia uel la, ergo ex illis verbis tanq ex contractu stipulationis & cō uentione firmata se fundare nequeunt: qa contractus requirit cōsentum utriusq, ut in l. 1. ff. de pactis. l. consensu de adu. & obligat. Nec obstat, si diceret, q dato, q illi de Dexijs tunc assenserint illis verbis Bonauentura, tñ nūc pñt assensum, q rñdeo, q non est verum: qa interualium uitiat contractus stipulationis in l. 1. in s. q præsens. in l. continuus. in prin. de ver. obl. & etiā uitiat elegantem conventionem, vel contractum, nisi adum esset inter contrahentes, q rñdeo debet la beret tēpus ad deliberadū * vt egregie declarat Io. de Imola in l. si stipuler. s. si. de ver. obl. An aut d. verba & pñfissio: Bonauentura aliquatier iudicium afferre poterunt ius Christophori de Bonelijs non attingo, quia notissimum est q non, q ab eo mandatū non debebat, nec tantū procurator se gerebat. Nec est infirto, an probatum sit, q Christophorus & Bonauentura successerint in loco dictorum de Guerris de Raemna in iure dicti octauā, qa hoc constat per duo instrumenta producta, consistit & de ti. dictorū de Bonelijs concessione, q habent a Vicario archiepiscopi Raenensis, & inspectis consinib. de quibus in d. infirto concessionis: etiā p d. Vicarium & consinib. de quib. in dictis duob. ins timentis cōcessionum ab illis de Guerris de Raenapre de identitate corporis eorum, de quib. vertitur contrahentia; & rerum, de quibus in dictis cōcessionibus appareat colla ex inspectioe dictorum instrumentorum. Nec de hoc cas in dubio: reliqua supplet summa pstantia dñi iudicis.

ADDITIONES.

Ita inquit Bal. ¶ Istud dictum Bal. sequitur Fel. in cap. cū Bertoldus pen. de reud. pro quo bonus test. in c. cum uicentis, de inst. ubi, qa non constat de forma concessiois, dubitatur, utrum esse pe ronalis, uel realis, & deciditur ibi, q præsuntur realis, quia utriusq. et rat obseruata, & possessa, ut ibi per Bur. in no. & col. 1. verū. oppo. & col. 8. verū. oppo. cum gl. & bicitam Inno. col. 3. Pro hoc bene test. quia actus sequens declarat uoluntatem præcedentem. l. sed uolens. §. proinde ita macedo. §. pauonum. inf. de rer. diu. & ponit hanc cā. cetera. §. si. ff. de leg. 1. Et istud dictum Bald. sequitur etiam Franciscus in suo tract. monetarum, q. vlt. Et dicit Bar. consil. 49. Commoneo. inf. col. fin. quod uerba antiqua stipulationum in contractu solentur ex consuetudine, & modo intēdi, ut l. semper in stipulationib. ff. de reg. iur. l. si ferus plurim. ff. de leg. 1. in finis. ff. de leg. 1. Et ibi d. Bal. vide l. si in d. si certis annis, in fi. Et solutione postius facta declarari animū, & mentem contrahentium. Pau. de Cast. consil. 2. cā. primum quæsum uideat mihi dicendum 2. dub. lib. 1. & pñfissio qualitas possessionis declarat quod a principio fuerit dubis incertis. Bal. consil. 245. Villa uel caltrum. Circa lib. 3. vide Cuius consil. 162. Visa copia. colla. Vbi uult, q sub uerbis generalibus uideatur concessa regulari non expressa, si ualialis ea postea possedit. Nota.

¶ Causa infra lib. 2. consil. 172.

¶ Deliberandum, istud dictum Imola improbat Alex. in d. l. si stipuler. §. si uolens quod in contractu, qui non perficitur uerbis, interualum non uideat, sed ex post posito quandoque acceptari, & antequam pars reuocet. Et istud imo tenet Alex. consil. 113. col. 3. lib. 6. & Franc. de re. consil. 172. dub. per text. opt. in c. iudicet, de procurato. in 6. Tamen hoc uidetur intelligendum, quando inuenietur nunciū, uel epistolā, quā cō docuere ante reuocationem potest acceptari, ut declarat Fel. in c. cautio. col. 8. verū. Fallit quinto de fide iur. Et quando impugnetur scriptura, nō pōt pars quæ impugnat, acceptari ex interuallo. Alex. consil. 132. col. 5. lib. 5. & quæ notat Imola in d. l. si stipuler. s. si. Nota.

S V M M A R I V M.

1 Enunciatio conditionaliter emissā an disponat. no. 4.

2 Supplementum legitime petiti usque ad 30. annos.

Liber Primus Consil. Alexand.

in l. r. in princ. ff. de colla. bon. & in l. si foror. & in l. illa. ad ff. C. de colla. & no. doc. in l. emancipati. c. de col. post glo. in ru. ff. de colla. bon. & plenè Bar. in l. pater filii. de colla. do. Non mirandum ergo, si filia abstinent ab hereditate p[ro]p[ri]a dos p[ro]cipua c[um] alijs bonis p[ro]dictis residet apud e[am], stante regula q[uod] abstinentes ab hereditate nunqu[am] conferre tenet. l. ex c[ausa]. C. fam. c[ausa]. ff. de colla. do. & hac fuit r[ati]o decisionis posita in d. l. pen. sed in casu n[ost]ro non erat necessariu[m] liberos. Anto lini intelligi uocatos ex test[ame]nto ad hoc ut uerificet[ur] uel non uerificet dicta cond[iti]o sub[st]it[ut]ionis facta in test[ame]nto Maxij, sed solum d[icitu]r attendi existentia uel non existentia liberoru[m] ad hoc ut substituti uocent[ur]. ¶ Prædictis et non obstant no. per Bart. in l. Gallus. cum concor. de lib. & posth. quia r[ati]o, q[uod] cois snia glossatorum & doctorum est in contrarium, uidelicet q[uod] per illa non uideat institutos filius, & notant glo. Bal. Ang. & Io. de Imo. in d. l. Gallus. in prin. & Balin l. posthumoru[m]. per illu[m] tex. in uerbo ne ergo. ff. de iunilo test. & Balin l. i. ta. s. ff. ff. de lib. & posthu. & in l. humanitatis. in 3. col. in uer. tertio op. & v[er]o p[er] p[er]itio & c. C. de imp. & al. sub[st]it. & in s. heres. in sti. co. ti. & late Balin rep. l. in suis. ff. de lib. & posthu. in 18. col. in uer. quid si non facit & c. & in d. l. cohæredi. s. fin. ubi refert ibide[m] hanc partem tenere Dy. & An. de Pisis, & idem et tenet Ang. Raph. Cu. in rep. l. si filius qui in p[re]t[er]ito, in 2. op. post. ff. de lib. & posth. & mouent doc. per plura, & maxime per d. l. Gallus. s. idem credendum. uer. n[on] si nepos, & in s. in oibus. & per d. l. si quis eum. s. ff. de vulg. & pup. ubi v[er]o casus non uiolando litera. & in l. si mater. s. r. co. ti. & in l. ex facto. la. 1. de hære. insti. & per notam per glo. in d. l. si quis hæres instituat, si legitimus. & q[uia] hæc est cois opinio, a qua in iudicando non est recedendu[m], ideo ulterius in sisto. Vel r[ati]o, q[uod] si bene ponderet uerba Bar. in d. l. Gallus. in prin. & d. l. si quis ita hæres instituat si legitimus. & in d. l. cohæredi. ipse non dicit, q[uod] per prædicta uerba filius uideat in test[ame]nto institutus, sed dicit, q[uod] per talem p[re]teritione[m] filij test[ame]ntu[m] non redditur isto casu nullu[m], quia filius v[er]o uocatus ab intestato, & ideo nulla sit iniuria, licet non instituat per d. l. si quis ita hæres, cum gl. ¶ Nec ob[st]at d. l. Titia Seio. s. Seia libertis. ff. de leg. 2. de qua opposuit Bal. in p[re]allegata. l. cum acutissim[is]. quia clara colligit r[ati]o ex illo tex. cum ibi no. per gl. & doc. quia illa uerba ibi dispositiue prolata fuerunt, uidelicet eum qui ex uobis ultimus decesserit, c[um] moriet[ur], institui & c. faciunt p[re]sumi testatorē tacitā sub[st]it[ut]ionem fecisse. ¶ Quantum aut[em] ad ius petendi supplementu[m] legitime libenter uidissem uerba in insti. emptionis, t[ame]n quia puto uerba esse lausissima & comprehendentia non solum id, quod debebatur Lucij ex test[ame]nto, sed et aliter quomodocunq[ue] in bonis & hereditate dicta q. Maxij & Antolini. ¶ Nam si solum faceret mentionē de iure competente ex test[ame]nto, non ueniret supplementum legitime, quia illud non debet ex test[ame]nto, sed extra test[ame]ntu[m] condicione ex iusticia. ideo si uerba fuerunt prolata, prout dixi, nō posset negari, quin supplementum legitime peti posset; t[ame]n quod ad considerandu[m] qualitate[m] legitime & supplementi dico attēdi d[e] debere qualitate[m] bonorum & patrimonij, quæ erat p[ar]te mortis Antolini, ut l. patrimonium ex debita. s. si ex bonis. ff. de bon. lib. & l. cum querit. ff. de inof. test. Et prædicta uendicatio sibi locu[m], si uendita uerba cessa fuerunt iura cōpetentia Lucij in hereditate Antolini, in cuius hereditate debebat legitima, seu dos ad supplementum legitime, seu t[ame]n si cessa essent iura cōpetentia Lucij in hereditate Maxij, q[uia] iura cōpetebant Lucij in hereditate Maxij, a quo non censet fuisse uocata, ut supra dixi. Et quā[m] primum fuit adita hereditas Maxij per Antolini, de ijs dici & c. esse hereditas Maxij & fuit effecta patrimonium Antolini, quod mortuo illa diceret esse hereditas Antolini Maxij, ut l. r. uerres. in gl. ff. de acq. post. & no. gl. in l. hæres. s. seruum. ff. de acq. hered. & l. p[ro] hereditaria, de acq. rerum domi. & no. Bar. post glo. in l. 2. de fideicom. hare. per. ¶ Circa aliud dubium, scilicet an dictus Petrus & frater petere possint reddi rationem administrationis dictæ hereditatis per Christoforum, & sic consequi fructus consumptos p[ro] uisū suo & usuris, seu rerum estimacionem, q[uia] etiā p[ro] pensionem domus. Concluse

respondeo, d. Christoforum teneri ad reddendam rationē administrationis, sicut tenet quilibet neg. gef. l. 2. de neg. gef. iudicium enim, p[ro] quo intentat actio neg. gef. dicitur et generale, sicut q[uod] intentat super actione tutelæ, de cuius natura est, quod reddatur ratio, ut l. pro socio arbitri. ff. pro socio. l. 1. & per totum. ff. de tute. & l. disfra. & no. in l. 1. in prin. de eden. & in l. edita. C. de eden. in qua rationis redditione habebitur ratio fructuum consumptorum, nisi probaretur, q[uod] mater eor[um], quæ erat uxor d. Christofori, nō habuisset aliunde unde se alere posset ex dote, uel ex facultatibus uiri, quia tunc filius teneretur matrem alere. l. 1. sed nonnullis. ff. de rute. & l. disfra. Quod autem ad pensionem domus dico, quod Christophorus tenet ad pensionem, uidelicet quanti uolum illius habitationis conducturus fuisset, ut notat Bar. in l. l. summa. s. pen. per illum tex. ff. de cōdictio. indebi. & Bal. in l. cōtractus. C. loca. & Io. And. in addi. Spe. in ti. de loca. s. post quā. in addi. quæ incipit in Roffe. etc. nisi necessaria, uel uis illis fuisset dicta familiaritas habitatio Christophori et uxoris c[um] dictis Petro et fratre, per id quod legit et notat Bal. in l. quicquid. C. arbi. tute. iunctis notarijs per Bal. in d. l. cōtractus. Circa sequens dubium, an Christophorus possit petere expensas, quas dicit fecisse p[ro]dictis pupillis in domo hereditatis prædictæ, an p[re]sumatur fecisse de bonis hereditatis. Breuissimè concludo, q[uod] de dictis expensis debet haberi ratio in administratione tutelæ, quia si eas fecit Christophorus, non debuit suis sumptibus eos alere, sine dubio t[ame]n in dubio p[re]sumitur eum fecisse de bonis ipsarum Petri et fratris, q[uod] administrauerit d. Christophorus: est tex. in l. Nennius. et ibi no. ff. de neg. gef. et no. Bar. in l. alimeta. C. de neg. gef. t[ame]n facit l. i. ff. de peti. hære. ¶ Verum, q[uod] Petrus et frater qui alimenta receperunt in dicta domo non possunt dicere q[uod] nec de suo, nec de bonis Christophori fuerunt alimentati, sed alunde, et sic grauius onerant Christophoru[m] in redditione rationis computari aliquas expensas factas p[ro] uisū ipsorum Petri & fratris, ut est casus in l. i. C. de alim. ¶ pup. prætan. ¶ Quantum aut[em] ad dictam protestationem & p[re]ceptu[m] sui p[re]ceptionem termini ad agendum, dico q[uod] cum uis protestari cuiquam liceat, ut in iuribus ungaribus: t[ame]n de dictu[m] terminu[m] p[ro]fragere non debuit fine c[aus]æ cognitione & absq[ue] citatione dictorum Petri & fratris. p. l. Titia, cum ibi notatis. ff. de accu. & l. i. ea. C. qui accu. non possunt alia. p[ro]cedente. C. de dila. & l. unoquoque, de re iudi. & his q[uod] no. Bar. in l. in eo quicquam. s. ubi decretum. cum ff. de offi. p[ro]conful. inno[centii] fortis dicit singulariter Ang. in autb. de hare. et falsi. in s. ff. q[uod] aut. q[uod] non p[ot] statui terminus ad agendum, nisi p[re]cedat bina monitio. ¶ p. tex. in s. ff. q[uod] aut. p. in aut. de ecclesiasticis. et ibi et not. Ang. et sic dicta p[re]ceptio termini ad agendum non tenet, et d. Petrus et frater agere poterunt, et obtinebunt stantibus p[re]dictis.

ADDITIONES.

- a ¶ Suppleme. tum. infra eo. consil. 128. nu. 5.
- b ¶ Commanter. ut infra lib. 2. consil. 109. col. 2. late consil. 195. col. 199. & lib. 3. consil. 22. nu. 10. & lib. 7. consil. 202. Gui. Pa. deci. Delph. 39. col. 25. Soci. rep. l. cum auus. col. 78. cum seq. de condi. & de. Ant. Comptor. ver. substitutio. Phi. Cor. l. 1. C. de condi. infer. consil. 7. lib. 3. Carle. nep. conf. 45. col. 5. consil. 73. nu. 2. Berran. conf. 374. Vilo calu. consil. 397. Vio confus. li. 2. consil. 106. Pace falua. consil. 272. ad lib. 1.
- ¶ Et uxoris. ¶ Bal. in d. l. cōtractus. dicit, quod mulier habitans post mortem mariti in domo, teneatur ad pensionem, nisi habitasset iure iuramentatis cum hereditis uiri. Natta.
- ¶ Monito. ¶ Illud dictum Ang. improbat. Alex. in l. i. col. 1. de ser. ubi et l. l. latus col. 4. & uide l. i. in l. rem. quæ nobis. col. ff. de acq. pol. Et uide Marth. decif. 164.

S V M M A R I V M.

1. Testes quomodo probant, quem alium occidisse ad sui defensionem. nu. 3. & 6.
2. Aggressus p[re]sumitur occidisse ad sui defensionem.
3. Aggressus non tenetur fugere.
4. Statutum imponens penam corporalem, requirit dolum.
5. Testimonium creditulitas cum infra causa scientie ualeat.
6. Defensio probatur per testimonium creditulitas.
7. Testes probant, licet non recordentur de tempore.

CON.

Visus et oportet consideratis oibus quæ in processu inquisitionis contra Ioannem Franciscum de Fano fortunatè continentur, & snijs superinde latis, a quib. appellatum est ex parte d. Io. Fran. banniti & condemnati in pœna capitali cū bonorum confiscatione. Est uidentium an patres iudicis ultimæ appositionis sint in pronunciando malè iudicatu & bene appellatumq. probatu est per plures testes Nicolaũ cū cultello per Io. Franciscum vulneratum fuisse, & exinde eum mortuum esse: quia in dubio præsumitur eum mortuũ ex vulnere: q. effectus. i. mors cū ostendit, ut in processio. florũ. s. pe. uer. quos. n. ludos. & l. rē non nouā. in fin. C. de iudi. & in l. si non conuicij. C. de iniurijs. & in l. 1. C. de scar. & ita inquit Bal. in processio. florũ. in princ. 3. col. Bene facit l. huic scripturę. s. si ferus. ad l. 1. Aql. ibi dū dicit, q. mortuo eo demum aperui, & c. & idē sentit Bald. in c. 1. in prin. qui. mod. feudũ amit. & Ang. & Sal. C. de emenda. seruo. l. 1. Et maxime si vulneratus post vulnus nõ surrexit & ambulauit, ut no. Bar. in l. si. ff. de fca. p. id q. no. gl. in l. 1. C. de emenda. seruo. bñ facit tex. in c. 2. de cle. percusso. & in c. Io. in uer. decesserit. de ho. Dicit et Bald. in processio. florũ. in prin. allegato, q. istud et pōt perpendi ex qualitate instrũ. c. significati. el. 2. de homi. & constat luculenter cultellũ ferreũ esse genus instrũ. ex quo hoc argui pōt. l. 1. s. diuus. ibi nā si gladium & c. ff. ad l. 1. Cor. de sic. & dolus et & proposito occidendi in Io. Fracisco esse psumitur, ut in d. s. dolus. & in d. l. 1. C. de fca. Et dato q. non habuisset aium occidendi, sed vulnerandi, tē dēt puniri de occiso, si mors secuta est, ut probat in c. sicut dignum. de homicid. in uers. illi aut. & ibi no. doc. in c. si de homicid. l. 6. no. Bar. in l. diuus. de fca. in p. Nec ad hoc obstat vñ, si dicatur q. per testes & maxime p magistrum Pasnum & magistrum Franciscum, & per Ant. probatum sit, Io. Franciscũ ad sui corporis tutelã Nicolaũ Blanchum vulnerasse: q. vñ rēderi posse, q. testes id, non probant. ¶ Tum quia ad hoc ut probet testes aliquẽ occidisse hoĩem ad sui defensionem, expedit, q. testes dicat, q. occidens illud ad sui necessariã defensionem fecit, ut no. Bal. in l. iunila. C. de confes. in t. 2. col. & per notata in l. 1. C. unde ui. Pro quo vñ text. in c. 1. s. 1. in uerbo non necessariẽ in ti. de pace tenen. facit l. quemadmodum. s. si nauis alterã. & quod ibi no. Bal. ff. ad l. 1. Aquil. in l. scientia. s. qui cum aliter. eo. ti. Tum et quia dicti testes deponunt de credulitate sua, non de certa scientia, testis aut, qui deponit de credulitate, non probat: q. de certa scientia deponere dēbat. s. q. 2. relatu. 4. q. 2. & 3. testis. & no. gl. & doc. in l. s. itē Labeo. ff. de aqua pluuiã. arcen. & Spe. in ti. de teste. s. i. uer. item q. deposuit credulitatē. & per Cy. in l. testis. C. de testi. Adeo q. et si testis diceret, se pro certo credere, non probaret fm Bal. in l. siue possidetis. C. de proba. nisi fm eũ adijciat originem suã credulitatis & sensum corporis, allegac. 3. loco. & in c. lites de psumptionibus. Nonnulli testes et ex pñctis deponunt per uerbũ vñ, & maxime magister Fraciscus, quo casu non probant, ut no. Io. And. in ad. Spe. in ti. de te ste, s. nunc tradendum. super uerfic. idem quog; ubi inquit, q. intentio Spec. ibi est distinguere iudiciũ a testimonio. unde dicit Io. And. q. si testis dicit, ita iudicio, uel ita mihi vñ, nihil ualeat dictũ eius in his, q. solo sensu corporis percipi vñ, in illis aut, quæ rōne mentis percipiuntur, licet causata ab aliquo sensu corporis illo expresso bene procedit ta le dictũ in teste fm Io. And. & fm istam distinctionem intel ligitur id, q. no. Bar. in l. 1. per illum tex. cum gl. ff. de uentre inspi. Et in proposito testē non bene deponere per uerbũ vñ, firmat Ang. in repe. l. sciendum. in 2. col. de uerb. obl. ubi pro hoc allegat no. per Spec. in ritu. de teste. s. i. uer. item q. non prohibet testimonium de uñ & c. ubi inquit, q. debet testificari de uñ suo, & sic per sensum corporis non aut per iudiciũ intellectuũ, ut d. c. testes. & l. testium. C. de testib. l. qui testis. s. si de testib. Ac etiam non probant dicti testes, eo quia interrogati in causã scientiã rēdent se scire, q. Ioan. Franc. vulnerauerit Nicolaũ ad defensionem suã personã,

ed quia fuerunt presentes, & uiderunt, nam talis non uidet sufficiens rō dicti sui, quia in his quę percipiuntur magis p sensum intellectuũ, q. per sensum corporis, nõ dñ congruam rationem dicti sui assignare testis, qui dicit se scire. quia uidit. unde testis interrogatus qualiter scit, q. Titus sit dñs fundi, rēdet: scio quia uidi, non probat, ut no. Inno. in c. cum causas. de testi. & Spe. in d. s. nunc tractatum. uer. quid ergo si quis. Sed his non obstantibus contrariam sniam de iure ueriores esse reor, eo quia Io. Fran. vulnerando, uel occidēdo Nicolaũ pro sui corporis defensione pnam non mere tur l. 2. & 3. ad l. 1. Cor. de fca. in l. 1. C. unde ui. & d. l. scientiã. s. qui cum aliter. ad l. 1. Aquil. & in cle. 1. de homi. Sed ita est, q. Io. Fran. hoc fecit ad sui defensionem, aliter non ualens p sonalem offensionem euitare, ut probant testes a defensione pducti, & præsertim magister Franciscus magister Pasianus, & Petrus Ant. oēs contestes in loco & tpe. Nani magister Pasianus deponit, q. uideri suo Nicolaus erat potens & pro cere statuta, & q. credit, q. si Io. Franc. uoluisset descendere a rixa tpe quo adinuicem unus aduersus alterũ iruebat cū armis, & q. Nicolaus uulnerasset eum, & q. inter eos nõ erat distantia, nisi quantum erat lōgitudo cultellorum, & credit, q. Io. Fran. fecerit cā se defendendi, interrogatus in cā scientiã dixit, quia pñctia uidit, & pñs fuit. Vrgētius probat magister Franciscus, qui deponit se uidisse, q. Nicolaus fuit contra Fran. cum cultello in manu, & uideri suo aĩo vulnerandi & interficiendi eum, & q. tunc Io. Fran. retro fuit per tres passus, & baloram plumbeam erga Nicolaũ proiecit, & q. postea Io. Fran. aufugit per quatuor, uel per sex passus, & uidens se hñe Nicola. prope uoluit se & cultellum suum extrahit, & unus contra alium uicissim admenabat, q. uidit Ioan. Fran. defendendo se admenare contra Nicolaũ, & eum pcutere in coxa, & q. Io. Fran. erat grauis, & uideri suo inhabilis ad currendum, & q. Nicolaus erat agilior & leuior pede corporeq; & q. credit, q. Io. Franc. pñctia fecerat aĩo se defendendi, et q. Io. Fran. uidens se esse cōstrictũ a d. Nicolaũ habuit necesse pro sua defensione, ne vulneraretur, se uoluere & defendere, & fuit præsens & pñctia uidit & c. Idem cōcludit ser Antonius, qui in effectu deponit, q. Nicolaus primò iuit cum cultello euaginato uersus Io. Franciscum, & q. Io. Fran. retrocessit usq; ad cantonem, & non uolens extrahere suum cultellum, proiecit balorã plumbeam erga Nicolaũ quo facto Io. Fran. aufugit, & q. Nicolaus insequēbatur eum fugientem & Io. Fran. reuoluit se, & extraxit cultellum, & ceperunt illo tunc inuicem admenare, & q. uideri suo Io. Franciscus erat onerosus persona & non multum habilis ad currendum, & q. Nicolaus erat agilior, & postquam adinuicem ceperunt admenare, si Io. Franc. uoluisset aufugere, non potuisset, quin Nicolaus ipsum vulnerasset, interrogatus de cā scientiã, dicit, q. pñctia uidit, & subdit, q. Nicolaus erat potens & robustus, qd uidit, q. Nico. confringebat Io. Fran. ita q. uideri suo fuit necesse d. Io. Francisco se uoluere contra d. Nicolaũ cā tunc se defendendi. Non possum ergo non admirari, q. stantibus pñctis atestationibus fuerit condemnatus Io. Franc. pœna capitali uelut dolo homicidã. Dico igitur cum pace eorum, qui nimis seueriter contrarium iudicauerunt, quod per testes tales constat innocentia Ioan. Fran. & liquet cum vulnerasse Nicolaũ ad sui corporis defensionem ex pluribus. ¶ Primò quia Nicolaus fuit ille, qui primò fuit aggressus cum armis Ioannem Fran. quo casu in dubio ille qui aggressus est, si certus non est, se non esse in di scrimine uitæ constitutum, potest aggressorem suum occidere absq; eo quod puniatur ut homicidã. l. 2. in uerbo ubi dicit etc. Cad. l. Cor. de sic. & ita notat ibi doc. maxime Bal. et in l. sed si quacuq; in prin. ff. ad l. 1. Aquil. et c. si per fodiens. et ibi notat gl. in uerbo legibus secularibus, de hom. et gl. 2. 2. q. 1. in summa. et glo. Bar. Bal. et Sal. in l. 1. C. unde ui. et glo. Bar.

Liber Primus Consil. Alexand.

Bar. & Bal. in l. si ex plagis. s. i. ff. ad leg. aquil. Et idem dicit Bar. in l. sed si quacunque. per illum tex. ubi dicit esse casum
 2 q. ubi quicq. aliquis venit contra me cum gladio, & ego ita
 a tim occidi eum, est probata defensio mea. & idem no. Bal.
 in l. multis C. de libe. cau. & in l. ut uim. ff. de iust. & iur. &
 Bar. in consil. incip. Vanutus & Petr. Idem et tenent Canonici
 in cle. i. de homici. & ibi dicit Petr. de Anch. q. gl. cōiter
 tenent, q. probata aggressum & insultu, si insultatus incon-
 tinenti percussit, semper presumitur ad defensionem, subdit tñ,
 q. Cy. in l. i. C. unde ui. dicit, q. inspicendi agit conditio per-
 sonæ in insultantis & insultati, ut modo ad defensionem, & mo-
 do ad ultionem presumere debeamus, & hoc est et de men-
 regl. in dicta clem. i. dum dicit pro circumstantijs & c. fm. eu.
 ubi aut de circumstantijs non apparet probatio insultus cū
 armis quicquid durante rixa insultatus agit percutiendo
 aggressorem presumitur ad defensionem fm. Petr. de Anch.
 in d. clem. i. dicentem se pūare, q. ita intellexerint glossatores
 in locis supra allegatis. Et ad hoc allegat glo. 2. q. i. in
 summa, que tangit fm. eum, q. q. insultatus moderationem
 excedat non tenet de pūto, & dicit gl. q. non tenet secus si
 ex proposito, ut no. et gl. in c. significasti. l. 2. de homici. cre-
 dit tñ Petr. de Anch. in d. clem. i. quod et dato, q. excedat mo-
 dum ex proposito non tenet de toto, i. de homicidio, sed
 de excessu: & sic non tenetur pēna c. hoc est pēna. l. Cor. de
 sic. allegat casum no. fm. eum in c. olim. l. i. de resti. spolia.
 & no. Bal. in c. i. in prin. de resti. spoi. & no. Bal. in c. i. de pa-
 ce tenen. & no. Io. And. in c. significasti. de pgni. & remis.
 & clarus no. Io. And. in addi. Spe. in rubrica de homi. & pba-
 tur in l. si adulterium cum incestu. s. Imperatores. si de adul-
 t. q. ad hoc allegat Bar. in l. ut uim. ff. de iust. & iure. Et no. Bal.
 in c. i. si quis uerō de pace tenenda ubi pōt hāc subdit in
 proposito, p. rixa & metus instantis periculi & maximus do-
 lor sunt de his, que tollunt consiliū deliberandi. l. Gracchus.
 C. de adul. & in d. s. Imperatores. & sic faciunt istam tolli p-
 sumptionem, q. quis excedat modum ex proposito seu per
 dolum. Et ista potissime procedunt in casu nro in quo est
 barum per dictos testes, q. si d. Io. Fran. prædicta fecisset, nō
 poterat euitare, quin fuisset in persona ostensus a d. Nico-
 lao. ¶ Ex quo infero ad fm. fundm. uidelicet, q. ad proban-
 dum, q. Io. Fran. fecerit ad defensionem suam, non requirit,
 q. testes deponant, q. aliter non poterat Ioan. Franc. euitare
 mortem, sed satis est, q. dicat, q. non poterat euitare iniuriā
 personalem, ita formaliter dicit Bar. in l. i. C. unde ui. & Ant.
 de But. in c. olim. l. i. in penul. col. de resti. spolia. & Bar. in
 consilio inci. Vanutus Petr. & probant hoc aperte per l. ite-
 que. s. i. & l. scientiam. s. qui cum aliter. ff. ad leg. aquil. & in
 l. iurem. ff. de sicar. Sed ita est, q. testes deponūt, q. alias fuisset
 Io. Franciscus percussus d. Nicolaus, q. non potuisset aufu-
 gere Io. Franciscus periculo, & q. non erat habilis ad curre-
 dum, & q. Nicolaus erat prope ipsum & leuior, & uelocior;
 & agilius erat Io. Franciscus. ¶ Quinimo fm. magis cōem con-
 sionem dato q. potuisset aufugere non tenebatur Io. Fran-
 4 sc. committere fugā b. q. aliquem esse territum, uel esse fuga-
 tū, est iniuriā. Item apud. s. i. de iniurijs. ita inq. Bar. Ang.
 & Sal. in d. l. i. C. unde ui. & sequitur hoc Bal. in l. ut uim. de
 iust. & iur. & Petr. de Anch. & do. Car. in cle. i. de homi. q. a fu-
 giendo periculum est in casu, qui periculo nō dēt se subijce-
 re, allegat in arg. l. i. s. p. c. ff. si quis cau. & in c. accedens, ut li-
 te non contestat. idē tenet Bar. in consil. incip. Vanutus Petri.
 & Ant. de But. in d. c. olim. in pen. col. & D. Abb. & moder-
 nus in c. significasti. el. 2. de homi. & ista est magis cōis opi.
 per pāctā, a qua in iudiciando non est recedendum, ut hī
 in locis vulgaribus. Licet Cy. in d. l. i. C. unde ui. ut refert
 Bar. in l. ut uim. de iust. & iur. dixit, q. aut est persona, cui es
 f. ignominiosum fugere, & non teneatur fugere, alias sic, q.
 d. s. qui cum aliter. i. in l. i. eadem m. ff. ex quibus cau. maio.
 Vel fm. Bal. in rep. d. l. i. C. unde ui. in d. col. dato q. teneret
 fugere: illud esset uerum, nisi fuga importaret periculum sa-
 lutis, ut quia inimicus est sibi ad spualas, & quia uertendo
 posset de facili vulnerari, ut per d. s. qui cum aliter. Sed ita
 erat in proposito: quia Nicolaus erat ualde propinquus Io.

Franc. & contra eum admenabat, & erat velocius in em-
 g. esse Io. Franciscus, ut deponunt d. testes, ergo evidenter
 contabatur, q. fuerat periculosus saluti Io. Fran. & ita et in
 gitum d. quod no. Bal. in l. i. in 3. col. C. de zdi. ac ubi in
 q. quis tenetur fugere, q. n. quis pōt lucrari se in loco
 fer damno, uel uitio suo, tunc nō tenetur fugere ad eum, q.
 insultatus est, & ita intelligit no. in cle. i. de homicidijs. Ten-
 5 riō principaliter considero, q. pēna, in qua fuit condema-
 tus Io. Franciscus, impena ex forma statuti illi, qui
 homicidium commisit, ut reperio statum in pro-
 cessu, & dato q. statutum puniret simpliciter homicidium
 c pēna ultimi supplicij, tñ semper statutum intelligitur de lo-
 micidio commisso per dolum, & sic ex proposito & animo
 occidendi, & non de homicidio culpabili commisso sine do-
 lo & proposito occidendi, ita no. Bal. in l. data opera. circa
 col. C. qui acc. non poss. & in l. 2. per illum tex. C. de noxal.
 ibidem ibi notat Sal. Et idem Ant. de But. in c. 2. de consil.
 ubi inquit q. quando lex, nō statutum imponit pēnam af-
 flictum personæ, tunc intelligitur requirere dolum, cle-
 g. l. in lege Cor. ff. de sicar. & Bar. in l. quicumque, in d. 6. an.
 C. de seru. fugi. & Sal. in l. pen. C. de sicar. & D. Car. a-
 ctor de homici. Pro hoc q. 2. statutum dēt interpretari fm. res-
 cōe, ne quis pēna indebitē patiatur. l. quamuis. ff. de iust.
 uocan. & in d. l. 2. C. de noxal. & no. in l. i. s. in computa-
 tione. C. de iure deliber. Et si aliter statutum nihil adderet iuri-
 cōi, ut probat ex notatis per gl. in d. s. in computatione, &
 ibi hoc clarē no. Pau. de Cast. & Io. de Ino. in l. s. p. p. r. &
 d. d. no. in fec. Sed de iure cōi regl. nisi interueniat dolus
 & propositum non imponit pēna mortis, dato q. interue-
 rit lata culpa. d. in lege Cornelia, ergo & c. Et idē dicit Pau.
 de Cast. in l. i. si de lege. post Bal. ibi q. si statutum dicat, q.
 d. occidens occidetur, dēt intelligi nisi dolose & ex propo-
 6 sitione occideret, sed debet aliter mitius d. puniri iudicis
 arbitrio, si culpa interueniat, alle. no. p. Bal. in d. l. data ope-
 ra. & dicit ipse hoc esse perpetuū menti tenendum, q. ig-
 norantes iudices maleficium seruāt statuta ad literā ut a-
 ceat, siue homicidium fuerit commissum dolo, siue non, &
 nemine sani capitis profecto inueniri puto qui dicere aude-
 ret statibus d. arrestationibus, q. Io. Franc. aggressus & in-
 sultatus a Nicolao vulnerauerit Nicolaum dolo & proposito
 occidendi eum, sed ad propulsum iniuriā & futurā offē-
 sam ad q. irrogandum irruerit Nicolaus cum armis aggre-
 diens. Et dato, q. in aliquo Io. Fran. modū tutelæ fuit seu de
 fensionis excessisset, qd. tñ uisus uideo, cū in tali defen-
 sione interuenirent oīa, moderamina tradita p. doc. in d. l. C.
 vñ ui. cum similit. attamen non per hoc pōt dici ei teneri de
 occiso & dolo homicidio & sic ad pēnā ultimi supplicij,
 ut dixi supra referendo consionem Io. And. in addi. Spec. in
 rubrica de homici. cū cōcordantijs. Et idē qd. no. Bal. in l. i.
 s. si q. de pace tenen. dū subdit, q. rixa & metus inspec-
 tū tollunt consiliū deliberandi, & sic non v. p. uenire cū
 deliberato proposito occidendi. Restat ad allegata in con-
 trariū rñdere, nam non obstat, q. Nicolaus pūmatur mor-
 tuus ex uulnere per Io. Franciscum illato, q. omnia illa uis-
 putatione, q. pender a relatione peritorū in arte, dico q. ut
 tamen non dēt puniri de occiso, q. a fuit vulneratus ad de-
 fensionē vulneratus, & sine dolo & proposito occidendi, &
 ad propulsum futurā offēsam a Nicolao insultante inter-
 dā, ut in superioribus clarē est ostensum. Non obstat, q. non
 est probat per testes, q. Io. Franciscus uoluit inter-
 6 sui necessariā defensionem, quia rñdeo, q. est probatum, q.
 nifi Io. Franciscus pāctā fecisset, vulneratus fuisset, & sic in-
 iuriarū personaliarū euadere non potuisset, ut dñt testes p. r.
 dicti, & istud sufficit, ut no. Bar. & alii in l. i. C. vñ ui. & Ant.
 de But. in d. c. olim. Præterea dicit Bal. in l. solam. circa ult.
 mā col. C. de testibus, & q. sufficit, q. testis simpliciter, q.
 Titius occidit Seiu ad sui defensionem, q. defendere se est
 quedam necessitas, quam testis potuit uidere q. coarctatio-
 nem loci & temporis, & ita dicit consuliisse Bar. in consil. s.
 Non obstat, q. isti testes deponant de credulitate sua & quia
 respōdeo primō, q. negati nō potest, q. magister Franciscus
 & Pe-

& Petrus Antonius absq; uerbo credulitatis deponat, q; Nicolaus fecit insultum contra Io. Franciscum, quia dñt, q; primo iuit cū cūtello euaginato contra Io. Franciscū, & q; Io. Franciscus aufugit, & sentiens Nicolaū prope, se reuoluit, & dñ adinuicem admenarent, percussit Nicolaū, quia insultus nihil aliud est, q; in aliū saltus. l. 1. s. cū arietes. ff. si quadrup. paup. fecit. dñca. & ibi Bar. in l. is qui aggressorē. C. de sic. & quod not. Bal. in l. respiciendū. s. delinquent. ff. de pñis. & Bal. in l. 1. s. sit. in ti. quib. mo. seu. amit. & occasione talis insultus cum armis potuit Io. Franciscus vulnerare aggressorem, ut supra dictum est. Præterea cum duo ultimi testes deponunt de necessaria defensione, non deponunt per uerbum credulitatis: nam dicit magister Franciscus q; Io. Fran. uidens Nicolaum incessanter admenare contra ipsum cā vulnerandi eū, habuit necesse vulnerare cum uolens euadere, ne vulneret, interrogatus in cā scientiā dixit: quia uidit pñi cā, & sit Petr. Antonius absolute dixit, q; postquam prædicti ceperunt adinuicem admenare, f. Io. Franc. uoluit aufugere, nō potuisset, quia Nicolaus personaliter uulnerasset, & interrogatus de cā scientiā dixit: quia uidit pñi cā. &c.

¶ Vnde dato q; isti testes subingeretur dictum eorum: ut no. Spe. in tit. de teste. s. iam de interrogatorijs. in si ubi dicit q; iudex repellere debet astutiam quorundā aduocatorū ludentium dicta testium annihilare: nā in fine sui interrogatorij dñc ita inter quærat, an credant ea, quæ deposuerunt esse uera. Nam licet testes rñderint se credere, atq; pro hoc non infringit dictum testis. Et idem Io. And. in c. inquisitionis. de accu. & Ant. de But. in c. quoties. de test. item rñdeo per ea, quæ dixit Host. in c. præsentium. in prin. de testi. in 6. Ant. de But. in d. c. quoties. ubi dicit, q; si testis deponit per uerbum credulitatis, etiam si cā assignata per testem cōcludit scientiam, non inficit dictum testis, quia illud quod quis sit et illud credit, ut no. in c. causam. de iur. calum. & in ca. cum olim. de re iud. in l. 2. s. quod obseruari. & ibi no. Bar. C. de iura. calum. sed dicti testes assignant rñnem dicti sui. Per quæ hec uerba seu per causam: quia sui præsens & uidi. Et per quæ causam dñr dicti testes concludenter probare defensionem, seu defensionis scientiam, ut concludit Bar. in consquod incipit, quidam Masolus & c. infra dicam, ergo tales testes probant. Facit, quod no. Bar. in d. l. 2. s. quod obseruari. in 3. col. C. de iura. calum. ubi inquit, q; si testis dicat se credere illud, quod prius per ueritatem affirmauit, non per hoc euaneſcit testimonium per ea quæ no. gl. & dicit et menti tenendum. Et idem no. Bal. in l. 1. s. conuenientiam. in 6. col. C. de epi. & cler. ubi dicit, q; si testis dicit credo, & assignat rñnem: quia uidit & præsens fuit, prout in proposito nō q; testis pbat, quia ratio semper attenditur: allegat no. in d. l. folam. de testi. & idem no. Bal. in d. l. folam. in 6. col. Anne sunt et causam scientiæ dum dñt, q; Nicolaus erat uelocior & agilior in cursu & potens & admenabat cum cūtello contra Io. Franc. astutem: quæ oīa ostendunt, q; aliter non poterat euadere, ut et docet experientiā, quæ est efficax rerum magistra. c. quā sit. de elec. lib. 6. Præterea hoc in terminis nostris dicit Bar. in consfini. Vanutius Petr. ubi in hac materia plura dicit, & inter cætera inquit, q; lex præsumit, q; ille, qui insurgit cum cūtello cōtra aliquem uelit eū occidere, alle. l. 1. s. diuus. ff. de sic. & in l. is qui cum telo. C. eo. tit. 1. & q; testis deponēs q; Titius occidit hominem ad sui defensionem, probat licet deponat per uerbum credo, quia f. cum hoc q; Titius occidit hominem ad sui defensionem stat in intellectu ipsius testis, unde non potest deponere nisi per credulitatem f. m. Bar. qui subdit, q; solum reilar considerare, an ea quæ uidit testis, fuerint sufficientia ad inducendam credulitatem prædictam in teste. Et ideo si testis dicit, Titium esse insultatū ab altero cū armis, seu percussum, ex hoc apparet, q; erat in discrimine uite constitutus. l. 2. & 3. C. de sic. & dictum est supra, ergo præsumitur, q; ad sui defensionem fecerit, ut in legibus proximè allegatis f. m. Bart. Et sic ibi est decisio in terminis nostris, si bene consideretur. Pro hoc facit quod no. Cy. in l. testium in 5. quæst. C. de testi. & Ioan. Andr. in

addi. Spec. in tit. de teste. s. r. super uersis item q; deposuit de credulitate. & Ant. de But. in d. c. quoties. uidelicet, q; quoties credulitas testis est m. n. r. o. n. i. b. u. s. concludentibus ad ueritatem d. testis, tunc testis probat c. literas. de præsum. l. 1. s. r. de uen. in spi. sed ita est in proposito, quia credulitas istorum testium est munita illa rñne, uidelicet q; Nicolaus fuit agrediens & inſequabatur Io. Franc. cum cūtello euaginato & erat prope ipsum & uelocior erat eo, ergo & c. Et per pñicta et pater rñsum ad id q; dicebat, q; testes deponunt p uerbum uideri, q; per oīa rñdeo iisdem modis, quia eadem est rō utrobique. Vel rñdeo ex his q; no. Bar. in tractatu de teste, in 4. col. & in l. quid tñ. s. si arbit. ff. de arbit. ubi uult, q; ubi uerbum uideri iungitur cum sensu corporis, tunc testis probat, sed ita est, q; hic est iunctū uerbum uideri cū sensu corporis, q; testis dicit, q; uidit pñicta & pñs fuit, ergo & c. Vel aliter posset rideri, ut pater ex notatis per Io. And. in ti. de teste. s. nunc tractandum. super uersis item quoque: cuius uerba retuli supra circa arg. nra partis. i. pñicta nota, per Bar. in d. cōf. Vanutius Petr. cuius uerba pñicta retuli. Nec obſt. q; rō assignata per testes dum dicunt se scire, quia uiderunt, non est sufficiens cā ad probandū defensionē, per no. per Inn. in d. c. cum cām. quia rñdeo, q; in contrariū est ueritas ut cōcludit Bar. in consfini. Quidam Masolus. ubi dicit, q; qdā sunt, q; sensu percipi non possunt, nisi per cās ualde remotas, * ut puta si aliquis sit dñs fundi. * est n. necesse, q; uiderit eū acquirere titulo & possidere lōgo tpe & familia, & in his est necesse, q; reddatur cā limitatē & expresse de his, q; percipiuntur sensu, aut per cās propinquas & immediatas, & in his sufficiat, q; testis reddat cām per sensum corporis, licet particulariter nō exprimat ea, q; percipit per sensum. Exemplum, si testis uult probare q; unum est boni faciens, sufficit q; reddendo cām dicat, quia gustauit, ut no. Inn. in d. c. cum cām. & lac. de Are. in l. 2. s. idem Labeo. ff. de aqua plu. arc. per Cy. in d. l. testium. & tñ certum est, q; bonitas, uel malitia saporis percipit iudicio intellectu: tñ quia gustus est proxima cā illius iudicij, quia gustauit, dicimus talem testem probare, ita dicit Bar. in pposito, q; licet facere ad sui defensionem uel non sit aliquod q; percipit iudicio intellectus, nī sus est tñ proxima cā istius iudicij, nā ex eo q; uidit fieri in rixa, ex quo scit, an fecit ad sui defensionē, uel non; ergo cū testis reddat cām sui dicti, quia uidit, sufficit f. m. Bart. in d. consfini. de quo consfini. fecit et mentionē Bal. * in d. l. folā. in vi. col. 4. Non obſt. si diceretur, q; magister Franciscus dicit se non recordari de tpe, quia rñdeo, q; licet unus ex duobus testibus interrogatus de tpe dixerit se non recordari: tñ probat, ut no. Spe. in ti. de teste, in s. iā de interrogatorijs. uers. item de tpe per id quod hñ in c. cum Ioannes de fide instr. & no. Inn. in c. qualiter & qñ. l. 2. de accu. & no. Bal. in l. si lib. brarius, de reg. iur. allegat qd no. in d. l. testium. C. de test. & no. docin. c. ex tenore. & in c. cum cām. de test. nec et dici possent singulares s. testes, postq; in facto principali sunt cōcordes, dato q; in aliquibus qualitatibus & circumstantijs sunt discordes, ut no. gl. in cle. dudū. in uerb. substantia. de cōuer. cōi. & in c. ecclesia de cau. pos. & pñrie & Bar. in l. eos. ff. de sal. & Bal. in l. 1. in pen. col. C. de testa. in l. qui finiam. per illum tex. C. de pñis. & in l. ad finem. C. si unus ex plurib.

ADDITIONES.

* Ex uulnere. De uulnere, an sit mortale, uide consfini. Bald. positum in le. cū. Bal. super infra. ad fi. & materia plenum consfini. Decii 415. Visio eleganti. & adde, quod si periti sunt in diuersis opinionibus, an ex uulnere quis mortuus sit, contra percussorem indicatur. Bal. in c. 1. quib. mod. feudum amittit. Sequitur Dec. in ca. proposuisti. col. 5. de probatio. Et uide latum consfini. Soc. l. 78. lib. 2. & Felin. lac. in c. presbyterum, de homici. Alber. de Rosa in 2. parte. Statuto. q. 3. 6. Et quid si grā adhibuit medicos. Al. consfini. l. 84. col. 2. lib. 7. alias 183. & in materia Grā mari. noto 24. Hippo. in præcti. crimina. s. & quia, nu. 16. Vide arg. plenē in tracta. malefic. in uerbo, ex interno. Cepoll. cor. l. ad dub. 3. Vbi, quid si freduat, de quo per Bal. in l. maritus. ff. de loca. Bald. eleganter consfini. l. 38. ad uulnus. lib. 2. & consfini. l. 36. proponit eod. fi. & consfini. l. 37. Ad euidentiā, eo. lib. 1. Cumā, consfini. l. 34. Visus & Florian. in l. qui occidit. s. si, ad l. Aquil. Natta.

* Defen. 1

Liber Primus Consil. Alexand.

- Defensionem.] Contraria. opi. uerior, ut lae per laf. in iur. uim. col. 1. ff. de iust. & iur. Natta.
- Defensio. supra consil. 76. nu. 4.
- Fugz. Ang. trac. in alef. uerf. & dicit. Tit. fed defen. col. 5. Hipp. Marf. l. 1. ff. ad l. Cor. de fic. & in prac. §. quoniam. nu. 26. cum feq. pulchre Bald. consil. 12. Vitis actus. lib. 4.
- Dolum. infra consil. 140. col. 2. lib. 2. Alex. laf. l. 1. §. 1. ff. ne quis eū qui in ius uocet. ut laf. l. 1. ff. de legib. l. 2. col. pen. si quis in ius uoc. nō iet. l. forem. C. de his qui ut indig. consil. 137. col. 1. lib. 1. Pau. consil. 277. lib. 2. Dec. consil. 234. col. 482. & in c. 1. lec. 1. col. 1. de conti.
- Micus. supra consil. 76.
- Credo. iura col. 76. in fi. Ang. trac. malef. uerf. & dicit. Hipp. Marf. fin. 19. & in rub. de prob. fo. 4. l. de minore §. plurimum. num. 73. ff. de quæstio. laf. ut uim. col. 1. ff. de iust. & iur. l. non solum. §. sciendū. col. 1. de openo. nuncia.
- Fendi.] Nota qualiter probatur dominium per testes dicentes. q. uiderunt eam acquirere cum titulo. & longo tempore possidere. cit enim tunc probata p. scriptio. qua mediante acquiritur dominium. Natta.
- Bal.] Meminit eam de eo consil. 12. lib. 4. Natta.

S Y M M A R I V M.

- 1 Possessor antiquior recentiore uincit.
- 2 Indefinita non æquipollat uniuersali dictio testis.
- 3 Ratihabito non prodest, nisi fiat re integra.
- 4 Iura si quis habet meliora in petitorio, præstatur in consensu possessionum.
- 5 Testibus affirmantibus plus creditur, quam negantibus.
- 6 Possessio longitemporis arguit bonam fidem etiam contra ius commune.
- 7 Hæres possessoris malefidei potest ex sua persona inchoare præscriptionem.

CONSILIUM CX.

VISIS acutissimis dubitationibus in causa Marci Bar dello subtiliter & eleganter factis, quas puro potius exhibitas ab probabilis moris obseruantia, q. q. ullam hæitationem in pectore iudicis iniecerit, & q. corā p. iudicis res agitur, paucis utar. Ad o. dubium erendum uidentur erit primū q. s. potior sit in possessione. scd. o. quis in petitorio. ¶ Circa primum notissimum est, q. ille, q. probat de antiquiori a possessione, obtinere dēt, quia recentior & iunior possessio psumitur clandestina & uitiosa: ut in c. licet cam. de proba. & in l. clam possidere. s. fide acq. pos. Modō sic, aut consideramus possessionem Aug. & non est dubium, q. Marcus est potior, quia de antiquiori possessione sua probant testes sui. probat et per instm. quod instro illi de Squartionibus constituerunt se possidere noie Marcus, per quod translata fuit possessio in d. Marcum iuxta l. quod meo. & l. interdum. ff. de acq. pos. p. r. f. t. cum per testes Marci pbatum sit euidenter, q. illi de Squartionibus possidebant. Aut nos consideramus possessionem patris d. Aug. & tunc ex pluribus ostendo, q. ex isto capite Augustinus obtinere non dēt, nec pōt. Primo, quia illa non est probata. Non obstat attestatio Baldini & Bal. quia rñdeo primū, q. licet deponat q. uiderunt laboratores D. Pauli laborare & possidere noie D. Pauli. certam uincam, q. erat terrenum & bosum, q. laboratores dicto noie possidebant pacendo bestias, non tū dicunt, q. ipsi possidebant locum, de quo uertitur qō, nec dicunt, q. possederint terrenum positum inter dictas foueas usq. ad foueam uocatam a fossa rauragnana, fove fossam cōis, fm q. appellat Augustinus uersus Argentam si bene recolo. Quinimō dato q. diceret testis ille, q. possidebant terrenū, & alij dicerent, q. erat inter dictas foueas usque ad foueam, quam Aug. appellat foueam communis, tamē dico, quod p hoc testis non diceretur cōeluderet deponere de terreno, de quo uertitur qō, quia testis, qui non dicit, q. possederit totum terrenum, quod est inter d. foueas, in quo non includeretur terrenum possumum per Marcum, non probat, q. ubi agit, qd. uniuersum, indefinita non æquipollat uniuersali.

b Ita eleganter concludit Old. b. in consil. 100. inc. in exc. & c. & Pet. de Ancha. lo. de Ime. in c. quanto. de his, quæ sunt a præl. ubi dicit, q. si in instro dico, tales monachi constituerint

talē syn. dicit, q. per hoc non probat legitima cōf. syndici. f. q. fuerit cōstitutus ab oibus, uel a maiori parte, q. illi sermo & illa indefinita, si canonici, potuit verificari in duobus tm, ut in d. l. inter illa in die. verb. fig. & in l. libertas. s. fide manu. testa. & idē no. Bar. in l. curiales. C. de dom. cur. lib. 10. Et expressius in teste uoluit Inn. in c. auditis. de præf. in glo. in ver. excep. & ibi sequunt alij: & dicit d. ibi p. s. t. m. d. 2. Abb. Moder. q. illud d. Inn. est. no. ad hoc, uidelicet t. q. licet indefinita æquipollat uis. l. pluribus. de leg. 2. c. solite. de maio. & obed. tū fallit in dicto testis. c. & est tōm eum, q. pbatio, seu dictum testis dēt de necessitate concludere. c. p. p. tia. de prob. neq. natales. C. de prob. Præterea testis nō dicit, q. uiderit illos de Canali possidere, sed laboratores nō mine dñi Pauli, modō sic, ubi aliquis apprehendit possessionem noie meo non pcedente ad hoc mandato, non acquirit mihi possessio nisi secuta ratihabitione mea. cōis seruauit. si l. si me in vacuū. in fi. & ibi no. de acqu. pos. Sed non apparet, q. d. D. Paulus unquā ratam habuerit dictā apprehensionem possessionis noie suo, ergo sibi acquista non fuit possessio. ¶ Non ob. si d. Aug. tanquā hñdem Pauli ratum haberet, * nā hæres pōt ratū hñe sicut defunctus. l. si sine. s. si processum rat. hab. l. si una. ff. de neg. gest. no. Dy. in c. ratū. & ibi Bar. in l. pen. rem rat. hñ. q. ad hoc rñdeo, q. illa ratihabitione demū prodesset, si ille, qui noie Pauli apprehendit possessionem possideret nunc tpe ratihabitionis, ita eleganter decidunt dñi de Rota decis. sua conclus. 145. incip. Et licet amicus. & Inn. & Ant. de But. in c. cū ueniat. in ultimo dicto. de testi. spol. & tex. & in l. bonorū. ff. de rem rat. hñ. Requirit enim q. ratihabito fiat re integra & in eodē stmo & ibi & no. in Spe. in tit. de ob. & fo. s. i. uerf. fed pone obligati. & no. Dyn. & Bar. in l. si uxor. s. si q. uxorem. ff. de adul. Dy. in l. Pantoniens. de acq. har. & alij in l. si. C. ad Maced. sed nunc possessio est apud alij, qui noie dñi Pauli apprehendit, ergo ratihabito non releuat. Minus pbat tunc nouus testis, q. a deponit de auditu ab illis de Pannis, ergo nō probat. testium. cū vulg. C. de testi. sed dato q. ille Frācisus diceret se incidere ligna tanquā in loco dñi Pauli, tñ nō acquireret possessio dño Paulo nisi secuta ratihabitione, ut dixi sup. cit. ca. proximi testē, & illud hic habemus p. repet. & eodē mō rñdeo ad d. Bal. ¶ Non ob. dictū Baldini 12. testis, q. ætipe nō probat, tū quia dicit, q. uidit dictā rem possidere prius de Canali & laborari per laboratores eorū, & non specificat aliquē de Canali, per consequens pbatio est incerta & obfcura, & sic non pbat. l. pōponis scribit. s. si. fidei rei. uen. l. ita fidei. de iure fisci. Potuit. n. possideri per aliquos de Canali, quorū Augustinus non esset hñs uel successor. Præterea interrogatus de cā scientia dicit, q. uidit ipsos incidere ligna & scilapade salices, nam dicit testis, q. uidit ipsos, non dicit quos, unde pōt referri ad laboratores, quos supra nominat, & ad illos in dubio dēt referri relatio, tū quia dictū testis semp interpretat contra producentē. c. in pñtia. de proba. plenē no. in l. inter stipulante. s. i. de uerb. obli. & in l. si quis intētiōe ambigua. de iud. tū ē q. pbatio dēt interpretari fm cōem & frequentē accitentiā. uo. no. g. & doc. in l. n. g. natales. C. de p. b. sed ita cōiter accidit, q. actus incidendi ligna & scilapadi salices sicut per laboratores & nō p. dños, ergo cū ille testis in assignatione rōnis, q. dēt attendi, cū per illū dictū restringat, ut in c. cū cam. inter. de testi. & plenē dñi rat. Bar. in l. cōuenticiulā. in c. col. de epis. & cler. & in l. d. o. pa. in 18. col. C. q. acc. nō pos. cōcludit, dñi in apprehensione possessionis p. laboratores, ut iā dictū est, itē non pbat August. se esse hñdē Pauli, ergo nō pōt ex dicta acq. possessione se fundare. ¶ Porro ubi q. uult in possessione retinere, obtinere contra possidentē cū titulo, p. possidet Marci, oportet, q. capitulet & deducat aduersariū possidere cā respectu sue possessionis, aliā nō pōt obtinere, si ē pbat. melius de posses. ut uoluit Bar. in l. si de eo. s. si de acq. pos. si rē aliquā. c. o. r. & dicit D. lo. de Imo. & Pau. de Caf. & B. q. hoc sequunt, q. p. hoc fingit limitat text. in d. ca. licet cū ubi pbat de antiqui posses. obtinet, & hoc faciū nō cū. Rursus testes pducti, & Chiriosorus Appartor, & fere ois testes

testes Marcel deponunt, q. d. de Pannis possederunt d. terre-
rum toto tpe vitæ suæ sciente & patiente dño Iacobo de Ca-
nali & non contradicente; ergo possessio illorū de Pannis
non potuit dici clandestina: ut est tex. in d. l. clam possidere.
de acq. pos. l. vbi dicitur litera, nec clam possidere incipere, qui
scienter aut nolente eo, ad quæ ea res pertinet aut aliqua bo-
na rōne bona fide possessionem nanciscit &c. Et plus est et-
er: quia interuenit probabilis cā, pp. quā dīdī de Pannis posses-
sionē adepti fuerunt: quia habuerunt cām a Iacobo Canali,
vt deponunt testes Marci. Item dato q. in possessione melius
probatet Augustinus, qd' nullo modo verum est, ut pbaui:
tū semper dēt effectualiter obtinere ille, qui hēt meliora iu-
ra in petitorio: ut in c. cum dilectus, de cā pos. & propr. & in
c. i. de rest. spol. l. bona fides, ff. de positi. sed Marcus habet po-
tiora iura, vt tunc ostendit, ergo &c. Quod aut Marcus hēat
potiora iura constat, quia Marcus hēt titulum & possidet, &
sic dī hēat quasi dñum l. i. & per totum ff. de publi. & in l. clau-
uib. de contrah. emp. sed Aug. titulum non hēt. Nec ob.
q. sua allegata inuestitura habita fuit a quodā asserto procu-
ratore Archiepi, quia non est probatum, q. ille fuerit procu-
rator, prout requirebatur, nec per infirm. inuestiturę probat
de mandato dīdī procuratoris, ut in auth. si quis in aliquo.
C. de eden. & in c. cum in iure. cū ibi no. de off. deleg. et si in
infirm. inuestiturę notarius a testib. se vidisse infirm. manda-
ti, nisi inter easdem personas, l. optimā. C. de contrah. & cō-
m. tit. supul. & no. Spe. in tit. de infirm. edi. s. restat. vers. pen. &
Ang. in rep. sciendum. in 8. col. de verb. obl. & Ang. Alber.
de Rolā. & Pau. de Cast. in præall. auth. si quis in aliquo. Se-
cundo ad hoc vt comprehenderet Augustinus in d. inuestitu-
ra, oportet eum probare esse descendentes dñi Pau. Terti-
o, quia infirm. inuestiturę non concludit q. quod ad terrenū,
de quo vertitur quæstio, quia licet iuxta foueam cōis. tñ per
testes est probatum, q. fouea noua dē esse fouea cōis, ut de-
ponit Augustinus tertius testis, & sic cū sint duæ foueæ, pro-
batio reddit dubia & obfcura, in l. duo sint Titij de testa. tu.
& in l. ita fidei iur. de iure fidei. ¶ Et si dīcatur, q. fouea noua
ibi cō tpe non erat, sed antiqua tñ. negatur, q. ibi esset una
magis q. alia, vnde alleganti q. erat fouea antiqua, & non est
ita, incumbit onus probandi, ut lei. qui. l. i. in exceptionib.
de probat. ¶ Nec obstat, q. aliqui testes dicant, q. illa fouea
noua non dī fouea cōis, quia rīdeo q. q. negatua non erat
cōfessata loco & tpe, ut in cap. cum in tua. & ibi hoc Ant. de
But. in no. de testi. & in c. cum ecclesia, de cā pos. & propr. be-
ne faciunt no. per Bart. in l. hæres palat. de testa. & in l. dīe
proferre. s. si plures. post gl. de arbi. cum gl. Quarto, quia fun-
dus, seu possessio quæ dī. El tempo de la riuā, de qua Augu-
stinus dicit se inuestitū de fouea uoua deponit, & q. potest
dari informatio uelut supplementum per iurim hoc, quia in
inuestitura illa fundus designat pro una parte terrę, sed si
transcenderet foueam nouā, essent duæ propter foueam di-
uidentem, ut in l. locus. ff. de verb. sign. & in l. si quis duas. s.
si quis partem. s. cōia prædio. & docet cōis usus loquendi.
Sexto per præscriptionem tit. i. o. annorum cum tit. & bona
fide, maxime iuncta possessione illorum de Squarionibus,
quia rīdetur, quod illi de Pannis non possint dici mala fi-
de, quia deponunt testes de sua longa præscriptione, & ille-
que, qui per longum tempus possidet, præsumitur in bona fi-
de, etiam si possederit contra ius cōe, ut no. Innoc. & cum eo
transcunt doct. in c. 2. de resti. in integ. per l. 3. s. si seruus de
acq. pos. l. no. And. in addi. Spec. in tit. de teste. s. nunc uiden-
dum. in prima addi. magna, in uerfitem opponunt aduoca-
ti. & Arch. in c. de præscrip. in 6. & D. Ant. in c. cum ecclesia
de causa pos. & propr. & D. Abbas in c. si diligenti. de præ-
scri. ¶ Secundo respondeo, q. dato quod hæres qui succedit
defuncto mala fide possidentem non possit complere præscri-
ptionem inchoatam per defunctum, ex sua propria persona
bene potest incipere præscribere, si nō sit in mala fide, ut
no. Dyn. in regula, possessor. de regul. iuris, in 6. & no. Bart.
in l. iura de acquir. posses. C. & in l. cum hæres. de di-
u. & temp. præscrip. & Bald. & Angel. in l. sed si ego. s.

partus. in fin. de pub. & Angel. in l. nihil. C. pro hærede. &
Cy. & Ioan. de Imo. in l. sequitur. s. hæres. de usufr. Respon-
deo, q. tempus, quo possidebat per se Marcus, est sufficiens
ad præscriptionem completā, si bene inspicitur, tempus
tit. sui & tempus litis motæ. Nec obstat, quod Augustinus
interruperit, quia respondeo, q. illi testes non dicunt, q. pos-
sederit Augustinus circa foueam. Nec obstat, q. dicit, q. ci-
tra possederit accipiendo fructus, quia respondeo, q. dictum
istius testis non concludit, quia illa uerba, ab uno anno ci-
tra, dicuntur uerificari, etiam si eadem die, quo testis testifi-
catus est, Augustinus possederit, ut declarat Io. And. in d. c.
licet causam. per illum tex. de probationib. & per Bart. in l.
Celsus. in vlt. col. de vfuca. & in l. si post. de rei uendi. & Bal.
in l. indicia. de rei uen. & in l. falsus. de furtis. Non obstat quod
Augustinus fuerit minor, & sic præscr. non currat aduersus
eum, quia dico q. cum sit probatum per confessionem Mar-
ci, quod Augustinus esset minor tempore cridarum, tamen
ab illo tempore postea ante litem motam transuerat decen-
nium, quo potuit compleri præscriptio, cum non constet, q.
post tempus cridarum fuerit minor, & non sequitur, aliquis
fuit minor heri, ergo & hodie est minor. l. spadonem. s. qui
absolutus. de excusat. Ex his patet iudicio meo euidens re-
sponsio, uel solutio dubiorum, & ad prædictorum confirma-
tionem placeat domino iudicanti diligenter respicere rati-
ones egregie datas ad dubia per præstantem uirum Mar-
cum antedictum, de cuius more non est cum aliana iactura
loquopletari, tex. vul. &c.

ADDITIONES.

- a ¶ Antiquiori. Pau. conf. 442. lib. 2. Anch. conf. 274. Alex. ad Bar. l. si duo, ff. si possid. conf. 200. l. 2. conf. 98. col. 3. conf. 98. col. 6. l. 1. s. Gui. Pap. conf. 13. Cur. senior conf. 24. col. 1. Soc. rem quæ nobis. col. 2. s. ff. de acq. pos. l. tal. conf. 97. col. 3. lib. 3. Bertran. conf. 174. Ex progreffus. col. 6. l. 1. conf. 96. col. 3. vide tamen Bal. conf. 21. nu. 6. lib. 5. l. tal. col. 6. l. 1. conf. 22. col. 1. lib. 3.
- b ¶ Oldra. supra co. 6. l. 7. nu. 2.
- c ¶ Testis. in fra conf. 108. col. pen. lib. 2. Cor. conf. 104. l. 1. Soc. l. si quis cum totum. in prin. de except. rei iud. l. tal. conf. 91. col. 2. l. 3. Fran. Rip. cum M. Ferrar. nu. 11. de rel. scrip. Cur. iunior conf. 17. col. fin. ¶ Iltam questionem plenē argit Soc. in l. si quis cū totum. ff. de except. rei iud. ubi ponit, an si testes deponant de possessione fundi, eorum dicta intel ligantur de toto fundo. Natta.
- * Habere. ¶ Quod hæres, re non integra nō possit ratificare, tenet et Pau. de Cast. conf. 195. dub. 2. l. 2. Sed contrariū tenet Bal. in dispur. Accu- satus de uirbatiata, quæ refert, & sequitur Alex. conf. 88. col. penul. infra l. 5. ubi rñ: sed ad d. l. bonorū. Et opin. Alex. hic amplectitur Deci. conf. 226. col. 2. & istud d. Dominorum de Rota non procedit, ubi no- tarius recepit: sed possessionē nomine absentis. Soc. conf. 262. col. 6. lib. 2. sed istud puto falsum. Et contrariū idem Soc. in l. 1. §. 6. iustitiam. in ff. de acq. pos. dīcens per constitutū nō acquiri possessionem ante ra- tificationē stipulante notario, eodē modo nec dominiū. Et contra dec. Rot. tenet Mart. de Affi. dec. 300. Ea amplectitur Dec. conf. 247. col. 3. & ex ibi dictis pōt corroborari. Alex. conf. 167. col. 1. lib. 6. & tenet dec. Rot. Dec. in l. contra dū. ff. de reg. iur. & in l. semper qui non prohi- ber. eoti. & dec. 460. in ff. Et q. acquirat ratiabitione non secuta, re- nei Rui. conf. 126. col. 4. lib. 1. & aduertat q. sola scientia abq. con- tradictione inducit ratificationē. Dec. conf. 98. col. 4. circa qd. tamē ui- de Cur. iunior. conf. 120. l. dub. ubi allegat op. Cor. Afe. & sequitur im- plicitur idem Cur. conf. 55. col. 3. Et ratificatio, et expressa, nihil opera- tur, nisi oia sint specificata. Rui. conf. 91. nu. 10. lib. 1. & uide eundem conf. 80. col. 4. co. l. i. Et q. nō obstant stipulatione notarij, requiritur ratificatio. tenet Paris. conf. 77. col. 3. uol. 1. & conf. 78. col. pen. co. l. i. Soc. conf. 53. col. pen. lib. 4. in c. 2. cū contingat. nu. 23. & Rui. conf. 91. col. 2. Cur. iunior. conf. 12. & conf. 55. Rui. conf. 12. l. 1. lib. 1. Contrarium tenet idem Rui. conf. 119. & conf. 126. lib. 1. & conf. 174. co. l. i. Paris. conf. 169. nu. 13. s. l. 3. ubi adducit Cor. idē tenent. Idem tenet Gui. Pa. p. q. 649. Soc. conf. 90. col. pen. l. 3. Rub. conf. 73. & laicus conf. 117. col. 2. Ber. conf. 110. col. 2. uol. 1. & conf. 116. eo. vol. 1. Gozadi. conf. 87. col. 3. Galhaus in rubr. ff. de uer. obl. Lat. dīdīdū Rui. conf. 47. col. 2. uol. 5. Jac. Bal. in l. per diuerfas. q. 14. Crauetia conf. 252. Quod sufficiat scientia. Rui. conf. 174. col. 3. uol. 1. Paris. conf. 89. col. pen. l. 3. Fallit, ubi notarius recipit pro infante, quia non requiritur ratifica- tio. Bal. in l. si quis emanat. parū. circa finē. C. de donatio. Dec. conf. 245. col. 2. Articuli latissime argit Tiracquel. de consuetu. 30. l. imitatio. Nar. d. ¶ Statu. Alexand. l. quod meo. colum. 4. ff. de acq. pos. Bald. in dispur. iacip. Accusatus de uirb. colum. 8. Cor. conf. 46. colum. pen. possessio 217. colum. 6. lib. 3. col. 1. §. si iustitiam. in ff. de acq. pos. l. tal. generaliter.

Liber Primus Consil. Alexand.

ter. 20. r. Bertran. consil. 173. quia difficultas. col. 5. li. 1. consil. 211. Vilo pro cessu. lib. 3. Dec. 1. contractus nu. 15. de reg. iur.
 * Potest. idem Alex. infra lib. 2. consil. 39. col. 1. & bene. licet aliter uelut in consil. 4. col. 13. consil. 99. col. 3. lib. 2.
 * Col. 2. uer. potuit. Declaratur a Soc. Inn. consil. 135. post nu. 11. uol. 2. Hier. Zach.

S V M M A R I V M.

- 1 Subditus delinquens extra territorium, non statuitur si inuis communi pena puniatur.
- 2 Delictum attentatum non perfectum mitius extra ordinem puniatur.
- 3 Index habet arbitrium non continuo potest imponere penam mortis.

CONSILIVM CXI.

PONDERAFIS verbis inquisitionis formate contra Nesium q. Lazari Franci ciuem Lucanu, & rñsione facta dicte inquisitioni, necnon statuto sub rubrica de pena facientium congregationem uel ligam cum banniti. Dubium facit dispo d. statuti, q. penam mortis imponere vñ ei, qui fecerit aliquam coniurationem, conspirationem, ligam, uel congregationem cum armis cum uno uel pluribus bannitis ad mortem, seu ad penam corporalem in dñum, seu dedecus Lucanę ciuitatis, uel in dñum, seu periculũ alicuius persone, uel loci. Et eadem pena puniendus est ille, q. in ciuitate tractaret, uel quomodolibet attentaret, q. aliquis bannitus simul cum pluribus non bannitis intraret cum armis in territoriu Lucanus in dñum, uel dedecus Lucanę ciuitatis, uel alicuius singularis persone. Et subdit statutũ q. quod ad d. penam imponendam in prædictis non interlit, an dñum fuerit securum, uel non. Sed ex contentis in dicta inquisitione, & maxime in duobus primis capitibus appareret, d. inquisitionem fecisse contra dispoñem d. statuti, igitur vñ, q. debeat puniri pena mortis, attentato q. confessus est oia & singula in inquisitione contenta esse uera, & quamuis in rñsione subiunxerint se non fecisse prædicta afo malignandi, tñ hoc non releuat, tum quia cum illa sint de genere prohibitorum, præsumitur, q. doio fecerit. l. si nõ conuicij. C. de in iur. & l. 1. C. ad l. Cor. de sic. c. 1. de presum. Tñ in proposito sentio de iure d. Nesium non esse dammandum ad penam d. statuti, i. ad penam mortis, sed alia penam iudicantis arbitrio fm q. infra declarabitur, quia illa delicta per d. inquisitionem non fuerunt commissi in territorio Lucano, sed extra, ut patet ex narratis in inquisitione, uidelicet in ciuitate Seberna, & in castro nuncupato Benego in Bressia Imolaz. tñ vñ posito q. contra ciuem Lucanum talia perpetrarent extra territorium Lucanum possit inquiri per dñm prætorem ciuitatis Lucanę, tñ non deet puniri fm statuta ciuitatis Lucanę, sed fm a dispoñem iuris cõis, uel fm statuta loci, in quo commissum est delictum, si illius loci statuta de hoc dispoñerent. Et hoc saltem attentato, quod in d. statuto ciuitatis Lucanę non est cautum, quod prædicta pena puniatur & ille, qui extra territorium aliquod prædictorum commississet, sicut concludit Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. Tri. & fide catho. in 8. q. uer. quaro quid si statuto hoc nõ caueatur & c. maxime per id quod habet in l. 1. C. ubi fena. uel claritur in l. si fundus. ff. de euc. & l. cum unus. 2. ff. de ho. auct. iu. pos. & expressius in c. ut animaram, §. 1. de consil. in 6. ut ibi latius per eum referentem etiam, q. quantum ad casum nostrum, l. quod non habeat puniri pena di cti statuti. Idem tenuit Odo. & Albertus de Gandino in f. sui operis maleficiorum, hoc etiam tenuit Iaco. de Belin. l. 1. C. de eman. lib. Bald. in d. l. cunctos populos. in lectura ordinaria, circa prin. ult. cartaz. & etiã Sal. ibi in uerf. 2. quãstio est & c. Bal. in l. 2. C. de eunu. & in repe. l. neganda. in 7. colum. C. qui accu. non pos. & in l. extra territorium. in 2. quẽstio. ff. de iurif. om. iu. Et Pet. de Anch. in rep. c. postulat. de foro compe. * in 3. alijs 5. oppositio. ubi respondet ad l. si qs in hoc genus. C. de epi & cle. ubi iudex secularis punit dictum commissum in ecclesia secundum legem suam, & tamen delictũ non est commissum in suo territorio, nam respõdet ipse ibi

q. licet locus ecclesie sit exemptus, tñ remanet de territorio, si non exemptus ibi delinquat, sicut ecclesia exopta remanet in dice. est. ut. no. lo. And. in c. si pp. in princ. de præf. in 6. in nouell. Vel secundũ rñdet, q. exemptio inducit in fua ecclesiã non cõplectit eos qui intra ecclesiã delinquerent, c. inter alia. de immu. eccle. & sic licet ecclesia possit contra tales procedere tantũ contra sacrilegos, ut. no. in c. conque. flus. de foro cõp. tñ laicus rñone delicti pñt pñt per suum iudicem puniri, ita qd contra tales accumulat forus foro, & tñ iuribus accumulant, ut in c. cum sit gñale. de foro compe. l. 1. tertio modo rñdet, q. d. l. si quis in hoc genus. non obliuiscatur non loquit de puniendo subditos penis statutis, sed penis tris cõis. & hoc fatendũ est fieri posse. ut supra dictum est, & probat in l. mercator. & in l. nõ solũ. C. de commer. & merc. Fortius uoluit Io. And. & Io. de Ligu. in d. c. ut aiatum de Dñico de S. Gemi. ibidem in 4. col. quod ad casum nostrum, & clarẽ Ant. de But. in c. a nobis. l. 1. in ult. col. de sen. excõ. & D. Abb. ibi in c. si in pen. carta. de foro compe. q. etiam si statuentes expresse disposuissent penam illam imponi subditis suis et pro delicto commissio extra territoriu, non posset operari statutum effectum suum * pro delicto commissi extra territorium per rationem gñalem positam in d. ca. ut animaram, in fine, dum tex. dicit ibi, q. subditi alicuius epĩ cõmittentes furtum extra dioccesim non incurrant penam statuti editi ab epĩ cõtra committentes furtum, eodẽ quia extra territorium ius dicenti impune non pareat, ut ibi. l. 1. ff. de iurif. om. iud. hãc igitur ratio generalis ostendit, etiam si in statuto contineret, q. subditi incidenter in penam statuti, quamuis delinquerent extra territorium, tamẽ non ligarentur tali pena: & hoc saltem in delicto affirmatiuo commissio extra territorium, prout est casus noster, etiam si esset tale factum, ex quo de iure cõi resuleret delictum patet in d. c. ut animaram, & illam opi. sequitur etiã ibi Ant. de But. in repe. Tamen hoc ultimum nõ pono pro consiliũ, scilicet q. statuentes non possint expresse statuere, q. pena ultra dispositionem iuris cõis imponatur subdito pro delicto commissio extra territorium, quia istud nõ est necessarium quod ad casum nostrum, attentato q. d. statutum fm pliciter loquitur. Vult uoluit Odo. in d. disputatione, quem refert & sequitur Io. And. in addi. Spec. in tit. de compe. ind. addi. s. 1. in addi. incip. antequã & c. in uerf. longẽ plus Odo. disputauerat Luciano & Bal. in addi. Spec. in tit. de sent. 23. col. in uerf. sententia lata ex inquisitione & c. & Bal. in repet. magna d. l. cunctos populos, §. 1. col. in uerf. 2. membro & c. scilicet q. contra subditum delinquentem extra territorium puta committente homicidium, non possit iudici domicilij procedere * per uiam inquisitionis, quamuis statutum loci domicilij dicat de omni maleficio posse per omnium prætorem inquiri, quia debet intelligi de maleficio commissio intra territorium, de maleficio autem commissio extra territorium poterit solum procedi per uiam accusationis, per quam tantum procedi pñt de iure cõi, & non per uiam inquisitionis regulariter. I. rescripto. §. si quis accusatorem. ff. de mu. & hon. no. in l. 2. s. si publico. ff. de adul. Ta men quia in hoc aliqui contradicunt, ideo ista eorum cõclusio non est illa, quã mouet, sed prima, uidelicet q. d. statutu simpliciter loquens non debet attendi quod ad penam mortis imponendam pro delicto extra territorium Lucanę commissio. ¶ Nec ad hoc obit, quod Ang. in l. si ff. de iurif. om. iu. & in sua disputatione incipiente, Bononiensis a iura ciuitate bannitis in primo dubio tenuerit contrariam, ubi reprehendit opi. Bar. & sequa, qui tenebant, q. si in statuto expresse imponeretur pro aliquo facto commissio extra territorium certa pena subditis statutum, deberet seruari statutum, per l. si ff. de decret. ab ordi. fac. tñ non ita est, si statutu simpliciter loquatur, non disponẽdo specie de delicto, quod committeret extra territorium, nam dicit Ang. hoc non uideri uerum, quia si potestas ligandi subditum extra territorium competit statuenti, ut fatetur Bar. quare statutum simpliciter & indistincte loquatur. l. 1. §. generaliter. ff. de

ff. de leg. præstan. & in l. de pretio. ff. de publi. Et pp hoc dicebat ipse non esse vim in hoc. ff. an statuti expresse loquaf de delicto commisso extra territorium, an vero simpliciter sed solui debere considerari, an statuti disponat super eo qd trahit secus executione: & tunc non ligat subditos cotrafaciens extra territorium, ita procedit tex. in d. c. ut aiarum. s. statuto. d. loquit in statuto infligente per furto pœnæ excoicationis, qd trahit secum executione & illa executio sumebat initium extra territorii immediate furto perpetrato, & constat executione extra territorii incipere non posse. d. l. c. unus. s. pe. & in d. l. extra territorii. sed ubi executione secum non traheret dispo. statuti: tunc bene ligabitur cotrafaciens extra territorium: quia in pte ius dicentis est, caractere obligationis imprimere in subditum extra territorium, & hoc apparet in oibus suis, quæ ferunt contra abfentes extra territorium iuxta l. abfentē. ff. de pœnis. l. i. ff. de requi. reis. Quia ad ista rideo, qd quiamus tex. in d. c. ut aiarum. s. statuto, loquatur in pœna excommunicationis, tamen ratio ibi posita in fi. est generalis ad oēs pœnas, dum dicit, qd extra territorium ius dicenti imponi non pœfinitur statuens dñ ius dicens: quia statutu est iurisdicōis. l. nulli. C. de sen. & no. glo. & doc. in l. i. ff. de iurisd. omni. iud. & Bart. in l. oēs populi, in prin. 2. col. ff. de iust. & iure. l. inn. in c. cū accessissent, de cō. fti. cum fi. Et cum ibi in l. ponitur ratio gñalis, licet dictum procedens sit speciale: tñ extendit decisio facta in illo casu spaliater ad oēs alios casus, in quibus militat ista rō gñalis: ut l. regula. s. si quis & ibi no. Bar. de iur. & fac.igno. & gl. in d. l. 1. & no. Domi. de S. Gemi. in c. statutu. s. cū uero. in d. c. col. de rescri. in 7. cum fi. Et cum sit cōis opin. qd statutum simpliciter loquens & pœnam imponens non comprehendat quod ad pœnam statuti impositionem subditu cotrafaciemem extra territorii: patet ex supradictis: igitur non debemus pp opi. Ang. in d. l. i. recedere ad cōi opi. in iudicando. l. 2. circa prin. ff. de offi. quæ. in l. i. ff. de senat. no. doc. in c. ne in iudicis de consli. & in c. capellanus. de feriis: cum suis vulg. concordantijs. Ex quibus resultat conclusio, qd non pōt imponi pœna d. statuti Lucani d. Nefio pro his, quæ extra territorium Lucanum commissa sunt per eum: sed solum pœna iuris cōis, si de pœna imposta a statuto loci delicti non appareat. Idcirco iudicandum est, quæ possit esse pœna iuris cōis: & dico, qd qñ spaliater non sit prouisum de specifice pœna erit puniendus extra ordinē, id est iudicantis arbitrio. l. i. s. exploratores, ff. de effrac. l. hodie. & ibi no. ff. de pœnis. & optime probat in 2. uer. l. stellionatum. & uer. l. gñaliter. cum seq. ff. de crimi. stellio. Pro hoc bene facit l. facularij iuxta prin. ff. de extra ordin. crim. ubi est tex. not. qd ille qui ingredit domum alicuius, tñ non deuenit ad actum perfectum furandi, puniatur extra ordinem, ut et ibi no. per Bar. Præterea quauis pro actu confirmato & perfecto. l. imponeret aliquam pœnā determinatam, & postea contingit fuisse attentatum illud delictum, & tñ non sit perfectum: & confirmatum, si reperitur, qd lex spaliater imponat eandem pœnā, uel aliam limitatam, dēt illa imponi, ut l. i. C. si quacung: prædi pot. & l. i. cum te lo. C. de fci. Sed si non reperitur spaliater determinata, tunc mitius c. puniatur, se extra ordinem iudicantis arbitrio, ut probat in l. i. in prin. ff. de extra ordinarijs cri. iuncta l. i. quamuis adulteri. in fin. C. de adul. l. no. Ray. Bal. & Ang. in l. i. s. hæc autem uerba. ff. quod quisq: iuris. quæ uerba reputat Bald. ibi notabilia. Cū igitur ea quæ attentata & tractata fuerunt per d. Nefum non fuerunt perfecta & ad exitu perducta debent mitius puniri. Nec potest iudex arbitrari de pœna mortis, patet primò per id quod dicit Bald. in l. quicunque. in ult. col. C. de ser. fugi. in uer. l. scias quod arbitrarijs & c. ubi d. xir, quod ubi pœna est arbitraria, non grauior, fed mitior pœna est imponenda per iudicem, cuius arbitrio committitur est, alleg. no. per gl. in c. de causis in uerbo certa. de offi. dele. & ita etiam no. Bal. in l. i. in fi. ff. de his qui sunt sui uel alie.

3. iur. Pro hoc bene facit, quia ubi pœna committitur iudicantis arbitrio dñ delictu est tale, pro quo nō appareat de iure communi, uel consuetudine loci imposita esse pœnam ultimam supplicij, non debet iudex arbitrari de pœna mortis, qd

eum arbitriū intelligatur de arbitrio boni uiri. l. fidei commissa. s. qd. ff. de le. 3. l. i. ff. de le. 2. l. si societas. s. arbitratorij. pro socio. non dēt arbitrari eum puniri plura de iure cōi permiffum est eum damnadum. l. continuus. s. cum ita. ff. de uerb. ob. & l. uir bonus. ff. iudicatum solui, & declarat per Bar. notabiliter post gl. in l. i. qd pœna in fi. ff. de uerb. lig. & per gl. & doc. in c. super his, de accu. & no. in proposito clare Io. de Imo. in l. i. ff. de pub. iud. & in c. ex literis de consli. post D. Card. Florentinum ibi. Et Io. de Imo. in c. inquisitionis super gl. in uerbo alioqui. de accu. dando intellegum ad gl. reputatam singularem in §. in summa. in fi. de iniurijs. qd uoluit, qd ubi iudex hēt arbitrium in pœnis imponendis, possit arbitrari de pœna mortis: illud procedit, ubi tales erant circumstantie delicti, qd pro eo ueniebat de iure cōi, nec ex consuetudine, impone da pœna mortis, alias fecus per pñctā, & arg. eius quod hñ in c. iur. dignum. de homicid. in d. l. facularij. s. iunctum. & pñctā. l. i. s. ff. de ita est ff. de mēte Bal. in l. fi. in fi. ff. de rerum diuisio. & in l. i. in fi. C. de his qd latro. & in l. incredibile. C. de pœnis. & Ange. in l. miles. s. editum. ff. de testa. mili. & Ant. de But. in c. de causis, de offi. deleg. ubi et pro hoc allegat no. in d. c. inquisitionis. & p. no. per glo. in l. quid ergo. s. pœna grauior. ff. de his qui no. infamia. & pro hoc et bonus tex. in l. 3. s. i. iuncto. s. penul. ff. de cri. stelliona. Et fm hoc saluatur alia gl. in l. sacrilegij. la. 2. in prin. in uerbo considerandum. ff. ad l. i. in pec. quæ sentit, qd pœna extraordinaria, seu arbitraria non sit pœna capitis, ut uoluit et Old. in l. i. per illum textum. ff. de furis. & Bal. ubi tenebat contra gl. in d. s. in summa, per d. l. primam. ff. de furis. Et fortius uoluit gl. in c. inquisitionis, in uerbo alioqui. s. qd ubi pœna est imponenda arbitrio iudicis, non dēt imponi pœna ordinaria, fed mitior. Tñ cōis sua est, qd attendi debeat, an qualitas delicti & circumstantiarum sit talis, qd de iure cōi, uel consuetudine sit pœna mortis imponenda, & tunc imponi possit, alias non per supradicta, prout et concludit Ludo. Roma. in rubrica. ff. arb. ante medium. Vbi et ad hoc allegat no. per Bal. in l. conuentualium. in 4. col. C. de episc. de cler. & in l. 2. C. de proba. & d. l. post tres, in 11. col. Sed in proposito nō de iure cōi non reperitur, qd imponi debeat pœna mortis, ut dixi, nec et ex consuetudine præsupponitur apparere, qd imponatur pœna mortis in hmoi casibus attentis circumstantijs, si pro delictis commissis extra territorium Lucanum, nec in casu isto deberet attendi consuetudo ciuitatis Lucanæ, sed loci delicti perpetrati per d. l. i. C. ubi senatores uel clarif. & dixi ubi aliquid de consuetudine ciuitatis Lucanæ appareret circa impositionē pœnæ mortis, poruisset illud procedere uigore d. statuti pro delictis in territorio Lucano commissis & sic non faceret talis consuetudo ad rem, de qua in pñctum agitur, bene facit tex. in l. i. in uerbo, in eodem controuersiam. C. quæ sit lon. consuetu. Nec pñctis obft. si diceretur, qd imò et pro conspiratione & congregatione cum armis de iure cōi est pœna mortis. l. de nunciamus. C. de his qui ad ecclesias confug. quia rideo, qd loquitur de eo qui actu fecit cōspirationem & congregationem & cumulum, ut rueret in ecclesiam & ad præiudicium alienius, & iste non est casus noster, & idem est, si facta esset similis congregatio pro deponendo pñctorem ciuitatis. l. i. C. de sed. & idem pro eo qui conspirationem fecisset populo cōcitato ad seditionem, ut l. si quis aliquid. s. auctoris. ff. de pœnis. & ibi et dñ, qd non semper damnatur pœna ultimi supplicij, ut ibi patet in c. i. s. cōuentualium. de pace iuramen. firman. & no. Host. & Ioan. And. in c. fi. de testi. cogendis. Et per illa iura arg. a speciali patet, qd iste, qui non processit ad actus, de quibus in dictis legibus pœnam mortis imponentibus, nec ad seditionem processit, quæ est turbatio publice quietis. l. i. & l. 2. C. de sediti. & ad qd non tendunt uerba inquisitionis, non est puniendus pœna mortis, sed alia iudicantis arbitrio cum non sit specifiata. Et per prædicta etiam patet responsum ad id, qd dici posset contra dictum inquisitionem, uidelicet qd quædam alia commisit intra territorium, de quibus fit mentio in inquisitione post primū. & fm capitulum, quia dico, qd illa non sunt talia, quæ ex forma dicti statuti

statuti exigant penam ultimi supplicij, sed sunt leuiores prædicti. Nec puniri etiam de iure communi debet eorum occasione penam mortis, etiam si dolus malus intercesserit. d. l. 3. ff. de crimine stellæ. Ex quibus concludo ut supra dictam penam esse puniendum iudicantis arbitrio & non penam ultimi supplicij &c.

ADDITIONES.

- a. Sed secundum Hippo. Mar. ff. de iurisd. om. iud. l. infans. ff. ad leg. Cor. de fide. Henr. de Botic. tract. iud. par. 3. art. 2. u. 10.
- b. Et Pet. de Anch. in repe. c. postulat. de f. comp. 3. Verum locus exempli intelligatur esse de territorio, & iurisdictione, unde late Iaf. & ibi Moderniores in l. ff. de iur. om. iud. Natta.
- c. Effectum suum. 3. De h. etiam Decim. l. ff. de iure, om. iud. Natta.
- d. Quia iudex de eo non possunt quanti ad hoc penna sit imposita in iure, sed bene quantum ad hoc: per inam impositi possit, ut tenet Ang. in disp. Bononiensis. col. 3. Rot. Cur. rep. c. col. 13. de consue. Henr. de Botic. tract. iud. par. 3. art. 2. u. 15.
- e. Procehere. 3. No. q. iudex originis, seu domicilij non potest per inquisitionem procedere in delicto in alieno territorio commisso, sed opus est accusa infamia, de quo articulo Hippo. in pract. crim. in s. constante. per. 90. & consil. 1. no. 1. 15. Gramma. dec. 3. v. 11. Natta.
- f. Persecutio. V. de de istis sol. late in suo articulo, quando conatus ponia tur, postea post titulum de appellatione. Natta.
- g. Mures. Bal. l. si quis non dicam rapere. C. de e. l. sc. & cle. Phi. Franc. l. in fi. de homic. in 6. Fran. rip. tra. de pesse. fol. 31.
- h. Arbitrio infra l. 2. consil. 13. Cephe. l. si fugiui. C. de fer. fugi. Deci. l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. om. iud. c. ex hiteris. col. 5. de consuet. de causis. col. 2. de off. delegat. Ante. Cor. in repe. v. si.
- i. Ad seditionem. 3. Tum ultus non puniunt, qui euenit accidentaliter, Grā mat. no. 19. Rui. consil. 145. l. 1. Adde. q. qui cleuauit uexillum, & punit campanam, dicuntur seditionis. Bar. in laur. facta. s. ff. de pgn. Item qui congregat cæm ad perturbationem publicæ quietis, Bald. in l. 2. c. 1. ff. quod cuius. uniuers. nom. Et de istis si dicitur sit ponit Bald. in l. capitalium. s. solent, & s. seq. ff. de pgn. & vide Di. c. consil. 256. Et quid sit seditio, vide Bal. consil. 9. licet elegat. lib. 1. & consil. 502. cum ciuitas. lib. 5. l. 1. consil. 167. in prin. l. 1. d. m. in c. de cet. col. 2. de immu. ecclesiā in 6. ubi etiam ponit eymologiam seditionis, aliquid p. Dec. in l. non est singulis. ff. de reg. iur. & uocantes populi m. clamando, Vi uaque non moriatur, Bal. in l. data opera. col. 4. qui accusare non poss. Et uide etiam Ang. in l. 1. ff. ad l. l. maiesta. Natta.

SVMMARIVM.

1. Emphyteuta remittitur pensio propter inundationem, uel bellum.
2. Pensio fit remissio, si correpondeat fructibus, in quibus cadit le suo ultra dimidiam.
3. Emphyteuta et conductor ad longum tempus quomodo differant.
4. Remissio non fit propter casum transiuntum.

CONSILIVM CXII.

VIDE TUR in præsentī consultatione prima consideratione dicendum, conductori nullā de iure remissionem fieri debere, quia ex quo est conductor obligatus singulis annis ad pensionē soluendā, & sic in perpetuum esse emphyteuta, seu ad instar eius in s. adeo. in l. i. l. p. dia. & ibi gl. i. C. de lo. prad. rur. l. i. l. 1. ff. si ager uocig. nec refert quo noie contrahentes nuncupentur, ut no. Bar. & alij in l. 1. C. de iure emphy. & in l. si finita. s. ff. de uetigalib. ff. de dam. inf. & Spe. in tr. de feudo. s. 2. uer. 40. ad fi. & no. doc. in c. potuit. de loca. & Bal. l. ciuitulum. in prin. de alie. seu. & in c. 1. s. si libellari. qui. mo. seu. amitt. & in tit. de pace. Constan. in uerbo libellari. in rubr. C. de iure emphy. & in lib. i. in ult. col. C. de ope. lib. i. Sed emphyteuta indistincte tenet ad pensionem, quousq; res tota precepta non sit. l. 1. C. de iure emphy. & in d. s. adeo. & ibi nota. Secundō pro hoc v. re. in s. quia uerō. in auth. de non alie. col. 2. ubi expresse d. non debere remissionē fieri pensionis annuæ, sed pensio conuenita præstanda est. Tertiō pro ista parte v. re. in l. q. conuenit. l. 1. C. de fun. pat. lib. 1. ubi emphyteuta pp. sterilitatem non fit remissio. Quartō q. a tex. in d. s. adeo. dicit, q. hē separatam naturam i. e. contractus a contractu locationis, unde diuersus est titulus de loca. a. ti. de iure emphyteutico, hē in C. ergo non dēt fieri ei remissio, sicut fit simpliciter conductori iuxta l. ex condu. in prin. & in l. si merces. s. vis maior. ff. loca. Quintō probat authoritatib. q. ista opin. v. tenere gl. in d. c. potuit. in gl. pen. ad fi. & Spe. in tit. de lo-

ca. s. nunc aliqua. uer. l. 13. & Cyn. in l. 1. C. de iure emphy. 1. Sed pmissis non obliuibus q. cōtrariā suam de iure probabiliōr ē esse potius q. si fundus ab aquis totus ē sit submersus, & tūc nulla pensio debet, qualiscunq; pensio esset modica, uel magna: q. a perinde est, ac si illo anno fundus in tota perijisset. l. cū unus. s. ff. de peri. & cōmo. rei uen. in interdi. s. q. ex naufragio. ff. de acq. pos. & ibi in terminis nris sicut hoc Bar. & Io. And. in add. Spe. in tr. de lo. s. nunc aliqua. 37. in add. inci. q. sterilitas, ubi refert se ita tenuisse Gl. de Suz. in l. dānū. C. loca. ē tenet lac. de Are. Cy. Ray. Bart. Ang. & Salic. in d. l. 1. C. de iure emphy. dū cōcludunt, q. p. inundationē, siue pp. guerrā emphyteuta nihil potuit possit, nullā pensionē soluere teneat pro illo anno. dē tōm D. Car. Petr. de Anch. & Ioan. de Imo. in d. c. potuit. q. a penā sunt, q. d. ē inundatā, uel casmate preemprā, aut ab obliuibus cupiā. d. l. cū unus. s. in fin. u. l. 4. s. Labeo. ff. de acq. pos. & res d. perēpta, uel deperditā, qui eius uis haberi nō pot. ff. de fur. l. si qui rē. s. eū qui. & ff. de ad. nau. can. l. & ibi constante. s. uxor. ff. sol. mar. Sed d. principaliter, q. dāto q. res in totū nō sit submersa, uel inundata, sed p. maiori parte ita q. perceptū sit minus dimidia a parte fructuū, q. p. cōsueuerunt tū p. tēto q. pensio annua nō erat modica. 1. erat correspondēs fructibus, & sic non soluebat q. d. minimi in signū recognitionis dñij, dēt p. rata fieri mercedis remissio, hoc pbat per tex. in d. s. q. uerō Leonis. in auth. de non alie. cū ibi nō ubi hī, q. res ecclesiā, q. a principio damni emphyteusim, pōt cōcedi cū diminutione sextæ partis. l. ius pfectionis, q. quolibet anno pēpi possit, & hoc ex eo, q. talis diminutio cōpensari dēt cū sterilitate fructuū p. emphyteuta remissionē hēre non pōt, & sic inuit ibi p. q. ubi concessio fieret pro pensione corridentēs ad fructus abq; aliqua diminutione, tūc pp. sterilitatē fieret remissio, q. aliis nil haberet emphyteuta in recognitionē, hēre expresse v. uelle. lac. de Bel. q. dicit, q. ibi non fit pp. sterilitatē remissio, q. sibi fuerat a principio res cōcessa cū diminutione sextæ pensionis. ita dicit ipse in 3. op. ¶ Turpho c. v. re. in auth. de nō alie. in s. lex ita. in finalis. d. dum alibi pater, q. illa remissio sextæ partis, de qua promittit dixi, sit a principio conducēti in emphyteusim pp. periodū sterilitatis & alterius casus fortuiti, q. ad eū spectat. ¶ Quartō, q. hoc expresse uoluit gl. relata ad tex. in auth. ppet. in uerbo sextā partem. C. de iacros. eccl. q. uult, q. emphyteuta eccl. remissionē petere non possit pp. sterilitatē ex eo, q. sic a principio diminutio sextæ partis, ut dixi, nec per hē erit deterioris condōnis ecclesiā, quā priuatus, q. si ecclesiā sit grauata in vno, s. in diminutione sextæ partis, releuatur in alio; ut non teneat ad remissionē faciendā emphyteuta p. casum sterilitatis, q. fecus est in priuato, & sic ualeat p. priuatus concedens in emphyteusim pro integre & iusta pensione sine aliqua diminutione teneat ad remissionem faciendā in casu sterilitatis, nec intelligitur illa gl. in conditōre simplici in emphyteusim, q. ex diuersis non rectā sit illatio. l. si de. de calum. l. cū adum. ff. de neg. gest. sed bene uoluit glo. sentire, q. in isto casu iudicet idē, q. de conductore simplici, quia eadem est rō, cum soluat pensionem in fructibus corridentem, sicut simplex collatus, ita pōt intelligi tex. in l. i. uno. in prin. in uerbo uetigalis. ff. loca. ¶ Quinto probatur, p. nam licet in conductore ad longum tps transierit utile dñum fuit in emphyteuta. l. i. in fi. cū l. f. q. si ager uetig. l. 1. s. q. aut. ff. de super. tñ conductori ad longum tps fit remissio mercedis propter sterilitatē, ut firmat Pet. Cy. & Bal. in d. l. 1. C. de iure emphy. & Petr. de Anch. & Ioan. de Imo. in prælegato. c. potuit. super. gl. p. & idē Ang. in d. s. q. uerō Leonis. ubi assignat optimā rōnem ad propositū. Nā dicit, q. ideo emphyteuta nō fit remissio pp. sterilitatē, q. a emphyteuta pstat pensionē in recognitionē dñij, & ideo cū dñum, uel ipius rei substatia durer, durare dēt pēnsio simplex conductori soluit pensionē per usu rei. in l. i. in leg. cōlomis. ff. loca. ideo fit ei remissio ppter sterilitatem. Ex cōducto. s. 1. & l. si merces. s. uis maior. ff. eo. ti. que ratio illi ē cū dñum eum habet locum in conductore ad longū tps, ideo fit

remissio, ex qua rōne patet, q̄ qñ emphyteuta soluit p̄sionem correspondentem fructibus, & sic p̄ usu rei, non aut soluit qd̄ minimum in signum recognitionis dñij, dēt ei fieri remissio, sicut conductor ad longum tps: cum eius similitudinem habeat: & de eius natura magis participet hoc casu, ar. l. legatis. s. si vnus. ff. de le. 3. l. q̄ritur. ff. de statu hominum. cum simi. Sexto, q̄ contractus emphyteuticus p̄prie est & p̄sertim inspecto cōi vsu, qñ aliqd̄ a principio datur concedenti, ut si res valet mille, dantur centum, vel ducentum vsq; ad certā generationem: & singulo anno soluitur qd̄ modici in signum recognitionis dñij, ut no. gl̄in d. c. potuit. & Ia. de Arc. & Cy. in d. l. i. in t. q. C. de iure emphy. vbi pro hoc plura allegant ibi, idem tenet Ia. But. & Bar. in prin. & idem tenet Io. And. in add. Spe. in ti. de loc. in §. nunc aliqua. sup̄ uer sic. 4. dum ponit dñiam inter contractū locationis & emphyteusim, & dicit, q̄ p̄ emphyteusi modica soluitur pensio, & ita dicit et habere consuetudinem, secus dicit in locatione, & quia locator aliās locatio rescinderetur, qñ deceptio, uel latio esset, in pensione, ut quia locatio esset facta pro minus dimidia, ut per doct. in l. 1. a. C. de rescin. nend. & in ca. dilecti. & in ca. pen. de emp. & vend. & per Spec. in ti. de emp. & uend. §. nunc dicendum. cl. 2. vers. sed non quid p̄destina. & de tali emphyteusi. l. i. cum simi. C. de iure emphy. Septimo confirmitur auctoritas istius, hoc n. uoluit Bar. in l. i. r. C. de iure emphy. in 2. opp. volens q̄ ideo est, q̄ in emphyteusi non fit remissio mercedis, quia datur pro modica pensione in signum recognitionis domini, secus in alia locatione. idem tenuit Bal. ibi in 1. opp. & Ang. in d. §. quia uer Leonis. & Ant. de But. & Io. de Imo. in d. ca. potuit in gl̄. pen. & ideo dicit Bar. in d. l. i. in vers. quare dicit hic, quid si res emphyteutica nō pereat, sed pereat in tñ, q̄ ex eo, quod superest, non possint percipi fructus sufficiens ad pensionem, non tenebitur emphyteuta ad integram pensionem. Ad allegata in contrariū facilis patet responsio ex superius dictis, nam non obstat. l. r. C. de iure emphy. & d. §. adeo. quia respondeo primò, quod si res fuit nota in iudata censetur perempta: patet ex prædictis, & plenè probauit in 1. art. partis, & sic fuit in casu d. l. i. durante. n. dicto tempore præstari nō potest in aliquo patientia conductoris, igitur conductor, non tenetur, hæc est enim ratio, propter quam re in totum perempta emphyteuta non tenetur, quia dominus non potest adimplere contractum ex parte sua, idest præstare patientiam: ergo sibi actio denegatur. l. iulius. a. auferre. de ac. emp. & dict. l. ex conductor in prin. & in §. i. & in proposito no. Bar. d. l. i. in 1. opp. Secundo respondeo, quod dato, q̄ res in totū nō fuerit in iudata, tamen ex quo pensio erat correspondens fructibus, & casu fortuito non potuit fructus percipi, & damnum fuit enorme, quia fructus percepti non ascendunt ad dimidiam eius, quod percipi consuetum est, non debetur pensio per in ra quæ pro ista parte allegantur, quæ ostendunt, quod d. l. i. cum simi. loquitur in emphyteuta soluentem modicā pensionem in recognitionem domini, secus in alio usufructu sol uente pensioē pro usu rei, iura enim distinguuntur & limitantur per alia iura. l. sed & posteriores. ff. de le. c. cum expediat de electionib. in 6. nec iudaicè intelligi debent, ut dicit gl̄in l. damni. s. si is qui. vers. aliquas. ff. de dāno infecto. Nō obstat. in d. §. quæ uero Leonis, quia imò facit pro ultima conclusionē, ut p̄bauit sup̄ra in 2. art. vicimæ partis. Non ob. d. l. q̄ cunq; q̄ p̄rinderi, prout ad primum arg. extitit rñum. Vel aliter q̄ ibi loquit in eo, qui conduxit rē, q̄ tunc erat euiden ter sterilis, unde ratione talis sterilitatis audiri non dēt, si remissio p̄petat, q̄ hoc sibi imputari dēt. qui bona. s. de illo. b. de damno infecto. l. i. fi. C. de spon. notat gl̄in l. habitatio nē in si. ff. loc. t. unde si quis conduxit fundum tempore guerra & impediatur propter guerram * uti re locata, non pote rit aliquam remissionem petere, quia guerra ista casu nō an numeratur casu fortuito, sed culpa per dictam rationē, ita dicit Bal. de pace Constant. in uerbo uasalli, l. 2. referens ita tenuisse Cy. in additio in d. l. ex conductor in §. i. & idem Bal. in l. si ca lege. in ult. col. C. de usuris. Nec obstat et, q̄ contractus emphyteutis debet habere separatam naturam à contra

ctu locationis, q̄ ad hoc pōt rñderi, q̄ illud est uerum in p̄pria & cōi emphyteusi, l. quando conceditur pro modica p̄sione, secus quando pro magna, ut in superioribus dixi. Vel etiam dici potest, q̄ erit differentia in multis, quia contractus emphyteuticus requirit scripturam, ut in d. l. i. secus in alio contractu. l. pacium. C. de pacis. l. contrahitur. ff. de pig. sunt & aliæ plures differentie enumeratæ per gloss. in d. §. adeo. & per Spec. in d. §. nunc aliqua. uers. 4. & per doct. in d. l. i. Non obstant no. per gloss. penul. in d. c. potuit, cum simi. quia habet locum in propria emphyteuta conducente pro modica pensione in signum recognitionis domini, secus in usufructu soluentem pro usu rei pensionem fructibus correspondentem, ut no. ibi Anto. de But. & Ioan. de Imo. & alijs quos superius allegauit per iura & rationes superius adductas. ex quibus concluditur, remissionem fieri debere pro rata fructuum, ut si quarta pars duntaxat fructuum, qui percipi consueuerit perempta est, quarta pars mercedis præstanta est. iuxta c. propter sterilitatem, & ibi hoc no. de loca. & in l. licet. C. loca. Alexand.

ADDITIONES.

- * Non obstantib; Sequitur Alex. hic Rui. conf. 67. lib. 1. Natta.
- a ¶ Dimidia. supra conf. 4.
- ¶ Diminutio. Iste ex loquitur in re non preciosa, & sterili, Vnde fit diminutio sextæ partis, ne teneatur ecclesia ad sterilitatem, & ponderat hoc et Arer. in d. §. qui naufragio. Bart. Veron. in tracta. de contrac. formula. præsum. 3. col. 1. tenet contra Alex. hic emphyteuta soluit iussu pensionē non fieri remissionē, nisi tota res pereat, quia soluitur pensio in recognitionē dñij non habito respectu ad fructus, sed ad valorē rei, & pōt esse ex hoc diversitas rō ad conductōr ad longū tps, quia ille apertè factus est soluere pro fructibus, & non est in emphyteuta. Tamen opi. Alex. tenet Roselin. in emphyteu. §. 7. Vbi et addit. sic Alex. in l. inter dñs. §. qui naufragio. ff. de acq. pos. tenet in fundo, ex quo nulli percipiunt fructus pp̄ guerram, soluendam pensionem ex magnam. Imò Alex. dicit ibi col. 2. & circa §. q. modo fit aliquid modicus redditus, integre debetur pensio, quia dñs præstat patientiam, iō propter sterilitatem nulla fit remissio. Et sic contradicit istis, q̄ hic dicit. Ite q̄ nulla fieri dēt remissio, pondera subtiliter uerba Cy. in l. i. C. de iur. emphy. col. 2. uers. Item sciendum est rem. ibi, etiam differit in periculi translatione. Et in soluente magnā pensionem non fieri remissionem, tenet Sal. in l. i. C. de iur. emphy. col. 3. §. oppo. & est de mēte Ant. de But. in c. propter sterilitatem extra locati. uer. quare quid in emphyteuta, dñs assignat duas rōnes, cur emphyteuta non fiat remissio, & adducit illam, q̄ soluit ob utile dominium. Vnde licet rō pensionis magne suaderet remissionem, tamen ex quo alia rō utilis domini prohibet, p̄ualer id q̄ nocet. Bar. in l. si quis in grau. §. si ff. ad Sylla. Imo, in d. c. potuit. no. 45. vult, q̄ ubi translatum est utile dominium ad fructus, fiat remissio, secus si in perpetuum & non fit remissio, ubi uidentur locat emptori donec soluerit precium. l. licet. §. inter dñs. ff. loca. Cur. iun. conf. 8. 2. Et q̄ non fit fienda differentia inter canonem magnam, & paruum, tenet Pet. de Vbal. in tract. collecta. in fi. in conductores ad longum tēpus ob sterilitatem fieri remissionem, tenet Ia. in l. i. col. 5. C. de iur. emphy. de quo dubito, quia fit remissio simplici colono pp̄ damnum contingens de fructibus, qui sunt domini, ita Bal. in l. licet. C. loca. 2. oppo. hoc cessat in conductore ad longum tēpus, qui ius hēt in fructibus. l. i. §. i. ff. si ager uicig. uel emphy. Etiam in emēte usufructum formale nulla fit remissio, secundum Bal. ibidem. q̄ 5. ergo idem dēt esse hic. Item in conductore in perpetuum quomodo fit computatio ubertatis frequentium annorum, iuxta no. ibi per Bal. q̄ 9. non uideo. Et quod conduci dñi ad longum tēpus fiat remissio, tenet Rui. conf. præallega. Natta.
- * Remissio. De hoc uide infra in margine, & idem tenet Ia. in ant. qui rē. col. 1. C. de facio sanc. eccle. Alex. conf. 38. col. 1. lib. 4. Natta.
- * Idem tenuit Bal. ibi in 1. oppo. Sequitur And. Scilicet conf. 1. 14. incip. clementissimi. col. pen. lib. 2. & in conductore ad longum tēpus, per Are. conf. 55. In causa mihi propoſita. Natta.
- b ¶ 5. de illo. & ibi Alex. adde Bal. conf. 3. 29. lib. 1. Imol. d. c. propter. Ia. l. si arbi. col. 1. qui fatid. cog. Franc. Rip. tra. de pest. fol. 8. Lud. Godaz. conf. 74. col. 2.
- * Propter guerram. ¶ Facit, quod dicit Ia. in l. si ex toto. ff. de lega. 1. q̄ cepta guerra prodest immunitas. Istud quod Alex. hic dicit, sequitur idem Alex. in l. inter dñs. §. qui naufragio. ff. de acq. pos. Are. conf. 139. Dec. conf. 12. circa finem. Bal. conf. 2. 47. lib. 3. Et in quilibet an pensio fiat remissio pp̄ pestem. Affi. dec. 258. Similiter suspiciens custodiam fortissimi tempore guerra, tenetur de uolentia, cui resistere non poterat, suscipiendo eius custodire periculum. Alex. in l. sed si quis. §. quæsum. col. penul. si quis causo. Natta.
- ¶ In hac eadem causa uidetur consiluisse & Arer. conf. 5. ubi uide qd̄ annot. Hiero. Zanch.

Lib. I. Consil. Alex.

Q EPI.

Librer Primus Confil. Alexand.

E P I T O M E.

Non fufficit probare præfationes longævas con
formes, nifi allegetur titulus, & probentur factæ annua
tim ex titulo allegato, & adhuc fi per titulum appareat
minus debitum fuiffe, præfuitur longæva & fpecifica
folutio erronea, nifi probetur ex certa fcientia facta &
continuata. h. d.

C O N S I L I U M C X I I I.

SUPER primo dubio vñ prima confideratione dicendū,
ex quo dicti hofes foluerunt ultra 10. annos fingulis
annis pro fingulis decē cappis tres cappas, ubi ex forma inue
ftituræ erāt foluendæ tm duæ cappæ, quarta & decima
teneant et in futurum foluere tres cappas pro fingulis decē
cappis: per tex. in l. cū de in rem uerfo. ff. de ufur. & in l. li
tibus in prin. cū ibi no. per glo. in uerbo coloni. C. de agri. &
cenf. lib. 1. r. & per no. in c. peruenit. de cenf. Facit l. fi diutur
no. ff. fi fer. uen. Quātō magis in cafu nro, in quo pñponit,
folutionē pñdictam factā fuiffe fingulis annis per 10. annos,
& fortaffe ultra: quod tps 30. ann. fufficere vñ et contra rufu
cū, ut no. Spe. in ti. de cau. pof. in §. 2. uer. hæc forma. & in ti.
de refti. fpol. §. nunc dicemus, uer. fi. & Bal. in l. folent. §. fi de
off. proconf. ¶ Tamen ifta non obftant, puto in cafu nro
contrariū efle uerum, quia aut petens in futurū dictas tres
cappas, pro fingulis decem cappis, allegat fimpliciter folutionē
annuā præteritam de dictis tribus cappis, & non allegat titu
lū, fed cām obligationis, & clarū eft, q. non pñt cogere in
futurum pñdictas ad foluendū. I. operis. ff. de ope. lib. l. credi
tor. C. de ufu. no. gl. 1. in d. l. cū de in rem uerfo. Nā, ut ibi di
cit gl. tps et iunctum cum illa fimplici pñtatione non eft mo
dus inducendæ obligationis. Et fic apparet, q. quō ad obli
gationem in futurū, et fi illud tps fuiffet tps 30. uel 40. ann.
non fufficeret, nā aut petens allegat in futurum dictā pñta
tionem fieri uigore inueftituræ præteritarum producendo
illas obligationes, & inueftituras pñteritas, de quib. in thema
te fit mentio, & adhuc clarū eft, q. fuccumberet agens, quia
in dictis inueftituris & obligationibus non dñ, q. debens fol
ui tres cappæ, fed quarta & decima. Aut allegat fuiffe factā
aliā inueftiturā & obligationem cōtinentē, q. fingulis annis
deberet folui tres cappæ, ex tribus primis cappis una, & ex
fequentibus quatuor una, & ex fequentibus tribus una, & ad
probandū dictā inueftiturā taliter factam allegabit, & pro
bare conabit per longū, uel lōgiffimū tps folutas fuiffe tres
cappas prædictas, iuxta l. pñdictam, cum de in rem uerfo. cū
conc. fup. alle. & certē nifi aliud probet, non obinebit. Hoc
probo per ea q. notabiliter tradunt per Salic. in l. fi certis an
nis in 1. q. C. de pac. & in d. l. cū de in rem uerfo. r. q. ubi qrit
an in terminis illius l. cū de in rem uerfo. fimilū fineref
capitulari & probari per actōrē, q. ex cā allegata in libello
fingulæ pñtationes fuerunt factæ, an uerō fufficiat probare
fimpliciter decennalem pñtationem, & dicit ipfe in d. ca. cum de
in rem uerfo. hanc qñem non efle tagiā per doc. & concu
dit oportere capitulari & pbari per actōrē, q. fingulæ pñta
tiones dicti longi tps fuerint factæ ex cā allegata in libel
lo, in quo debet allegari & exprimi cā tituli & obligationis
dictæ annuæ folutionis, ut dixi. & mouet, q. aliās illa pba
tio folutionis effer dubia, & fic non releuaret ea. in pñtia. de
pb. l. neq. natales. C. de pb. Itē, q. fictio fictionis & improp
rietas improprietas debent euitari, & earū pluralitates
nō debent tolerari. l. 1. r. & qd ibi no. C. de do. pñmiff. fed fi di
ceremus fufficere q. pbari dictas folutiones efle factas abfq.
eo, q. pbarē eis fuiffe factas ex cā allegata, fequeret dictū
inconueniens, f. quia refultaret una pñtatio. f. q. pñtatio
fimplex pñmeret facta ex cā allegata: fecunda pñtatio et
refultaret. f. q. ex decennali pñtatione præfumeret & probaret
ueram efle cām allegatam. Et fic patet, q. ex dicta pro
batione nō obtineret agens. Confirmo per id quod no. Bal.
in d. l. fi certis annis in 3. col. ubi cōcludit, q. ad hoc ut dictæ
præfationes annuæ per longū tps fufficiant ad probandum

cām obligationis allegatā, requiritur pbari, q. fuerint factæ
ex certa fcientia foluentis: q. a fm cum ficut uera cōfefsio
cadit in errante. l. non fatetur. ff. de cōfefsio. & l. error. C. de
iur. & facign. ita nec præfumptiua refutās ex diuturnitate
fationis eadem rōne, arg. l. cum qd. ff. fi cer. pet. Et pñtatio
et adducit, q. foluta pñt repeti, ubi per errorem foluta fu
runt. l. 1. & ferē p totum. ff. de condi. indebi. & q. refoluta
folutionis refoluit pñtatio refutās ex eis, q. remotas
pñtationis remouet pñtatio. l. fi q. adulterij. C. de adu.
l. oēs. §. Lucius. ff. q. in frau. cred. l. non folum. §. de uerbo. de
ritu nu. ¶ Sed in pñtatio dictæ folutiones, annuæ quarum
factæ fuerunt ultra modū defcriptum in d. inueftituris inde
bitē pñtationē p errorem factas: quia cum ipfi foluentes non
tractat de lucro captando, probando rem aliter fe habere:
q. non erant obligati ad foluendum eo modo, quo foluerunt,
pñtationē foluiffe p errorem, & fitalis error fuiffet in factis p
pñt. l. fi pñt. C. de iur. & facign. l. fed fi me putem. prim.
de condi. inde. no. gl. in l. cum de indebito in prin. ff. de pro
bat. & Bar. in d. l. non fatetur in pen. col. ff. de cōfefs. & no.
do. in l. error. C. de iur. & facign. & in c. fi de cōfefs. Sed q.
pñtationem dictarum inueftiturarum perpetuam appare
q. dicti foluentes non erant obligati ad foluendum ann. q.
foluerunt, ergo fi allegant fe p errorem foluiffe, præfument
error, & non nocebunt eis dictæ folutiones, ut dixi. Et ad
tāto magis dicti poffet, q. non noceret fi illi, qui foluerunt,
non fuerunt illi, qui dictas inueftituras receperunt, fed dicti
foluentes folū fuerunt fuccelfores eorum q. inueftituras re
ceperunt, nā et ex hoc capite haberēt ipfi foluētēs pñtatio
ignorantiā. l. q. in alterius. ff. de reg. iur. & l. fi. ff. pro fuc.
fi. Pro confirmatione pñdictorū bn facit id. qd no. Pet. & Cy.
in d. l. fi certis annis in 10. q. ubi cōcludunt q. pñtatio
fultans ex d. annuis pñtationibus longi tps nō et pñtatio
iuris & de iure. & ideo fm eos poterit admitti pñtatio cō
trarium pbandū, q. folutum fuit per errorem, uel ex fallaciā,
ut ibi offendunt p plures rōnes & dicit Cy. ibi hunc effer
ctum notabilem & fubtilem. & idem uoluit lo. And. in c. in
de cau. pof. & Bal. in l. 2. C. de dotis promiff. & Ant. de Bar. in
d. ca. peruenit & et de mente Archi. l. 8. q. 2. in c. feruicium.
Et iō facile erit dictis, qui foluerunt allegando dictum erro
rem & producendo diuinefturas excludere dictum agētē
ab intentione fua per prædicta. Ex his infero ad decifio
nem dubij, quid & quantum folui debeat per terris pñtis
extra claufuras ftantibus narratis in themate: nam dicto
alio non probato folui debere decimam tm, prout continet
in inueftitura facta de anno 1451. ¶ nā pñtatio longitudo
et temporis præfuitur b. tunc, q. interuenirent omnia nō
nia, quæ ad ualiditatem diuineftituræ requirebatur. l. fi ftima.
C. de peti. hæredita. & in l. qui in aliena iuxta prin. & quod
utrobique no. per doct. ff. de acq. hare. ut no. exprefse Arg. &
Bal. & Mod. in l. fciendū. ff. de ver. obl. & Hof. & lo. And. &
C. Alberi. de teftib. & Cy. in l. emancipatio. C. de fide inftit.
cum fuis concor. & fic per diuineftituram fuit reccelfa p
dictis inueftituris, quatenus et pro annua præfatione faci
enda pro terris exiftentibus extra claufuras. l. pacta nomina.
C. de pactis & l. fi uisus. §. pactus. ff. eo. tit. Nec per contra
ta in ultima renouatio fe u inueftitura facta per dicti la
icum dictis hominibus fuit indugū, quod dicti homines
deberent foluere quartam & decimam pro terris exiftentibus
extra claufuram, quia hoc ibi non dicitur, fed folum dictum
folui debere quartam & decimam de bladis & rebus, q. ha
beebunt in terris iure quartæ & decimi cōfefsio, prout ple
nius themate narratur, fed terræ extra claufuram exiftentes
non erant eo tempore de terris iure quartæ & decimi cōfefsio
fiante dicta inueftitura facta de anno 1451. ergo de illis
non intelligitur efle profumum quartum & decimum, & ideo
tanq. fit casus omiffus in dicta ultima renouatio fe u inue
ftitura pcedente facta per laicum remanet fub alia inuefti
tura pcedente facta de anno 1451. L. quicquid aftringenda. &
de uer. obl. l. fi extraneus. ff. de cōdi. ob. caufam. Nec obftat
etiam dictis hominibus, fi poft dictam inueftituram factam
eis de anno 1451. foluiffent aliquo tempore etiam lon
go

go res cappas ex 10. c. appis singulo anno pro terris existentibus extra clausulas p ea, quae dixi in praecedenti dubio, nisi in inuestitura facta per laicum dicitur hominibus appareat dictos homines ex certa scientia se obligasse ad solvendum dictas res cappas, seu illud quod petitur. Alex.

ADDITIONES.

- * Super. J. Contrarium, in hoc eodem met casu consultit Soci. conf. 145. lib. 1. cui subscribitur Corne. conf. 83. l. 3. Nata.
- * Per tex. J. vide in materia optimum conf. Alex. conf. 8. infra lib. 7. Et q. praesumatur liberatio in eo, qui longo tempore seculi, unde duas bonas decif. relatas in conf. Collegii Papienf. conf. 5. in tractatu de augmen. monetar. Nata.
- a Ex causa idem Bar. d. l. cum de in rem verso, in fi. & ibi Sal. in rep. col. 3. o. 4. col. 5. Bal. in c. 5. si quis per triginta. col. 2. si de seu. defun. fue. contro. inter do. Alex. conf. 14. num. 6. conf. 108. lib. 2. conf. 75. ad fi. lib. 4. Fran. Bal. trac. praef. 2. par. 3. par. prin. q. 10. nu. 8. 22. Alex. Riminal. d. l. si certis. Fel. ca. causam quae. col. 3. de praef. Bertran. conf. 296. Ponitur in facto. conf. 283. V. lo. processu col. fi. lib. 3. * Confirmo q. in multa causa excusata de dolo, requiritur tamen, quod praebetur, q. od faciens motus fuerit ex illa causa alias non facturus, ut per Alex. conf. 103. col. 1. pen. supra hoc col. lib. Et illud dictum Sal. sequitur etiam Alex. conf. 75. col. 3. lib. 4. & conf. 18. in fi. infra lib. 2. & tenet Riminal. comprobando in d. l. si certis annis. col. pen. & ibi etiam Alex. hoc dicit col. ante pen. & eo probat Crauet. conf. 226. circa prin. Nata.
- b Praesumitur, infra lib. 4. conf. 1.
- ¶ In hac eadem causa consultit Soci. conf. 145. vol. 1. & Corne. conf. 83. vol. 3. Hiero. Zanc.

EPI TOM E.

TITIVS habens uxorem interfecit Scmpronium eius fratrem propter quod homicidium Titius fuit bannitus banno capitali, & dum gratiam obtinuerit per falsas preces fuit subreptitarius, eo q. tacuit, Caicum eius fratrem superextantem nolentem facere pacem cum dicto Titio: amen rediit ad patriam querens obtinere pacem cum dicto Caio: cum sciretisset de mi aliquib. diebus vxor eiusdem Titij dubitans forte sibi mortem inferri per dictum Titium, eo q. hoc in dicto tempore alium cognouerat virum, praestitit causam & auxilium inferendo mortem dicto Titio, ppter quod ipsa vxor fuit capta per dñm Pratem & formata inquisitione contra ipsam de homicidio. rñdendo eidem coeſſa fuit contenta in inquisitione esse vera, ex quo fuit sibi assignatus terminus ad faciendum suas defensiones, in quo termino comparuit quidam nomine dictae mulieris & tanq. vnus de populo vult defendere dictam mulierem allegando ipsam esse pgnantem, & vltra hoc, d. Titium ex forma statutorum tanq. bannitum potuisse impune offendi, seu interfici esse eo, quia allegata gratia, si de aliqua appareat, nunq. fuit pſentata officio, nec est fuit publicata, ita q. transiit in notitia pupilli, put transiit bannu, & et quia ipse Titius nondum erat cancellatus de banno, cuius statuti copia hic annexa transmittit, vnde videns prās d. oppositiones denuo iterre gavit dictam mulierem existēte in carceribus, si sciuerat aliquid de gra obtenta p d. Titium, & ipsa rñdit q. sic, & p d. ita intellexisse illa mēfib. quinq. elapsis, sed q. tñ nunq. uidit ipsam gram & et cō fecta fuit se nō esse pgnatē. Ex his q. rñt, quid iuris stāte statuto, q. bannitus possit impune offendi. Et primò nū quid gra obtenta p subreptionē valuerit siue tenuerit de iure. Secundo, ubi ualuerit, si nō fuit pſentata, an pſit ipsi mulierino obſtāte cōfessione sua, de qua supra, cū fuerit facta in carceribus & post agnitionē termini de quo supra. Tertiò q. rñt, nunquid requiritur cācellatio ad hoc, ut offendi possit stante forma dicti statuti, attēto etiam quod ipsa gratia non fuit praesentata.

SYMMARIUM.

- 1 Statutum, quod bannitus impune occidatur, pſat.
- 2 Statutum, quod bannitus impune occidatur, cessat, ubi bannum est inualidum, uel reuocandum.

Lib. I. Conf. Alex.

- 3 Subreptio gratiam uitiat.
- 4 Occidens quem ignorat bannitum, uel rebannitum, non puniunt.

CONSILIUM CXIII.

PONDERATIS his q. narrant in themate, & statutis transmissis, sentio dictam uxorem Titij non esse i puniendā, praeterſim pena homicidij, seu ultimi supplicij: maxime ex infrascriptis. Nā stante q. Titius p d. ius erat bannitus pena capitali pro homicidio per eu commisso, & q. statuta praedicta disponunt hmo bannitos posse impune occidi, seu offendi et in persona, sequitur q. ex hoc est fundata in tentio dictae mulieris. Attento q. dictum statutum, & et de iure ualidū, sicut. n. videmus in transfuga, quia tanq. hostis ciuitatis bellum est indicium est, ideo in pūne pot. offendi l. 2. s. fi. si de fca. ita est in isto bannito, qui comparatur transfuga l. amissione. s. quia deficiunt. ff. de cap. dimi. & et ibi no. per Bar. & alios, & plenius Bar. in sua disputa. inci. Lucanē ciuitatis statuto, cum si. q. Et q. tale statutū ualeat, a firmat per plura l. 0. An. in addi. Spe. in tit. de conf. s. i. circa pen. & vlt. col. secutus Iac. de Areut. ipse ibi refert, & idem tenet Host. in c. de consue. saltem in eo qui esset bannitus pena corporali, ut est casus noster. hanc opi. tenet et Bar. in l. oēs populi. in 3. q. p. in. ff. de iusti. & iu. & in l. 2. per illum tex. C. qñ liceat sine iudi. se uindi. & Bar. & Bal. in l. ut uim. de iusti. & iu. & Alb. de Roſa. in vlt. par. statutorum. q. 17. & Bal. in l. Gracchus per illi tex. C. de adul. & in l. fi. C. fi. contra ius, vel vti. publ. per ibi no. & Bal. in l. unica. C. de confes. in 13. col. & in l. 1. C. de sum. Trini. in 9. col. & in l. 1. C. 2. a non compe. iu di. & Ant. de Bu. & Io. de Imo. in c. quā in ecclesiis de cō ſti. Difficultas fuit quia consistit, est in eo, q. dñ. dictum Titium obtinuisse a principe gratiā & remissionē dicti banni, ante quā ipse occidat, & dicta eius uxor, q. praestitit cām & auxilium mortis d. Titij ad interrogationem magnifici dñi pto. ris Regij interrogantis eā, an aliquid sciuerit de gra obtenta per d. Titium concessa est q. sic, & q. intellexit iam sunt quinq. menses, sed q. gratiam ipsam seu literas cōcessionis gratiae non uidit. An illud faciat d. mulierem non posse excusari. Et contra eā facere uideret p. cipue id q. no. Bald. in l. fi. creditoris. C. de fidei. cubi dicit, q. si statuto cauet, q. certi banniti deant rebanniri per certos sapientes, & q. rā, an tales banniti possint impune offendi, si adhuc non sit cācellatum bannu, & concludit q. non, quia bannu erat inefficax, quia si ageret ex eo, obſtaret exceptio, per d. l. si creditoris. Bene facit, q. no. Io. And. i. addi. Spe. in tit. de accusa. in 3. par. in s. sequitur in uerſ. quatum membrū, & q. no. Barto. in l. emptor. s. Lucius. in fi. de pacti. & Ang. in l. i. ff. de his q. in testa. de len. & Alb. de Roſa. in vlt. par. statutorum in q. 38. incip. & tranſeundo ad 2. q. & c. Confirmari potest per id, q. hñ in l. fi. a lege. cum ibi no. per Dy. & Bar. ff. de adulter. cum si. ubi doct. concludunt, q. si quis occidit illum, qui fuerat bannitus tñ si bannum erat inualidum, & occidens talem bannitum sciret bannum non esse legitimū, puniet de homicidio, non obſtante, q. statuto cauet bannitos posse impune offendi. Tñ p d. ius & alijs similib. q. adduci possunt, non obſtantib. sentio conclusionē superius in princip. poſtā esse de iure uerā. Quia dicta imperatio gratiae non ualuit, quia praesupponit i ea fuisse defectum subreptionis uel obreptionis, quo casu imperatio grae non tenet, c. super eo. de cohab. cler. & mul. cap. ad audientiam. el. 2. & c. dilectus filius. el. 1. de rescriptis. Vnde dicit Bal. in l. praefcriptione. C. si contra ius uel util. publ. in l. 1. col. in uerſ. ad cōcordandas istas opi. & c. q. si condemnatus pro homicidio in mille supplicauit principi pro compositione faciendā seu obtinendā nullo alio inserto in supplicatione, nisi q. erat condemnatus in mil. leſed non expreſſit cām condemnationis, q. si expreſſiſſet, non est uerſimile, q. princeps compoſuiſſet. l. 3. C. de epif. aud. certē si princeps reſcriberet cōponendum, eſſet reſcriptum nullum ſim eum per iura proximē alleg. Ex quo infero ipſe, q. litera remissionis condemnationum non ualent niſi causa & qualibet facti qualitas exprimitur, quod dicit eſſe menti tenendū, & traditur et per Old. in conf. 22. in fi. & in cipit. Ad quaeſt. & c. Plus probat tex. re. putarus ſingularis l. 1. c.

Q 2 po stu-

Libri Primus Consil. Alexand.

postulasti de refcri. in verbo, de leui, q. nedum est facienda mentio de his, q. si fuissent expressa princeps non concessisset, sed et de his, q. si fuissent expressa, princeps concessisset, sed non ita de leui: bene facit tex. in c. si proponente. co. tit. & c. si motu proprio. in verbo modicum. de prob. in 6. Nō ergo præstant impedimentum d. mulieri dicta litera gratia, cum non ualeant, ut in regula non præstat impedimentum id. q. de iure non fortit effectum. li. 6. Facit l. 4. s. condemnatum. ff. de re iud. & l. non putauit. s. non quæuis. ff. de contra tab. cum si. Et dato q. d. mulier ignorasset, q. gratia esset in ualida, tñ hoc sibi non nocet, ut signanter decidit Bar. in l. inter oēs. s. recte. ff. de fur. in ult. col. in uers. ult. hunc s. & c. ubi per illum tex. decidit q. si tu occidisti Titium, & ignorabas eum posse impune occidere: quia ignorabas esse bannitum, cum in ueritate esset bannitus talis, qui ex forma statuti poterat impune occidi, nō debis puniri, licet bannitū ignoraueris: & ita et nō. Bar. in l. genero, per illum tex. ff. de his q. nō. infra. Accedit ad maiorem confirmationem prædictorū id. q. nō. in c. conuentionis. in gl. in uerbo scilicet, de app. in 6. q. reputat ualde nō. * vult. n. ibi gl. q. ubi requiritur scia, non sufficit simplex scia, sed requiritur, q. sciat factum cum suis qualitatibus, adeo q. perfecte intelligat, vñ non sufficit te scire finem esse contra te latam, nisi scias eā taliter esse latam, adeo q. intelligas qualitates grauaminis illati per sententiam. Cum igit non appareat dictā mulierē habuisse sciam qualitatibus gratia, poterat. n. esse gratia sub conditione, uel ad tps, uel cum aliqua modificatione, ergo & c. Bene facit, q. nō. Bar. in l. non solum. s. morte. ff. de oper. nō. nun. in 13. col. in 2. q. prin. uers. circa fm notabile, scilicet, q. si fit ptestatio & c. Plus dicit Pau. de Ca. in l. si duo. ff. de acq. heret. ubi uoluit, q. si quis occidit bannitum, qui erat rebannitus, non tñ erat cancellatus, non dē puniri; quia sufficit, q. ille esset descriptus b in libro bannitorum, qm excusat authoritate publicæ scripturæ, nisi subsistat aliqua cā. pp q. debuerit credere re, q. erat rebannitus, ut q. erat de hoc publicauox & fama: alias non est sibi imputanda culpa. quare nō perquisiuit. Et hoc dicit ipse patere ex notatis per Bar. in d. s. morte. in 2. q. prin. ubi fm eum tenet Bar. q. debeat fieri fides per publicā scripturā de rebannimento ad hoc, ut uolens offendere eum teneat credere ipsi bannito dicenti se rebannitum, uel q. sit publica fama de rebannitione, & tūc q. esset publica fama, teneatur, si offenderet, non tñ de dolo, sed culpa, adeo q. non dret decapitari fm eum, allega. nō. per Bart. in d. l. si ex lege. ff. de adult. & facit, q. nō. Io. And. in addi. Spe. in tit. de obli. & solu. in rub. in fi. quantumuis in casu nro est puniendi capitaliter dicta mulier, cum bannum non fuerit cancellatum, ut mandauit princeps in dictis literis gratia neq. gratia fuerit ualida pp subreptionem, neq. et appareat, q. dicta mulier habuerit sciam saltem plenam dictarum literarum gratie cum suis qualitatibus, ut supra dixi. Fortificat prædicta per ea q. nō. Bal. in l. Labeo. s. i. in fi. ff. de pac. ubi dixit, q. licet bannitus soluerit condemnationem, seu pñā: tñ nisi fit cancellatus de banno, ad hoc poterit impune offendere, quia donec est scriptus inter bannitos ista appellatio, s. bannitus sibi semper inest, & si durat istud nomen appellatiuum, s. bannitus, durat et nōs effectus. l. tutelae. ff. de cap. dimi. & ita dicit tenere Guil. unde fm Bal. in d. l. Labeo, de bes esse cautus, ut facta solutione facias eam cancellari de libris bannitorum, q. in casu proposito factum non est. ¶ Ex quibus apparet responsio ad allegata in contrarium, quia illa non militant, quando cancellatio, seu remissio banui fuit inualida, prout fuit in casu nostro. Item non procedunt, qñ non constaret offendentem habuisse plenā scientiam cancellationis secundum quod superius est deductum.

ADDITIONES.

- * Statutum. Statutum permittens bannitum posse impune occidi, non habet locum in parricidio, unde non uidetur, quod hec mulier poterit uirum impune occidere, secundum Dec. in c. quæ in ecclesiis. sed responderi potest, quod iste bannitus fuerat propter parricidium, scilicet, quia statum occiderat. Natta.

- * Valeat, l. si plagii. de verb. obli. l. pactum. col. 4. s. C. de transac. Hic. Marfi. in præd. s. aggredior. nu. 1. Alex. infra lib. 3. conf. 75. conf. 97.
- * Si expressisset. Sequitur l. si conf. 165. lib. 4. & in l. nec damosa. C. de bas. in verbo, Causa, de rescrip. Quam Roma sequitur conf. 366. in præfente consultatione circa ff. Gram. deci. 5. 1. col. pen. Adde Abb. in c. ob situtos in 4. nota. de relig. do. ubi uult exprimentia, q. gratiam dicitur, licet non impedirent. Adde etiā tex. in c. ex literis, & ibi. Abb. no. de dolo & contum. l. si plenē conf. 127. col. 2. lib. 4. Adde quod probatio, uera esse narrata in gratia, & rescripto pertinet ad impetrentem, ut per Dec. conf. 142. col. pen. & conf. 403. col. 4. Vide etiam no. Natta. conf. 3. lib. 1. Natta.
- * Valde nō. Illam etiam notat Feli. in c. quod ad consultationem eorum. pen. de re iudi. Et uide in proposito multa pulchra per l. si. conf. 119. col. 4. ver. Tercio principaliter. lib. 2. ubi consilii tex. in c. Trinus filios de feu. sue. controu. qui loquitur de sciente, non habere locum in sciēte tenorem, & l. si in l. si de eo per quem factum erit, ubi ponit de incredulitate impingenda: Et confirma ex eo, quod nō. R. ubi ponit conf. 91. n. 1. lib. 1. Et plura per Tiraq. de retracta. fo. 738. Et uide not. Pau. de Cast. conf. 465. Viso compromisso. col. pen. & lib. 1. ubi quod ratificatio laudi non nocet, nisi laudum sit lectum. Adde, quod malis des non inducit etiam ex unius dicto, ut pulchre per Feli. in c. diligenti de rescrip. & pro confirmatione gl. in d. c. conuentionis, facit, quia dubitans & ignorans acquiritur. Bar. in l. si. s. 1. C. de her. Natta. Descriptus. Bal. conf. 480. cum seq. in c. 9. lib. 3. Mar. d. s. aggredior. nu. 4. Alex. infra lib. 3. conf. 75.
- * Publica vox & fama. Illud publicā uox, & fama excusat a peccato porali secundum Dec. conf. 327. in fi. Natta.

CONSILIVM CXV.

- V E T V S & tria admodum est q. hæc, de qua qritur, & sup ea opportune allegata & recte conclusum est pa teriores clarissimos dños cōsultes adeo ut quicq. addere feret ut superabundās haberi posset, ideo paucis cōtēsus ero.
- Consilii magis cōem esse opinionem q. soluto mīmonio dos pfectitia redit de iure cōi ad patrē, non autē transit ad liberos mulieris, ut in locis cōiūs firmant doc. quōrū opinio nē ēt sequitur Io. And. in addi. Spe. in ti. de don. inter uir. formati, post prin. ubi ēt, referret tenuisse cum suū. l. Martini Sillimani in l. vna. C. de rei ux. ad. & ita ēt tener Bal. in l. ubi pro hoc est bona litera. C. de bon. q. lib. & p. eundem in l. tutorem. C. de cal. adie. leg. Et posito q. de consuetudine i loco seruetur opinio contraria, fm q. referunt gl. & docul. dos a patrē. C. lo. mact. illa consuetudo, nisi aliud. pbet. non militat in casu istius. qñ mulier de celsis contractis secundū nuptias, ex gibus nulli remaserunt liberi, sed solū ex primis nuptiis, ut post Ia. But. firmat & pbat Bar. & alii in l. post dote. ff. sol. ma. Et licet Bal. in l. si. cōia uiri. iud. in 3. col. de litem. in ult. col. C. q. test. fac. pos. adducat aliqua q. contra istā opinionē sunt tñ mihi vī fati sunt leuia, & illa collum tur p hāc rōnē q. uidelicet q. cōsuetudo q. ēt contra ius cōe non extendunt ad aliū casum ēt ex identitate rōnis. ¶ Legod non rōnē, & l. q. verō. ff. de legi. & nō. p. gl. & doc. in l. C. q. sit lon. conf. & p. Guil. de Cum. l. de q. ff. de leg. & plenē no. Ant. de Bu. in c. de confus. bñ faciunt notata p Bar. in loēs pop. in 6. q. prin. de iust. & iu. Alia rōnē non ob. allegata consuetudo: q. illa militat, qñ decederet mulier in mīmonio uiro supstite, secus cōtrā, ut nō. Bar. in l. i. prin. ff. de do. te pleg. & in l. i. dotali. ff. sol. ma. & in d. l. post dote. & sequit Bal. in l. si. in 5. col. C. q. contum. iud. Nec ob. q. nō. Bal. l. q. d. scitis. C. de bo. q. lib. in uers. fud tunc q. & c. q. Bald. iñ non tractat utrum consuetudo pōtā habeat locum, qñ mīmonium ēt solutum matre supstite, sed ponit, p. consiliū casum, q. dos pfectitia fo. ma. cū lib. si dēt reddē patri, puta q. ita conuentum fuerat, qritur. tñc Bal. ibi, an si solum fit mī moniū morte mariti supstite matre cōi liberis, pp quos mater retinet dote, an si postea pcedat liberi, dos ad patrē reuertatur? Cōcludit quod nō, quia satis est, quod conditio semel extiterit, licet non durauerit. l. cum uxori. C. quādo dies leg. ced. & l. si quis heredem. C. de insti. & subiti.

A tñ cum consilio p. l. 1. 67. lib. 7.

ADDITIONIO.

- * Rationis. Idem tradit l. si in d. l. de quibus 3. no. Roch. in c. si in 3. r. quisto de consensu. Natta.
- * Vide Boer. deci. 261. col. 5. Hiero. Zanc.

CON.

CONSILIVM CXVII.

POSTEA quā in cā magni fici equitis D. Galeacij de Ma-
rescotis allegationes a aliquis iuris edidi in fauorē eius,
plenus adhuc informatum sum de eo qd dicitur duo testes cō-
tra eum recepti super pbanda dicta renunciatione deponere
videntur. Vnde adhuc magis intrepidē sentio dictam alle-
gatiā renunciationem non suffragari aduersario D. Galeacij:
q̄ vltra defectus, qbus diū laborare attestaciones p̄dictas,
adhuc apparet alios superesse defectus, reddentes p̄batio-
nem ipsā inefficacē. Nā primus testis deponit, q̄ dicta renun-
ciatio fuit facta, anteq̄ d. Alex. configuraret D. Galeacio turti
feu fortitilium cum munitionibus. Secundus vero testis de-
ponit, fuisse post factā configurationem: q̄ constat autē, q̄ tes-
tes, qui variant in tempore tanq̄ singulares non probant, ut
3. q. ca. nihilominus. & leg. & no. in cap. cum cām, q̄ inter ar-
chiepiscopum de testib. & in l. testium. C. de testi. Quinimō q̄
do sunt duo testes tñ variantes & discordantes, ut in propo-
sitis nostris, dato q̄ aliquo modo possent reduci ad cōcordiā:
tñ talis concordia * non fit, ut probent, ut no. lo. And. & Ant.
de But. in c. in nostra de testibus. & lo. And. in addi. Spec. in
ti. de teste. s. iam de interrogatorijs. in addi. incip. incaute. & c.
& Feder. de Sen. in consil. 162. incip. Domine Grifole. & An-
to. de But. in c. cum tu de testib. nā cum talis concordia fieret
de necessitate, interpretandum esset, quod bis fuerit fa-
cta dicta renunciatio, siemel ante configurationem, & de illa
loquitur primus testis, & semel ē post configurationem, &
de illa loquitur secundus testis, ut in cap. periculosē, cum gl.
de pen. dist. 1. & ideo remanent singulares. & in hoc casu o-
ptimē loquitur p̄fati doctor. Alio defectu laborant etiā
dictę attestaciones: quia primus testis deponit, quod dicta
renunciatio fuit facta etiam dictam turtim inter pontes. Se-
cundus verō dicit, quod fuit in cortili dicti fortitilij penēs pō-
ticellam, sed ista sunt diuersa loca: quia inter pontes dicitur,
quod est in medio pōtium, idēst, inter unum pōtem & aliū.
1. 3. ante hēredis. ff. de libe. & posthum. & ille locus nō est
in cortili dicti fortitilij: primus autem testis dicit q̄ fuit in
cortili penēs ponticellam, & illa dictio in cortili denotat in-
transfēcitate loci. 1. s. in flumine. ff. de flumi. Et si domini
iudicantes notum non habent locum, possunt etiam ex offi-
cio eorum inspicere, aut mittere: quia ad declarationē retro
arbitratorum pōt iudex officio fuo supplere. ca. cum lo. de fi-
de instr. c. per tuas. & cum clamor de testi. 30. q. vlti. iudicā
tem. no. Spec. in ti. deposit. 3. v. rētr. & lo. And. in cap. de
iura. calum. lib. 6. & no. alij in cap. causam de iura. calum.
& Bal. in q̄d per hanc in prin. C. de tempo. appel. cum si, unde
videmus, quod potest iudex ex officio repetere testē, ut de-
clarat dictum q̄n est ambiguum, ut no. in s. quia uero. i. auth.
de testi. & in ca. in p̄sentia. de proba. & in d. cum clamor.
Et p̄faterim procedit hoc in ea declaratione, quę fieri po-
test per inspectionē oculorum: quia tñ illa probatio nunquā
a intelligitur exclusā, but not. Azo. in sum. C. ad laqui. & not.
Bal. in rubri. C. de proba. in 1. col. in l. pen. C. de peric. tut. &
in l. 1. C. si aduer. lib. & in l. contra negantem ad fi. C. ad leg.
audi. & no. est dubium, quod talis varietas resultans ratione
loci reddit testes singulares, ut leg. & no. in d. cum causam.
& in d. l. testium. ex quibus tam dictis, quam prioribus alle-
gationibus concludo saltem ratione singularitatis dictorum
testium dictam allegatam rationem obitare.

ADDITIONES.

- a Allegaciones, quę habentur infra eo. consil. 118.
b Concordia 1 Idem dicit Alex. per eandem autoritates consil. 143. col.
12. infra lib. 2 & vide Alex. in l. inter stipulantem. s. 1. vbi plenē tractat
de concordia testium. ff. de verb. obi. Et vide Alex. consil. 2. col. 4. lib. 7. &
consil. 177. col. 2. b. 7. Natta.
c Excludit Al. x. l. cum qui. s. in popularibus. col. 2. ff. de iureiur. Cur.
senior consil. 69. na. 6. l. 1. in prin. col. 1. ff. de ope. no. uen. c. H. pol.
Marill. 1. s. si seru. quali. na. 5. de q. Alcia. l. palam de verb. sig. h. tra. &
de p̄fump. parte 2. numero 16. Idem tradit lexan. in l. unica. col. 1.
tertia. Cur. quę desunt aduocare, & sequitur illud dictum Azo. Bald.
in repeti. magna. l. secunda. C. de reuin. uendi, quę communiter non
habetur in l. cū. Vbi ex eo uult, quod iudex etiam post dicticiā testificā
Lib. I. Consil. Alex.

tas possit assimilatores mittere pro habēto ualore rei. ita ibi dicit col.
pen. uerfic. Item no. quod iudex. & de p̄dictis late las. in l. ff. de in
lit. iur. Natta.
¶ Quas hic in prin. citat allegationes, sim. infra consil. 118. eo. uolum.
Hiero. Zanch.

SVMMA RIVM.

- 1 Clausula generalis restringitur ad specificata. contra nu. 2.
3 Quodque uerbum debet aliquo operari.
4 Societas finitua capitale debet reddi, non diuidi.

CONSILIVM CXVII.

VIs i supra narratis in themate & in infisso confesso
inter dictos fratres de anno 1420. die 29. Octob. Du-
bium facere vi, quia d. infissi clausula, q̄ oīa debita & credi-
ta eorum sint cōia, vī restringenda ad debita & credita, quę
fuerunt comprehēsa sub administratione facta per d. Pe-
trum Paulum, quā in p̄cedenti parte infissi posita est absolu-
tio gñalis facta d. Petro Paulo per dictos fratres de admini-
stratione bonorum cōium dictorum fratrum: quia clausula
gñalis subsequens refertur & restringitur ad p̄cedentia
specificata, q̄ si d. fieri pōt salua rōne reſci sermonis. l. si de
certa. C. de trans. l. Aurelius. s. Stich. de lib. legal. si ita q̄s.
s. si de uer. ob. l. si ex plurib. in prin. ff. de sol. no. Bar. & doct.
in d. loc. & Bar. in l. Aurelio. s. Caius de libe. & in l. emptor.
s. Lucius. per illum tex. ff. de pac. & no. Cy. in l. sub preteatu
specierum. C. de trans. & in l. si ex maiore. per illum text.
C. de excep. & no. lac. But. & Sal. in l. age. C. de trans. & ca-
no. in c. 1. de trans. Accedit, q̄ illa clausula, in qua continet,
q̄ omnia debita & credita sunt cōia. est facta cum dictione,
item, quę est repetitiua p̄cedentiū. l. in repetendis. ff. de
leg. 3. l. 1. in fin. ff. de public. Sed p̄missis non obstantibus
sentio in casu proposito contrarium esse uerius, & omīssis
non necessarij concludo, q̄ oīa nomina debitorum, quę te-
de. d. infissi aliquo modo constaret spectasse ad dictum magi-
strum lo. debent equaliter & uiriliter spectare ad eum & ad
oēs dictos eius fratres, etiam si non essent de nominibus de-
bitorum comprehensorum in administratione facta per d.
Petrum Paulum, & etiam si prius spectassent ad dictum ma-
gistrum lo. infolidum; q̄ uerba d. infissi sunt clara multum
& lata: nam uerba sunt hęc uidelicet, Item conuenerunt cū
d. Petro Paulo, & oēs ipsi quatuor fratres simul & unanimi-
ter, & concorditer uoluerunt, assueuerunt & confessi & contē-
ti fuerunt, q̄ oīa eorum debita & credita essent cōia & c. Vñ
illa dictio, eorum, posita in plurali numero resoluitur in suas
singularitates, & perinde est, ac si cōuentum esset singl̄ &
separatim de debitis & creditis uniuscūq̄; dictorum fra-
trum cōicandis. l. falsa. s. si. l. cū fundus. ff. de condi. & de.
l. si plures. C. de cond. infer. & sic apparet, q̄ ē illa noīa de-
bitorum, q̄ infolidum erat magistri lo. uel alterius ex dictis
fratribus sunt cōprehēsa in cōiōnem p̄dictā. Itē d. clau-
sula hēt signū vī: ut patet ibi dum dicit oīa eorum debita,
quod signū vī debet operari, ut indifferenter oīa debita
& credita comprehendantur. l. tul. in prin. ff. de leg. 3. l. pe-
diculis. s. Labeo. ff. de aur. & ar. leg. 1. Et operator illud signū
vī, ut dispō, quē aliter restrictionem reciperet, nō recipiat:
ut no. decidit Bar. in l. generali. s. uxori. ff. de usufr. lega. Cō-
firmatur per ea, quę notabiliter scribit Bald. in l. paucum. C.
de coll. in 1. 4. q. cum duab. seq. ubi dicit, q̄ clausula genera-
lis adiecta pōt q̄dam specificata restringitur ad illa * si utra
que clausula dependet ad eadem causā finali, aliās autem ge-
neralis clausula gñaliter operabitur, allegat ea, quę habentur
in l. cum aquiliana. ff. de trans. & d. l. si de certa. & l. sub p̄
textu. & l. si. idē q̄ s̄r. ff. de cond. inde. & d. l. Aurelio. s. fin.
Subdit etiam, q̄ si clausula generalis a nullo regitur, nec est
anne x alteri, tñ virtus eius debet esse generalis, nisi corri-
gatur aliquid quod esset in actu p̄specialiter dispositum p̄ l. 1.
C. de lib. p̄ate. & l. quotes. C. fa. ere. & l. legatorij. s. q̄ plu-
res. ff. de leg. 1. p. no. in l. 1. C. de condi. infer. Et cōsultū,
q̄ caneat ibi quis, ne reuocandū utatur uerbis generalib.
ne in p̄p̄rio aliquo generali effuso sermone periculū inci-
dat. l. i. C. de do. promi. sed dicta clausula continens q̄ om-
nia

nia credita & debita sint cōia, non dependet ab eadem cā finali, a qua dependet cā pcedens: nam cā pcedens continetur absolutiōem factā a dīctis trib. fratribus d. Petro Paulo et eorū fratri: eo quia ipse administauerat bona cōia dīctorum fratrum: & quia erant bene contenti de dīcta administratio liberauerunt eū, sed illa cā non inerebat, & ipsi oēs fratres per hoc dedit adiuuicem conuenire & consentire, q̄ oīa debita & credita dīctorū fratrum uiliter eorū deberent esse cōia, quia stant ista simul, & Petrus Paulus administauerit bona cōia dīctorum fratrum, & q̄ tamen oīa debita & credita dīctorum fratrum, quae potius non erant cōia, nec in futurum sūt essent cōia, nam ex diuersis non recta fit illatio. I. naturaliter. s. nihil cōe. ff. de acq. poss. l. inter stipulantes. s. facram de uerb. obl. & illa dī esse cā finalis, de cuius radice emanat oblig. l. damus. ff. de condi. indeb. no. Bar. in l. demonstratio. s. i. in 6. q. ff. de cond. & dem. & Bal. in l. i. C. de falsa cā adiec. lega. Sed administratio aliquorum bonorum cōium dīctorum fratrum facta per d. Petrum Paulū non causat obligatiōem, q̄ oīa debita & credita dīctorum fratrum sint cōia, ergo ista cā dīponens de debitis & creditis cōicandis non restringitur ad ea, de quibus loquit cā pcedens, in qua continetur absolutio administratiōis, nec in dīcta secunda cā est inserta aliqua cā quae dici possit tendere ad restringendum dīcta debita & credita, & per consequens ex doctrina praedicta uerba debent latē & gñaliter operari & intelligi, & per hoc apparet rñsum ad d. l. i. de certa. cum alijs supra alleg. & cum ibi not. per doct. Præterea secundo rñdeo, q̄ illa iura cum ibi no loquuntur, q̄n pcedebat cā specialis, & super eadem materia supponebat gñalis, ut absolutio te a fundo Titiano. & postea gñaliter promitto a te nihil ulterius petere, te gñaliter te absolutio ab eo quod ab te petere possem, intelligitur. I. occasione dīctae obligatiōis fundi, puta ratione damni, vel interese, seu fructuum, vel pœne dependentium a dīcta obligatiōe fundi, facit, qd no. in calculatus. in gl. in uerbo iudicarij, de heret. in 6. Sed in proposito nostro cā secunda loquens de debitis & creditis non disponit aliquid in genere, uel in specie de absol. de qua in prima cā, ergo non sumus in casu d. l. i. de certa. hæc contraria loquuntur q̄n pcedit casu, uel dispositio specialis, & postea sublequit gñalis, sed in casu nostro secunda clausula non est quod ad primum magis generalis, ita q̄ illa materia, de qua in d. l. i. de certa. nihil habet cōe cum ista. Posset rñseri per id, quod hī in d. l. i. de certa. cum sim. q̄ procedit in translatiōe, s. facta per uerba generalia, nam restringit ad rem, uel causam specificatam, per quam deuentum est ad translatiōem, quia translatiō est de re dubia & lite incerta. l. i. ff. de trans. ideo uerba generalia non porriguntur ultra id, super quo erat lis, secus in alia conuentione, uel pacto per uerba generalia, quia gñaliter operatur. l. pluribus. de acceptil. Et istam opinio. tenuit gl. reputata singularis in d. l. emptor. s. Lucius. ff. de pact. lon. in c. conquerente. de offic. ordi. & Bar. in l. de pupillo. s. si pluribus. ff. de oper. no. nunc. tñ pcedentes responsiones tuiōres sunt. ¶ Non ob. quod dicebatur de dīctiōe, item, quæ est repetitiua pcedenti, quia respondeo, q̄ illud est uerum, q̄n oratio, in qua apponit dīctiō, item, est imperfecta. Sed ubi est perfecta, ut in casu nostro, tunc dīcta in prima oratione uel clausula non intelliguntur repetita in seq. l. qui fundum. ff. de contrahen. empt. l. 2. s. i. ff. ui bono. rapt. l. item apud. in princ. ff. de iniurijs. cum sim. per quæ iura ita concludat Bar. & alijs doct. in d. l. repetendis. & in d. l. i. ff. de public. & quod in proposito ex uerbis instrumenti comprehendatur intentio contrahentium fuisse, q̄ omnia debita & credita dīctorum fratrum essent communia, etiam quæ non fuissent comprehensa sub administratiōe facta per Petrum Paulum probatur, & quia necum unaquaque clausula, sed etiam unumquodque uerbum a contrahentibus prolatum debet esse cum uirtute operandi, si fieri potest. l. hac lege. ff. de contrahen. empt. l. si stipulatus. ff. de iniurijs. in princ. uerba sunt Bal. in rubr. C. de contrahen. empt. in 8. q̄n. sed certum erat, quod illa, quæ fuerant comprehensa sub administratiōe facta per Petrum

Paulum erant cōmunia: quia hoc erat exp̄sum in prima clausula, ut ostendit illa uerba. Administratiōes bonorum cōium. l. bonorum appe. ff. de uer. sign. ergo ut oīa uerba dīcta cōiunctis clausulis sint cum uirtute aliquid operandi, intelligi debent q̄ cōprehendant et ea, q̄ non erant cōprehensa in administratiōe Pet. Pau. Non ob. et p̄dictis, si diceretur, q̄ dato q̄ dīcta noīa debitorum posita sint in cōiōne: tñ si uolunt mododīcti fratres diuidere, dēt unusquisq̄ in diuisione debitorum illud, quod posuit in cōiōne: quia rñdeo, q̄ illud non pcedit q̄n a prin. agitur, ut illud qd ponitur, debeat esse cōe. rñdeo. gl. in l. i. C. pro socio. q̄ in uno est approbata, licet in alio reprobetur ibi, dum quzritur, qd in dubio, facit. l. si non fuerim. in prin. ff. pro socio. Quod tanto magis procedit in casu nostro, quia ex dīctō cōtractu & insilio non apparet tunc fuisse celebratas dīctas conuentiones inter dīctos fratres ut in posterum deberet esse societas inter eos ad negotiandum, & q̄ aliquis in istu, uel lucro inde quzrendo, sed solum fuit quasi reciproca qdā pmutatio nominum debitorum & creditorum, ut unusquisq̄ fratri paretur de debitis & creditis alterius fratris, sicut in simili hī in l. cum duobus. in prin. ff. pro socio. l. si operas. ff. de pact. ver. uñ aliter intelligendū. q̄ unusquisq̄ posuit pretere, uel consequi ratā in nominibus debitorum, puta primō habebatur, sequeretur, q̄ nullus effectus cāciz dīctae conuentionis circa dīcta noīa debitorum communicanda, q̄ interpretatio uitanda est. l. Meuius in prin. ff. de leg. 2. l. q̄n in prin. de leg. 1. f. Præterea in casu, quo reprobanditur gl. in d. l. i. C. pro socio illud est: quia ibi unus societas ponebat pecuniā puta mille aureos, alius ponebat operam tñnā finita societate in dubio uī esse autem, q̄ capitale & l. aureorum, sicut erat, reddatur aei, q̄ posuit illos aureos societate, & de eis nihil habebat alius socius, q̄ posuit operam, quia illa opera succedit loco commodi & uisus pecuniæ cum opera, ergo nil dēt hīe de mille aureis ille qui ponit operam, quia pro capitali mille aureorum nihil posuit, sed solum posuit operam pro usu capitalis, ut declarat doc. in d. l. i. Sed in proposito nostro uterq̄ posuit sua nomina debitorum & creditorū quæ quibilibet uoluerunt esse cōia omnes fratres, & unumquemq̄ de eis participare, ita q̄ illud, quod dñt doc. in d. l. i. reprobandū illam gl. in ver. quid si nō appareat, facit p̄dictā conclusionē non aut contra. & hoc uidetur colligiri ex uerbis Raynerij ibi dñt dicit, q̄ non obīa illa allegata in gl. quia illa loquuntur, quando unusquisq̄ in cōiōne ponebat pecuniā, alius operā. Sed in quæstiōe ista formata unus tantum ponebat pecuniā alius operā, & sic aperte uult, q̄ in casu, quo doctores ibi reprobandū illam, non procederet talis reprobatio, quando unusquisq̄ ponit rem suam seu pecuniā, & ita etiam ibi not. Cyn.

ADDITIONES.

- Restringitur ad illa. Sequitur Rui. ubi alia adducit conf. 210. l. i. Bal. conf. 154. col. pen. lib. 4. Nara.
- Reddatur. Bal. Pau. Sal. d. l. i. Bal. conf. 260. l. i. Cor. conf. 23. col. lib. 1. conf. 12. col. ff. lib. 3. conf. 68. col. 2. lib. 4.
- In hac eadem causa consultus Soci. conf. 73. vol. 1. cui respondet ipsi Alex. infra conf. 167. vol. 7. Hiero. Zanc.

CONSILIVM CXVIII.

IN causa & lite inter Peregrinum de la Cauliera agens item & Magnificum Equitem D. Galeacium Marecuri defendentem. Viso processu & allegationibus celeberrimū doct. D. Vi. centii Paleoti honorandi mihi fratris. Necnon uisus aliquid dubitationibus peregrei formati paucis agā, quia res apud doctissimos agitur, & etiam quia eleganter scriptum est & allegatum pro parte D. Galeacii per praetatum D. Vincentiū eius aduocatū. Omnis vis conficere debet in eo, qd probari dī per duos testes ultimō receptos in iuramentum Peregrini. Sed profe & dñ illis non obstantib. puto d. Peregrinū nullo modo posse obtinere maxime in infra scriptis.

1. ¶ Et primō: quia ad hoc ut testimonium duorum testium sufficiat, oportet eos esse testes: alios non pbant. c. licet causam. de probatio. ca. bonę de electio. & l. ob carmen. ff. de testibus, & oportet eos esse testes quō ad esse eum, licet

non in verbis, ut no. in cap. cum ecclesia. in uerbo vacillasse. *gl. de cau. pos. & pprie. & in cap. dudum. in gl. de conuer. cōiuga. & no. Io. And. & alij in c. nihil obstat. de ver. sign. & ita in multis locis dicit Legista per legem, q. sniam. C. de penis. cum similib. Sed dicti duo testes nec in verbis, nec in effectu sunt concordēs & contestes, ut probabo, ergo & q. non sunt contestes patet, quia fatetur, q. primus testis deponit magnificum D. Galeacium dixisse Alexandro p. hac verba, videlicet, ele venuto el nuntio, che dice hauere rafone. i quella posfessione, & che l'aspetta ad ella che me la poui hauere donata, va pur, tientela e godela, & rendeme li miei denari, che io ho speso nelle gabelle, & altre spese che ho fatto, & sanne tutto quello, che tu vuoi de essa, & q. tunc d. Alex. dixit dño Galeacio: come volete voi che io ne faccia, che rafone ne ha uerebbe io, & q. D. Galeacius replicando dixit, va pure & rendeme li miei dinari, ch'io ho speso, & sanne qillo che tu vuoi de la tua possessione, che in fina adesso te la renuntio. Secundus verò testis ut dñ, attestatur, q. D. Galeacius protulit hęc verba coram Alexandro, uidelicet va e fa de la tua possessione, ciò che tu vuoi, che morto che tu fusse la non peruenerebbe a mi, per che à le cride comparse una tua sorella, e moſtro che morto ti, dicta possessione peruenere adei, ua pure e fa de la tua possessione ciò che tu uouoi, che fina adesso te la renuntio, e si te la do liberalimēte, pur che tu mi paghi le gabelle & le charte ch'io te ho pagato, & ipse acceptauit. Modò diligenter ponderant attestaciones dictorum testium apparet euidenter de dissimantia & discordia inter eos, q. inspectis uerbis p. imi testis pro dicta renuntia debebat refici D. Galeatio expensę gabellarum & omnis alia impensa, q. D. Galeacius ostenderet se fecisse, ut patet ex illis uerbis uidelicet, rendeme li miei denari, ch'io ho speso in le gabelle & altre spese, & ēt ex illis uerbis, ua pure & rendemi li miei denari che ho speso i indefinita. n. aequipollit uniuersali saltem quò ad omnia, in qbus est eadem rō. l. si seruitus. ff. de serui. urba. pr. d. l. si pluribus. in prin. & ibi Bar. & alij. ff. de leg. v. c. solita. de maio. & obe. & no. gl. in c. circa. de ele. li. 6. & Dy. in rub. de reg. iur. eo. li. cum sim. Sed inspectis uerbis secundi testis p. dicta renuntia non debebat restitui domino Galeacio p. Alex. nisi expensā gabellā & expensā instrumētum, ut patet ex illis uerbis uidelicet, pur che tu paghi le gabelle & le charte, apparet ergo q. longa est dicta inter depositionem unius testis & alterius in effectu: q. secundus testis ultra expensā gabellā solū deponit fuisse actū de una alia expensā in specie, s. instrumētum. Primus uerò ultra expensā gabellarū deponit in gñe fuisse ēt actum de aliis expensis, & sic testimoniū primi testis ēt aptum cōprehēdere longē plura q. testimoniū secundi. unde quamcunq; impensam fecisset D. Galeacius pro habenda & acquirenda dicta possessione donata, uel pro ea acquisita conseruanda: puta contra comparantes tpe proclamationum, seu cridarū, uel pro alendo d. Alex. uel in similib. q. ad pñs nō ēt neces se probare, debuisset illa reddi D. Galeatio, si uerum fuisset illud, q. deponit primus testis, q. non ita esset, si solum fuisset eo modo, quo deponit secundus testis, unde quamcunq; impensam succedebat loco pñi dictar renuntia & loco cāx. l. fun di partem. ff. de contrah. empt. l. p. dia. ff. de act. emp. i. Vnde sicut quī unus testis deponit, q. res fuit uēdita, uel cōcessa, p. decē, alius testis dicit, q. fuit p. quindecim, & sic unus de pluribus deponit, q. alius * dicunt adeo singulares, q. non p. bāt, ubi agit de p. bādo certo actu, ut in casu nostro, & non agit de p. bādo aliquo nō, ut aliquo in gñe: ut no. Io. And. & alij post eū in c. i. de arbi. li. 6. in nouel. & ibi sequunt alij cōiter, & idē no. Arch. i. r. q. 3. c. nihilo minus. & no. Ang. & Mod. in lex factō. s. itē q. rō. 3. c. de uulg. & p. & Bal. in l. testium. in 7. col. C. de test. & in l. i. C. de test. & Io. de Imo. in l. inter pares. in 3. col. ff. de re. iud. & in l. i. s. si stipulant. ff. de uer. obl. & in c. cū oporteat. de accus. & ubiq; approbat hęc cōclusio quò ad casum nostrum, in quo uarietas testium inducit singularitatem, ut patet ex notatis in locis pal. ita rōne uarietatis & singularitatis nō p. bāt i casu nō dicti testes, & illud p. se sufficeret p. uictoria D. Galeatii, & habeo nō hoc potissimum Lib. i. Consil. Alex.*

fundrū. Pōt ēt alia rōne dici, dictos testes nō p. bare, qm probatio eorū nō ēt certa, ut esse dē. l. neq; nataies. C. de p. bā. & in c. in p. s. de prob. q. aut dicta probatio nō sit certa patet, quia dicti testes non specificant qualitatē pradij, seu possessionē cū suis demonstratiōib. nā ad hoc ut dicat pradiū clarē & certē demonstrari, oportet exprimere locū, saltem cum duob. confinib. & demonstratiōib. l. forma. in princ. ff. de censib. l. hac consultiſsima. C. qui testifac. pos. l. si quis in fun. uoc. in prin. ff. de leg. i. sed dicti testes non expriment demonstratiōes p. dīctas, sed dñt, quia possessionē. Bene facit, q. no. Io. An. & alij post eū in c. auditis. de p. s. r. 4. ubi dñt per illū tex. de facto terminatum fuisse, q. quidam bidellus conduxerat a locatore equum, ut iret ad certum locum, locator petebat equū uel eius estimationē, si non extabat, sed conductor dicebat nō teneri: q. mortuus fuit equus naturaliter in uia, & p. bāuit aliquos, qui secū equitauerant, q. equus naturaliter sibi mortuus est in uia, locator dicebat bene p. bāuit q. unus equus tibi mortuus est naturaliter, sed non p. bāuit, q. fuerit ille equus, quē tibi locauī, certē locator rectē allegabat, quia p. bator rei tunc incerta non reuelabat. Præterea ex uerbis primi testis dicentis, q. Alex. rōdit dño Galeatio, come volete uoi che io ne faccia, che rafone ne ha uerebbe io. Apparet q. dictus Alex. nō assensit illi renuntia, nec illā acceptabat quasi nollet reddere oēs impensas absq; eo q. D. Galeacius per infirm reponeret Alex. in pristinum statum, ergo per illā renuntia non acceptā non vī D. Galeacius a possessione cecidisse. l. si me in uacuū. ff. de acqu. poss. & per no. per Bar. in l. q. meo. s. si furioſo. in fi. eo. tit. Postremo confirmari possent adducta per dominum aduocatum D. Galeatii per ea quæ traduntur per An. de Bu. in c. in literis. de testi. spo. circa med. in uer. & ex his inferi, q. exceptio renuntiationis. f. Vbi inquit, q. licet exceptio renuntiationis obſtet agenti in possessorio in beneficialib. p. c. accepta. eo. tit. tñ secus est in non beneficialibus: quia per hoc nō ſon datur intentio partis aduersę per no. per Bar. in l. naturaliter. s. nihil cōe. ff. de acqu. poss. col. 4. & per alia ibi allega. per eum, sentio ēt dictos testes esse uiles, abiectos, & pauperes, quibus non est plena fides adhibenda. l. 3. in prin. ff. de test. Ex quib. concludo attestaciones dictorum duorum testium præfato D. Galeatio non obſtare, reliqua suppleat præſtātia dominorum iudicare debentium &c.

ADDITIO.

- * Alius. [Not. quòd testes dicuntur singulares, quando unus plus deponit quam alius, cuius contrarium Alex. dicit conf. 24. col. 6. in fi. l. 3. ¶ In hac eadem causa consuluit supra conf. 116. eodem uol. ubi hac allegatione præcedere debent, ut patet ibi in prin. Hier. Zanc.

S Y M M A R I U M.

- 1 Verba quando importent modum, uel conditionem.
- 2 Exceptio, quæ oritur ex eodem fonte, nunquam est sublata.
- 3 Participium resoluitur in uerbum & relatiuum.
- 4 Notarius non potest conficere instrumentum, nisi de his que uidit & auditur tempore contractus.

CONSILIUM CXIX.

Duplicatum consil. 20. lib. 6. Natta.

Is o processu super cā inter spectabilem Equitem & Comitem D. Ludouicum de Fedrucis de Firmo agentem, & magistrum Iacobum de Vexano se defendentem. Summa totius rei consistere vī in hoc, utrum d. infirm rogatum perfer Nicolaum de Panſachis mereatur executionem sūm formam statutorum, & per consequens an p. parte D. Ludouici fuerint adimplenda ea q. pro parte sua adimplenda erant stantib. protestationib. & oblationib. pannorum & expensarum factis in ciuitate Firmana d. Baptista de Carpenterijs allegans illas petias pannorum non esse illas, q. fuerunt per ipsum Baptista consignatæ d. dño Ludouico, & de quib. fiebat mentio in instrumēto rogato per dictum fer Nicolaū Q 4 prout

prout de prædictis prote stationib. & obligationib. apparet scriptura publica rogata & scripta manu ser Simonis de Fir mo. Vnde ad rem ipsam veniens animaduertendum est, q in d. infir. cuius petitur executio, & in quo magister Iacob. promiserat dare d. D. Ludouico certam qritatem olei in ciuitate Forliuij. sunt adiecta ista verba post dictâ promissionem olei, uidelicet, cum hoc est pacto & conditione, q præta sunt dñs Ludouicus consignet prædicto Baptista, uel per ipsum D. Ludouicum non stare, quin daret, & consignaret d. Baptista, seu alteri pro eo, & noie eius de uoluntate d. Baptiste octo petias pannorum plurimorum colorum sibi iam consignatas d. D. Ludouico per d. Baptistam in ciuitate Firmi, prout dictus procurator d. noie ad instantiam dicti rum domini Ludouici & Baptista dixit, asseruit & confessus fuit, q d. D. Ludouicus dictas octo petias panni habuit & recepit a d. Baptista & c. Item in eodem infir. post prædicta & quedâ alia est clausula huius tenoris, uidelicet quib. conditionib. adimpletis & offeritis pro parte præfati D. Ludouici versus d. Baptista uoluit dictus magister Iacob. posse conueniri in ciuitate Forliuij. Cefenae, Arimini, &c. & generaliter ubi que locorum, terrarum, fori, in quo, uel quibus dictam quantitatem d. D. Ludo. uel eius procuratores petierunt ab ipso magistro Iacobo se integrè & cum effectu soluturum, in quibus quidem locis & aliis quibuscunq; uoluit ipse magister Iacob. posse et realiter & personaliter conueniri, capi, cogi, & compelli, carcerari, & attellari & c. ¶ Nam illa uerba cum hoc pacto & conditione &c. adiecta in prima clausula suprâ posita faciunt conditionem, uel saltem modum. I. si uisum in uerbo eo pacto, & ibi ad hoc illud rex. ponderat Bald. C. de inof. test. l. cum res. & ibi Bal. C. de donal. si societate, s. arbitrorum, cum gl. & ibi hoc no. in prin. ff. pro soc. l. Maeria. ff. de maeria. no. Bart. in quib. diebus. s. Terminus. ff. de cõdi. & dem. circa 2. col. & pbat et in l. qm. & ibi hoc not. Bal. C. de rerum perm. in l. ea conditione, & ibi Bal. C. de rescin. uendi. & no. Io. And. in addi. Specu. in tit. de instr. uedi. in s. nunc uero aliqua in vit. col. & per Bar. in l. nihil. ff. de conu. gen. cum eman. lib. Et licet in dictis locis habeatur, q dicta uerba denotent potius modum, q conditionem, tñ in proposito nro faciunt conditionem & non modum, quia ubiq; aliquid est expressum per uerba importantia de sui natura modum & non conditionem, tñ appareat tacite uel expresse partes uoluisse, q primò impletur illud, q erat expressum per uerbum de sui natura importantia modum, q implere debens consequatur emolumentum & commodum sibi præstandum, tunc talia uerba mutant naturam, & non faciunt modum, sed cõditionem. l. Thais ancilla. s. Stichus. ff. de fideic. lib. ita no. Bar. in l. quib. diebus. s. Terminus. in ver. quid si reitor expresse uoluitate impleri &c. & probat in l. in conditionibus. s. i. & l. quæstus. s. i. ff. de cond. & demõ. & per Imo. in l. hmo. in prin. ff. de leg. i. Sed ita est, q dicti contra hentes uoluerunt, q primò deberet impleri ea, q ut suprâ erant implenda in persona d. Baptiste, antequam conueniret, & exigeretur d. magister Iacobus, ut patet ex dicta cia incipiente, quib. conditionib. adimpletis & c. ut uerba ipsa sonant, colligit ex illis ablatius. ff. de condi. & demõ. adimpletis &c. Quia ablatius important conditionem, & resoluunt ac important, sicut si dictum fuisset, & si d. D. Ludouicus dictas condiciones impleuerit &c. tam in ultimis uoluntariis, quam contractibus. l. a testatore. ff. de cond. & dem. l. Bal. i. si cãm, maxime uersus fi. C. de execu. rei iud. & Imo. i. l. in i. col. ff. de acq. poss. & not. Bar. in l. et in i. vel 2. col. C. de execu. rei iud. Ad idem, q no. Bald. in l. ex prædis. C. de eui. ubi dixit, q si statutum disponit, q contra infirmum confessionem non possit opponi aliqua exceptio, tamè poterit opponi exceptio rei non tradite, uel non liberè tradite * si ista exceptio pueniat ex eod infir. allegat no. per Bar. in l. cum qui ita. s. qui ita. ff. de urb. obli. Ad hoc quod not.

Ant. de But. in c. cum Ioñes. in prin. in gl. qro. an emptor &c. extra de fid. infir. Ad idè qd no. Bal. in auth. præfente. C. de fidei uis. ubi dixit, q si contra executionem instrumenti confessionati non pót opponi ex forma statuti aliqua defensio, modo fidei uisus conuentus ex infir. confessionario petit utra sibi cedi: nungq; admittatur illa defensio, arguit q iuxta statutum dicit, q nulla admittatur defensio: tñ ipse cõuenit contrarium: quia qd defensio uenit ex eadem ca & inest, & procedit ex eodem fonte * uel infirm. a quo pcedit petitio, tunc sp pót opponi, pro no. per Bar. in l. peremptorias. in 4. col. C. fen. ref. non pos. in ver. quaro condemnatus & c. in l. i. ff. de iur. & fact.igno. & Fulg. & Pau. de Cast. in l. idem patroni. s. i. qd iurament. ff. de iureiur. Ex prædictis ergo apparet q nisi adimpleuerit D. Ludouicus dictam conditionem consistentem in reddendo d. petias panni Baptiste prædictas, non poterit cum effectu in executione instrumenti petita continere attentio q p modum conditionis fuit adiecta dicta cõuentio, & q pcedit ab eodem infir. cuius petitur executio. Facit et, q statutum prædictum det intelligi de instrumentis uel lido, ut per Bar. in l. i. in prin. ff. de eden. & l. pñda. s. notandum. ff. ad laq. & in l. eleanor. in prin. ff. de conu. inde. & in l. 2. C. de sen. quæ si fuer. quant. cum simi. Nec prædictis obf. si dicatur, q D. Ludouicus obtulit dare Baptista in ciuitate Firmi octo petias panni diuersorum coloru, asserendo illas esse easmet, quæ sibi D. Ludo. p. Baptistam consignatae fuerant, & de quibus se habet mentio in d. infir. rogo pfer Nicolaum de Panfachijs, quauis Baptista tunc recuaret ac recipere asserens non esse suas, esse illas, quas consenuerat ipsi d. D. Ludo. quia ad hoc respondeo, q cū in infir. rogo per fer Nicolaum de Panfachijs continetur, q debe at d. Ludo. consignare d. Baptista octo petias pannorum plurimorum colorum, sibi iam consignatas p d. Baptistam. d. D. Ludouico, & sic non pmissit procurator D. Ludouici in instrumento dare Baptista octo petias panni diuersorum colorum simpliciter, sed promisit dare illas, quas consignauerat d. Baptista D. Ludo. Hoc etiam importat illud participium præteriti temporis, assignatas: ¶ quia participium relos: in uerbum & relatum. i. quæ consignatae fuerunt, ut no. q in clemen. i. in uerbo si dignitatibus, de præben. & relatum iunctum uerbo præsentis, uel præteriti temporis. significat q titatem demonstratiuam. l. demonstratio falsa. in prin. ff. de conditio. & demõstrat. & no. Bal. in l. i. eod. titu. Ergo ad hoc ut dicatur dictum Ludouicum adimpleuisse pro parte sua, oportet, quod constet cum dedisse, seu obtulisse Baptista nō dico simpliciter octo petias panni diuersorum colorum, sed illas quas Baptista consignauerat domino Ludouico, & sic probet, quod ista qualitas & demonstratio adiecta in dicta promissione pannorum facta per procuratorem domini Ludouici fuerit uerificata & impleta, quia quoties aliquid profertur aliqua qualitate debet utrunq; probari, scilicet adimpletum esse illud, & etiam qualitas eius. l. i. s. ait prator. ff. de iud. in flum. i. publi. & no. Bart. in prin. huius. l. & l. non solum. s. sed ut probati. & Bald. in l. conuenientiam. circa 2. col. l. C. de episco. & cler. & facit in l. secunda. s. docere. ff. in bono. rapto. Et ideo non sufficit, q appareat, q dñs Ludouicus simpliciter obtulit octo petias panni diuersorum colorum tanquam illas quæ sibi consignatae fuerunt per Baptistam nisi probet, quod erant illasmet, cum Baptista hoc negauerit. ¶ Pro hoc adduco de cisionem Io. And. in c. auditis. de præcri. ¶ quem ibi sequitur Ant. de But. & alii Moderni, ubi dicit Io. And. se alias prædicasse, nam quidam condixerat a locatore certum equum pro certo itinere, & iste equus naturaliter mortuus est in itinere, locator petebat emendam equi, conductor probauit in genere equum mortuum naturalem, probauit enim per illos, qui secum erant, q equus, qui equitauit die tali, mortuus erat naturaliter. dicebat locator, bene probasti equum unum esse mortuum, sed non illu, quæ tibi consignauit, uel locui, & sic bene dicebat locator, q talis probatio ambigua non sufficit. per textum in dicto capitulo auditis, & alia quædam exempla ibi subijcit Ioan. And. ita in proposito spectabat ad dictum Ludouicum in causa executionis

curionis probare, q̄ ille petiæ panni, quas obtulit, erant ille, quæ fuerant consignatæ sibi per d. Baptista. ¶ Et per hoc patet non ob stare, si diceret, q̄ præsumitur, q̄ ille petiæ panni, quæ fuerant oblatæ Baptista, fuerunt illam quæ fuerunt consignatæ per Baptista dño Ludouico, eo quia pluralitas non præsumitur, nisi probetur. ¶ c. in pñcia. uer. uerum. & ibi Ant. de But. de proba. c. cum Ioannes. de fide instr. l. i. in re. & ibi no. Bar. ff. de rei uendi. & no. Jac. But. in l. optima. C. de contrah. & commit. l. ip. & Bal. in l. neq. natales. C. de p. ba. & in l. conuenticula. in §. col. C. de epis. & cler. l. idem Pomponius. §. si. ff. de rei uen. cum §. quia radeo. q̄ ubi apparet, q̄ istæ petiæ panni oblatæ per d. Lud. Baptista fuissent aliæ per Baptista consignatæ dño Ludouico. quauis Baptista nunc diceret, q̄ illæ octo petiæ panni non sunt illæ, quæ debebant sibi assignari: quia diceret, q̄ posset esse, q̄ pluries assignauerit d. Ludouico illas quantitates petiarum panni diuersorum colorum, certe non debebat audiri Baptista allegans istam pluralitatem assignationum factarum per ipsum dño Ludouico, quia pluralitas assignationum non præsumitur, sed cum non appareat, q̄ dictæ petiæ oblatæ fuerint vnquam consignatæ per Baptista dño Ludouico, non est probata intentio d. Ludouici, ut in d. ca. auditis. dicit Io. Andr. ¶ Nec ob. si diceretur, q̄ in instr. dictæ protestationis continetur, q̄ d. Ludouicus obtulit octo petias panni diuersorum colorum, de quibus fit mentio in instr. ser. Nicolai de Pasfachijs: quia radeo ¶ q̄ notarius rogatus de d. instr. protestationis non potest conficere instr. nisi de his, quæ uidit & audiuit tpe, quo conficiebatur contractus & instr. non. Inn. in c. fraternitatis. de hære. & no. Bal. in rub. C. de fide instr. in §. 6. col. & in l. cum precibus. C. de probat. debet enim notarius conficere instr. de eo quod tpe contractus uidit, uel audiuit a partibus, ut plenè per Io. Andr. in addit. Spe. in tit. de instr. ed. in 6. & 7. col. & in §. restat. in addit. in. c. quia non sufficit. & not. per glo. in auth. de instrum. cau. & fide. in §. si uerò moriantur. in gl. quæ incipit, aliàs p. se. & Bal. in auth. fed nouo iure. C. si cer. per. & in d. rub. C. de fide instr. circa 9. col. & in l. 2. de ferijs. fed notarius non potuit tpe instr. uidere, q̄ essent illæ petiæ panni, quæ fuerunt consignatæ per Baptista dño Ludouico, quia assignatio, quæ fuit facta per Baptista dño Ludouico, non fuit facta tpe confectiois instr. protestationis, fed longè ante, & sic ipse fer Simon tanquam tabellio ad hoc adhibitus a partibus non potuit hoc uidere. unde et dato q̄ notario in concientia sua hoc constaret. sc̄p̄ essent illæ petiæ panni, quæ fuerant consignatæ per Baptista domino Ludouico, tamen ex hoc non potuit conficere instr. ut dicit Bal. in l. i. ex cautione. in 3. q. C. de non num. pec. Nec etiam potuit hoc audire notarius aliter, quàm ab una parte. patet, quia Baptista contra ditionem autem consensit illam assignationem seu obligationem esse de illis petiæ pannorum, quæ ipse consignauerat d. D. Ludouico debent enim intelligi illa uerba instrumenti protestationis, dum dicit, de quibus in dicto instrumento fit mentio, ut illud relatiuum, de quibus, referatur in genere ad petias panni: sed non ad omnes qualitates pannorum nominatorum in instrumento, ut no. per gl. & Bart. in l. ful. de hære. instr. & in l. 3. ff. de nego. gest. & in l. domum. ff. de iniurijs. ¶ Non ob. quòd magister Iacobus conuentus in iudicio exequio confessus fuit omnia contenta in instrumento rogato per fer Nicolaum de Pasfachijs esse uera: & per ipsum magistrum Iacobum non stetit, neque stare, quo minus impleantur omnia contenta in dicto instrumento: & obtulit se per pactum contenta in dicto instrumento implere & per ipsum non stare &c. Quia respondeo, quòd magister Iacobus dixit, quòd per ipsum non stetit, nec stabat quò minus adimplerentur contenta in instrumento: & dicit uerum, quia stetit & stabat per dictum Ludouicum, quia non dederat petias panni dicto Baptista, quas dare debebat, & ipse magister Iacobus erat paratus adimplere, tamen ad hoc ut dictus Ludo. posset actualiter eum ad solutionem cogere, uel cogi facere, debet pro parte sua adimplere. l. ful. §. offerri. de act. c. mpt. l. adiles etiam. §. si. ff. de edi. edic. facit l. eedere diem.

de uer. sig. Non habet ob stare et si apparet qd si sex petiæ panni ex dictis octo petijs fuissent de illis, quas consignauerat Baptista d. Ludouico, q̄ ex quo nō adimpleuit d. Ludouicus in totum & perfectè d non dicebat reuocari per talem obligationem partis. tutor. §. Lucius. ff. de uisuris. l. 3. §. Cato. in ff. l. q̄ uia. §. si. & qd ibi no. Bar. de uerb. obl. & cū fundus. de condi. & dem. Ex quibus oibus apparet, qd dictū instr. non meretur executionem, quia non fuit adimpletū pro parte d. D. Ludouici illud quod implere tenetur. ¶ dare illas octo petias panni Baptista quas Baptista sibi consignauit, tunc si magister Iacobus emerit in ciuitate Firmi illam quantitatem, & eam conduceret Forlitiuū expensis d. Ludouici, & ibi consignaret d. Ludouico non teneret ad aliud ultra quantum est respectu olei, ut patet ex prædictis.

ADDITIONES.

- * Tradit. ¶ Nota de exceptione rei non tradit. Sequitur Dec. conf. 2. 68. col. 2. & latius, conf. 119. 1. dub. & conf. 421. col. 1. Natta.
- a ¶ Fonte. supra conf. 5. nu. 2.
- b ¶ Liquido. plenè dixi in consus. Pari. §. 1. 66.
- c ¶ Vno. la. l. Ceuurio. col. 16. de val. & p. consil. §. 5. col. 5. consil. 65. col. 2. l. 3. Alex. infra l. 2. conf. 124. nu. 6.
- * Io. An. in c. auditis. de pñcia. ¶ Hanc decisio. refert, & sequitur Alex. conf. 118. uer. alius finem. lib. 1. Natta.
- * Probatur. ¶ Pluralitas factorū non præsumitur, sed rerū sic, quia facta nunquā præsumuntur, l. in bello. §. facta. ff. de capti. Vide Decū notabili declarant. & allegant Alex. hic in d. c. in pñcia. in 9. notab. Ex pluralitate non præsumi. l. facta. conf. 42. col. 3. l. 1. & illud, quod Dec. scribit, sentit la. in l. nō hoc. col. 3. Cunde loco. Et pluralitas pñmuntur in nominibus multi ueritas, ubi agitur de demonstratiōe personæ, sicut loci, ut per Aret. conf. 10. 1. dub. 2. Et pluralitatem rerū præsumi. Alex. conf. 134. col. 2. lib. 2. Et pluraliter præsumitur, ubi facta multipliciter de facili possunt. Cor. eleganter conf. 144. col. pen. lib. 4. ubi inducit Bar. in his, qui reus. ff. de iudi. Et de hac regula ponit la. in l. bonorum. col. 3. C. de bono. pos. fecit. rab. Natta.
- d ¶ Perfectè. infra l. 1. conf. 76. col. 1. re. conf. 94. in ff. Soc. conf. 26. col. 2. l. 3. Cor. conf. 343. col. 3. l. 1. conf. 245. l. 4. Dec. conf. 452. nu. 3. Mat. Añ. deci. Neap. 22. nu. 4. ¶ Vbi unū capitulū non seruatur, non seruatur tota cōuentio. Soc. conf. 50. col. pen. l. 3. facit re. in c. debeat peccator. de regul. Et uide Alex. in l. in executione. §. ite si ita. ff. de uer. obl. ubi ponit, an pena cōmittatur, si quis deficit in solutione uno de nariis. Et add. q̄ obligatio est tradit. est indiu. dua obligatio, & solutione. l. l. pñcia. l. 1. non diuiditur. & ibi Bar. 8. opp. ff. de uer. obl. Nat. ¶ Hoc conf. duplicatum est. infra conf. 20. nolu. 6. licet Craze. conf. 59. ane nu. 2. ea ut diuersa alleget. Hiero. Zanch.

S V M M A R I V M.

- 1 Verbum, & heredibus, non restringit, sed auget.
- 2 Alienatione prohibita per contractum, non prohibetur per testamentum.
- 3 Hospitæ sine autoritate episcopi non est locus religiosus.
- 4 Ecclesia potest acquirere emphyteusim ut uendat, non ut retineat.
- 5 Emphyteus potest uenari, nel legari domino in reposito.

E P I T O M E.

HILARIUS conduxerat ad luellum perpetuum pro se suisque filijs & heredibus in 39. an. ad renouandū ab illustrissimo Marchione Aftensi, prout in instrumentis inuestituræ continetur, duas apothecas quarum vsum fructum per codicillos reliquit cuidam Paulo de Cultris & Alexandro de Fótana relicto herede diuersiuali hospitali domus Dei de Mutina, quo Hilario defuncto, domino visum est dictū hospitale non potuisset in dicto luello succedere attento tenore inuestiturarum d. Hilarij, & inuestiuit dictū Paulum & Alex. fratres, prout in inuestitura. Queritur, an iure dictū hospitale tunc fuit capax dicti luelli, & debuerit in eo dicto testatori succedere, & Alex. & Paulus in dicto usufructu legato.

CONSILIUM CXX.

Duplica. consil. 90. lib. 4. Natta.

S V R eo, quod queritur, vi fortasse dicendum non potuisse dictum luellum transire iure hereditario in dictum hospiti-

Libri Primus Consil. Alexand.

hospitale: quia expresse in inuestituris Hilarij continetur, qd si d. Hilarius vendere uoluerit distas res, seu ius suum pri mo teneatur requirere d. D. Marchionem Alienem dñm di rectum & eidem D. Marchioni teneatur vendere pro mino ri pretio qd alij persone, si uero ipse D. Marchio uel eius hz res emere noluerit: tunc liceat dicto liuelliario & suis hzredi bus vendere cuilibet alij persone emere uolenti. praterqua ulli uenerabili loco, coi, collegio, uniuersitati, maiori, sed p sona habili & sufficienti ad soluendum dictum liuellum & ip sam rem meliorando, & si aliter factum fuit, non ualeat ipso iure, imò per pactum expressum cadat a iure suo. Et ita est, qd ille, qui non pòt alienare in aliquem uenerabilem locum, dñ facere contra prohibitionem illum instituendo sibi hzre dem l. peto. s. fratre. & ibi no. l. codicillis. s. matre. ff. de leg. 2. l. si ita quis. s. ea lege. ff. de uerb. obl. & ibi plenè per Bar. & no. in l. p. s. tul. Agrippa. ff. de lega. 3. s. d. hospitale vñ esse uenerabilis locus & pius sicut ecclesia: & ppea ita subsunt epi scopo hospitalia sicut ecclesia. 8. q. 2. quidam ca. de xenodo chijs. de re. l. do. no. Arch. 4. q. 1. si ex laicis. & Bal. in l. corpha notrophos. C. de episcop. & cleri. & in auth. similiter. C. ad l. falsc. Et qd hospitale dicatur pius & uenerabilis locus, dicit expresse Spe. in tit. de infru. e. d. s. nunc uerò aliqua. uersic. & scias allegat inter cetera. s. fi. in auth. de ecclesia. ri. col. 9. Accedit etiam, qd de iure coi non vñ, qd in ecclesiam & pari rone, nec in hospitale possit fieri alienatio iuris emphyteu tici * etiam qd dñs directus recusat acquirere uelle, ut not. in c. potuit. extra de loca. in uerbo prohibetur, & no. Spec. in tit. de loca. s. nunc aliqua. uers. exhiberi. facit, quod hñ in c. 1. de alie. foud. & quod no. in d. s. ea lege. ¶ Sed pmissis nò obstantibus contrariam suam puto de iure ueriorem. mo ueor: quia dicta concessio ad liuellum perpetuum fuit facta Hilario pro se suisq; filijs & heredibus, pp que uerba ueniūt a etiam hzredes extranei. a Nam illa copula, & auger ut etiā comprehendantur hzredes, qui non sunt filij l. ea tñ adie ctio. ff. de leg. 3. & ita concludit Bar. Bald. Ange. & Imo. in l. Gallus s. etiam si parente. ff. de liberis posth. & Bal. in d. l. Gallus. s. 1. ad fi. saltem quando sumus in concessione facta non ab ecclesia, sed ab alio, de cuius concessionis natura est, qd tunc possit transire etiā ad extraneos, iuxta l. iam. C. loc. iuncto. s. emphyteusis. in auth. de non alie. per no. per Bart. in l. iurifurandi. s. si liberi. ff. de oper. liber. & ista est con clusio uera, & no. in dictis locis. & ita etiam concludit Io. de Imo. in d. l. quod dñ. in 16. col. ff. de uerb. obl. & in l. ex facto, la. 2. in 8. col. ff. de hzre. in fin. & in c. potuit. in antepen. char. de loca. & sequutus sum in d. quod dñ. Nec obstat hoc si di ceretur, qd copula, & debet copulari similia, non dissimilia, argumento l. si s. dulcia. ff. de uino, triti. & oleo lega. quia rñ detur, qd attentò qd parer recipiendo talem emphyteusim p filijs vñ stipulari & acquirere filijs non tanquam filijs, sed rā quam hzredibus, ut not. in l. si tibi. s. pactus. ff. de pact. nam vñ dicta copula posita inter dissimilia: potest etiam respon deri, qd in d. s. cui dulcia. ibi illud operatur adiectum neu traliter positum, non autem copula, ut ibi per Bart. Non ob. * etiam l. Seix. s. Caio. ff. de fund. instru. quia respondetur qd ibi qualitas adiecta uni rei uidetur repetita in alia re posita in eadem ratione propter copulam, & sed in casu nostro non fuit adiecta qualitas alicui rei, sed fuit tantū expresse p sona filiorum, nihil ergo repugnat, quominus hospitale quā uis sit hzres extraneus potuerit admitti. Non obstat dicere tur, quod ex forma conventionis non poterat alienari in ali quem uenerabilem locum, quia respondeo, quod uerba con uentionis non loquunt de alienatione in genere, sed loquun tur de uenditione pretio explicanda, ut patebit ibi, dum di cit, uendere pro minori pretio & iunctis sequentibus clau sulis, & sic per instrum. prohibetur alienatio per contractum uenditionis in aliquem locum uenerabilem, non autem alie natio in genere, sed ita est qd ubi prohibetur alienatio per contractum, non intelligit prohibita alienatio, quæ fit in ultima uoluntate iure uniuersali l. uerba gesserūt. ff. de uer bo. sign. l. milites. ff. de re mili. l. decuriones. cum ibi not. ff. de decurio. l. 1. in fin. iuncta glo. in uerbo sui. C. non lice. ha bit. mero. lib. 1. r. & firmat et clarè Io. de Imo. in l. si ita emphy. s. ea. l. ff. de uerb. obl. in pe. col. & bene facit l. fi. ff. de pzo. c. iur. lib. 10. q. postest et rñderi, qd illud, quod dñ de hospitali tate est uenerabilis locus quemadmodum ecclesia, procedit in b hospitali fundato auctoritate epi, alijs non, b per id quod hñ in c. ad hoc, cum ibi no. per doct. de relig. domi. & peca que hñ in clem. quia contingit ad fi. cum gl. in uerb. pzo. re. de relig. do. s. ibi doc. & gl. 8. 2. quidam. & Host. in for ma de regula. s. 1. uer. quid de rusticis. & Bal. in auth. ma ius porrectum. in 1. col. C. de sacro. eccl. & in l. si quis ad clinandum. C. de episc. & cler. circa pen. col. 10. de insol. cap. officij. in antepen. char. de testamentis. & Dñicus de S. Gemi. in c. 1. de resti. in integ. lib. 6. & Ang. in conf. 1. 17. cip. Anton. canonic. ubi dicit, qd ita debet intelligi id, quod Spec. no. in d. uer. qd scias. id quod hñ in d. ca. de Xenodo chijs. & sic ubi non appareat ius hospitale esse fundatum auctoritate epi, non vñ esse uenerabilis locus, quamuis eccle sia & similia loca appellentur uenerabilia loca. s. illud in an then. de monachis. ¶ Non obstat qd de iure coi non pòt fieri alienatio iuris emphyteutici per emphyteutam in ecclesia, quia respondeo primo, qd si istud hospitale non est fundatum auctoritate epi, cessat argñ per ea quæ dixi. Secundo rñdeo, qd fm qd dicit Io. Andr. in d. cap. potuit, non reperitur de iure expressum, qd in ecclesiam non possit transferri ius emphyteuticum, & tex. in l. fi. C. de iure emphy. & in d. cap. euit. dum ibi dñ, in personas prohibitas non potest alienari, intelligitur de prohibitione facta per pactum appositum in contractu emphyteutico, uel per consuetudinem, & ita etiam intelligit Imo. in d. cap. potuit. ¶ Præterea posito qd ecclesia non possit acquirere quantum ad retinendum pro se, tamen quantum ad hoc ut in ecclesiam transferatur ex rit. in fin. tionis hzreditatis, & ipsa aliter idoneo uendat, hoc non est c prohibitum, & ita de consuetudine c seruatur, qd ecclesia intra annum uendat alteri fm Spec. in tit. de loc. s. nunc uer. 7. ubi ad hoc allegat in ar. 1. 2. q. 2. longinquitate rei. cum s. & sequitur Io. Andr. & doct. in d. ca. potuit. & ibi ponit Io. de Imol. in 7. col. super gl. in uerbo prohibetur. Potest etiam responderi, quod prohibitio quæ facta est a iure quod ad ecclesiam & potentiores, * est quod ad alienationem quæ fieret per contractum, ita loquitur tex. in d. c. potuit. & in d. fi. C. de iure emphyt. & non extenditur ad alienationem quæ fieret in situendo hzredem per d. l. uerba gesserūt. cum co ordantijs supra alleg. ¶ Non obstat quod hñ in c. de gra. succed. in feud. & ideo si transiret ad ecclesiam nunquam re uerteretur ad dominum, istam rationem reddit ibi tex. p ratio cessat in casu in emphyteusi concessa pro se, filijs, & hz redibus, attentò qd comprehendit omnes hzredes etiam ex traneos in perpetuum, ut dixi in l. in annalibus. C. de leg. l. sciendum. ff. de uerb. fig. & si dicti liuelli uñs fructus relictus fuit a dicto Hilario dictis Alex. & Paulo iure legatarij in the mate præsupponitur, ualeret dictum legatum: ¶ quia habet rem in emphyteusim, seu ad liuellum perpetuum quod uidetur d est, qd emphyteusis in proposito nostro, dñt not. doct. in l. 1. C. de iure emphy. & Bar. & alij in l. fi. finita. s. si de ueti. galibus. ff. de dam. infect. potest ius suum legare. l. in conuenio nibus. & ibi Dy. ff. de uerb. sign. l. si domus. s. fi. ff. de leg. 1. rñ mat Spec. in d. s. nunc aliqua. uers. 1. 2. quem sequitur Io. Andr. & Pau. de Leaza. & alij in c. potuit. de loca. & illa et cōis opi. in emphyteusi non concessa ab ecclesia, ut etiam te net Salij in l. fi. C. de iure emphyt. nam legatū est donati. o legatum. ff. de lega. 2. Sic ergo potest tale ius donari per emphyteutam etiam in rebus irrequisito domino, * ut statim dicam, ita & legari. quod autem possit dominari, & firmat glo. Iac. But. Bald. & Salij in d. l. fi. C. de iure emphyt. & Bar. in l. r. C. de fun. patr. lib. 1. r. & Spec. & Ioan. Andr. in d. s. nunc aliqua. uersic. l. 47. Iac. de Aret. & Bald. in d. l. si domus. s. fi. de lega. 1. & ita etiam ibi tenet Ioan. de Imol. Rapha. Cuna. & Paul. de Cast. qui dicunt, quod ista est communis opin. & Bald. in l. cum uiuum. C. de fideicom. & Ioan. Andr. & alij post glo. in dicto cap. potuit. & Ioan. de Imol. in l. usufruct. ff. folu. ma trimo. est bene uerum, quod Bald. in d. l. si domus. s. fina. & in

in d.l. i. §. pe. ff. de superfic. & in l. i. patroni. in princip. ff. ad treb. & in l. in conventionibus de uer. fig. tenuit, quod solum emphyteuta conducens a fisco, seu Republica possit legare & donare sine consensu dñi: & ita fm eum loquuntur iura supra allegata. Et si d. Hilarius conduxit a camera fiscalit, tunc et fm opi. Bart. potuisset legare ut fecit, & etiã qñ non conduxisset a camera fiscali, ad huc fm opi. cõmunẽ uerum est dicere, quod talis luellarius, seu emphyteuta põt donare sine consensu dñi, quia ratio dicta. l. fin. non habet locum in legato uel donatione, quæ ut plurimum sunt pp merita. l. nec adiecit. ff. pro socio. quia ratio cessat, qñ donaretur, uel simili titulo transferetur, sed ius emphyteuticum põt legare, uel donare irrequisito dño, & si dicatur talis legatarius, uel donatarius non erit obligatus dño ad canonẽ soluendũ quod nihil promiserit, & sic contra eum non erit consultiũ do mino, quia rñdetur, qñ succederetur dño, quia poterit agere rei uendicatione contra donatariũ nisi soluat canonẽ, ut no. gl. in d. l. i. ff. & ad alia quæ in contrarium allegari possunt in hoc articulo, et plenẽ rñdent con. in locis præallegatis, ideo ulterius super eo non insistit, postquã se ita habet communis opi. a qua in iudicando non est recedendũ, ut habetur in locis vulgarib. Fortius dico, qñ ita sit, ut in puncto narratur, f. qñ Hilarius reliquerit solum usufructũ Alexandr. & Paul. uoluit no. Bal. in l. i. in prin. ff. quibus mo. ususu. amitt. quod siue per legatum, siue aliter emphyteuta uelit concedere usufructũ, possit hoc facere sine consensu domini facit quod no. Bar. in l. 3. §. ex cõtrario. ff. de acquir. poss. in ult. colum. in uer. quæro quomodo possunt plures.

ADDITIONES.

- * Iuris emphyteutici. Quilibet potens dicitur prohibitus. Rui. conf. 23. col. 1. §. l. i. Vide Alex. infra col. seq. l. a. in d. l. i. fin. §. 2. & in l. i. ita quis, §. ea lege. col. 3. ff. de uer. obl. Natta.
- * Extraneus idem sentit Alex. supra conf. 8. o. nu. 13. quod prima facie uide tur esse contra id quod sæpe consulti, ut sup. conf. 44. & quæ ibi dixi, sed nulla est contrarietas, quia quæ in d. conf. 44. adduxi, procedunt in re, quæ de fin. natura, uel pacto non transit ad extraneos heredes, ut seu dum, emphyteusis ecclesiastica, uel qñ emphyteusis aut quilibet concessio priuati limitatur ad certas gñationes, uel personas, quia tunc uer bum heredibus non facit extensionẽ ad extraneos, quia hoc effec uel cõ traria, uel contra tenorẽ pacti, ideo facit restrictionem, ut requira tur utraque qualitas. Secus quando neque natura, neque tenor pacti im pediat transire ad quoscũq. heredes, ut hic in eo, qui accipit ad luell. l. idem puto expressẽ in emphyteusim ad certum tps, quia tunc uer bum heredibus, cũ copula additũ, nec aliter restrictum, ut infra lib. 2. conf. 56. col. 1. auct. & facit, qñ concessio non est restricta ad filios, sed ad quoscũque heredes non aliter prohibitos transat pro tpe suo, uel et perpetuũ, si non est limitata ad certum tps. & in dubio quoties dicitur pro se, filijs & heredibus, filij non sunt uocati in filij præcisẽ, sed inquantũ psumptiue futuri heredes, & sic quicunq. heredes ueniũt, & sic i dubio uerbũ, & hñdibus, nõ restrictio, sed ampliatio, qñ no. Adde Alex. l. Gallus, §. & si parẽ de li. & posth. & Sal. l. 2. q. 20. C. d. i. emph. ¶ Non obiectam l. Seiz. §. Cato. ff. de fin. instrũ. Vide l. a. l. 3. §. filius, ff. de lib. & posth. col. 2. Natta.
- * Alias non idem. Anch. conf. 129. Pau. conf. 167. lib. 1. Rom. conf. 476. Cur. iunior conf. 20. in prin. l. conf. 28. lib. 1. March. Pacus in tract. de manda. aposto. par. 5. fo. 45. Guid. Pap. dicit. Delph. 187. * Vide quomodo hospitale equiparetur ecclesiæ, insinuat per Felin. in c. de quarta, col. 2. & seq. de pñscr. Natta.
- * Consuetudine, plenẽ dixi in consue. Paris. §. 22. q. 1. §. 4. nu. 57. cum sequen.
- * Et potentiores. J. Adde tamen, qñ alienatio potest fieri in aquẽ potẽtẽ, ex eo qñ ponit Pau. de Cast. in l. 1. C. ne lic. potẽt. & Bal. & Salic. in l. 2. C. eo. iur. Natta.
- * Non obid, quod habetur ibi, c. 1. de grad. succ. in seu. J. Quia ibi loquitur de fin. de fin. natura non transit ad extraneos heredes iuxta, c. 1. de succ. fen. & c. 1. de gra. succ. in seu. Natta.
- * J. Nostrum. Sed in alijs differunt, ut dixi in consue. Paris. de cen. ¶ Irrequisito domino. J. Communis opinio, de qua per l. a. in l. 6. nu. 54. C. de iure emphy. Natta.
- * Donari. Sed non traditũ scripti in cõsu. Par. §. 5. in prin. ut erret Alex. hic in l. pñsupponendo contrarium, nisi inquantũ cum se refert ad consue tudines quibus communis uigore temperatur.
- * Vñ usufructum. J. De emphyteuta consistente vñ usufructum, uide late l. a. conf. 13. lib. 4. ubi ponit quid de alia seruiente. Picam. in §. Titia. q. 38. l. a. in l. 3. §. ex cõtrario. col. 17. ff. de acq. poss. & in l. fin. nu. 12. G.

de iure emphy. & Bald. in d. l. i. sequitur Rui. conf. 120. lib. 1. & conf. 150. nu. 14. lib. 3. Natta.
¶ Hoc conf. duplicatum est, infra conf. 90. uol. 4. Hiero. Zach.

S V M M A R I V M.

- 1 Substitutio compendiosa continet uulgarem.
- 2 Libelli conclusio attenditur. nu. 10.
- 3 Libellus debet sustineri etiam improprando.
- 4 Vis clausula, petens institui ministrari. nu. 11.
- 5 Index ex officio ad commodum miser abiliu personarum procedere debet.
- 6 Agens ex causa intestati, non obtinet ex causa testati, nec agens ex dominio obtinet ex quasi dominio.
- 7 Agens commodati si probat depositum, non obtinet. nu. 13.
- 8 Coniunctus & uicinus presumitur habere notitiam mortis, non testamenti.
- 9 Hereditas patrui non adita transmittitur per ignorantem.
- 12 Qualitas adiecta in libello, quid si non probetur.
- 14 Pupillus non est miserabilis, nisi sit pauper.

CONSILIVM CXXI.

VIso processu causæ inter Morasum infantem ac filiũ & hñdem q. Benedicẽ alterius q. Morasi agentẽ & magistros Jac. & Ant. de Richobono ex altera fe defendentes. Circa primum principale questionem, san flantib. narratis in libello, in quo dñ. q. Bonifacius decessit superfluit. d. magi stro Iacobo, & Ant. eius fratribus & d. Benedicto eius nepo te ex fratre præmortuo, & q. d. magistro Iacobo, & Ant. & Benedicto delata fuit ab intestato hereditas d. Bonifacij, & q. præfati Antonius Iacobus, & Benedictus scientes dic. Bonifa. mortuum & hñditatem ipsius esse delatam eam adi uerunt, & q. d. Jac. & Ant. dictam hereditatem occupauerit absque eo, q. tertiam partem tangentem d. Benedicto ei assignauerint, quare petitur d. Iacobum & Ant. condemnari ad restituendũ dicto infanti hereditatem & eius bona q. tum est pro tertia parte, ut latius in dicto libello continetur, possit obtinere d. infans, attento q. reperitur, q. hereditas d. Bonifacij est in cã testati, non aut intestati pp qñ sub stionem compendiosam factam per d. Bonifacium suis heredi bus in uniuerso instituitis, & euenit casus vulgaris substiti nis, q. illi instituti non potuerint esse heredes, quo casu fm communem opi. oñũ q. comprehenditur in d. compendiosa substito vulgaris, ut per Guil. de Cu. Cy. & alios in l. precib. C. de impu. & alij. substiti. & Barto. & oēs in l. Centurio. ff. de vulg. & pup. & Bar. in l. quando la vlt. de acq. her. & in consi. 57. inci. Anacelus nu. 2. Canonistæ. in c. Raynutius, de testa mentis Et vñ prima consideratione dicendum, q. non obst. q. in libello sit narratum, q. hñditas Bonifacij fuit delata ab intestato, tñ si in ueritate eidem delata extitit ex testã, ha beat agens obtinere, attento q. conclusio libelli deat attẽ di, ut no. Inn. in c. super literis, de refr. & c. cum sit gñale, de fo. comp. & Bar. in l. Aurelius, §. Stich. per illum tex. ff. de lib. leg. & l. non det. & ibi Bal. post Bar. ff. de do. no. Bal. in l. domum de rei uend. in l. edita. in l. 6. col. in repe. Paduana. C. eden. in l. 2. C. de peti. hære. cum si. Vnde cum in concessione non sit defectus, sed facta sit apta cõclusio in petitiõ ne hñditatis pro tertia parte, iuxta l. 2. cum seq. cum ibi no. p. Bar. ff. de peti. hære. & Bar. in l. 1. in prin. ff. de edendo, & in l. ex diuerso. §. 1. de rei uend. & no. doc. in c. 2. de libel. obla. det. obtinere, ad idem facit tex. in c. si de iudi. & quod ibi no. Ant. de But. in c. no. ubi colligit ex illo tex. q. narratio proprietatis in libello nõ ampliatur uires libelli, ut petitoriũ deductum uideatur, q. libellus attenditur penes medium concludendi, ut et hñ in c. ex parte. B. de fo. comp. & ibi no. Ant. de Bu. in §. no. cõ concordatis allegatis, & ibi per eũ, & in c. examinata. de iudi. Pro hoc et facit q. et et substantia ri * det. libellus, et si oporteat uerba improprare. l. si quis intentione. ff. de iud. l. 1. cum ibi no. per Bar. C. de vñsi. l. i. si olei cum ibi no. per Barto. C. de loca. & in l. insulam. C. de

Liber Primus Consil. Alexand.

prescriptis uerbis. & Bar. in l. scire debemus, ad fi. prin. & l. inter stipulantes. §. si. ff. de uerb. obl. Spec. in tit. de offi. oim. iudi. §. serui. uerf. in suis quous. cum sequen. Præterea, qñ li bellus pñt comprehendere duas vias, unā competentem, alteram incompetentem, adhuc procederet libellus super cōpetenti, per id qñ hñ in c. ad dissoluendum. de desponsa. impube. & Ant. de But. in d. c. examinata iuxta medium, & dicit ibi Inno. ad fi. qñ cūcunq; libellus, seu petitio tolerabilis sit, admitti debet, ut et no. Bal. in l. 2. in 4. col. C. quia accusa sit, admitti debet, ut et no. Bal. in l. 2. in 4. col. C. de edic. di. ui Adria. tollen. & l. ordinarij. penul. col. C. de rei uendi. & Bar. in l. sciant. C. de his q ex pub. rō. lib. 10. cū sim. sed hñ oī est conclusio dictæ petitionis, quia comprehendit gñaliter oē ius actoris, ergo procedere dēt, & non debet restringi p specialem narrationem præcedentem. ¶ Alio fundamento vñ hoc et sustentari, l. pñ illam clausulam generalē appositam in fine libelli, §. petens iusticiam ministri fieri super pramissis & quolibet prmissorum, quo casu sufficit, qñ fm qualitatem eorum, quæ probata sunt, possit fieri scñia pro actore, ut vide tur uelle Inno. & Bal. in c. 2. de ordi. cogn. & facit, quod not. Io. de Imo. in c. si cautio. uerf. si. de fide instrum. ergo satis est, qñ scñia ex probationibus possit adaptari ad aliam partē libelli, in qua narratum est, qñ rei conuenti indebitē possident dictam partem hereditatis, & hoc et fuitragari vñ alia clausula posita in libello, lñon se attingens ad probandum non necessaria, pp qñ satis est probare illam partem narratam in libello, quæ sufficiunt ad victoriam, ut no. Bar. in l. di. uis. si. de re iudi. & l. circa. ff. de procu. & Io. de Imo. in l. si cū nulla. ff. de re iud. Confirmatur per id, quod no. Spec. in tit. de sen. prolatio. §. qualiter. uerf. quod si lis. dum querit, quid si lis contestata est in actione depositi, & actor non probat de deposito, sed de commodato. Vltimo pro hoc facit, quia hæc causa dñt esse pupilli, & sic miserabilis personā l. 1. C. qñ impera. inter pub. & vidu. ¶ & iudex in officio suo potest ad commodum miserabilium personarum procedere, ut no. Io. And. in c. solita. de resti. spolia. & Io. And. & Ant. de But. in c. ad nostram. c. 2. de iureiur. probatur in l. mulierem. & ibi no. Cy. C. si manci. ita uenire profiti. & Bar. in l. 3. in hoc autem. in 4. oppo. de dam. infect. & in l. si uacantia. C. de bon. uacant. lib. 10. & no. doc. in c. bonæ. c. 1. de postula. præla. Sed pramissis non obstantibus in casu nō puto de iure contrarium esse uerū, quod probatur maxime ex infrascriptis. Causa intestati est contraria cā testati, unde una præsupponit aliam cessare, quia tanquam repugnantes adinuicem stare non possunt. l. antequam. C. communia de success. l. 1. & l. quadiu possunt. de acq. hered. ¶ Sed ita est, qñ in libello, in quo quis deduxit unum ius, nunquam vñ deduxisse aliud in contrarium, unde etiam si probauerit de iure contrario non obtinet. Hoc probatur: nam uidemus, qñ dñum & quasi dñum in persona unius sunt contraria, quia Titium esse dominum præsupponit, qñ dñum non sit apud alium: sed apud Titium tantum. Sed Titium esse quasi dominum præsupponit dominum esse apud alium, ut no. in c. Abbate. san. in glo. in uerbo dñij. uel quasi. de re iud. lib. 6. & in glossa in l. 1. in uerbo a non dñō. ff. de pup. Et tñ si actor in libello & deduxerit, se esse dñm, postea probauit se esse quasi dñm, i. emisse a non domino bona fide non p obtinebit, ut no. Bar. in l. 1. ff. de act. & obl. circa 7. col. in uer. quarto quid si aliquis proponat directum, & probat de utili & c. l. si mater. s. eandem. ff. de excep. rei iud. & ibi no. per glo. & per no. in l. si minor. s. si seruus. ff. de euic. & idem tenet Ant. de But. in c. examinata, circa antepe. col. Et tñ clarum est, qñ rei uen. quæ datur dñō, dummodò sit narratum qñ fundus petitus ad me spectat iure dñij: satis est, qñ in conclusione ego petam reum condemnari ad restituendum fundum, quamuis specificē nō petam me declarari dñm, uel satis est, qñ in condōne libelli petam mihi iusticiam fieri super dñm, ut no. Spec. in tit. de cā pos. & proprie. §. notandū. uerf. alie sunt reales, & Bar. in lex di. uerf. §. si. ff. de rei uend. & can. in c. 2. de libel. obl. & sic dicta conclusio per se considerata est apta comprehendere etiam restitutionem, quæ fieret actori ex causa quasi dominij, & est illa

eadem, quæ sufficit in libello, in quo esset deductum quasi dñum & publiciana, ut no. Spec. in tit. de cā pos. & proprie. nunc dicendum iuxta prin. ergo apparet, qñ conclusio gñalis nunquam referat ad causam contrariam & repugnantem illi causæ, qñ est spāliter narrata. Cū ergo sit spāliter deducta & narrata cā intestati, non potest dici, qñ conclusio gñalis intelligit referri ad causam illi repugnantem & contrariam, & non esse putandum libellamentum uoluisse in eodem libello seipsum corrigere & contrariari. lñon ad ea. ff. de condi. & dem. & eo ipso qñ libellans narrat & deducit cām intestati, vñ excludere & dicere se nolle uenire ex cā testati tanquam contraria, & ecōtra, ut probat in l. si. cū gl. in uerbo cupiens. C. de codi. ¶ Confirmat, quia alias sequeretur, qñ libellans & agens in suo libello posset deducere contraria & repugnantia & sibi ipsi contrariari, quod est falsum. l. 1. C. de fur. l. 1. C. si seruus extero. c. sollicitudinem. de app. ¶ Insuper comprobatur, qñ non possit obtinere dictus agens, quia agēs ex una cā deducta in libello uel petitione, si probat de alia, non pñt obtinere. l. habebat. in prin. ff. de infortiora. no. Inn. in c. ex parte abbatis. de priui. & in c. 1. de litis contest. & Bar. in l. 1. in prin. ff. de eden. bene facit l. is ad quē. ff. de acq. hered. maxime iunctis ibi no. per Mod. & pñcipue per Pau. de Ca. ibi. Nā ibi uult, qñ ad hoc ut qs possit adire hñditatē, debet scire ex qua cā sibi delata est hñditas, & sic an ex testā, an ab intestato, & si adiij: tanquā ex testā, cum in ueritate sibi hæreditas tñ esset delata ab intestato, non ualeat additio, unde refert ibi Pau. de Cast. qñ si egi contra te ex cā comodati, tñ non probauim commodatū, sed depositum, non possum obtinere, postquā non egi ex cā illa, ita et si egi ad hereditatē, tanquā illa fuerit mihi delata ab intestato, posito qñ in ueritate esset mihi p parte ex testā delata, nō possum obtinere. ¶ Fortificatur pñdicta, quia in libello dr, qñ dicta hæreditas Bonifacij fuit delata ab intestato d. Iac. Ant. & Benedic. & qñ ipsi scientes d. Bonifacium esse mortuum, & dictam hereditatem esse eisdem delatam, ut supra eam adiuuerunt, & sic est narratum, qñ eam adiuuerunt ab intestato, ergo non pñt dici, qñ Benedic. uis legitime adiuerit, quia donec est locus causæ testati cessat cā intestati, ut dixi supra, & in pñposito erat & est locus causæ intestati pp dictam substitutionem compendiosam comprehendentem uulgarem, ut dictū est, & si d. Benedic. uis uoluisse esse hares pro parte sua ex testā, pro tio sua, si qua ei defererebāt, accreuisset dictis Iacobo & Ant. qui sunt uocati ex testā, & qui uoluit esse hares des ex testā. Iqui plures. ff. de uilg. & pup. l. 1. C. qñ non peten. par. Plus dico, qñ et si uideretur aliquo modo deducta cā testati in libello, ut uult dicere agens, licet uerē de iure putem probandum esse impossibile sustinere, tñ non posset adhuc agens obtinere, quia ad hoc ut dici possit d. Benedic. fuisse herede pro tertia parte ex testamento, illā adiuuise, oportere, probare, qñ d. Benedic. uis sciuit d. Bonifacium decessisse testatū, & qñ sciuit, qñ ex cā testati sibi delata erat hñditas, ut no. glo. l. illud. in glo. si. ff. si pars heredi. pe. & gl. in l. is pñt. ff. de acq. her. per d. l. si is ad quē. & declarat Bart. Sed non est probatum, qñ Benedic. uis sciuit d. Bonifacium decessisse testatū, & euenisse condōnem substitutionis prædictæ, ergo non est probatum, qñ sciuit sibi delatā esse hereditatem ex testamento, qñ nec præsumitur coniunctis scire, quomodo cōm. etus suus fecerit testamentum suū, ut probatur in l. quoniam forem. & ibi ponderat Bal. C. de iure delib. & idem est de mente Barto. in d. l. is pñt. uer. nunc uideamus qualiter illa scientia probatur. C. iun. f. d. uer. 2. dicit glo. & Bar. in l. q duos. ff. de rebus dubijs. uer. qñ dixi, ut oportet & c. ubi qñ tractatur de modo probandi, qñ hares sciuit testatore esse mortuū, dicit, quod sufficit pbari, quod hares erat uicinus uel coniunctus, iuxta l. octau. ff. unde cogn. & l. si ita. in fine. ff. de fun. instru. l. de tutela. ff. de in integ. restitutio. Sed quod tractatur de modo probandi, quod hares sciuit fieri sibi delatā esse hereditatē ex testamento, tradit alios modos diuersos a prædictis, & nedum quod dici possit esse probatum, quod Benedic. uis legitime adiuerit ex testamento sibi esse delatam ex testamento, imō est narratū in libello totū oppositum.

stam, q. sciat eam sibi esse delatam ab intestato, & ita illam adiut: ergo additio non ualuit. d.l. si is ad quem. Fortius est vñ, q. dato, q. apparere posset, q. d. Benedictus sciuisset sibi delatam esse dictā hereditatē ab intestato: tñ non est probatū, q. ipse aduerit, & licet sint super hoc examinari aliqui testes, tñ de hoc non attestat, nisi magister Iacobus, & Bonifacius, & ser Mēgus ab armis, qui oēs sunt singulares in dictis suis, vt ex dictis corū clarē patet, ergo non probant. calicēt cām, de proba. c. bonā. de ele. ¶ Nec ob. si dicat, q. in libello aliquo est narratū disunctionē, s. vel saltē q. ipse Benedictus ius adeundi dictā hereditatem trāsmisit ad dictū infantem eius filium casu, quo ipse Benedictus nō adiuisset, vel de additione constare non posset: † quia rēdo, q. si d. Benedictus non adiuuit, non trāsmisit hereditatem patri sui non aditam vel ad dictū infantem: quia ita est regl, ut nō in d.l. qm̄ fororem. C. de iur. delib. & l. 1. s. in nouissimo. C. de cadu. toll. Et non pōt dici, q. imō trāsmiserit ex iure deliberandi intra annum, iuxta l. cum antiquioribus. C. de iure delib. quia oportebat probare, q. d. Benedictus qñ decessit, sciebat sibi esse delatam dictā hereditatem ex testō: ut d. l. cum antiquioribus. & declarat Bar. in d.l. qui in uer. superius allegato. Item oportebat probari, q. decessit intra annum a die, quo sibi delata fuit, cum enim dictum tps anni sit fundamētum intentionis dicti infantis uolentis contra regulam d. s. in nouissimo, venire ad hereditatem nō aditam, debuit de dicto tpe probare. l. eum actū. cū ibi nō. ff. de neg. gest. & l. matrem. C. de prob. & in cle. si cum ibi nō. de resc. Fortius uoluit Bal. in l. potuit. in pen. col. C. de iure delib. q. si dictus infans adiret, quatenus non appareret patrem suū non adiuisset, asserendo se non posse probare de adit. hereditatis facta per patrem suum, non ualere talis aditio, in quo tñ, si an dictus infans posset adire illo modo & sub illa conditione, scilicet quatenus appareret patrem suum non adiuisset, non infuso: quia non est necesse per prædictā, & quia p̄ eius non trāsmisit ad eum, & quia ex isto capite testati non est actū, ut supra dixi. ¶ Ex præmissis multiplex apparet r̄sio ad allegata in contrarium: tñ specialiter r̄sido dico, q. non obf. dum dr̄, q. non debebat attendi narratio, sed conclusio: quia dico, q. hoc est uerum, sed q. conclusio debeat interpretari, q. continet contradictionem & repugnantia cum aliquis ex narratis, hoc nemo dicit, imō Bar. & alij uolunt contrarium, ut probauit supra, dum allegauit notata Bar. in d.l. 1. ff. de act. & obl. cum alijs supra alleg. Sed ita esset in casu nro per d. l. quamdiu pōt & declarauit supra. ¶ Et eodem modo r̄ndetur ad id, quod h̄r in c. si de iud. cum concor. Nam ē qñ ago rei uindicationē, & deduco pro medio concludendi, q. reus detinet indebite, & denegat mihi restituere quemadmodum deducit in publiciana, ut nō. Spec. in tit. de cā poss. & propr. in locis supra allegatis, cum concor. supradictis, & tñ qñ in libello narraui me esse dominum fundi, & quod Titius detinet illum, quare petijt eū condemnari ad restituendum, & probo de quasi dominio seu in publiciana. ¶ Per hęc est etiam r̄sio ad illud, quod dr̄, uerba libelli impropriari posse, quia fateor, quando saltem ex larga sua propria significatione possunt illud comportare, aliās fecus, ut not. Spec. in d. s. de serui. uer. quid si libellus & c. patet ex nō. per Bar. in d.l. 1. ff. de act. & obl. ubi patet, quod non debet fieri interpretatio libelli, ut continet conclusiōe contrarium eius, quod narratum est. Nam tunc non esset deferuire intentioni libellantis, imō repugnare intentioni, ita est in casu nostro, quia intentio agentis fuit habere hereditatem ab intestato, non debemus interpretationem facere, q. eam consequat ex testamento, cuius cōtrarium uult libellus suus, & ista sunt repugnantia & ualde diuersa, aliud est enim consequi hereditatem ex testamento, quo casu debentur legata & alia onera iuncta in testamento, aliud est, quando successio est in cā testati. ¶ Non ob. quod quando libellus comprehendit duas uias, unam competentem, & alteram incompetentem procederet libellus super competenti, quia respondeo, quod in casu nostro non comprehendit nisi unam uiam, scilicet ab intestato, quoniam nō intelligitur comprehendere aliam si-

bi repugnantem & contrariam, s. ex testō, nec etiam comprehendere posset, per ea quæ superius deduxi. Non obf. illud, quod dixi de clausula, peto iustitiam ministrari * super præmissis & quolibet præmissorū, t̄quo casu sufficit, q. fm̄ qualitatem eorum, quæ probata sunt, posset ferri snia, per not. p. Inn. in ca. 2. de ordi. cog. quia rēdo q. Inno. ibi loquitur, qñ nulla specialis cā fuerat ducta & narrata in libello, sed fuerat gñaliter conceptus libellus cum clausula, peto super præmissis iustitiam ministrari, quo casu libellus procedit parte non opponente, l. si. C. de anna. excep. & ferretur snia fm̄ q. apparebit probatum, s. fecus si fuisset oppositum, quia talis libellus generalis cum illa clausula, peto iustitiam ministrari, non procederet, fm̄ Inn. ibi, & Spe. in tit. de libel. concep. in s. iam nunc uidendum uer. item talis iustitia & c. cū uer. seq. & no. Bal. in præalle. l. edita. 14. col. & Ang. in l. 1. in prin. cir. ca prin. penul. col. ff. de eden. & in d. l. si. C. de anna. excep. & in l. 2. s. circa ff. de doli excep. & istud est ēt, quod in effectu dicit Bar. & alij doc. in præalle. c. 2. Vnde in casu nro, quia in dicto libello erant oīa clarē specificata, s. quia actor agebat ex eo, quia dicebat se esse heredem pro tertia parte ab intestato Bonifacij mediāte persona d. Benedicti, ideo admissus fuit d. libellus, sed ubi non fuisset specificata cā, attēto q. fuit oppositum de gñalitate non fuit admissus libellus, prout de iure admitti non debet, ut dictum fuit, & præsumitur q. iudex fecisset illud, quod de iure facere debebat. l. 2. C. de offi. ciui. iudi. c. in p̄ria. de renun. Præterea, ut dicunt doc. in d. c. & præsertim in d. c. Abbate. in prin. ult. car. dicta clausula, peto iustitiam & c. non refertur ad ea, quæ non sunt narrata, & sed in libello non est narratum, q. actor sit heres ex testamento, sed solum est narratum, q. heres est ab intestato, & q. ab intestato est delata sibi hereditas, per quod vñ renunciare causæ testati ratione contrarietatis, ut probat in d. l. si. cum glo. in uerbo cupientes. C. de codi. ergo non pōt dici, q. illa clausula refertur ad cām testati. Et q. dicta clausula non refertur * ad cām testati repugnantem illi causæ specificatæ, deciditur ēt manifestē per ea, quæ elegāter not. Bal. in l. 2. C. de proba. ubi dixit, t̄p̄ licet qñ accusatus quis est, q. p̄cussit cum sanguine effusione, & postea simpliciter probatur de percussione, & non de illa qualitate, s. cum sanguinis effusione, debeat accusatus absolui, ut ibi latet per cū post antiquos, tñ dicit, q. fecus esset, ubi procederetur p̄ uia inquisitionis, si in inquisitione est adiecta illa clausula consuetā, super quib. oībus & singulis & c. quia cōdēneretur de simplici percussione probata. Quod uictimum dicit esse uerum, nisi qualitas adiecta & non probata remaneret factum simplex a naturali esse. Exemplū ponit, si in inquisitione dicatur, q. commisit tale delictum de nocte, & probatur de delicto commissio de die, qualitas nō oīs aduersatur qualitati diei, unde impossibile est, q. idem actus momentaneus sit factus de nocte & de die, & idem in diuersitate loci, unde tunc non pōt sequi cōdemnatio, quia ipse idem libellus inquisitionis esset sibi contrarius pp̄ incompatibilitatem, ita dicit ibi Bal. & idem no. Bal. in d. l. edita. in repe. Perusina in 2. col. in uer. sed quid si statutum dicit, q. pro homicidio & c. Et per hoc non obf. id quod no. Io. de Imo. in d. c. si cautio. in penul. col. quia ibi illa clausula referebatur ad id, quod narratum erat, s. ad cām depositi, ut ipse dicit, sed in casu nro non est facta narratio de causa testati, sed de causa illi contraria, s. de causa intestati. Præterea Io. de Imo. in d. c. si cautio, loquitur, quādo adiecta fuit alia clausula, quæ non est adiecta in præsentī libello, s. quando in fine libelli fuit dictum, & prædicta narrata proponit * omni meliori modo, quo fieri potest, libiūgens postea illam clausulā, petens in prædictis & quolibet prædictorum iustitiam ministrari, nam magna est uirtus illius primæ clausulæ, s. & prædicta petit omni meliori modo & c. ut no. An. de But. in d. c. examinata. circa medium de iusti. & iur. cap. litera. de dilatio. & Bal. in l. uinum. in 7. colum. ff. si cert. petat. & Io. de Imo. in l. remota potest in 4. col. de leg. 1. & Paul. de Cast. in conf. 245. Nec ob. illa alia clausula, scilicet non astringens se ad probandum non necessaria, quia respondeo, quod est necessarium

Librer Primus Confil. Alexand.

ADDITIONES.

probat cam, ex qua delata est hrditas sibi: quia nisi appareret, quod his sciuerit, ex qua ca erat sibi delata hrditas, & q ex illa ca aduerit, non pot obtinere tanq hares, ut no. in d. l. i. s. pot. & dixi supra, cum ergo deduxit cam, ex qua d. l. delata erat hrditas, s. ab intestato, & cam deducendo uideatur negasse cam testaci, & illam exclusisse. d. l. f. c. de codi. & l. 2. C. de fur. sequitur, q necessarium fuit, talem cam probare, & per consequens quo ad hoc nil operatur illa clausula, non astringens, sed. fed operari posset quo ad ea, q non essent necesse probari, ut loquuntur allegata in cotrarium. imo plus vr, q non solum erit necesse probari cam, ex qua delata erat hrditas, sed et fuerit necesse cam narrare in petitione saltem quantum ad hoc: quia si non narrasset, non potuisset, petente & opponente & reo cogi hoc exprimere. ut firmat Spe. in ti. de actore. s. i. uer. item q se dicit hrdem, & sequitur ibi Balad. si idem tenet Hof. Io. And. & Ant. de Bu. in c. 2. de libel. obla. & Guil. de Suzan. Ledita. C. de eden. & Nic. de Mat. & Bal. in l. 2. in 2. col. de succed. edi. referetes ita et tenere Mar. de Fano, per d. l. 2. de succed. & per l. legiti mam. ff. de peti. hare. & per l. f. c. de codici. & Bal. in l. i. is ad quem. ff. de acq. har. & ita procedit, quod no. Barto. in l. i. defensor. s. illud, per illum text. ff. de inter. acti. unde qa reus uideatur expressam in libello cam, ex qua dicebat actor sibi fuisse delatam hrditatem, sex ca intestati, non oportuit insista

re, q exprimeretur. Non obliuid, quod no. Spe. in ti. de senten. prola. s. qualiter. uerf. sed quid si lis contestata est super actione depositi, & actor non probat de deposito, sed de commodato, an debeat obtinere. Primob arguit q sic, ultimob arguit contrarium per d. c. Abbate sanes. sed ad hoc. Et sic vr tenere, q non possit obtinere actor, q ultima opin. in dubio intelligit approbata. l. l. ona fides. & ibi Bart. ff. de positi. l. i. si idem cum eo. s. f. ff. de iurif. com. iudi. & ibi no. Gl. in l. qui f. l. ium. s. Sabini. ff. ad treb. & per Bal. in l. i. mater. C. de statu defun. per illum tex. & no. Bal. in auth. ex test. C. de col. la. hoc expresse firmat Antonius de But. in d. c. examinata, in penul. col. & Io. de Imo. ibi referentes ita et tenere Ioan. And. in addi. Spe. in ti. de act. & pet. s. sequitur. super uerbo, in hoc quoque, nisi qn reus confiteretur se esse oino debitor et commodato ut ibi per eum, & ita et tenet Pau. de Calin. l. i. si ad quem. de acq. hare. ut superius retuli. Item non ob. q pro miserabilibus personis iudex pot ex officio supplere illud qd pars petere non pot, ut probatur in l. ita damnum. iun. gl. i. C. de procur. & ex notatis per glo. in l. filius fa. s. ueterani. in uerbo ptermiffum. ff. de procur. & in l. non solum. s. q. q. & ibi Barto. no. ff. de iniurijs. fed pars non posset rone contrarietatis: ut d. l. i. C. de fur. & dictum fuit supra, p hoc, qa subrogatum sapit naturam eius, in cuius locum subrogat, ut in iurib. vulgarib. § Secundo rñdo. q pupillus, uel orphanus tunc enumeratur inter miserabiles personas, qn est pauper, & non aliter, ita notabiliter decidit D. Car. Florentinus, & Io. de Imo. in c. significantib. de offic. delegat. sicut in uidua per id, quod legitur & no. in d. c. significantibus. & licet ipsi non dicant, hoc uoluit in terminis Spec. in tit. de instr. ed. s. nunc uero aliqua. uerf. & cas. l. 2. & io ab solute uiduæ & pupilli non enumerantur inter miserabiles personas, ut patet in rubrica, qn impera. inter pupi. & uel miserabiles & c. nam dictio uel, ponitur inter diuersa. l. hęc uerba ille. ff. de uerb. figu. sed non apparet desumam & probatum de paupertate infans prædicti, ergo cessat argumentum. Tertiob respondeo, & ita responso hic sufficiens ad omnia argumenta adducta in cotrarium, quod hic est alius defensus non suppletus a iudice, nec ab actore, s. q oporteat probari, q Benedictus sciuerit sibi fuisse delatam hrditatem Bonificij ex testamento: & sic q sciuerit testamentum esse confirmatum, & quod sciuerat in persona sua uenisse cõditionem substitutionis, & quod ex eo capite aduerit hrditatem: ut si probauit, & per hoc non expedit aggregi aliam dubitationem, an in dicta substitutione comprehenderat tatum Jacobus & Antonius fratres Bonificij, an uero etiam comprehenderat Benedictus filius fratris: ut eodẽ tempore concurrere potuerit cum patris. Alexand.

- a Suffentari. Alexan. l. si cui nulla. de re iud. l. i. de officio assessor. Bellan. deci. 73. Si cessionarius Socii. quous. ff. de reb. dub. Cor. conf. 283. col. 3. li. 3. conf. 8. li. i. f. al. fed & si possessor. § item si iurauero de iur. conf. 1. 12. in filib. 4. Cur. iunior. li. qus intentione. nu. s. ff. de iudi. mini uel q. col. 8.
- b Non Bellame. d. deci. 733. Pet. de Ferris. in lib. ad i. c. reuerf. c. 1. mini uel q. col. 8.
- c Ministri. § clausula. peto ius, & iusticiam ministri. appofita. l. i. inceptus propter sui generalitatem, & obfcuritatem, fuppleri poffit probatis, alias fecus. l. in l. i. ff. de offi. affel. Natta.
- c Narrata. Soc. conf. 139. col. 1. 199. conf. 255. li. 3. Corn. conf. 46. col. 1. conf. 20. li. 3. Mari. Socie. i. nu. 87. cum se deli. obl. Alexan. conf. 1. 1. col. 1. li. s. adde deci. Tholo. 233. * No. q hęc clausula non refertur ad ea, quæ non sunt narrata. Sequitur Decan. l. petens 3. no. de pac. et iudi. q libellus ineptus non fuppletur exprobat, in qbus apparet de causa. l. a. l. in l. i. ff. de offi. affel. Natta.
- d Non refertur. Quod dicit clausula non eperetur, vt intelligatur aliquod esse concludum, q repugnans fit, uel cotrarium fpecificè petitis, non Alex. conf. 96. col. 3. lib. 5. per dicta Baldin. d. l. 2. C. de probat. Natta.
- e Proponit. De illa clausula, fuper quibus omnibus, & fingulis, in de l. do. Roma. conf. 1. 10. inci. qualis collo. lationis. Et Cornet. conf. 199. Vifa demoftratione. lib. 2. Natta.
- f Decidit Do. Card. sequitur l. a. in l. Titiz. textore. col. 4. ff. de i. § Sed Dec. aliter fertur in c. æterum. col. 8. de iudi. Bulg. et non tenet dictum in l. i. ff. fol. matrim. ubi Alex. i. c. dicit, qd et hęc et cõtra illa ultra prædictis facit. tex. in l. cum h. s. nihil. ff. de transact. ubi aliter sunt præiudicata, etiam q relinquatur diuisi, quia actus illud tenet, quid sit alimentum, non cum relinquatur, datur alimentum per substantiationem. Nec dicatur, quod possit fieri pauper, quia dicitur iura præsumit. l. si defunctus. C. ab int. uel. l. cura. s. de iheric. et commun. & non. Similiter dos dicitur (a pia) cum s. s. si in uerf. ff. de uel. inde. & tñ non est differentia, an diuiti, uel pauperi dos detur, ita ppositio non diuiti uidetur, sed conditio uidetur, & pupillaris ætate fupici debent quæ solent cõter opprimi. Similiter uidemus, q legatum ad refectorem uel est fauorabile adeo, q in eo incertum ad uer. l. quidam. ff. de leg. 2. Sicut nec in legato alimentorum. l. si autem. ff. de annu. leg. & tñ prædicia ibi possidentes tenentur ad refectorem, iuxta l. ad instructiones. C. de sacro. eccl. & fac. tex. in l. si lous. ff. quemadmodum. fer. amita. hęc n. subtilia, q collegi ex dictis p. in l. i. l. c. in annis. C. de pac. col. 2. & 3. & illa opi. tenet Alb. de Roila. 2. parte l. i. t. uo. 1. 12. Sed quidua dines non fit miserabilis Alex. conf. 126. col. 2. lib. 4. Et q uidua non pauper habeat privilegium, tenet Bald. conf. 449. incip. Quæritur, utrum uiduæ lib. 5. Neui. 2. in Silua ruper Pau. de Ca. requiritur paupertas in r. C. quado impe. in pr. & uidet. § Col. penul. & ante uer. non oblat illa alia, sequitur Ruin. conf. 1. si al. fuol. primu. Vide impu. Alex. conf. 96. col. 1. uerf. l. 2. uol. 5. Dec. conf. 61. post nu. 2. Rip. post Bal. in s. Nihil commune. in f. Alciar. conf. 1. Machel. patroc. 29. Natta. in l. 188. r. 5. & omino Crauet. conf. 198. nero fuo. num. 217. cum præced. Hiero. Zanc.

EPITOME.

ETIAM impuberi tutore carenti potest dari cura tor ad litem. h. d.

CONSILIVM CXXXII.

VIDETUR prima facie dicendum curatorem ad litem dicitur puella constitui non posse quia hoc reperitur in l. cialiter prouisum tñ in casu quo tutor pupilli uel litem mouere pupillo, uel contrariet. l. i. & per totu. C. de in litem dan. tut. l. qui hēt. s. si pupillus. ff. de tute. inf. de aucto. tut. s. si. ergo in contrarium eff. ius commune. l. ius singulare. l. qd uero. ff. de l. c. constitutus. de reg. lib. 6. c. si. & pro hoc v. i. tex. ff. de aucto. tut. l. curatore. in f. ubi tex. uult q litem moueri possit dari curator: tñ ea, quæ iuris solemnitate desiderant, non poterit impubes cū autoritate curatoris expedire: sed opus est, q ad illa expedienda constituitur tutor, cuius autoritate expeditur. Vñ Bar. in l. curator. ff. de tut. & cum da. ab his declarando. d. l. curatorem, dixit, q ipse ar. tratur, q ois actus, pro quo pupillus obligaretur, uel aliter ret. ut est adire hereditatem, per quā additione obligaretur. l. more. ff. de acq. har. l. apud Iul. s. ff. ex quibus cau. in p. l. eatur. sit actus desideras illa iuris solemnitate. Ex quo infert Bar. in d. l. cura. q illa curator non possit esse in iudicio, uel qn datur ad litem, quas habuitur eff. tutor cū pupillo suo, uel pupillus cū tutore fuo ut d. s. pupillus. poterit ergo f. Bar. solū talis curator ad ministrare & seruare bona & nec colligere fructus & similia q sunt facti: nō autē q iuris sunt, & sic ut esse decisū i specie p Bar. q talis curator nō possit esse i iudicio.

¶ Tertiob

¶ Tercio pro hoc bene facit l. eum in una. n. s. tutor. fm magis eodem intelletum. ff. de app. & quod no. per gl. & doc. in l. potuit. C. de iure delib. & in l. cum quidam. C. de adm. tut. ubi patet, qd curator datus pupillo tutore carenti non potest adire hereditate delatorum pupillo, & sic non potest quasi contrahere, d. lapud Iulianum. in fi. ergo no dēt esse in iudicio, in quibus quod contrahit. ff. de eate. s. qui interrogatus. ff. de interog. actio. l. 4. s. idem scribit de peculio. ¶ Quarto, ubi pot hē locum remedium ordinarium, cessat extraordinarium. l. in causa. la. 2. in prin. ff. de mino. l. in provinciali. s. 1. de ope. no. nunci. qui bona. s. de illo. ff. de dam. infec. ergo non pot ēt inuito pupillo dari tutor iure ordinario. l. illud. cum l. seq. ff. de tut. & cur. da. ab his. l. 2. ff. de tutor. ergo cessare dēt extraordi. prout in curatore dando. l. omnimodo. ff. de tutor. & cur. da. ab his. in ver. quia cura. nō pot dari nisi petenti & consentienti. l. mutus. s. his qui. ff. de proc. & in d. s. si pupillus. uerf. & sciendum. sed impubes annorum nouem caret consensu. l. pupi. ff. de acq. her. l. diem proferre. s. oia. ff. de arbit. l. 1. C. de fal. mo. ergo &c. ¶ Sed premixis non obf. puto contrariā snām * de iure probabiliorem ex infra scriptis. & primò per l. curatorem. & quod ibi per gl. & l. curat. ff. de tut. & cur. da. ab his. ¶ t. quia iura indistincte permittunt impuberi curatorem dari posse, & hoc uerū, ēt si tutore careat, ut ibi in gl. & idem uoluit gl. in fi. de cura. s. pen. in uer. curatoris. ¶ Secundo pro hoc tex. in l. curatore. de autho. tuto. hoc ibi in specie decidit Bar. uolens talem curatorem facere posse in iudicio & extra oia quæ pnt fieri tutorem, sed ea q̄ debentur per pupillū tutore auctore expedire, illa fieri non pnt per talem curatorem, hoc est quod uoluit ille text. fm q̄ Bar. ibidem ponit in additione hereditatis, in qua nō sufficit solus tutor sine pupillo. l. potuit. C. de iure delib. l. pupi. ff. de acq. her. ita exemplificat gl. in d. l. curatore. sed ita est, qd solus curator sine pupillo iudicium suscipere pot, ut l. 1. s. sufficit. & ibi glo. & doc. ff. de adm. tut. l. 3. C. de procur. no. per Inn. in c. accedens. in fi. de procu. ergo Barin terminis decidit q̄nōm nostram in d. l. curatore. iuncta declaratione predicta, hoc etiā est de mente gl. in d. l. curatore. de autho. tuto. dum intelligit illā in curatore dato ad litem, & procedit illa lex sue pupillus habeat tutorem, siue non, ut ibi not. ergo si non habet tutorem, intelligit de necessitate ad litem, quā cū alio habiturus sit. ¶ Tercio pro hoc est gl. in l. qui habet. s. si in uer. talem. ff. de tut. ubi gl. iuncto tex. presupponit dari posse curatōrē ad litem extat cā iam inter pupillum & tutorem, q̄ inter pupillum & alium, idem sentit ibi gl. sequens, idē fuit de mente glo. in l. ait p̄tor. s. permittit. in ver. petendo. ff. de mino. referendo gl. ad tex. prout ipsamet gl. referre vř. & ab opi. gl. in iudicando minimē recedendū est, ut no. fac. But. in l. 1. in fi. C. qui pro sua iuris. l. 1. in 1. op. pos. C. de act. & obl. & Bal. in l. 1. ff. de vulg. & pup. & in l. fin. C. de p̄na iudi. cum fi. ¶ Quarto pro hoc allego text. in l. 1. in s. si procurator impuberi. ff. de eo qui pro tut. cum decif. Bal. ibi dicentis illum tex. esse ualde menti tenendum, & ad ea que no. in d. l. cur. & in d. l. curatore. nam dicit Bal. non esse dubium, qd ad lites impubes pot hē curatorem, ut d. l. q̄ habet, sed ad negotia & contractus erat dubium, & hoc dicit Bar. & dicit, qd hoc non est aliibi. & sic uult ibi Bald. qd ad iudicia & contractus pot dari curator impuberi, & sic cōtra id, quod sentit Bar. in l. curator. ff. de tuto. & cur. da. ab his. ¶ Quinto probat rōne infallibili, vt mihi vř. nam negari nō pot, qd pupillo litem habituro cum tutore pot dari curator: vt in iuribus supra allegatis, ergo patet, qd cum esset in iudicio, non est de illis actibus requiritibus iuris solemnitate, sequeretur, qd pupillo litem habituro cum tutore suo nō posset dari curator ad litem, sed ad alium actum specialem seu ad aliam litē esse dandus tutor, qui dari debet ad illos actus speciales, qui dictam iuris solemnitate desiderant. d. l. cum in una. s. tutor. nisi ad additionē hereditatis, quia est de actibus requiritibus illam iuris solemnitate, de qua loquitur tex. in d. l. curatore. & ibi non datur impuberi tutor, Nec illud obstat, si diceretur, esse uerum, quādo impuberes hēt curatorem & non tutorem, nam tunc dari potest tutor ad

adeundam hereditatem, dico idē iuris esse in pupillo habente tutorem ēt g̃nalem, quia si cum eo expedire non pot hē hereditatis additionem, ut quia tutor pregtendit hēritatem illā ad se pertinere, nam dabitur alius tutor specialis ad illum actum additionis hereditatis, ut est tex. fm ultimam lecturā gl. in l. fi. C. de in lit. dan. tut. ergo eodem mō si assumemus iudicia pro pupillo litigante cum tutore esset de actibus requiritibus dictam iuris solemnitate, cum tutor, qui sit litem habiturus cum pupillo, non sit idoneus pro sumēda de sententia in eadem lite, debuisset dari alius curator, bene facit l. impuberi. ff. de tut. & cur. da. ab his. & q̄ no. Bart. in l. fi. hēritas. & in l. si nemo. ff. de testa. tut. & in d. l. cū in una. s. tutor. in fi. & Bal. in l. certarum. ff. de test. mi. ergo patet, qd suscipere iudicium non est de his, qd curatori impuberi interduntur. Sexto, hoc in terminis decidit Bal. in c. 1. de mili. vasa. qui contu. est in pen. col. tibi aperte affirmat, ad lites, quas habiturus est cum creditoribus impuberis, ipsi maiori infanti dari posse curatōrē, licet ēt si infans esset, dubiū est, de quo ibi disputat Bal. & idē sentit Spe. in tit. de curatore. s. ut at. circa prin. Septimò pro hoc est tex. in fi. de cura. s. 1. ibi dū dicit. curator. n. & ad certā dari pot, & in l. uniuersis. C. qd dari tut. possit. & in l. si ad species. cū ibi not. ff. rem pup. fal. fore. accedit gl. in l. si. snautē. ff. de iur. iuncto text. C. de bon. q̄ liber. in uer. hēritatem, qd Bal. dicit ibi esse elegantē ad hoc, uidelicet qd peti p̄t curator singl. ad vnam litem & ad unā rem singl., & loquitur tex. ille cum gl. in quocunque maiore infante. facit. necnon. & in l. sequen. ff. de tuto. & curato. da. ab his. Octauo pro hoc vř tex. in c. fin. de iudi. in 6. ubi minori 14. annis non habenti tut. sibi sibi inferatur, vel ipse alijs litem mouerit, datur indistincte curator ad litem non habita distinctionem an sit cum tutore, uel cum alio, hoc ibi ēt expressē decidit Arch. & Io. And. in nouella. ubi grunt ¶ quid si pupillus hēat cām cum tutore, & rident, qd siue pupillus agat contra tutorem, siue cōueniatur ab eo, dabitur pupillo curatore a iudice, sed pupillo tñ petente allegant d. l. qui hēt. s. si pupillus. & s. denique. si uero pupillus agat contra alium, cogitur pupillus obligare curatōrē & nominare illum uel illū, & sibi dabitur curator ad litē, d. l. qui hēt. s. item Casus. & ibi no. & isto casu parificat puberi, qui inuito datur curator ad litem, inuito de cura. s. inuito. & l. 1. C. qui pe. tu. & ita referent Arc. & Io. And. in pale. c. fi. & c. eis transeunt ibi cōiter scribentes. Nec obf. si diceret qd in iudicio, c. si loquitur in spiritualibus, quia rideo, qd non per hoc fequitur, qd sit ibi indultum hoc specialiter in spiritualibus, ut ex p̄dictis clare liquet. Ad allegata in contrarium rideo, primò non obstat, qd sit speciale, qd pupillus sit litem habiturus cum tutore, ergo in contrarium est ius cōe, nam utrobique est eadem rō, ut ex pluribus probatum existit. Sed nō ob. d. l. curatore. de autho. tuto. quia rīssio patet ex his, quę supra dixi in 2. & 3. ar. huius vlt. partis, quia ille tex. in fi. intelligitur de his, qd expediri non possunt per tuto. sine pupillo, ut est in additione hēritatis, sed asumptio iudicij pot per solum tutorem, uel curatōrē assumi, uel loquitur ille text. in curatore simpli, aut g̃nalter dato, secus si ad certam litem, quia hoc fieri pot, & in iudicio talis curator adesse poterit, ut ibi in gl. & probant iura, rōnes & authorities supra allegata, & eodem mō rideo ad no. per Bar. in d. l. curator. alias. n. aut Bar. esset sibi contrarius inspectis his quę ipse no. in l. curatore, aut male locutus esset Bar. in d. l. curator. & cōtra rationes authorities superius allegatas. Tertio non ob. l. cum in una. s. tutor. de appella. quia respondeo, ut dixi in 2. ar. ultimæ par. l. q̄ ibi in actū, qui requirit iuris solemnitate, i. quonon potest expediri per illum administratorem. Quarto non obf. qd cessare debet extraordinariū remediū, quia negatur, quod datur curatorem impuberi tutore carenti sit remediū extraordinarium, adeo quod cessare deat, ubi potest dari tutor, ut probatur in dicta l. curator. cum gloss. in d. l. curator. & in p̄zalle. l. cum in una. s. tutor. de apell. cum fi. Vltimò non obf. quod curator nisi consentienti non detur, & pupillus caret consensu &c. quia respondeo quod scilicet infanti p̄hibetur iudex dare curatōrē, sed pupillo

Liber Primus Consil. Alexand.

lo qui excessit infantiam dari potest, si impubes petat ideo cogitur petere & eligere d. l. qui habet, s. item Calsius, & ibi no. Host. in d. c. h. ex quibus firma datur conclusio, quod dicto impuberi curator ad lites constitui poterit.

ADDITIONES.

- * Sententiam. ¶ Nota, q. pupillo habenti tutorem pō nihilominus dari curatorem ad litem. Vide tñ quod scribit Alex. in l. contra pupillum. ff. de re iud. ubi sentit, q. si pupillus tutor caret, citari dēt agnari ad defendendum. Et ibi, uide, quid si pupillus sit infans quā posuit ci pōuideri de curatore, qui non datur non petenti. De quo uide Math. dec. 262. Et uide eundē dec. 256, ubi tenet curatorem ad litem habenti tutorem dari posse, præsertim ubi tutor citatus non exhibet solemniam, & ponit ibi præctiam. Cautela est optima, ut pronuncietur, tutorem habere legitimam personam. Spe. in ti. de excep. s. nunc in d. c. h. consil. uerf. in summa. Capol. caut. 17. Bar. in l. licet. col. pe. C. de procu. dum allegat text. in l. 1. s. idem Pomponius. ff. quod cum sal. tuto. ubi uide facit uerū tutorem, qui fallus est, ponit lacē Fely. in c. super hieris. col. 20. post But. ibi, de re iud. Et idē dicit Bar. in l. 2. col. 5. uerf. 3. quāro. ff. de appell. per tex. in d. s. idē Pomponius. Contra idē qd. Alex. hic consiluit, uide Are. in s. c. tutor. in f. de act. in materia tutelæ, ubi uult, q. tutor nō possit esse in iudicio, nec uult dari curatorem ad litem, nisi litigetur cū tutore. Ideo subdit ibi, q. quando pupillus caret tutore, necesse est, ut pro nideatur sibi de tutore, alias non possit obligari in iudicio, nec extra. Are. in l. qui testis. col. pen. ff. de test. uult, q. pupillo consilui possit curatorem ad litem ex iusta cā, ubi necesse est, uel uile est pupillo, q. tutor non agat. Et hoc consilii Alex. et inter consilia Fel. in l. 17. & ibi, uide consil. And. Si pro eadē parte. Et dicit Imo. in l. si finita. s. non aut. in f. ff. de dam. infect. q. nō sufficit citari propinquos ad suscipiendā tutelā, uel curā, nisi et citetur adulus ad uidentū fili curatorem dari. Nara, ¶ In hac eadem causā consiluit Barba. inter consil. Fel. conf. 16. ubi postea sequitur hæc subscriptio. Hiero. Zanchi.

S Y M M A R I U M.

- 1 Vocatio per uerba filios, et specialis, per uerba liberos, generalis.
- 2 Maior natu atien litem tempore mortis uel exstanti conditionis.
- 3 Sententia lata cum iustitio, nocet substituto.
- 4 Scriptura testamenti sine data non ualeat etiam inter liberos.
- 5 Testes n. si uiderint scribi non probant scripturam esse alicuius.
- 6 Venire potest quilibet contra factum suum nullum.
- 7 Sententia est nulla, si se refert ad probationes actorum, in quibus nihil est probatum.
- 8 Approbati uinum potest sine alio in capitulis separatis.
- 9 Verbam diuidantur, an trahatur ad institutionem.
- 10 Clausula codicillaris operatur etiam superuenientibus liberis de quibus in genere fuit cogitatum.
- 11 Impensa cedunt solo, nec compensantur cū fructibus ab eo qui erat dominus.

CONSILIU M CXXIII.

D I S C U S S I S hæcitationibus, de quib. in themate. Vñ prima consideratione dicendū Bertonum uolentem uirtute ultimæ uoluntatis Bartholomæi admitti ad uillā Sardonii esse de iure d. Ioanni pferendum hoc n. satis apertē cōstare vñ ex uerbis ultime uoluntatis Bartholomæi disponētis, q. d. uillam Sardonii hñet Ambrosius, & ordine successiuo, q. sic mortuo Ambrosio intelligatū uocari reliqui. l. Galus. s. quidam rectē, cum ibi no. per gl. & doc. ff. de libe. & pōsthu. per id quod legitur & notatur in hecodicillis. s. in situ. & in l. peto. s. fratre. ff. de leg. 2. & l. si. C. de uerb. sign. cū ergo a mortuo Ambrosio maior filius fuerit Bertonus et ante mortem Ambrosij: ergo Bertonus et ille, qui intelligitur uocatus, & cum d. Bartholomæus testor uocari uoluerit filium maiorem Ambrosij & quemcunq; maiorem natu inter liberos suos vñ uoluisse præferri Bertonum filium Ambrosij oibus nepotibus Ambrosij: tñ quā uocatio facta per nomen filiorum dī specialis: ista uerō per nomen liberorum * dicitur generalis, ut l. Titius. in prin. cum ibi no. per gl. & doc. ff. de libe. & pōsthu. l. qd si nepotes. ff. de testa. ru. merito uocatus per nomen speciei debet præferri alijs uocatis sub noie generis. l. cū ista. s. in fideicommissio. cū ibi no. per Bar. & alios. ff. de leg. 2. Hoc et arguit præsumptio mens testantis ex ordine charitatis & affectionis. preall. s. qdam rectē, cum ibi no. Hoc etiam comprobāt illa uerba, maior natu, quia quadam

uerba important proprietatē in ipsa origine nascendi. c. l. seph. de uerb. sign. & legit & no. 7. q. 1. q. periculosum. sed ista est, q. mortuo Ambrosio inter eius liberos nullus reperitur 2 est maior natu ipso Bertonio: ipse pferendus est. ¶ In uñ dīci posse, q. Philippus ius suū primogenituræ transmittit in Ioannē ad effectū consequendi hoc particulare legatū, seu fideicommissum. Tum quia uerba testis repugnant, quā innuunt q. attendi debeat, quia si maior natu mortuo Ambrosio, vñ maxime colligit ex illa clā testis, in qua dī, & si Ambro decesserit, antequā d. Ambrosius & post eū maior natu ex liberis suis masculis ex legitimo matrimonio procreatus totū habeat, quicquid suprà dictū & c. nā qualitas iuncturæ uobō dēt intelligi sñm tps uerbū. in d. c. l. s. si extraneus. ff. de noxal. lex factio. l. si quis aut. ff. ad Treb. l. 2. ff. de auro & arg. leg. Sed ista qualitas maior natu, inuenit uerbo habere ergo tpe quo liberi Ambrosij hñe debent dicta bona, debent attendi quos sit maior natu, constat aut, q. illud tps est post mortē Ambrosij: ut patet ex illis uerbis post eū & c. Tum et quia de iure tale ius primogenituræ ubi agit de successione bonorū hereditatis alicuius, non vñ q. transmittat ad posterorū primogenitum, ut probari vñ in auth. de hære. ab intitu. s. ex his. iunctio. s. i. eo. tit. & in l. si. C. de legi. tuto. iuncta l. tenen. ff. de tut. ubi licet deferat legitimā tutelā sicut legima hæreditas, & per consequens nepos assumat locū patris, tñ istud et uerū, si nepos esset maior 2 s. fin aut minor nam assumeret locū patris. ita hic, ubi requirebat, quem esse primogenitū & maiore natu nepos, ut pronepos, id est posteror non assumeret locū patris. Sic et uidemus, quod nunquam de nepote indicat prout de filio, qñ filius uocabat cum aliqua qualitate, quæ non erat in nepote. l. si. C. de natu. lib. ita not. Bar. ff. de uerb. sig. in l. liberorum. & Ant. de But. in c. de baptismo. & per Bal. in d. l. q. quis. C. ad l. Jul. maie. & in reperi. in suis. ff. de lib. & posthu. ad si. Bene facit l. non solū. s. si post. ff. de ritu nupt. quāuis ergo Philippus, ut primogenitum esset uocatus, tñ quia illa eadē qualitas primogenituræ, quæ erat in Philippo, non eadē nec esse pōt in Ioanne, merito uñ subintrabit Ioannes locum Philippi, propterea iura oia q. dñt, q. filius subintrat gradum patris, loquunt, q. trahatur q. nepos excludat patrūm pro parte, tñ non a toto, ut in Athen. cessante. C. de legi. hære. & in tit. de hære. quæ ab intita. s. cum filius. in c. r. de gradi. succed. in feu. cum si. Sed in casu nūc si Ioannes subintraret locum Philippi, excluderet in totū patrūm a d. uilla. Bene faciunt quod no. doc. in arijs locis in uulgata qōne de rege Roberto & Rege Vagariæ, & maxime illud, quod dicit d. Bal. in l. 3. C. de ius & legit. & Cy. & Bal. in l. si uia matre. per illum tex. C. de bono p. lib. & Bal. in l. tutela. s. r. de leg. tut. in antepen. col. cum uocatur dñam, an nepos præferatur primogenito ex dispositione statutoris, an ex dispositione statuti, quam dñam vñ de complecti. Io. And. in addi. Spec. in tit. de feu. in rubr. & no. Modet. in cap. grandi. de suppl. negl. præla. in 6. ¶ Nec uideri posse impugnari illam ultimam uoluntatem Bar. maxime iunctis sententijs & arbitramento cum ipso uel eius curatore latis, quia data etiam quod d. testamentum Bar. non uoluerit, aut non probaretur, tamen postquam ad instantiam curatoris d. Ambrosij est pronunciatum dictam scripturam testamenti esse ueram & legitimam & ultimam uoluntatem dicti Bart. & illam esse probatam tam per scripturam, quam per alias probationes, & d. Ambrosius esse hæredem ex dicto testamento, non posset nunc d. Ambrosius si uiuere quod ad excludendos aliquos petentes aliquid ab eo uirtute dicti testamenti allegare dictam sententiam, uel sententias fuisse iniustas & iniquas * text. et in l. si seruus plurium. s. si & legat. i. & non reperitur alibi secundum Dyn. & alios ibi & no. gl. in l. stipulatio ista. s. i. & ibi etiam doc. ff. de uerb. oblig. sicut ergo non posset Ambrosius impugnare dictas sententias, ita nec debet hoc posse dñe Ioannes eius hæres. L. cū a matre. C. de rei uend. l. si creditoribus. C. de seruo pig. da. ma. cum uulgariis. Pro hoc facit, quod not. Inn. in c. in no. s. tra. in glo. magna. de proc. & Ant. de But. in c. causam. de s. qui fil. sint legi. dum uolunt, q. sententia lata contra Titum

et scio super testib, vel aliquo instrumento facit ius cōtra d.
Titium volentem agere contra alios ex illo testib, vel in hōro,
super quo fuit exclusus per suam latā cū alio, posthumus,
super quo his ff. de inoff. testa. ergo d. inia lata cū d. Ambrosio
s. q. s. ex his ff. de inoff. testa. ergo d. inia lata cū d. Ambrosio
dē sibi & pariter heredi suo. I. lo. nocere quo ad quemcum-
que alium super validitate vel invaliditate d. testamēt. q. Be-
ne facit illud, quod dicimus, videlicet q. ad finem quē fertur
hāc herede primo loco instituto non est necesse vocari sub-
stitutum, si nondū casus substitutionis euenit, & sententia la-
ta cū hāc herede primo loco instituto non est necesse vocari sub-
stitutum, ut no. Bar. & alij in l. in diem. ff. de aqua
plu. ar. per l. i. s. pen. ff. de ven. in p. d. l. filius s. diui. in fi. &
ibi no. Ang. & lo. de Imo. ff. de leg. i. pro quo ēt rex. in l. i. pa-
troni. s. si m. vnam leg. ff. ad treb. & bonus tex. in l. ex cōtra
cū. ff. de re iudi. & lo. de Imo. ff. de leg. i. de ver. obli. ergo suffi-
ciat alias finis super cā testamētij fuisse latas cū hāc heredi-
bus primo loco vocatis, ad hoc ut effectū fortiantur et quo ad subiti-
tutos. Alia rōne ēt non v. lo. possit petere & consequi totam
villam, vel castrum Sardoni ex testō Ambrosij: q. illud testa-
mentum v. nullū, cū in eo non fuerint instituti, vel ex hāc rō-
ne oēs nepotes ex d. Philippo, qui nepotes uiuō Ambrosio p.
mortē Philippi ceperunt tenere primum locum, ergo testm
redditum est nullum, ut l. posthumum. ff. de inu. rup. & ir-
ri. testa. l. Gallus. s. nunc de leg. ff. de lib. & posthu. Sed p. m. s.
f. s. non obli. contrariā finem de iure pbabiliorē esse puto, in-
delicet d. lo. ex testō Ambrosij admitterēdū esse ex substitu-
tione facta Philippo: q. cum decesserit Philippus viuēte re-
statore. i. Ambrosio hēt locum substitutio vulgaris ex eo capi-
tā: q. Philippus non potuit esse hares. Lab. obs. s. cum qui-
dā ff. de leg. i. vnica. s. in i. & s. p. c. de adu. toll. l. cum p.
ponas. C. de hāc. in l. i. nec. n. obliat ultima voluntas Bart.
q. nō fuit valida et inter liberos, nec legitime p. lata: q. scri-
ptura illa caret indictmente, anno, mense & die, & sic non pro-
bat, ut in auth. qd sine, in verbo tps. C. de test. & ibi do. maxi-
mē Bal. Ang. & Sal. & no. Ang. in corpore, unde illa auth. su-
mitur, & illa auth. est ultimū ius disponens & trāciens de
tali materia, ut patet in corpore, unde in eo casu non est at-
tendenda dispositio. l. fi. C. si. a. rei. nec auth. ibi postē, nec l.
hac consulti. s. ma. sed solum tex. in d. a. d. q. siue. q. loq. in
casu nōr. est ultima. p. uisio. Et sic nō hēt obliat, si dicere,
q. imō attēto q. testes deposuerit, q. ille Bar. prestatu fuit,
illā esse suā ultimā voluntatē, & sic ex quo pbat p. indicia q.
illa scriptura erat suā vltima voluntas, sufficere debeat, p. d.
l. fi. cū gl. ar. c. q. r. deo, q. illa lex, q. quatenus loquitur in ul-
tima voluntate, de qua apparebat scriptura, fuit postea deter-
minata & limitata p. auth. postā sup. d. l. fi. uidelicet, q. illa
scriptura siue fuerit facta manu patris siue manu cuiuscūq.
dēt hē subcriptionē patris, uel filiorū, inter quos facta est,
ut patet in s. & qd sēpe, in auth. de trien. & semi. qd sub-
scriptionē non hēt d. scriptura. postea fuit inducū p. auth.
de test. imp. s. i. vñ sumpta est auth. qd sine, q. si tota scri-
ptura est manu testatoris, non regit alia subcriptio, dūmo
do contineat tps & alia de qbus ibi. Vnde cū d. scriptura ne
que habeat diē seu tps non pōt sustineri, q. non v. esse suffi-
cienter probatū p. testes, q. illa scriptura fuerit manu Bar. p.
dictū q. Quia in casibus, in qbus regitur p. bari p. testes, q.
scriptura fuerit scripta manu alius, ut requiritur in casu no-
stro, ut no. gl. in d. auth. de testa. imperfe. s. fin. in verbo diui-
sione, & doc. maximē Bal. in d. auth. q. siue tūc est necesse, q.
tales testes deponant se fuisse p. sēntes ibi, q. illi scripsit,
b. & uidisse illum scribere, ut in auth. de inu. cau. & s. si q.
igitur & clarē dicit hoc lac. But. in auth. & si contra d. uer-
sus fi. C. de fide instr. & Bar. i. l. scripturas. C. q. po. i. pig. hab.
& Bal. i. auth. sed nouo iure. circa i. col. C. si cer. per. & Ant. d.
But. i. c. circa 3. col. de fide instr. & doc. maximē moderni i. l.
ex hac scriptura. ff. de dona. & in l. ad mōdē. ff. de iureiur. sed
testes nō deponūt huiusmodi, sed solum deponūt, q. cognosce-
bāt illā esse scripturā manu Bar. ex aliis scripturis suis, ut in
p. sēto cōtinet, ergo ibi pbat. Nec ad hoc obli. dicere, q. imō
nō ē necesse, q. testes p. sēntes illā fuisse scriptā manu Bar. de-
ponāt se uidisse eā illā scribere, cū i. tali ultima voluntate nō

sint necessarij testes, ut no. p. gl. & doc. i. auth. de testa. impfe.
s. j. & p. doc. i. d. auth. qd sine. q. ar. deo, q. nō sūt necessarij; re-
stes. i. qui sunt testes ad illū acum tang ad vltimā voluntate-
tem, nā non est necesse, q. testōr corā eis dixerit, illud esse
suum testm, uel q. nominauerit coram eis hēc em, & similia,
q. requiruntur in testamentis, in quib. oportet testes adesse,
ut l. hac consulti. s. ma. in prin. & l. i. l. i. c. m. s. de testa. hē-
des palā. in prin. fi. de testa. Sed h. i. oportet testes adesse, q.
viderunt ipsum scribere illā scripturam, ut sciāt deponere,
illā esse scripturā, q. viderunt testōr scribere, si neget, cā
esse scriptam manu testōris, ut per gl. in d. auth. de testa. im-
perfe. s. h. in verbo diuisione, i. iuris no. p. Bar. in d. l. scri-
pturas. cū concor. sup. allegatis. Nec p. d. i. obslat, si dice-
ret, q. nos sumus in testō nuncupatio: q. testōr corā duobus
testibus dixit, illā esse suā voluntatē, sed tex. in auth. qd
sine. loquit tū in testō in scriptura, fm opi. gl. & multorum
quia rōdū q. ex eo testato simplr dixerit, illā esse suam vlti-
mā voluntatem, non deprehendit, illud non esse testm in scri-
ptis, ut patet in d. l. hac consulti. s. ma. in prin. ibi, dum tū te-
stib. p. sēntes testōr suum testm dixerit esse c. s. Possit & alia
rōne infringi d. ultima voluntas, si teneremus opi. Sal. in d. l.
hac consulti. s. ma. ex imperfe. s. h. in d. auth. q. siue vbi
voluit, q. si p. scripsit suum testm, in quo filios instituit hē-
des, & legata reliquit, & testm in capla repositū, & non fe-
cit legi, q. tale testm d. imperfe. nēdum rōne solemnitate-
tis, sed et rōne voluntatis, & p. ea non valeat et inter li-
beros, tū q. Sal. hēt cōtradictōres, i. iō in hoc non facio tū d. nō.
Non obli. finā latē in factorem dicti testis, quia r. n. q. si d. fi. a.
a iudicib. suis late sunt nullā, ut infra probabo, petuisset d. Am-
brosius & consequenter p. lo. eius his allegare nullitatem d.
finā et pro eo latā, quia regit p. mittitur cuiusq. uenire
contra acū iudicialē nullum et de consensu suo gl. uel m. s.
2. cū ibi no. C. si aduer. rem iudi. Et regit p. quis uenire cō-
tra contractū et a seipso gestū, si actus ille ipso iure est nul-
lus. l. quemadmodum. C. de agri. & censu. l. m. i. iuber. us. s. la-
rē. C. de sacro. eccl. si q. s. p. s. ytorum. de reb. eccl. non
alien. no. in l. q. mod. alie. i. i. c. et p. prin. & no. gl. & doc.
maximē Bal. in l. i. in glo. magna. C. de lib. cā. & not. doc. in l.
post mortē. ff. de dona. & no. in c. nos. de elec. & in c. diuer-
sis fallacijs. de cler. conu. Nec obli. si seruus plurimū, s. r.
ff. de leg. i. q. ibi finā fuit iniquum at fuit nulla. Quod at
d. finā fuerit nulla probatur, primō q. prima finā lata die
quarto Augusti fuerit nulla, patet: q. in eo p. nunciāt, testm
Bar. & ipsam scripturā testi esse uerū & uerā, legitimū & le-
gitimā, testm & ultimā voluntatem d. Bar. esse probatum &
probatā tā per scripturā ipsius testi scriptā manu ipsius Bar.
q. per alias p. bationes & legitimas cōiecturas & indicia, de
quib. apparet in processu superinde confectō & c. & constat,
q. in ueritate ipsa scriptura testi producta non probat, q.
hoc nō hēt diē, ac et constat, q. testes non pbat illā ultimā
voluntatē, nec illā esse scriptā manu d. Bar. ut supra. Et Ergo
incidimus in illā difficultatē, qua q. r. i. iudex finā dixit,
q. p. A. & B. testes probatū est, Titium debere ut apparet in
actis, iō condēno, an finā ualeat c. q. ex actis apparet, testes
non pbatē. In qua Inn. uariū in c. q. finā cōtra. de probatio.
ad fi. & in c. cū Bertoldus. in gl. in verbo concessimus. de re
iud. & per Bar. & Bal. & alios in l. i. C. de erro. calc. & Bal.
in l. i. C. de re iudi. & in l. prolatā. in i. col. C. de sent. & Ant. de
But. in c. ab excoicatio. de refr. & lo. de Imo. in l. diuis. ff. de re
iud. & D. Abb. in c. inter ceteras. de re iud. & i. alijs locis
statim allegandis. Tū quō ad propōsitum nām uera & magis
cōis confectō esse v. q. iudex expresse hēt relationem ad
acta, & ex actis, ad q. h. relatio, apparet de errore iudicis in
finā, talis finā sit nulla, q. sicut error expressus i. finā reddē
eā ipso iure nullā. l. i. expressim. ff. de appell. l. i. C. q. p. no. c.
non est. i. c. de re iud. i. et dēt reddi nulla, si error dēt rehē
dāt ex actis, ad q. iudex in finā expresse hēt relationem ad
acta, q. p. inde est, ac si error esset expressus in finā, ar. l. i. ait p. r.
s. i. ff. de re iud. & l. penul. C. de sen. q. finē certa quāti. & in
stitutio talis. ff. de cōdi. in l. i. & ita expresse firmat Bar. in d.
l. i. C. de erro. calc. cū quo ibi trāsit Raph. Fulgo. & ita tenet

Lib. I. Consil. Alex.

R. Ant.

Liber Primus Consil. Alexand.

Ant. de But. in d.c. ab exheredato. in 2. ear. de refer. & Ant. de But. & D. Abb. in d.c. qm cōtra. & ibi sentit Host. de pba. & Io. de Imo. in l. ex diversio. s. si iudicio. ff. sol. mat. & in l. q. Romanus. s. duo fratres. in 10. col. ff. de uerb. obl. & Io. de Imo. & Romanus. in l. si is ad que. ff. de acq. hare. Et Io. de Imo. in c. in pñtia de renun. ubi declarat & saluat uerba Ant. de But. ibi pñtia distinctione. s. aut expresse se reulit ad acta. & tūc nō ualeat p. tex. in d.c. cū Bertoldus. de re in. ibi hoc tenet Inn. aut se reulit expresse ad acta. & tūc secus q. iudex fortasse ex alio fuit mortuus. qd' nō apparet in actis & ita et tenet D. Abb. in cāter cāteris. de re iu. & est de mente dñorum de Rota. conclus. 365. inci. Item dubitatur. utrum auditor & c. Ergo bene apparet. dictā primā sniam esse nullā p. expresse erroris. quo casu et nō pōt dici. q. potuerit ualidari p. aliquē consensum. aut approbationē per eū. adeo q. ualeat in uim sniā. nec et in alio mō. nec tunc hēt locū. id quod hī in l. 2. cōia utrius. q. p. dictū errorē. ut singl' no. Bal. in l. error. in ult. col. C. de iur. & fac. ign. & in l. 1. C. de iurid. om. iud. Idem dico de secunda declaratione facta die 1. mensis Septēbris. quia iudex in effectu declarat. q. illud testis & eius scriptura habet uim & robur publici testis. & fm firmitate. tenorem. modū & formā primā sniā & c. cum ista snia referat ad primā. error qui erat in prima cōfesse in ista. & red dicit nulla. l. 1. post prin. ff. qu. fen. sine appell. rescin. & not. Bar. in d. l. 1. C. de erro. cal. cum concord. supra alleg. ¶ Non ob. et arbitramētū homologatū a partibus. cuius occasione Ambrosius postea longo tēpe possedit. quia aduertendū. q. in dicto arbitramētō fm q. relatum est in puncto. nō dī. q. arbitet. uel arbitrator pronunciauerit. illi scripturā testamenti esse fidē adhibendā. & talē esse legitimē approbatam. sed solū q. pronūciat d. Ambrosiū esse & intelligi debere hunc vlem d. q. Bar. ex testō & scriptura testis facta per dictū q. Bar. & D. Margaritā debere hīc pro sua legitima lib. milie & c. & arbitrator satis discessit a uerbis dictę asserte scripturę testamenti. in qua Bar. instituerat heredē vlem D. Margaritā & oēs eius filios. unde licet Ambrosius approbauerit laudā. & per consequens approbauerit se debere esse heredē vlem ex testō Bar. tñ quō ad alia contenta in d. asserta scriptura testamenti. puta quō ad capitulū substitutionis facte in uilla Sardonis nō approbat uel testis. nec etiā in arbitramēto aliquid de hoc dictum est. ¶ Tñ nō sequitur. approbatū unum capitulū. ergo ex tali approbatione videor approbasse oīa contenta in testō inualido. attento q. capitulū. de quo in laudo. q. Amb. fit heres vlm. & quid separatū a capitulū substitutionis. hoc probatur in c. Rayn. & in c. Raynaldus. de test. & in l. Publiā. s. ff. de positi. & no. Bar. in l. Aurelius. s. idem quā sit. ff. de libe. lega. & Cy. & alij in l. 1. C. de confes. & in l. 2. C. de don. ante nup. & no. in l. si quidē. C. de excep. & Bal. in l. 1. de eden. & in l. si quidē. C. de trans. fac. in l. cum mulier. ff. sol. mat. & no. Canon. maxime Ant. de But. Io. de Imo. melius in c. bonaz. el. 2. de post. pra. & in c. ex parte decani. de refer. & Arch. in c. r. de confes. in Spe. in tit. de positi. s. si uer. pen. item sniā nō probat. nisi quantū ex ea de necessitate infertur. l. pen. cum ibi no. de his qui sunt sui uel alie. iur. l. 1. C. de ordi. cog. l. 1. cum ibi no. C. de ord. cog. no. Bar. in l. Iulianus uerū debitor & c. col. ff. de condi. indeb. ¶ Sed licet ex sniā arbitratoris dicat Ambrosiū esse heredē vlem ex testō Bart. nō inferri de necessitate ex tali declaratione. q. post mortē Ambrosij. debeant uocari substituti fm dispōnem factam in asserto te rō Bar. Præterea præsumitur. q. d. Bart. mortuo Ambrosio parte suo se immiscuit in bonis & hereditate Ambrosij. & nēdum in d. uilla Sardonis pro capite. & pro quā fuit Bertonus heres Ambrosij p. l. cum a matre. C. de rei uē. & l. si tibi homo. s. si fundus. ff. de leg. 1. Sed etiam fortasse uideor. q. repellatur in totū Bertonus. quia Ambrosius testator putasse vī. q. illa uerba Sardonis essent iuris proprii ipsius Ambrosij. & q. cum potuerit re-

linquere Philippo ac eius filio primogenito Philippo. ut fecit. hoc innuunt uerba testamenti Ambrosij in inscriptione facta de Philippo. iūdo ca. substitutionis factę eidē Philippo & inuestitura facta d. Amb. quo casu qñ testator putabat q. p. tincbat ad unū ex heredib. suis p. tincere ad ipsū testatorem. & cā iure suo posse relinqre ei. cui in testō reliquit illē hares. ad quē relicta p. tincet. totū reliquū teneat adimplet. & si ipse nō sit hares nisi pro parte. ut est tex. no. in l. fideicommissa. l. 1. s. seruū pecu. ff. de fideic. l. 1. & no. Bar. & alij in d. l. si tibi homo. s. si fundus. hoc tñ vltimū nō pono p. p. stanti. sed relinquo iuuandū aut nō iuuandū fm q. videt. conscientia & diligentia corū. q. ex coniecturis & p. bationibus factis in veritate notione melius habebūt q. ego habeam. Nec p. dictis ob. qd. opponebat contra testm. Ambrosij. q. nō ualebat rōne p. titionis nepotū ex Philippo filio primogenito q. rñdo. q. imō intelligitū insutū fuisse. ut patet in pen. c. testamenti. inc. itē volo q. oīa mea bona immobilia & mobilia. ibi. dū dicit. æqualiter diuidant iter ipsos filios meos. seu eorum liberos & c. nā uerbū. diuidant. tanq. uerbū dē ad uniuersitatem bonorū refert ad institutionē & ipsorum herorum. vt l. quoties. cum gl. C. am. erci. & ibi expresse Bal. & Tali. tñ faciunt no. in l. ijs uerbis. in prin. ff. de har. inst. l. qd. hī in l. diuis. cum simil. ff. de testa. mili. Et illa dīfinitio operatur. ut fm ordinē charitatis intelligant primū uocari & institui filij Ambrosij. & uno uel pluribus decedente rel. decedentibus nepotes ex eo uel eis intelligant uocari ad tunc & locum patris sui. l. cum p. s. pen. de leg. 2. & no. doc. in l. Gallus. s. qdā rectē. iun. d. l. cum aus. ff. de condi. & dem. Vel et dato. q. essent p. terti. q. dicta institutio. seu substitutio in re certa nō conseruaret hodie petant ex c. d. de be. p. te. de quo p. doct. ibi & in corpore. & in l. ex facto. ff. de hare. inst. l. 1. in l. filio p. terti. ff. de in iust. testa. tñ tñ codicillaribus adiecta p. illa uerba. si nō ualeat. uel ualebit & coperta ut succedentes ab intesta. debent ea q. relicta sunt nō obstante uicio p. titionis fecidum uerā & cōm op. et leg. uer. s. ex testō. ff. de fideic. lib. & l. si patroni. s. si fm una. & tradit in locis uulgari. Et hoc uerum est. si in testō p. rijt liberos. quos tunc nō habebat. seu ignorabat se habuiss. liberos. maxime cum in gñe cogitauerit d. Ambrosius de dictis nepotib. ex filio. q. de eis fecit mentionē in institutione facta Philippo. q. in gñali institutione. & q. Philippus cogitauerit. patet p. illud uerbum futuri tps. uideb. cer si nō ualeat. nec. q. ualebit & c. merito cum in gñe cogitauerit. cā codicillaribus dēt effectum fortiori. l. si q. cum nullum. s. r. & l. ab intesta. ff. de iure codi. facit. l. q. iure militari. ff. de testa. mili. Et ista est magis cōis opi. q. dē p. ures rōnes comprobant Bal. & Fulgo. in d. lex cā in. 4. col. & Salin. l. 1. ad fi. C. de post. har. inst. & ita et uel sentire Bar. in l. q. d. filium in filiab. in prin. in quadā addi. ff. de leg. 2. attento q. illa. l. uel liget et in testatori. q. de possumus nō cogitauerat. & ad hoc Io. de Imo. ponderat illa uerba. Bar. ibi. & idem tenet et Bal. Salin. l. si. C. de codicil. & Io. de Imo. in l. filio p. terti. in 1. col. de in iust. test. & dicit. q. in hoc auderet consistere contra Bar. in l. 1. in 6. q. de iure codicil. Et hāc opin. quā ad ppositum nūm sequitur et Ang. in l. 1. ff. de iure codicil. & Pau. de Casin. l. 1. C. de positi. har. inst. & in l. iure certi. C. de testa. mili. & in suo consil. 56. inci. Præclarus & egregius doc. & in consil. saltim fm eum ibi. qñ testator posuit uoluntatem posthumū fupixit tunc tpe. q. cōmōde potuisset uocare testatorem. & nō mutauit. put accidit in casu nō. q. uel de dē uelle cum prima uoluntate p. id. qd. nō glin. l. arch. & dat remissionē. in uerbo nisi post. ff. de ex. tut. & hoc uolūmū tenebat la. de Bel. in disputatione sua. q. ponit post. l. C. de l. p. t. Et certē si consideret uerba Bar. in d. l. 1. q. si de iure codi. nō negat Bar. quo ad casum nostrū in posthumis nascituris nō ex testatore. sed ex filio. de cuius filijs nascituris erat spes. q. cā codicillaribus tunc nō operet quō ad casū nūm. ut patet ex no. p. eū ibi in l. q. q. oib. reulit codicilo. q. et dato. q. Io. nō subintret locū primogeniture Philippo patris sui. tñ ex testō Ambrosij dēt admitti ad uillā Sardonis & ad alia. q. b. fuerat substitutus Philippo. nō obstat testā

Bar.

Bar. ac sententis & arbitramto & allegato vicio sterilitatis filiorum Philippi, quibus oib. est rñsum supra. & sic hñ ex his rñsio quo ad prima quatuor qñta quatenus dñr vt mñ hñ fultineri & rñderi posse. Quo aut ad vitium dubij, qñ mñiam cum Ambrosius fecerit aliqua melioramenta in ipsa villa Sardonii restituenda sub cõditiõne pñ hñd, ac et alias possessiones sup territorio dñ villæ acqñuerit, an saltem potuerit testari de talibus melioramentis & possessionibus. & sic iñ ipis To. succedere debet. Rñson. omñio multiloquio, qñ meliorameta ipsa cedunt solo quo ad dñm: & sic spectabũt quo ad dñm ad illum ad quẽ spectabũt solum: verum est, qñ hñdes illius, qñ impensã melioramentorum fecit, agere pñt pñ hñditaris portionibus ad impensã melioramentorum, sñm qñ hñ in l. domos. cum duabus, vel tribus legib. sequẽ. ff. de leg. 1. & l. sed qd si ad hñuerit, in prin. cum ibi. no. ff. de vñfrũ. Nec in tales impensas cõputabũt fructus pcepti p Ambrosium, dñ dixit: qñ fructus pcepti p hñdem pendente cõditiõne, sub qua fundus ex dispositione testatoris veniebat alteri restituendus, non cõputant in impensas. Imò et impensa ultra fructus peti pñt pbat p no. ex gl. qñ ibi Bal. & Ang. ad hoc ppositum dñr esse nñpñã, & singularem in l. emptor. in prin. ff. de rei ven. & ita illam et ad hoc singularem ponderat Bal. & Imo, in dñ. l. domos. ff. de leg. 1. & sic apparet, qñ ius petendi impensã melioramentorum tanq adio pñnalis diuidit inter hñdes pñ hñditarij portionibus, possessiones verò, seu pradiã, qñ de nouo dñ Ambrosius in dñ villa acqñquisit, dñt spectare iure subñõnis factæ in testõ Ambrosij, dummodo sine in locis descriptis in inscriptione facta de dñ Philippi, & qñ hoc nullum habet dubium, nõ est succurratqñ insulendum.

ADDITIONES.

- a Cum ergo Ambrosius in testõ reliquit illi Sardonii filio suo primogenito Philippo, & post eius obitum filio primogenito eiusdem Philippi, reliqua, nñ bona mobilia & immobilia velut equaliter diuidi inter filios suos, licet eorum liberos, postea pdecessit: Philippus reliquit Ioanne primogenito suo & alij nepotib. suis, nñ sine decedisset Ambrosius reliquit filio tertio & dñtis nepotib. decidit Alex. qñ duilla spectat ad ius primogeniti Philippi ex vulgari non obstante quodam pñtõsio testatõem Bar. aut qui noluerat dñ villam semper deuolui ad maiorem natu liberorum suorum, quia nõ constat, quod sit scriptu rñ & testatõem: cum Bar. patris dñ nobis.
- b Liberorum. ¶ Not. qñ vacuus sub nomine filiorũ dicitur uocatus specia liter. Sequitur Curt. l. minor in l. 2. C. de success. edicto. Natta.
- c Et inquis, Non potest aliquis impugnare sententiam pro eo factã dñ filios priuati. ¶ I. quem tex. etiam allegat ad hoc Bar. in l. 1. col. 2. & ibi Bald. & Ang. & Paul. de Cast. C. de iur. et lile. text. non procedit in sententia nulla, ut infra. C. de iur. col. 3. & l. et lile. in l. 1. si ferus plurim. §. 1. vide Alex. in l. i. §. de iur. col. 3. de re iud. Natta.
- d V. de iur. in l. 3. col. 76. col. 1. nou. 4.
- e Contradictores, vt Alex. & oes dñ, ex imperfecto. Ant. Rub. conf. 107.
- f Valeat iure Alex. in l. 1. col. pen. C. de erro. cal. & qñ non sit nulla Matthe.
- g Affid. conf. 23. ¶ No. qñ ubi sententia refert se ad acta, si ex actis cõtrariarum appareat sententia est nulla. Tamen in oppos. vide Matthe. de iur. 28. vbi vult quod eundem iniquitas actus non operetur effectũ nullitatis & vide eundem de ci. 39. Natta.
- h Quid habetur in l. 2. C. communia utr. mñ. No. tex. singulari, de quo plura scribit Fel. in c. significati. de foro com. pe. & ut procedat, requiritur stipulatio, vel traditio, secundum Pau. de Cast. in dñ. l. 2. Dec. in cap. examinata, de confirmat. uti uel in Alex. in l. i. §. de iur. col. 3. de re iud. Pet. de Anch. col. 67. Quærela. col. pen. et de laudo ponit Dec. conf. 43. circa fi. Natta.
- i Insultationem, dic. contra ut infra, lib. 2. conf. 70.
- j Impensas plene dixi in cons. Paris. §. 1. gl. §. nu. 78. Idem in eisdem personis consulti Pau. de Cast. conf. 247. in causa, que uenit Saor. in l. 1. col. fi. Natta.
- k In hac eadem causa consuluisset uidetur Alex. conf. 523. ut patet ibi p. 2. ante num. 4. & ante nu. 7. & idem Alex. conf. 574. & vide quod utrobique annot. Et consulti etiam mutatis nominib. Soci. in l. conf. 3. vol. 4. ut ibi asserit ante nu. 5. vbi vide quod annot. Hier. Zanch.

SPMMARIUM.

1. Filios non emittit fructum ipso iure, nisi per alienationem.
2. Patris l. cõmisor. pñ iure, requiritur tanq sñia declaratoria.
3. Superioris ambrosij sñ iure, requiritur tanq sñia declaratoria.
4. Preces principis habentur pro iure.

CONSILIUM CXXIII.

1. Petrus & c. super his breuiter concludo ius dicto.
2. Petrus acquiritur ex inuestitura sua adhuc durare.

Lib. I. Consil. Alex.

in persona eius. Moueor primò, quia constat, qñ dominus, qui feudum cõcessit, non pot uasallum feudo priuare, sine culpa uasalli. C. 1. de na. feo. Sedò, quia posito, qñ aliqua culpa subesset: attamen oportet primò de culpa constare, & uasallũ ipsum cã cognita priuare, est tex. in c. 1. de feo. sñacul. non amittit. Tertiò, quia ultra pñdita requiritur qñ super hoc fuerit lata sñia, ut probatur in c. 1. quo tpe miles. ff. in. conclusio. ¶ qñ pñ aliqui culpã uasalli non priuat feudo ipso iure, sed pñ iniam: ut firmat gl. cõiter approbata in c. 1. in prin. in uero iure seu, qui. mo. feo. amittit. Et dicit ibi Bald. in prin. qñ in feo. requiritur, qñ sñia priuationis precesserit, sñi culpa constata sit in alienando, quia tunc ipso iure perdit feo. ar. no. in l. pratoris. in prin. ff. de dam. in fec. & qñ requiritur rñtentionia, no. Ang. & alij post eũ in l. earum. ff. de dam. rñt. Pro hoc facit, quia ubi sumus in dubio, quia non apparet expresse, quã pena priuationis imponatur, pñ interpretatio fit, ut in ipsa pena priuationis imponenda requiratur sñia priuationis, & non fiat ipso iure, ut no. gl. in c. quicunq; in uero. b. innotetur, de hare. in 6. gl. in cin pen. per illum tex. de reg. iur. co. lib. & in c. apientes, §. si uero, in uerbo prauertus, de elect. in 6. & plenè no. doc. in c. diligenti. de fo. com. pe. cum concor. de quib. ibi. Et idem dicit Bald. in auth. qui femel. circa 1. col. C. qñ. & quan. sed ubi inquit qñ lex in dubio non dñr damare quod ipso iure, sed per sñiam iudicis. l. 1. calumnatores. ff. ad Turpillia. ¶ Plus dicit ibi Bal. qñ etiã si lex disponeret aliquem priuari cã cognita priuationis, et si lex diceret priuari ipso iure, tñ sp requiritur priuationis sñia, arg. l. de qua re. ff. de iudi. sine dubio in priuatione ista requiritur cã cognitio, ut dñ. l. 1. de feo. fine cul. non amittit. Ergo non pñ dicitur Petrus esse priuatum ipso iure, cũ contra eum nõ fuerit processum ad aliquam sñiam priuationis, nec ad aliquam cognitionem, ut sup. dictum est, qñ causẽ cognitioni fieri non potuisset eo non citato, c. inter quatuor, de maio. & obed. l. in causa. §. cã cognitio. ff. de min. cum vulg. Plus circa prædicta dicit Bal. in c. qñ in ecclesiis, de cons. in ver. an in priuatione feudi & c. in ver. extra quaro, et qñ in priuatione feudi requiritur sñia ¶ nisi quando feud. concessum esset ad tps, & tps esset finitum, ut ibi plenè prosequitur, & subdit, qñ si uasallus intra annum, & mentem non petierit inuestituram a successore dñi feudi, qñ successor nõ tenetur eum admittere, per c. 1. quo tpe miles. & hoc si certum est, feudũ esse reuerfũ ad dñm, sed si hoc nõ esset certum, tunc requiritur sñia declaratoria, & ante illũ non posset alius corpõliter inuestiri, licet ex tunc de pñ in c. 6. la diuo P. 6. si super, de re iur. & sic apparet, qñ inuesti. fer Martini non pñ dñi canonice facta. Ex quib. et inferitur, qñ siuad pñditiõs ep̃s Ioannes eos quos solemmniter inuestiuit, non posset sua inuestitura spoliare, nec et successor eius in dignitate controuenire pñ. c. fin. ne prala. ui. su. c. 1. de solam hoc seruati et succedentes in imperio, ut cõtra cõtraqum a prædecessore culpa uenire nequeat. ¶ c. 1. de prob. & ibi no. doc. et not. Cy. et Bal. in l. digna vox. C. de legi. et in pñposito nõ no. per Bal. in l. qui se pris. in 10. col. C. unde li. Nec prædictis ob. si dicat, qñ ex infirmitate in persona Martini cõstat, qñ propriè fer Petrus requisitus pro parte dñi ep̃i recusauit, pñ tunc exercere officium, de quo fuit inuestitus, qñ rñdetur, et primò, qñ fer Petrus nõ fatetur id esse uerum, et nõ est dubium, qñ illa uerba narratum facta per notarium inter Reuerendũ, Ep̃m et inter Martinum non faciunt fidẽ contra fer Petru tunc absentẽ. C. res inter alios acta, per totum, et ideo dicit And. de l. et. l. 1. gl. quo tpe miles, qñ cautus dñ esse possessor, ad quẽ peruenit de nouo feudũ alterius uasalli ¶ qui delictum uel aliquã culpã cõmiserit, qñ debeat saluas tenere probationes et documenta, ex quib. possit cõstare de culpa, uel de delicto uasalli, qñ non fatetur delicto dñi, uel regis, uel principis, et si hoc testificaretur per literas suas, qñ attestaretur in factõ pñp. facit, qñ hñ in c. cum nobis. extra de testib. et loib. C. de test. quãtominus in casu nñ, in quo nõ apparet pñbabilẽ testimoniu ep̃i, sed sola assertio et narratio illius rebellionis, qñ dicit de commissione ep̃i requiritur fer Petru & c. Sedò rñdetur, qñ dato qñ de tali reuelatione fer Pe

tri cōstaret, nō tū per hoc sequitur q̄ sit priuatus, si nō constet, q̄ poterit inferuire, eō quia non p̄t, nec dēt priuari seu clo, ut in d. c. 1. s. porro, verisimiliter nec alia & in tiq̄ fuit priuatus cā beneficiante, unde v̄r, q̄ si flet Petro fuit a principe dictum, q̄ dret alio officio incumbere p̄ sua dinumeratione, cum in qualibet dispositione sp̄ intelligat iusta cā seruata superioris auctoritas, c. uenientes, de iureiur. l. h. in princ. ff. de admitt. Tur. Accedit, q̄ disputando concludit lo. And. in regula in malis in mercu. ubi concludit, q̄ si scholaris iurauit creditori suo non exire districtum Bononiæ ante solutionē sine ipsius licentia, demum iste scholaris, q̄ erat filius familiaris, fuit ex iusta cā reuocatus a p̄fe in patriam, uel si erat clericus beneficiatus fuit ex iusta cā reuocatus ab ep̄o ad residentiam, an exculatur a perituro, si recessit, & non satis fecit, & cōcludit, eū excusari nisi p̄curasset reuocari ab ep̄o, uel a patre, & in quibūdā alijs, causis, ut ibi plenius per eū, & per Feder. de Sen. in conf. 190. alia 91. inc. Questio rationalis &c. Et confirmat p̄dicta, quia in ciuitate illa est cōis opin. q̄ laici cōiter magis conseruauerunt parere principi suo seculari & tp̄ali uocari laicum ad aliquod munus q̄ ep̄o, quē non timent uocamentum laicū ad exercitium alicuius officij sibi iniunctū, ad q̄ laicus ipse esset et obligatus, & sic quātū ad hoc cum a laicis in talib. cōditō hēatur in maiori reuerētia princeps q̄ ep̄s, v̄r excusandus flet Petrus, si principi paruit, argl. contra pupillum. s. qui ad maius. ff. de re iud. & c. cū parati, de app. cum ibi no. & in lincolas. C. de incolis. li. 10. Et ibi in proposito dicit Iun. in d. c. cū parati, q̄ si archiepiscopus aliquē ep̄m, uel aliquem alium p̄latū ad consilium uocauerit, & rex iussit, siue post uocauerit eundē, c. uocatus pōt licitē ad regem c. uenire & mādātum archiepiscopi p̄termittere, est. an regi honor habendus fm̄ eum, & ita intellige iura primō allegata ibi per gl. in uerbo legatione regis, nisi fm̄ eum archiepiscopus mandaret uocato, q̄ corā ipso cōpareret non obstante regis uocatione, nam tunc fm̄ Iun. & alios dret potius obedire archiepiscopo, q̄ potius spiritui q̄ carni obedien. li. est. ca. solite, de maio. & obed. quātō magis ergo v̄r excusandus flet Petrus laicus, q̄ principi paruit nō factō sibi p̄cepto per ep̄iscopum, quia non obstante uocatione principis dret dictum officium notarius exercere. ¶ Nec facio dīam, an princeps mandauerit flet Petro, q̄ dret exercere illud officium, ad q̄ ipse uocauerat, an uerō simplr de hoc roguerit eum, q̄ ga rogationes dñi & principis p̄cepta sunt, ut dixit gl. in princ. in uerbo quemadmodum. ff. q̄ iussit, & Bal. in l. i. mādator. C. de cūmo. & And. de Iher. in c. qui miles in p̄te de feudo sine culpa nō amittit, unde in p̄posito adducunt illud q̄ cōiter dī. Est rogate Ducum species uiolenta iubendi. Nec circa p̄dicta in iusto in discutiendo, an dicta concessio fuerit feudū, uel alius contractus, q̄a non expedit, quia ēt dato, q̄ feudū non esset, tñ nulla pena priuationis impositur, nisi ubi hoc sit expresse lege cautum, ut est tex. in auth. de nō alijs. cum igitur ibi, nec secundis nup. & in dubio pena priuationis non impositur ipso iure, sed in p̄posito nō reperit, q̄ aliquis p̄stare debens seruitium simile priuē ipso iure officio p̄ priuationem seruitij, maxime si sit. reb. prout stant. Ex quib. omnib. remanet conclusio, q̄ dret ius dicti ser Petri, & per consequens p̄staret ceteris antedictis.

ADDITIONES.

- * Omisiss. Et notetur est rebellis, qui cum hēse publico cōm̄moratur. Gram. decil. 105. cu. 15. Natta.
- * Concessit. Jabbas in c. q̄ in ecclesiis. rom. cel. pen. de consuet. dicit, q̄ princeps non potest suo uasallo sine causē conuentione feudū tollere, quia in feudo est quidam contractus uel cōtinuo q̄ obligatorius, q̄ etiam tenet Ludo. Roman. conf. 31. 2. Spiritus Sar. citi graui. in ff. de de, quod tenet causum contra dominum rebellat. m. iun. in tali notorio, et m. nente non est opus sententia. And. de Iher. in cap. pen. quo tempo. m. Item quando si heret processus esset timor scandalū, ut p̄tulerit consilium Pet. de ncha. consilio 277. quod est duplicatum consil. 439. add. q̄ dominus non potest minere ius, & iurisdictionē uasallorum suorum, ut iur. hē per Is. consil. 57. li. 3. col. 3. Et est bonaratio, quia uasalli sunt utiles domini, & utilis dominus p̄staret di

recto. l. procuratore in rem dato. ff. de procu. Et uide Alex. consil. 1. col. 2. lib. 6. & ibi posui. Is. consil. 93. lib. 3. Adde, q̄ non statim uerba p̄iudicis narrantis aliquem esse iure rebellem, & cōm̄misse ingratitudinem. Dec. consil. 410. col. 3. & consil. 445. col. 13. Et idem Dec. consil. 131. primo dub. & consil. 544. per tot. Et de p̄dictis Rui. consil. 7. col. 4. lib. 2. ubi consiluit, non potuisse principem transferre directum dōm̄m in uasallum, & rem aneque feuda. liberare in p̄iudicium agnati. Et uide Rui. consil. 46. lib. 1. ubi uult, quod Princeps non agere cum quib. sua p̄statur, ubi p̄tendit, aliquod deliquisse. Et quod non debeat uerbis inuestire de culpa in alterius p̄iudicium Pau. de Cast. consil. 426. l. dub. lib. 2. Natta.

- a Sententiam dixi late in consue. Pari. §. 30. rub. 23. q. 6.
- b Ipso iure. Dec. l. factum. §. 10. c. anal. b. in prin. de reg. iur.
- c Requiritur sententia. De heret. tam. uide aliquid per Soc. consil. 7. lib. 3. & tangit etiam l. ex. consil. 103. col. pen. sup. eo. lib. 6. & consil. 92. col. 5. lib. 6. & consil. 118. col. 3. lib. 5. loquen. in empliyfici, tamen a iudicio intentato per feudatariū p̄baretur culpa, executio nō tenet clareur. secundum Rui. consil. 40. lib. 1. li. 5. Natta.
- d Nequeant. Donatio facta a rege p̄iudicis a successore flet. Pari. l. p̄hibere. §. p̄lati. ff. quod ui aut clam. Late articulum tangit Is. consil. 426. lib. 1. Et uide no. Matt. de Affid. consil. 128. Et uide l. late consil. per tot. li. 3. Et q̄ p̄latius non possit officium ad iuram concedere p̄iudicium successoris. Matt. decil. 101. Et q̄ dō successor reuocet. Gram. decil. 46. nu. 5.
- e Vassall. §. iuratur. no. Rui. consil. 148. col. 3. li. 1. Cor. Sen. conf. 49. col. pen. Gram. decil. 105. per tot. & decil. 65. nu. 63. Natta.
- f Regem. An. Conf. de ex. & p̄teli. reg. q. 92.
- g Iussit. ibi Pau. & Quid. §. 208. Gem. c. de conf. c. 6. Marth. ff. de ci. Neap. 169. l. iura. ut inf. lib. 3. consil. 126. Idem dicit Alex. consil. 4. col. 3. & lib. 3. feli. in c. notialis. col. 1. de off. de leg. Natta.

S Y M M A R I U M.

- 1 Iuramentum quod non p̄iudicet contra dñm enormiter ledit.
- 2 Statutum potest certo cōtra iuramentum reprobare, sed contra iuramentum. Alex. nu. 3. 6. 8. q. 10. 11.
- 3 Alio an sit quia mobilis, uel in mobile.
- 4 Requisitū cōm̄ p̄statur iuramentum ex cōtento iudicis.
- 5 Lex a. C. de res. emp. non habet locum in douante uel fient.
- 6 Statutum uen debet intelligi. & cū iurato.
- 7 Filius potest eligere certam rem pro legitima.
- 8 Cessio minoris debiti alternatiu. per dei a futuro euentu.

C O N S I L I U M C X X V.

V I S I T 8. & consideratis statutis, de quib. uis sup̄a. Vide tur prima consideratione dicendum, dictam remissionem ex causa donationis non habere obflare dictā. Semper nā, quominus ipsa possit uenire contra dictum contrarium p̄stertim si ipsa petat absolutionem a iuramento, q̄ sibi concedenda uideret de iure communi, si non sint seruatae solennitates requiritæ de iure communi in contraf. minoris, p̄ id quod habetur in auth. sacramenta pubei. cum ibi nota. C. si aduer. uend. & in c. quamuis. de pacin. 6. Et in donatione no. hoc expresse Ang. in l. si quis emptioris. in prin. C. de p̄stati. 30. annorum. post prin. in d. auth. sacramenta. bene facit, quod no. gl. vbi que approbata, & doct. in l. 3. s. 1. in uerbo liberati. onem. ff. de contra. iud. tut. ¶ Tamen si tate dicta sione resultant ex renunciatione quam ipsa fecit de hereditate fororum, & de iure perenti supplementū legitimam in bonis & hereditate paterna, uidef, q̄ iuramentū sibi non habet obflare. Quia hoc uideret tenere Pet. de Anchi. repeti. c. canonum statuta. de consuet. in uer. quid dices dicere ubi refert, quod accidit casus in ciuitate Senarum, ubi erat statutum, q̄ nullus contraf. finis, uel quietantia, que fieret pro minore 25. annis ualeat, nisi interuenerit certa solennitas & cōtingit, quod paruus neptem habens ex fratre traxit illam nuptui dans in dotem quingenta: nepes ipsa minor erat, renuntiavit patru p̄dicto omni iuri sibi competenti in hereditate paterna, & iurauit non contrauenire &c. quarebatur, si aliquid remedium erat rescissum talis gratationis: & refert se consiluisse, absolutionem, seu relaxationem a iuro esse concedendam, quia iuramentum non debet esse iniquitatis uinculum. c. quanto. de iureiur. 22. q. 2. & no. auth. quod in eis. C. de nupt. item paria sunt inesse dolum et re ipsa, sicut inesse ex proposito. l. si quis aliter de uerb. ob. & l. 2. s. circa. ff. de doli excep. & ideo cum iuramentum non obliget interueniente dolo. c. cum contingat. de iureiur. & c. quamuis, debet intelligi etiā de dolo re ipsa. Pro hoc etiam allegat

allegat D. Vincē. in c. cum contingat. dicentem q. in casu il-
lius. c. i. iuram obligat mulierem ad obseruantia contra eius; tñ
poterit mulier inflare, ut iuram sibi relaxetur; ita dicit Pet.
de Anch. dñe singl. limitari tex. in d. auct. facia. qñ non pro-
cedat, qñ euidenter constat, adulterum esse ipse c. omisi-
ti. l. eam vltra dimidia, iuxta l. 1. c. de rescin. vend. ita et
voluit ipsa in sua disputatione inci. laici. & iq. d. c. quamuis.
Fortius et vñ voluit Ant. de But. in d. c. cum contingat. in
4. casu principali. ubi cōcludit, q. si q. iuratur in cōtractu in
quo constat ipsum fuisse deceptum non dolo ex pposito sed
re ipsa: tamen si deceptio est in magna quantitate, in qua p-
sumitur dolo. l. omnes. s. Lucius. ff. q. in frau. cred. & no. in l.
q. testm. ff. de proba. siue deceptus sit maior siue minor pote-
rit dicere de a cōtractu, & adhuc fm eum non esset neces-
saria absolutio a iuro, q. a tales enor. l. asiones videtur a iuro ex-
cepta. l. si libertus iurauerit. ff. de opell. libe. cap. quintavallis.
cum ibi no. per eum, de iure iuram quia tex. in d. c. cum cō-
tingat, excipit iuram dolo pfallitur: ergo siue dolo interue-
nerit ex proposito, hoc re ipsa iuram non dēt obuiare potes-
ti rescindendi cōtractu. Licet dicat, q. cautius sit, q. petatur
absolutio a iuro, et si iuratum sit non contrauenire aliquarō
ne nel causa: q. ab istis verbis, ut ciuili modo intelligas, ta-
les exceptiones possunt & debent excipi. l. creditor. s. Lucius.
ff. p. manda. & l. tres fratres. ff. de pec. hoc dicit esse verū, qñ
non est iuratum non contrauenire rōne enormis l. asionis ul'
deceptionis: tunc aut dicit, q. iuratur non venire contra ex
cā enormis deceptionis: & rōne minoris, ut no. Joā. And. in
c. p. de emp. & uend. & Cy. & Bart. in l. 2. c. de rescin. ven-
des. si dixit ex cā enormis deceptionis non venire contra rō-
ne minoris etatis, vel alia quacūq. rōne, & tunc in minore
ualebit cōtractus & iuramtu putat ipse q. poterit petere ab
solutionē a iura. in casu enormis & enormissimae l. asionis, si
cēt fm cum Bar. & alii in d. l. 2. c. de rescin. ven. teneant mi-
norem non audiri. Et dicit Ant. de But. q. ipse putat et hoc
esse verum, si minor in cōtractu uenditionis simile accie-
rit, q. eo id, qd plus est, donat & donare intendit contrahen-
ti secū, & multoties ponitur in cōtractu: & est rō fm eū; q. a
licet cōtractus sit ualidus & etiam iuramtu, tñ intentio cōtra-
hentis non est absq. fraude & dolo: quia contrahit "necum
cum non infirmit, sed cum male actualiter consumante. ff. p
empore. l. si quis cum sciret. & l. i. uerō non remunerat. s.
adolefcens. ff. manda. l. 2. c. quārā rerū act. non da. unde cum
fraus sit ex parte recipientis, canonica iura non asilunt ta-
libus iuramentis. Et ita dicit de facto cōsoluissē in una puel-
la, q. q. quodam attinente suo sic fuit inducā, q. iurare, & di-
xit, q. illud habet & quitate: quia talia uerba apponuntur a
notariis a seipsis, & aliquādo sub inuolutione uerborū acci-
piuntur talia iura a minoribus maxime feminis, quae non i
telligunt qd agant. Ex isto sequitur, q. dato, q. ois solemnitas
requisita a statuto esset seruata: tñ non impediatur Sēpronia
petere absolutionē a iuramento & uenire cōtra cōtractū,
quasi efficaciter non obliget talis cōtractus: q. cōtractus
fuit celebratus cū minore actualiter male cōsumante per su-
perius dicta: statum aut solum denegat beneficiū restitu-
tionis in integrū concessum rōne minoris etatis, ergo non
extenditur ad alius auxiliū. l. ad auxiliū petendi absolutio-
nē a iuro & ueniendi potest contra cōtractū absq. restitu-
tione in integrum, quia sublatū vno remedio clarum est, q.
non intelligitur esse sublatū aliud. l. i. c. de iure deli. l. 1. s.
sed uidendum. ff. de succed. l. 2. c. de iure deli. l. 1. s.
moderius: q. Sēpronia renunciauit iuri petendi supplemē-
tum legitimū in bonis patris, qd supplementū erat pbandū
de bonis & substantia patris. l. cimus. s. repletionem. C. de
inoff. test. & sic de bonis immobilibus, qd mobilibus. Modo
sic, ius agendi, qd cōpetebat Sēpronia ad supplementū
legitimū dēt cēnsi qd immobile saltē habito respectū ad
partē q. in rebus immobilibus consequi potuisset per supple-
mento legitimū. Vnde sicur res immobiles sint certa solen-
nitate alienari non pnt, ita nō pōt credi, uel transferri actio
cōpetēs ad res immobiles, ut no. glo. & doct. in l. 1. c. si aduer-
tran. & not. Dyn. & Bar. l. potest pupillis. ff. de aut. tut. facit.

Lib. I. Consil. Alex.

l. si ad soluendum. C. de pradijs mino. & illa vñ esse cōi-
conco a doc. ubiq. approbata. Ergo cū statutū requirit q.
in uenditione & alienatione bonorū immobilium minoris
18. annis et requirit solemnitates requisitas de iure cōi, &
p cōsequens requirit decretum pitoris cum cāe cognitione
q. traditur in l. magis puto. s. ne p. alim. ff. de reb. eo. & ple-
nius Spe. in ti. de emp. & uend. s. nunc uidentū restat. uerū
hoc quoq. ubi dicit, q. res minoris dēt alienari de licentia
tutoris, & ob as alienū, aut ob euidentē utilitatē pupilli iā
cognitā, & oportet constare, q. non sint res mobiles commo-
de uendenda, & oportet, q. res resubstant, & q. interponat
decretum a pratore, ut ibi per eum q. seruata non fuerunt in
casu nro, nec et apparet, q. in hoc aliter fecit. pūsum p de-
cretū illustrat. Ducis cū regimibibus, ut statutum disponit.
Vñ attento, q. non seruata d. forma statuti auct. ob robur
scripturę in qua d. iuram interuenisset, nā dispositum statutum
q. tali scripturę, in qua est appositum iuram non seruata for-
ma a statuto & iure cōi requisita, nulla fides adhibea, nec
et ualeat aliquid, uel illā producere possit sub pena libratū
100. sequit, q. tale iuram non possit in effectu ualide cōtra-
ctum, cum non possit effectualiter pbari per d. scripturam.
q. et statutum sicut lex p. iuri iuri reprobare. l. non dubium.
C. de leg. & ibi hoc no. Bal. & in l. si q. in quinquil. s. s. & ibi p
eundem. ff. de leg. l. i. q. sub conditione. ff. de cond. inst. l. hēt
n. lex uim apostolici q. tum ad absolutionem, seu remissionē
iurū. l. adigere. s. si. ff. de iure patro. cum. gl. q. ad hoc reputat
singularis, & hoc vñ sequi Bald. in multis locis maxime in l.
nec patronis. C. de opell. libe. l. si. ff. q. fati. cog. l. si. C. de non
nu. pec. facit. l. cōs. populi. in 8. col. ff. de iusi. & iure. in c. 1. s.
item facia. de pace iura. fir. & in l. 2. in fi. de iud. & in rubr. ff.
de iureiu. & in l. p. statum. C. de colla. & in l. 2. in 8. q. c. de re-
scin. uen. & in d. aut. facia. ibi et tenet Saly. p. aliquas rōnes,
& pferim quia nō dē peritius, q. ex iusta cā dēferit facim.
l. si. qui fati. cōl. si libertus iurauerit. ff. de opell. libe. Secundo,
q. iuram pōt remitti per illum, in cuius fauorem prāstitum
est. c. 2. cum ibi notatis, de psona. c. cōsoluit. de iur. l. si. q.
& a quib. ergo si pōt remitti per statum, dēt posse remitti
per statum, quia illa vñ parificari per notata in rub. C. de
decre. decurio. l. 1. io. & ad hoc et addunt quādam alia, tñ fa-
tis debilia, iude referre non expedit, maxime cum ad illa
formaliter rēdeat Jo. de Imo. in repe. d. c. cum contingat. in
3. membro. de iureiu. & ita et tenere vñ Pet. de Anc. in regu-
la. ca. quae de regu. in 6. & in repe. c. canonum statuta. de
const. ubi transit cum opin. Bal. Quinimo dato q. iuram liga-
ret, tñ qñ statutum in effectu improbat illud, vñ q. saltem de
beaf concedi absolutio a iuro, ut vñ uelle Fede. de Senis in
conf. 272. inci. In noīe factum tale est, statutum ciuitatis p-
stare & c. ubi uoluit, q. si statutum disponit, q. pmissio facta
est a filosofamias minore sine consensu patris non ualet, tñ
si iurat obligetur iuro, per c. cum contingat. de iureiu. & p
d. c. q. ius. cum statū quia accipiens iuram fecit contra prohibi-
tionem statuti ciuitatis facit ex cā tali cum tali statuto obre-
perare debuit. 8. dist. quae contra. l. 1. q. 3. q. resillat. cum. n. ex
pradijs transgressionē puniri deberet, non dēt c. modum
reportare. ca. cum qui. de praben. in 6. 7. q. 6. t. ideo poterit
compelli ad relaxationem iuram fm cum. Tercio princ. funda-
mento vñ iuari d. Sēpronia, uidelicet per ea quae no. Bar.
& Ang. in l. si quis pro eo. in 3. membro prin. ff. de iudei. &
in d. auct. facia. & in l. 2. in fi. C. ne fideiuf. dentur. ubi cō-
cludunt, quod si statutum porrigat ac dirigit uerba prohibi-
tionis in personam minoris, non autem simpliciter annullat
cōtractum fieri, non ualet cōtractus factus a minore non
seruata solemnitate requisita, etiam si iuramentum interue-
nerit, quia cuiuslibet, qui facit contra preceptum legis, uel sta-
tuti conditi ab habente auctoritatem, peccat mortaliter. c. 2.
de ma. & obe. qui habetur, quod qui non obediuit princi-
pi morte aeterna moriatur, sed ita est, q. dictum statutum
dirigit prohibitionem in personam minoris, ergo Sēpronia
nā contrahens nō seruatis requisitis a. statuto mortaliter
peccauit, & per consequens iuramentum ab eo prāstitum
non ligat, quia iuram ita demum seruandū est, si seruari pōt

R 3 sine

Liber Primus Consil. Alexand.

finē peccato, per eam contingat, de iure iur. fm dictā Theor-
ri cam Bar. & Ang. Quarto & ultimò principali fundamēto
fortificant prædicta, quia d. Sempronius ex cā donationis fecit
dictā remissio nem & relaxationē dictorum iurium, sed
ita est, q. de iure cōi regl minor non pōt donare immobilia
sine decreto. l. f. s. cum aūt. C. si maior fac. alie. sine decreto
fac. ra. hab. quia patet in decreto fuisse iustā causā, in d.
l. magis puto. s. ne pāsim. quia iusta cā in donatione non po-
test fuisse regl, ita dicit lac. But. in l. r. C. si aduer. dona. &
subdit ibi Bar. q. nec ēt pōt dari curator ad authorandum in
donatione, ut lab. agnato. ff. de cur. furio. & l. f. ff. eo. tit. q. a
curator dandus est iusta cā, sed non est aliqua iusta cā dādi
curatorem ad donandum, cum donare sit perdere, arg. si pac.
l. contra iur. s. si filius. ff. quod iur. aut clam. l. prohibere. s. pla-
nē & ff. de don. l. filius. fm Bal. Propterea infert in proposi-
to, q. si statum disponat, q. contractus factus cum minore
sine autoritate curatoris non valeat, ēt si minor iuraverit,
q. tunc impossibile est, q. minor cum autoritate curatoris
donet ēt cum iuro, quia non pōt habere curatorem ad donan-
dum, & pp hoc dicit, q. refutationes, quas faciunt puelle
fratribus cum autoritate curatoris, quatenus faciunt dona-
tiones, sint nullæ ipso iure, ēt si iuraverit, ex quo statum
expresē reprobatur iurē, quod dicit esse menti tenendum,
ergo cum statum prædictum disponat, q. minor non possit
contrahere, uel alteri se obligare nisi cum autoritate cura-
toris & in pōtia unius doctoris suā autoritatem præstare.
& in pōtia quatuor testium, quorum unus sit agnatus, uel
cognatus, quia iure se credere ea, q. aguntur nō fieri in frau-
dem, uel dānum minoris; tunc vī, q. aut illa autoritas cura-
toris non interuenit in contractu, & contractus fuit nullus,
q. a non fuit seruata forma statuti, aut interuenit autoritas
curatoris & dicti doctoris & iurē d. agnati, & vī q. talia reg-
stra à statuto non possint adaptari ad contractum donationis,
quia non potuit ibi fuisse iusta cā in donatione, cū sit
dilapidatio, & sic uerba statuti non possunt ad casum istum
adaptari, & per consequens non potuit seruari d. forma in
casu istius, & istud vī esse id, q. magis stringit i. easum & c.
s. sed pmissis non obstantibus contrariā sniam de iure pro-
babiliorem esse puto ex infra scriptis. Et primò; quia vīr hīc
intentionem fundatam d. filij Sempronij de iure cōi; q. a mi-
nor expresse donare pōt sine autoritate curatoris, uel alio
decreto, dummodo iuret, ut d. athen. sacra. cum ibi nota, &
iurē semper est seruandum dummodo seruari possit sine
interitu salutis æternæ. d. c. si uerò. & d. cum contingat. Vñ
ois difficultas principaliter consistit in statuto, dico igitur
statutum non obstat, q. a ut p̄supponimus, q. interuenit cura-
toris autoritas, uel q. ille iudex p̄tatem suppleuerit, & ex
certa scia defectum curatoris, ut de iure potuit. l. bonorū. C.
q. ad mītri. & plenē no. in l. si curatorē habens. C. de in integ.
restit. min. & q. interuenit ille agnatus, q. iuravit, prout in
statuto, sed obstat, q. non interuenierit solemnitates requi-
sitæ à iure cōi in alienatione rei immobilis, s. q. fuerit facta
alienatio ob alium, uel ob euidentem utilitatē, & constare
debet; quia non exstant res mobiles & similia, q. a rīde-
tur primò, q. illa solemnitates requirunt de iure cōi in uē-
ditione seu alienatione, q. fieret titulo oneroso, sed in dona-
tione non est prouisum à iure, q. adhibeantur illa solemnita-
tes, imò de iure cōi pōt fieri talis donatio ēt sine decreto,
q. a non possunt adaptari iustā cā ad donationē, ex quib. p.
mittitur alienatio. l. f. C. si maior fac. & no. Jac. Bu. & Bal. in
d. l. 2. C. si aduersus dona. & sic statutu p̄dictum in ea parte
in qua refert ad solemnitates iuris cōi non hēt locum in
donatione; quia uerba statuti non possunt adaptari, igitur
nec dispositio locum habebit. l. 4. s. tories. ff. de dam. infect.
Lita autem in prin. ff. de admī. rur. Præterea & secūdo statu-
rum dum requirit solemnitates iuris communis interueni-
re debere in alienatione bonorum immobilium, & quod ali-
ter non habeat effectum, ne quis tali instrumento uti possit,
etiam si interuenierit iuramentum & c. ēt exorbitans à iure
cōi & correctorium iuris communis, quia est contra dispo-
sitionem d. athen. sacramenta. & per consequens non debet

extēdi, sed dēt propriē in casu suo intelligi. l. si merò. s. de iur.
co. fo. ma. l. p̄cepimus. C. de app. & no. in aut. quas adiciunt.
C. de sacro. ecc. & no. plenē per Bar. in l. omnes populi &
4 q. prin. t. Sed ita est, q. ius agendi ad supplementum legi-
mū, quod competeat d. Sempronij, non d. effe q. ius
2 bile, sed censetur ipsa actio effe propriē tate q. ius
parata à rebus mobilibus & à rebus immobilibus. l. a dū
Pio. s. in uēditione. ff. de re iud. l. q. Tuberionis. s. in peculio.
ff. de pecu. & no. lac. de Aret. & Bar. in l. mouenti. ff. de ver.
fig. & Cy. & Bar. in d. l. potest. & Old. in cons. 29. incip. l. f. de
tale act. d. Rex. ubi dicit, q. si principes relinquunt bona dā-
struenda in certos usus, non veniunt pōne sibi applica-
dā, quæ nondū exactæ erant, quia illud ius exigēdi p̄tatem
genus tertium. l. 2. s. mobiles. C. q. & gbus. 4. pars deb. an
10. & d. s. in uēditione. & dicit, q. ita ēt se habet cōis vltimū
quendi & intelligendi, & ita ēt dicit Spe. & plenius l. d. de
Imo. in ti. de fruc. & interese. s. i. ver. 2. quatur. cū uerba
& ibi Io. And. in addi. quæ incipit alij dicunt, & Ant. de
But. & moderni post eū plenē in c. nulli. de reb. eccl. nō alie.
& Bal. Ang. in l. si constante. s. si sol. ma. Sed ubi opus est
applicare de necessitate nomina debitoris alteri extremorū
mobilibus & immobilibus, tunc hēt locū dicta diffinitio
considerari dēt, ad quid detur actio, unde de iure cōi etiam
uultum dicta ditione, q. minor nō possit alienare res q. ius
do seruari possunt sine decreto. l. lex quæ tutores. C. de ac-
tut. Ecce si pupillus uult cedere actionem, requiritur decre-
tum, si actio illa cōpetebat ad rē, q. seruadō feruari poterat,
puta ad rem immobilē, secus si cōpetebat ad rem q. feruari
seruari nō pōt, per no. in l. r. C. si aduer. transa. cum hūc
singunt doc. in dictis locis & maxime Bar. in d. l. potest. 4.
Ang. in l. r. s. fuit q̄ritum. ff. ad Treb. Sed in casu dicti statuti
nō est necesse applicare actiones ad mobilia uel immobilia,
sed per se stare pōt quia statum excipit alienationē bono-
rum immobilium, in qua uult interuenire solemnitates iuris
cōis ultra alias solemnitates requisitas à statuto, etiam si
interuenit iurē, & sic sequitur, q. actiones non sunt compe-
tens in illa exceptione, sed remanent in superiori gene-
li dispositione statuti, in qua non est prouisum, q. ultra solē-
nitas statuti requirantur solemnitates iuris cōis. Alia et-
his, q. dari pōt ad ostēdēdū, q. illud ius agendi ad supple-
mentum nō pōt dē iudicari q. immobile, ut p̄babo in s. p̄s-
tis consilij in ultimo dubio. Tertiò t̄ possēt ēt rīderi, q. a
to q. interuenierit decretū iudicis, p̄sumitur, q. interue-
rint ea, q. de iure requirebantur, ut no. Spe. in ti. de emp. &
di. s. nunc dicendum refert. ver. s. b. f. c. i. a. & c. & Bal. in l. c. i.
hi. s. si prator. ff. de trans. & in l. non aliter. de ado. & in l. c. i.
cūq. C. de bo. q. libe. & in l. f. C. de p̄d. mi. & in c. i. in prin.
6. col. in tit. qui seu. dā. pos. & in l. quæcunq. s. si iudex iudicet
Bal. in add. Spe. in ti. de appan. 1. s. col. & Io. de Imo. l. h. q.
cum aliter, ad h. ff. de ver. obl. bene facit. l. r. C. de p̄d. cūq.
lib. 10. l. 2. de off. ciui. iud. & in c. accepimus. in ver. non cre-
dimus. de ata. & quali. & ita consuevi tenere legendo. l. c. i. in
d. b. de ver. obl. vbi rīdeo ad aliqua q. in cōtrariū adducen-
tur. Aut nō interuenit in dicto contractu autoritas cura-
toris requisita, & est casus magis dubius, sed adhuc dico uale-
contractu pp iurē p ea q. habent in auth. sacra. & in d. causā
contingat, & iudices seculares tenentur ēt feruari sacra d.
iurē, cū licet mulieres de iure in 6. Quia d. statum non
potuit ius d. iuri tollere p ea q. no. Bar. in l. oēs popu. in 3. q.
prin. ff. de iust. & i. ubi concludit t̄ q. non ualeat statutu dis-
ponens, q. contractus minorum non ualent sine consensu p-
pinqutorum, etiam si interuenierit iurē, quia speciat ad ecclē-
siam. c. venerabile. de elec. c. fide fo. compe. lib. 6. & per con-
sequens statutu laicorū non potest hoc disponere. c. ecclē-
s. Mariz. de consil. facit, quod h. in c. 1. de ord. con. item q. a
tale statutu induceret peccatū, q. cā, pp q. moti ius statuti
non excludit peccatū periurij, iō non ualeat statutu. l. p-
l. p̄cū. C. de colla. & l. 1. s. ēt cū lex. C. de rei ux. & c. i. in
l. nō dubiū. C. de legi. & iuncto d. c. quāuis. & d. c. c. cōtra-
gat. Et iurē est de iure diuino. c. si Christus. de iurac. q. a
scriptū est, reddite iuramentū uestru Deo, & cōtra ius diuinū
non

non videtur posse fieri statutum per seculares: ut probatur i
d.l. non dubiū. & in d.l. pañum. & in d.c. quāvis. Et si statutū
valeret, aperiret viam periturijs, q̄ essent debet. l. r. c. si ad
versus vend. l. 2. C. de indi. vidui. Itā opinione ē et firmat Ray
nerius de Forliuo in loēs populi. praelegara, ubi ē dixit
plus, uidelicet, quod non valeat dictū statutum si dice-
ret, q̄ iurū psumatur extortum per metū, uel doli, & i hoc
discrepant Bar. & Ray. Sed quis eorum melius loquatur, nō
pertinet ad praesentem consultationem. Et ē istā opinione
tenet Bar. in consiliente, penā contrahentibus iuranti-
bus, istā opinione ē tenet Ant. in l. de quibus. ff. de leg. aliā
est in l. i. ff. de consitu. principum. Idem tenet Ant. de But.
d. ca. cum contingat in vers. tertius ē: quia disponere super
iuro non spectat ad leges ciuiles, uel ad seculares, allegat no.
p. Host. in c. quemadmodū. eo. ti. & q̄ cū iurū principaliter
dirigatur in Deum. c. debitor. & c. & si Christus. eo. tit. non
fuit subiecta legi maxime ciuili, allegat. c. licet. de re. iur. &
id quod no. i. c. cum esset. & in c. relatum. de testa. Idē dicit,
si statutum imponeret penā venientibus ad tales contractus
iuratos sic illud, qđ directā via fieri non potest, feret per in-
directum. c. quāto. de priu. & in r. ca. cum quid uia. Nec ob-
stet eundem eum, q̄ legis resistētia impedit naturalem obliga-
tionē. l. cum lex. ff. de fideiussori. l. si non forte. s. i. de condi.
indeb. eadē rōne dēt impedire uim iuramenti, cum inter sin-
plicem loquelam & iurū non sit dīa. 2. q. 5. iuramenti. q̄
rīdet ipse, q̄ illud esset uerū, qñ illa prohibitio non concer-
neret ius diuinum, uel qñ lex, uel statutum prohibet uīras.
Itē licet legis resistētia possit infringere naturalem obli-
gationem, in quantum obligatur patri, & ē iuramentale quō
ad secundariā obligationem, qđ dirigitur in partem: non tū
infringit, nec infringere pōt obligationē iurī, in quātū prin-
cipaliter dirigitur in Deum, nec in hoc tunc iurū paria sim-
plex loquela & iurū: q̄ iurū principaliter dirigitur in Deū
& c. & psequere prout in consil. sup̄ra 252. posito sub rub. au
statutum laicorū dīponēs super iuro ualeat & c. ubi sunt oīa
ad literā qđ sunt hic, & vide usq; ad uer. non obstat, qđ quarto
adducebatur & c. ubi positum. Restat rīdere ad tria funda-
menta adducta p̄ parte contrariā, scilicet primum, secundum, &
tertium. Non obigitur primum, q̄ possit peti absolutio a
iuro, ut vī uelle Pet. de Anch. & Ant. de But. in locis sup̄ra al-
le. circa primum fundit: q̄ rādo, q̄ ipsi loquunt, qđ minor,
uel maior ignorans fuit deceptus in cōtractu: q̄ in cōtra-
ctu uenditionis, uel similis cōtractus deceptus fuit ultra di-
midia iustī pretij, uel q̄ est cā onerosa minor renūciauit
successioni paternae, puta p̄ aliquo receptionē si laesū est ul-
tra dimidia, pōt petere abolitionem a iuro & uenire cōtra-
contractū p̄ remediū. l. 2. de rescin. ven. duplici rōne. p̄ Pri-
mo: q̄ illud remediū nō hēt locum in eo, qđ fuit sciens, & ut
no. Pet. Cyn. Bar. & Bal. in d. l. 2. Scientia autem Sempronie
constat ex iustro p̄dicto. Secundo: qđ illud remediū nō ha-
bet locum in donatione, nisi qñ apparet qđ donans potuisset
donare modicū & donatio cōprehēderet plus i dimidio &
vltra, ut no. Bar. & alij in d. l. 2. in uer. qđ si dictū est in iustro
mento, & illud quod plus est, dedit & donauit & c. & in l. i. si
quis cum alter. de uerb. obli. Et idem Bal. in d. l. 2. in 7. q. ubi
etiā dixit, qđ cautela est, qđ i iustro uenditionis dicatur, qđ ex
certa scientia dedit & donauit & c. quia tunc cessat remediū
rescindendi, & ita etiā no. Bar. in l. sed si quis. s. fi. & ibi etiā
Bal. si quis cau. & in l. si. s. idem quāst. per Bar. ff. de cōdi.
in deb. & in l. si dari. ff. de uer. ob. & Bal. in l. mater. in 3. col.
C. de rei uend. & in rub. C. de cōfess. sciētī & uolenti nō
infertur dolus, nec deceptio. l. cum donationis. C. de trans-
fatio. l. si in l. i. C. de ac. emp. Et si diceret, qđ dato qđ esset obtē-
ta absolutio iuro, non cōpetit restitutio in integrum. Ad hoc
respondetur primū, quod si Sempronius excelsit ætatem 29.
annorum, frustra tractatur de restitutione in integrum. l. fin.
C. de tempo. in integ. restitu. peten. p̄ Secundo dato qđ nō ex-
cessit illā ætatem, dico quod in cōtractu donationis iure nō
potest peti restitutio i integ. quā intelligitur esse sublata p̄
peti iuramentum etiā absque alia certioratione bñficij, per
Ant. in d. a.uth. sacramenta. secundum cōmunem opi. doc. ibi
Lib. I. Consi. Alex.

& no. doc. in l. sciendū. ff. de uerb. obli. & in d. l. 2. & in l. i. si duo
patroni. s. idē Julia. de iureiur. & Arc. & Io. And. in d. c. quā-
uis. per illum tex. & probat in c. ex rescripto. & ibi gl. & doc.
de iureiur. Et dicit expresse Ang. in d. l. si qs pro eo. & in d.
auth. sacramē. & Imo. in casu d. l. contingat. in 29. char. in
uer. itē aduerte inquantū d. a.uth. & cetera. ubi concludit, qđ
si minor prohibet statuto contrahere sine certa solennitate,
qđ si interuenierit deceptio intra dimidia & tūc nullū habet
remediū minor, quia licitū est contrahentibus fide ad inuicem
taliter decipere. l. in causā. s. p. ff. de mino. & pro hoc dicit
esse in proposito casum in d. a.uth. sacra. ad deceptio erat vi-
tra dimidia, & tunc sequeretur, an habeat locū remediū. d. l. 2.
sed non est tractandū hic per rōnes quas dixi sup̄ra. Et qđ in
casu d. a.uth. sacra. non habeat locum absolutio a iuro, fir-
mat ē expresse Io. de Imo. in d. c. cum contingat. in 4. mem-
bro circa 3. collicet ēm eundem ibi in fi. quinti membri for-
tē posset procedere qđ pupilla doli capax posset absolutioē
impetrare, ut ibi per cum D. Abb. in d. c. cum contingat, in
antepe. char. qđ in casu d. a.uth. sacra. non possit peti absolu-
tio a iuro, ubi non interuenierit dolus, & ibi ē reprehendi
opi. Fed. in consil. 272. supra allegato. Nec obli. q̄ iurū non
debet esse iniquitatis uinculum, & qđ debet habere tres con-
comites & c. quia rādo, prout ē dicit Imol. in d. c. cum contin-
gat, in fi. primi membri. qđ scilicet, qđ iurū debet habere ius-
titia, dummodo non continet quid turpe, uel non tendat
ad obseruantia peccati. aliā sequeretur, qđ cum iniquum sit
valere alienationē fundi doli, qđ contingit mulierē effi-
ci indotatam. l. r. s. & cum lex. C. de rei ux. ac. non deberet
iurū interpositum super tali obli. gatione obligare, quod est
contra. c. licet. cū si. nec tunc mulier a tali iuro pōt obtinere
absolutionem, quamuis indotata, uel laica sit enormiter ēm
Arch. in c. quāuis. per illum tex. in uerbo omnimodo. & Bal.
in l. si. qui satis. cog. & in l. cū vir. in 6. col. ff. de usuc. & in
l. Quintauallis. i. pen. char. de iureiur. Non ob. qđ dolus re ip-
sa & dolus ex proposito æquiparent, quia rādo ex primū qđ
scienti & uolenti non infertur dolus, ut dixi, sed Sempronie
fuit sciens & uolens, ut apparet in iustro, ergo & c. quia ad
hoc rādo Io. de Imo. in d. l. Quintauallis. in pen. char. & in d.
c. cum contingat in 3. char. in 3. mēbro, qđ Imo. & non æqui-
parent per oīa, patet, qđ pro dolo ex proposito in cōtractu
stri. iuris dat actio de dolo, sed ubi est dolus re ipsa non
dat nisi exceptio. l. si quis cum alter. cum ibi not. ff. de uerb.
obli. ēm eum. unde dicit ipse, qđ tūc in d. c. quāuis. & in d. ca.
cū cōtingat. in uerbo dolo, intelligunt de dolo ex proposito,
& non re ipsa tūc, aliā illa iura essent imposita uerbis & nō
rebus, si p̄ lationē re ipsa, de qua loquimur, posset peti ab-
solutio a iuro, quod non est dicendū. l. 2. in fi. C. cōi. de leg.
c. cōmissa. de elec. in 6. Et ideo dicit Io. de Imo. qđ opi. Ant. de
But. in d. c. cū contingat. in 4. casu. & Pet. de Ancin. d. c. cano-
num statuta, non procedunt, in quantum uolunt, qđ deceptus
ultra dimidia possit nō obstante iuro intentare remediū. d.
l. 2. petēdo primū abolitionē a iuro, q̄a fm Io. de Imo. cōis
opi. glo. in d. l. 2. & in d. c. pen. de empt. & uend. est cōtra eos,
aliā. n. sequeretur, qđ iurū nihil operaret in casu d. l. quod nō
est dicendū ēm eū, arg. l. si qñ in prin. de l. r. & Nec ob. no.
in d. l. si libertus, de op. lib. cū si ubi nō obli. iure pōt qđ
p̄ lationē uenire contra, quia ibi loquit, qñ quis laedit per
arbitratōrē & per tertij, sed in casu nō qđ laedit ex suo con-
tractu immediatē, ideo hoc casu dēt sibi facilius p̄iudicare,
ut patet in lunde si Nerua. c. l. seq. p̄ro socio. Bene faciūt
no. p̄ Io. de Imo. & Roma. in l. si p̄ro socio. hōc modo cōcepta. de
uerb. obli. & in l. qđ superflui. de acq. hare. & Io. de Imo. & Do.
de S. Ge. in d. c. quis. ubi cōcludit, qđ dispō. d. c. quis, habet
locū ē, qđ filia renūciauit cū iuro nihil dātū esset pro dote
per rōnem expressam in d. c. quamuis. q̄a iurū pōt seruari
si ne interitu saluis æternā. s. i. ubi agi. de fauore aīz, pu-
ra de uitādo periurio, & in correctorij sit extēso ex iden-
titate rōnis, ut colligit ex no. per gl. & Bar. in l. apus allega-
ta a.uth. sacra. & Ant. de Butin. c. si. circa antepe. chartam, de
confus. ubi p̄ hoc allegat no. per gl. in loēs. in uerbo passio-
nis. C. de ferijs. Et ideo nō mirandū, si plures doctores no-
R 4 luerunt

Libri Primus Consil. Alexand.

interunt se subscribere d. cons. Petr. de Ancha. prout ipsemet
refert in c. quibus. Et expressè dicit Io. de Imo. in d. c. quam-
vis, q. si pella renunciavit pro quingentis patrimonio ab-
soluti quinque milia patrum suo, non audiet uolens petere ab-
solutione a iuro, & venire contra renunciatione, si ipsa erat
doli capax, put esse presumit, cum ibi no. ff. de fals. si talis
pupilli. ff. de reg. iur. l. impuber. cum ibi no. ff. de fals. si talis
pupilli. ff. de reg. iur. l. impuber. & sibi scienti no inferi do-
lus, ut dixi, & quia iusm est potius seruandū: q. plus est de
iudicio aīz q. corporis curandum, ar. c. pēpimus. 1. q. 1. &
ita tenet Io. de Imo. & Dom. in c. quis. sed d. Sempronia ha-
bebat sciam pēdīcorum & uolens, ut patet in infīto, ergo
patet, q. in aliquo non hēt obstatē opi. Petr. de Ancha. & dicta
auth. quia loquuntur in eo qui deceptus erat & ignorabat.
¶ Nec ob. q. contrahens cū tali minore non vī esse sine dolo:
q. contrahit cū eo, qui actualiter male consumit, ut in d. l. si
uērō non remunerandi. s. si adolefcens. cum si. ubi nō ob-
ligat luxuriosus minoris si mandauit Titio, ut fideiubeat p-
meretrice cui donare uolebat quia rīdeo, q. ibi erat cā tur-
pis. Præterea ibi non interueniebat iusm, nam ubi minor
expressè donat cum iuso, ualidatur contractus, & tenetur ad
obseruantiam iuramentū, ut sape dictum est, & tñ ille, qui re-
cipit tale donationem, si diceret dolo facere, non obligaret
iuramentū, ut d. c. quāuis. Vnde dato q. in casu d. s. si adolefcēs,
dicemus q. q. concedi debet absolutio a iuso, si pēdīcorum
fuisse contrahendo cū minore, qui in turpem cām consum-
pturus erat, vī secum contrahens participare in delicto, ar.
c. si concubinā. de sent. excom. tñ non sequit, q. extra illum
casum qm minor donat cum iuso. Et ita contrā opi. & rōnes
Ante de Burr. firmat manifestē Io. de Imo. in d. c. cum contin-
gat. in 3. membro. & ita ē tenet ibi D. Abbas, q. si apparet, q.
contrahens uoluerit uerē donare. ¶ Nec ob. p. notarius istas
clāas apponat a seipso, quia dico, q. ubi hoc cōstatē q. aliud
effect, led in dubio pēsumitur rōne officij pro notario & in-
fīto, q. continue ar. ueritatem. l. cum pēdīcorum. C. de probat.
ad audientiam. de pēdīcorum. led bene possit esse, q. in infīto
uenditionis apponatur de cōsuetudine illa cā, scilicet illud,
quod plus ualer, dedit & donauit, quia in contractu iūto, in
quo exceptis quibusdā legalis sit principaliter donatio, non
vī de cōsuetudine seruari, q. notarij a se illud apponant,
nec conuenit rationi, & cōis itylus ex his quē uidi, non ita
se habet. ¶ Non ob. tertium principaliter fundamentum, s.
q. statutu dirigat prohibitionem in personam minoris nō
seruata solemnitate, ergo non ualer contractus, si iusm in-
teruenierit, per not. per Bar. in d. l. si quis pro eo. in 3. mem-
bro. quia rīdeo cum interuenierit authoritas curatoris, uel
iudicis suppletis defectum curatoris, cessat arg. quia fuerunt
seruatz solemnitates requiritur a iure cōis in alienatione re-
rum immobilium, quia (vt probauī supra) illud nō uendicit
sibi locum in renunciatione iurium & actionum, quā est ter-
tia species: si aut non interuenisset illa authoritas curatoris,
& tunc dico q. opi. Bar. in hoc cōiter est damnata, ut conclu-
dit D. Ant. Io. de Ligna. Io. de Imo. & D. Abbas in d. c. cum
contingat. & Saly. Fulg. in d. auth. sacramenta. & Ray. h. Cum
in d. l. si quis pro eo. & Pau. de Cal. qui refert se in hoc plu-
ries consulisse contra Bar. Et hoc probant, per plura iura &
rōnes, quas referre proximum esset, & quia in superiori arg.
oportuit me parum per breuitatis terminos contra morem
meū excedere, ideo fūm conuentus me referre ad rationes
allegatas per pēdīcorum doct. & ita anno præterito consului,
& ubi oportet, exhibeo illud consilium. ¶ Non ob. ultimum
fundm de his, quæ not. doct. maximē Bald. in l. 1. c. si aduer.
dona. quia rīdeo, q. illa decisio est fundata in opi. quam ipse
Bal. ubiq. sequitur, scilicet, q. statutu posset in effectū
tollere uires iuramentū, quæ opi. communiter reprehendit,
ut fuit ostensum supra. Vel secundō respondeo, q. licet Bal.
dicat, q. contractus non teneat, tamen non dicit Bald. quod
teneatur iurans ad obseruantiam iuramentū, ut dixi supra,
maximē dum retuli opi. Io. de Imo. in c. cum contingat. in 3.
membro. Posset & tertio responderi, q. illud posset fortē p-
cedere in mera & simplici donatione, sed non in donatione

q. hēt cām, put habuit pēns donatio, ut patet ex d. infīto in
appositione pacti de alendo d. Sépronia. nā in simili uide-
mus, q. licet plarus ecclesiæ nō possit purē & simpliciter do-
nare. c. 1. de don. rñ ob cām dona. pōt caretū. l. 2. de test.
in s. licet. & plenē p. lo. And. in addi. Spe. in ti. de reb. ecclē.
non alie. in rubr. Venio ad tertium principale dubiū, an stat-
te statuto sub rubr. de don. & c. si non fuit seruata forma in d.
statuto specificata, ualeat donatio, & omīsis argumenta ad
partes conclusiue dico, donationem pēdīcā ualere non obste-
te statuto: q. a statutu excipit donationes, ex quibus multa
rei corporalis traditio uera uel ficta sequatur, uel quā, sed
Sempronia nulla occasione dictæ donationis fecit traditi-
onem, uel quāsi traditionem alicuius rei corporalis, sed sic re-
tinet incorporalia, q. iura dīr incorporalia, quāuis compe-
tant ad res corporales. l. 1. s. qd. fidei re. diu. & infī. de re.
corp. in qbus etiā cadit traditio corporalis, ut no. gl. & doct.
in l. 3. in primū uerbo not. supra de acq. poss. item statutu
pēdīcū excipit donationes improprias, sed donatio illa
fuit ob cām, seu sub modo, & ueniebat refoluenda in certum
casum, non pēdīcorum alimentorum, ergo non est proprie
donatio, ut dicit text. l. 1. in uerbo, item cum ipse. ff. de don.
no. per gl. & doct. in l. Aquilinus. coti. 1. & in l. si. C. de iure do-
& no. Old. in cons. 173. inc. Ad habendā aliquidem & c. Io.
And. in addi. Spe. in tit. de infīto. d. s. pōrō. in 1. cōlū. fm.
Præterea dato q. statutu infringit donationem, unde ser-
uari debet iusm, etiā si non interuenisset alia solemnitas,
quæ requireretur in donatione non iurata, attento q. illa sol-
tas requireret tpe donationis, & nō pōt, sicut dicimus p-
p iusm appositū in donatione pōt derogari legibus infirma-
tionem & requiritibus, ut firmat Io. And. in addi. Spe. in d. s.
pōrō. super uerit. et no. & alij quos plenē refert & sequit
Io. de Imo. in d. c. cōtingat. in 1. 7. membro. & ita cōsiliū illud
anno apud ciuitatē Senarij cō quibusdā excellentissimis
ris, q. est consuluerunt, & tales solemnitates intelliguntur esse
inductæ in fauorem donationis, ut pbat maximē ex no. per
in l. cunctos populos, in 6. q. C. de sum. Trini. q. fuerunt in-
ductæ illæ solemnitates, ne donantes deciperentur, ergo p. fūm
iusm potest derogari iuris phibitionibus factis in eorum fa-
uorem, ut patet in d. c. cōtingat. & in d. auth. facia. p-
hoc ē bene facit: q. statutu simpliciter loquens non dēt in-
telligi de donatione iurata ut pbat Io. de Imo. in d. c. cum
contingat. in 3. membro. in uerbū nunc p. declaratione ma-
rie, an p. statutu possit phiberi & c. q. a statutu dēt inter-
pretari fm ius cōl. 1. C. de noxa. c. cum dilectis. de consue-
fed de iure cōis sp. potentius cooperatur actus iuratus, q. non
iuratus. l. cum pater. s. filius matrē. ff. de lega. 2. & in l. 1. c. uel
lex. C. de rei uxor. & in l. p. actum. C. de collat. iup. p. d. s. c.
contingat & d. c. quāuis. Confirmo p. no. per gl. sing. in c. cum
non deat. de elect. in 6. in gl. sing. p. q. dicit Ang. in l. 1. s. q.
onerandæ. ff. quārum rerum actio non datur, q. licet Papa uel
Imperator casset cōsuetudines, uel statutu, non intelligitur
cassare statutu a iuso confirmata, & sequit hoc Lapsus, Abbas.
& Io. And. in nouel. d. c. cum non deat. p. quo allegant c. 1.
de consit. in 6. & in c. cum aliquis de refcri. eo. lib. 6. c. q.
sape de elec. in 6. & idem Io. And. in c. 1. de filijs pēdīcorum.
in 6. in nouella. & Io. de Imo. in c. dilectio. de prob. & in d.
dudum de sepul. & D. Abb. in d. c. 1. de his quæ sunt a mai-
par. cap. & decisio dictæ gl. bene pbat p. text. in c. confina-
tus. de refcri. & p. no. p. Io. in c. cum Inter. de renun. & not.
Cyn. & Saly. in l. si. c. si contra ius uel util. publ. Quod ad uir-
tutem uidelicet circa statutu de gabella soluenda nō puto in
sistendum, tum, q. hic non fuit cefcio iurium rerum immo-
bilium, nisi quatenus p. rara capere poterat supplementum
legitimū, ut dictum est in primo dubio, tum ē q. a statutu
mibi transmissum non inualidat ipso iure contractum, si nō
est soluta gabella, quō sit, q. posito q. esset soluenda gabella,
solui posset q. ueniret, & contra d. s. firmus manebat, ita dicit
Bar. & Saly. in l. in uieria. p. illum tex. cum ibi no. de preci-
perato. offer. præterea supplementum legitimū potest eligi
p. Semproniū in certis rebus immobilibus mediocribus ac
bitrio nobis uiri, ut nota de Bel. in auth. de refut. & c. a p. a.
rit. in

§ 2. ricio prim. in 3. q. per tex. in s. quamobrem. in eo. ti. Nam cum filius in legitima dicatur creditor, pōt eligere g legitimum in ea re, quē sibi uidebitur, ut probat fa. de Are. & Cy. in auth. res quā in fi. C. communia. de leg. & in l. Marcell. s. res quā. ibi Jo. de Imo. in l. h. ad trebel. & Bald. in l. filium. in 14. col. quod hic facere potest, dummodo mediocrem eligat, ut ibi p. eum & do. Bal. post fac. Bur. in l. j. C. fami. ercif. & tenet hoc Old. in conf. 109. incip. Cum ius municipale. & facetur Bar. in d. s. res quā. p. in quare debeat deduci legitima, est in arbitrio iudicis, ar. l. nō amplius. cum l. seq. de leg. 1. & l. 2. C. quando & quibus quarta pars debetur, lib. 10. & ita no. Bar. in l. l. uis quoque. in fi. princ. ff. de har. inst. & hoc tenet lo. And. in c. Ray. de testa. Ergo cum in d. patrimonio. extarent res mobiles & immobiles, non pōt dici, q. d. donatio & renunciatio iuris petendi supplementum legitimæ dicatur præcise in aliqua parte respiciere immobilia. Hoc h. probat l. si scis. si quis ita. c. m. his quā ibi no. Bar. in fi. ff. 14. de leg. 1. ubi dicit sic de factō consuliisse p. y minor habeat aliquam actionem contra aliquem ad fundum, uel ad eē tum alteratū, & cessit actionem suam sine decreto prætoris, prout de iure requirebatur in alienatione immobilium, uel in cessione actionum competentium ad res immobiles, utrum in casu prædicto dicta cessio erit, nulla, quasi uideat cessisse actionem competentem ad fundum & sic ad rē immobilē, & cum debitor habeat electionem soluere centū, uel fundum, § eligat fundum; tunc propter declarationem factam ex futuro euentu erit nulla; q. iud. q. ubi electum uideatur a principio fuisse in cessione deductum, ita etiā tenet ibi Ang. ergo cum non appareat, q. filia arbitrio boni uiri fuisset electura magis res immobiles, quam immobiles, nō pōt zeli dici cessionem esse nullam eo, quia nō est soluta gabella de cessione, aut donatione iurum rerum immobilium.

ADDITIONES.

- Vis. Idem conf. 53. lib. 3. Natta.
- Contrahit. Adde tex. in l. p. minor. s. restitutio. ff. de mino. Nat.
- Cognitio. Vide in materia bonum conf. Imo. 98. incip. In quæstione, quæ uertitur, ubi ponit requirita, de quibus etiam per Roma. conf. 321. incip. in casu propositæ consultationis, & per Matth. de f. ff. dec. 249. Fabia. in tract. de emp. & uen. q. 5. princ. q. 7. uerf. sequitur uidere de forma. Deci. conf. 403. ubi. conf. iur. contra emptorem, & conf. 559. Corn. conf. 21. Quod non ualeat. lib. 3. Paris. conf. 98. 1. dub. 1. Natta.
- Subhastatur. J. Istud de subhastatione tenetur per Bar. in l. 1. & si sine §. 1. de uin. & alios doctos. Natta.
- Curato. Adde tex. in l. pen. C. de do. quem tex. no. ibi Bal. p. mulierib. ind. ad renunciationem hereditatis paternæ, & maternæ. Et dictū Bald. in l. 1. sequitur Andr. Scud. conf. 53. præclarē. primo dub. l. b. 2. Vide tamen in oppo. Pet. de Anch. conf. 69. Contra donationem, ubi in illo casu uideatur defendere donationem factam a minore forori, quasi sit facta causa dotis. Et confirmatur donatione ex cursu longitē poris, & silentio, ut habetur in d. l. si §. cum autem. C. si mi. fac. si de calie. & minor ob causam donare potest, ut dicit Alex. in col. pe. Et minor potest donare rem particularem cum iuramento, sed q. uenerit, si certioratur de ualore. Ita Ruin. conf. 107. nome. 16. lib. 1. referens Alex. ita dixisse in quodam conf. non impropi.
- Immo. Imo, ut per D. and. Tiraqu. cōsa. Picta. mul. des. retrai. z. s. 1. gl. 7.
- Licendum. Conf. 67. adde P. de Monte fan. Sau. tra. de emp. & uen. q. 5. princ. colum. 28. & q. 8. princ. q. 5. l. 1. pacta nouiss. col. 1. C. de pact. 1. colum. 2. in uis. f. u. conf. 55. lib. 1. Paris. rep. l. 2. col. 24. C. de rescin. uend. Do. l. de alimentis. num. 9. C. qui adm. c. quoniam contra falsam. Conf. 49. de prob. conf. 43. col. 3. Imo. conf. 98. cum f. Gui. Pap. conf. 23. colum. 5. Curien. conf. 43. colum. 3. Corn. conf. 71. lib. 3. latus conf. 109. col. lib. Alex. infra conf. 103. col. 2. lib. 2. conf. uide colum. 1. lib. 5.
- Sciens. Deci. conf. 583.
- Modicum. J. Quod probandum sit de ignorantia donatis, quia dolus non inferat uicē, ad hoc ut obtineatur absolutio, fely. in ca. in praesentia. col. 1. de probato. Sed in oppositum quia minor restituit ad uersus donationem. Et dicit Abb. in c. con. tingat. col. antepen. q. in dubio non presumitur donatio ex clausulis notariorū, quamuis lapsu. Et illud, q. sciens dolus non inferat, non procedit in dolo. Et ibi. Bar. in l. 1. s. v. q. ad. in primis uerbis. ff. de min. & in l. 3. §. si quis uolentem. Et ibi. l. h. hom. exhi. per illum tex. & in l. 1. §. 2. uer. si uideret, ff. de seru. corrupt. Et de ista per Soc. conf. 63. col. 1. lib. 1. & inde Deci. in d. c. in p. sentia. v. m. de p. d. c. s. ponit ro. Cur. ius. & conf. 141. Et uide Gram. mat. deci. 103. nu. 54. cum seq. Natta.

- d. Imo. supra. conf. 13. num. 20.
- e. Inflationem. supra. conf. 4. nu. 10.
- f. Iurata. supra. col. 12. nu. 8.
- g. Eligere. dicit ut notauit infra. lib. 4. ad conf. 134.
- h. Bar. cum quo transibit lex. & expresse l. 1.
- i. Hoc con. h. duplicatum est, infra conf. 53. uol. 3. Hiero. Zanc.

CONSILIVM CXXVI.

Leges. supra. eodem conf. 85. quod hic duplatur.

CONSILIVM CXXVII.

Vide infra. lib. 4. conf. 5. ubi habetur.

S Y M M A R I V M.

- 1 Supplementum legitimæ per statutum prohibet potest peti in bonis alibi siti.
- 2 Statutum disponens de successione, nullo modo extenditur extra locum; secus si d. p. nat. de solemnitate actus.
- 3 Statuti excludens feminas uel alios ob primogenitum odiosum est.
- 4 Tutoris datio an extendatur ad aliud territorium.
- 5 Supplementum legitimæ quando peti potest.
- 6 Appellatione filiorum non ueniunt nepotes in contractibus.
- 7 Emphyteusis recepta pro se & filijs non transit ad legitimatos, sed bene transit ad filiam in re certa institutam. nu. 8.

CONSILIVM CXXVIII.

CONSIDERATIS uerbis infissi concessionis factæ ab eccle. d. Pio pro se & suis filijs & hīdibus masculis & fæminis & et testamenti d. Pij & uerbis statuti ciuitatis Imolæ sub rubrica, q. filia sit contenta relicti sibi in test. & sub rub. de successione b. ab intesta. Super primo d. bio, quo q. ruit, an d. D. Andrea & D. Francisca petere possint supplementum legitimæ in bonis d. Pij saltem positus extra ciuitatem & districtū d. ciuitatis Imolæ; ut in locis non subditis statutis dictæ ciuitatis. In quo p. t. m. s. nō necesse farijs argumentis ad partes p. dico, q. saltem quō ad bona extra stētia in locis nō suppositis dictis statuti ciuitatis puto p. mentū legitimæ peti posse pro rata d. c. iur. bonorū: a q. de iure cōi. patet si dat, aut relinquat aliquid filio, uel filia minus legitima, licet iubeat ipsum, uel ipsam esse tacitā & contentā, & q. p. uis petere non possit, t. petere pōt supplementum usq. ad integrā legitimam, ut in s. ceterum. in auth. ut cum de app. cogn. & loimodo. C. de inof. testa. & in l. si non mortis. in prin. ff. eo. ti. & ois pronisio, testōris in cō trarium facta non tenet, ut no. Bar. in l. 1. C. de his q. p. o. n. e. no. Nec obstant statuta prædicta excludentia feminas do tatas, quia rideo, q. illa statuta non porrigunt effectum suū ad bona q. sunt extra territorium, ita dicit Bar. in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. in uerf. 6. uidentum est, an statuta, uel consuetudines porrigant effectum suum extra territorij & c. quia fm. cum talia statuta sunt odiosa & iniquitatem sapiunt, l. maximum vitium. C. de lib. prate. & l. inter filios. C. fami. ercif. & ibi Bal. Et tales dispōnes odiosæ non fortiunt effectum in locis, in quib. non seruantur statuta disponētis p. lex ea. ff. de postum. & in c. si filia. s. 1. de senten. excom. in 6. Et idē in effectum tenet Bar. in l. 2. in 5. col. q. sit lon. consue. & plenius in d. l. cunctos populos. in 16. col. ubi dicit q. licet sibi uideatur dicendum, q. dictum statutum non sit odiosum principatū, sed mixtum ex fauore mascululorum & odio fæminarum, imō principatū fauorabile. l. qui exceptio nē, in princ. ff. de cond. indeb. tamen bene fatetur, q. non extenditur ad bona posita in locis non suppositis statutis, quia contraria dispō iuris cōis quæ in hoc seruatur in dictis locis nō suppositis statuto impeditur ius accrescendi in illis, quibus ex forma statuti accrescunt alia bona supposita statuto excludenti feminas per legem mulieri & Titio. ff. de condi. & dem. Et cum Bar. & Bald. in hoc uidetur simpliciter transire Pet. de Anch. in c. canonum statu. de consil. 11. q. in uerf. qd in successione, an filius possit excludi per statuti & c. Bar. Et in l. certum. in princ. C. unde legi. & in l. 2. C. q. ad libe. per uer. & l. si defunctus. & l. si in prin. C. de suis & legi. & in l. l. e. C. de

Liber Primus Consil. Alexand.

C. de legi. h. x. fatetur dictum statutum esse odiosum per d. l. maximum. Et pro hac opi. q. non comprehendit bona alibi posita, et pōt deduci decisio Iacobi de Raunen. Gui. & Cyn. in d. l. cunctos. inquantum concludunt p. si consuetudo est in Anglia q. primogenitus succedat in omnibus bonis, in Italia vero est q. succedant oēs aequaliter, & quidam habēs bona in Italia & in Anglia decedat, succedat primogenitus in oīs bonis Angliæ: in bonis vero Italici succedat oēs equaliter, quia semper inspicienda est consuetudo loci ubi res sita sunt, ar. d. pupillo ff. de tu. & cur. datis ab his. & l. Titium. s. tutor. ff. de adm. tuto. l. certa forma. C. de iure fisci. lib. 10. Hoc expressius vult Bar. in d. l. cunctos in 7. q. in verb. sed pōt dubitari de tali qōne consuetudo est in Anglia & c. ubi quantum ad propositum nfm si ille, de cuius successione agitur esset suppositus statuentibus, ut in casu nro erat d. Pius, tenet Bar. cum pximē dicta opi. l. de Arc. Gui. & Cyn. & subdit Bar. q. siue dicamus d. statutum esse odiosum personis ab eo exclusis, & non trahitur ad bona alibi sita per d. l. ex ea. Siue dicamus d. statutum esse permixtum, & tollere obstaculum, ne sequentes filij impediant primogenitum; & adhuc dicendum est, q. non trahitur ad bona alibi sita per ea, quæ no. p. semet Bar. in eadem 7. q. in uer. interduo uerō reperiuntur statuta permixta tollentia obstaculum qualitate personæ & c. & in uerb. sed insurgit forte dubium & c. in quib. locis concludit q. statutum habitans aliquem ad testatū, uel ad capiendum hereditatem, q. aliās capere non poterat, non trahitur ad bona alibi sita per d. l. pupillo. & l. non solum. s. qui in testō. cum ibi no. ff. de exco. tu. & l. cū unus. s. his, qui. ff. de bon. auth. iud. pof. & per c. per venerabilem, qui filij sunt legi. & sequitur Petr. de Anc. in d. canonum. in 22. q. prin. Ergo in proposito cū statutū positū sub rub. y. filia sit contenta relicto sibi in testō & c. tollat obstaculum ne filia, cui aliquid in testō relictum sit, impediat fratres uel nepotes, uel alios successores, seu heredes eius relicta rōne alicuius supplementi legitimæ, qd. petere uellet dicta filia nō dēt tale statutu n. extendi ad bona alibi sita: nā & dici pōt, d. statutu habitare testatorem ad disponendum, & relinquendū hereditatem suā & bona fratribus dictarum filiarum, dummodo filiabus aliquid reliquit: & ita et habitat illos fratres ad succedendum irreuocabiliter ex testō, dummodo testatōr aliquid reliquit filiæ. Facit, quod h. in lege sue. s. ex duobus. cum ibi not. per Bart. in ultimo notabili ff. de iure patr. Licet aliud esset, qn. statutu disponeret solum super hereditate testamentaria quia disponeret, q. ualeat testm coram tribus testibus, quia tunc h. res institutus in tali testō bene consequi posset bona hereditaria alibi posita extra locum suppositu statutu per l. si non speciali. l. ior. m. & l. si. C. de testa. & per alia plura ad hoc allegata per Guil. de Cu. & Iac. Bur. in d. l. cunctos populos. quos ibi sequitur Bar. circa prin. di. cta 7. q. & l. o. Aud. in addi. Spe. de inst. edi. s. compendios. in uerb. q. de consuetudine, & alij post Bar. magis cōter in d. l. cunctos. & Petr. de Anc. in d. canonum. in 22. q. prin. Bene facit. in hac, & quod ibi no. Bal. C. de dona. & aliquid p. Bal. in arch. defuncto. ad tex. & Petr. de Anch. in cons. 155. incip. Vilis & subtiliter inspectis & Sed dicta statuta concernunt aliud, q. testi solemnitate, nā dato est q. peti possit supplementū, non sequit. q. testm non sit solemne, ut in d. l. oimodo. & in s. caterum. Et rōne differencis inter casum, q. statutu solum dispositū super solemne: irare, & casum q. prouideri super infra d. sōne, uel promissione, uel habilitatione in expugnabilitate & relinquendum bona sua, ponit clare Bar. in d. l. 7. q. 1. in d. l. cunctos populos uerb. ad cōtra ria rōde, quæ rō offendit in casu nro non debere attendi illud quod d. in statutu disponente solum super solemnitate, ad idem facit, quod no. Spe. in ti. de senten. s. qualiter. uerb. pone quidam Flandrensis & c. Bal. in l. si arrogatur. ff. de adop. in antep. colum. in uerb. & facit ad plures quæstiones, quas notauit & c. In hac etiam partem uidetur esse decisio Lapi allegatione q. 1. incip. In nomine domini casus est talis, quidam Nicolus & c. ubi concludit, q. statutu, & consuetudo Angliæ disponens, q. pater non possit priuare filiā

certa parte hereditatis, nec possit relinquere statutu suum heredi, non extendit effectum suum extra territorium Angliæ, adeo q. in alijs bonis, q. Anglia non seruat, p. p. per l. si. ff. de iur. fisci. iud. & per l. i. C. de susp. tut. cum ibi no. per Guil. & Cy. & per c. ut statutu, cum ibi no. cont. in 6. Pro hoc est adduct. q. uirtus, & potentia causæ effectus inspicienda est, ut possit operari in passiuo & in subiecto materialem, nec pōt cā limita producere effectum infinitum, sed sicut limitatur potentia causæ sic effectus debet limitari. l. si arrogatur. ff. de adop. l. iur. fisci. s. cum iur. d. ff. de excu. tu. & d. l. pupillo. cum s. sed potētia & autoritas consuetudinis Angliæ non se extendit ultra proprios terminos. l. diuinarum. C. de decu. lib. 10. ergo nec eius effectum ultra procedere pōt. Nec prædictæ conclusioni obstat qd. no. Sal. in d. l. cunctos populos. iuxta antep. columbi dicitur putare, q. si ciuis Anglicus hēbat bona in Anglia, ubi erat consuetudo, q. primogenitus mascul. succederet in totum, ita et hēbat in Italia, ubi talis consuetudo non uigebat, ita decessit relictis pluribus filijs, q. si in Italia domicilium nō habebat, qd. primogenitus succederet nedum in bonis Angliæ, sed et in bonis Italici, & iur. si retento dicto rhe matre esset statutu in Anglia, q. extantibus masculis filiis femine non succedat, sed masculi q. semine excludunt: nedum in bonis Angliæ, sed et in bonis Italici, & sic tenet contra Bar. & sequaces, de quib. dixi supra, quia dico, q. Sal. non v. moueri concludentibus rōnibus. Et primō non obit, inquantum primō allegat, q. consuetudo Italici in casu prædicto non ligat forensē: q. ad hoc rōn. q. uolentes excludere primogenitū uel masculū à bonis Italici non se fundat in consuetudine Italici, sed in iure cōi, quod ligat oēs. l. 4. C. de lega. c. iude continui statutu loci contrariū disponat. l. de quib. de leg. l. oēs populi. de iust. & iure. & in casu illo nō obstat legatū, uel consuetudo Angliæ: q. cum loquatur in personā. nō extendit ad bona alibi sita. d. l. de pupillo. cum. simi. Secundo ad legatū Sal. q. sicut ex testō facto in Anglia succederet in omnibus bonis illi, qui esset uiter institutus, ita ad intestatū succedat primogenitus in omnibus ex tacita uoluntate defuncti, quæ colligitur ex eo: q. domicilium non mutauit, & facit consuetudine suæ originis persistit, q. probare oēs. & c. uel uelle v. arg. l. ueneris. ueris. ff. de pig. act. & de edic. l. i. q. si nolit. s. qui mancipia. Sed ad hoc respon. q. n. est institutum uniuersalis hæres, ideo succederet in omnibus bonis quæ institutus tunc se non fundaret in statutu, uel consuetudine locali, sed in iure cōi, quod ubique iurari debet quod statutu non contradicit. l. 2. C. de leg. v. proximi d. i. sed q. non est conditum testatū, tūc primogenitus uolēs succedere in omnibus bonis, oportet, q. se fundet in statutu, uel cōsuetudine Angliæ, contra uis cō. merito nō operatur ad bona alibi sita, ut est probatum, prout tenet magis cōter doc. Et licet uideatur defunctus discedēs ab intestato tacite uelle seruari illam consuetudinem, tū non sequitur, q. uelit cā seruari aliter q. se habeat, q. in bonis Angliæ. Tercio adducit Sal. q. ciuitas pōt afficere subditum suum et respectu rerum in alio territorio positarum, ut patet in collecta, q. pōt imponi ciui et pro bonis quæ in alieno territorio possidet l. rescripto. s. fin. l. munerum. s. parrimoniorum. ff. de mune. & hon. & no. super rub. C. de mun. patrimo. lib. 10. & imponi collecta personæ pro rebus, ut no. in d. rescripto. s. fin. & l. placet. C. de sac. fan. eccl. ideo personam d. afficere non potest quia de rebus alieni territorij principaliter nō potest disponens deponere. d. l. cum unus. s. pen. Sed ad hoc r. spondens potest & primō, q. hoc, quod dicit Sal. q. collecta potest imponi ciui etiam pro bonis quæ in alieno territorio possident, non est ita expeditum, imō contrarium tenet nominali. Gui. v. refert Bar. in l. 1. C. de mul. & in quo locali. in 5. col. uer. item quero aliquis est hic ciuis, & alibi habet possessiones & c. per d. l. cum unus. & l. si. de iur. fisci. on. rest. Secundo r. pōt, q. ciuitas possit afficere subditum suum etiam quod ad bona alibi posita tamē illud pōt procedere quādo expressē statutēs hoc dicerent ar. l. si. de decretat. ar. d. l. facien. & l. merca. oēs. l. non solum. C. de cōmer. & c. & c.

& ita loquimur allegata per Sal. sed ubi statum simplr lo-
queret, ut in proposito, tunc non concernit id, qd est extra
territoriū. c. ut aiarum. de constit. in. 6. Et hanc distiñtionē
et facit Bart. post antiquos in d. cunctos populos, in 7. q. in
princ. illius quæst. iunctis positus per eū in eadem gñc. in
ver. Item qro, quid si statuto hoc non caueat expresse & c. &
hoc est quantum ad propositum nīm sequit ibi Bald. in ult.
charta, in verb. uiso an forensis intra territoriū & c. & Bal. ibi
in rep. magna illius. l. in 30. col. in ver. de secundo membro.
Et idem ibi Saly. & lo. Andr. in addit. Spec. in tit. de compe-
judi. s. r. in addi. magna, & Bal. in rep. l. negāda. in 7. & 8. col.
C. de accu. & expresse Bal. in l. in 2. q. princ. ff. de iur. omni.
iud. Et in l. a. C. de renun. & Pet. de Anch. in rep. c. postulat. in
in 5. q. de fo. comp. lib. 6. Adducat Saly. q. hereditas non
cōcernit locum, sed est successio in uniuersum ius defuncti.
l. hereditas. ff. de reg. iur. ergo fœmininū genus, uel fœmēg
quæ excluderent a statuto, excluderent a successione vñ se-
quitur ergo, q. tales personæ tanquā afficte excluduntur &
interdicta esse intelligitur in quolibet alio loco particula-
ri, ut in simili dñ in eo, cui iudex bonis interdixit. ff. de testa.
l. i. cum. ff. de uerb. obl. i. cui. Sed ad hoc rōde, q. uerum est,
q. hereditas ipsa rang quid incorporale. l. i. ff. de rer. diuis.
non concernit locū, sed p hoc non sequit, q. p. diuersitate
patrimoniorum subiectorū diuersis legibus seu statutis, &
sic habentium diuersas qualitates non dēt fieri diuisio dicto-
rum patri moniorum diuersimodē inter heredes sñ diuersi-
tatem disponis legum, seu statutorum, quibus subiiciunt,
sicut uidemus q. pupillis arrogatus p. diuersitatem patri-
moniorum quæ habet, pōt in uno decedere intestatus, & in
alio testatus. l. si arrogator. cum gl. & ibi doct. ff. de adopt. &
ita in milite vt l. i. & 2. de testa. mili. ¶ Nec ob illud, quod dē
de prodigo, quia ibi interdicitio illa fit de iure communē & ius
cōc ubiq; extendit suum uigorem, ut inquit Bal. in d. cun-
ctos populos. circa antepe. col. in d. uer. uiso an forensis intra
territoriū & c. nos uerō loquimur in dispositione statuti,
quod non ligat, nec operat extra territoriū. Vel fm Bart. in
d. l. cunctos populos. in 6. q. illa interdictio bonorum est fa-
uorabilis, nō bona eius percat, ideo extendit effectum suū
ubicunque sñt bona. l. iul. ff. de cur. sur. & d. l. i. cum bonis.
¶ sed statutum excludens fœminas est odiosum, ad dictū est,
merito non extenditur ad bona alibi sita d. l. ex ea. cum ibi
non. & d. c. si sententia. Et fit statutum uolens q. primoge-
nitus succedat in totum dñ odiosum, e ut expresse dicit Bal.
in l. oēs populi. ff. de iust. & iur. in l. i. uel 12. col. in ver. 3. q.
ro quæ sunt illa quæ faciunt mentionem legis & c. est de men-
te Bar. in d. l. cunctos populos. ad fi. 7. q. ¶ Vltimam rationē
adducat Saly. Per simile, nam tutor sūmptū datus ab uno
iudice dicitur hñe administrationem ēt patrimonij positi
extra d. territoriū illius iudicis, alleg. text. ff. de excu. tut. in
l. p. item. s. licet. ff. de reb. eo. l. magis puto, s. iul. licet in
contrarium non. gl. ff. de excu. tut. l. non solum. s. qui testō. &
male, ut ibi per Dyn. & Iac. de Arer. & per Cyn. in l. 3. C. qui
p. tutor. sed ad illud pōt rñderi, q. illa gio. loquit in actu non
odioso principaliter, sed statum nostrū est odiosum, ut est
dictum, ideo non extenditur ad bona alibi sita per no. in d.
Lex ea. Vel ibi non tractatur de habilitando aliquem, qui nō
esset habilis de iure cōi, sed in casu nostro per dictū statum
sub rubrica, q. filia sit contenta & c. habilitatur pater ad
testandū inexpugnabiliter, & aliter q. fit esset habilis de iure
communī, quicquid relinquit sibi pater in testamento, &
talīs habilitatio, seu remotio obstaculi non trahitur ad loca,
ad quæ non extenditur potestas statuendi, uel habilitandi,
ut in d. cap. per venerabilem, & not. Bar. in l. cunctos popu-
los. in 7. q. in uerbis. sed insurgit forte dubium & c. cum con-
cor. allegatis. Item & tertiū respon. quod ubi pupillo haben-
ti patrimonium in duobus locis, sñ loco originis, & in alio
datur tutor simpliciter, est uerum, q. tutor iste intelligitur
datus administrationi bonorum utriusque loci non solum lo-
ci originis, & hoc quando de alio administratore non erat
prouisionem administrationi bonorum illius alterius loci, sed
si illic esset prouisionem, tunc si iudex loci originis daret tuto-

rem, non extendetur ad bona illius alterius territoriū, ita
procedit illa l. de pupillo. facit l. i. in. ff. de test. tut. cum ibi
no. ergo cum in proposito in bonis alibi sitis, q. in locis p-
positis statutibus esset iam per ius cōc prouisionem quid
quantum hñe possent filia in dictis bonis, nō dēt ad illa bo-
na extendi prouisionem statuti postea facta, est igitur sequenda
op. aliorum, & no. Saly. tang magis cōis ut hñ in locis vulgari-
bus. Nec prædictæ conclusiō obli. diceretur, q. per lapsum
quinquennij, a tpe adire hñditatis testatoris tollitur facultas
petendi supplementum legitimæ, sicut tollitur facultas intē-
tandi querelam per l. si quis filium. in n. & ibi no. Bart. C. de
inoffic. testa. & in l. a. C. in quib. cau. in integ. resti. non est ne-
cess. sicut. n. hoc est ibi inducūm in querela inofficiosi testa-
menti, quæ datur filiis exheredatis, ita debet intelligi testa-
tūm in petitione suppl. menti legitimæ, q. compet. filiis,
quib. aliquid relictum est, sed minus legitima, quia talis pe-
titiō est subrogata loco querelæ inofficiosi testi. l. oimodo.
C. de inoffic. testa. unde tps præfixum unū remediū extendit
ad aliud remediū loco illius subrogatum. l. i. cum. s. qui
inuitiarum. ff. si quis cau. ¶ Quia ad hoc rñdetur, primō q. di-
ctum quinquennium, de quo loquitur tex. in d. l. si quis filium
non incipit currere nisi a die adita hñditatis, ut ibi & intel-
ligit de uera additione, q. requiritur ad confirmationem ex-
heredationis. l. filium. s. sed cum exheredatio. ff. de leg. præ-
stand. adeo q. sola existentia iuratis non sufficeret pro adi-
tione, ut no. Bal. Ang. & Imo. in l. si filius qui patri. ff. de vulg.
& pup. unde oportet primō apparere, q. illa hñditas fuerit le-
gitimē & uerē adita per d. Iaco. qui tpe conditi testamenti
& fortē ēt tpe mortis testatoris erat pupillus, unde sine au-
thoritate tutoris non potuit hñditatem adire. l. potuit. de iu-
re delib. l. pupillus. ff. de acq. hñre. bene faciunt no. per Bar.
in l. gerit. in h. eo. ti. Et si non fuit adita tpe pupillaris æta-
tis, requiritur, q. postea fuit adita per ipsum adultum cum
authoritate curatoris, si illum habebat. l. cum qui am. C. de
admini. tut. & si illum non habebat, potuit per se adire. l. si cu-
rator habens. C. de in integ. resti. mino. & no. gl. & doct. in
l. impuberis. ff. de acq. hñre. Et non sufficeret talis additi-
o, uel immixtio facta, nisi appareret ipsum adultum habuisse
sciam testamenti, & sic fuerit delatam esse sibi hñditatem
ex testō, quia aliās nō diceretur, additio legitimē facta l. si is
ad quem. ff. de acq. hñre. & plenē no. in l. si pōt. eo. ti. Præte-
rea posito q. lapsum esset quinquennium a tpe adite hñdi-
tatis, tñ fm magis cōem opin. licet querela inofficiosi testa-
menti tollatur lapsu quinquennij, tñ hoc non repetitur in pe-
titione supplementi legitimæ, quia suæ pro petitione sup-
plementi legitimæ datur conditio ex l. i. no. gl. in l. oimodo.
in uer. exigere. C. de inoffic. testa. & ibi Ray. & no. Bal. in
l. si quis in suo. eo. ti. & Sal. in l. ancimus. in prin. eo. ti. & cō-
ditio ex l. non tollitur quinquennium, sed 30. ann. iuxta l. 2.
C. de consti. pec. inst. de perpe. & temp. act. s. i. arg. l. sicut. &
l. oēs. C. de præsc. 30. ann. uel posito q. daretur petitiō hñ-
reditatis, ut tenet Bar. in d. l. si quis in suo. & in l. nō est. C. fa-
mil. ercis. & in rep. l. p. filium. ff. de inoffic. testa. in uer. quæro
ergo & c. post Odof. in d. l. oimodo. & constat petitionem hñ-
ditatis non tolli quinquennio. l. hñditas. C. de pet. hñredit.
Et istam partem tenet Bar. & Sal. in d. l. si quis filium, in fin.
quia ille tpe uenit exceptiōe ad transmissionem querelæ nō
ad transmissionem petitionis supplementi, & sic ponit ibi
exceptio ab eo q. dictū erat in casu positione, & ibi patet
ex uerbis literæ, & ita intelligit Odof. Bal. & Saly. ibi. Et rñ-
dent ad rñem Bar. inquantū Bar. dicit q. petitiō supplē-
ti legitimæ est subrogata loco querelæ inoffic. testa. merito
debet hñe eandē naturam, quia non est uerum, q. fit subro-
gata loco querelæ, imō est inducū in odiū querelæ & ad sub-
monendā querelā merito nō sapit eandē naturā, sed cōtra-
riā, ut d. l. oimodo, nec dēt tolli eadem tps pscriptiōne, q. a
petitiō supplementi est fauorabilis, cum per eā cōferretur,
non autem rescindatur testm, sed querela est odiosa, cum p
eam rescindatur testm. facit lex, uel negare. ff. quemad. testi.
ap. & quod no. in l. Gal. s. eius. ff. de libe. & posthū. ad hoc
possunt adduci aliz rñones, de quibus per doc. in d. l. si q. si-
lium,

110

bus, fide pac. & Pet. de Anc. in Clem. 1. de baptismo, & An-
de But. in equibilibi. de pen. Et proprie in confessione
emphyteusim firmat hoc late Salin l. 2. in 2. q. 1. q. 1. q. 1. q. 1.
per emphyt. per c. 1. s. cum uero, Conradus in tit. qui seu-
pos. & per s. emphyteusim in auct. de non alie. & l. 1. q. 1. q. 1.
tes. ff. de test. t. l. 1. quicquid alitringenda. ff. de verb. obli.
per alia plura ibi allegata per eum, ita ibi et in contrari-
emphyteutico firmat lo. de Imo. in l. quod dr. ff. de verb. obli.
in antepen. col. in uer. & ex prædictis est pater, quid s. em-
phyteusis ecclesiæ datur alii pro se & filijs suis & bene-
ficiant no. per Archi. 7. q. 4. si quis suadente, & per Bal. in
pet. l. in ius. in ult. col. de lib. & posth. Et illa uerba posita
cõcessione emphyteusis ecclesiasticæ dicenda pro se, &
& hæredibus masculis & feminis & c. requirunt utroque,
¶ scilicet q. fit filius & hæres, non enim sufficit, q. fit hæres
nisi fit filius fm cõm opin. per d. s. emphyteusim & firmat
Bar. in l. iure iur. s. si liberi de oper. lib. & Bald. in l. 1. in
col. C. de iure emph. & lo. de Imo. in d. l. quod dr. de verbo.
obli. in 8. & 9. col. & in lex factio. ff. de hered. insti. & in
cap. ubi. de loca. in antepen. char. in uer. 7. tangit & c. & Rapa-
Cuma. in l. Gal. s. et parente. ff. de lib. & posth. & Paul. de
Cass. in l. si nudi & Titio. ff. de verb. obli. & in l. si filius. s. 1.
com. quid. ff. de leg. 1. & in lex factio. s. si fil. ad Treb. & facit
ratio. d. l. uerbi. & ita fm solius tenere legendo. l. 1. q. 1.
dr. Cum ergo d. iacobus non sit filius d. Pij, dato q. sit hæres,
non comprehenditur in dicta receptione in emphyteusim.
¶ Alia ē ratione apparet, eum non includi in dicta cõ-
fessione emphyteusis, quia non legitime nati: quoniam for-
legitimati non admittuntur ad emphyteusim ecclesiasticā
ut notabiliter dedit Bal. in l. gnaler. s. cum autem. C. de
fin. tit. & sub tit. sub condi. fac. monetur, quia in feudis non
includuntur bastardi. c. naturales. in tit. si de feu. seu. contro.
inter domi. & agnat. & ratio est fm eum, quia feudum
beneficium & honor. unde dicit id esse in emphyteusim
ecclesiasticā: quia apud ecclesiā bastardi sunt infames, alie-
gat no. per Azo. in summa. C. ex quibus cau. infam. i. rog. unde
ecclesiæ concedens in emphyteusim non intelligitur sentire
de filijs reprobatīs ipsius recipientis, argu. l. Lucius. s.
pen. ff. de leg. 2. et si sine legitimati, quia non sunt legitime
nati fm Bal. qui alleg. no. in cap. nouit. de elec. & sic conclu-
dit Bal. q. bastardi legitimati non admittunt in emphyte-
usim ecclesiasticā. Et bastardi & naturali idem est, ut
no. gl. in rub. ff. de concub. & no. Bar. in lex factio. s. si quis ro-
gatus. ff. ad Treb. ad fi. & lo. de Imo. ibi ult. col. dicit ad hoc
am. gl. in fine singularē, & illā sequitur, & idem sentit glia-
ro. text. in l. 1. in uer. aperimus. C. de natu. lib. & gl. in quæ-
siones idem sermo. ff. de reg. in. & no. Bart. in l. cum acutissimi.
C. de fideicom. Baletiam in addit. Spec. in tit. de loc. in ro-
col. in uer. s. emphyteusis ecclesiæ & etiam tenet, q. emphy-
teusis ecclesiæ non transeat ad filios legitimatos, & tenet
lo. de Imo. in l. quod dicitur. ff. de verb. obli. circa antepen.
ol. Et calum nostrum in terminis dedit Pet. de Anchani
ons. 47. 2. Circa primum quæritur & ubi concludit, q. si in
contra dicta facta est cõfessio in emphyteusim alicui stipulati
& recipienti pro se & filijs suis & hæredibus, q. non tran-
sit talis cõfessio ad legitimatum a principe, uel Papa, &
ita dicta stipulatio & cõuentio præcedens derogare in-
telligitur privilegio apostolico & iuris ordinationi. c. ex mol-
tiplici. de decim. & ar. l. si cum dotem. in prin. ff. sol. mat. &
l. si. s. conueniat. ff. de pos. & ibi etiam uult, q. per illa uerba
non comprehenditur nepos, maxime legitimatus, sed filius le-
gitimus & naturalis, unde in casu illo concludit, filiā admitti
excludi nepotem legitimatū, & idem concludit ipse in cõ-
positio. 24. incip. Extenore privilegij & ita ergo in proposi-
tō nostro admittuntur dictæ duæ filiæ Pij. Bene faciunt, ut
per Spec. in tit. de loca. s. nunc aliqua. uers. 67. & per Bar.
d. lex factio. s. si quis rogatus. & in suo conscriptum. Mar-
tius. & Ioan. Andr. & alij plenius in cap. in presentia de
roba. & Bal. in aucten. si quas rui. C. de facrosan. eccle. & l.
dium. ff. de his qui sunt sui uel alie. in uel ibi etiam Ang. &
in l. 1. Lucius. s. si fil. de leg. 2. & Bal. in l. parentes. in ff. de

quando res feudalis de quodam seruitute debere no-
glin. l. si cuius. s. si obstruere in verbo oportet. ff. de usufructu.
& no. Bal. in c. circa. in col. in prin. de contr. inuelt. & quia
liber res presumit liberam esse de seruitute probat latus. C.
de seru. l. si fletu. tit. habet ergo Rangones presumptionem
pro se. q. si a res non sit feudalis. & eandem presumptionem
habet pro se auctores sui. Preterea a monasterium contra
dictos nobiles non probat de aliquo suo domino quo ad res
petitis. ergo obtinere non potest si nil probarent rei conu-
ti. l. si C. de rei vend. l. socii corpus. s. competit. ff. si seru. uen.
Nec obstant iusta in contrarium producta pro parte mona-
sterij: nam primo non obstat iustum transactionis celebrate
de ann. 1443. die 2. Julij. inter agentes pro dicto monaste-
rio ex parte una & genosana uirum Do. Albertum de Bu-
schetis legum doctorem. q. praefati auctores dictorum de
Rango. in ea non interuenerunt. nec praefatus D. Albertus.
quoniam esset eorum frater posuit eius praedictum l. 1. & l.
1. si. quibusque iud. non necesse perferunt cum ad transig-
endum requiratur speciale mandatum transactionis placitum.
C. de trans. l. 1. mandato gualis. ff. de procu. Nec et obstat
dicta transactionis iusta transactionis facta. ut di. per pre-
fatos comites Carolum Nicolaum de Buschetis. quorum no-
mine fuerat dicta transactio per d. D. Albertum facta. quia
respondeo. quod cum transactio dicatur alienatio. l. 1. C. si
aduer. transactum gl. non solum. C. de pred. mino. & l. nulli. cu-
ibi no. per gl. & doc. ff. de tran. & io in tali transactione re-
quiruntur solemnitate & requirunt in alienationibus. ut tra-
dictur in locis praedictis. Et praedictum. q. ex dispo. &
statuto loci erat praesumit pro odo contractus & ois obligatio
non tenet. si curator non sit adhibitus. qui consentiat. & sic
ultra decretum iudicis requirebat auctoritas curatoris
sed ita est. q. in d. ratificatione non interuenit auctoritas cu-
ratoris saltem legitime constituti. ergo non ualet. Quod aut
d. Celsus non fuerit curator legitime constitutus. q. tanq.
curator dictorum conuicti sua auctoritate interposuit dicta ra-
tificationem patet: quia non solum debuit cauere rem adulti
salua fore. sed ultra oia alia ad q. obseruare tenet curator de
bet specialiter promittere. q. sine ulla dilatione defensione
pro alio subdit. & si non ita spalter promittit. uicari da-
tio curatoris. ut est tex. in l. fin. s. oem. C. de adm. tuto. Et io.
dicit Bar. in l. legitimis. in princ. ff. de legi. tuto. in uer. quin-
tu. q. requirit & c. uidet ph. hoc multas tutelas cessari. & a
tutores specialiter non promittant dictam defensionem in
hij. & tñ Bar. ultra hoc requirit. q. promittat & iuret utilia
facere. & inutilia praetermittere. ut in auct. ubi qui obli. s.
fi. & dicta iura loquuntur patet in tutoribus & curatoribus.
Praedicta et confirmat Bar. in l. prator. in princ. ff. de opera.
nou. nunc. ubi dicit. q. non sufficit tutorem iurare utilia facere
re & nisi spalter promittat subire defensione per d. s. oem.
ubi requirit hoc esse expressum. quis sit in gl. q. tutor glia
liter promittit utilia facere & tñ non de esse specialiter ver-
bis expressum. ut requirit tex. in d. s. oem. l. nominis & rei. s.
uerbum ex legibus. ff. de uer. sign. & l. si. cu. n. gl. & cum Bar.
in d. l. prator. trans. ut et Moder. & Bar. & Ange. in d. s. oem.
post antiquos ibi. & Ange. in d. s. fin. auct. ubi qui ob. Nec
ob. q. dicit Bal. in d. legitimis. & in d. s. oem. q. non putat
esse necessarium. q. apponatur formaliter illa uerba posita
in tex. d. s. oem. sed sufficit aequipollentia uerba: eo q. iura
considerant effectum. non aut formam uerborum. l. qm. in
dignum. C. de testa. quia rideo. q. posito. q. Bald. bene dice-
ret. tñ dictum suum non hret obitare. quia ex uerbis Bal. no
insert. q. praesufficiat illa uerba. si q. promittit utilia facere &
inutilia praetermittere. quia tex. in d. s. oem. requirit. q.
speciali uer. promittit quod ipsi sine mora defensionem mi-
noris subibunt. unde per illa uerba promitto utilia facere
& non est formaliter & specialiter promissum defendere
sine mora. posito quod diceretur hoc esse generaliter seu
sub generalitate promissum. & ideo non sufficit. sed si per
alia uerba. quam per ea. quae sunt posita in s. oem. pro-
mittitur specialiter in effectu defensionis satis est. & ita iur
sentio Bal. in dictis locis. & ita legendum d. prator. sum fo-

lit ius dicere & declarare ea. Praedicta colonem est etate
probat Bal. in addi. Spe. in tit. de tut. in ult. col. uer. tutor tenet
ubi dicit. q. tutor tenet subire defensionem sine ulla transac-
tione seu mora. d. s. oem. d. s. defensione. tñ fin. cum licet non
dixit tutor illa uerba formaliter. sine ulla citatione. sufficiat
promissio defensionis. quia tñ seu sumptus intelligit sine ulla
mora. unde fin. eam. s. non posuit in forma. nulla transac-
tione. sed promissio defensionis explicita bene est de forma
& eius omisso uitiat. per d. s. oem. ita inquit Bal. in addi.
Cum igitur dictus curator nulla defensione promittit. sed
sequit. q. non fuit legitime constitutus. Insuper ridentur
ad dictum iustum transactionis & consequenter dicta rati-
ficationis se referens ad iustum transactionis. q. de dicta rati-
ficatione non constat legitime. quia assertum iustum productum
est sumptum per quenda. io. qui assertit se sumptus ex pro-
tocollis fr. Vrbani. quid sit fuit de dicto transactione
rogatus. ut d. fr. Vrbani se subscripsit. hoc aut de iure iuri
fieri non potuit. nisi impeditus fuisset dictus fr. Vrbani ad
d. formam publicam & authenticam iustum per se redigere.
per id quod h. in auct. de tabel. fore per tota illam consti-
tutionem. in auct. l. 1. & ibi no. Bar. ff. de offi. consulis. no. l. in
l. quada. d. s. nihil. ff. de eden. & ibi et Per. de Anc. Et
tenet et ipsi Ang. & Pau. de Castr. qui et uelut i. q. q. no-
tarius rogatus de aliquo actu est impeditus iustum redigere
in publica forma. ita demum per alium notarium redigere
posuit in publica forma. si ipse notarius rogatus se posita
subscribit. & in subscriptione fidem faciat de impeditio.
& ita fin. Ang. intelligit tex. in s. in his. cu. gl. in uer. minis-
trum. in auct. de instr. cau. & fide. & per hoc et Ang. alio.
no. per Bal. in d. i. d. ius. s. item senatus. ff. de fal. & no. Bal. in
l. s. ne auct. C. de cal. roll. & in rub. C. de fide. in rub. l. 1.
in uer. de f. hic dubitat. & Ang. in auct. de tabel. in prin-
de ne faciant no. per io. Andr. in addi. Spe. in tit. de instrum.
s. iustum ergo. super uer. item & apponit. & Ant. de Buc. in
inter dictos. de fide instr. & quod no. in c. cum Pe. eandem
expressè firmat hoc de Io. de Imo. in c. ff. de offi. deleg. & ibi
D. Card. de Zaba. dicit. q. q. notarius. qui fuit rogatus de in-
strumento. facit scribere per alium. & postea se subscribit
leat iustum. tñ ipsi requirunt. q. notarius subscribens dicit
se diligenter examinasse scripturam. & eam inuenisse esse
dare cum suis originalibus. imò etiam intelligunt. q. notarius
subscribens faciat in subscriptione mentionem. q. impeditus
alteri scribendum commisit. sed de dicta examinatione
& concordantia scripturarum aut impedimento non fit men-
tio. si aut statutum aliud disponat. uel non. nihil dico. quia
non constat. Non obliuiscam. quod postea comes Nicolaus
de anno 1456. die 10. Aprilis fuerit inuestitus iure feudali
dicto monasterio de omnibus bonis comprehensis in dicto
instrumento transactionis. in quibus comprehendebantur
terrae. de quibus est questio. & tempore dictarum inuestitu-
rarum dicti comes Nicolaus & Carolus. erant facti maiores
ann. 25. quia respondeo. quod tempore dictarum inuestitu-
rarum & cuiuslibet earum iam erat per dictos comites Caro-
lum & Nicolaum facta alienatio dictarum terrarum in dictos
de Rangonibus. & per consequens factum eorum non
potuit praedictare dictis de Rangonibus. in quos iam te-
cerat alienationem dictarum terrarum. l. si partem. s. l. si
quemad. seru. am. l. si superatus. in princ. ff. de pign. & h.
mater. s. ff. de except. rei iud. cum finil. ex quibus omni-
bus concludo. dictos dominos de Rangonibus fore adhibe-
vendos a petitis.

ADDITIONES.

- a ¶ Almodia. tex. in §. 1. si de seu. defuncti. conuen. si qui Bald. & omnes
Andr. de l. l. c. de contro. inter mascul. & fem. l. ac. in trad. seu. uer.
De castro Rub. modo. colum. 3. Cur. senior conu. 7. s. col. 1. De consoli.
467. cum seq. conf. 498. col. 1. conf. 588. num. 8. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si.
si de oper. neq. nunc. consoli. 60. colum. 2. conf. 102. Alber. Brun. coe. l. si.
1. colum. 1. conf. 82. cum seq. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si. l. si.
2. Quam praedictionem limita. ut per Alex. infra lib. 3. consoli. 2. l. si.
consoli. 235. in fin. l. 2. dixi in consoli. Paris. §. 46. q. 1. Res non proprie
mita

136

1 in conf. 210. inci. Quò ad primū, q̄ si res emphyteutica ce-
 2 diderit in cōfūmū, & sic reuerfa fit ad monaſterīū, q̄ licitū
 eſt Abbati concedere ceterū in emphyteuſim alteri nō
 uocato primo emphyteuta. & q̄ extraſciſmali tenet, quia eo in
 uito, potuiſſet, & q̄ ſim eū in aſu extraiudiciali non eſt nece-
 ſſaria p̄ntia illius, quia uocatus eſt, & p̄ntia aſui contradice-
 re non potuiſſet, per tex. in l. ſi cum ſeruum, in ſ. ſi quiſq̄
 uim. ff. de ſide lib. & in l. reſcui. in prin. ff. ad Treb. Sed mo-
 3 dō illā declarationem potuiſſet facere ipſe Io. Peregrinus
 inuito Nico. nec ei potuiſſet contradicere & impedire, er-
 go apparet neceſſario, q̄ eius p̄ntia non fuit neceſſaria. Se-
 4 cundo hoc conſtituitur, q̄ declaratio animi pot̄ fieri et
 parte abſente, ut l. Pomponius. ff. de neg. geſt. & in p. hō
 de. in prin. & l. i. de acq. hāre. & in l. ſi aui. C. de iure deli.
 & iō cum ipſe Nicolaus uoluiſſet ſtare ſimplici diſto. & uolun-
 tati ſue cūſo, in declaratione ſue uoluntatis non erat nece-
 ſſaria p̄ntia ipſius Nicolai. Tertiō p̄ntia conſtituitur ex
 his, q̄ notant di. de Rota in deciſionib. ſuis deciſione 257.
 5 in ordine nouiſſimo. ubi concludunt q̄ in deicatione iura-
 menti, de quo in ca. ſuper eo. extra qd̄ met. cau. & in l. ſi qui
 b Cunde ui. pars aduerſa non eſt citanda, q̄ nōa non p̄t facere
 pars, quin iurū ſibi deferatur. Et iſtud eſt ſaci confirmat
 ex no. per D. Ant. in c. ueniens. l. 3. in 2. col. de teſtib. Et ex
 mente Bar. in d. l. Theopompus. p̄t medium. in uerſ. q̄
 aliquis. ubi concludunt q̄ licet teſtis de iure altera partē
 aſſeſſet, & aſſeſſet ipſe, quing diſſeſſet neceſſario deſeſſet

CONSILIVM CXXX.

ita uidetur communis opi. Præterea ex quo reuocatio aliter non est facta de d. Bart. non est curandum, qui concludit quod talis reuocatio ualeat, licet postea possit peti reductio ad arbitrium boni uiri.

a ¶ Tamen his, puto Alex. male confusiisse, nisi appareat saltem de uer-
tibus ingratitudinibus, quas pater non remisit simpliciter, sed sub co-
ditione, d. vacis, quod potuit.
b Ciranda falsum est, cum fit actus iudicialis, idem in similibus.
* Aduersus. I]stud dictum sequitur Ias. consi. 200. lib. 2.

FILIA exclusa p̄ statutū nō definit esse sua quate
nus instituitur, vel uocatur per testamentū, hoc dicit.
CON-

TRANSMISSVM est ad me nuper consilium, alijs p-
me redditum, in quo inter cetera concludo, dñam G-
brielam à Baptista de Ferarijs patre suo substitutam Nico-
lao filio testoris pupillariter potuisse transmittere ex pot-
estate fuitatis hriditate pupilli non aditam per id qd hñ in l.
sed si plures. s. quos possunt, cū ibi no. per Bar. & alios. ff. de
vulg. & pup. cum concor. alle. in conf. Modò sentio in contra-
rium allegari, qd dicta decisio posset militare, qñ d. Gabrie-
la non desisset esse sua, sed d. Gabriela desijt esse sua pp sta-
tutum loci disponens, qd ipsa filia excludatur pp existentia
mafcuulo, & tpe mortis testatoris extabat mafculo; ergo
non erat sua, ad hoc allegatur decisio Bar. in l. i. s. sciendum
* ff. de suis & leg. & Bal. in l. maximum uitium. ad fi. C. de lib.
a prate. Quibus non obaduc teneo: a in casu nro ueram esse
conclonem, qd non desierit d. Gabriela in casu nro esse sua
quod ostenditur sic, principale & totale fundm doc. tenetiū
contrarium est, quia filia ex clausula per statum iudicatur
perinde, ac si esset exheredata, & sic non esset suus hñ. d. s.
sciendum. l. sed si plures. s. fi ex asse. & ibi not. doct. maxime
Ang. Pe. & Bar. de vulg. & pup. ff. in l. in suis. ff. de li. & posth.
& tradunt doc. maxime Imo. in li. dubitari. ff. de her. inst.
ubi reprehendit Ang. ibi aliter loquentem: sed in proposito
nro statum pñdium licet illud uel de transmissum non fit,
tñ ut in literis inde exhibitis cōtinetur, vulg. qd filia deat do-
tem hñ extantibus mafculis. Quæ qdem dos succedit loco
legitimæ. l. qñ nouella. C. de inoffic. testa. & ibi no. & Saly. in
2. notab. & C. cōia. de leg. l. 2. & doc. maxime Imo. in l. Titia
centum. s. Titio genero. ff. de condi. & de in penul. col. Nec
Bar. quantum ad hoc contrarium dicit in d. s. Titio genero.
quia solum loquitur Bar. ibi quò ad hoc, uidelicet utrum sta-
tutum posset minuire, uel in totum tollere legitimā, quò ad
hoc reprehendit illos, qui tenebant qd non, modo sic t clarū
est, qd ille, qd consequit legitimam, uel aliquid loco legitimæ.
* aliter, qd significat uoluntas patris, de cuius hriditate agit,
non dr exheredatus. l. Papi. s. fi quis mortis. & ibi quò ad statu-
tum prædictum ponderat Ang. ff. de inoffic. testa. & l. omni
modo & l. cum quæritur. C. de inoffic. testa. & sic loquitur de
eo, qui habeat ab intestato talem dotem, seu legitimam, non
oportet distinguere, an hñat titulo inftōis, uel alio mō, qd
ab intestato nō datur titulus inftōis, unde si statutum uult,
qd filia hñ legitimam, seu dotem, filia ab intestato non hñ
p exheredata, sicut de iure cōi condito testō fit distinctio in-
ter iura codicis & iura nonisima, quia iura codicis non re-
quirebatur, qd hñret titulo inftōis, sed hodie sic. d. l. oimodo.
iuncto s. aliud. in auct. ut cum de appel. cog. sed si statutum
uellet, qd filia esset contenta de dote absque alia inftōne, tñ
non censetur exheredata, postq statutum non exigit titulū
institutiōis sicut etiam de iure codicis, d. l. oimimodo. Cō
firmantur prædicta, quia exheredata filia pro mortua habe-
tur, non mirum si desinit esse sua. l. i. s. fi pñ. l. ff. de cōiun.
cum eman. lib. tamen illud habet locum, quando mala men-
te & odio est facta exhereditatio, alias non, sed cum statutum
uellet filiam debere legitimæ dotari, apparet, qd statuētes
non pp odium excluderunt filias, sicut uidemus, qd quādo in
stineretur filia in legitima, seu in aliquo non diceret odio
exclusa, aut exheredata, auct. ut cum de ap. co. s. ceterum.
Ad prædicta etiam bene faciunt, quæ no. Bal. in l. apud ho-
res. in pe. col. C. de suis & legi. dum t dixit, qd filius institutus
in re pta, uel ueniens ad supplementū legitimæ, dr esse
suus, uel qñ est exheredatus, & per querelam est rescissum
testamentum, dr qd suus quamuis non fuerit continuatum
dominium de patre in talem filium. l. Papi. s. fi ex causa. ff. d.
inoffic. testa. Postremò confirmo, quia illud, quod dicit Bart.
in d. s. sciendum. & Bal. in l. maximum uitium. per rationes
suas procedit, quādo queritur, an filia successiōis causā ab
intestato, à qua exclusā est, desinat esse sua, uel esse in cā suc-
cedendi contra testamentum, quia si est exclusā contra testa-
mentum, competit bo. pos. contra tab. secundum magis cō-
munes opi. & conclusiones doc. in l. posthumus. s. si quis ex

his. ff. de inoffic. testa. & l. i. s. i. l. illud. ff. de contrahat. & pe-
no. per Bar. & alios in l. Gallus. s. & qd si tñ. col. 7. in fine. & per
hæc faciunt ad q. ff. de lib. & posth. & in l. si ad Tert. cum
suis cōcor. ne alias contingeret, qd filia exclusā ab intestato
& sic pter mentem patris esset deterioris condōis, qd filia
solēnter praterita & exclusā ex testō contra. l. maximum ui-
tium. circa med. C. de lib. præ. Vnde pp hoc bene diximus,
qd statutum excludens filiam ex testō, est intelligitur excludere
eam uenire contra b testm, sed si filia ueniret ex testō, tunc
statutum excludens filiam ab intestato, uel contra testm, sic
faciens eam desinere esse suam in dictis casibus non de-
eam excludere, aut exheredatā facere condito testō, in quo
3 non fit praterita, uel exheredata: quia statutum correctio-
rium non dēt extēdi, aut corrigere: nisi prout in eo spāliter
exprimitur. l. præcipimus. in fin. uer. spāliter. C. de app. uide
Pet. de Anch. in l. tres fratres. ff. de pac. dictis, qd statutum di-
sponens de successiōe filiorum ab intestato non extendit
ad casum conditi testis per rōnem. l. quicquid alstringenda.
de uerb. oblig. & d. l. pcpimus. Et et Ang. & Imo. in s. & qd
si tñ. uolunt, qd qñ statutum loquitur ab intestato, non ha-
bit locum condito testō, qñ condito testō res non reducit
ad causam intestatā: non n. inducitur hoc casu, qd dispositio
statuti non subiaceat prouisiōi testatoris: quia statuti præ-
dicti emanauit, ut prouideret in casu in quo nō militat nec
militare posset prouisiō testatoris. l. i. C. de pac. conuen. sed
non extat prouisiō expressa testatoris & ualida: tunc neque
mens, neq; uerba statuti refragant, ideo causā omisissā rema-
net in dispositione iuris cōis. l. commodissimè. ff. de libe.
& posth. l. si extraneus. ff. de condi. ob cau. & satis est, qd pater
in testō dictam filiam potuisset eam sibi facere suum her-
edem contra ius & non fecerit, si eā non instituerit. Nam ad
hoc ut pater filio impuberi posset quem facere suum hñtem
sufficit qd ille quem testator uult facere suum & necessariū
heredem impuberi potuerit eum facere sibi testator suum
& necessariū, ut habetur in d. s. quos possunt. quem ad hoc
ponderat ibi per not. Bar. Ex præmissis itaque concludo di-
ctam dominam Gabrielam transmississe, ut supra.

ADDITIONES.

- * Sciendum. De hoc aliquid ponit Alex. in l. si filius, qui patriciata sñ.
ff. de vulg. & pup. Nata.
- 2 Teneo, tal. conf. 105. col. fi. conf. 171. col. 7. lib. 4.
- 3 Legitimæ. Et ideo casu filia instituta in re certa dicitur esse sua, & con-
gita non obstat statutum, tenet Socin. conf. 16. incip. Viso testō Pen-
col. 2. lib. 3. Et in l. hñeres med. s. cū ita uult. col. fi. ad Trb. Et dicit. Alex.
hic sequitur Ias. in l. qui se patris. col. 3. C. unde lib. Idem Alex. tractat
post Fulgib. ibi. l. hac consensuissima. s. ex imperfecto. col. pe. uer. quare
et quid si pater. C. de testam. Et idem tenet Cur. iun. conf. 160. Nata.
- 4 Contra. ut in lib. 2. conf. 47. num. 9.

SYMARIVM.

- 1 Statutum in usu non receptum non ligat, & de cetero annis etiam ci-
tra scientiam superioris præscribitur. num. 2.
- 3 Consuetudo excusat a falso.
- 4 Legem tollit non usus implicans contrarium actum.
- 5 Edere fisco contra se quis non tenetur in causa criminali.
- 6 Participes criminis non sunt idonei testes.

CONSILIVM CXXXII.

VIS A facti narratione. Super primo dubio queritur, an
dictus mercator possit nunc à pena se meri, si dictum
decretum nunquam fuisset seruatum, imò suo fuit seruatum cum
tradiu, quia mercatores post prædictum decretum eodem
modo laborantibus & ministris satisfecerunt solbenda de
panno & alijs rebus sicut ante decretum faciebant, & ita tpe
decreti citra transiit tempus ro. annorum & ultra, in quo
illud non fuerit seruatum, ut s. quamuis sub tali consuetudi-
ne & non obseruantiā decreti nullæ fuerint late sententiæ
in contradictorio iudicio. In quo dubio uidetur fortasse pri-
ma consideratione dicendum, qd non possit à pena se excu-
qui a per non vsum, seu per defectum non tollitur lex, seu
statu.

statuū, ut in l. fi. C. de iure do. impet. ubi in prin. dicit uet-
 rissimā obseruantia q̄ uisitata non est a tpe, cuius non extat
 m. moria, corrigemus: ergo si Imperator illā correxit, adhuc
 vires habebat, & sic p̄ delictuū dicitur, uel nō uisum sublatā nō
 erat: q̄ si sublatā fuisset, nō potuisset amplius tolli. Inā si sub
 conditione, ver. rumpēdo. ff. de iniur. rup. test. c. ad audiētiā
 de referi. in prin. & ita inducitur d. l. Cyn. ibi. Bene facit qd̄
 hī 12. d. ca. cum si. nec solū tempus est modus tollēdi uel in-
 ducēdi obligatiōes. l. obligatiō nō ferē. s. placet. ff. de aq̄.
 & obl. cū ibi nō. Sed istis non obstatibus in p̄posito nō cō-
 trariū de iure uerū esse puto, maximē ex infra scri. p̄ Primō,
 q̄ qd̄ lex, uel statutum nō est more uentium approbatū, nec
 receptum, faciens contra id, qd̄ disponit lex, uel statutū, non
 d. transgressor talis. l. stat. ubi nō uenit in transgressor pu-
 niendus, gl. a. optima & nō. in c. i. in gl. 2. de tre. & pace. & ip-
 sam ibi legatur Gof. Im. & magis cōiter alij. & Hosti. in sum-
 ma illius ti. de treu. & pace. & Bar. consilij. 144. Iudex cōis & c.
 & in l. fi. sed cū antiquius. C. de cura. furi. Et latē hoc p̄ce-
 dit, q̄n contra statutuū tale in p̄ceptū fuisset p̄scriptum, nō
 non inducit mortale peccatū: q̄ licet tunc primi non obe-
 dientes tali statuto p̄ceptorio peccauerūt mortaliter per
 id, qd̄ nō. & leg. in c. 2. de maio. & obe. & 11. q. 3. q. resistit, tñ
 contra ipsum pōt p̄scribi, & cū erit p̄scriptū, non pecca-
 uerunt, ut ibi, ita concludit Io. Ca. in d. c. i. de treu. & pace. p̄
 Io. And. & alios in rub. de consue. ad si. ita ēt est de mente
 Io. And. in d. c. i. dum se remittit ad nō. in d. rub. Et sequitur
 Ant. de Buin c. i. quē ēt sequitur Io. Cald. ubi dñt non obsta-
 re id, qd̄ dñt q̄ peccant, q̄ uenit contra statutuū p̄ceptorij,
 & p̄ cōsequens q̄ p̄ diuturnitate t̄pis nō minuitur peccatū,
 q̄ uerū est aū p̄scriptiōe & derogatiōe statuti, & sic quō
 ad primas cōtioneū. Sed illi q̄ sublatu statutuū p̄ p̄scri-
 ptiōe facerēt cōtra ea q̄ i statutu cōtinebant, nō peccāt, &
 ita tenet D. Car. Flor. in d. ca. Nec ēt obf. q̄ solū t̄ps nō est
 modus tollēdi obligatiōes: q̄ hoc casu dñt p̄ati doctores
 q̄ nō est solū t̄ps, sed nō obseruatia subditiōis cū lapsu t̄pis.
 Et subdnt illi, q̄ isto casu sufficit t̄ps i. anno. q̄n p̄ncipio
 lex, uel statutum non fuit moribus uentium approbatū, per
 id qd̄ hī & nō. in c. fi. de consuli. l. in gl. in ver. consuetudo.
 hocultum. q̄ sufficit t̄ps i. o. ann. latē p̄cedit de iure ci-
 uili, & sic in alijs terris Imperij p̄no. in d. l. de q̄. ff. de lega.
 & alij magis cōiter tenent, sufficere t̄ps i. o. ann. de iure ciui-
 li ad indicendum consuetudinē contra legē p̄ d. l. diuturna.
 eo. tit. l. si de i. c. s. Aril. ff. de acq. her. & nō. gl. in rub. C. q̄ sit
 long. consue. & ibi Bal. & nō. p̄. Pet. & Cy. & alij in l. 2. C. eo. tit.
 dicit l̄po. in c. fi. de consue. hanc esse cōmūne op̄i. de iure ci-
 uili, licet de iure canonico aliud sit p̄no. gl. in d. c. fi. de iure ciui-
 li ad indicendum consuetudinē contra legē p̄ d. l. diuturna.
 6. Et licet D. Abb. in d. ca. de reu. & pace. dicat, q̄
 qn consuetudo inducit i. ignoratē sup̄ iure, v̄r q̄ requirit maius
 t̄ps i. o. a. n. p. id. qd̄ legit & nō. in c. fi. de consue. tñ istud, qd̄
 ipse dicit, nō p̄cedit de iure ciuili seruatiōi t̄ris Imperij:
 q̄a ipsemet D. Abb. in d. c. fi. de consue. approbat d. dñm in
 xer ius ciuile & ius canonicum in tpe inducēde consuetu-
 dinē. Nec est dicendum, q̄n consuetudo est contra legē,
 uel statutuū regat scientia superioris: q̄a tunc abq̄ scientia
 superioris hoc p̄t, ut nō. Abb. in d. c. de treu. & pace. per
 id qd̄ hī in c. fi. de consue. in antiq. ergo in terris imperij
 subditi dicta consuetudo longi temporis casui nostro. Etiam
 seruata illa opinioe, q̄ refert Io. And. in c. de treu. & pace.
 ubi dicit, q̄ s̄m quodāsi q̄rit, an s̄lex, uel p̄ceptū legis nō
 fuerit morib. uentium recepta, dēt d̄istingui, an est constitu-
 tiō penalis, q̄ statuit penā iuxta nō. p̄. gl. in c. in penis. de re iu-
 di. in d. 6. & in c. 2. de heret. eo. li. cum si. Ergo cum dictum de-
 cretū fuerit editū sup̄ eo, qd̄ per se nullū inducitur pecca-
 tū: q̄a mercator nullū illegitimē faciebat, si laborantib. & o-
 perantib. satisfaciebat de p̄no ex cōuētiōe inter eos ita
 firmata sponte panno uisitatū pretio recipiebant. l. p̄ti. C.
 de rei uendi. l. 2. s. si cer. p̄. facit. l. 2. s. si conuen. ff. de po. Et
 etiā attento quōd sumus in terris imperij, & non est p̄na
 imposita ipso iure, sequitur, q̄ post lapsum temporis i. o. an-
 norū nō fuit seruatiō, quia ita satisfactum fuerit in panno si-
 cur. prius non deberent puniri illi, qui post d. de cē annos pā-

Lib. I. Consilij. Alex.

num dederunt. Confirmant p̄dicta per ea, quā not. Bal. in
 auth. oēs peregrini. C. cōmū. de succ. ubi inquit, pone q̄ fuit
 facta quādā contra statutuū reformatio, quā non fuit more
 uentium approbatā, statutuū p̄reale: q̄a non d̄ interruptū,
 quod semper uiguit, alleg. nō. per Archi. 4. dist. ca. fi. & ita ēt
 dicit Pet. de Anch. in repe. c. canonū statuta de consilij. in ver.
 quāro ultra, & ver. facta fuit qd̄ & c. Ad p̄dicta ēt bene fa-
 cit, quod nō. in c. sanē. de temp. or. & Bal. in l. de quibus, de
 leg. in pen. char. in uer. uis de causis, ubi dicit, q̄ in his que
 non sunt de se mala, cōsuetudo liberat a p̄na. Et plenē dicit
 3. Host. Io. And. & Ant. de But. in c. 2. de fi. inst. t̄. q̄ consuetu-
 do exulat notarios & alios scribentes a pena falsi, b̄t fi est
 de more, & q̄ contractus scribant & sigillent noie platorum
 per suos ad hoc deputatos: quis ipsi plati de hoc nihil sciāt,
 ut ēt in effectu uoluit Bal. in c. i. de cogni. seu. & in l. unica.
 4. C. de confes. uer. modō sequit alia q̄stio & c. ¶ Non ob. q̄ p̄
 non usum non tollat lex, uel statutuū, quia illud p̄cedit, q̄bi
 nihil fieret contra legē, ut quia casus non accideret, sed q̄ ca-
 su accidit, & sit contra l. uel statutuū, tunc per talem nō fūm
 c. statutuū h̄ntem annexum & implicitū adum contrarium of-
 ficiētū bene derogat statutu. C. Io. cum ibi nō. per Io. And.
 de cleri. coning. & in l. 2. in uer. inuitato, & ibi ponderat
 Bal. in prin. C. de consilij. pec. & nō. plenē Cy. in l. 2. C. que fit
 long. consue. in uer. expediti sumus de i. q. princ. & lac. de
 Bel. in auth. de h̄re. & sal. in prin. & Bar. in proc. florum. s.
 non antea. & d. maximē Bald. in l. de quibus. ff. de lega. Et
 requirit, q̄ talis contrarius usus fuerit in contradictoriō iu-
 dicio obtentus, & in d. l. de quibus, in uer. in oibus, & ibi nō.
 Bar. & oēs, & idem nō. in d. l. 2. C. q̄ sit long. consue. & sequunt
 cōiter alij, & cano. in c. fi. de consue. ad alia alle. in contrariū
 fuit r̄sum sup̄. ¶ Capio s̄m p̄ncipaliter dubiū, in quo q̄ri-
 tur, an dicti mercatores cogi possint edere libros suos, in
 quib. scriptum est, qd̄ a quodā dederint operarijs & mini-
 stris suis ad fundandā intentionē fisci. Et v̄r prima facie di-
 cendū q̄ sic, quia licet regi: not teneat reus edere actori ad
 fundandum intentionē actoris, ex l. qui accusare. & l. fi. C. de
 eden. & ibi plenē nō. c. i. de p̄b. tñ salit in fisco agente, cui
 reus ēt ad fundandā intentionē edere teneat. l. 3. s̄m istam
 5. lect. ff. de eden. ¶ Contrarium in casu p̄posito p̄tō de iure
 esse uerius, qd̄ ex offendendum p̄suppono, q̄ illa est cā crimi-
 nalis, quia ex forma decreti p̄na uenit applicāda fisco,
 cuius media pars dat̄ accusatori, hoc hī & nō. Imo. in c. qua-
 liter & q̄n. l. 2. in princ. de accus. cum conuoluntis nō. per
 Bart. in d. l. de ferre. cum l. seq. & l. eius qui delatorē, ff. de iur.
 sis & l. 1. C. de uen. rerum lib. 10. Sed in causis criminalibus
 non tenet reus edere fisco contra se arma de domo sua. l. de
 minore. s. tormenta. ff. de qd̄ & probat in l. 2. s. diuus. Adria-
 nus. ff. de iure fisci cum gl. in uer. sagatur. ubi s̄m cōem intelle-
 ctum, quem ibi post gl. approbat Ray. & Ang. fit ibi dñia in-
 ter casum ciuilem & criminale, quia in ciuili reus dēt ede-
 re iura & infra fisco agenti contra eum, sed in criminalibus
 non, & ita accipiunt illa uerba ibi dum tex. dicit, non sic de
 capitali cā & c. ita ēt accipiuntur in l. fi. cum gl. mag. ff. de fer.
 & ibi doc. maximē Bal. in l. fi. quid dicit, q̄ ita cōiter intelli-
 gitur lex illa p̄p̄o facit qd̄ ibi. s̄m quilibet cā criminali: p̄
 intellectū b̄n facit d. l. de min. s. tormenta. & d. l. 1. & l. interro-
 gari. C. de quæstio. Ad idem quia in causa criminali non re-
 peritur derogatum regi. iur. oēs dicentibus, q̄ reus non te-
 netur edere aduerario ad intentionem fundandam. Item v̄r
 intelligere Bar. in d. s. diuus. Adriañus, dum alleg. d. l. de mi-
 nor. quæ facit differentiam inter ciuilem & criminalem, & hoc
 etiam expresse sequitur Abb. in d. c. i. de proba. dum dicit,
 q̄ illud, quod habetur in l. 3. ff. de eden. q̄ reus edere debet
 fisco ad fundandum se, habet locum in causa ciuili nōt in cā
 criminali alia ex his, quæ traduntur per doct. in d. c. i. de
 proba. potuissent in contrarium adduci per editionē facien-
 da, tamen quia, si bene inspicitur, nullo modo obstant, p̄u-
 6. to tamen superfluum hīe recense. ¶ Venio ad tertium du-
 biū, quod queritur, an dicta causa dato q̄ decretum ligaret, &
 ad penam arctaret mercatores, an erunt fide digni, & idonei
 testes dicti operarij, qui testificarentur fuisse eis satisfactum

S de

d de panno, & dicitur q. non, quia sunt participes criminis, & q. decretum punit tam ipsos operarios recipiendo pannu, quam mercatores dantes pannu, fed socius criminis non est fide dignus testis contra sociu criminu. l. si filiu. cu gl. & ibi doc. C. de li. cau. ponit in c. i. de test. in 6. q. lib. i. & ibi no. doc. maxime Bal. C. de test. & c. uenies. cl. j. & socius criminis, cu uer. seq. bñ facit l. q. accusare. & qd ibi doc. fil. de accusa. & c. i. de cõfess. & l. si cu ibi no. maxime p. Cy. & Bal. C. de accus. Alex.

ADDITIONES.

- a** Vifa. j. In hoc eodem casu, qui contigit Mutin, consiliuit Capolla, ut pateret conf. 13. Stante quodam decreto Illust.
b Glo. sup. conf. s. num. 2. inf. lib. 3. conf. 39. lo. Ger. in tract. de re. mbra. cl. 4. inf. lib. 3. col. 4. de lib. & posthur. conf. 182. col. 5. lib. 1. Capol. conf. 13. inter cõf. criminalia. ubi loquitur in hoc eodem casu de quo hic p. Alex. ad Are. cõf. 11. col. pe. Hen. Bo. trac. Sinod. par. 3. ar. 2. nu. 60.
c Fals. inf. lib. 3. conf. 39.
d Non usum dixi in consue. Par. §. i. gl. 4. nu. 12.
e Criminos. inf. lib. 3. conf. 89. Are. conf. 82. nu. 1. inf. conf. 22. lib. 1. uide tamen l. ad conf. 103. lib. 4. Alex. inf. lib. 2. conf. 69. ad fi.
f In hac eadem causa consiliuit Capol. crim. conf. 13. Hiero. Zanc.

S Y M M A R I U M.

1. *Habilitas testis tempore iuramenti attenditur.*
2. *Diffa testis debent concordari faltem ad euitandum peritium.*
3. *Posse esse presuntur, qui semel possedit, quousque allegat.*
4. *Testimonium ex edulcatis in uicula ratione probat.*
5. *Confessio duo probant identitatem.*
6. *Confessio refert, an incipiat a fundo, an a mensura.*
7. *Testis in uno peritium non probat in alijs.*
8. *Testes consanguinei & affines suspecti.*
9. *Spoliatus dicitur non admissus.*

C O N S I L I U M CXXXIII.

Viso processu causæ inter Marchum Gualchinum accusantem, & Baldasarem q. Andree Galefoni accusatum, in qua lata sunt duæ snig, prima in fauorem dicti accusantis, secunda in fauorem dicti accusati. Videndum est principaliter de tribus. Primò, utrum pro parte accusantis sit melius probatu de possessione sua habito respectu ad tps spoliatio nis. Scdò, utrũ sit probatum de spoliatioe. Tertio, utrũ sit probatu de ualore petiæ terræ, de qua in accusatione, adeo q. possit locus esse condensationi in duplo ex terminis rei in formam statuti positi sub rub. de pena inferentis alij uolentia &c. prout in accusatione deducitur. ¶ Circa primum, an sit melius probatum de possessione pro parte Marci habito respectu ad tps in accusatione contentum. Et dico, p. sic, nam primò per quatuor testes in principali cã huius accusationis productos, p. parte dicti accusatoris vñ hoc probatum per Francisçu Guil. agrimenforis lac. Gascini strare accusati, Gal. lo. Longi, & Bal. de Schlaumin, nã d. Agrimenfor deponit, q. uidit d. Marcũ tenere & possidere d. petiam terræ in accusatione contentã, & bonã cãm scientia reddidit, vel repetit bonã rõnem, uidelicet quia uidit, & q. et ita dicti audiuit a vicinis, & alias rõnes et adducit. Sed prima est ual de sufficiens, quia dicit, q. uidit eam retinere secundus et testis dr probare possessionem allegatã ab eo, qui testem ipdu xerit, per no. per Bar. & alios doc. in l. stipulatio ista. s. hac quoque, de uerb. obl. no. Inn. in c. cum olim. l. 2. in gl. magna. ad fi. de priu. in c. cum cãm, quæ inter Archiep. de test. & sentit gl. 7. q. 1. Pontifices & in cliteras. de resti. spol. & Bal. in l. data opera. in 19. col. C. qui accus. & in l. r. ad finem. C. de conditione ex lege & Ant. de But. in c. cum ad sedem. de resti. spol. in uer. ad quintum &c. ¶ Non ob si dicatur q. testi peritio non creditur. c. testimonium de testibus. Et d. Agrimenfor vñ periturus, quia tempore, quo fuit receptus in testem et uigore electionis de eo facta retulit dictam petiã terræ in accusatione contentam esse, 2o. torturatum, & 85. tabularum, & trium pedum, & postea in alia sequenti re-

latione per eũ facta aliter retulit, p. ipse die decimo Auiatione, esse tornaturatũ triginta, & vnus tabulæ, & nouis pedũ, q. rãdeò, q. p. hoc non est, quin fides adhibenda sit a restationi factæ per dictum testem. ¶ q. a habilitas testis cõt. a deratur tpe a quo testis cum iuro recipitur ad testimoniu. l. 3. s. duæ cãm, cum gl. in ver. non eandẽ fidẽ. ff. de carb. l. 1. Cide test. sed dictus testis fuit cum iuro receptus ad testimoniu, anteq. faceret dictã ultimã relationem factã die decima Aug. ergo non pot dicit, q. tempore, qd. deponit in testis, esset petitiũ. Praterã non vñ, q. cum ueritate positi c. de aliquo peritio dicti agrimenforis: q. a prima relatione facta est de petia terræ contenta in accusatione, & cõfinita ab una parte via, ab alia Petrus Bondini, ab alia Francisus Ventura. ultima relationi facta fuit diuerso tẽpore, & in eadẽ tinentur, q. dum mensuratur uigore commissionis sibi fide, per Marcum Pentis de eundo ad mensurandũ unã possessionẽ posita in uilla S. Blasii iuxta uisã ab vno latere, Michan. Francisus Ventura, Petru Bondini, & Ray. de Bangehano, & alios uos cõfines, inuenit de possessione esse tornaturarũ, q. & vnus tabulæ & nouẽ pedũ, unde ut, q. iure agrimenfor in hac ultima mẽsuratioe mensurauerit alia pars terræ ultra illã, q. primò mensurauerit: patet: quia ultra cõfines, si quos hẽt in accusatione, & in omnib. capitulis accu. torijs dixit, & alia sua latera, seu alios suos cõfines. Idem uo patet ex processu, q. p. parte d. Baldasaris allegabatur & dicebatur in prima mẽsuratioe fuisse missam unã petiã terræ partim uisã eaz, q. retulit esse tornaturarum nouẽ, & tabularum trium, pedum 6. & hoc apparet i accusatione sub die 30. Julij, unde cõputata illa petia terræ secundo loco mẽsurata in accusatione cõtẽta, apparet q. summã d. terræ accẽdunt ad summã posita in ultima relatione, cum si in lecom. mẽsuratioe mẽsurauit aliud, q. in prima, & sic non est contrarietas, uel repugnantia, ut peritium. ¶ Pro hacce 2. quia uerba unius & eiusdem dñt reduci ad concordia saltem ut euitetur peritium, ut no. Iac. But. in l. optimã. C. de cõtrahe. & cõm. disp. in l. c. de zate. ff. prob. & Bar. in l. in prin. fide op. no. num. & in l. Labeo. ff. de sup. leg. & Ant. But. & do. Abb. in c. cum tu de test. & Imo. i. in inter fup. s. r. ff. de uer. obl. Et hoc satis est: q. non quærimus de cretẽ do agrimenfori rõne uarietatis dictarum relationum: sed in eo, in quo testificatus est ut testis, an dicat, q. idẽ testis fuisse periturus, non in, quærimus de reducendo relationes agrimenforis ad concordia ad huc, p. bẽt id. q. in relatione una uel altera continetur. Quinimo uidentur plus uelē doc. q. q. non est manifeste contrarietas, possit dicti unus & eundẽ testis reduci ad concor. ut p. bẽt, ut patet ex no. p. Bal. i. l. data opera. C. q. accu. in 18. col. in uer. sed hic q. ro, actor facit, ad quod bene facit, quod no. Cy. in l. in exercendis. C. de inf. infir. & Bal. in d. scriptura, eo. tit. fecus si manifeste effectus contrarietas per id. qd. hẽt eos, cum ibi no. per Bar. ff. de faks & per id. quod no. per gl. & doc. in c. in nostra, de test. & ut patet ex proprie dictis ex dicta relatione, uel relationibus cõtrarietas manifesta non est, nec et non manifesta: sic dico, q. dicta prima relatio ualeat, & ei stãdũ est quod ad qualitatẽ mẽsurã mẽsurã petiæ terræ in accusatione contentã, & sic no. p. bẽt id. q. non est contenta in dicta petia terræ 2o. tornaturarum primo loco mẽsurata, q. uerba relationis iur. dñs uerbis accusationis manifeste ostendit contrariũ, dum in accusatione ponit area uicinalis in dicta petia terræ, & relatio refert de accusatione specificã et terræ, in qua est area. Ad hoc facit, & qd. dictã infra circa p. bationẽ in infir. Nec ob si diceret, q. iure testis no. deponit, q. Marcus no. possidet tẽpore allegatã p. bationis, sed dicit, q. possidet usq. ad tps, quo fuit extracũtũ genum inter Marcũ & Baldasarem, qd. qd. vñ fuisse anteq. dicta asseret spoliatiois, nã uñ fuisse de ann. 1470. q. Marcus instituit contra d. Baldasã alia accusationem pro dampnato in dicta petia terræ, ut constat ex actis: & eodẽ modo uidetur dicere alii testes dicti Marci examinati in prima instantia, sed ad hoc respondẽdo, quod cum iure testis dicat, quod

iam sunt octo anni & ultra, q. uidit d. Marcus tenere & possi-
dere, satis est, q. iste testis deponat de aliquo pñcto, uel tem-
pore possessionis Marci: q. pñsumit Marcus postea possedit
se, saltem ubi non apparebat lapsum esse tps decennij: q. a
q. semel possedit, pñsumitur pñsumisse in possessione, usque
quo allegat se possedit, q. retineat aio, ita cõter concludi-
tur in l. i. uel possideris, C. de prob. & in l. nō ignorabat C. ad
exhiben. & no. Archid. 2. q. 1. pñsumit, & in pñposito ius not.
Spe. & Jo. And. in tit. de peti. & poss. s. i. verbi. no. et Host. Jo.
And. & alij in c. c. u. ad sedem de testi. spolia. & Dom. de Ro-
ta sua conclu. incip. ite si pñbetur aliquē tentis & Bal. in l. si
minorem. C. de in integ. resti. & Bal. & Saly. in l. non igno-
rabat. post Cyn. C. ad exhib. & in l. indicia. C. de rei ven. ad fi.
Facit ad hoc q. no. gl. in l. 1. C. de ser. sug. hoc n. pñsumitur, cū
voluntatis mutatio non pñbetur. Leum. ff. de prob. l. fideic. s.
si rem. ff. de lega. 2. l. cum hic status. s. ff. de dona. inter vir.
& uxo. c. maiores, & q. ibi no. in ver. perdurare. de baptis.
& de animo alicuius stat. dicto eius c. significasti. l. 1. de hom.
& ca. si verò. de sen. excõ. c. in pñsentiarum. de testi. s. aliq.
infr. de actio. cum possessio retineat animo. l. licet. C. de ac-
qui. poss. l. 3. s. in admittenda. ff. de acqui. poss. pñsumitur, q.
d. Marcus aio pñsumit retinere dictā possessionē usque
ad tps spoliationis. Nec obli. si diceret, q. Marcus nō allega-
uit se possedit tpe spoliationis, & in hoc reperio factū tuis
se maximum fundm in quodā consilio reddito in secunda in
stantia, cuius copia est mihi transmissa, sed cum suppartio-
ne mihi vñ illud fundm nullo modo posse subsistere, quia ex
contentis in ista accusatione apparet, q. Marcus declarauit
animum suum, & sic se possedit tpe spoliationis, & dicit præ-
fari do. s. fortius & specialiter Domi. de Rota in d. allega. &
Saly. in non ignorabat. & Ant. de But. in c. cum ad sedem.
q. et si non allegaret, se possedit eo tpe, tñ si pñbat, q. se-
mel possedit, pñsumitur in dubio, q. et postea possederit, ni-
si contrarium probetur per rōnem superius allegatam. s. q.
non pñsumitur mutatio animo volutatis nisi probetur. Nec
et ad hoc obli. si dicatur, q. d. Marcus i. capitulis suis primis
productis in cā principali capitulauit, q. a tpe. emit dictā
petiā terræ, ipse Marcus possedit, maximē usq. ad tēpus
& ultra; quod capta fuit lis inter ipsum Mar. ex una, & dictum
Balda. ex alia coram milite & officiali dñorum datorū & c.
Et sic asserendo se possedit usq. ad tps dictā litis motæ cor-
rā dño milite, pñ fuit ante tps allegatæ spoliationis, vñ nega-
re se possedit postea. l. imperatores. ff. de poss. l. statim. lib. s.
sic. de leg. 2. l. cum prator. in prin. ff. de iur. & hac est una ex
rationibus redditis in pñfatio consilij, quia ad illam facili-
ter ridetur, ut mihi vñ, q. in d. c. non dñ simpliciter, q. Marcus
possederat usque ad illud tps, sed et maximē, & cum dictio-
ne & ultra, q. implicat & ampliat. l. 1. s. i. l. maximē. ff. de
colla. bon. l. illud. cū gl. ff. ad l. Agl. l. si ultra. C. de fidei. cl. cū
ultra, C. de non nu. pecu. l. ultra. l. 3. de testa. & illa uerba pro-
lata a Marco debent interpretari in eius fauorem, & postea
sñ interpretationem, de qua in causā. l. si quis intentione am-
bigua. ff. de iud. Præterea illud, quod quis deducit in capitu-
lis, non uidetur affirmare, adeo q. ex capitulis dicatur resul-
tare probatio contra eum, ut no. And. in c. si de iureiur. in
6. in nouel. & Ant. de Bu. in c. qñ. de prob. in no. in l. col. & i
c. ex parte. de cõfess. in 6. secundus testis & Jac. Gazoni, & iste
probat de pos. Marci, quia deponit, q. ipse & D. Baldasar fra-
ter eius rñdebat d. Marco de fructibus dictæ petiæ terræ, p
quod pbat possessio. l. Titio. ff. de sol. 2. s. utrobij. no. Bart.
C. de agri. & cens. lib. 1. l. q. usuras. s. q. per colonū. & ibi no.
fide acq. poss. Nec obli. si diceret, q. iste testis non decla-
rat quantū rñderetur de fructibus, q. dico, q. imò declarat,
dum super interrogatoriis eiusdem capituli deponit, q. par
tē fructuum d. Marci ad domum suam consignabat, ut et vñ
affirmare d. Bal. in suis positionib. dicta die 18. Iulij produ-
ctis. Nec obli. dicetur, quod d. Jac. Fagoni testis deponit
super c. 3. de pos. Marci per uerbum credo, ergo nō probat.
q. l. i. et c. tertio loco. de pñsump. quia respondeo q. te-
stis deponens p uerbū credo, assignando tñ rōnem creduli-
tatis concludētis p sensum corporis pbat, ut no. Cyn. & alij
Lib. I. Consil. Alex.

in l. testis. C. de testi. & Jo. And. in addi. Spe. de teste. s. j. verbi.
item q. deponit de credulitate, & Ant. de But. in c. quoties.
de testi. & Bal. in l. siue possid. C. de pb. vñ dicit Bal. in l. 2. s.
q. obseruari in 2. col. C. de iuram. cl. q. licet testis possea p
uerbū credere suo dicat, id q. prius per ueritatē affirmate
rat, pbat talis per id, q. no. ibi gl. & idē dicit Bal. in l. solā.
in 8. q. C. de testi. & in l. conuentualia. in 6. col. C. de epis. &
cler. cum si. Præterea ipsem testis refert et se ad alia testi-
cata per se in alia cā & in attestatiōe prima probat de pos-
sessione Marci, clarē ergo pinde est ac si in hoc iudicio de-
posuisset. l. si ita scripserit. ff. de cond. & dem. l. asse. toto. ff. de
hare. infit. l. qui ex lib. s. testis. de bo. poss. l. in tab. no. Bar. in
Leos. ff. ad l. Corn. de fal. & Bal. in l. gesta. C. de rei iud. & per
eundē in Liureiur. & in l. si de testi. & Pet. de Ancha. in cle. r.
de testi. & Ant. de But. in c. cum in tpe. de testi. q. Nec ad hoc
oblat, si dicere, q. illa petia terræ, de cuius possessione de-
posuit prima uice d. testis erat aliter confinata in capitulis,
ad q. testis se refert, quā sit confinata in ista actione petia ter-
ræ, de qua est qñtio, & non est probatū de identitate corpo-
rum. l. Pōponius scribari. si frumentum. s. si ff. de rei uend. l. j.
& ibi no. Bar. C. si unus ex pluribus app. & no. Bar. in l. demō-
stratio falsa. in ff. de cond. & dem. lo. And. in c. auditis.
de testi. in integ. q. quia rñdeo, q. attento, q. in loco, seu uilla
in duobus continibus saltem concordat petia terra contēta
in ista accusatione & petia terræ contenta in primis dictis
capitulis hoc sufficit ad probandā identitatē corporum, nisi
allegans contrariū illud probauit, ut decidit Bart. in d. l. de-
monstratio falsa, in prin. in 7. q. & in l. 1. in ff. de dot. pleg.
per illū tex. & per l. hac consilij. s. i. cū ibi no. C. qui testa-
sa. pos. no. Ang. in l. si in noie. in quibusdā lecturis. & ibi Pau.
de Cast. et uer. refert. C. de testa. non concordant confinia vię
& confinia Francis. Venturæ. Vnde dicit Bar. in d. l. demon-
stratio falsa, in si. prin. q. illa probatio identitatis corporum
requiritur, qñ noia sunt penitus separata. Accedit, q. ipsem
testis dicit, q. in illa cā damnorum datorum ipse deposuit su
per possessione eiusdē petiæ terræ, de qua in pñti accusatio-
ne. Insuper ad abundantem cautelā in hac instantia est pro-
batum per plures testes de identitate corporis, & sic oīno
cessat illa difficultas, ut patet ex his, q. deponit An. Peregrini.
& Pet. Bernardini, & Michael Venturæ. Tertius est et te-
stis d. Marci Gaspar, lo. Longi, qui clarē & apertē deponit
de possessione d. Mar. usq. in tps dictæ litis primō motæ co-
ram officiali dñorum datorū. q. Nec obli. non deponit de
possessione tpe spoliationis, q. ad hoc rñdeo, prout plenē
puto rñdisse circa depositionē primi testis, & et ipse testis
refert aliās de d. possessione prædictæ petiæ terræ deposuit
se in d. cā damnorum datorum, ad quam attestatiōe se re-
fert, & illa est producta, in qua plenē & sufficienter probat
de possessione Marci, & dicta relatio sufficit, ut dixi circa
primū testem. Quartus testis est Baldasar de Salmis, q. depo-
nit, q. Marcus pñcēus fecit construi domū in petia terræ cō-
tenta in accusatione ista, anni sunt iā septem uel circatēquā
in sua petia terræ. Ad hoc facit l. 2. ibi, tanquā dñm gelsifit.
& ibi Bar. C. de acq. poss. & in d. l. Titia. ff. de sol. q. In hac ue-
rō instantia sunt alij plures testes examinati pro parte dicti
Mar. pñantes, q. tpe cōtento in caplo uiderunt d. Marcū plu-
ries accedere ad d. terrā, nā probat possessio et perire, age-
re, ut inquit Bal. in l. indicia. ad fi. C. de rei uen. p. no. in d. l.
stiplo ista. s. hoc quoq. Item refert se iste testis ad alia testi-
ficata per se in cā damnorū datorū, & ibi apertē probat de
possessione Marci. Itē pbat alios testis, f. Petrus Morantij, q.
deponit, quod uidit d. Marcū ante tps accusationis laborari
facere & fossata fieri facere in dicta petia terræ & domū sup
ipsa construi facere, & licet non recordaret de tpe, tñ pba-
tum est per alios testes constructionis d. domus, ut per d. Bal-
dasarem D. Silaninis, qui dicit, q. iā sunt anni 7. uel circa, &
idem deponit Bart. Lanconis unus testis Marci receptus in
hac instantia, de possessione Marci et probat Michael Ven-
turæ, de eo tñ non facio magnum fundm, quia non vñ depo-
nere pro aliqua partium, quia examinatus pro parte accu-
sati vñ deponere de possessione Baldas. & sic pro neutra par-

we est integer testis p ea, q habentur in leos. & ibi Barth. de
fal. qd not. Do. in c. co in tua. & in c. cum cam, q inter archi-
episc. de testa. & Pe. de Anch. in cle. i. de testi. cum suis cōcor.
de posses. Marci & idē probant Dñicus, Jacobus Savini, &
Barth. Cani chio. & sic vñ Marc. hie nouem testes pro se de-
ponentes de possessione in illa cā accusationis. Nunc addo
et decimum testem, s. Franciscum Venturā examinātū inter
easde psonas sup eadem possessione in accusatione damno-
rū datorum, & illa pbatio facta in illa cā ad pbandū posses-
sionē prodest in ista, p. pres. C. ad l. faui. de plag. & no. Bar.
in l. 2. s. illo. vi. bo. rap. & pbarur in l. locū. s. si quis tabulas &
ibi no. Bar. ff. de tab. exhi. cū si. Cōprobatur et per infra em-
ptionis factā p d. Marcum, q emit dictā petiā terrē a d. Bal-
das. & fratribus tunc possidentibus & constituentibus, se pos-
sidere nomine d. emptoris, & sic in eum conulerūt possesio-
nē oēm, iuxta l. qd meo. in prin. cum ibi no. ff. de acq. pos. &
in c. cum venissent. de ressi. spo. q autem possiderent d. fratres
affirmant in positionibus suis, & testes sui & utriusq; partis
deponunt, & p illa petiā terrē, de qua in accusatione, patet
maximē ex depositione d. Antonii Magni, & Pet. Boldrini,
& Michaelis Venturā. Nec dicatur de infirō continente vnam
petiā terrā tornaturarū 21. & c. iuxta confines specificatos
cū alijs quibuscūq; petijs terrē ibi positis, & d. venditio ē fa-
cta p pti o librarū v. p qualibet tornaturā, & dicta petiā ter-
rē, de qua in accusatione, vñ esse tornaturarū 30. prout appa-
ret in d. vltima relatione agrimenforis: qā rñdo, q imō peti-
tiā terrē de qua in d. infirō in dicta accusatione nō est ul-
tra numerū tornaturarum 21. patet in prima relatione. Nec
obst. vlti. relatio, qā ad eā fuit rñsum, sup. † Praterēā ē d. dato,
q d. petiā terrā habens confines, de quibus in infirō, esset tor-
naturarū 30. tñ intelligitur esse vedita. d. Marco inter dictos
fines infirō, attento q cōtrahentes inceperunt a corpore di-
cēdo vñā petiā terrā 21. tornaturarū, & nō a mensura: unde
nunc venit totū, dato q pretiū veniret suppleendum ad com-
putum pro qualibet tornaturā, ita est de mente doctorum, ut
in terminis nostris clarē decidit Salsini l. 1. C. de contrahē.
empt. per l. qui fundum. s. q agrū. ff. de cōtrah. emp. & d. ita
esse de mēte Io. And. in addit. ti. de emp. & ven. s. sciendi.
ad si. & ibi ēt Spec. hoc ēt clarē firmat Paul. de Caf. in l. si
seruum. s. 1. ff. de ad. emp. & sic menfuratio ad rē illā nihil fa-
cit quō ad corpus ipsius petiē terrē consue. ut ad Marcum.
Pro parte verō d. Baldas. accusati nō extat plenē pbatū. Nā
p parte sua est examinatus d. Michael Venturā, q postea cō-
trariū deposuit ad petitionem d. Marci examinatus, & sic nō
est integer testis, ut dixit supra, eo ēt deponit Io. Balmi. &
And. de Lign. & Perinus magistri in c. prin. tñ attestatio di-
ctorū Ant. de Lig. & Perini magistrī infrangit ex co. qā Ant.
de Lig. deponit, qd tñ sunt annū 35. qbus And. d. Baldas. &
postea eius filij habitant domū, q est super dicta possessione,
seu q est descripta in accusatione. Et tñ est pbatū, q illa fuit
cōstrotā nondū sunt anni 30. uel 10. ut patet ex depositione
maximē Matthæi ultimi testis d. Baldas. & ex depositione
Bald. d. Salanitis & Barth. Sanchioli testiu receptorū p parte
d. Marci, † unde testis, q in uno est perurus, nō pbat i alijs.
d. cretitiū, & est cōis opi. Inn. & aliorū in ca. fraternitatis, de
hñcis, & in l. si ex falsis. C. de transa. & Spe. in c. de inf. edi.
s. infirm. in ver. Itē qd si aliq; de suo. & Old. in cōsi. suo 38.
incip. Ad primā. & Archi. in 9. dist. c. si ad sacras. aliās est c.
scripturas. & Bal. in l. si. in 4. opp. C. de edi. di. & l. 1. 2. C. de
fideic. lib. & in rub. de cōtrouerfa inuelturā. & Bal. & Ang.
in l. 1. s. si q simpliciter. de ver. ob. Et eodē vitio laborat Ia.
Pafarni & Lu. alius testis d. accusati: & similiter d. Perinus
Magni h. pbat q aliās examinatus in d. cā dāni dati, ad istā
tā d. Marci deposuit de possessione d. Marci, de qua in pse
ti cā vñ attestari, dū dicit, q uidebat d. Marcum uersari in di-
cta petiā terrā, & sic apparet, q ēt in cā principali melius p-
banit de possessione d. Marci Produxit insuper dict. Baldas.
accusator nonnullos testes in causa appellationis, ex quo
rñ testimonio ēt ullo modo non releuatur. Nā hares Pafar-
ni licet deponat, q Baldas. post mortē patris possederit, non
deponit quo tempore incepit possidere, & uidetur præs-

mentum esse, q potius possederit noīe Marci q noīe patris
pp cōstitutionem, de qua in infirō uenditionis factē p
Marco, & sic ne uideatur delinquere l. merito. ff. p socio. q
ita fuerit depositum a parte Ia. Gallam fratris dicti accusa-
ti, dum dicit, q ipse testis & d. Baldas. rñdebant de fratribus
d. Marco. Alius testis pducitur per dictum accusatōrē d. Mi-
chael Petri Cerarioni, q nihil pbat, qā dicit se ignorare, q
sit illa petiā terrā, de qua in accusatione fit mentio, & igno-
rat confines excepto uno, scilicet rñdō incertū dñis non
pbat. l. forma. in prin. ff. de censu. l. hac cōsultis. in prin.
C. q testa. fa. pos. iuncto. c. in p. sentia. de probat. Et eo me-
bolabor Rubens q. lac. de Fischeo alius testis dicti accusa-
ti. f. Ant. q. Nicolai & nō pbat qā dicit, q uterq; possidebat,
scilicet Mar. Baldas. & q. Mar. super eā confixit dictā do-
mum. Et ppter eā nescit cuius noīe Bal. possideret. Barthol.
l. Sancti alius testis dicti accusati dato q aliqd deponat in
8 fauorem dicti accusati, tñ affinis est dicti accusati, & tñ
nes sunt suspēcti, quemadmodum & cōsanguinei, 3. q. q. q. q.
sente. & ea. cā. q. s. in cap. similiter. nō. doc. in cap. cum opor-
teat de accu. & Spe. in tir. de test. s. 1. uer. gñaliter. aliās est
uerbo, sed quid fit testis. Et constat, q testimonium cōsangu-
nei nō est integrum, per not. in l. ēt matris. ff. de proba. &
no. Bar. in l. admonendi. in uers. uenio ad tertiū. ff. de iur. i-
pos. medium, & l. 1. q testō. s. illo. ad si. de testamētis, & Ant.
de Bur. in c. si de iureiur. Et dato q. Maximus q. Mar. b.
ultimus testis uideatur deponere de possessione d. Baldas.
rñstē et ipse cum d. Bar. ferē & cum d. lo. & alii nō possunt
adequari aut praeferri maiorū numero testium et probatio-
bus dicti accusantis, de quibus dixi suprà, q praeferuntur
in nostra. de test. licet cā d. de probat. l. ob carmen. s. si. de
testa. Et pcepit, q uerō similiter deponunt testes dicti accu-
santis stante dicto tit. emptiois factē per d. Marcum d.
Baldas. ex fratribus per id qd hñ in d. licet. c. i. m. † Nunc
uidendum est de s. m. dubio, si an sit ita sciēter probandum
spoliatione. Et cōcludo q sic q hoc colligitur ex rñsione la-
cta p d. Baldas. dicto accusatōrē. Nā constat, q cum ipse accu-
satus esset in area dicta possessionis posita et continua pro
ut in d. accusatione, uidit d. Marcum venire ad illā ad rñm
dum letamen in dicta area ex istis, & dixit d. Marco iniuriā
& cum ei rñdisset Franciscus de Lauretis, q uenerat cum d.
Marcotunc d. accusantis dic. Marco dixit & cum iobis, fact.
largo ch'io non uoglio che uoi intrate. Et tūc d. Marci dic.
Franciscus recesserunt, & reuerſi sunt ad ciuitatem Holia.
Cum ergo nō sit admissus dictus Marcus, ergo per Bal-
dasarem dicitur spoliatus sua possessione. l. clam possideret
s. si. cum l. seq. ff. de acq. pos. & in l. siue autem. ff. de ui &
ui ar. & no. in l. si quis in tantam in glanagna. C. unde ui. ubi
Bal. in 4. col. dicit, q in tali nō admissio uideatur sibi locū
statuta loquentia de expulſis. bene facit. l. uim facit. de ui
& ui ar. & quod notante dixit. l. iuno. & Io. And. in c. labora-
de re iudi. unde sibi eundem locum uideare debet statuti
sub rubrica, de pena inferētis uim in alienis rebus possis-
sione sua in possessione alij priuatis, & licet dicta accusa-
tus, quōd nō erat armatus aliquo genere armorum, locuti
hil ad rem quia non requiruntur arma. l. 3. in prin. cum ibi
no. ff. de ui arma. Quinimō plus probatum est, quōd habuit
arma, ut probat ser Franciscus de Lonzeritis, & ser Ioan. Ant.
qui etiam probant spoliationem, & d. Baldasarem nō adieci-
siste dictum Marcum uolentem ingredi possessionem, & li-
cēt testes nesciant confines dictā petiē terrē, tamen at-
tento quōd accusatus respondendo accusatione dicit, quōd cū
dicto Marco tempore, quo ipse accusatus protulit dicta ter-
ba, de quibus in sua responsione, erat ser Franciscus, qui in-
erat ad rñsumandum dictum letamen, & dicti duo testes, qui
fuerunt examinati in hac instantia deponunt, se semel tunc
fuisse cum dicto Marco ad rñsumandum dictum letamen ad
dictam petiam terrā, de qua est quēſtio. bene facit id, quōd
habetur in ca. cum Ioan. cum finie. de iust. instrum. Nec possibi-
licatur, quōd dicta res. pōnd. debet acceptari prout ēt dict. l. etia,
cum suis concor. nel qualitatibus. l. Publia. s. si. ff. de pol. etia,
s. si. de rñno. & quod not. in l. si quid etiam. C. de exceptio-
ne &

& l. 3. C. de dona. an nup. cum si. & qd in d. rñfione nō dñ q
phibuit d. Marcū. ne accederet ad dictā possessionē in accu
satione contentā. sed solū dixit. nōt largo ch'io non voglio
che uoi intrate. Rñ. si Marcus uult acceptare illā partē cōfē
sionis Baldi. in qua dixit. q ipse Balda. existēs in area posita
& cōtinata. put i accusatione cōtinet. uidēs d. Marcū ad illā
uenire ad estimādū dletamē i darea existēs. dixit d. Marc.
ut supra &c. & dñ rñser. Frācisq erat cū d. Marc. & q Balda.
rñdicit. qd Frācisq & socijs. nate la adietro che nō voglio
che intrate. & uelit d. Marc. nō acceptare d. parre. vñ petiā p
dictā. i qua ē darea in accusatione cōtēta. dñe esse suā. Sed si
uelit quō ad illā partē p̄bare q dictā possessio erat d. Mar
ci. seu q possidebat ab ipso Marco: p̄ hoc facere. J. Aurelius.
s. id ē qñuit. & ibi no. Bar. ff. de l. i. le. & no. doc. in ta. cū uenit
sent. de inf. & in c. bonaz. l. 2. de postu. pla. Sed Marcus. p̄ba
uit. q dictā ē possidebat. ergo &c. ut supra fuit osium. Nec
dicat. qd Balda. nō intelligit phibere ingressum possessionis
in accusatione cōtēta; q huius cōtrarium manifestē appa
reat ex uerbis suæ rñsionis. tū dicit. qd Bal. erat in area in
accusatione cōtēta. & quō ad letamē. ad qd estimādū uidit
uenire d. Marcū ad illā possessionē seu arē. & postea dixit
et d. Frācis. & socios &c. & sic letamē erat i area i accusatio
ne cōtēta. & uide Marcū ad illā uenire. & phibuit. ne ueni
re. ad estimādū letū i sua possessione. nñ p̄telligi. qd alia
possessione & area nisi i accusatione ne cōtēta. Praterēā vl
tra cōfessionē d. Baldi. extat p̄batō p̄ dios duos testes sal
te iūta prima & secda examinatione eorūnc dicat. q illa
p̄batō facta cōtra d. Baldi. dicat ēē inhibitiō. & n̄ spoliatio
p̄ d. i. uim facit. q hoc non vñ bñ dictum aliquo modo. & cō
tra d. l. 1. s. interdu. de vi & viar. & d. l. possidere. s. fi. cū l.
seq. & ibi no. in d. l. i. q s in tāta. Non ob. d. l. uim facit. ff. de
vi & vi ar. q rñ. q ibi non inhibi possessionē ingredi. seu
nō peccat in nō admittēdo possessorē ad ingrediendū fun
dum: fed priore existētē in fundo impēdiebat. colere fun
dum: secus qñ eum uenire ad fundum non admittat. q tunc
prius eum possessionē. ita loquitur rex. & gl. in d. q ad nū
dinas. & in d. s. siue arē. Non ob. si dicat. qd Marc. tunc qñ
fuit sibi inhibitiō p Baldi. ne ingrederet fundum. non fuit
protestatus. qñ hiet aium defendendi possessionē. q rñdeo.
q eo ipso. q apparet. q accedebat ad ipsum fundum & Bal
da. q erat in fundo inhibiti. ne ingrederetur. & ita nō est in
gressus. imō inde discessit. satis apparet de spoliatione. ut in
d. s. q ad nundinas. & in d. s. siue arē. nec alia p̄testatio req
ritur. q actus & effectus ipse declarat. ac si diceremus. Pra
terea dicēdum est. q in his q pendent ab aīo standum est af
sertioni qñ ut l. rē non nouā. & no. ibi Bal. C. de iud. & no. in d.
s. aliz. & in d. c. si de censu. & dixi supra. nec curo. an postea
Baldi. correxerit. uel nō. ut l. q ea mente. ff. de fur. l. pe. ff.
vi bo. rap. Venio ad tertium. an sit probatum de estimatio
ne & ualore d. petiā terrā? Et respondeo quōd si quia accu
satus rñdeo positionibus cōpeteret de ualore librarū 100.
duo et testes sunt. ut Frācisus agymēfor & Gaspar. q depo
nunt de ualore librarum 190. & licet se nō referat ad ultimū
ualore. tñ Cy. in Lunicia. in 6. q. C. de rei uxō. & ad. dixit. q si p
batum est de ualore unius tps p testes. q uale allegare muta
tionē ualoris. h̄r p̄bare falsē. qñ nō est interuallum diutur
nū tps. inter unū tps & aliud. & idē est de mente Bal. in l. i.
C. de sen. q eo qd interest. in ult. col. in uerb. qñ nungd q in
ritā &c. Tēpus autē diuturnū. uel longū dñ decenniū. i. h̄dei.
s. Anst. ff. q & a. q. no. in l. 2. ff. si ager uet. uel emph. pe. & in
l. i. illust. C. de pe. ha. & in l. cū de in rē uer. ff. de usuris. & in
l. 1. s. qd aīus de suplicū si. Et cōstat tñ lōgū tps spatiū in
casu nro nō fluxisse. ut ex accusatione apparet. alijs est ēē te
stis examinatus in prima instantia. s. Michael Ventura. qui
deponit de estimatione librarū cētū sōsed in hoc cōmē
datē. q index ex faciofficio se itromitteret de estimatione.
ad cuius officii p̄nert. l. si qd ex Pamphilia. s. si de leg. 2. l. sp
hoc iterdico. qd vi aut clam. vñ dicit Bar. d. l. si qd ex p̄
phila. q n̄ ē p̄batū i iudicio de ualore rei. index dēt ex offi
cio suo estimare. & no. doc. l. i. C. de sen. q eo qd interest
dñ. ex quibus concludo dictā secundā suā non esse iu
Lib. I. Consil. Alex.

stam. sed retractanda & corrigenda modo & forma que
colligit ex prædictis.

ADDITIONES.

- a. ¶ Tempore supra consil. 9. no. 9.
- * Et Imo. ¶ Et ibi vide l. 1. Alex. Nat. ¶
- b. ¶ Perfeuerasse. Cyn. l. pe. C. de præf. long. remp. Bald. in ff. de uñ. in
princip. col. 1. Pau. consil. 5. lib. 2. Anto. Corfin. verb. possessio. Alcia.
de præsum. reg. 3. præsum. 22. add. Mat. no. 117. idē Alex. ff. si argenta
rijs. s. fi. d. eden. Alex. Cor. l. 2. C. de test. Arc. consil. 120.
- * Et alij. ¶ Et ibi uide etiam n. bñ. col. 5. ver. Quere hic pro parte &c.
ubi et uult poss. Domi. de Rota. qñ semel possidet in uita. p̄ma
tur possidisse usque ad tempus mortis. ex quo mortuus non negat. nec
p̄sumitur iactatio rerum suarum. & habuit pro derelicto. Et illud
dictum consulendo secutus est Alex. consil. 33. circa fi. lib. 3. Contra
amen tenet Arc. in l. Pomponius. s. fin. ff. de acqui. poss. & illud dictum
Rote allegat. et And. Sic. consil. 25. col. 1. it. de qñ dñs qñ si proba possidet
se aliquē beneficii. p̄sumitur possidisse viq ad mortem. Vide de hoc.
Clau. in d. l. Pōponius. & Balb. l. Celsus. ff. de p̄cip. fol. mñ. d. 6. Nat.
¶ Et ultra. ¶ Dictio. ultra. ampliat. & implicat. Iocō fi. testator legat ultra.
dotem centū. utrumque debetur; Bar. in l. cum ita. ff. de dot. p̄zel. Nat.
¶ Agere. ¶ Sequitur Match. de s. s. s. l. 167. Et istum modū probandi
possessionem no. Et dicit Bal. in l. 3. C. in. reg. no. qñ ille dicitur possi
dere. qui fecit seminare terrā. arar. & coli. & multo fortius si reditus
recepti. et si nō probaret de redit. ex eo qñ fecit seminare. arari. &
coli. probatur possessio. Et dicit Bal. in l. arborib. s. nam et si agum. p
illum text. ff. de u. s. arando remittitur possessio. licet fructus non p
cipiatur. quid si unus probet se arasse. alius fructum reportasse. Rñ
de. qñ ille uincit. qui probat de facto antiquior ad quod facit Ang. l. 1.
Celsus. in fi. ff. de uñ. c. qñ in prauis sterilib. probatur possessio per accē
sum et recessum ad libetum. Tamen Bal. in l. post sententiā. col. pe. ver
si modū quare. refert lac. Bullig. dicentem. qñ re. et agere non probat
possessionem. sed fructum perceptio. Et Bal. in l. licet cau. fol. mñ. col. m.
7. ver. Nota tamen. qñ si duo. de probat. tenet. q melius probat posses
sionem. qui probat fructus percepisse. quā ille. qui probat de seminis
iactu. et aratione. Nat.
- * De expulsiō. ¶ Vide l. ex infra hac ed. col. Nat.
- * Quōd dicitur Marcus. ¶ Similiter ipsa. qui denegat restituere rem. q
a me habet. Bar. in l. si. ff. de p̄ca. et de non admittente uenientem ad
possessionem. scribit Crauet. consil. 107. et consil. 140. col. 1. Nat.
- * Temporij. ¶ Idem tradit Alex. consil. 67. col. 2. infra l. 2. Pro hoc facit. q
q dicit redditus diminutos. h̄c onus probandi. Fel. in c. cum. M. de cōst.
col. 1. Et quod Alex. hic dicit. uult Pau. de Ca. in l. 2. col. 1. C. de refin.
ven. et ibi et in fi. et ibi. Sals. col. ante p̄. uer. qñ in ista probatio. Arc.
in l. continuus. s. cum ita. notab. 7. ff. de uerb. obligat. Nat.
- * Estimari. ¶ No. q ualor rei estimatur iudicis off. Et ita seruati in pra
ctica testatur Ag. Arc. in s. 1. col. 1. antep̄m. de act. dicens ualorē rei
fuit ex officio estimari. et uult hoc etiam Bal. in repe. magna. l. 2. C.
de refin. ven. Vbi inquit. qñ et possi dicitur testificari iudex p̄tē mē
re estimationes. per no. D. Azop. in summa. C. ad. Aquis. l. illi repeti
tionē Bal. habeo in libris repetitionum. & est col. pen. uer. ff. de reo. q
iudex. Et dicit Bal. in l. 2. carul. C. de refin. uend. qñ iudex habet elige
re probos uiros. et peritos. qui rem inspiciant. et informationes recipi
ant. a uicinis. et deinde faciant estimationem. et referant. Nat.

S Y M M A R I U M.

1. Dicit illud est specialiter. qd a generalitate uerborū est abstractū.
2. Testamentum secundum derogans generaliter quibuscumque deroga
torijs primi testamenti. uolet.
4. Renotatio generalis sufficit. quando nō precedit nisi unū testamē tñ.
Verba quęquq. sufficiunt. per q cōbet de aīo priuor testī rauocādi.
6. Speciale est individuum diffinitum inter se.
7. Clausula non obstante. quando princeps ex certa scientia facit. non
requiritur.
8. Testator p̄sumitur memor prioris testamenti & contentorū n̄ si
post decennium.
9. Index sequi tenetur communem opinionem.

CONSILIVM CXXXIII.

PRÆVIISO themate ante posito. super quo qd iuris sit.
in consulendo petitur. Vñ primō dicendum. testm̄ ulti
mum. in quo Thomas testor frater. h̄s uiuēsalī institutus
est. nō potuisse p̄cedens. testm̄ quouis mō tollere. cū in pri
mo testō reperiat appositā illa dñ spālis derogatoria. qñ si
cōtigerit testm̄ aliud reperiri. ad testōre factū. nō sciendū.
in quo feriose & specificē nō reperiat scriptū hoc uidelicet
q ipse testor eligit et eligat Causi in suū cōmissariū. ex nūc
dicit & uoluit illud tale testm̄ esse nullum & inane. & illud

dictum præcedens testm ceteris prenalere voluit, & cum in secundo d. testō non reperiat scripta dicta electio Caij commissarij, nec est spālis mentio facta in secundo de præmissa clā derogatoria apposta in primo, ergo vñ dicendum primum testm non esse sublatum, vt ff. de leg. 3. l. i. q. in principio testm, vbi testator spāliter dixit prius voluntatis se penitus sic, & voluisse, q. legatarius plura legata accipiat, ex quo textu sic subtiliter ponderato vñ expresse, q. requirantur duo copulatiui, vt fm tollat primū, uidelicet q. spāliter dicat q. prioris voluntatis penitus, & q. ult, q. legatarius plura legata accipiat, & sic q. specificē dicat contrariū eius qd' primō dixerat. Sedō pro hoc deducit autoritas glo. in l. si mihi & tibi. s. in leg. in uerbo non ualebit. ff. de leg. 1. l. i. q. dicit, q. non licet penitere, nihilominus pōt penitere, si exprimat qualitatē illius primi testm in secundo testō, secus si non exprimat qualitatē illius, de quo quæritur: nec fuerit facta mentio d. primi testm clausulæ derogatoria in eo apposta, obstat ergo primū, & adhuc iuri, sub sistere dī. Tertiō per hoc adducit tex. in auth. de testamentis imperfectis. s. si quidē tibi, hoc ipsum expresse significante sub plentia testm, quia & si fecit quandā talem uoluntatem, non tñ ulterius eā uult facere, pōdero uerbum expresse significans, q. ubi in testō secundo requiritur mentio necm hñ de primo, talis mentio debet esse expressa & spālis faciendo mentionem in secundo testō de qualitate primi testm. ¶ Quarto probat, quia illud d. spāliter dictum, qd' est a gñalitate uerborum abstractū. ff. de i. i. l. itē apud. s. hoc edictum. ff. de leg. 3. l. vxorē. s. Felicitissimo. l. i. s. dixit aliquid. & vñ querit. ff. de publicia. l. i. s. uerbanus. s. fin. ff. de leg. 3. c. qui ad agendum. de proc. in 6. & sic est, q. in secundo testō clausula derogatoria non dī spāliter facta, quia non est a gñalitate uerborum abstracta, ut legenti patere pōt, ergo primum ualidum remanet d. l. si mihi & tibi. s. si. & l. si ita scriptum. de leg. 1. l. i. ¶ Quinto confirmatur pāctā, quia per protestationem factam in primo testō declarauit testator animum & uoluntatem suam defecisse in secundo testō, in quo non esset Caius electus commissarius l. ar. si q. s. pleriq. ff. de rel. & sum. f. u. qui in alie. s. si. ff. de acq. hære. ca. conegato. de elect. ¶ ¶ Requirit spālis reuocatio primi testm derogatorijs sequentis tenuit Dyn. in c. qd' semel placuit. de reg. iur. in 6. & Cyn. in d. i. p. t. u. s. i. q. incip. Quæstio talis est, pōt sit dispositio sequentibus derogatoria, & idem Arch. 3. q. 2. vlt. uoluntas. & Spec. in tit. de instr. edi. s. compendiose uerū. Sed quid si in primo est, sequit glo. in d. l. si mihi. facit tex. in ca. ex literis de dol. & contu. c. ex parte. l. i. de offic. deleg. cū sit & tenet Bar. l. i. oēs populi. in q. principi. in ver. circa fm qd' pcedens statutu esset derogatorium Et potissimē uera sunt ista, attrito q. modicū interval lum psumit interuenisse inter primum & fm testm, uidelicet duorū dierum. Ex quo est psumendum, testatorem secū dī testamenti non fuisse oblitum de clausula derogatoria in primo testō apposta, cum in facto proprio non psumatur ignorantia, nisi qñ diuturnitas intercederit ea ab excommunicato. de rescrip. l. quamquam. ff. ad uelle. iuncta l. peregrē. in prin. ff. de acq. pos. & no. Dy. in c. p. sumitur. de reg. iur. in 6. & Bar. in l. i. quis delegauerit. ff. de noua. & Bal. in l. i. c. 6. col. C. de consel. cum sit. Et pro hoc facit tex. in d. l. si quis in principio testm. uer. sciens & c. q. d. si ignorans fuit testator de his, qui in primo testō disposuit, non esset necessaria spālis reuocatio prioris voluntatis, & in hac fma ut præcisē re sidere Bar. & Sal. in l. sancimus. C. de test. ¶ Sed præmissis non obstantib. puto indubitante contrariū esse uerū, uidelicet b. cet primum testm per fm esse sublatum. ¶ Primō, quia stat regula, q. uoluntas ultima defuncti debeat seruari & non prima, quia ambulatoria est, cū hic statum. ff. de dona. inter ui. extra de ce. mis. c. cum. Marth. 1. q. 2. vlti. uoluntas. Secundo, q. a positio q. sit uerum, necessaria est esse spālem mētiō nē & reuocatio prioris testm & eius qualitatē fieri per iura in contrarium adducta, q. l. de Bel. in auth. de test. imperfe. col. 8. & l. de Are. & And. de Pisis in d. l. si q. in prin. de test. et Cy. in l. sancimus. C. de test. et Io. And. in nouel. et post eū

Io. de Fan. & moderniores. Domi. de S. Gemi. in c. de cōf. in 6. reuenerunt contrariū moti p. text. principaliter, cui sine diuinatione rāderi nō pōt, in l. diuus. s. i. ff. de iure codi. pluribus modis rāderi ad tex. in d. l. si q. in prin. & maxime ubi testator sibi legē non imposuerat disponendo circa subnitatē aliq. remittendi iuris ciuilibus. hanc opi. ēt sequi Flor. in auth. hoc inter lib. de test. qm cum talis subtilitas testādi a iure cōi inducta sit publici iuris. l. testādi. C. de test. 3. ff. eo. tit. ergo talis solemnitas a testatore non potuit derogari. l. ius publici. ff. de pac. & d. l. testādi. sed ibi in d. l. si qm modo testator disponebat uoluntatē suā circa adempnionē legatorum, q. ē sibi pmissum, ut ibi facta spāli mentione de priori uoluntate derogatoria testantis. Sed supp. osto tñ (ut dixi supra) q. spālis reuocatio in secundo testō de priori uoluntate & de clausulis derogatorijs in ea positus, sit facienda dī, q. hoc interuenit, ut patet dū dicit testator in secundo testō, cassans & reuocans oē aliud testm hic retro a se conditū manu ciuilibiter notarij scriptū, ēt si in eo descripta appare rēt aliqua uerba derogatoria cuiusq. cōtinentia, & ēt ap pareat p aliud testm cōditū ipsū testator expedire aliqua alia, seu aliqd aliud addere poni, seu specificari, scribi, dici, vel fieri in plenti suo testō, quorū oium uerborū derogatoriorū & ciuilibiter alterius prioris vlti. uoluntatis fuerem necm ipse testator, siue non, apparuit se oīno penitere. Ecce ergo, q. pōtā uerba spālem mentionem & reuocationē testm clausulæ derogatoriæ pbat p. text. in l. si. ff. de lib. & posth. in prin. ubi licet exheratio fieri nominatim dīet. u. l. i. ff. eo. tit. inf. de exher. l. in prin. tñ nominatim facta dī q. ita dixit, exherio filios meos, ac si locutus fuerit p iudiciū, s. dicendo exherio filium meum Titium, secus at si p uerbū gñale cōprehendens nedū filios, sed nepotes uteriores non dīctur facta nominatim exheratio, ut n. o. in d. l. Titius. i. prin. Ad idē l. nominatim de leg. 3. & l. nominatim de codi. & de monst. l. certum. ff. si cer. p. et. Ita tenuit Bar. in d. l. si q. in prin. testm uerū qd' si testator dicat & in uer. q. & i. uer. uenio dī fm testm & c. in cons. 207. inci. Quidā fecit testm & c. Ang. & Pau. de Cast. in d. l. si mihi & tibi. s. in legatis, ubi uult sufficere, q. in secundo testō dicat cassans omne aliud testm, qd' fecisset, ēt si ibi essent uerba derogatoria sub quacūq. cōceptione & c. licet nō fiat singularis mentio uerborum derogatoriorum. Imō fortius fuit de mēte glab. de mente Dy. d. ca. qd' semel q. sufficit in d. testō reuocare primum testm simp. absq. eo q. fiat mentio spālis de uerbis derogatorijs positus in primo. Et p ista parte ēt in terminis consiliū Fed. de Senis in consilijs consilij alij habent cons. 47. & inci. consilij. Habita sup. casu pōctō collatione cōuenienti p. p. cum D. Io. de S. Miniato & c. ubi concludit, q. sufficit, si in secundo testō dicatur, cassans omne aliā uoluntatem istius ultimā uoluntatis derogatoriā, nō obstantib. q. b. u. q. uerbis derogatorijs in ea positus, ēt si de ipsis uerbis in hac secunda ultima uoluntate esset fienda mentio spālis ex forma primi testm & c. allegat p. hoc no. in cle. n. de de. p. ad. ad. si ubi bonus tex. cum gl. Aliā dicit ipse sequeret absurdū, nā cū testator p. non recordet de uerbis derogatorijs positus in primo testō, si diceremus, q. p. oia spālis expressa mentio dēt fieri de spālibus uerbis derogatorijs, per hoc tollerēt pās reuocādi primā uoluntatem, qd' nefas ēt senti re, q. non potuit sibi legem imponere, q. ea ei recedere nō liceat. d. l. si q. in prin. test. Et p hoc fm eum, q. a idem dīctum in Papa & Prince. Cum. n. fm priuilegiū nō tollat primum, ut legitur & no. in cauēniens. de p. r. c. & plenē in c. i. de rescrip. nisi de primo fiat mētiō in secundo, ut i. dīctis lo eis hñ, & si diceremus, q. multū spālis derogatio priuilegiolorum antecedentium requireret, iā p hoc auerēt Pap. pās tollendi derogatoria, qd' est iniquū quomodo ergo dīctum q. sufficit gñalis derogatio posita i lege, vñ in canone, uel in alio priuilegio ad derogādū spālib. priuilegijs cōtra q. habentib. spāles clausulas derogatorias, ut patet de elec. c. q. sēpe. in 6. & in c. ut officium. s. cōcedentes. de heret. c. o. l. & in calama. ad fide. sen. excommu. in 6. & in clem. 1. & 2. de sepul. in quibus apparet, non esse necessariā derogatoriā singularem

larem. Ad pñctum confirmationē secūdō adducitur qñ
qñe nostra illud idē concludit Bald. C. de leg. in l. humanū.
3 in pen. ubi firmat qñ si testator dixit in primo testō, qñ
volebat illud testm valere, & non aliquid aliud, quod postea
conderet, nisi in secūdo testō esset de verbo ad verbū deseri-
ptū Aue Maria, & postea est pñtentia ductus, & facit fm
testm, cū dicit se pñtentere de primo testō, tñ ibi de primis
verbis non facit mentionē, nec ponit Aue Maria, in secūdo,
& dicit qñ fm tñ valet, qñ fm eum aliā sequeretur absurdū
illud, qñ si dictorum verborum non recordaretur non posset
mutare testm, quod non est dicendum. Idē dixit, qñ si testa-
tor dixisset in secūdo testō non obstante aliquo testō manu
alicuius notarij, qñ nō dixerit, non obstante tali testō, quia
non requiritur verba oīa spālia, dummodō constet de men-
te, allegat Ioan. And. ita tenere in c. i. de cōst. in 6. in nouel.
de cuius dīto habuit superius mētionem. Secus dicit Bal. si
essent verba oīno gñalia & confusa, puta qñ notarius dicat,
& hoc testm valere voluit aliquo non obstante, quia nō fuffi-
ceret, qñ tex. in d. l. si quis. in prin. requirit verba specialia, nō
autē indiuidua, unde fufficit, qñ in specie clausula ad ultima
deroget, puta dicendo, non obstante aliquo testō, qñ ista ver-
ba non pñt adaptari nisi ad unum testm, uidelicet ad illud qñ
immediate precedit, cū si alia testā pñcesserant, nulla essent
qñ aliud testm subsequens. Ideo cū illa verba ad vnum testm
referantur, habent locū uerborum singularium nedum specia-
lium, ut l. i. & melius in l. 2. ff. de li. & posth. bñ facit nota.
tex. in l. si optio. ibi ad unum &c. ff. de adop. Et idem in ef-
fectū multum clarē tenuit ipse Bal. & Ang. in auth. hoc inter
liberos. C. de test. & idē firmat Ang. in l. omnes, per illū tex.
quē dñt meliorem de corpore iur. C. de pñct. 3. o. ann. dicen-
tes, qñ si testator in primo testō appo nit clausulam derogato-
riā sequentis testī, & in sequenti testō dixit non obstante ali-
quo testō per me facto, & si eo deberet fieri specialis &c. Nā
perinde est, ac si in secūdo testō posuisset expressē & nomi-
natiuē tenorē primi testamenti, ita dñt esse casum ibi tā-
quā si per l. specialiter &c. & ibi gl. & ita dñt sapius uidisse
de facto, sed ita est, qñ testator pñdictus in qñe nostra i
secūdo testō uerba pñdicta posuit, ut i themate patet, ergo
idē iuris esset dicendū. Imō fortius dicit Bar. in d. l. si qñ i
4 prin. testamenti, qñ qñ pñcessit unū testm tñ, pñt in ca-
su nostro, prout in themate pñsupponitur, qñ tunc fufficit ge-
neralis reuocatio prioris testamenti, non facta mentione
de clausulis derogatorijs, qñ cum non possint referri uerba
testatoris in secūdo testō, nisi ad illud testm vnicum, quod
pñcessit, talia uerba habent uim specialium, ut l. 2. ff. de lib.
& posth. bñ facit l. fundus qñ locatus, ff. de fun. inst. Accedat
ultra pñdicta, qñ Ang. in hac eadē qñe facti consuluit conf.
365. inc. Quēdā do. Vanna. ubi cōcludit, qñ si testator in pri-
mo testō dicit, qñ si ipsum contingeret in futurū aliud testm
facere, qñ illud non facit volūtariē, sed coadē & tremore du-
ctus, qñ ex nunc dñt illud fm testm nolle ualere aliquo modo,
nisi in secūdo testō de uerbo ad uerbum fieret specialis mē-
tio primi testamenti. uel nisi in secūdo testō scripta repe-
riatur hac uerba, Confitemini Dño qñ bonus &c. postea te-
stator intra triēniū fecit fm testm, in quo alia hñdē infuitur,
cassans oē aliud testm p eum hactenus factum, & dicens qñ si
in aliquo testamento prius per eum facto manu cuiusdā no-
tarij reperiret aliquod uerbum derogatorium, propter qñ
non ualere ab eo recedere, uoluit omnia bona peruenire i
hunc heredem in secūdo testamento descriptum, & quod
certē licet in secūdo testamento nō sint aliter descripta il-
la de quibus in primo testamento facta fuit mentio, tñ satis
intelligitur primo testamento derogatum, & secundum uale-
re, & dicit considerāda esse uerba d. l. si quis in prin. quē sunt
videlicet, qñ testator specialiter dicat, se priori uoluntatis pe-
nituisse, & qñ illud dicitur specialiter proferre, quādo per
uerba specifica, uel etiam non specifica, dñt etiā per relatio-
nem ad aliud, uel per expressiōem alicuius qualitatis, uel
circūstantiā possumus reddi certi, qñ uoluerit enūciās, ut
l. stipulationum qñ d. ff. de uerbo. obli. & l. i. nominatiu. supra
allegata. Pro hoc adducit glō. singularem quam nullus al-
Lib. I. Conf. Alex.

legat fm eum in auth. de non alienan. in s. me quaquam aliā
est in s. si uerō in testō. in uerf. armer. collati. Pro hoc addu-
cit d. loēs. C. de pñct. 30. anno ad idem adducit elem. ap-
pellanti. cum ibi nō de ap. ubi dñt quī sigillatim & nomina-
tim exprimerent cās grauaminis, licet non per uerborum p-
lationē, sed per sentm uel per relationē ad aliud expriman-
tur, & ipsemet Ang. hoc dicit in l. ubi aut. s. illud dubitati-
onem. de uerbo. obli. Bal. in l. mīno. C. de his qui. ut indig. & l.
eos. s. si aut. C. de appella. & in l. edita in 19. col. C. de eden.
& in l. pñtor. in prin. ff. de oper. nunc. Pro hoc & fm eum fa-
ciunt oēs gl. dicentes, qñ ubi Imperator contra legem scribit
et eo casu, quo in lege erat expressum, non ualere rescriptū
in contrarium impetratum fufficit dicere non obstante lege
aliqua, nec de derogatione uel reuocatione speciali illius le-
gis est necesse facere mentionem, licet tutius sit et de lege
specialē facere mentionem allegat gl. ita tenentem in l. i. in
uerbo refer. C. de natu. lib. & in auth. de non alienan. in s. ad
hoc aut. & tabellionem. in uerbo participans. col. 2. & ambz
d. gl. fundant per d. l. si quis in prin. testamenti. & sic intel-
ligunt illam l. Et si non sint uerba pronuntiatione specifica,
licet tutius sit singularis expressiō, & ita loquitur gl. in auth.
de testam. imperfecti. & ubi tractaretur de grauī pñdictio-
terij, requireretur singularis expressiō, & ita intelligit glō.
in l. cās. de transact. qñ hoc reputat notandum. Et iō uide-
mus, qñ in actibus, in quib. de grauī iudicio tractat, nō sub
uerborū cōpendio, sed figmanter dñt de speciali mādaro cō-
stare, ut in mīmonio. c. ff. de procū. 6. & qñ nō in c. ad ag-
dum. & in clem. non pōt. de procu. facit l. illud. s. illo. cū se-
ff. de mīno. Vnde cum in proposito non agatur de aliquo p-
iudicio, sed solius testōris, dicit Ang. abunde constare de no-
luntate cōtraria primi testamenti, qñ dñtū scdm testm, in
quo ipse testōr oī testō, quod fecisset, derogauit, in quo ef-
ficeret appposita cā aliqua derogatoria, quia fm eum non pñt
fieri ad aliud testm relatio, qñ ad illud, ex quo nullum aliud
condidit habens cām derogatariam. Et ita dicit se intelli-
gere, quod nō. Bar. in d. l. si quis in prin. & Io. And. in d. cā. in
nouella. in qñ ubi decidendo dicit, qñ per quēcūq; uerba et
gñalia constare possit de mente testantis, qñ priori testō de
rogare uoluerit, primum testm tollitur, & sic intellexit Ioā.
An. ibi d. l. si quis in prin. qñ reputat Ang. ualde nō. Et huic fen-
tentia dicit Ang. se accedere tanquā aqñori & uerborū
per eā consenserunt pñdictum uoluntates. Et bene facit
ad confirmationē pñdictorum, qñ dñt. Bar. & Bal. in l. i. in fin.
5 ff. si quis in ius noc. non ierit. ubi dicit qñ spālis renūtiatio
priuilegi jdr. si quis renūciat oī priuilegio fñt ibi cō-
petenti, & ita fufficit, non autē requiritur renūciatio singu-
laris, puta renūcio priuilegij mīhi ut scholarī competenti,
per auth. habita. & hoc per id qñ legitur & nō. in l. fin. C.
qñ cum e. nam differunt aliquod spāliter fieri, & aliud fm
singulariter fieri. Ad quod faciunt nō. per gl. & do. in l. sed & c.
si quis. ff. si quis cau. & ibi plenē per Bar. facientem dñtiam in-
ter speciale & indiuiduum, ubi apparet, qñ quis dñt spāliter
obligatus ad casus fortuitos, si dixit, fufcipio in me pñculū
casuum fortuitorum, licet casus fortuitos non enumeret,
& idē Bar. & do. in l. hñs ius f. ff. de iointer uir. & in l. si quis mi
hi bona s. nullam. ff. de acq. hñ. & in simili qñ nō. Bar. & do.
in l. si C. si contra ius ueluti. pa. Bar. in extraneag. ad repri. in
uerbo non obfi. per D. An. & do. in ca. quē in ecclesiam, de
conf. & in canon. nulli. de refer. cñ concor. nō. per Bal. in l. edi-
ta. in 18. col. in uer. modo uideamus, per qñ intelligit & c.
de eden. cū si. in quib. oibus locis manifestē per diuersā ex-
pla tradit, qñ ubi requiritur aliquid spāliter, non oportet il-
lud singl. uel per indiuiduum fieri. Vñ in proposito si dice-
remus, necessariū fuisse testōrī pñdictā reuocationē d. primi
testi insere in scdo testō, & istud ultimū testm pñalere
uult, non obstante qñ in primo testō disponit hoc ultimū nolle
ualere, nisi in eo Caus eligisset in cōmissariū, & certē hac
nō dñt spālis cā derogatoria, sed singularis & indiuidua, cō-
tra l. si quis in prin. ubi spāliter & c. d. l. 3. Et ex pñdictis patet
uerā & cōtem esse snām, qñ dñtū prīmū testm sit per fm o-
mīno sublatum. Non obin cōtrarium adducta, ad quē & ma

amē ad d.l. si quis. in prin. rñderi posset. Et primò tenendo opi. iac. de Bel. iac. de Arc. An. de Pifis, & Io. An. & aliorum, de quib. fuprà feci mentionem tenentium, qd ēt si in tali fecundo testō nulla fuit facta specialis mentio & reuocatio primi testamenti & eius qualitatē, tñ fuit primum lubatum, maximē per d.l. diuini. s. licet. de iure cod. & rñdebat ad l. si quis. in prin. & d.l. si mihi & tibi. s. in legatis. qd illa iura loquebantur circa adēptionem legatorum, qd adēptio meze consistit in voluntate testētoris non loquimur, qñ pro sua dispoñe in effectu derogabat solemnitati testandi, qd ēt de iure publico, & iō eam tollere non poterat, arg. l. testādi. cum si. ff. de te. & d. l. fuprà. rñ ad d.l. si quis. in prin. Tenen do opi. aliorum, qd requiritur specialis reuocatio testamēti & clausulæ derogatoriæ, quia dico qd illa duo, qd copulatiue vi regere ille tex. videlicet, qd testōr spāliter dicat prioris voluntatis se penituisse, & qd vult, qd legatarius plura legata accipiat, & sic spāliter cōtrariū dicat eius, qd in primo dixerat, fuerunt hic obseruata per testōrem nñm in hoc fecundo testōrē spāliter apparet, cum penituisse prioris voluntatis cum expresse cassauit & irritauit oē aliud testm pce dēs. Item pōt rñderi quia ibi ideo necesse erat dicere, qd legatario bis differet: quia tñ ibi testōr dixit, se penituisse prioris voluntatis, in qua dicebat, si cui bis legauero, semel deberi uolo, nec legatarius plura legata accipere: nā nihil habuisset legatarius, & sic nec semel, cū testōr dixerit se penituisse prioris voluntatis, qd consequens inferabat, qd cū legata semel non deberent, si non emgo nec bis deberi poterāt. l. i. s. si stipulanti. de uer. obl. cum furti. ff. de in lit. iur. l. idē proferre. s. si plures. ff. de arb. & hoc no. qd est nouū & subtile, & hoc vitium testm uoluit ceteris testis a se conditis puare. Item spāliter dixit cōtrariū, qd in primo testōr imposuerat, dicens aliud testm per se conditum esse nullum, nisi in eo seriose & specificē reperiat legisse Caium cum misarum, sed cum in secundo testōr specialiter dixerit, qd ēt si apparet per aliud testm conditum per ipsum debere aliquid specificari in hoc ultimo testō illorum oīum uerborū cuiuscunque prioris & voluntatis dicit se penituisse uelle, & sñ testm ceteris prauolare, certē per ista uerba dī specialiter penituisse & cōtrariū dixisse eius, qd primò dixerat, & probatur in l. Titius. in prin. ff. de lib. & posth. cū alijs iuribus & rōnibus, fuprà alle. Et eundem spāliter dī facta mētio contentorum in d. testō primo, sed ēt indiuidualiter ad ipsum testm primum & immediatē pcedens referantur dicta uerba, nec ad aliud referri possunt, ut colligitur ex the mate, & probatur per d. l. 2. de lib. & posth. & ita ēt soluit & rñdet Bar. in d. l. si quis in prin. qui fuit author dictæ indu ctionis ad illum text. licet Sal. in d. l. sancimus. uideatur illā tangē nouam inductionem approbare nulla facta mentione Bar. Et ad prædictorum confirmationem bene facit, quia si cēt tex. d. l. si quis in prin. dicat, qd requiritur testōrem in fecundo testō specificē dicere cōtrariū eius, quod in primo testō dixerat, tñ satis est, qd testōr specificē in secundo testō cōtrariū dicat, uel æquipollens faciat, prout in casu nō factum est, & negari non potest, ut patet ex uerbis derogationis & reuocationis appofite in secundo testamento, cū satis sit dispositioni legis satisfieri per æquipollēs, ut est gl. no. hac cōsultissima, in uerbo iudicio. C. qui test. fa. pos. & no. Bal. in l. i. ff. de lib. & posth. & no. iac. But. & Bal. in aut. si oēs. C. ut se ad hzreditate abli. cum si. & ita etiam intelligitur gl. in d. l. si mihi & tibi. s. in legatis. & l. pen. & pariter respondetur ad tex. in s. & si quidem. in auth. de testam. imperfec. c. collatio. quia ille tex. etiam intelligitur eo mō, quo loquitur d. l. si quis in prin. uidelicet qd expresse fiat reuocatio prioris testamenti, & quod dicat illud de uelle mutare, ut ibi no. in gl. quæ omnia hic expresse facta sunt, ut in thema te euidenter apparet, & superius est dicurum. Quinimō in casu d. s. & si quidem. est speciale fauore liberorum in testamento primo condito inter liberos, & ideo dicit gl. no. in d. s. & si quidem. quam ibi sequitur Ange. quod si in secundo testamento essent instituti liberi sicut in primo & non extranei, qd talis derogatio spālis testamenti non esset necessa-

ria, quod ēt tenuit Bal. & Saly. in auth. hoc iter liberis. C. de test. Omitto rñdere ad q. & s. arg. in contrariū, qz non oportet, ex quo fuprà aperte demonstratum est spālem mō figuratam factā fuisse reuocationem prioris testm, & oīum cōtentorum in eo, & factus fuit adus directō. ptestationi. postq in primo testō. Ex quo leg. qd prima ptestatio tollit cap. cum M. Ferrarien. & ibi p doct. de consil. & pbat in d. l. si quis in prin. Vltimò non obstat, qd dicebat sñ Sal. in casu nio esse oīnō oportum specificari & mentionem fieri de clausula derogatoria appofita in primo testō, attento qd intercel. sit inter primum testm & sñ 20. dierum interuallum, & nō plus, ex qua uicinitate actum psumi dēt testatorem nō fuisse oblitum de d. clausula derogatoria appofita in primo testō, & hoc maximē per tex. in l. si qd in prin. testamenti. ubi sciens & c. qd rñ. qd posito p constanti hoc in casu testatorem nō psumi fuisse oblitum de d. clausula derogatoria. Primò qd satisfactū fuit legi p testatorem in secundo testō, in quo specificē & p indiuiduum reuocauit primum testm, & oīa in eo contenta illa nominatim derogando, & satis opportunē ante dictum est. Imò puto fortius dici posse, qd aliquo casu de iure indiuidua & singularis reuocatio prioris testamenti & contentorum in eo non sit necessaria in eo testatore, qd lex psumeret memorem esse testatorem contentorum in primo testō, ut hoc fuit expresse de mente Bal. in auth. hoc iter liberis. C. de testa. ibi dum allegat cap. ab excōicato. de rescri. & de mente Io. And. in c. de conce. pben. in 6. in nouel. Probatur authoritate gl. in l. C. si contra ius uel uti. publicam. & glo. in cap. porreca. in fine. de consir. vi. uel in iuri. & in c. ex parte. de offi. deleg. in 6. p hoc gl. & ibi Bal. in l. res. C. de appell. in prin. & gl. in c. ad hac. in gl. magna de rescrip. i. 6. & in cle. & si principalis. eo. tit. & Bal. in plurius feudorū & ca. naturalis. ff. de seu. sue. contro. inter do. & agna. & in l. sñ. C. sen. rescindi nō posse, cū ibi no. p doct. & l. pluribus. ff. de 7 acceptationibus. qd uoluerunt, qd qñ pncipes ex certa scientia contra alij legem, uel priuilegium disponat, tunc non requirit cīa non obstante, & fecus si non ex certa scientia, cōfirmatur per tex. hoc bñ pbatem in l. sicut certum. C. de testa. mili. ubi miles sciens se nñm habere, & alium instituat extraneum, vñ expresse exheredat filium suum, fecus si ignorabat filium hñe, ad id idem Vlpianus. s. si. & qd ibi no. doct. ff. de adm. tut. ubi tutor abfoluet a tutela ex mente imperatoris, si imperator sciens eū esse tutore, dat ei licentiā transferendi alio domicilium, fecus si ignorans Imperator hoc fecisset. Nec obstat tex. in d. l. si quis in prin. ibi sciens & equa dico, qd tantò fortius illud requiritur in ignorante perura & per rationes allega. Et quod hac opi. Saly. non sit uera ultra prædicta pbat, nā uult ipse, quod in testatore sciente requat singularis & indiuidua reuocatio, nō aut sit necessaria in ignorante, tñ dico qd infasto ppro psumit sp testatōre habere scientiā prioris testamenti & contentorum in eo cap. ab excommunicato. de rescri. l. qd. ad uelle. nisi factum proprium esset de longinquo, uel diuturno tempore, ut legit & no. in l. si id quod in prin. & il. fed ideo, s. si forte. & ibi Bar. & doct. ff. de acqui. pos. & in l. furtum. s. ubi no. ff. de usus. & gl. & docto. & maximē Bal. in l. i. C. de seruis fugiti. & est gl. in l. licet. C. de acqui. pos. qd diuturnum & longinquum tēpus interpretatur per decennium, ut l. fidei cōmiss. s. Aristo. de acqui. pos. ff. & no. in l. si. ff. ag. uel nñ empt. per. & in l. i. C. ubi causa status, & in l. i. s. quod autem de superficie. & gl. d. l. licet. in fi. C. de acqui. pos. quæ hoc expresse dicit in proposito, sed post dictum longum tempus, ex quo presumitur esse immemor contentorum in primo testamento, dico, qd nulla requiritur tunc clausula derogatoria, neque generalis, neque specialis, quia secundum testamētum conditum post decennium a die facti primi testamenti finit aliqua reuocatio prioris testamenti, in quo etiam est clausula derogatoria tollit ipsum primum, ita ualde not. dicit Bald. in l. facimus. per illum tex. C. de testam. Ergo sequitur necessariū, quod dicta differentia tradita per Salyce. inter testatorem ignorantem & scientem non procedit, & ita Ang. dīctō suo consil. hoc expresse uult quia in casu suo lapsum erat tempus

erionij tñ, & ad hoc nō integrum, quo tpe p̄sumitur testa-
mentum habere memoriā facti p̄cedentis, scōrū, quz dispo-
nit in primo testō, cum obliuio inducat tñ per decennium,
ut dixi supra proximē, & tñ Ang. dixit, q̄ non requirit singu-
laris derogatio per superius dicta. Iō testator in secūdo testō
p̄dicto hāc ambiguitatē remouit, dum dixit, hie prioris vo-
luntatis reminisceret, siue non, q̄ uolebat primū testm̄ cum
his derogatorijs in eo appositis esse iubilatū; ut patet in the-
mate. ¶ Et pro hoc, quia p̄sumit, q̄ ipse testator in secūdo
testō mortis cogitatione turbatus non semper hēt in memo-
ria oīa quæ ēt ipse de proximo egerat in condenda primū
testm̄, in l. hac cōsultissima. ibi, at cum humana &c. quod ibi
no. ipse Saly. C. qui testa. face. pos. & in illud, in authen. de
trien. & femis. colla. 3. ita q̄ est bona ratio dicere, q̄ semper
testator in secundo testō p̄sumat habere memoriā eorū,
q̄ gessit in primo. ¶ Et ex p̄dictis patet euidenter, q̄uo ista
noua opin. d. Bart. Saly. contra omnium opin. ut saepe fuit sui
moris facere, ut daret materiā subtilius inuelligendi. Icho
paribus non pōt quoquo modo sustineri. ¶ I. & ideo tenetur iu-
dex sequi cōm opin. non aut singularē opin. unius doc. sequi
debet, ut no. lo. Andri. in c. 1. de consi. & lo. de Imo. in c. cu-
pientes. de elec. lib. 6. & no. Bar. & Bal. in l. si. C. de p̄en. iu.
matē. & Bal. in c. 1. si iudices. de p̄e. iura. sic. imō p̄sumit
per imperitiū iudicare, qui inharet singulari & peregrinē
opin. unius doc. relicta cōmuni opin. l. i. ibi sanē &c. & ibi
no. Bal. si de offi. quz sit. ex quibus concludo absque dubio di-
ctum testamentum per secundum esse sublatum in totum.

ADDITIONES.

- a ¶ Specialiter. inf. lib. 7. conf. 1. 63. nu. 2. Dec. l. actio. col. 1. C. de tran. fact.
- b ¶ Sublatum. inf. lib. 4. conf. 7.
- c ¶ Cum hic itatus. ¶ Idē tex. in l. 4. ff. de adi. leg. Idem uoluit Bar. conf. 2. 1. incip. & dixit, & asseruit. Natta.
- d ¶ Non obstat, imō requiritur, si d. l. habet derogatoriā, ut per Bal. c. 1. per quos facti inuelli. in p̄in. in uisib. seu. Old. conf. 3. 26. cum seq. l. al. Alcia. l. causas. C. de tran. fact.
- e ¶ Col. 4. quer. non obstat, vult dicere, non omitto, & dum allegat Ang. conf. 13. vult dicere 365. quod in ant. non reperitur. Hiero. Zanc.

SYMMARIUM.

- 1 Summā licet furtiue recuperare.
- 2 Domestica furta non puniuntur.
- 3 Occasiones quæ excludant furtum, vel rapinam.
- 4 Statutum de fure seruo non habet locum in semina.
- 5 Masculinum non concipit seminum in materia differentis.

CONSILIUM CXXXV.

CIRCA primum dubium dē pro parte dñi Beneuenu-
tæ noo cōmississe aliquod delictum accipiēdo dictos a du-
catos d. Francisci eo absente & ignorante, quia in processu
probatū est, ipsam pecuniā fuisse & esse acce. p̄tā pro sua mer-
cede, quā ipsa stetit per 12. annos pro pedessequa d. Franci.
& ei non soluerat, & sæpius petijt ab ipso, ut ei solueret, & q̄a
maritus suus non uidebat eā libenter, quia non dederat do-
tē, & plus ēt cognouerat ipse Fran. eam carnaliter, ita ut ex
eo p̄agnans facta fuerat, nec unquā dedit nisi uerba. Et iō
uidebat eā potuisse subtrahere à dicto pecuniā p̄dictas, ex
quo aliter debitū suum consequi nō poterat, credens id sibi
licere. & sic dñi in sacra pagina de Iudais, qñ auferunt de
bucca Pharaonis, abstraxerunt propria autoritate uasa ar-
gentea. Et theologi dñt, ut referunt aduocati d. Beneuenu-
tæ, q̄ non commiserunt furtum, nec peccatū; quia laborauerūt
per multa tpa, seruierant; ipsi Pharaoni & pro sua mercede
pouerunt sua autoritate eo mō sibi satisfacere. Itē ad hoc
optimē 23. q. 1. Dñs noster. & qd idē dicit Archi. qui elegā-
ter ualēt unicuique; qui nō pōt hīc rē suā, licitū est bellū in
dicere pro recuperanda re sua, & ēt furtiue per illū tex. & ita
tenet Inn. b. in c. olim. de resti. spol. c. 1. quem sequitur dñs
Ant. de But. & Flo. in l. itaque. ff. ad l. Aquilian. Imō plus dicit
Inn. in d. c. olim. ubi non possum recuperare rem meam,
possum æquialiter furtiue accipere per d. c. Dñs noster.

& hoc sequitur ibi D. An. & Flo. in d. l. itaque; qui dicit hoc ef-
fe mirabile. Imō plus vī dicere, q̄ si mors sequeretur, ex quo
non intendit ad hoc, non efficietur irregularis. Et hoc aēt
intelligi, & si posset hie copiam iudicis, uel superioris, ut p̄-
pria autoritate rē suam, uel æquivalentem accipere liceat,
dummodo ex tali furto nec malū, nec scandalum ualeat ge-
nerari, uel pp uxorem, uel pp familiarem uel quemcunq; q̄a
tunc debererem in pristinum statum restituere, & ita tenuit
Pau. de Call. in conf. suo 3. 99. lib. 1. in prin. & hoc consi-
lium uide sapissime dari à theologis. Et ideo vī, ex quo d.
Berat creditrix d. Fran. pro dote sua, siue pro mercede 12.
annorum, item pp stuprum commissum per Fran. ex quo ip-
sa grauida effecta est, ex quo solo de iure tenebat ipsam do-
tare, iuxta c. 1. cum ibi no. extra de adul. & ea maritata non
potuerit hīc debitum suū a d. Fran. sepius i. terpellato, qui
solum dabat uerba, vī, q̄ furtiue potuerit dictas pecunias ac-
cipere, & postq̄ cognouit scādulum oriri posse, quia d. Fran.
inculpabat ēt Zachariam eius maritum, qui non erat in cul-
pa, restitui dictam pecuniā, vī, q̄ non deliquit, q̄ uia ēt con-
silio. l. seu Inn. Pap. ergo non vī fuisse delictum saltem puni-
bile, quia qd sit lege permittente, p̄nam nō meret. l. Grac-
chus. C. de adul. ac ēt quis non debet legis autoritate deci-
pi. Et licet p̄dicta uera esse uideātur, tñ in casu nostro cre-
do, q̄ ipsa Beneuenuata deliquit, nam nō ēt dubiū, q̄ in ci-
uitate Brixiz, q̄ ēt ciuitas insignis, in qua hī copia p̄oris &
iudicum & peritisimorum uiuunt, iuxta c. statutu. c. ibi
no. de resti. lib. 6. potuisset ipsa Beneuenuata ius suum conse-
qui, & p̄bare de iuribus suis. Nec ei obstat poterat aliqua
uolentia. l. non ēt uerosimile. in prin. ff. qd met. cau. & ideo
debebat p̄torem, uel alium iudicem adire nec uis sibi p̄-
pria autoritate dicere, quia illud ēt regis prohibitum, ut
l. extat. ubi ēt casus notabilis pro q̄one nra. ff. quod metus
cā. in l. pen. & in l. ad l. iul. de ui. pri. ubi ēt vī casus de hoc fa-
cit. l. si quis in furtum. C. unde ui. & in l. i. ui. t. rap. s. 1. c. 1.
sim. Item reperimus certo casu, in quib. licet propria autho-
ritate ius sibi dicere qui no. in Spec. de adu. s. 1. uer. q̄ uult
propria autoritate, & per gl. & doc. in l. extat. per Bal. in c.
1. s. 1. in prin. de pace iura. si fides esse casus non connumerat
inter istos, ergo & c. arg. no. inf. de actio. s. actionum. Imō
vī, q̄ contrarium sit uerius, per no. per lun. & doc. in c. ut p̄-
terit. & in c. acquerelam. extra de elec. in qui. hī, q̄ non est li-
citur sibi ius dicere p̄pria autoritate. Pro hoc allego gl. g.
ordinariam. 1. dist. c. ius naturale, q̄ uult, q̄ tunc denum pōt
quis ius dicere propria autoritate, qñ alio modo non pōt
quis ius suum consequi per iudicem. 2. q. 2. c. 1. & l. ait p̄-
tor. s. si creditore. ff. de his quæ in frau. cred. Nec vī obstat
id, quod dñi de iudicibus, quia intelligitur, quia non potest ha-
beri copia iudicis per p̄dicta. Nec obstat, quod singulariter
no. Inn. in d. c. olim. l. 1. q̄ licet istud dictum sit periculo-
sum, uidelicet q̄ propria autoritate potest quis rem etiam
æquivalentem furtiue accipere, tamen ipse intelligit, ubi iō
possit haberi copia iudicis, uel superioris, dummodo nō pos-
sit generari scandalum, nec unquam tale consilium dare uel-
lem. Tamen positū q̄ si uerum in casu nostro, potest facere
in contrarium, quia d. Beneuenuata potuit cogitare, quod ex
dicta subtrahente oriretur scandalum, sicut ortum ēt, quia
d. Franc. inculpabat Zachariam eius maritum, & potuisset
etiam alius de familia facilius inculpari, & ideo nō fuit licitū
tum dictā pecuniā subtrahere, maxime cum fractura co-
phani. ex quo fracto de necessitate debuisset aliquē inculpa-
re & scandalum facere. Et ideo concludo, q̄ illa subtrahitio
continet in se delictum, quod sentit Inn. in d. cap. olim. ubi
ēt in casu, quo propria autoritate licitum ēt accipere, ubi
scandalum non generetur, appellat furtum dum dicit, dum-
modo ex tali furto nec malū, nec scandalum, oriatur, & p̄-
bat in d. l. extat. quod me. causa. & in l. p. & fin. ff. ad l. iul. de
ui. pri. ubi d. l. p. e. legat. dicit, quod nec uerecundie, nec
dignitati, nec pietati conuenit quicquā nō iure facere. hoc
etiam passum ex culpa, ideo non faciendum nec tolerandū.
a ¶ l. exemplo. C. de proba. cum sit. ¶ Circa secundum, an tale
delictum aliqua p̄na puniri debeat, & vī quod non, quia
d. Ben.

5007

pter verbaranc. & matris suæ quibus facillimè credere po-
nit, arg. gl. no. i. Titio lucet. ff. de cod. & dem. & maxime
in donum ipsius Fran. & licet illa verba Fran. & eius matris
non tenderent ad hoc, ut fractio cophano deberet dictam pe-
cuniam auferre, tñ quia ipſa credidit hoc ſibi licere pp. di-
cta verba, dato q. ſibi non licuiſſet, ſibi licitum non fuit, ut
dixi ſupra in primo dubio, non dicatur furtum commiſſe
quia furtum non dñ fine animo furandi, ut probatur inſti. ubi
bo. rap. ſ. i. ibi, nec furto teneri, qui eo animo capit, & pñ
in l. ſi quis uxori ſ. i. quid aſinum, in ſubi. ubi furti ita denum
teneri, ſibi furandi aſidui feciſſet. ff. de furt. probat. in l. ſi qui-
teſt. ſ. ff. ad l. aquil. ubi dñ, q. furti non tenetur ille, qui di-
dit alicui damni, niſi ubi furtum faciendi hoc fecerit, quia
furtum factum, id eſt, contrædictum & aſum faciendi exi-
git, ut ibi dñ. Et profeſo in caſu noſtro licet d. Benueacce-
perit d. pecuniam, & licet non recte fecerit, tñ ex prædictis,
& his quæ in proceſſu continent, iudicatur ſciſſe non aſo
furandi, ſed ſibi ſatiſfaciendi, ppea non poteſt dici ipſam
proprie furtum commiſſe. Et ad hoc allego Roſ. in libellis
ſuis iuris ciuilibus ſuper conſtione diui Marci, q. eſt l. extat. q. d.
Beneac. circa ſubi. dicit, no. q. qñ creditor accipit rem de-
bitoris pro ſibi ſatiſfaciendi, non tenetur ubi bon. rap. quia
nec rapinam uoluit cõmittere, & forte credidit ſibi licere,
cum uoluntas & propoſitum diſtinguant maleficium, ut liqui
inuriæ. circa prin. ff. de furt. ¶ Et eadem rōne dico, q. d. Be-
neac. uoluit furtum committere, & credidit forte ſibi licere,
& per conſequens aſtione furti non tenet. Ex prædictis ſe-
quitur ceſſare dubitationem de ſtatu Brixienſi, ſi, quo dñ,
ſi quis fur non famoſus furtum fecerit pecunie uel libraſ l. i.
mar. furciſ ſuſpenditur per gulam, & quia non ſumus in caſu
d. ſtatuti, ex quo d. B. furtum non commiſit nec furti tenetur.
¶ Præterea et ſi eſſemus in caſu furti & d. B. furtum uere com-
miſiſſet, teneret pœna furti, nec teneret pœna illius ſtatuti,
ut furciſ debet ſuſpendi, quia illud ſtatutum non compre-
hendit ſæminam furtum committentem, ſed ſolum maſculi
tribus rationibus, 1. quia qñ maſculinum proſetur à iure
qualificatum, ſicut eſt hoc nomē, doctores, medicus, religioſus,
in materia pœnali non includit femina religioſa, uel habes
aliam qualitatē, ut in dem. eos. de conſan. & aſſi. & ita in-
telligit illum tex. ubi Pau. de Leaz. & etiam Car. in 5. opp. &
Do. de S. Gemi. in c. generali. de ele. in 6. & probat in c. qñ-
ſ. p. de ſim. facit tex. 27. q. 1. impudicas, & ita tenui in l. i.
de ver. ſign. ubi pleniffimè uelut oēs examinari, an & qñ ma-
ſculinum genus conſcipit feminum, hoc tamen habet dubi-
tationem per l. quicunq. C. de ſer. fugi. intelligēdo etiam in
ſeruſ fugitiua, de quo me remitto ad ibi. no. quia aſt ſeq̃et
teſes rōnes magis urgent. Alia ratio eſt, quia aſt adiciendum
cum ſuo ſubſtantio ſonant in maſculino tm̃, ut in hoc exten-
plo, ſi quis filius, uel ſeruſ, uel quicunq. laborator, ut in caſu
noſtro, ſi quis fur famoſus & c. tunc eo caſu quo maſculinū
conſcipit feminum, & hoc ſit ex extenſione non ex propria
ſignifi. ſm ſubiecta materiam, ut probatur in l. quicunq. &
in l. pronunciatu. in prin. ff. de uerb. ſign. quia talia ſubiecta
ſunt quæ ſua prædicata demonſtrant, ut eſt tex. cum gl. in cin-
tre dilectos in uer. nequiſſent, de ſide inſtit. & no. gl. in cap-
dudum. t. in uer. prohibemur, de deci. & hoc vñ fuiſſe de me-
te Bar. in l. i. ff. de uerb. ſignifi. & ideo cum ſumus in caſu li-
turi exorbitantis à iure cõi, quia de iure communis quoſ re-
gulariter pro furto non debet mori, ut in auth. ſed uo iure.
C. de ſer. fug. & ibi pleniffimè declarauit, & tale ſtatutum
ſit pœnale, & contrariuſ commune debet intelligi in caſu
proprio & non impropio per uiam extenſionis, ut in l. 3. &
l. i. ff. de neg. geſt. l. quicquid aſtringenda, cum ibi no. de uer-
bor. oblig. ut no. in d. l. de uerbor. ſign. & ibi plenē dixi in
quæſt. principi. & in d. l. quicunq. propterea maſculinum
non conſcipit feminum, quia in odioſis & pœnalis, ut in l. 3. &
l. i. ff. de neg. geſt. l. quicquid aſtringenda, cum ibi no. de uer-
bor. oblig. ut no. in d. l. de uerbor. ſign. & ita no. Iudon.
Rom. in l. 1. in princip. in c. col. de uerb. oblig. Tertiatratio-
ne, 1. quia quando maſculinum genus proſetur à lege, uel
a ſtatu in materia * diſtinctuſ, quæ non conuenit utriq̃e
(ſexti).

sexu: sed solum masculino, tunc masculinum non concipit
femininum, ut no. per Pau. de Leaz. & Do. de S. Gemin. in d.
c. gñali. de elec. in 6. Card. in d. de l. de elec. & dixi in d. l. in
3. q. in 1. fallen. & pōt esse ratio: quia actus augendum debet
operari in pariente bene disposito fm philosophum, sed in
casu nostro statum loquens in masculino, de fure non fa-
moso, ut fura suspendatur, non conuenit naturæ mulieris,
neq; eius sexui; quia mulieres pro delicto non suspendunt,
ne suspendi consueverunt in hac prouincia, nisi pro cā sta-
tus, q. pro crimine lazæ maiestatis, & ideo nō est præsumen-
dum, q. statuentes uoluerint comprehendere mulieres, & se-
minas, arg. l. plenum. s. equit. ff. de usu & ha. & ar. l. si quis
filius. s. initium. ff. de iniurio testi. l. ex militari. ff. de testa.
mil. & quod no. Bald. c. 1. s. si uerō, de seu. guar. & castal. unde
ex his concludo q. pena mortis d. Beneue. imponi non pōt.
sed dubium remanet, nunquid possit, & debeat puniri uigo-
re statuti positi sub rubrica, de pena committentis aliquid
malum, de quo non esset pena determinata, & v. q. sic quia
illud statutum uult, q. ubi quis commiserit aliquid malum,
de quo non esset determinata pena per statutum cōis Bri-
xiæ, Potestas debeat condemnare, & penam imponere fm
simile statutum, si quid esse reperiret in uolumine statuto-
ris: sed iste casus non est determinatus per statutum, ergo v.
quod per simile debeat determinari, & sic per statutum
pro pena furti non famosi. In contrarium teneo esse uerita-
tem per clam in si appositam ad d. statutum, dum dī, saluo
semper statuto 1. 2. sub rub. q. nullus corporaliter puniatur,
in quo statuto cōtinetur, q. nullus corporaliter puniatur, nisi
l. municipalis caueat, qaz cā cum possit cōmodē referri ad
totum statutum debet referri. talis scriptura, cum ibi no. ff.
de leg. 1. & in l. 1. C. de lib. prater. & in ca. secundū requiris.
extra de app. & in l. si idem cum eodem. s. ff. de iurisd. om.
iud. & in dictis locis per doct. Et hoc fortē importat uerbū,
semper, dum dī, saluo semper, quasi dicat saluo ēt oibus prę
dictis casibus, ut l. 1. cum gl. ff. sol. mat. cum ibi no. nec est ue-
rum, q. non possit cōmodē referri ad oīa: quia intentio sta-
tuentium vī fuisse: ut nullus puniatur pena corporali, nisi
i. lege municipalis caueatur, vt dī in statuto prædicto 1. 2. a
qua lege non est recedendum de pena committentis aliqd
malum, & per hoc dixi in l. saluo. Præterea ista vī magis
conueniens interpretatio: quia hoc modum non corrigi d.
statutum 1. 2. quod in dubio non est dicendum, per l. non ad
ea. cum ibi no. ff. de condi. & dem. & no. per Bar. in l. 1. s. 2. ff.
quod ut aut clam. & maxime ipsum referuandū in specie di-
cendo, saluo semper &c. Et istam partem puto ueriores, nisi
in ciuitate Brixie fuisset interpretatum & obseruatum con-
trarium, q. tunc illud esset seruandum l. si de interpretatio-
ne. ff. de legib. ¶ Et ideo concludo, q. d. Beneue. de iure cōi
posset puniri, si hoc esset petiitum in amissione crediti, ut d.
l. extat. & l. pe. s. creditoris. ff. ad l. l. de ui priua. & efficere
infamiam, ut l. si. co. tit. & ista p. procedendo per uiam inui-
sitionis, prout proceditur, non debent hñe locum, maxime
stante statuto 1. 2. in quo continetur, q. nullus corporaliter
puniatur, nisi l. municipalis caueatur, sed aliter puniatur pecu-
nariar arbitrio dñi Potestatis & c. fm istud statutum dēt
fieri condemnatio pecuniarier. tñ arbitrio dñi Potestatis
inspecta condōne qualitatis prædictę d. Beneue. quibus
conditionibus dictū est supra, inspecta qualitate delicti. l. quan-
titatis pecuniarier, & cā delicti, & apertura, & frāctura cōpha-
ni, quæ fractura aggrauat delictum* per ea quæ not. Pau. de
Callian. auth. fed nouo iure. C. de ser. fug. & per Bart. in l. 1. s.
inter effractiones. ff. de effra. & expila. & de iure cōi aue-
rentes pecuniam frācto pariete, uel capsā ciuis Roma. uel
honestioris ultra penam exilij condemnari nō poterant, &
quidā ciuis Rom. pp hoc iussu est abstinere a prouincia A-
phrica, unde erat, ab urbe, & Italia, sed plebei ultra penam
operis publici nō cōdennabatur, ut d. s. itē effractiones. & s. si.

ADDITIONES

* Quidam, l. 1. s. ut plicius Capol. qui super eodem temate consulti

- * inter conscri. conf. 126. ¶ Istud consilium est Domini Bartholomei Ce-
pollæ. Natta.
- b Inno. Pau. conf. 399. priusquam l. 1. Balaut ei qui iurat col. 9. C. de bo-
nis autho. u. possiden. la. l. 1. col. 4. C. de test. Hippol. Mar. l. 1. 177 ad
fi. Hiero. Cagn. l. 1. nu. 106. ff. de erit. ur. Ant. Rub. conf. 13. col. 2. Cla.
uers. furtum. §. 41. Conrad. in sum. de contract. g. 3. conclud. 2. & q. 4.
Iac. Almin. post Palu. Gabriel. & alios in 4. l. en. d. 1. s. q. 2. quorum in
dicta ut hic restē ait Alex. non sunt iura, adde in lib. 4. conf. 127. nu. 8.
Accipere ¶ Istud dictum Inno. Sequitur - re. in l. 1. o. col. fin. ff. de uerb.
obl. tradans, an in iudicio meriti liceat de quo habetur per glo. in c.
cupientes. in uerbo malignantiū, de elect. in 6. Et de isto d. Inno. iura
la. in l. 1. col. 6. C. de testa. ubi approbat. Et de Inno. meminit et Felin.
c. q. si de fimo. col. p. & alia p. ont. Hippo. sing. ubi et inquit, q. pro-
mittens indenitatem meriti, si sibi indicet reliquos fures, nō teneat ser-
uare conuenta, sed in Io. And. in addi. Spe. in rub. de furtis. Et q. fouens
iustam cām non debeat per mediū obtinere uictoriam, uult Abb.
in c. olim. d. primo, in d. de rest. spol. & in c. iur. d. 1. t. 2. de iur. iuran.
Et de glo. d. cupien. habes per Dec. in l. ea et natura. ff. de reg. iur. Et
de illo d. Inno. meminit etiam Dec. in l. non est singulis. ff. de reg. iur. &
Inno. sequitur Pau. de Call. conf. 399. incip. priusquam iura, lib. 1. Et
de d. gl. in uerbo, malignantiū, meminit la. in l. cum proponas l. 2.
col. 2. C. de pact. Natta.
- c Facere. ¶ No. optima uerba iuris consulti in d. l. penul. ff. ad l. l. de ui
priua. Natta.
- d Domesticus non seruamus, & bene, q. d. domesticitas furtum aggra-
uat.
- e Penalibus. Are. conf. 39. Dec. conf. 130. in fin. uide Alberi. 4. stat. q. 66.
& per omnes in l. si quis id quod. de iurisd. om. iu. And. Tiraq. in consi-
l. dicto. de retra. §. 1. gl. 9. nu. 186.
- f Differenti. Bal. conf. 101. nu. 3. li. 1. Cor. conf. 138. col. 4. conf. 156. lib.
1. Dec. l. 2. nu. 95. de re. iur. secus in materia indifferenter. And. Tiraq.
in consi. l. dicto. de retra. §. 1. gl. 9. nu. 203.
- g Conueniunt. Bal. ¶ Idē in fini. consulti. Ara. Are. conf. 39. & statū
loquens de torquendo adulterum, non procedit in adultera, Bal. conf.
6. Factum tale est. Quidam nomie Blasius circa fil. s. Natta.
- h Delictum ¶ Furtum cum si actus grauius, ostendit no. Pet. de vbal. in
tract. socie. a. principal. §. 14. Natta.
- i Hoc conf. Cepol. ut patet inter eius conf. crimin. 126. licet hoc uti
con. Alex. duersum ab illo alleget Calephat. in uol. duers. crim. s. furtum
do loco impresso tomo primo, conf. 106. nu. 3. Hiero. Zanch.

S V M M A R I V M.

- 1 Princeps an possit auferre ius alterius, nu. 1. 2.
- 2 Feudum dicenti incumbit onus probandi.
- 3 Feudum nō est, quādo reale, sed quādo personale seruitiū debetur.
- 4 Homagium quid, & differentia emphyteusis.
- 5 Testes deponentes quomodo possint uti iuramentum, non probant nisi ra-
tionem uel non interrogati reddant, idem si deponat de negatua.
nu. 6. & 10.
- 6 Contractus emphyteuticus requirit scripturam.
- 7 Testis uerba dubia contra producentem interpretantur.
- 8 Enuntiatus probant inter eosdem ad finem principalis actus.

CONSILIUM CXXXVI.

V I s o & examinato processu & actis oibus gestis co-
ram eximio legum doctore D. Iuliano de Cochapanis
electo, per magnificum & potētem dñm meū D. Thadæum
de Manfredis D. Imolensem, & ad sibi referendum in cā &
lite uerente inter Io. Bartoli ex parte una, & Marchetum ex
parte altera, uisus attestationibus testium trium p. parte Io.
produktorū, & uisio inisso concessionis domorum facta p.
contractum procu. præfati dñi, & alio inisso eius concessio-
nis quorundam bonorum ex facto d. Io. per magnificum D.
prædictū. Est in effectu uidendum, quia prædictorum hēt
potiora iura in bonis immobilibus, de quib. in dicto inisso
conuentionis facta est mentio, quæ bona possidebant per
Mengum & Marchetum prædictū. Et vī in prima conside-
ratione dicendum Io. ut potiorē esse pferendum, ad q. ostē-
dendum pmittere oportet p. parte Io. probatum fore bona,
de quib. uertitur qō, fuisse cōcessa olim in feudū per illos de
Campalmonde D. Montis Baptaglie antiquo auo paterno d.
Io. & Mēgi junioris proauo & successuē Bar. filio prioris &
Mēgi d. Io. patri legitimo & naturali. hoc. n. in effectu pbat
nunc testes Io. conclusiue uolentes, & deponentes q. Men-
gen

gus antiquus de iure feudi fuerit de dictis bonis inuestitus pro se, & filiis, & descendentes a Mattho & Campalmo te, & q. successu Bart. possedit d. bona ut feudalia pro se & descendentes. unde licet quod ad acquisitionem feudi sit necessaria inuestitura, ita q. non nisi per inuestiturā aut successionem acquiratur, c. 1. sciendum de cogn. seu. colla. 10. & c. 1. quid sit inuestitura, tamen si probatur, Titium nomine feudi rem immobilem tenuisse per usum annum, & possedisse pro feudo, dñorei sciente, patiente & non contra dictum, & seruitium recipientem, & possidentem tanquā a uasallo, & præstito iuramento per possidentem q. inuestitura præcessit, dñr oportune probatur inuestituram præsumptiue præcessisse, licet aliter nunc de inuestitura non constet, ut in c. 1. de consue. rec. seu. c. 1. in fi. si de inuestitu. inter dominum & uasallum lis oriatur, ergo dato q. oēs testes loantur non deponant uerē de inuestitura, tñ cum probant de possessione dictorum bonorum, q. sufficere. Secundū ad probandum q. fuerint feudalia, adducitur inflrm concessiois facta Mattho per comitem, in quo inflro enunciatiue narratur, q. bona prædicta per nobiles de Campalmonie consecrata uasallis & filiis eorum concedi, & per consequens est feudum a fide seu fidelitate dictum, in c. nulla per quos fiet inuestitura, & d. uerba fidei faciunt inter partes & per sonas, inter quas consecutum est d. inflrm l. optimā. C. de contrahen. & committen. stip. si ergo bona prædicta fuerant feudalia, tractatur de feudo paterno, patrem aut feudum appellamus illud, quod concessum ei fuit, qui fuit caput agnationis, c. penult. de natu. success. feud. ut fuit Mengus antiquus, & successu Bart. per consequens decedente Mengo iuniori sine descendentes masculis, portio eius per ius accrescendi transit ad Io. qui fuit ex de descendentes primi Mengi. & Bar. ut est tex. in c. 1. de duob. fratr. de n. bene. dñe. & c. 1. de gra. succ. in feudo nō aut reddit pars Mēgi ad dñm feudi, ut in iuribus præalleg. nec est transit ad hīdem Mengi ex tēlo, ut nō gl. in d. s. u. q. ut ad emphyteusim tradunt doc. ut Dy. & Bar. & alij scribentes in l. si mihi & Titio. ff. de uerb. obl. & Cyn. & Bald. in l. 1. r. C. qñ non pe. par. & Bar. in consil. suo incip. Ex temate uisio tria dubia oriuntur. & auth. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. & in l. 1. C. de iure emphyteu. & in c. 1. de decedente, qui feud. d. poss. & Petr. de Anch. in c. petuit. de loca. & in c. 1. extra de feud. Confirmantur insuper iura Ioan. ex cōfessione facta eidem per magnificum dominum antedictum, cuius concessiois uigore adeptus est Io. possessionem bonorum dictorum, seu in ea apprehensa perseverauit, & sic potior esse videtur Marchetto, qui quamquam concessione habuerit a procuratore eius dñi, tamen nunquam fuit possessionem adeptus saltem ante concessionem factam Ioanni prædicto, hæc probantur in l. quoties. C. de rei uedi. & in l. siue aut. s. si duobus. ff. de publicia. plus uoluit in dicta concessione princeps & dux antedictus, q. concessio facta Marcheto inanis ex iustis causis redderetur, & princeps ex cā ius & rem alterius auferre pōt. litem si uerberatū. ff. de re. uend. l. Lucium. ff. de euic. nō. Petr. Cy. Bal. in l. rescripta. C. de precii. imple. offer. & Bal. in l. si cōtra ius uel uti. publ. & in præmio Digestorū, & in l. 1. post gl. ff. de consil. princ. & cano. in c. quæ in ecclesiis, de consil. & c. plerique de imm. eccle. & Bal. in l. 1. ff. C. sen. rescin. non pos. cum simili. & in principe præsumitur in dubio iusta cā, ut nō. Cy. & Bal. in d. l. rescripta, & cano. in d. c. quæ in ecclesiis, & Anto. de Butr. in dicto c. cum inter. de renunti. & Abb. Sicu. in cap. cum olim. de re iud. arg. eorum, quæ habentur in c. cum inter. de renunti. & in cap. sicut. & in c. cum inter. de re iud. pro eius enim integritate iura præsumunt, unde uoluerunt, quod ab eius sententia tanquam iusta appellari nequeat, & quod qualibet uoluntas principis præsumuntur esse iusta glo. elegans in l. relegati. in glo. fin. ff. de pēis, nisi euidenter contrarium appareat. Sed præmissis non obstat, puto in propofita questione contrariam sententiam probabiliorē esse, ut ex infra dicendis cuiusque recte sententiam liquere poterit, pro quorum fundamento præsuppono, quod Ioann. alleganti, quod dicta

bona iam possessa per Mengum ultimō defunctū fuerint concessa maioribus & ascendentibus suis in feudi incumbit onus probandi. cap. uasallus si feudum, si de feud. contro. & in c. fi. de leg. Conrad. est enim talis allegatio fundū intentionis loā. nam cum Mengus uir. possideret bona, de quibus uertit quæstio, & ex eis fructus cepit, præsumitur in dubio possidisse pro suo, & ut dñs, tex. est optimus in l. si uisum. s. diuus. uerf. idem princeps. in fi. de legi. quam ad hoc ibi nō. Ang. in l. Titia. ff. de solu. & ibi doct. quam l. ad hoc alleg. & Bal. in l. 2. in q. C. de seru. & aqua. & nō. doct. & ibi glo. in l. 1. C. de acq. poss. non aut præsumitur possidisse alicui nōmine, uel contemplatione alterius, & non tanquā dñs, ut possidet uasallus, emphyteuta, & similes. l. malē agitur, ubi Bar. post gl. de præscr. 30. anno. & not. in l. 1. s. ex contrario ff. de acq. poss. & l. si certo. s. si duobus. ff. commo. unde cum Io. al. le. q. bona illa erant feudalia, incumbit onus probandi. l. ei q. dicit. ff. de prob. & l. matrem. cum ibi nō. C. de prob. Secūdo præmitto, q. feudum acquiratur uasallo aut per inue. flm. aut qñ per annos 30. possidisset quis tanquam uasallus præstando dño seruitium ueluti uasallus cā. si quis per 30. si de feud. contro. & ideo si quispiam immobilis rei dñs dicit, concedo hanc rem tibi in feudo pro annua præstatione frumenti, quia istud non est feudum, sed potius dñr emphyteusis, uel cōtra dñs innominatus, ita dicit in proprijs terminis Bal. in l. liberti libertat. q. C. de op. lib. in vlt. col. quod hīc naturalis. s. at cum do. ff. de præscr. uer. & not. per Cyn. in auth. ingressi. C. de sacrosan. eccle. in per. circa præmissa ad hoc quæro ubi uult Cy. q. illud dñr esse feudum, pro quo quis hīc præstare seruitium personale nō reale. cap. 1. de forma fidei. seu. & ideo fm Bal. in l. liberti. Talis recipiens rem in feudo pro annua præstatione non tenetur præstare infra fidelitatis fm formam traditam in cap. 1. de noua forma fidei. habet 22. q. vlt. in cap. de forma. nec censetur feudatarius, idem est uoluit Bal. in tit. de pace Constan. in uer. libellari, circa fin. ibi quantitates, uel frumenti, uel in spalia porci, uel in unum par caponum quolibet anno : quia ecclesie Lombardie non curant de seruitijs armorum, sed de redditibus burfaliis. & his uerbis propriē utitur Bald. in loco proxime allegato, ubi subdit q. in talibus feudis putat, q. succedat murus, uel furdus etiam natura, qui alijs ad feuda non admittuntur, in c. 1. an mutus, uel furdus, & similiter putat, quod in talibus feudis succederet quilibet hæres etiam extraneus, quia alias in feudo succedere non conueniunt, nisi tenent inuestitura alleget se heredem cap. 1. qui feud. dare poss. cap. 1. s. & si clientulus. de alie. seu. c. si fi. de feud. seu. contro. Hoc confirmo, nam licet varijs modis definiatur feudum, nam est bene ficiūm seu beneuola actio tribuens gaudium capient, capiens pro tribuendo, & in id quod facit propria sponte sua parata, ut diffinit tex. in c. 1. in quibus cau. seu. admitt. & Hostien. in sum. de feud. s. 1. uel secundum Iacob. de Arizio. & Bal. in prin. seu. est beneuola actio tribuens gaudium capienti cum retributione seruitutis, & istam de fi. refert D. Card. in cap. ex parte. de feud. Sed quantum ad propositum nostrū diffinitur feudum, secundum Iac. de Bel. in prin. seu. nam dicit q. feudum est concessio rei pro homagio facta, ad differentiam iuris emphyteutici propter quandam annuam præstationem, allegat. C. de iure emphyteu. per totum. & in l. loca. s. adeo, hominū uerō quod pro feud. præstatur sumitur pro fidelitate, obedientia, seu seruitio personali. cap. grauem, ibi nō. de exce. prælac. ff. de reg. iur. & ibi nō. c. uenies. de accu. & d. cap. ex diligenti. de fi. & ibi plenē nō. Host. & doc. & Spe. in ti. de feud. s. 2. in prin. cum tribus uerf. se. q. & gl. in d. s. p. in uer. homo qui ligius. de uerb. sign. & And. de iter. in cap. 1. de no. for. ff. & Fortico prædicta auctoritate Guilin Spec. in tit. de loc. in s. nunc aliqua. in sub. dicit, q. contra. ctus emphyteuticus differt a feud. quia feud. gratis & liberē ob remunerationem conceditur, sed emphyteusis cōceditur pro certa pensione, & a princ. certum quid quandoque datur domino concessenti. alleg. c. cōfinitus. de relig. dom. s. adeo. Et ideo aliud est feudum, & aliud est emphyteusis, secundū Host. in sum. de feud. in prin. & And. de iter. in prin. seu.

feudi in .x. col. & Bal. in auth. si quas ruinas. C. de sacros. eccl. in .v. col. in rub. C. de iure emphy. Bal. in l. i. iureiur. s. si libe. r. si de oper. liber. & patet ex proximè dictis. Et iō in mate. ria. de qua agitur, est expeditum, q̄ si ista bona non extant feudalia, dato q̄ essent emphyteutica, trāsiret ad Marchetū & ad quartū hrdem extraneū d. i. uiam. C. loca & no. Spe. de loca. s. nunc aliqua. nerum ēt dixi suprà referendo Bald. nisi tenor inuestituræ, seu concessiōis aliter se hñet, qđ an ita sit in casu nō, infra subiungā. & ita loquitur Bar. in l. si mihi & Titio. ff. de uer. obl. cum concordantijs, f. qđ emphyteusis fuerit in modo concessa pro recipiente & descendente, tūc n. est certum, q̄ non pōt transire ad hrdem extraneum. His pro fundamento sit suppositis uidendum est, an Ioannes p. bauerit bona p̄dicta fuisse concessa in feudum Mengo antiquiori, uel Bar. eius filio, uel eius descendētibus interueniēte inuestitura, prout requiritur uerē & p̄sumptiue, ut dixi, uel salte tanq̄ feudalia p̄scripta fuerunt. Et in hoc conclu. do q̄ non ex pluribus. Primō. n. capio primum tellem Ioan. nem deponentem, q̄ dum Bar. teneret in feudum d. bona p. se & descendentes, & q̄ oīa infra q̄seuit in dictis locis & circumstantijs fuerit sub eadem forma, & q̄ uidit Pet. & Io. filios Bar. possidere d. bona a tpe partis citra, & per totū illud tps & q̄ sibi testē a factore D. Ludouici D. Imolensis fuit solutum per d. Pet. & Io. de p̄dictis bonis, quia erant fideles & feudatarij illorum de Campalmonte, & super .x. capi. tulis dicit, q̄ bona fuerunt feudalia illorum de Campalmon. te, & de cā sciē. interrogatus rōdit, quia recolligit affictus noī illorum de Campalmonte de d. bonis pro se & descen. dentibus, q̄ per d. bona Mengus tenuit in feudum & soluit affictus, & q̄ fingit Pet. soluit singulo anno medium Seltina. rum grani iure feudi, & sūt Bar. post, & post eius mortem Io. & d. Pet. soluerunt. interrogatus in cā sciē. dixit se scire ea, q̄ suprà dixit, & q̄ Megus antiquus fuit inuestitus a Mar. thizo de Capalmonte &c. & q̄ nescit, an de inuestitura factū fuit in fñm, testis. n. inuestituram non probat: quia interro. gatus in cā sciē. dēt reddere rōnem d. sui per alterū ex quique sensibus corporis. l. qui testis. s. si ff. de testi. l. testiū. C. de testi. in auct. de here. & fals. fin. uerō ob. non. n. depō. nit, q̄ uidetur aut inuest. fieri, uel an audierit Matthzū de Campalmonte uerba apta proferentem ad inuestiturā fm formam traditam in c. i. quid sit inuestitura. & in c. p. tuas. de donatō. & in ca. ex ore. de his que sunt a maioris parte cōmō dicit, q̄ nescit, an de inuestitura factum fuerit in fñm, nam si testis p̄sens fuisset inuestitura non ignorasset, an de illo actus rogatus fuisset aliquis ibi existens ab ipso Mar. thizo & Mengo, sed quia ipse non fuit p̄sens inuestitura, iō dicit, q̄ nescit, an factum fuerit in fñm. ¶ Nec ēt deponit, q̄ p̄dicti Mengus & sui descendentes teneuerunt tanq̄ uas. falli, imō dato q̄ hoc disposuisset, tñ cum non probet hoc p. assignationem alicuius rōnis necessariō concludentis per al. terum ex sensibus corporis dictum suum esse uerū non probat. c. cum cām quæ inter archiepiscopum, cum ibi. no. de re. capitū. in p̄sentia. de probationi. l. nō hoc. C. vñd. legiti. Quinimō dato quod non interrogatē de causa sciē. te, ne iterum isto casu testis d. sui allegare rationem, quia depō. nit super his, quæ altero ex sensu corporis non percipiunt, nā q̄ pecunia fuerit numerata, bene percipitur sensu corpo. ris. l. uisus. fed. an q̄ sit dominus feudi, an possidet quis rem tanq̄ uasfalli, aut feudatarius, aut ad eum pertineat ut feu. dum, hoc non percipitur uisu, tactu, aut alio sensu corporis. Debet ergo testis etiam non interrogatus assignare rōnem d. sui concludentem, ut quia dicat, q̄ fuit p̄sens inuesti. turæ factæ per traditionē annuī & impositionem bireti, uel q̄ uidit p̄ratio 30. anno. cum possidere ut uasfallum tan. quam feudum, eo q̄ audiuit eum p̄stantem seruitium dñi illius feudi, illud seruitium petenti & recipienti ab illo ra. tione dicti feudi, iuxta ea que habentur in d. ca. de no. for. ma fid. & q̄ teneatur isto casu assignare rationem dicti sui concludentem etiam non interrogatus, non. Imo. in d. cum causam quæ etiam in d. cum oportet de accusa. & Bar. & scribentes in l. iō. C. de testi. & in tractatu de teste. & Bal.

in l. conuenticulā. C. de episc. & cler. & in l. p. in fi. C. de sen. quæ sine cerra quan. & in l. cū hi. s. si integra. ff. de transa. sed iste testis assignat rōnem dicti sui, quia dicit, q̄ affictum sol. uerunt annuatim, sed solatio affictus anni non pbat cōtra. ctum esse feudale, sed aliā locatiōem uelut emphyteusis, ut p. baui suprà, q̄ emphyteusis transit ad quemcūq̄ hæredem extraneum, cum non sumus in emphyteusi ecclīæ, ut suprà, est ostensum. ¶ Non ob. q̄ testis secundus dicat, q̄ oīa infra, quæ sunt in dictis locis, sunt pro se & descendētibus, quia rōdeo, q̄ testis iste nō probat, quia deponit super negatiua, non dicendo, q̄ oīa infra, quæ sunt in dictis locis circum. stantibus, sunt sub illa forma negatiua non coarctata certo loco & tpe, ideo impossibile est quodammodo, q̄ iste possit uerē & concludenter deponere, q̄ nullum in fñm potuit in dictis locis in alia forma fieri, quia non potuit in oibus in fñis interesse. ista probant in c. cū in ecclesia, rectē intuenti de cā. poss. & prout quem tex. ita allegat Bar. in l. i. in prin. ff. si q̄s ius di. non ob. Dy. Cy. & Bal. in l. auctor. C. de proba. per illum tex. & Ang. in l. si quis alium. s. docere. ff. ne quis eum in ius uo. i. exi. Et no. ēt Inn. in c. licet cām. de proban. gl. quæ incipit, quid ad rem. & Bal. in c. si quis per 30. si de feu. fuer. cō. trouer. imō redditur talis testis suspēctus de falsitate fm d. cō. ror. in locis p̄allegatis, f. & testis super negatiua depō. nit teneatur ēt non interrogatus assignare cōcludentem rōnem dicti sui, ut not. Bal. in d. l. cum hi. s. si integra. quod non facit iste testis. ¶ Nec ēt ob. q̄ testis deponat, q̄ dicta bona fuerint assignata Mengo in feudum pro se & descen. dentibus, quia, ut dixi suprà, iste testis interrogatus de cā sciē. te non assignat rōnem concludentē, maxime per aliquem ex sen. sibus corporis dicto suo congruentem, q̄ non dicit, q̄ fuit p̄sens, q̄ dicta bona fuerunt per Matthzū de Campal. monte consignata Mengo pro se & descendētibus, & per consequens nihil probat, imō in cā sciē. te & assignatione rationis dicti sui nihil in effectū addit ultra primum dictū, f. sed ratio dicti testis debet esse diuersa a primo dicto. l. si. & ibi per illum tex. hoc no. Bar. ff. de offi. procur. C. a. & in l. qui interrogatus, per illum tex. ff. de per. here. & Inn. in d. c. causam. & Bald. in l. non oīum. ff. de legib. & in d. l. Ioan. in 6. col. f. Præterea si dicamus, q̄ dato, q̄ probatum esset, dictā confessionem factam fuisse Mengo pro dicto affictu, deberet iudicari concessio in emphyteusim, ut concludunt doct. cōiter, quos retuli suprà, & in contractus emphyteuticus re. quirerit scripturam, p. alter non tenet. l. i. C. de iure emphy. & ibi hoc tenet Pet. & Cy. & Bald. item tenet Bar. in l. contrahi. tur. ff. de pig. & in l. pactum quod bona si de. C. de pact. & in §. adeo. inf. de loca. & Io. And. in c. potuit. de loc. & in c. i. de censu. lib. 6. & gl. & Bald. in rub. C. de condi. ex leg. in uir. col. & in l. i. qñ non p. par. in antepe. col. Licet fm aliquos in nonnullis locis aliter seruat, q̄ ēt sine scriptura sunt con. cessiones in emphyteusim, satis enim comprehenditur, q̄ descendentes Mengi non teneuerunt dicta bona iure feudi, nā de iure traditū est, q̄ si post mortem dñi uasfalli, uel post mortem uasfalli eius hæres per annū & diē unum p̄terierit, q̄ dñm, uel eius hæredem nō adierit fidelitatem pollicentis, & inuestiturā petendo, seu dñi amitt. i. de capi. Contra. & c. 1. s. Præterea si q̄s, de prohib. feu. ali. p. Fed. sed per descen. dentes Mengi p̄dicta facta fuisse non apparet, ergo non tanq̄ uasfalli & feudatarij se habuerunt. Ex p̄dictis igit. patet deposita per primum tellem nō releuare Ioannem. Ver. bo ēt fertur ultra p̄dictos defectus, q̄ testis est affinis Ioā. nis, & per consequens in hoc ēt effect. hñes eius disrupta, iux. ta no. per Spe. in ti. de teste. s. j. in uer. fed. quid si dirupti in eod. gradū, cū uer. seq. & hñ 3. q. q. c. abfens l. 3. ¶ Et per p̄e dicta pari rōne patet, q̄ d. secundus testis nō probat, quinimō in aliquibus minus dicit, q̄ deposuerit primus testis, ut ex eius inspectiōe patet, & in effectū assignat rōnem, cum fer. Bar. possidere d. bona in feudum, qui soluebat affictum, q̄ ratio in effectū non concludit ad probationem feudi, ut su. pra dixi. Addit tamen iste testis duo, quæ non uir deposita per primum, nec per ultimum testem, si eorum uerba rectē inspiciuntur, & primum est, quod illa bona non possint uendi.

9 vendi, nec posteris relinqui, & q sic semper fuit de consuetu dine &c. Ad hoc rñdetur pluribus modis, & primò q verba ambigua testis debent interpretari cōtra producentem, c.in pñcia de prob.linter flupulārē, s. fñchum, & ibi no. Bar. post gl. ff. de verb. obl. & Bar. in l. i. in f. C. de usu, & in l. i. si qs intentione ambigua, ff. de iud. cum si. ergo si verba testis di cent, q de consuetudine dicta bona non possent in testō re linqui, debent intelligi, si. titulo legati, & concordabit cum dispōne iuris cōis, fm quam, ut voluit Cyn. in l. f. C. de iure emphy. non pōt res emphyteutica legari irrequisito dño, & idem no. Bar. & Ang. in l. f. domus. s. ff. de superfi. l. f. & in l. viuerfas in aliquibus locis. C. ne rei. do. uel tēpo. licet aliq contra, sed disputare non est necesse, & q ita debeat intelli gi dictū testis, probat, nam dicit testis, q licet bona, de quibz est controuersia non possint per testm relinqui, uerbū relinquo, retatum ad oēs cōes causas, f. spec. ies importat legatum, non aut hāre. in f. i. cogi. vers. & gñaliter, & ibi no. Bart. & doc. in l. his uerbis. ff. de hāre. in f. i. & in l. Centurio. in 2. q. prin. prope f. de vulg. & pup. & Richar. Mal. in dispu. quā incip. Fñlio nat. &c. & Bar. in l. illa institutio. ff. de hāre. in f. i. & gl. & doc. in c. f. pñ. de testam. in 6. in uer. instituit, & To. And. & doc. in c. Ray. de testam. & doc. in l. quories. C. de hāre. in f. i. & in l. f. fam. erc. cum f. no. gl. in s. si uerò nula. in auct. de hāre. & fal. Praterā ille qui instituit Titium hāredem vñem non dñ relinquare ei res quas habebat, & cō ducebat in emphyteusm, sed dñ relinquare vñueritatē & hāreditatem, dato q sub dicta vñueritate comprehendant emphyteutica, uel alia bona, vt probat in text. l. i. C. de euic. quā reputatur sing. ad hoc, vñdilect q qui vendidit hārediti tatem, non dñ dñdiffe particulares res hāreditatis, & ideo si res particulares hāreditariā fuerint contra emptorē euic. tā, non possit contra venditorem agere emptor, * ut ibi dñ, licet sub dicta uñditione comprehendantur, aliud enim est singulariter rem relinquare, seu in alia transferre, quia qdā transeat cum vñueritate, * quā non possint singlī transferri. l. quādam. ff. de acq. re. do. in modicis. ff. de con. trah. emp. l. i. ff. de fun. do. & per no. Inn. in c. ex l. iteris. de iu. re. p. & per consequens si Marchetus est hāres vñs, non ver. rificatur in eo, q Mengus dicatur ipsa bona spāliter sibi re. 10 liquisse. ¶ Secundò rñdeo, q licet sic capitulum per lo. de consuetudine esse, q d. bona nō possint relinqui testō, & ita deponit testis, tñ cum cōsuetudo prædicta sit in intellectu percipiat, non aut percipit uñ, aut alio sensu corporis, iō testes deponentes super consuetudine debent et non inter rogati assignare rñem dicti sui, maxime quia deponit sup consuetudine negatiua ut dixi supra, allegando Inn. in c. cu. causam. de testi. & Bald. in l. cum hi. s. si integra. ff. transac. & in l. solam. C. de testib. cum concor. ibi sñt dicunt, q testis deponens, q aliquis præscript, non probat, nisi et non inter rogatus assig. rñem rationem dicti sui. Et in specie dicit D. Abb. in c. causam quā. q testis deponens aliquid esse nota rium, uel famam ita se habere, non probat, nisi et sine inter rogatione rñem dicti sui assig. rñem, facit, quod not. Bar. in l. de minore. s. tormenta. ad f. ff. de qua. ff. & Bal. in l. i. proprie. tatis. C. de proba. sed ite testis non assignat rñem dicti sui quō, & per quos actus agnouerit consuetudine semper fuisse, q dicta bona non pñt in testō relinqui, prout declarant doct. maxime Cy. in l. 2. quæ sit long. consue. & Bal. in l. de q. bus. ff. de legi. & cano. in c. f. de consue. Item licet hoies, q bus facta esset concessio in emphyteusm per longissima tē pora, steterunt, q in testō non requirunt bona emphyt. non per hoc dñt induci consuetudo, q non possit relinqui, quia ex non actibus, ex quibus nō refulat ætus affirmatiuus, nō inducitur consuetudo, ut plenē firmat Cyn. in l. 2. C. quæ sit long. consue. in uerbo expediti sumus de prima q. princ. & c. & expressis in l. de quibus. in 20. col. Ioan. And. in c. Deo nobis. de cle. conu. Itē ite testis dicit, q nunquā uidit alium possidere d. bona nisi Bar. quō pñt deponere, q consuetudo sit, q d. bona non pñt relinqui testō, cum consuetudo requiratur adum frequentari. Praterā et testis in eo, q al legat consuetudinem, est unicus, & singularis, per cōiequēs

non probet l. ubi numerus. ff. de testi. c. in omni. extra co. e. bono. de elec. Nec est locus delationi iñsi in supplementū semiplenę probationis quod ad probandum consuetudinem, ut eleganter uoluit Bal. in d. l. de quibus, in 23. col. bene li ciunt no. per Bar. in l. admonendi. in 10. col. in uer. item hoc intelligi uerum, si careat, in l. idem. ff. de iureiur. & maxime qñ testis non assignat rñem dicti sui, prout in casu nro fm Bal. in c. i. s. facim. de cōsue. recti seu. addit iste testis anū aliud, q. q. audiuit dici, q dicta bona semper fuerunt feudalia, sed talis depositio non probat, q deponit de auditu, ubi uolo probare aliquid factum esse, in quo requiratur uer us certi hois actus, ut q Titius soluit, & q Titius concess it mihi feudum & me inuoluit, nō iussit probatio de audi tu testium. l. unius. s. testis. ff. de qua. ff. in auct. de hāre. & fal. c. si uerò abund. 3. q. 9. testes. & in calicet ex quadā de testi. & plenē Spe. in ti. de teste. s. 1. & Imo. in d. c. cam q. Deficit et ite testis in alio, q deponere conuincat, q & Bart. pos. in feudum non recepit, & per consequens non probat, q pater, q non intellexit uerba, q pferbat, ita uoluit Bal. in l. i. ff. de his qui sunt sui. per id quod hñ in text. Et in hoc, & in reliquis supradictis peccauit Philipp. tertius testis, q non probat inuoluitur feudi, nec pñcriptionem, & aliqua re quista, de quibz supra dixi. Imò minus dicit, q alij testes, ut legenti liquere pōt. Non obst. q dñt sufficere probatu esse, q per unum anquē possederit Mengus primus, uel Bar. & sui descendentes sciente & patiente, ac non contradicente dño feudi, & seruitutu recipiente a possidente tanq a uasallo pñs ito iñso per possidentem, qd inuoluitur pñsisti d. c. in f. de inuef. i. inter do. & uasallis oriatu. q rñdeo, q non inue nitur istud qualificatē probatum per testes sal. em cōtētes, & d. sui rñem concludenter assignantes, ut et ex inspectio ne testium & ex supra dictis clarissime constat, nec ad hoc sufficeret scia, uel patientia * et similis actus facientium uel gerentium negotia illorū de Campalmonte. l. item ueniunt, s. petiti. ff. de peti. hāre. & in d. c. cam. in uer. f. pñs ite consti tuti. de elec. l. tutori. C. de nego. ge. Non obst. et, q in iñs ito concessioniis factæ Marcheto narretur, q bona ista per nobi les de Campalmonte consuecta erāt uasallis & filijs cōcedi, q a rñdeo primò, q ibi non narrat, q unq fuerint concessa Mengo in feudū, uel Bar. uel eorū descendētibus, nā potuiff. esse, q fuissent concessa in feudū alteri, & finita concessi one ex alio ti. q iure feudi peruenissent, uel peruenire po tuissent bona ad Bar. uel ad Mengum item si bene inspiciat tenor d. iñs iti ibi non dñ specificē, q ista bona fuissent unq concessa in feudum per illos de Campalmonte, sed dicit, q fuerunt concessa in emphyteusm uasallis, & fidelibus, uel habentibus alia bona in feudū, nā bene potuissent nobiles de Campalmonte concedere in emphyteusm d. bona aliqui bus eorum uasallis, & fidelibus, uel habentibus alia bona in feudum ab eis, & ita parat fuisse intellectu uerbum Mar cheti in d. iñs ito, in quo dicit q ad emptorem tanq ad hñd Mengi spectant d. bona, nam si intellexisset Mengus, q bona fuissent concessa in feudum d. Mengo & descendētibus eius, non dixisset, q ad ipsum Marchetum ut hñd specta ret, q illud esse non poterat. Vel pōt rñderi q uerba enu tiatiua & narratiua prolata in iñs ito probant inter partes & personas descriptas in instrumento quod ad actum principa liter gestum inter dictas partes, d. l. optimam. sed si postea de isto enunciatu & narrato in d. instrumento cōtingat prin cipaliter disputari, istud instrumentum non probat iussit ter illud, quod enunciatu, uel narratiu fuit expressum, ita singulariter uoluit Imo. & D. Ant. de But. in d. c. illud de p. sumpt. per tex. & etiam de mente glo. in d. l. optimam, dum allegat l. cum aliquis. C. de iure delib. Item est uerum in ter easdem personas, quæ interuenerunt in instrumento di cta l. optimam, sed quod ad alias personas, ut quod ad Ioanem faciunt fidem illa uerba l. f. ff. de interro. & r. l. certum. s. ubi quis absente. ff. de cōfess. & leg. & no. in c. f. de succed. ab inte fta. & p Bar. in d. l. admonendi & per alios in l. in bonis fidei, C. de re. cre. & declarat Bar. in rub. de fid. iñs itu. circa 4. col. & l. mater. in 7. col. C. de rei uen. & D. Anto. de But. in c. de iurciu.

ADDITION.

Idem dicit in annis reddib. ex quo inter in mobilia computantur, se-
cundum Bal. in prelud. feud. col. 6. vers. sed hic quæro & Infr. dicit
in molestias, ex quo computantur inter immobilia. Ita si q. Cur. in
trac. fr. prima parte princip. 4. Natta.

Et de hoc l. cum. Bal. in lib. 7. recipiens rem in feudum libano-
mo feruio non teneatur pascere uiamque lib. delictatis. Sequitur Alex.
in lura in turpem. ff. de verb. obl. Et utrum cadat non soluendo, vide
Binnum confil. 4. dub. 2. Et de his vide Soc. confil. 167. col. 1. lib. 2.
& id. tract. Soc. in l. Gallus in c. si pater & filii. & poth. post Alex.
lib. 1. vbi et ponit quendam feudum alterum in uno, duo sciam namque
retineat in alio. Et ibi interui. Et pascitur non de feudum. Tal. confil.
45. lib. 1. & cor. ff. 7. col. lib. Et contra. confil. 17. col. 5. lib. 4. Et de his
vide emanu. Math. de Afl. dec. 1. & 2. dub. 1. & 2. Cur. in tract. feud. in
1. parte prin. q. 6. Gran. ma. dec. 77. Natta.

Beneficium illud videtur sumptum ex primò bre. Seneca de Bene-
ficiis ubi hoc merito diffinit Beneficium. Natta.

Beneficium? De diffinitione bre. ponit etiam Alex. in l. si finita. s. si de
uestigalib. col. 2. ff. de dom. n. dicit. Natta.

a **H**ominem in l. de collat. Part. 5. q. 1. p. 12.

Athicus, Solutio athicus non facit, p. res feudalis, licet solutum
sit domino feud. Afl. dec. 129. lib. 6. Natta.

Pater? Sequitur Math. de Afl. dec. 377. & in c. 1. col. p. ex qui. cau.
feudum amittat. Natta.

b **S**cripturam non est verum etiam de iure, ut dixi in consue. Paris. in
lib. 2. cens. ad fin.

Imptor? Falko ibi res regularis etiam si iussit, quia in se non est heres.
Ira Bal. in d. 1. per ex. in hoc autem, & in l. nisi ff. de her. et actio.
uendi. Natta.

Cum in iussit, Alex. conf. 135. col. p. lib. 5. Natta.

Secundum Bal. illud dicit Bal. pro nobili re. Fran. Era. in ru-
stra de probat. ff. de decusib. in fi. re probat. motus, quia duo testes
faciunt plenam probationem, q. cum non reddunt non interrogati glo.
nor. ubi Bar. & alii. Lisdan. C. de testib. q. unus facit, s. comp. nam
et sic c. 4. cientes. Item in criminalib. dictum testis valet si non dicit
et non dicit q. non interrogati. Non ubi. Bal. in c. p. p. reza. de testib. Natta.

Petencia? Non p. non sufficiat licet non procurator sit. Item veniunt
s. per i. 1. secundo, non est bona consequenda, procurator licet, ergo
et domus secundum Ang. in d. s. p. tamen. circa hoc tamen vide q. 2.
lib. 1. scribit Fel. in c. 1. Mol. in 2. de constit. dam tangit an sufficiat, si
protestatio non procurator. Et si tunc quia factum a procuratore, & ob-
iocio presumitur propterea, quod volgo, ff. pro emptore. l. si nullo suo.
Et sic a procurator non est licet a domini. Alex. conf. 9. col. 4. in
prin. 1. 6. Et sic scientia ferui, facti in l. i. licet obli. ff. de leg. 1. Natta.

Probat? Illud dicitum improbatur bre. Soc. conf. 68. col. 3. lib. 4. Et
improbatur etiam in c. p. uerus, de probat. ubi. E. ponit col. 4. & vide
et Fel. in d. ar. l. col. 4. De hoc dicit dubitat Fel. in l. ex his. C. de re-
f. adu. l. licet l. de i. q. 2. col. 4. col. p. b. 3. & sequitur Dec. confil.
113. lib. 4. & conf. 300. col. 1. & emanu. cum confil. 17. col. 3. ad fi.
& conf. 43. col. 2. & conf. 48. col. 1. lib. 4. conf. 33. circa prin. Vide ali-
qua declarationes per Paris. conf. 82. ut 75. lib. 1. Natta.

CONSILIVM CXXXVII

Vide supra confi. 48 quod huc duplicatur.

S. V. M. M. A. R. T. V. M.

revertatur prius alij etiam priuato mandari possunt.
 In quibz possessio tabellionis sufficit, ut uideantur instrumenta, neqz quodammodo generaliter quod communis error non facit ius se-
 ne superioris auctoritatis. n. 7. 8. 9. 10.
 In legitimacione non requiritur specialis expressio legitimatis, sed nunt. i. t. i.
 Exemplum exempli n. probatur.
 Scripserunt alij non probant extra territorium, & contra non subditos.
 Si autem disponens de iur. probationis non ligat, n. si subditos.

11 Quare possit hoc testamentum non potest acquiri sine scientia, & pa-
tencia superioris.

12 Heres contrahens in testamento primatur hereditate, si testator
hoc statuit.

C O N S T E I V M C X X X V I I

OPORTUNE consideratis his, q̄ in themate continetur. Vt prima cōsideratione dicendum, legitimatio Nicolai iuribus subſistere; nā incipiendo à cā efficiēte, certum est, q̄ Comes Palatinus, cui p̄ privilegium ab Imperatore refacatus legitimandi concessa est, potest hmoi legitimatio-

Libri Primus Consil. Alexand.

tiones illegitimè natis maximè patre uiuente, cōcedere, dā to, q legitimatū sit de referuatis principi, in aut. qui. mo. na. effi. sui. s. fi. cum ibi no. c. per uenerabilem. q. fil. sint leg. l. r. C. de iu. au. nu. no. gl. in aut. ex complexu. C. de incest. nu. t. nā ea, q referuata sunt principi, possunt per eum alij demā dāri. c. prudentia. de offi. deli. v. d. ff. de pub. l. non solent. C. noua. v. d. Et ēt priuato pōt concediur dixit gl. in l. i. in uerbo, dare pōt. in fi. ff. de tut. & cur. dat. ab his. per q. gl. dicit in specie Bal. defendi priuilegium Comitum Palatinorum super priuilegiis legitimandi, & illam gl. ēt ad hoc allegat Bal. in l. rescripta. in 2. col. C. de prec. imp. offer. Et pōt ēt faciliē facultas concedi Comiti Palatino cum pātē prāiudicandi iuri filiorum, si hoc in priuilegio concedatur: ut inquit Bal. in l. eum. ff. de testam. milit. prout ēt in proposito nro fuit d. Comiti concessum, ut possit legitimare. Ad eō q taliter legitimiti ēt & extābis filiis legitimè natis admitterent, & succederent xquis portionis, d. quo per Bar. in l. r. in 7. col. C. de ser. & aqua. in d. rescripta. d. fin. & in c. dño guerram, in prin. in l. hic finitur. l. & in aut. praterea. C. de nat. li. & per Anr. de Bu. in d. c. per uenerabilem. in 2. col. Quinimō dato ēt, q hoc non esset specialiter expresse priuilegio, nec in legitimatione: tñ non infringeretur legitimitas facta de spurio, per superuenientia legitimorum, ut no. Ray. Bar. Bal. Ang. & Imo. in l. ex facto. in prin. ff. de vul. & pu. & Spec. & Io. And. in addi. in ti. de succ. ab intest. s. r. uer. sed ex facto, & Bal. in l. cum quis. C. de na. lib. & in l. eā. q. C. de fidei. in 1. 3. col. & Anr. de But. in d. c. per uenerabilem. in 3. col. Nec de pātē d. asserit Comitis vī posse in dubium refreari, tū p eius priuilegium registrari in lib. existēte apud officium gubernatoris ciuitatis Mediolani. fātē statuto Mediolanensi disponente, q fidem faciat. c. cum dilectus. de fide. de instr. & arg. auct. ad h. c. C. de fide instr. & l. census. ff. de proba. c. ad audientia. q. ibi no. de pfer. tum ēt. quia prāsupponitur dictum asseritum Comitem fē gessisse pro Comite Palatino habente pātē legitimandi, & plura instra legitimatiōis ab eo facta exhibentur. Et tātis hī, pro qualis fē gessit. Barbarius. ff. de offi. prator. l. r. C. de testa. l. ad testm. s. conditionem. ff. de testam. l. 3. ff. ad Mace. Et per hoc diximus q si aliquis gessit fē diu pro tabellione, & plura instra & acta confecit, postea appareat eum non fuisse tabellionē: b. q non hēbat priuilegium, tñ gessa per eum ualeant b. p publicam utilitatem, ex tennit Bar. in d. l. Barbarius. in fi. Et sō dixit gl. in l. complexu. in fi. de testa. q infamis qui tñ pūtur bonæ famæ pōt esse testis. Bene facit, qd no. gl. in fi. in c. decernimus. de sent. excom. in 6. & Inn. in c. p. de exco. in 6. & Host. in c. exco. catus. s. studentes. de hereti. & Io. An. in c. auaritia. de elec. in 6. ad idem, ubi dixit, q si cōi op. p errorem pntabatur, aliquem hī pātē aliq inuestiendi de beneficio, q comperto errore inuestitio non utiabitur, q cōis error facit ius. d. l. r. C. de test. & in l. 3. in fi. ff. de supel. leg. cum q. Vñ disputando concludit Io. And. in regula mora. in mercu. q si statum epi priuāt beneficiis, quia intra mensē in titulum suz inuestitionis non posuerunt in memorialis. & canonici hoc facere omiserunt, tñ cōis adhuc p cifice possidentibus uicauit ecclesia, & hī prelatum elegit, ualebit electio. d. l. Barbarius. & d. c. 2. q. si filij sint legi. Pro hoc facit text. in auct. de tabell. s. pen. ibi, ipsi tamen documentis pp utilitatem contrahentium non infirmant, & ubi habetur, q tabellio non dēt facere instrumenta per substitutum, si tamen facit, pūitur, & propter communē utilitatem instrumenta ualent, & subdit ibi Ange. q sufficit, tabellionem esse in commune possessione officij tabellionis, allegat no. per Inn. in c. cum dilectus, de fide instr. ubi dixit, q sufficit probare, q qs publicē officio notariatus fungebat, ut instra facta ab eo ualeant tanquam publicis, allegat l. 3. in prin. ff. ad Mace. Et subdit Inn. ibi, q credunt aliqui, q in hoc casu non sufficeret tantum ostendere duo instrumenta per eum facta, imō tot dēt apparere euidenter, q apparēt eum cōi officij m pro omnibus gerere, & idem no. Spec. in ti. de instr. ed. s. restat. uer. ex pmissis. c. 2. iuncto uer. seq. per eum dem in ti. de p. roba. s. r. uer. illud autem. cū seq.

Ad idem qd no. Bal. in l. non ignorat. in 5. col. C. qui accusa. ubi dixit, q in casibus, in quib. per priuilegium confectio aliquid ius, qd nomini nocet, ut ordo facer, ut officium tabel lionatus, psumitur pro eo, q ēt in quasi possessione allegat qd no. gl. in d. l. r. de tut. & cu. da. ab his. unde in text. ibi, q ex quo Comes sacri palatii ēt in quasi possessione creatiō tabellionis, uel legitimadi ballardus legitima sobole nō existēte, psumitur pro his, q facit publice, allegat d. l. Barbarius, secus si priuilegium aliter nocet, ut priuilegium excedendi iurisdictionem contentiosam in subditos alienos, qd non psumitur pro nuda possessione, ut ibi per cum plenus in c. ad decimas. de testi. spo. in 6. Ad idē qd no. gl. in auct. de tabel. s. pen. in uerb. documentis. in fi. q uoluit, q si notarius fuit condēnatus de falso; tñ ignorat, cōis error facit, ut instra ab eo confecta teneant, argu. d. l. Barbarius. q glossa singulari cōmendat & sequit Bal. in liubemus. s. i. de sacro. eccl. & in l. 2. C. de sent. & in l. i. in vlt. col. C. de seru. & aona. & in l. 1. C. de test. & in l. 1. C. de iur. & fac. ign. & in auth. habita. in 10. col. C. ne si pro. p. ann. in c. qualiter & qñ. & l. 2. in gl. magna. de accu. & in c. fescitatus, de relet. & Bal. in l. ead. med. d. l. iul. rene. Nec hēt oblatē, q in legitimatione non est narratū, qd d. Nicolaus natus sit ex muliere tunc cōiugata, sed solum est narratū patrē fuisse cōiugatū, qñ hāc nō vñ infringeret legitimationem, cum uideatur sufficere, q in gñe fiat mentio de illegitima natiuitate, ut vī decidere Bal. in l. i. q. illu. l. i. C. de orph. ubi uoluit, q q Imperator legitimat spurij, sufficit exprimere in gñe cōi q sit illegitimus natus, nec dēt de fcedere ad spem specij puta q sit natus ex monacha, uel ex fceclia, nā cū oblat. eon. i. auct. quib. mo. na. effi. sui. cū gl. sua oīa supplet, & q genus includit spēm, maxime in fauorabilibus, ff. de leg. 3. l. i. chor. in prin. l. i. duo. ff. de admi. tut. & uoluit allegare Io. An. in loco, de quo statim facia mētiōē. Ad idē, qd no. Hof. & Io. And. in c. fi. de filijs presby. ubi uoluit, q in dispōsitione facta cū illegitimè nato non requirāt, q noia, uel circumstantia patē tum exprimat, sed sufficit gñalis mētiō, q stylus curie ita fē hēt, a quo discendi nō oportet, alle. c. q. graui. de crimine falsi, facit ad idē, l. i. C. de iniur. l. 2. C. quēd. testa. ap. d. 3. s. fin. de testa. & maxime ne aliis fuisissent & decipiant tales gratias obtinentes, de dona. c. p. tuas. & qd non requirāt ex ptesio qualitates spurietatis i legitimatione, uoluit ēt Bal. in l. eū qualitas inci. Pau. in fi. ff. de sta. ho. Bal. in c. naturalis. in prin. fi. de seu. sue. cont. inter do. & agna. alle. no. per Io. An. in d. e. fi. & c. sed pmissis, non oblatibus, contrariam finiam arbitror de iure uerā, ad qd ostendendum prāsuppono, quon constāt legitime de priuilegio, & pātē legitimadi (ut dī) ab Imperatore concessa, Comitiū in infiso legitimationis insertum ēt quoddā exēplum dīci asseri priuilegij registrati in quodam libro (ut dī) existente apud qñ cū gubernatoris ciuitatis Mediolani, sed ita est, q exēplum exēplum a fidem non facit. l. sancimus. C. de diuer. re. l. r. procurator. C. de eden. & plenē not. per doc. in auct. q. si in aliquo. eo. fi. & in c. r. de fid. instr. Pius dñi Richar. Ma. lum. Cy. & Bal. in l. sancimus. q licet. primum scriptū faciat fidem qd ēt legitime exemplatum, in auct. ut statum filij. s. illud. l. i. de hys. graphis. ff. de admi. tut. c. cu dilectio. de gen. firmatione uali uel inut. & d. c. fi. tñ gñus est in exēplo exēpli: qd non facit fidem, licet nec testimonium de auditu in dñis, & nō reperitur hoc alibi. fm Bal. in d. l. sancimus. Nec oīd q. credunt scripturnis registratis in libris officij gubernatoris, uel ut scripura Archiui publici, iuxta auct. ad hac. l. C. de fin. lib. & in c. ad audientiam & ibi gl. in uer. cenus. les. de pte. & no. Bar. in auct. & si contra. C. de fin. lib. maxime ex forma statuti ciuitatis Mediolani, q rideo, q ut ridēt, & de clauis signatur Nic. de Mat. & Bal. in Lexēplo. C. de prob. ubi dñt q tales scriptura faciunt fidem fo. c. in infra territorij illius ciuitatis, arg. l. i. ff. de iur. i. om. iu. & aut aiarum. de cōsti. in 6. uel dato, q hēt uires extra territorij, tñ fm Bal. in d. l. exēplo. non faceret fidem, nisi contra illum, qui ēt subditus ratione cōtra. C. de uelati qua occasione, etiam dato, q consuetudo, uel pari ratione statum

statutum illius civitatis disponeret expresse, q. talib. scriptu-
ris esset adhibenda fides sedm eum, vt in casu nro. Idem volu-
it Io. And. in addi. Spe. in tit. de inst. edi. s. nunc dicendum. in
addi. magna incip. quia de argentario, circa fi. illius additio-
nis, & Ant. de But. in c. 2. de fid. inst. in 3. col. in 8. uer. cū uerfi.
sequi dicit, q. scriptura non autentica recondita p. officiales
in Archivio publico, tanq. publica fides facit, vt d. c. ad audie-
tiam, & idem dicit, q. scriptura longo tpe esset obscurata p.
publica. l. in fi. in l. quod principis, de aqua plu. arc. tamen fe-
cundum eum ista procedunt solū quō ad illos, q. subiecti sunt
iurisdictioni illorum, quorum autoritate custodiuntur, & idē
tenet Bal. in rub. C. de fid. inst. in pen. & melius in ult. colli-
ver. sed restat & c. Sed ita est, q. res contra quē producitur le-
gitimario, & priuilegiū, non est suppositus iurisdictioni ciui-
tatis Mediolani. nec et ibi uertitur lis, ergo dicta scriptura fi-
dē non facit. Ad idē, qd. no. Cy. & Bal. in l. recepticia. C. de cō-
s. pecu. ubi qrit, an statutum conditum ab uniuersitate mer-
catū debeat seruari in alia curia, & dicit ibi Bal. q. aut sta-
tutū quidet curia ordinē pcedendi summā & c. tūc nō
seruatur nisi in illa curia, aut circa deciforia, ut puta statutū
disponit, q. scriptura priuata faciat plenā fidē, & tunc seruabi-
tur in qualibet foro, allegat no. i. lex ea. ff. de postu. sed istud
est uerū quō ad personas subditas statutis, non inter alias
personas, ita dicit in d. l. recepticia. Præterea est communis
conclusio, q. statutū disponens de effectu probationi, & circa
deciforia non ligat, nisi subditos rōne contractus, uel alia
rōne, ut no. plenē Io. Cal. in disputatione sua inci. Bonon. sta-
tuto & c. refert Bal. post Cy. in l. j. ad fi. C. q. sit long. consue. & in
l. canctos populos. C. de sum. Tri. & doct. in c. q. clericis, de
so. comp. per no. per gl. in l. r. C. de eman. li. & in d. l. i. C. q. sit
long. consue. & p. no. Spe. in ti. de ferijs. s. i. uer. sed pone. & in
ti. de cons. s. i. uer. sed pone. cū si. Præsupposito ergo, q. legiti-
mē nō cōstat de priuilegiū, legitimi ad, ubi pbaui, seq. q. legiti-
mitas q. facta an nō habeat præter non ualet. C. si a nō cōpe.
iud. p. totū. cad. nostrā. de cōsti. Nec ob. si appareat p. dicitū
legitimū fuisse publicē cōi op. reputari Comitē Palatinū,
& habentē præter legitimādū, & plures legitimaciones fecisse,
de q. b. nō refert in dubiū: q. rōne, q. hac nō sufficiat nisi cō-
flet de autoritate superioris. i. principis. Ergo n. primō tenui-
t. l. de Are. i. disputa. sua incipiente, q. rō. ego p. dco cōtra te
infirm & c. ubi querit q. quid si produco cōtra te infirm in for-
ma publica redactum per manum Titij, qui fuit multo tpe in
quasi possessione tabellionatus * & multa cōfecit infra, tu ne
gas eum fuisse tabellionem, an sufficiat probare, q. multo tpe
p. tabellione fuisse gessit & officiū exercuit, dicit, q. mihi incum-
bit onus probandi eum notarium, non obstante q. sit in qua-
si possessione: cum pro aduersario psumat, uel est uidere in eo,
qui est in quasi possessione feruitutus, & conuenit negatoria,
q. nisi probet conuenientem, uel eum, cui successit constituit
feruitutus, succumbit, ut dicit Azo in summa. C. de uis. ff. in
7. co. ut no. in l. si uer. s. sed si q. r. si feruitus uendi, & in l.
summa. C. de uis. ff. in l. si prius. ff. de ope. no. & ad hoc al
legat Et. l. siue possidetis. C. de prob. negandum in casu isto
fuit eum. Nec ob. q. alia infra cōfecerit q. r. dicit. Iac. de Are.
hoc non concludere: q. uidemus q. non ualeant gesta ab eo q.
cōi op. reputabat tutor & non erat. l. 2. ff. de eo qui per tu-
to. neg. ff. l. qui neq. fide reb. eorum. Ad l. Barbarius r. dicit,
q. ibi confabatur de creatione, sed subeat utium, & inhibi-
tas creati, & fuerat creatus ab eo qui poterat remouere vitiū,
si illud sciuit. Ita et r. dicit ad l. si arbitet. C. de sent. Idem uo-
luit Guido. de Suza. in l. decernimus. C. de fac. can. ubi q. rit,
an priuilegia concessa per Manfredum filium Imperatoris
ualeant argumen. q. sic: quia Manfredus ab omnibus reputa-
batur dominus, & ideo cōis error facit ius, allegat dictam
l. Barbarius. & l. 3. in fi. de suppel. lega. & l. quid sit fugitiuus.
l. idem Celsus. ff. de edict. l. lege prima. C. de testam. &
l. sed si accepto. ff. de iure fidei. ubi qui utitur toga Romana ci-
uis Romanus est. Contrarium tenet per dictam legem, decer-
nimus, & per d. l. qui neq. & eodem modo dicit responden-
dum esse, si queratur de instrumentis actis per eum, qui com-
muniter tabellio credebatur. Idem uoluit Iacob. de Belu. in

Lib. I. Consil. Alex.

disputatio. sua incip. Cauetur aliquo iure & c. quam ipse po-
nit post. l. 2. C. q. b. & q. in vbi querit, q. si aliquo iure cauet,
q. electio, vel collatio dignitatis, honoris, vel officij debeat
fieri cum certa solemnitate, & contingat, q. aliquis promotus
ad dignitatem vel officium obtinuerit preter debitam solen-
nitatem, & ille existens in dignitate aliquo tpe gessit multa,
an cōis error faciat ius, ita quōd gesta per eum ualeant argui
ipse ad partes, tandem sub longa disputatione soluit, & quōd
ad propositū nrm dicit, quod si nulla fuisse electio: vt quia
doctorib. nullum competijisset ius eligēdi, & aliquis tanquā
legitimē electus & tolleratus multa fecisset, gesta ab eo non
ualebunt, nec error cōis faceret ius, quia non habet fundamē-
tum, nec radicem, allegat d. l. decernimus. l. Herennius. ff. de
decur. & d. l. neq. scilicet si fuit defectus in materia & in per-
sona certa, aliud est enim, q. est defectus in forma, quia ma-
ior est defectus forme, quam materia. Iam inutilis, in princ.
cum ibi no. ff. de accept. & in l. si vnus. in prin. s. sed si accepti-
latio. ff. de pac. Eiusdem snie fuit And. de Pisis in d. l. Barba-
rius. ubi querit, quod de notario, qui militauit in suo exerci-
tio, & postea apparet eum non esse notariū. Arguit primō, q.
gesta per eum ualeant, arg. tex. in auth. de tabel. s. pe. ubi li-
cet notarius prohibeatur consecrere infra per dilectulum, ua-
lent infra p. publicā uillicitem, licet p. uia, cōtrariū tenet
ipse, ex quo nulla intercescit auctoritas superioris, & priua-
torum consensu hoc facere non potest. l. priuatorum. C. de iu-
risom. iud. & pro hoc dicit esse casum in l. auctuarius. C. de nu-
mera. a. c. & ad l. 7. Ad l. Barbarius. r. dicit, q. ibi interuenit au-
thoritas superioris, & peccatum solum fuit in materia. ad s.
pen. in auth. de tabel. r. dicit, q. ergo uideor fecisse quā cōmissi
& autoritatem habeo committendi. In hanc opi. conuenit
Guili. de Cu. in d. l. Barbarius. ubi querit, in ciuitate ista quid-
dam nunquam creatus tabellio & exercuit officij tabelliona-
tus, & publice credebatur tabellio, an infra ualeant, & pri-
mō allegat q. si per d. l. Barbarius. & per dictum s. pe. in aut.
de tabel. sed postea concludit contrarium, per d. l. auctuarius.
respondet ad contraria, prout supra proxime responsum est.
Idem tenet Rayn. in d. l. Barbarius. & pro hoc etiam alleg. l.
his officio. C. de annoli. l. 2. His consonat snia Inn. in c. nihil.
& in c. cum dilectus de ele. ubi uoluit, q. si priuatus fuit ele-
ctus, ante confirmationē gessit se pro prelato, ualent gesta p.
eum, si cōiter habitus fuit prelato, allegat d. l. Herennius, &
l. 1. q. ordinatoribus. & c. si quis neque. & respondet ad l. Bar-
barius. quod ibi præcessit electio facta a superiore. Per idem
no. Pau. de Leaz. in c. in literis. in ult. col. de festi. & respondet
Inn. ad d. l. 3. ff. ad Mace. quod ibi speciale est Senatuf. consulo-
rio Macedoniano, quod est odiosum. Ita tenuit Ant. de But. in
d. c. nihil. ubi inter cetera dicit, q. gesta a prelato non confir-
mato nullo modo ualent, ex quo non habet superioris autho-
ritatem, & se immiscuit preter auctoritatem. unde d. temerarius
possessor & quodammodo uolentes. l. extat. ff. quod
me. cau. & l. incenerint. C. unde ui. ca. cum qui de præben.
& c. qualiter de electio. cum concordat. Spe. in ti. de instr.
edit. s. restat. uer. quid si is. querit, qd si is qui non est notari-
us publicus, cōi exercuit officium tabellionatus, postea ap-
paret eum non posse notarium, an infra per eum cōfecta pu-
blica erunt, arguit q. si per dicta l. Barbarius. & 3. q. 7. tria.
C. de testam. l. 1. tandem concludit, q. si prædictus habere pri-
uilegium ab eo, qui habuerit potestatem creandi tabellio-
nes, licet ex post facto appareat eum non posse esse notariū
ut quia sit seruus, & instrumenta ualebunt, ut dicta lege Bar-
barius. Si uero nullum priuilegium habuit, tunc communis
error non potuit eum facere notarium, allegat extra de cleri.
non ordinan. capitu. l. 1. & 2. l. priuatorum. C. de iurisdic. io.
omniū iudic. & capitu. si diligenti de foro competen. prima
quæst. prima. cum Paulus. & dicta lege decernimus, &
dicta lege qui neque. Idem uoluit Ioan. And. in additio. Spe.
cu. in d. s. restat. & in additio. incipien. ad intellectum illius
etiam secutus Marti. filii. & sum dicit, quod licet quis exer-
cuerit officium tabellionatus longo tempore, non sufficit
ad probandum, quōd instrumenta ab eo facta ualeant tanquā
publica: quia cum præsumptio sit pro negante tabellionariū
posse-

T

possessor debet probare, alle. c. ex lictis et si usurparet officium in qone predicta nulla usurpatio & possessio officij facit eum talem. improba. C. de acq. pos. & l. pen. C. ubi causatus. aliis sequenter ridiculum, q. quisq. possidet & facere notarium, & in effectu residet cum dimissione Spe. in d. nesci. q. d. si is, & ita et dicit tenuisse Gui. lo. de Suza. in d. l. Barbarius. & ad l. 2. C. de sent. dicit, q. constabat de creatione, ita et dicit posse rñderi ad d. l. sed si accepto, de iure fise. ut ibi patet in 1. gl. & no. et Pau. de Leaza. in e. cum dilecti. de i. infr. ad 8 fi. Et cum opi. Spe. & Io. And. tranfit et Ant. de Bu. in c. j. de fin. infr. ubi dicit, q. possit saluari opi. contraria, qñ sciente, & patiente superiore habent potestate creandi notarios, seu comites quasi esset ingressus quasi possessionem illius officij, p. c. consultationib. de iure pat. nam sine ficietia & patientia ipsius superioris, qui habet potatem concedendi, non pot acqui ri illa quasi possessio. ut l. r. & ibi not. Bar. & Bal. C. de ser. & aqua. & ita dicit Ant. de Bu. in repe. c. fide. ca. poffes. & plenè Inn. in c. bone. el. 2. de postul. prelati. & in c. olim. el. 5. de ref. spol. & p. Bal. in l. 2. plenè in 5. col. cu. seq. de ser. & aqua. Remittitur predicta ex his que tradunt Pet. Cy. & Bal. in l. i. solemnib. C. de fin. infr. ubi volunt, q. licet quis sit in quasi possessione priuilegiij, tñ hoc non iuuat, nisi ostendat priuilegiu, allegat. c. cum personæ. de priuile. in 6. sicut dicit in eo, qui est in quasi possessione feruitutis realis, q. p ipsam quasi possessionem releuatur ab onere probandi feruitutem. l. ficuti. s. sed si quærat. supra alleg. ad hoc bene facit. c. ad decimas. de ref. spol. l. 6. Accedit, quod no. Bar. in tractatu reprasentiaru. in 5. q. 2. principalis. dum querit, qñ quis dicatur hre copiam superioris. & in proposito dicit, q. si qua ciuitas est occupata a tyranno, qui propria autoritate occupauit, non hñ pro superiori, alleg. d. l. decernimus. aut fuit electus ab habentibus potestatem, & fuit facta electio per uim, uel metu, & non est notorium de ui. uel metu, & pro dñõ gerit, & ita reputatur tunc hñ pro superiore, alleg. d. l. Barb. & ita dicit uel le Inn. in d. c. nihil de ele. Idem dicit Bar. in d. l. a. quarios. ubi per illum tex. dicit no. q. licet habeat & reputet quis pro publico officiali, uel pro tabellione, uel pro iudice, cum non sit, q. oia acta ab eo facta sunt nullius momenti. Et rñdet ad d. l. Barbarius. in repe. fm. q. hodie hñ in compluribus modernis lect. licet quidã attribuât illam repeti. Bal. nam dicit ipse, po namus, q. in terminis illius. l. non interuenit autoritas superioris, sed solum cõis error: exempli, dicit ipse in eo, qui se diu pro tabellione & notario gessit, cū non esset, an ualeant infra. & concludit q. non: & ita dicit tenere Azo. in aut. de fin. infr. & Guil. de Cu. per d. l. a. quarios. Et rñdet ad l. j. C. de test. q. ibi loquit in officio testis, in quo non reperit decretu superioris, secus est in actu creandi tabelliones, uel cõcedendi potatem legitimandi. c. c. p. tabellio. cum ibi no. per Inn. de fin. infr. & in aut. qui. mo. na. effi. sui. s. si. cum gl. & no. etiã Bar. in d. l. Herennius. & ibi optimus tex. ff. de accu. Ad idem quod no. Bal. in l. 2. C. de sent. in uer. modo quero, hñ lex ubi querit, q. d. si cõis error est circa personam delegantis, ut qa est cõis opi. q. ille, qui delegant cãm, sit magistratus, tñ reue ra non est rñdit, q. si quidem delegans habet titulum a superiore, ualeat, si est in quasi possessione d. l. Barbarius. ad similitudinem possessoris, qui lucrât fructus consumptos, ppter titulum, sed si delegans nullum habet titulum: ut quia nūquam fuit electus, error communis nullam dat fibi potestatem, allegat. d. l. a. quarios. & not. per Inn. in d. c. nihil. Ad idem facit id, quod no. ipse idem Bal. in d. l. 2. C. de sen. in uer. modo dixit la. Bur. & c. ubi querit ut an ualeant gesta a quibudã auditoribus domini legati, si nõ apparent de legatione, sed erāt in quasi possessione delegationis, & concludit, q. exerceant iurisdictionem ut tales, sciente ordinario, præsumitur delegationem præcessisset, arg. l. i. s. magistrat. ff. de exercito. aut non cõstat de scientia, & tunc debet processus irritus iudicari, non obstante errore communi, ut no. Bal. copiose in e. cum in iure. de offi. dele. nec secundum eum ualeat arg. de quasi possessione: nam habet locum, qñ constat de mandato, sed dubium est de qualitate mandatarii, secus si non constat de mandato, allegat. l. qui hominem. s. si nullo. ff. de solu. item qa

secundum eum ar. de quasi possessione habet locum in his q. faciunt tanq. suo iure facientes, nam si alieno, nõ lucratur usum, qa non pro suo faciunt, sed ita est in appo. q. de consensu & patientia Imperatoris nõ constat, q. dictus assertus comes exercuerit, & gesserit se p. cmitte & pro habentem potatem legitimandi ab Imperatore, qui cum residentiã faciat in partib. remotis, psumitur ignorasse. ca. quosdam. & c. quanto. de præsum. c. pe. de consil. 6. l. ff. p. socio. ergo & c. Nec ab his diffid. Bal. in l. 1. C. de resti. in 6. q. ubi qrit, an illud cum habeat iu tabellione putatio: puta, ut eius instrumenta inter ignorantes confecta ualeant: ac si esset iustus tabellio, & arguit ad partes, tandẽ decidit, q. non ualeat instrumenta d. l. decernimus. & per illa plura: & q. talis quasi possessio nihil potest operari: qa iniusta, & clandestina, & non bona fidei, q. nihil operetur in his, q. iuris sunt, alle. no. per Inn. in c. ual. de ele. & ita dicit tenere Azo. in sum. auth. in d. de infr. & respondet ad d. l. Barba. quod ibi interuenit decretum superioris, quod ualid factum a non legitima persona. l. i. r. s. idem Pomp. ff. quod sal. tu. aut. & l. si infanti in f. C. de i. u. delibell. secus dicit si fuisset creatus & cõmissum delictum, ppter q. esset deponendus, qa interim gesta ualebant: alleg. no. per Inn. in c. qualiter. el. 2. in f. de acc. Idem tenuit Bal. in d. l. Barb. inquit, q. l. Barb. non hñ locum, ubi non pcessisset elec. solennis. & ideo infert ibi in l. 2. col. q. si qa rñq. tabellio confect lon. tex. infra. postea apparet, q. non est tabellio: quia creatus fuit a non hñte potatem, certè, cum gesta ab eo sunt nulla, secus dicit, si præcessisset electio. Assentit his etiã Bal. in l. 2. in ult. col. C. de serui. & aqua. in uer. nunc dñõ de octauo pun. 1. o. ubi querit ut an sit obediendum non iusto prelati, q. est in pacifica possessione officij sui, & an possit exercere iurisd. suã in rebelles. arguit primò q. sic per l. Barba. sed contrarium tenet, q. in l. Barba. concurrebant tria. superioris autoritas, & cõis error, & publica uilitas: subdit tñ q. ut in certo casu cedere possit, et si non adesset superioris autoritas, ut si priuatus, uel notarius pñt electionem cõmissis diffidit, per q. ueniat exauthorandus, & per superiore esset exauthoratus, tunc gesta per tales concurrente cõ errore & publica autoritate valerent, alle. no. per gl. in s. pe. in aut. de tabel. & quod no. in l. si plurib. ff. de aut. uer. Et idem dicit Io. And. in regula moram. mer. ubi dicit, q. gesta ab aliquo, qui primò nã habuit tit. non ualent, cex frequentib. de inf. c. i. de re. iuris. 6. secus in gestis ab eo, q. a prin. habuit tit. & superioris autoritate, nã licet postea incidat in perã priuationis, tñ ualent gesta ab eo, quandiu tolerentur: quia iuste possidet, q. auctore p. tore possidet. l. iust. de acq. pos. & maxime cum priuari non possit quasi possessione nisi cã cognita. c. licet ep. de pben. in 6. Consonat istis decisio Ant. de Bu. in c. consultationib. de iure pat. & in repe. in 24. col. in uer. uenio ad fm. uidelicet qñ dat & c. ubi qrit, an data inhabilitate p. moti ex uicio forme, ualeant gesta ab eo. ubi dicit, q. si sunt officia, q. unico actu expediunt, ut actus electionis, uel collationis, nulla expectata cõfirmatione, non ualebunt gesta: qa ista est intrusus, & nullum hñt colorem tenendi, non possidendi, & et sola possessio ualeat iniusta, uel incolorata non parit aliquã ualiditatem in exercicio officij, uelut in fructu, imò inanis & sterilis est, alle. no. p. Inn. in d. c. c. nihil. & no. p. Gu. Bar. & Bal. in d. l. Barb. & ideo dicit omnes cõiter tenere, q. et si aliq. cõi opinione gerit se p. notario, cum non esset, per hoc non imprimet ipsum exercitiu tantum, & ibi refert ac. pbat. dicta Guil. de Cu. in d. l. Barb. & rñdet ad l. 1. C. de testa. qa ibi in actu illo regrebat decretu superioris: qa sola natura facit quẽ habile ad testificandũ. Ad hoc ipsemet Ant. de But. in d. c. consultationib. in 29. c. uer. & hoc infert ad tertiã. Et ibi dicit, q. qñ qñ est inhabilis ad officiu, non tñ tali defectu, q. excludit capacitatem possessionis illius officij, tunc ualiditas gestorum surgit a possessione officij iuncta autoritate superioris p. d. c. consultationib. l. 6. in nouel. trãsit cū superiori con. & Io. de Imo. i. l. ad test. s. cõditione. i. ff. de testib. secus Io. And. i. Spe. i. t. de inf. edis. s. restat. & i. dicta addi. inci. ad itellectũ & c. cõcludit, q. infra f. ca. ab eo, q. cõi opi. reputabat tabellio, & erat i quasi possessione nõ ualeant nisi de pte concessa a superiore appareat. Et per p. dicta

dicta apparet hanc esse magis cōtem opia qua in iudicando non est recedendum: ut hī in loc. vul. Ex quib. et apparet cui dens rō ad alle. in contrarium: tñ specialiter rñdendo ad id qd dicebat Bar. tenere contrarium in d. l. Bar. in fr. rñdeo, qd illam. verē non legit Bar. fm qd in plurib. lib. hī, & accēpi a pterisq; authenticis iurecon. qā primo li. florū plurima scripta sunt in lec. Bar. qd verē scripta non fuerant ab eo: ut colligitur ex stylo: & ex eo, qd ibi discerpta ex his, qd alibi Bar. tenet. ut in apposito vides ex his, qd scripsit Bar. in d. l. actuator. Non ob. quod no. Dy. in c. 1. de regu. iur. in 6. in 9. colū. vers. qd sunt qd intelligo fm iura, qd alleg. quia filioquimur in actibus, uel officiis, in qbus requieatur decretū superioris, intelligam, qd tñ illud intercesit, fm d. l. Barb. qd ipse allegat, secus ubi non requit decretū ut in adu testificandi: qd cōis error sufficit. d. l. 1. C. de testa. Nec ē obli. qd no. Io. Andr. in rīa mora in mercu. de Cano. qui ueniebant priuandis: & tñ si tolerati sunt, ualent gesta ab eis: quia rñdeo ē, qd ideo est: quia a prin. habuerunt qd. cum autoritate superioris & cum possessione, unde dato etiam qd essent proprietate priuati, non sequitur, qd essent possessione priuati, cālicet eps, de pb. in 6. unde anteq priuatur, iuste tenet & uale, qd agit: qd colo rem hētenendi ex autoritate: qd in prin. possessionē apphēditā declarat Ant. de But. in d. re. p. c. consultationib. in pen. car. & Bal. in l. 1. C. de testa. & d. l. Barb. & p. eundem in omnibus ferē lo. supra alleg. Ad rex. s. pen. in auth. de rare spōsalum est supra fm And. de Pi. Guide. Cu. & alios: ideo non repetō. Ad no. per Inn. in c. 2. de si. in stru. cū cōcor. rñ. qd cōis opt. est in contrarium: ut recitari supra, & clarē rñ. Ant. de But. in d. c. probat ex iurib. & rationib. supra alle. nā & idē Inno. loquitur sub dubio forte nec dictū eius iure pbat. Non ob. quod no. Bal. in l. non ignorat. C. qd accu. non posq. quia rñdeo, qd dato qd illud verū sit. Bal. loq. qd Comes Palatinus

11 et in quasi possessione legitimandi spuris, sed ita est, qd talis quasi possessio non pot. acquirimisi apparet de scientia & patientia Imperatoris. d. l. 1. & 2. ubi hoc no. Bar. & Bal. C. de iur. & no. Inno. in c. 2. de res. in inte. cum conxor. alle. supra, & scientia Imperatoris non psumit, ut dictū est. Præterea Bal. in l. non ignorat. fundat se per l. Barb. ergo dēt in telligi fm l. quam alle. ut dixi. Bar. in l. non solum. s. si liberationis uerba de lib. leg. sed ita est, qd l. Barb. loquitur, qd intercesit decretum superioris, ergo eo modo dēt intelligi decisiō Bal. Fortificatur prædicta, qd paria sunt non esse in possessione, uel esse & non bona fidei. s. C. unde uir. not. Bald. in d. l. 1. C. de testa. & Ant. de But. in d. c. nihil ubi dēt, qd non releuat quem esse in quasi possessione, si non haberet auctoritatem superioris: quia censetur in mala fide hoc est text. d. c. 2. cum ibi. per doct. de schis. Ad no. per gl. in s. pen. in auth. de tabel. respondeo, ut supra respondi ad ea quæ no. Io. Andr. in rīa mora. Successiue dato qd Comes habuisset potestatem legitimandi, tamen legitimationem d. Nico. uiribus carere necesse est, qd erat opportunum narrare, qd Nico. ēēt natus non solum ex patre coniugato, sed et ex matre coniugata. hoc primo reperio tenuisse Oldra. consulendo in c. no. s. 27. in ci. Facit tale est, qd rex ad supplicationem cuiusdā nobilis & de quo uide supra, in cons. Nobilis uir Filonius & c. vq; ad ver. ex alio etiam capite & c. in ver. ex his rema

12 net firma conclusio, qd Quod aliud dubiū, quo queritur. Ant. do. Nico. ueniat priuandus hereditate Io. ex eo qd uenit contra dispositionem testatoris. Prætermisissis argumētis ad partes breuitatis causa respōdeo qd sic, stante expressa dispositione testatoris, qui ad hoc disponere potuit. l. 1. C. de his qd pen. no. & inst. de leg. s. si. & in l. multa in prin. fidei condi. & demon. & declarat Bar. in l. p. ff. de hære. inst. l. uxorem, & l. de his ubi bona litera. ff. de leg. 3. & Bal. in aut. cui relicti. in 2. col. C. de indi. uidu. & in d. l. in 12. col. C. de his qd pen. & Pet. de Anch. in c. si heredes. de test. attempto qd præsupponitur do. Nico. ceter petijisse condonari do. Agnetē institui tñ in tertia parte bonorū mobiliū & immobiliū, & ad restituēdū uia pū possēta, non fundans se ex ultimo d. testō in quo dicta Agnes est pro parte instituta, sed ex alio priori testō, & uirtute cuiusdā cessionis factæ a quadā muliere institui. Lib. I. Cons. Alex.

tuta viter in d. l. testō, & hoc maxime, quia licuit d. Angeli institui in re certa, seu quota bonorū propria autoritate apprehendere delictū sibi factum fm op. Bart. & cōem in l. ex facto proponēbat. ff. de hære. inst. & dī contrauēnisse Ni co. mouendo iudicē ad infringendū uoluntatē defuncti. l. 3. maior. C. de trans. & plenē in l. amplius. per Bar. ff. rem ratā ha. & doc. in c. diligenti. de præscr. ¶ Et ex prædictis infero ad aliud dubiū, qui applicet hæreditas, qua priuatur Nic. & dico, qd cum testator prouidet, qd si hares contrauenerit, priuaret hæreditate, & c. legatarius careret legato, & daret pro aia testatoris ad prouisionem d. Nic. qd dicta portio deficiens per priuationē debet applicari Agneti cohæredē, uel saltem successiue ab intestato d. testatoris, nam cā illa in fi. apposta debet regī referri ad oīa pcedentia, et tam ad hæreditatē qui ad legatū. l. talis scriptura. ff. de leg. 1. c. o. s. o. s. de rescri. & in c. 2. requirit de app. tñ fallit, qd rō suadet, qd potius referat ad proxima, qd ad oīa pcedentia. l. 1. C. de lib. p. & l. 1. s. eū. ff. de postu. l. sed si patrem. s. deinde. ff. quib. ex cau. ma. cap. cum dilecti. de dona. & no. in l. si idem cū eo. s. ff. de iur. som. iud. & per d. l. talis. cum si. Sed ita est, qd ratio suadet, qd ista cā, qd datur pro aia testatoris ad prouisionem Nic. referat ad proximē dicta, non ad hares viter institutos, quia nō est uerosimile, qd eo casu, quo testator uoluit priuare haredē, ex eo quia ueniret contra uoluntatē testatoris, qd uoluerit testator amplius considerare de eodē haredē, ut ipse exequatur dispoñem testatoris, quia non obuersans uoluntatem defuncti præsumit odiosus ipsi testatori, adeo qd priuatur omni cōmodo, ut in auth. hoc amplius. C. de fideic.

14 ¶ sed dispositio testatoris semper debet interpretari, ut nō comprehendat sibi odiosos. l. Lucius Titius testō. s. pen. de leg. 2. facit text. in c. heredes. de testa. Ergo sequitur, qd ad hæreditatem, in qua institutus est Nic. sumus in casu, in quo nō est prouisum, qui debeat applicari. in quo Bar. Bald. & Ang. in l. 1. ff. de hære. inst. & Bart. in l. uxorem. s. hares. de leg. 3. & per Bal. in l. 1. in 12. col. C. de his quæ pen. nomi. & in auth. cui relictum. C. de iudi. nudi. & Petr. de Anch. & Io. de Imo. in d. c. si heredes. post Iac. de Bel. in aut. de nup. s. quæ uerō, alias incip. hares. formantes quæst. sub his terminis, Testator legauit uxori alimenta, & iussit, qd si hares molestaret eā, perderet hæreditatem, nec prouidit, qui deberet applicari, hares molestauit, quare, an debeat uxori applicari testatoris, uel cui? & decidunt, qd debeat applicari substituto, si extat, & eo non extante applicet cohæredē, uel non extante cohæredē, applicet uenientibus ab intestato. d. l. uxorem. s. hares. in auth. de nupt. d. s. hares. Sed sic est, qd d. Agnes est cohæres, uel saltē successura ab intestato d. eius patri, ergo sibi debet applicari, & magis priuilegiata est cā filiorum, qd pia cā, & magis plūmā ad testatore affectata, ut l. cum acutissimi. C. de fidei. cūctis ibi no. per Richar. Malum. & Bal. in uer. quarto, quid si testator post mortē eius, ergo non est

15 absonū d. D. Agnetē admitti. ¶ Quod ad ultimū dubiū constitat, qd d. Agnes, quæ est instituta in tertia parte bonorū mobiliū & immobiliū, non tenet ad onera hæditaria. l. ff. de usufr. le. & ibi hoc in specie decidit Bar. in uer. sed gro. testa tor reliquit alicui partē bonorū. Alex. de Imo. l. V. D. cōsultuit.

ADDITIONES.

1. Præindican. ¶ Vide de iis Alex. in l. ex facto. ff. de vulg. & pup. Natta.
2. Tamen non infra. l. 5. conf. 183. col. pen.
3. Valeat, hæc est ueritas, quicquid infra dicat Ale. quia uirtus probatio nis magis dependet a publica fide, quā a nullo, uel collatione officij, p tis est ergo, qd uic publica in iudicio & extra fides adhibeat, ut pxi us fidei publice non debeat contra ahentes decipi, sequitur Bal. c. 61. s. 2. quia plensimē. l. 1. s. ff. m. uerem in impressionē Britij quod est cōf. 118. l. 3. c. d. m. nou. Idem f. d. l. Barbatus, & conf. 151. col. 3. Lanfr. in præd. uerb. in str. p. ductiones. nu. 12. Et ita semper obseruari uidet, & ab antiquo semper obseruatum fuit, ut testatur Alb. d. l. Barba. col. 6. nu. 33. Dec. c. 1. de finit. l. 1. Igne. l. 3. s. si quis tabulas. nu. 70. ff. ad syl.
4. ¶ Generē. Di. melius ut infra. l. 2. conf. 195. & infra eo. conf. num. 11.
5. Exemplum, ¶ Dec. in auth. qd in aliquo. dicit, qd exemplum originis priuilegi Comitis Palati. non probat, Ideo deberet interuenire auctoritas Iudicis cum generali proclamatione. Natta.
6. ¶ Exempli. plene dixit in consuetudine Paris. s. 5. nu. 33.
7. ¶ Intra. l. uita ut dixit in consuet. Paris. s. 5. nu. 29. & 30.

Libri Primus Consilii Alexand.

* Tabellionatus. Quod sufficiat quasi possit. sio tabellionatus, tenet Mat
thæ. de Affid. de fido. 2. s. i. intelligens opin. Alex. hic contrarium, ubi
esset contentio cum ipso notario. Et cum hac opinio, tranfit Dec. in c.
1. de fid. instr. col. 6. & sequi uult etiam, quod matricula probet. Et ad
id, quod in practica seruatur, quod litteris testimonialibus officialium
creatur, quod etiam procedit secundum opi. plurimum docet licet secun
dum cum, de rigore iuris non debet credi. Natta.
f. ¶ Non obstat. infra consil. 40. col. 1. lib. 2. Anch. consil. 213. Cor. consil.
24. col. 5. lib. 1. Berr. consil. 8. extenore. col. 1. lib. 3. sed quod supra dixi
uenit esse de deci. Tholo. 331. Alcia. tractat. primum. regu. 3. primum.
14. num. 20.
¶ Odiosos. Adde, quod inimicitie superuenientes uitiant legatum, sed
non institutionem, casus in Lex patet. ff. de ad. lega. Natta.
¶ Cohæredi. De hoc etiam per Alex. in l. pen. C. de leg. lat. in l. 1. col. 2.
C. de his, quib. ut indig. Oblat huic conclusioni fortiter. tex. in l. post
legatum. §. amittere. ff. de his, quib. ut indig. solue ut per de Clin prælaus
locis. Et uide Soc. in rub. ff. de his, quæ p. æt. nemi. Natta.
¶ Hoc consilium declaratur cum reprobat ut Alcia. consil. 30. num.
16. cum seq. Hiero. Zan.

SYMMARIUM.

1. Legitimus potest succedere contrahentum.

2. Ratificatio cognatorum ex post facto sufficit.

CONSILIVM CXXXIX.

ELEGANTER fuit consultum per superiores excellen
tissimos dños consulentes, in quorū sniam concurrens,
concludo primò, qd d. Thomafina potuit institui ab auia pa
terna, stante legitimatione facta ad supplicationem d. auia,
sine qua legitimatione nõ potuisset succedere d. auia pater
næ, si erat nata ex stupro, seu ex coitu accubabili, sicut nec fi
lius matri, ut concludit Cy. & alii sequuntur in l. si. C. de na.
lib. & bñ. pbat i. auth. qui. mod. nat. eff. filii. s. si. in ver. a pa
rentib. iuricon. s. parentes. ff. de gradi. & per id qd
no. in l. si. suspensa. s. cum. ff. de inoff. testa. Secundò conclu
do, qd heres d. D. Thomafina poterit deducere legitimam, si
cut si esset filia legitima & naturalis, iuxta l. em. in priori. C.
de inoff. testa. nam licet d. legitima, & quilibet quarta, quæ
defalcatur de fideicom. uniuersali, uel particulari di catur in
dubio detrahi contra uoluntatē testatoris. l. titia. ad l. fal. fa
cit qd no. Bar. in l. siue. s. si ex duob. in secundo no. per istum
tex. de iure patro. Et fiat qstio ꝑ an legitimatus possit succe
dere contra testn uel contra mentē testantis, sicut p̄t ex te
stamento, uel intestato: tñ cõis conclusio est, qd possit, sicut
dicimus in filio arrogato. l. filio quē p̄. in fi. & l. filius a patre
s. 2. de liber. & posth. & sic monasterium, in quo qd ingressus
est, potest succedere et contra uoluntatem ingredientis, per
no. in auth. si qua mulier. C. de fac. san. ecel. & in auth. de mo.
s. illud. & ita in legitimo concludit la. de Bel. in auth. qui.
mo. na. eff. filii. s. & qm. in fi. & in dispu. q ipse ibi ponit post
illum. s. & incipit. p̄ habens filium & ita et Ant. de But. in c.
p venerabilē. circa antep. char. q. fil. sint legi. & Sal. in authē.
itē si qd ita. C. de na. lib. & latē pbat Pet. de Anch. consil. 290.
inc. In successione ab intest. & C. & Paul. de Cast. consil. 30. in
cip. Sup puncto isto plura subtiliter. l. i. Tertiò cõcludo, qd si
D. Thomafina adiuuē hēditatē d. testatoris cõseñti inuenta
rio, posset detrahare nedum legitimam, sed et falciā de leg.
p̄ rebus religis. ad non pias casus; quia legata in dubio intel
liguntur religia ab hærede, non a fideicom. uniuersali, & sic ex
pona hæredis uenit detrahenda falciā, qd hæres sp̄ote a
diuinit. hæc pbat in l. Marcellus. in prin. & qd ibi notat Bart.
in 2. col. ff. ad treb. & in l. facta. s. si cum suspensa. eo. tit. & no.
in l. 1. s. denig. eo. tit. & clarē Sal. in l. si. C. ad treb. Et hoc re
centa cõi conclusionē, qd hē, qd granaē est iniunctum fi
lio sub conditione, posset detrahi uelā legitimā alia quarta
uē plenē no. in d. l. qd. C. ad l. fal. & in l. in ratione. s. qd vul.
eū si. ff. eod. tit. Sed si non conficit inuentarium, non est tra
dendū de fal. s. si uerò non fecerit in auth. de har. & fal. li
cēt non per hoc perdat ut legitima, secundū magis cões
conclusiones, ut not. glo. & doc. in auth. hoc amplius. C. de fi
deic. & in d. s. si uerò nõ fecerit. in l. si. s. pen. C. de iure de lib.
& no. et doc. in auth. sed cum testator. eū si. C. ad l. fal. Quartò
cõcludo, qd si D. Thomafina fuisset legitima quò ad cognat
os cõs, nedū quò ad dictam auiam, & talis legitimitio pro
cesserit de consensu matris d. Thomafina res esset expedita,

q mater d. Thomafina dēt succedere ipsi Thomafina. Sed si
fuit legitima abiq; consensu matris ipsius Thomafina. Sed si
dubii facit illud, quod decidit la. de Bel. in d. s. qm. ubi uolu
it ꝑ ꝑ princeps p suā legitimationem non potuit ꝑ legitima
serunt illi legitimationi: qd qd etur, qd princeps faceret eū
legitimū succedentem d. cognatorū, non contentorū de hoc. & ad hoc allegat. l. cōm. C. de nat. lib. & s. gñaliter i
auth. qui. mod. nat. eff. filii. & qd D. Thomafina non intelli
gitur effecta legitima ad succedendū filiz nata ex coitu accu
tabili, ut no. in l. in sua. C. de leg. ha. & Host. in c. sua. de succ.
ab intest. s. si. ver. qd si p̄ fit & Bar. in l. si. in 1. col. in uer
qo cõtra, an parentes succedant istis spurijs. ff. de his,
q ut indig. & in l. i. in prin. ff. de contrab. & Bal. in auth.
licet. C. de na. lib. p̄ illum tex. in ver. pater. & Bal. in l. Gallus. s.
1. de libe. & posth. & no. bñ facit. s. filium in auth. qui. mod.
nat. eff. filii. Item facit, quia natura successione est, ut illa sic
reciproca, & non succedat illi, qd mihi succederet. de leg.
1. 2. tab. de legi. ha. Tñ hoc non ob. puto, qd et, quauis non
apparet qd mater Thomafina tpe legitimationis consensit
illi legitimationi, attamen possit ei succedere, postq̄ i
e legitimatione sit facta mentio. qd sit legitima, etiam quò ad
successione cognatorū, & est restituta antiquis natalib. ac
si legitimo matrimonio nata fuisset, & ita tenet Jo. Andr. in
addi. Spe. in ti. de suc. ab intest. s. si in pen. col. uer. per plures
n. gentes & segut. Ant. de But. in d. c. venerabilē, circa an
tepen. char. ga Papa ad cõprimendos illicitos coitus abste
lit istis illegitimis natis ius primæuum, nonne ergo reinte
grando illos pōt illud eis restituere. s. oportet. in auth. qui.
mo. na. eff. filii. Et ita et uoluit Dy. in ti. de success. ab intest. ubi
dicit, qd sp̄ale est in legitimo p oblacionem curiz, ut non ef
ficiatur legitimus nisi pari, ut in d. s. filius & hoc ibi sensu
Ange. in fi. principalis qñi s. & Pau. de Cast. in consil. 34. lib.
2. inci. Super primo dubio vñ dicendum & c. in 4. coli. Et sic
vñ esse magis cõis oplicet Salin. d. auth. transeat simpliciter
cum ꝑ. lac. de Bel. Et confirmo in pposito nro cõm opin.
ga dato, qd quò ad alium, qd quò ad legitimatum, uel legiti
mante non opereꝝ r̄r legitimitio, tñ bñ operatur quò ad eū,
q legitimationem ex post facto ratificat, ut pbat in d. s.
gñaliter, ergo mater Thomafina pōt d. legitimationē ratifi
care. Et non impeditur ratificatio legitimationis, et si fiat
post mortem eius, de cuius factis, & hēditate agitur, ut simi
liter decidit Ang. in q. iusticij. Nobilis bñ cõd. genere. in 3.
& 4. col. ubi dicit, qd si p̄ fecerit filiu legit. mare, satis est, qd si
filius post mortē patris, de cuius hēditate & factis agitur, ratifi
cat. pbat ipse p d. a. C. de na. lib. & respondet ad d. bo
norum. q. rem ra. ha. Et ad alia, qd in contrariū adduci posset,
rñdet, ut ibi p eū plenē, qd breuitatis cā non refero, cū com
modē & communiter hñr Plus dicit Pau. de Cast. in d. cor.
34. qd illud quod dñr in d. s. si in auth. qui. mo. na. eff. filii. qd si
filius matris ex dñato, aut incestuoso, aut nephario coitu re
pellitur ab omni beneficio & successione parentis, ꝑ quem
gl. & doc. in l. si qua illustris. C. ad orfi. dñt qd licet filius supe
rius r̄r succedat matri non illustri, & pari rōne mater filio,
ut dixi supra, allegadō Azo. in sum. C. de legi. ha. cum fi. &
tñ non succederet, si esset natus spurius ex coitu dñato, qui
posset acculari p d. s. si. sed solum qñ non esset accubabilis: ut
ga vulgo conceptus esset, procederet. tñ fm Pau. de Cast. in
d. consil. illud quod hñr in d. s. si. qd ille, qui erat cõiugatus, du
xisset in uxorem etiam istam secundam mulierem. l. matrem
Thomafina in casu nostro, quia incidisset in l. l. de adul. C.
de adul. l. eū qd duas. uel habuisset filiu ex muliere alteri con
iugata, secus si coniugatus istā mulierē. l. matrem Thomafi
na non duxisset tanq̄ uxore, sed cū ea habuisset simpliciter
conicationē, per quam non incidit i crimen. l. l. de adul. Nec
ueniebat inde puniendus de iure ciuili. C. de uoluntate
cta fuit cum ipsa muliere, quæ erat extranea, & nõ erat con
iugata, allegat no. in d. l. pe. C. de adul. uenit talis filia non di
citur nata ex illis nepharijs, incestis, aut dñatis nup. de qua
bus loq̄t. tex. in d. s. si. & istud idem uelle vñ Salic. in l. si qua
illustris. p̄. alle. p no. in d. l. 1. C. de adul. & per id quod hñr ibi
& in

& in s. illius. l. Et sic posito q. etiā legitimatus non fortiter efficitur inter Thomasinā & matrē eius: tñ adhuc d. m. tñ eius possit ei succedere stante et hoc fundō. & sequeret. q. sine illa illegitimatione d. Thomasinā potuit istitui a via paterna, & potuit succedere matri suae et si non fuit natus ex legitimo matrimonio, dummodo non esset natus ex d. his legitimis & dānatis nuptiis, ita ut nep. nata ex dicta filia ut no. Cy. in d. l. h. C. de nat. lib. tñ hoc ultimum fundū si pono pro constanti, nec ē necessarium stantib. supradictis. Ex quibus concluditur d. matrē Thomasinā ei succedere. & dilectiā deducere posse. Ale. de Imo. iuris utriusq. doctor consuluit.

ADDITIONES.

- * Quod possit. An legitimatus succedat contra testamentum. Communis conclusio, q. sequit Alex. hic dicit. Et idem Alex. in rubricā de lib. & posth. ubi la. lares, & idem la. Conf. 184. col. p. lib. 2. Natta.
- * Non potuit imo ut dixi in consue. Paris §. 3. glo. 1. num. 40. §. 122. & si fuit uerū & soli naturales matrē premortuā non requirunt alie clau sulę derogatorię, s. reliqui, qui. mo. na. ef. sui. col. 7.
- * Reciproca. Vide la. in Rub. ff. de acq. post. col. 1. Natta.
- * Cognatorum. Legitimatus succedere agnatis, & cognatis, ostendit Dec. cons. 307. circa fi. cui adde. Abb. cons. 86. in questione q. uerit. ubi adducit la. de Belui. & Io. And. hic adducit. Idē in nota. pro posito tradit Cur. iun. cons. 37. Natta.
- * Agitur. Sequitur la. Conf. 184. col. 5. lib. 2. Dec. cons. 55. col. 3. Et talis ratiōficatio potest etiam fieri facto. Dec. cons. 316. col. 3. Natta.
- * Civilis. Vide Soc. pulchre cons. 148. incip. Nemini. Vbi concludit, q. uxoris cognoscens solum, non dicitur committere adulterium. Sed tamen cum dicatur committere stuprum, & sic coitus damnatus, & punibilis, filii non succedunt matri, nisi talis soluta esset uilis cōditionis, quia cessat in illis pena stupri. Et in hac sententiam inclinat Arg. de Arc. in §. nouissime. inf. ad Orf. Eadem ponit Soci. in l. Gal. §. quid si is, in ff. de lib. & posth. & amplius Dec. ubi pulchre discutit. cons. 306. in casu proposito, & Alex. sequitur idem. Dec. cons. 316. col. 1. Natta.

S Y M M A R I U M.

- 1 Relinquo, uerbum ad uniuersitatem relati trahitur ad restitutionē.
- 2 Tutoris datio in minus solum uoluntate ualet, sed dēb. cōfirmari.
- 3 Error in testamento per duo testes probatur.
- 4 Mater post tempus, uel contra uoluntatem patris non admittitur ad tutelam.
- 5 Admiſſio ratio uni tutorum non debet decerni, alijs non uocatis.
- 6 Mater suspēda remoueri debet, uel alij adiungi.
- 7 Legitima etiam in ascendētib. aucta est.

CONSILIUM CXL.

SUPER testō ser Nicolai ser Ioannis Fortesij, & dubiis, de qbus in themate hī rōdendo dico. Et in primis super primo dubio, quo qrit de ualiditate d. testī, q. dñt testm esse validū, non. n. refert qbus uerbis aut legitimis aut naturalibus, an uulgarib. conditum sit testm. l. hac cōsultissima. s. fi. C. de testamentis. l. q. restituere. s. fi. ad treb. ergo habes supra in titutionem filiorū masculorū ut patet ex illis uerbis testamēti, dū in scriptura d. esse, & p. caso fuisse che ella par turisē figliuoli siano hēredi con Fortisio mio figliuolo, & sic apparet filios institutos fuisse hēdes. l. pōt q. s. fi. de uol. & pu. & ibi no. l. r. de hēre. inf. & de institutionē et patet p. illa, dū testator dicit, itē laſſo el resto de d. mei beni, & il resti duoario a Fortisio mio figlio. & c. nā illud uerbu, relinquo, relatu ad uniuersitatē bonorū trahitur ad institutionē ut tra dit q. in §. verō nulla, in auct. de hēre. & fal. in l. his uerbi s. in prin. de hēre. inf. Et licet testator subiſſigat hac uerba, uidelicet sub hac cōditione, che fino a l'etade de anni 20. non gli sia consignato qſto mio residuo, ma habia solamēte p. l'fieri cōmissari el vitto & uestito & c. hoc non hēt uitare testm. d. l. quoniam in prioribus & l. fancimus. s. cum autem. C. de inof. testa. plenē not. in l. si pater. C. de instit. & sub. fide. Circa secundum dubium, quo queritur, an posito, q. factum per duos testes probaretur, quo tempore rogatus testator non solum dicit, q. relinquebat d. fratres Fran. & Cæ. Lib. J. Conf. Alex.

farem cōmissarios & executores, sed ēt dicit, q. relinquebat eos tutores d. Fortesij filij sui, seu filiorū suorū: dico per hęc uerba probationē esse sufficientē ad excludendū a tutela matrem d. Fortesij. Ad quod ostendendum p. suppono q. tutor relictus patre in testō nūcupatio facto corā duobus testib. iuxta l. hac cōsultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. cum ibi no. debeat a iudice confirmari. l. tutor. & l. si pater. ff. de test. tut. fm magis cōem opi. licet gl. in d. s. ex imperfecto. & in l. 2. C. de confir. tut. fortius teneat, uolens, q. datio tutoris facta liberis a patre in testō non ualet, adeo q. non sit necessario confirmatio, sed retenta opi. q. est cōis. s. q. ualeat saltē quantum ad hoc, ut debeat confirmari, dico q. hoc sufficit in proposito. Nā ad demonstrandū errorē in testō interuenisse sufficiunt illi testes, qui essent necessarij ad dispōnem ipsam testī, ut est gl. no. & ibi no. doc. in l. cum proponeret. de le. 2. & no. doc. in l. errore. C. de testa. Quinimo fortius la. de Ra. & Cyn. ibi uolunt ad absolute q. ad probandū errorē in testō sufficienti duo testes, sed posito q. requirant tot, quot requirunt ad confessionē ipsius testī, ut tenet illi doc. in d. l. errorem. & Ang. in l. quoties. in prin. ff. de hēre. insti. & hoc ibi tenent, q. cum ita sit, q. testm imperfectū rōne solemnitatis inter liberos corā duobus testib. ualeat inter ipsos liberos, quō ad oēs effectūs, quō aut ad extraneā personā & ad tutorem datū in testō fallit quō ad hoc, ut debeat tutor a iudice confirmari, ut probat in l. q. a parte. iuncto d. s. ex imperfecto. cum ibi no. per gl. & in auct. qd. sine. C. de testa. & in l. si. C. fam. erci. ergo sicut duo testes sufficerēt ad testm quantum ad hoc, ut ualeat ad effectum cōfirmandi tutore in tali testō, dñt ita ēt sufficere duo testes ad probandū errorē d. testī, quo ad effectum cōfirmandi tutorem. ¶ Secundo suppono no. q. tutor datus in testō minus solemnī tñ confirmatus a iudice præsertur datio tutori, sicut præsertur testamētarius fm cōem opi. ut tenet Bar. in l. neq. per illum tex. C. de confir. tut. ubi refert Sal. ita ēt tenuisse Bart. in l. i. in prin. ff. de pe. in rub. ff. de eo per quē factum erit. & Cyn. Bar. & alij in l. 2. C. de confir. tut. & in l. 2. ff. de sta. ho. & Pet. de Anc. in d. 2. de sta. mo. & Io. And. in addi. Spe. in tit. de tut. s. nunc dicē dum in addi. mag. & quia ut dicit Bar. in d. l. neq. ita est cōis opi. a qua in iudicando nō ēt recedendū, ut tractat in locis uulgarib. ideo super hoc non est opus superuacuis rōnibus in l. insistere. unde Bar. in auct. ut liceat matri & aui. in uerbo ad fi. in uer. q. quid si datur tutor matrē ignorante & c. dixit, q. tutor confirmatus excludat matrem, sicut tutor legi timē datus in testō, vř ergo matrem esse excludendā. & ita ibi ēt Spe. & Bal. in d. s. nunc dicendum. in uer. item abſistit. ¶ Er per hoc apparet non obſtare statutu sub rubr. de tut. dandis. nam statutu uult, q. non obſtante tutore testamentario legitimus tutor, fm mater admittat fm formam ibi traditam, quia dico, q. potest ius cōe disponere, q. soli tutores testarij præsertant, ut dicit tex. in d. auct. matri, & aui. & tñ uidemus, q. tutor datus in testō non solemnī, & confirmatus pſertur matri, quia iudicat testarij, ut hī in dictis locis, & statutu debet interpretari, ut quanto minus fieri poterit l. ad ius cōe. l. 2. C. de noxa. cum dilecti. de consu. & no. in l. si. s. in computatione. C. de iure delib. ¶ Aliud ē vř excludere matrem, quia ex forma statuti sub rubr. de tut. dandis pupillis teneat infra duos menses cōputandos a tpe mortis patris pupilli, si mortuus fuerit in ciuitate For. tutelam sibi declaratā acceptare & petere se confirmari. ideo cum non fecerit, vř excluda cum ipsa sit persona, cui deferret tutela. ita demū si uult ipsa cā assumere, nō. n. cogit, ut in auct. matri & aui. in uerbo permittit. & ibi no. glo. & doc. Vnde succedit illud, quod hī in uer. presbyteros. C. de epis. & cle. q. ille p. sonz. quib. statui tps ad sumendum tutelā, qñ uoluntariē uo caf ad tutelam intra certum tps, si intra illud tps nō agnouerint tutelā, excludunt. Et ideo dicebat ibi Sal. illud esse bñ notandū p. matre, ut si intra quatuor menses non declarauit corā iudice se uelle agnoscere tutelā, postea non admittit. & licet decisio Bal. in terminis iuris cōis uideat periculosa in matre, cui nō reperit de iure cōi pñus terminus ad tutelā, nisi quō ad hoc, ut priuē successionē pupilli, ut doc. nř dñt

Liber Primus Consil. Alexand.

per id qd hñ in l. fiant. C. de legi. here. & in l. f. qui pe. tut. vnde omni stante dispõne prædicti statuti, vñ qd stare possit illa decisio in matre, quia est eadem rō, quæ est in casu d. aut. presbyteros. ¶ Alia insuper rōne dico matrem nullo modo admittendā, quia mater contra voluntatē patris non admittitur ad tutelā, ut in d. s. ex his. in f. in auth. de her. ab inte. unde sumpta est aut. matris & auz. ibi, dum tex. dicit, defuncti namq; uolentis & electioni pponi volumus, duo ergo sūt, quæ hñt obstatre matris. f. & uoluntas testatoris & electio, sed constat hoc casu, qd testōris uoluntas refrangit, quia in testō dicit: Item laso che la ditta Aufaxe non possa, ne habbia ad habitare, ne stare con miei figliuoli in casa, & questo per non esser persona da governare altrui & c. vñ in hac materia tutelari dñt iura iudicium patris preferendū. l. fin. ff. de cur. fur.

¶ Ex quo inferit p̄dicta decisio tertij dubij, in quo querit, an posito qd prius fratres Franc. & Cæsar sciuisent donationē tutoris in testō, poterit dicta turtix petere se confirmari tutricē, & alio modo ēt deficiunt ea q̄ gesta sunt a matre, quia cum prius effecit decessit alij tutores, & data licentia administriandi confesso inuentario, non potuit iudex, non citatis dñis tutoribus, administrationē decernere dictæ mulieri, ut no, Bar. in l. legitimis. in prin. in uer. q̄rit an qñ illud decretū & c. ff. de le. tut. & Pet. de Anc. in cle. 2. de statu mona. facit iudex si nepotib. cū ibi no. ff. de tute. Nec curo, qd si postq̄ tutor decerneret administrationem dictæ mulieri scdm p̄ dē iure requiritur, ut no. in d. l. legitimis. si factæ fuerint p̄ clamaciones gñales ad confiscandum inuentarium, quia di co, qd requirit citatio ad ipsum de certū administrationis, ut probat in d. l. legitimis. merito illa non interueniēte nō ualeat actus, saltē ad p̄iudiciū, & exclusionē dictōrū tutorū. l. ea quæ. C. quo & qñ iudex. ¶ Quantū aut ad id, qd q̄ritur. san posito qd dicta confirmatio tutelæ mulieris sit aliqua, possint nunc comparere cōsanguinei d. pupilli, & petere coniungit tutores cū nre allegādo suspiciōi cām, p̄ dictā p̄hibitiōnem d. testatoris. & iudex teneat arbitrari, p̄ dictā suspiciōnem d. statuti in ver. & p̄dicta forma & c. cui d. p̄poni statutum bene cōsonat dispõnō iurifconsulti simplr tradita. l. si tutor. ff. de suscep. tut. & hoc puto satis clarū, qd nisi iudici cōsisterit de euidenti errore testōris, stare debeat uoluntati & declarationi testōris. l. utilitatis. ff. de confir. tut. & dictū est supra, & quis statutū dicat, qd relinquat arbitrio iudicis, an expediat illa facere, tñ qd loquitur per uerbū, arbitrio, qd importat arbitriū boni uiri. l. si mulier ita. ff. de ope. liberto. l. si. deicom. s. q̄. ff. de leg. 3. iudex bonus de iure facere debet, & non intelligi esse in sua libera p̄tate. l. si qua pena. cū gl. & ibi Bar. ad ff. de uerb. sig. no. gl. in c. super his. in uerbo arbitriū, de accu. cū si. ergo cū de iure mī suspecta dēbat aut remoueri, aut associari, ut leg. & no. d. l. si tutor, ergo ista facere dñt iste D. iudex. ¶ Circa quartū dubiū, quo q̄rit, an posita ualiditate d. cōfirmationis tutelæ, p̄t d. fies Franc. & Cæsar administrare bo. d. Fortesij usq; qd fuerit ætatis an. 20. iuxta dispõnes testōris, qd uidet, qd Fortesius usq; ad ætatē ann. 20. nō hñt nisi uictū, & uesitū p̄ manū d. fratris Francisci & Cæsaris cōmissariorū, & qd post p̄dictā ætatē 10. annorū p̄ p̄dictos cōmissarios restituerunt oīa bona, qd essēt i ad ministratiōne dictōrum cōmissariorū, qd aliter nō possint ipsi restituere ei nisi in 20. annis, nā interim subministrabūt ei alimentā. l. denique. s. inter dum. ff. de supe. leg. no. gl. & ibi Bar. in l. alio. ff. de alim. & cib. leg. & ideo tutor interim non debet se intrinittere, tex. est in l. fideicom. s. cum Pollidius. ff. de uisr. & hoc saltē p̄cederet pro rata bonorū excedente legitimā Fortesij per ea quæ no. gl. & doc. in l. cum ex filio de uul. & pup. & in l. filij mīe. & in l. qm̄ in priorib. C. de inoff. test. & sic de istis non dñt reddere rōnem tutrici, arg. cū testator magis confisus fuerit de eis, qd de alio aliquo tutore, maxime de illa muliere, ut per d. s. Pollidius.

¶ Quo ad quintum dubiū, quo q̄rit, quanta sit legitima matris in bonis & hñditate filij sui pupilli, superstitie matre, & superstitie Fortesio fide d. pupilli stante statuto, qd mī nō succedat filio nisi in legitima, & quia hoc nō eget longo exami ne expaio me uno uerbo, & dico qd erit sexta pars hñdita-

tis pupilli. tenendo, qd hodie aucta sit legitima ascendenti sicut descendenti: ut magis cōiter per gl. & doc. in auth. & si parentes. ff. de inoff. test. & no. Bar. in l. si mulier. s. l. nō testa. mili. licet aliqui teneant qd in matre & ascendenti bus ex linea materna legitima hodie sit tñ quarta. Cum ergo p̄tatur de eo quod de iure cōi succedens habuit esset ab in testato. l. Papi. s. qñ aut quartā, & ibi not. ff. de inoff. test. in l. cum quaeritur. C. eo. In contrariū facit: quia de iure com muni mater non esset succedens ab intestato, nisi in dimidia, ut frater pupilli i alia dimidia: ut in auth. defuncto. C. ad Tertu. ergo mater dēt hñt tñ quartā partē dimidiæ totius partis pupilli, & sic hereditatē pupilli, si aliter diceremus, sequeretur incōueniens & absurdū, qd ubi fuissent puta quatuor, uel quinque fratres pupilli, & mater haberet plus, q̄ aliquis fratrū, & ipsa haberet tertiā ius hereditatis pupilli: & sic vñ, qd statuatum uoluit sapere agnatis masculis, & excludere matrem, resularet contrarium, qd non est dicendū, l. scire oportet. s. aliud. ff. de excu. tuto. Alexan. de Imo.

ADDITIONES.

- 1 Legitimam. Immo prohibito erit etiam in legitima, quando respicit fauorem filiorum, ut Bar. tenet in d. l. filius matrem, & in d. l. cum ex fil. l. si filiusfamilias. s. diui in no. Dec. consil. 44. 2. circa col. 5. Nat.
- 2 De iure com muni. Illam, quæ quæ sit legitima matris instituit iure certa, præterito fratre, instituta turpi persona, utrum tertia integra uel tertia dimidia, ponit Aret. late in l. plane. s. si duobus. ff. de lega. 1. l. si. consil. 3. lib. 3. Dec. consil. 266. col. 6. Natta.

S V M M A R I V M.

- 1 Cestum an presumatur tempore furoris, no. 8.
- 2 Testes singulares sufficientes ad probandum furorem.
- 3 Furiosus uerē, uel presumptiue non potest testari.
- 4 Furor perseuerare presumitur, non momentaneus, sed qui certotempore durat.
- 5 Testis non est idoneus in falso, quo potest laudari uel inuiperari.
- 10 Deponens de ueritate est suspectus.
- 11 Deponentibus paucioribus res similia plus creditur.
- 12 Notarij uerba, quod testator est sana mentis, non probant.

CONSILIVM CXLII

PONDERATIS maturaq; p̄spectis attestatiōibus uel allegationibus ad uirūq; partis fauorē exhibitis. Circa p̄bationē lac. Castri de Regio, ponderatisq; testamētis duob. eundē lac. pariterq; testō paterno. Vñ forsan prima consideratione dicendū ultimū testm̄ conditū de anno p̄nti & die 7. Maii, uelut a sanē mētis uiro conditū p̄ualere, stante rī, qd ultimæ uoluntates prioribus derogant. l. si mihi & tibi. s. in legatis. de leg. 1. & l. si quis in prin. testamētis. & l. si inter. ff. de leg. 2. l. si qd priore. ff. ad treb. & de cele. mil. c. cum Marthæ. l. 1. q. 2. vltima uoluntas. Nec oppositis furor suffragari vñ ad impugnatiōem d. testamētis: qd notarius attestat in scriptura testamētis eundē Iacobū cōpōtem mētis fuisse, cuius tabellionis uel officialis dicto standū vñ. si qd decurio. C. de fal. & in auth. de instr. caut. & fide. s. si uerō nominatur. l. 1. s. pen. ff. de inoff. testamēt. & c. cū parati. de appel. cad. audientiam. de p̄r. C. de Regio. qd an finisset Ia. in aliquo foret ut postq̄ erat sanæ mētis tpe testamētis, ualebat actus ex eo, qd habuerit diliciencia interuallā. furiosū. C. q. testa. face. pol. 2. ff. de test. & licet p̄bat esset qd an tpe conditū testm̄ demēs fuerit non p hoc vñ ferri, qd hoc ipso tpe testamētis fuerit mentecaptus: ita uelle vñ Bar. in l. 1. in fi. ff. de bo. pos. fur. infan. de cōfirmant p̄dicta ex notatis.

1 Balin d. furiosū. ubi q̄rit, qd qd si non appareat, an testm̄ fuerit celebratū tpe furoris, an in lucidis interuallis, & rñdet, aut testamētis tps erat uicinū tpi furoris, aut erat ab eorē. pore multū remotū. Primo casu refert, aut qualitas dispositionis testamētis arguit magis ad partē sani cōsiliū, ut qd in eo sit filiorū institutio, legata p̄ anima eius, & huiusmodi, &

runc

Inne ex tali dispoſiōe pſumitur fuiſſe ſanæ mentis & intel-
 lētiſſi, ſi autē his contraria diſpoſuerit, pſumere non fuiſſe ſa-
 ne mentis. Lapid. ff. de condi. inſti. l. his qui. de tuto. & cur.
 da. ab hiſi. Titia. ff. de inoffici. teſta. & in l. patronus. §. ſin. ff.
 de leg. 3. & in teſtō permixta ſunt, q̄ ſapiunt furorē, & ea q̄
 non ſapiunt, q̄ nihil valent. ſedō caſu dicit Bal. in d. l. furio-
 ſum q̄ ille, qui ſemel fuit furioſus, non ſemper pſumitur
 furioſus, maxime ſi eſt probatum, q̄ in eo tpe fuerit quali-
 tas furori contraria, ſm Old. Accedit id, quod no. Barto. in
 tractatu de teſt. in c. incip. oppoſita prudentiā. Et quem qui
 dem tractatum multi non habent ita perfectum, nam non ha-
 bent c. incipiēs, quia ibi carniū abundantiā. Dicit igit̄ Bar.
 in d. ſuo perfectiori tractatu, q̄ ſi eſſet probatum furioſum
 habuiſſe dilucida iterralla, & dubitatur, an actus geſtus fue-
 rit in quiete & ſanitate, aut in furore, dicit Barto. ibi, q̄ ipſe
 actus offendit, quid. n. ſi matrem, uel filium, uel coniungum
 offendit: certē talis actus offendit ſm eum, q̄ in quiete & ſa-
 nitate conſilij non fuerit: ſed ſi actum fecit, quē quilibet diſi-
 gens ſcifici, offendit ille actus eum in mentis quē ſcifici-
 ter, ſubdit ibi ē Bar. q̄ ſi multa uerba ordinata proferebat, in
 ter q̄ alia fatua inferuit, certē in toto actu fatuus pſumetur,
 alle. l. pen. ff. de condi. inſti. ubi fatuus iudicatur ille, q̄ poſt
 actum inſoniū hūis dixit nelle corpus eum in mari proij-
 ci. & ſi dubium ſit, an eſſet morbus furoris perpetuus, dicit
 Bart. ſtandum eſſe iudicio medicorum. Sed ita eſt, q̄ teſtim
 prædictum ultimo loco factum continet inſoniū filiorum
 * & legata pia, ergo vñ dicendum, q̄ fuit ſanæ mentis, ut re-
 citat Valerius teſtim cuiuſdam furioſi fuiſſe approbatum, q̄
 rectē diſpoſuerat, & reſpond. Bal. in c. i. in prin. per quos fiat
 inueſtitura. in uſi. feud. vltimō, p̄ iſta parte facit, quia eſto,
 q̄ teſtes probent iſtum furioſum fuiſſe, tñ tales teſtes in ſuis
 præſentationibus reperiuntur eſſe ſingulares, & per cōſequeſ
 perfectionem non dñtur probare. Lob. carmen. §. ff. de teſtib. &
 l. teſtim. & ibi no. ff. eo. ti. & c. licet cām. de proba. c. bonæ, &
 elec. 3. q. 8. c. teſtes. c. nihilominus. Sed præmiſiſ non obſta-
 tiſ arbitror cōtrariam ſniam de iure probabiliorem eſſe.
 Ad quod offendendam præſuppono per plurimos teſtes p̄
 ductos probatum eſſe l. a. fuiſſe furioſum a tpe natiuitatis p̄
 ximē præterita citra, ut probatur maxime per Peregrinum,
 Caſparem, Magnum, Ambroſium, Baptiſtam, d. l. a. ſer ſer
 noem, d. l. o. Martinum Rolantem, Magnum Valentinum, Io.
 de Ortici, Petrum de Fontanella, & Guidotum d. Luciam
 Baldafarem d. Simo. & Io. Ant. & ſi diceretur, q̄ teſtes produ-
 cti ſunt in diſtis ſuis ſingularibus, rñderit primō, q̄ plurimi
 ſunt concordēs, & maxime d. Simo. & d. Io. Ant. & d. Bal. Io.
 d. Lucia. ¶ Præterea teſtes diſcordes, ſeu ſingulares in d. ſuis
 ad probandum quid in gñe, puta quē eſſe inſaniam, quē eſſe
 furioſum, quem eſſe hñticum, ſufficiunt, ut no. Inno. & doc.
 in c. qualiter & q̄. el. 2. & in c. cum oportet ad accuſ. & Spe.
 in c. de inſpectionibus. §. i. uerſ. quid ſi eius. & in c. nunc
 traemus. uerſ. quid ſi ille, cum uerſ. ſequen. & in tit. de teſ-
 te. & l. cū de interrogationibus. uerſ. item de tpe. & uerſ. ſe
 quent. & lac. in l. Arriani. C. de har. & Pau. de leaza. in diſ-
 ſpu. inci. Contra inſim debiti. & per glo. & la. Bu. in l. ob car-
 men. §. ſin. ff. de teſti. & per Cyn. in l. 2. c. que ſit long. con-
 ſue. & Bar. in l. de minore. §. 2. uerſ. quid ſi teſtis. ff. de q̄.
 per Bal. in l. i. in penul. col. C. de teſta. & in lea. quidem. in
 ult. car. C. de accuſa. & in l. a. ſtor. C. de proba. & in l. i. c. qui
 bus mod. & in l. de quib. ff. de legib. & glo. & Archi. 3. q. 9. c.
 nihilominus. per doc. in c. licet in quadam de teſti. & Mo-
 der. in l. inter pares. ff. de re iudic. cum ſimi. & probant diſti
 teſtes actus neceſſarios, vel ſaltem pſumptione iuris conclu-
 dentes furorē, quia deponunt, q̄ proijciebat lapides & pa-
 nem: quia iſti actus indicant furorē. l. i. c. de iude. no. gl.
 & ibi Bal. & Ang. in l. ſi cum dot. §. ſi maritus. ff. ſol. mal. qui
 deponunt, q̄ tenebatur ligatus in domo, ut dicit Bal-
 daſar. Io. & D. Simon & frater eius, qui actus indicat furorē,
 ut no. Bal. in d. l. diuus. ff. de offi. preſi. quidam deponunt, q̄
 fatū loquebatur, & abſque ppoſito, & ſerē omnes teſtes di-
 cunt, ille qui fatū loquitur, dicitur eſſe fatuus. q̄. diſtin.
 c. legimus, & no. 17. q. 2. in c. Confalduſ, & q̄ deridenda per

vias more inſanorum loquebatur, ut l. ob quē uicia. in prin-
 ff. de ædile. edic. deponit ē diſti teſtes, & maxime d. la. Bal.
 Io. & Simon, & d. Io. And. q̄ la. a cognofcentibus eum, & ma-
 ximē de uicinis demens æſtimabatur, & q̄ pro demente ha-
 bebarur, q̄ quidem ſufficiat ad probandum contra quēpiā
 ur furioſum, non potuiſſe facere actus, in quib. requiritur in-
 tellectus: ita no. in l. i. iun. & ibi no. per Bar. C. de teſtam. &
 ibi Bal. in 3. q. & not. in l. cum quidem. §. quod d. ff. de acq.
 hare. & Bar. in l. de minore. in §. 2. in 2. q. ff. de q̄. & p Ang.
 in l. ad teſtim. §. i. ff. de teſta. ¶ Secundo præſuppono aliud
 indubitatum, q̄ uerē, uel præſumptiue furioſus teſtari non
 pōt, ſi tpe teſtamenti uerē, uel præſumptiue dementia derē-
 tus ſit l. 2. & l. in aduerſa. ff. de teſta. & d. l. furioſum. His p-
 ſumptis oſtendo la. non potuiſſe teſtari de anno pſti & die
 7. Maij: quia in illo tempore præſumitur fuiſſe in dementia,
 ¶ nam ille qui certo tpe fuit furioſus, præſumitur in furore p
 4 feuerare, & niſi contrarium doceatur, gl. eſt, quæ hoc expreſ-
 ſe ſtat in iunctio tex. 3. q. 9. indicas. in uerbo, oſtenderis. idē
 tenuit gl. in c. ſi in uerbo comp. de ſucceſſ. ab inteſt. q̄ ibi ſe-
 quantur Inno. Anto. de But. Io. And. & Abb. ſequuntur illam
 gl. & ſequitur Sal. in d. l. furioſum, & Io. de Imo. in c. eudum,
 in 6. col. de præſum. & cano. in c. cū inter canonicos. de elec.
 & Pau. de leaza. poſt antiquos in cle. i. de homic. Iſtud rectē
 intuenti uoluit Bar. in l. 2. ad ff. de bo. poſ. inſan. dela. nam
 Bar. ibi uult, q̄ ſi probatur per certum momentum: puta ta-
 li die quem fuiſſe furidum, uel furioſum, non per hoc ſequi-
 tur, ergo in poſterum fuit furioſus & furidus, quia illud potuit cō-
 tingere p̄ aliquod accidēs. l. tute. in prin. de leg. 3. unde di-
 cit ibi Bar. in h. q̄ debet probari quem fuiſſe aliquo tempo-
 re, uel certis menſibus furioſum, non aut aliquo momento,
 ut poſtea præſumatur in poſterum furioſus, alleg. l. i. ff. de
 manu. teſta. l. pretia rerum. ff. ad l. ſal. ubi ſimilis probatio re-
 quiratur ad probandum, quod talis reſ: puta ſarium frumē
 ti uoluerit 20. ſolid. & ipſi ē declarant doc. ergo uult Bar. q̄
 ſi probatum eſt quem fuiſſe furioſum certis menſibus, præ-
 ſumatur in poſterum furioſus. & qui allegant Barto. & dñe
 Barto. aliter tenere, proſedō habent lecturam corruptam,
 aut minus rectē accipiunt. Sed ita eſt in propoſito, q̄ per te-
 ſtes probatum eſt, la. fuiſſe furioſum per menſes plures con-
 tinuos ante confeſionem d. teſtamenti, ut deponit Bal. Io.
 Simon, & d. Io. Ant. d. Iac. But. de Maneris. mag. Guidotus,
 & quidā alij, ergo dēt pſumi ſemper ipſum in poſterū furio-
 ſum ē tpe teſtamenti, & q̄ ille, qui certis temporibus fuit
 furioſus, pſumatur in poſterum furioſus, patet, quia ſi ppter
 6 furorē datus fuit ei curator, durat officiū curatoris, do-
 nec probetur ipſum fuiſſe ſanæ mentis. l. i. ff. de cura. furio. &
 l. pe. C. eo. ti. & inſti. de mada. §. furioſi. ſed ſi nos diceremus,
 q̄ ille, q̄ per aliq̄ tps fuit furioſus, non præſumeretur conti-
 nuare in furore, contrarium non probato, ſequeretur, q̄ de mo-
 mento ad momentum eſſe furioſo dandus curator, contra d.
 l. pe. Pro hoc facit q̄ paſſiones hmoi & motuales præſu-
 muntur durare: niſi contrarium probet, ut eſt gl. no. in c. cū
 inter canonicos. de elec. in ber. reſcultur. q̄ ibi ſequitur Io.
 And. Ant. de Bu. & Imo. maxime in morbo furoris, qui non
 conſuevit de facili recedere, ſm D. Card. & Io. de Imo. in d.
 c. cum inter canonicos, alleg. no. per glo. in d. c. iudices. & in
 c. ſi de ſucceſſ. ab inteſt. & ſacit. l. ſi cui. §. eiudem. ff. de accuſa.
 & l. non oēs. §. a Barbaris. ff. de re milit. & c. ſemel. malus. de
 reg. iur. in 6. Fortius dixit Pet. de Anch. in cle. i. & ibi ſequi-
 tur D. Car. de homic. tps p̄ probatum eſt, quem fuiſſe poſtea
 ſanæ mentis: non ſufficit ad ualitudinem actus geſtia tali, ni-
 ſi probaretur fuiſſe poſtea ſanæ mentis tpe adus geſti, & ita
 dicit ſe obtinuiſſe alle. in ſimili no. p̄ Dyn. in c. ſemel. malus.
 de reg. iur. in 6. Hoc idem tenet Vber. de Bobio, ut reſert
 Guil. in Spe. in tit. de proba. s. probare. uer. pone quidā erat
 furioſus per dilucida interualla, & fecit teſtamentum, & di-
 co eum eſſe furioſum, tu dicis fuiſſe ſanæ mentis, cui incum-
 bat onus probandi, reſert ſecundū Vber. de Bobio, q̄ incū-
 bit tibi alleganti eum fuiſſe ſanæ mentis. Reſert etiā Guil.
 in Spe. quod ſecundū opi. aliorum incumbit onus pro-
 bandi ei, qui, ſiue dicat eum ſanæ mentis, ſiue dicat eū fu-
 rioſum

ziosum fuisse, arg. l. ei q dicit ff. de proba. & Io. An. in addi. Spe. uer. pone. remitti se ad no. per gl. in d. c. si de succ. ab intesta. l. tenet, ut dixi, q ubi constat aliquem certo tpe fuisse dementem, semper incubit onus probandi aduersario; q per se fane mentis. Idē tenet Dom. de S. Gemi. in c. si uero, de elec. lib. 6. ubi querit quid si demens habenda dilucida inter malū aliquem actum fecit, puta delictū cōmissit, an psumatur factum tpe sane mentis, an tpe furoris, rōdit per gl. in c. si de succ. ab int. q tenet, q dicens eum fuisse sane mentis, habet hoc probare, secus si nunq fuisse demens; quia tunc aliegans dementia dēt hoc probat. Et ita transit Do. in d. s. si uero. Et ita in similibus in terminis nris dum Florentiz asiderem ita iudicauī. cōtra quoddā monasterium monachorum institutū in testō unius, de cuius anteriore furore pbatum fuerat. Imo. in l. q testō. s. ne furiosus. ff. de test. & l. i. s. fu de uer. obl. in hoc arg. concludit q aut actus gestus fuerat ex intervallo lōgo post tps, quo probat, quod fuisse in furore, & tunc allegati, q actus fuerat factus in furore, incubūt onus probandi. Aut nō intercessit longū intervalum, & tunc psumitur fuisse in furore tpe actus gesti, allegat ea q hñr in l. si uentri. s. in bonis. ff. de priu. cre. & in c. officij. de elec. Sed ita est, q per testes productos contra testm probat, q circa tps testis fuit in furore, hoc n. deponit d. Lucia, q dicit, q p menses tres ante mortē lac. uidit ipsū lac. facere actus furoris, sequit q de mense Maij, quo testatus est, erat in furore. Plus dñt Bal. Io. d. Simon. d. Io. Ant. Bap. & magister Ant. q a mense Martij usq; ad tps mortis, & per dictū tps fuit semper in furore, imo v. dicendum, q modicū intervalū in proposito nō debebat accipi pro uno anno, in quo psumitur morbus durare, nisi probetur contrarium, & n. Hof. & D. Card. in d. c. cum inter canonicos. sed non est dubium, q actus testamenti non distabat per annum a tpe, in quo probatum est per oēs testes eum fuisse furem &c. Corroborā tur premissa ex his, quē dñt Bal. & Ange. in d. l. furiosum. & Bar. in tractatu de teste in loco supra alleg. Circa arg. p prima parte deducta dum uoluit q si est dubium, an quis furiosus sit tpe actus gesti, & probatum sit, q habeat dilucida intervalla, debeat inspicī qualitas testamenti, an sit talis q in oibus suis partibus conueniat dispōnī, quam quisq; diligens fecisset, & psumatur fuisse sanæ mētis, secus si in aliqua parte ipsius dispōns fuisse autem non conueniens dispositioni hoīs sanæ mētis, & uiro diligenti, q tunc psumitur non fuisse tunc compotem mētis, sed ita est, q ex illo actu testandi ultimo loco facto colliguntur plures coniecturæ ostendentes Iacobum tunc non fuisse diligentem uirum, aut sanæ mētis, concurrente nullum antecedente furore, ut nunc ostendā, ergo testm est nullum. Cōiecturæ aut sunt hæc. Prima, q in testō pdicto Iacobus reliquit q dam apothecā Bonantonio de Bozolino, q apothecam prohibuerat pfr d. Iacobi in testō alienari sub pna certæ priuationis eo q uolebat d. apothecam cum certis domibus remanere in filios suos, & in filios filiorum eius. Quæ phibitio tener, iuxta l. filiusfa s. diu. ff. de legat. i. & l. pto. s. fratre. ergo p tale relictu factū Bonantonio la. incidebat in dictas pēnas priuationis. Et sic q ille est actus dispensationis, q arguit hoīem non esse sanæ mētis. Lis q s. si. ff. de tu. & cur. da. ab his. & l. i. in prin. ff. de cura. fur. Et de prohibitione alienationis patet habuerat d. Iacobus notitiā, qñ erat sanæ mētis, ut deponit d. fa. in fine sue attestatiōis. Secunda est cōiectura dementiæ, q colligitur ex illo actu testandi, quia in testō disponit, q si Nicolaus eius filius decederet sine filijs masculis, uniuersa hñditas deueniret ad d. Bonantonium, & si quis filia feminæ remaneret ad d. Nicolao dotarentur, prout uideretur & placeret d. Bonantonio. Considero quod d. Bonanto. non est de descendētibz dicti testatoris, nec de agnatione eius, dato q effect de cognatione testatoris, uel aliter sibi coniungat, unde d. la. in ult. hereditate prætulit d. Bonanto. nepotibus ipsius testatoris, q quidē nullus diligens, & sanæ mētis præsumptione iuris faceret, cū psumatur quemlibet uelle & debere suam libolem aliēnā tgeret. l. cū acuti simi. C. de fidei c. generaliter. s. ff. C. de

insti. & substi. l. cum auz. ff. de cōdi. & dem. nulla facta dñz sexus. l. si. C. de lib. prat. Nam in priori testō condito tpe sanæ mētis per Iacobum sciens disposuerat, nam in eodispo fuerat, q quandoq; Nicolaus decesserit sine liberis legitimis & naturalibus uocarent ad hereditatem illi de Robbi, nam si decederet Nic. cum filiabus illi de Bobio succedere non possent ex substitutione stance illo priori testō ualido, prout est, quia appellatio liberorum ueniunt et feminæ. l. sed si hac. s. liberos. in uer. utriusq; sexus. ff. de in ius uoc. si ita fit scriptū filiabus. ff. de leg. 3. l. i. ff. de uer. sig. cum eo non habuerit ordinatam charitatē & memoria liberorū in præferendo eos alijs, est actus demetiē, & utri non sapientis. c. i. & ibi hoc no. Do. de S. Gemi. de hēre. l. 6. Tertia est cōiectura, q a hoīes diligētēs & sani consilij nō cōsueuerūt, ut elitorariū in domib. alienis testari, sed in domib. proprijs, aut diuinis tēplis, iste autē non hmo testatus est. Quarta est cōiectura nō sani consilij, q in d. testō posteriori cōtinet q ipse testōr nō uult aliud testm cōdere de cetero, & casu quod conderet, ex tunc iussit illud nñi ualere, nisi in eo contineatur expressē tota Salus regina, na testatores plerumque uolentes mutare testamenta non sunt memores d. clausula, modo subuertitur ultima uoluntas eorum; ergo patet, q d. la. operam dedit, quantum potuit, q sibi auferret liberā testandi facultatem, quod est contra bonos mores. l. stipulatio hoc modo concepta. de uer. obl. unctā l. i. quis in prin. c. ex materia. de leg. 3. ¶ Ex his patet q oēs oppositiones & authoritates sunt pro parte nullitatis ipsius testamēti ultimi, dato q et testes partis aduersæ probaret, q aliquoties erat sanæ mētis, & q haberet dilucida intervalla, ut coniungendo dicta testum utriusq; partis, quia psumitur omnino actus testandi factus in furore nō contrarium probetur, ut supra probauī. ¶ Non ob. q Io. Franc. testis, qui fuit rogatus de d. testō deponat, q d. r. m. p. de testamenti professore habet illa uerba bonum effectum importantiā, quia contrariā apparet ex d. actu testandi, quo interuenerunt uerba non conuenientia homini sani consilij, in quibus partibus, ut ostendi supra demonstrando coniecturas præmissas sufficientes, iam cō maxime præcedenti furore ad iudicandum actum testandi fuisse gestum tpe non sanæ mētis, ut dñt doctōr. in locis præallegatis. Præterea Io. Fran. non est idoneus testis, quia ut dicit Io. And. in addi. Spec. in tit. de test. s. r. super uerbo, sed pone q q diminuitur et fides testis deponenti de facto suo, qñ ex eo laus uel opprobrium * possit ipsi testi ascribi, ita refert & sequitur hanc doctrinam Ant. de Butr. in consil. suo incip. Qñ hæc dubia uulgaria habet & doct. maximē Imo. in c. ex literis. de trans. & Ant. de Butr. in c. cā nobis. de testib. Facit, q dñ de proxeneta, aduocato, & simil. ut non possunt testificari iuxta no. in auct. de testi. s. pe. & l. i. c. cont. & in c. Romana. de testib. lib. s. & in c. dilectorum. de testi. & per Bar. in l. deferre. s. idem decreuerunt. ff. de iure filij p. Spec. & Io. And. in tit. de test. s. i. & per cano. in c. in super. & in c. cum a nobis. de testi. & in c. cum ex literis. de trans. & per legistas in l. iobus. C. de testa. Sed cū dubium, q opprobrium esset tabellionis, q conficeret testm unius demētis, * cum iurent tabelliones diligenter officium exercere. ca. ad audientiam de præfcri. ¶ Similiter non obdicit Georgij alterius testis, qui dicit q interfuit testō, & q cognouit tunc Iacobum esse hoīem sani intellectus, eo quia fecit legatipia pro anima, quia rideo, q licet in illo actu. in legato pro anima ostenderit se esse sani intellectus, tñ multa aia disposuit quæ non conueniunt homini sani intellectus, ut pbat supra, sequitur, q cum in omnibus non se gesserit ut sanus intellectus, q ille actus testandi fuerit factus non tempore sani consilij, ut aperit scribit Bald. & Ang. in d. l. furiosum. & Bar. in d. tract. de teste. Præterea ille testis remanet unus & singularis, postquam Io. Fran. uenit repellendus, ut dixi, sed uox unius est uox nullius. l. ubi numerus. ff. de testi. cap. in omni. de testi. c. nouit. de iudi. Alii testes producti q uolentem testamenti pro maiori parte non concludunt q non fuerit furiosus, quia dicunt, quod la. potest esse demens ipse si ignorantis, ergo non concludunt, quod non fuerit furiosus

violus, & sic et non probat. c. in pñtia de prob. l. neq. C. eo. & in specie gl. & doc. in l. i. s. hoc interdicto. ff. de itine. actusq; prio. & Ang. in auth. de her. & fal. s. hic nobis. post gl. ¶ Idem deponit mag. Bar. Io. de Corradinis. Io. Aurelius. s. lit. Lan. cellotus & Gaspar de Affrausio, qui dñt: quia nescirēt dīfer nere, an esset fatuus, an sapiens, ergo non pñt deponere ad testāda sanam mentē, sic testis deponens super mutuo interrogatus, quid sit mutuū, dicit se nescire. certē non pbat, ut l. i. & ibi Bar. ff. si cer. pet. & Bal. in l. i. de his, qui sunt sui vel alie iur. Dñs Paulus primus testis non probat, q̄ non potuerit esse furiosus. nā dicit, q̄ post actus, de quibus ipse testificat, non potuisset Iac. affici sanz mentis, quin ipse testis non cognouisset, quia ea quā disposuit, ipsa fuerūt ante mortē per paucos dies, nam testis deponens hoc mō super negatua coarctata ad certū breue spatium, est suspensus, c. cū ecclesia. de cā pol. & proprie. & ibi doct. & no. Bart. in l. i. in prin. ff. si quis di. non ob. & Cy. & Bal. in la. 2or. C. de p. ba. & Angeli. in l. 2. s. dotem. ff. ne quis eum qui in ius uoc. & Bal. in c. quis per triginta. ff. de fens. uero. inter dom. & agna. Dy. & Bar. in l. i. s. hoc interdicto. in fin. 2. col. ff. de iti. actusq; priua. duam reprobant gl. ibi postā, imo ad dicunt doc. nonne potuisset Iac. in domo de nocte furere, seu furiosus effici in incio & ignorante d. D. Paulo. Item nec deponit assertiue, de quibus mensibus fuerit sanus mentis ipse Iacobus, & an propē tps, testis, uel postea Christophorus de Richmo non probat, q̄ non potuerit esse furiosus, imo apertē dicit, q̄ interdum faciebat actus furiosos. Gaspar de Lane fitr dicit, q̄ faciebat fortē causa ioco, hoc n. p̄ fecerit magis ioco causa, q̄ stultitia, non probant ipse per aliquā rōnem dīcti sui, ergo non dñr concludentes deponere, quia ad probandum ea, in quib. requirit p̄spicax inquisitio & ratio intellectus, prout est in discernendo, an quis faciat actum furoris cā ioci, uel non, necesse est ēt, q̄ testis non interrogatus asseruerit rationem dīcti sui, ut no. Inn. in c. cum cā. de testi. & in l. cum hi. s. ff. de trans. & in l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. Franciscus de Tarcolis alius testis nihil probat, quia nō deponit de tpe unius anni, de quo deponunt testes probantes furorem, imo deponit de anno praterito quia dicit, q̄ iam est annus elapsus. Bonifacius de Rogerijs fitr nihil probat, quia non deponit de aliquo tpe, uel anno. Antonius de Pīloribus deponit, q̄ audiuit d. Iac. rēspōdentem io uoglio torre una delle nostre infante, per mio figliuolo, per sua moglie. nam per hoc non sequit, q̄ ipse esset sanus mentis, nam uili illius condōnis, cuius erat d. Iac. non cōsueuerunt filiis suis in tam iuuenili etate, & tenera constitutis unam puellā similem infanti dare in uxorem uel sponfam. facit tex. in authen. de temp. nō fo. pec. s. gñaliter. cum seq. docet experientia, quāz est rerum magistra, c. cum expedit. de elec. in 6. ita q̄ non apparet, q̄ ille actus ostēdat hominē magis sanū mentis, quā in sanā. Etiam non probatur Franciscus de Bonzani ultimus testis, cum non appareat ex eius dicto de quo tpe sanitas consilij ipsius Iacobi deponat, ēt non apparet, q̄ contradicāt testibus productis ad probandum furorem. Ex predictis pater si bene aduertatur, ostensum esse nullum ex dictis testibus sufficienter probare. ¶ Præterea est probatū per testes plures, uel saltē uerisimiliora deponentes, q̄ d. Iacobus fuit furiosus a tpe natiuitatis Domini cā, uel saltem a tpe mensis Martij usq; ad tempus mortis. & quidam etiam dicunt a dicto tpe usq; ad mortem continuē fuit demens, ut attestatur maximē Baldasar. Io. do. Simon. do. Io. Anto. do. Iacobus, & magister Guidotus, ergo eis standum est. Et præterea est eorum probatio testibus aduersis, qui non sunt tot numero, saltem illi, qui de actibus sanz mentis per d. tēpus deponunt, & quia uerisimilia deponunt testes probantes furorem, ut proximē dicam. l. ob carmen. s. ff. de testi. & 4. q. 1. 3. ca. testes. & ibi firmat gl. magna in uerbo quidam, q̄ magis creditur paucioribus testibus uerisimiliora deponentibus, quod etiam firmat gl. in c. in nostra. & ibi omnes sequuntur. extra de testib. Quod autem testes probantes furorem p̄sumantur uerisimiliora deponere probatur, q̄ pro magna parte sunt uicini, maximē illi, qui deponunt de

continuo furorē, ut sunt d. Baldasar. Io. dñs Simon, D. Io. An. D. Lucia, D. Iacobus, q̄ semper stabat in domo & Peregrinus qui multum in ciuitate & ruri secum in domo conuerlabat, & Gaspar de Rotano eius uicinus: sed ita est, q̄ uicini p̄sumuntur melius scire facta uicinatorum, q̄ alij non uicini. l. h. l. ium diffinimus. ff. de his qui sunt sui uel alie iur. & l. si ita. s. ff. de fun. instru. c. quodā. & c. seq. de p̄sumptio. Et fitr illi q̄ frequentant in domo melius p̄sumuntur scire facta illorum de domo, q̄ alij. l. consensu. C. de rep. c. ueniens. el. 3. de testi. ergo eis uelut melius informati est credēdum. Vnde dicit in p̄posito Iac. But. in l. maiore. ff. de pac. & p̄. Prās dicit, habens plures iudices, non dēt stare dicto maioris partis, sed illius qui melius scit iura, allegat d. l. ob carmen. s. ff. Et per hoc vī, q̄ plurimum fit in re ista attendendū d. cum illius periti in arte, uidelicet magistri Guidoti, qui per regulas medicinā, & ēt per sensus corporis deponit de dementia Iacobi. Et alibi ēt dñt doc. in proposito, q̄ an quis fuerit fatuus, statim dicto peritorum in arte, ut no. Cy. in l. itemum. C. qui test. facit. post. & Bal. in l. 2. ff. de testa. & in tractatu de teste. in loco pallegia. facit l. semel. C. de testa. mil. lib. 1. 2. & l. comparationes. C. de fin. instr. l. i. s. ff. de uent. in sp. c. significasti. el. 1. de homici. in quo perito in arte tolerat testimonij de credulitate l. i. in prin. ff. de uen. in sp. c. literas. de p̄sump. c. quoties. & clicet ex quodam de testi. Nec ob. si contra D. Iacobam testem prædictam opponeretur, q̄ est legataria in primo testō, quā rēduetur, q̄ est legataria in secūdo, & per hoc fides nō diminuitur. l. non solum. s. de uno. & ibi per Bar. ff. de q̄. no. in c. postremo. de ap. Spec. in tit. de teste. s. i. uer. fed quid in re ista euidentem gradum, cum sim. Præterea legatarius non prohibetur esse testis in cā testi. l. q̄ testō. in prin. ff. de testa. & plenē nō q̄n agitur in sp. c. principaliter de legato l. dīctātibus, & ibi doc. C. de testa. & in tit. de testa. s. legatarijs. Non ob. superius dictum, q̄ notarius in ultimo testō dicit, Iacobus sanus mente & c. quia illa uerba nihil operantur, hoc in specie ponit Bald. in l. 2. ff. de testa. ubi querit, an si in instrō dicatur sanus mentis & c. dicit, q̄ Iaco. de Bel. dicit, q̄ sanitas mentis non probatur per testimonij tabellionis, sed per iuris p̄sumptionem cum dicit, q̄ pars fit sanz mentis, nisi contrarium probatur. c. cum dilectus, de fide instr. & ibi no. Nam s̄m Bal. mentis sanitas est quid inuinitib. l. i. s. & proprie non percipitur uisū, uel auditu, fed magis rōnis iudicio, vñ dicit, q̄ illa uerba tabellionis non hēnt uim testimonij, nec probationis, quia qualitas mentis non pbat per tabellionem, sed solum uerborum prolatione. & idē dicit Sal. in d. furiosum. C. qui testa. fa. pos. Vñ dicit Angel. 2. l. in l. penul. de codicillis. ¶ Caueant notarij facientes testamenta, ut bene comprehendant, si testōr freneticat. quia licēt in sua scriptura dicat, sanus mente, non p̄p̄a probatur sana mens: q̄m hoc non pertinet ad eū, nec possent ad hoc rogari, sed pertinet ad iudicium medicorum. l. semel. C. de re mil. lib. 1. 2. Idē Bal. in l. 1. de confes. in 1. col. uer. nā si notarius & c. ubi dicit, q̄ per hoc tm̄ non est notarius falsarius, ut ibi per eum. Et in simili dicit Ang. in l. illud. s. trastrari. ff. de iure codic. q̄ fit testōr in lituit hīdem, & notarius dicat, talis uolens codicilli s. facere, ēt hac uerba nunciaturia notarij non probant illā uoluntatē esse codicillos, sed testm. l. nō codicillum. C. de testa. Pro hoc, quod no. Fed. in cor. suo 180. inci. Queritur, an D. Margarita & ubi dicit, q̄ si notarius in instrumento testificatur, fe certiora felle mulierem renunciantem hereditati paternz de uirtute, & esse dū d. renuntiat, q̄ per instrumentum non probatur & dicta certioratio, allegat in argu. l. oīs. C. de testi. & q̄ no. l. mo. & Hof. in c. quoniam contra, de proba. Et s̄m eum, instrumentum facit fidem de his, quæ inter partes geruntur, & nō de alijs. idem illud sequitur Anto. de But. in d. c. quoniam contra, in contrarijs in 1. s. col. de testi. & Ludo. de Ro. in l. scidam. in 6. col. de uerbo. obl. Præterea illa uerba, sanus mente, potius apponuntur de consuetudine, quā ex alia causa, ut in simili not. Barto. de clausula codicillorum in l. 1. de iure codic. in 6. q. in fi. Quinimo ipse actus testandi ostendit contrarium eius, quod asseruit notarius, scilicet q̄ Ia. tūc nō fuerit sanz

Liber Primus Confil. Alexand.

sanæ mentis, & consilij, ut supra probavi. Non obiectum no. per Bar. in l. i. ff. de po. posinfan. uel fu. dela. & per Bald. in l. furiosum. quia eorum delictiones faciunt nullitatem testamenti, ut in specie deduxi supra. Postremò non ob. q. testes probantes furorem sint singulares, quia imò sint plures cotest. & dato, q. sint singulares, non officit, ut probavi. Ex q. supra patet aperte omnino in contrarium alleg. fore absolutà, & diâ testium uiribus carere, Alex. de Imo.

ADDITIONES.

- [illegible]

SUMMARY.

- 1 *Aqueductus per unum actum acquiritur quasi possessio, quæ non potest acquiri tempore communionis. nu. 2.*
- 3 *Fides bona præsumitur in libertate non servitutem præscribente.*
- 4 *Clausula, cum iuribus & conductibus, quid operatur.*

CONSILIVM CXLII.

CONSIDERATIS diligenter his q̄ in thēmate nar-
rata sunt. Vñ prima cōsideratione dicēdū d. Titio nō
licere p̄hibere Seū aq̄ ducere p̄ dicta loca Titio in partē
obuēta his rōnibus. Et primō, q̄ p̄ usum & quasi possessio-
nē decem annorū acquiritur usū seruutis, ēt absq̄ue titulo

bona fide interueniente. l. si quis diuturno. ff. si ferui. §. pndi. l. 2. c. ubi no. C. de ferui. & aqua. l. 5. p. de iure. acq. pndi. l. i. in fi. de aqua pluarc. Sed in faço fipponit antea dictum fuperius molendinum deſtrutum eſſet, aqua longo tpe deducã, eſt per prædium pãdico Titio obuentum in parẽ ad dictum inferius molendinum: ergo dicto inferiori molendino acquiſita fui feruitus aqua deducẽ: & pñm bona fide uſu tam longi tpiſur no. Inn. in c. de reſtit. in iur. & lo. And. in addi. Spec. in tit. de teſt. s. nunc videndum in l. addi. mag. in 3. col. per l. 3. §. ſi feruus. de acq. pñ. & no. w. in l. pñ. C. qui. non ob. lon. tem. præſcrip. & Ant. de But. repe. c. peruenit. de cenſ. & Arch. in c. i. de præſcrip. in 6. no. Moder. in c. diligenti. & in c. ſide præſcrip. facit, quod no. Bar. in l. ſi ad ſi. C. unde iur. per illum tex. ¶ Secundo, quia re qui eſt ſemel iur. aquam ex ſumme aliquo per quempiam locum ad prædium ſuum duxi, d. eſſe in quaſi poſſeſſione illius ductus aqua, & hæc contra prohibentem interdici poſſeſſorium, ur. l. i. in princ. & ſ. quod aut. ſerẽ per tota l. de aqua quot. & æſti. plenẽ tradidit Spec. in tit. de cã poſ. p. prop. s. priuata. uel aliud quot. eſt priuatum. & Cy. & Bar. & alij in l. i. C. de ferui. & Bar. in l. 2. §. 2. ff. de iure. acq. pñ. l. ſicuti. s. ſed ſi queritur. ff. ſi ferui. vendi. ſed ita eſt, q. n. per per aliquot menſes Sempronius aquã duxit per dicta loca ſciente & patiente Titio, per quã ſciam & patienti dicit eſſe quaſitam Sempronio quaſi poſſeſſione aqua per dicta loca ducenda, ur. in d. l. 2. C. de ferui. Et ſi Sempronius a Titio prohibeat, poterit Sēpronius agere interdici de aqua quot. contra Titium prohibentẽ, & declarat Bart. in d. l. 2. ff. de iur. acq. pñ. p. pri. pñ. Inn. in c. bonæ. e. 2. de poſſ. pñ. & in c. cum eccleſia. de cã poſſ. ¶ Tertiõ, quia uerba in contradiſtus aliquid operari debeant. l. i. ſi ſtipulatur. in princ. ff. de uſu. l. hanc. ff. de contrah. empt. ſed in iſto diuiſiõniſi. & inter Titium & Scium continet, q. in partem Scii cedat mox diuinum inferius cum oĩbus ſuis iuribus, aqua ductibus, conduſibus, canaibus, & uijs & alijs ad dictum molendinum ſpecificatibus & pertinentibus, ergo vñ ſatis apertẽ conſiare, q. con ductus, per quẽ ipſe aqua ductus conſuetus inferuire dicto molendino inferiori obuenire intelligat cum dñmolo diuo in partem d. ſci. facit. l. fundus qui locatus. ff. de fund. in d. r. ¶ Sed præmiſis non ob. contrariã ſiſtam de iure probabiliorẽ eſſe puto ex infraſcriptis. ¶ ¶ Et primõ, quia ubi iure cõi non cadit poſſibilitas acquisitionis, ibi rege non cadit pñſcriptio. c. eam. de præſcrip. l. 2. C. de uſucap. pro emp. uſucapionẽ. cum ibi no. per cod. s. de uſuca. ſed durẽ inter Titium & Scium cõiſione diſti loci, per quem aqua ante deſtructionẽ ſuperioris molendini ducebat ad inferius molendinum, quod eſt tunc cod. erat. nõ poterat Sempronio acquiri feruitus aqua ductus per dictum locum, cõi in loco cõi non cadat a principio acquisitione feruitutis, cõi non interueni uſus iure feruitutis, ſed iure proprio. In re cõi. ff. de re. ſuſt. præ. l. i. iur. frui. ff. de uſuſu. p. ſed res, quẽ eſt mihi & tibi cõi. pro induci, d. eſſe mea. l. 2. ff. de condi. iſti. l. i. & d. cõi diui. l. ſerui. electione. s. 1. & i. bñ plenẽ tradit. ff. de leg. 1. ergo res cõi non poteſt feruitutem habere alteri dominorum, ſeu prædio ipſorum, uel alterius ipſorum; & per conſequens ſpatio eſt longiſſimi temporis non fuit per diſſum uſum aliquod ius feruitutis forma tam ad utilitatem ſui. ¶ Secundo, quia dato q. aliquod ius feruitutis creatum fuisset, tamen attento q. poſtea a Scius ſpatio annorum 20. uſus non eſt iure feruitutis dicta aqua, eſt amiſſa dicta feruitus, cum præſcribatur non utendo ſpatio 10. annorum inter abſentes. l. ſicuti. C. de fer. & aqua. l. ſi in fi. & ibi no. C. de præſcrip. lon. temp. & in dubio præſcribitur Titium præſcribens liberat a feruitute fuiſſe in bona fide, & quia præſcribens libertatem debuit credere re talem eſſe, qualis naturaliter eſſe debuit. l. libera. l. altius. C. de ſer. ita dicit Cy. in l. i. d. 4. q. in fi. C. de fer. & Ant. de But. in c. ſi diligenti. de præſcrip. per iſta duo culibet eorũ de p. ſe apparet eſſe reſponſum ad primum in contrarium adductum. ¶ Tertiõ etiam, quia in poſſeſſorio interdici non poſſet Scius obtinere in interdici de aqua quot. & æſti. uel ſimili interdici pro iure incorp.

corporali, nisi probet se non ui, nec clam, nec precario aquam
 dus sit. l. i. in prin. & s. sed si iure. ff. de aqua quo. & alti. &
 quod utas sit tanquam iure seruitutis, & quod ex aliqua cau-
 sa se putauerit habere usum seruitutis. d. s. sed si iure. ff. de a-
 qua quori. & ibi no. Bar. & ideo secundum Cy. in l. i. in 4. q. C.
 de ser. & Bar. in l. i. s. 2. ff. de itin. acti. que priua. in 3. & vi. col.
 s. Ant. de Bar. in c. si diligenti. de præcip. post Hosti. ibi di-
 cant. q. requiritur, quod illi, qui uult obtinere, probet præcisè
 aliquid iustam causam, propter quam probabiliter indusus
 fuit ad putandum sibi seruitutem competere: ut quia probet
 famem fuisse, quod sibi ius seruitutis fuisse, aut competere:
 uel alia similis causa apparet, præal. s. sed si iure. & colligitur
 ex no. per Spe. in tit. de cau. pos. & pprie. s. priuata. uer. aliud
 quoque priuatum, dum ponit formam positionem actoris: sed
 hic iusta & probabilis causa putandi sibi seruitutem aquadu-
 ctus competere non constat; ergo & c. nec sufficeret, si allega-
 retur, quod ex eo quod ipsi extatibus in communione aqua
 transiunt per locum illum diuturno tempore, & habuit Seius
 iustam causam putandi sibi ius seruitutis quasi præscripte cō-
 petere: quia, prout patet superius, dico, quod talis allegata
 causa non esset probabilis: quia esset fundata in iuris errore:
 quia in talibus non patrocinatur in fauorem certantis de lu-
 cro. l. eum qui in prin. & l. si fur. s. i. ff. de usufruc. & l. iuris. & l.
 error. ff. de iuris & facti ign. Præterea potest responderi ex
 his, quæ no. Bar. in d. l. i. & 2. de itin. acti. que priua. in uer. ul-
 terius quæro, quomodo dominus potest expellere * eum, qui
 est in quasi possessione iure seruitutis, & concludit, quod nō
 habebit necesse dominus probare seruitutem illi non com-
 petere: sed sufficeret probare se dominum rei, & illi existen-
 ti * in quasi possessione iure seruitutis denegabitur facultas
 utendi seruitute, nisi probet eam sibi competere, per l. uti frui.
 s. i. cum ibi no. ff. si usufruc. pe. & no. * post glo. in l. si prius. 2.
 oppo. 3. partis. ff. de no. ope. nun. Sed præsupponitur probari
 posse, quod dictum terrenum spectat iure domini ad dictum
 Titium, cui in partem obuenit, ergo nisi per Sempronium p-
 betur, quod sibi fuerit constitutum ius seruitutis, subscribet,
 & per hoc patet dupliciter responsum ad secundum arg. addu-
 ctum in partem contrariam. ¶ Superest duntaxat responde-
 re ad uerba instrumenti diuisionis, dicentia q. molendinum
 inferius spectet ad Sempronium cum omnibus suis iuribus,
 conductibus, aqueductibus, canalibus, & riuis: quia ad hoc re-
 spondeo, quod incumbit Sempronio onus probandi, q. iste
 aqueductus per dictum terrenum fuerit de pertinentijs di-
 uisi molendini inferioris, postquam per partes specificatum
 non fuit, iuxta l. si non designata. & l. si. C. de fal. causa. & sicut
 dicimus in eo, cui commissum est castrum cum pertinentijs:
 ut no. Inn. in c. cum ad seden. de resti. spol. & Io. Mo. in c. si ci-

uitas, de sen. exc. in 6. ius aquæ ducende per dictum terrenū
 non competit unquā Sempronio aliquo iure seruitutis; sed iu-
 re proprietatis pp cōionem, quam in dicto terreno habebat
 cum Titio, ut superius est ostensum, quinimō si quod ius cō-
 petijisset tpe instrumenti diuisionis amiserat non utendo, ut
 probauit: ergo uerba instrumenti non pnt verificari in iure il-
 lo, quod tunc non erat de pertinentijs molendini, vt ostendit
 illa uerba ad dictum molendinum spectantibus, & pertinen-
 tibus, debeant ergo illa uerba intelligi de illo aqueductu, q.
 percipit seu conducitur per illum terrenum seu destinatoriū,
 de quo in themate fit mentio, uel de illo aqueductu per alia
 loca, prout contineri dñ in priuilegio concessio per dominum
 ciuitatis dicto Sempronio, prout latius in themate narratur.
 Ex quibus concluditur dicto Sempronio facultatem esse p-
 dictum terrenum Titij ducendam esse, denegandam esse.

ADDITIONES.

- * In quasi possessione.] Quando, & per quos actus quis dicatur esse in pos-
 sessione seruitutis, seu aliorum iurium incorporalium, tangit ultra Bar.
 hic allegatum Ang. de Arc. in s. aquæ in col. si. in fi. de actio. Vbi inter cæ-
 tera uult, q. in his, quæ non concederentur per modum facultatis, ut in
 ducendo aquam per prædium, & in eligendo, per primum actum acqui-
 ritur quasi possessio, quando sequitur Soc. conf. 2 s. 8. in prin. lib. 2. & la-
 tera tangit Pet. de Anch. in reg. i. sine poss. sione. Et quod in actibus me-
 re facultatis non causetur præscriptio, uide Iac. in l. queminus. col. 6. ff.
 de sum. Et per quos actus inducitur quasi possessio in iurib. incorpora-
 libus, uide Iac. conf. 8. l. lib. 3. col. 1. & seq. Et de actib. mere facultatis po-
 nit Dec. conf. 8. col. 3. Et ex unico actu acquiritur quasi possessio, nec,
 conf. 2. l. i. col. pen. de quo etiam scribit Afflic. decisio. 38. l. col. 1. Et de qua
 si possessione annus pensionis, per quod tempus inducatur, & quod quis
 sit in ea tendens, Pau. de Cast. conf. 130. præmittendum est ad euidenciā
 dicendorum lib. 2. Rip. in l. si. ff. quor. leg. Natta.
- 2 ¶ Postea id est post diuisionem, ut patet ex dictis conf. in prin. & istud so-
 lum iustificat hoc consilium, alias puto, q. Alex. male consuluisset, quia
 non est uerum, q. d. clausula cum omnibus iuribus suis, conductibus & c.
 tantum constaret ueteres actuales seruitutes, de quibus constabat, sed et
 nouas seruitutes inducit secundum statutu rei, quæ tunc erat, ut per Exp.
 tract. de ser. urba. præd. c. 38. Cor. conf. 1 s. 4. lib. 2. dixi in cōsue. Paris. s. 91.
- * Expellere.] Vide Cyn. in l. i. q. 4. C. de seru. Pau. de Cast. in l. si. sicuti. s. si
 queratur. ff. si seru. uend. Natta.
- * Et illi existenti & c.] Idem tradit Pau. de Cast. ubi omnino uide in l. si
 prius. in fi. ff. de ope. no. nunc. Et uide Dec. conf. 483. 2. dub. & exemplo
 seruitutis realis idem est in pos. priuilegij, ut quasi poss. non reuenet, ni-
 si priuilegium ostendatur, ut per Alex. conf. 136. col. 3. supra eodem ubi
 allegat Iaco. de Arc. & repet. col. 4. allegan. Bal. in l. si solem nibus C. de
 fide instrum. Et dicit Alex. conf. 108. col. 1. lib. 2. quod possessio serui-
 tutis non prodest, nisi ostendatur de acquisitione, uel prescriptione. Atta-
 me in iuribus incorporalibus, & seruitutibus datur interdictum, uti pos-
 sidetis Bar. in l. i. in prin. ff. uti possidetis. Natta.
- * Et not. Bar.] Bar. ibi dicit, q. probata possessio prædij, quod allegatur
 seruire, probat Dominum quicquid amebet. Natta.

Explicit Primus liber Consiliorum excellentissimi Iuris utriusque Doctoris Alexandri de Imola.

Series Chartarum.

Omnes sunt Quaterniones pater T, qui est Ternio.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T.

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

ADDITIONS

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

Series Classification

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

SCHOLIORVM CLARISSIMI MARCI ANTONII EX COMITIBVS ROVESCALAE.

I. C. AC PRIMARII LEGVM INTERPRETIS
matutinis horis in Almo Ticinensi Gymnasio ad Primum volumen
Consiliorum D. Alexandri Imolenfis.

Espectis verba testamenti. Hoc respon-
sum venit illustrandum & declarandum
ex Bald. consil. 308. in quaest. quae ver-
tur. in secundo & tertio dubio. lib. 1.
quod consilium, si conferatur cum hoc
primo Alexandri iurante, & hoc inue-
niemus, & Alexandrum dissimulasse
Baldum compertimus, omittendo quae
ad plerisque adduntur auctoritates, solum
addo Alexandrum eundem in l. 1.
col. 4. versic. & in quantum Bare. ff. de
rulg. addo haec primo responso hono-
randum D. Praeceptorem meum Cephalum, consil. 620. nume. 40. versic.
ne refragatur. ubi declarando Alexandrum hic dicere, quod non euenit
casus in quo prima substitutio fuit concepta. Carolus Rinnus consil. 83.
proponitur quod. colum. 2. lib. 2. & consil. 172. quaestio quae proponitur.
col. 1. ubi latet. Idem Rinnus consil. 175. postquam Angelus col. 2. & 4.
num. 4. ver. nec obstat. lib. 2. & ad declarationem huius consilij vide eundem
Rinnus consil. 176. col. 3. versic. secundo principaliter mouetur. num. 5.
lib. 2. & 182. in facto proponitur. col. 3. lib. 2. & consil. 137. colum. 3. num. 2.
lib. 1. Berous consil. 65. ex h. mat. nume. 26. & seq. plurib. lib. 2. & 38.
visit testamenti. ubi latet. lib. 2. Berous consil. 122. frequenter. col. 2.
& seq. lib. 2. & consil. 128. primam. eodem lib. 2. Parpuatus consil. 311.
consilium. colum. 1. & 3. Et quia supra tatali declarationem Cephalij
addo autem cum D. Alciaturo resp. 5. quia privilegium tomo 1. lib. quarto,
versic. prima quia testator, & sic Alciatur hoc responsum quod ubi
improbauerat secutus est, & ita Alciatur loco supra citato num. 71. & seq.
pluribus & resp. 31. Magistri equitis num. 38. & resp. 32. to. 3. lib. 9. & resp.
56. Baerius sequitur in l. cum filiofamilias na. 166. ff. de leg. primo. §.
in l. coheredi. in princip. ff. de vulgari. Cum Alexandro hic in indu-
ctione huius textus omnes conueniunt, ut est legere apud Decium consil.
238. proponitur quod nobilis columina secunda. Boerius decif. 38. ex an-
tiquis, Baldus uerum uerbum consil. 162. quidam filij substitui. lib. 1.
Socii. senior consil. 53. ver. veram testatrix. colum. penult. & lib. 1. Dec.
consil. 427. in causa proposito.

Continet vulgarem. Quod compendiosa substitutio vulgarem continet,
ultra ea quae adducit Alexander hic, addo Alexandrum eundem
consil. 121. viso processu. col. 1. in hoc lib. 1. & 13. uisus, & periculis. lib. 4.
& 4. col. 5. & 71. nu. lib. 2. & consil. 17. nu. 8. lib. 3. & 23. eodem lib. 3.
& 24. eodem loco. & 163. lib. 5. Decius consil. 416. in testamento. col. 2. &
consil. 136. & consil. 137. & consil. 248. & 278. col. 3. vulgarius.

Nec ubi, quod dicta testis est ultima. Hae consideratio est recepta ex
Borio decif. 156. & 159. nu. 10. uerum quia substitutus.

L. coheredi. §. cum filio. Vulgaris est propositio, & nota omnibus,
quam Alexander hic praesupponit, citando d. §. coheredi. scilicet, quod
in fideicommissis succedunt testatores, per textum in d. §. coheredi. ad
cuius textus declarationem & elucidationem, cito Socinum iuniorum
consil. 126. libro primo, & eundem Socinum eodem 66. columina secunda,
lib. 5. & etiam hic non omitto quod Ioan. Corraus considerat illum
textum in l. quamuis. nume. 4. C. de impub. & Emanuel & Costa in
cap. 1. pater. in 3. de testam.

Quod de decedente vivo testatore. Alexan. consil. 90. col. 5. lib. 3. ceterum
quando in substitutionibus fit facienda extensio de casu ad casum, habent
ultra nota in dict. §. & quid si tantum. ex lat. in consil. 19. Redem-
ptio. C. in causa. col. 1. versic. tertio & forus. lib. 3. ubi dicit esse regulam
generalem, quod substitutio iacet in uocum casum, trahitur ad alium ca-
sum, & praesumpta mente testatoris, & ex verisimilibus coniecturis, &
huc sequitur consil. Alexander consil. 90. col. 5. lib. 1. & idem Alexan-
der consil. 4. lib. 2. Sed respec. d. personam, aliud uidetur tendendum,
prout trahit Aretinus in d. §. & quid si tantum, ubi, quod licet dispo-
sitio testatoris facta uno casu, non extendatur ad alium, ex verisimili, &
ratiocinatione disponens: scus tamen est, ubi agitur de extensione facien-
da de persona ad personam, & cum Aretino tenet Decius consil. 218. ca-
su ad me in l. 1. ff. de testam. & idem Decius consil. 288. in ciuitate Placentiae. col. 3.
num. 8. uersic. scus dicit Aretinus, & 292. ubi diligenter. colum. 3. uersic.

secundo praemitto, & consil. 14. pro resolutione calum. col. 2. uersic. tertio
ex alio fundamento & 377. uisus & diligenter. colum. 2. uersic. quia ad hoc
respondo. 394. pro uera resolutione. col. 4. uersic. sexto, & ultimo. 467.
periculis uerbis. col. 3. uersic. & ad hoc etiam facit. & 697. col. 2. Hic
stantibus, quoniam. uersic. & ista conclusio. Decius in l. illam. col. 2. nu. 11.
C. de collat. Crauentia consil. 161. uerba substitutionis. col. 3. uersic. sexto u.
dicamus. Hypolitus Masili. singul. 499. Rinnaldus iunior consil. 21.
nu. 16. & 39. Andr. Tiraquin. l. huiusquam in uerbo liberis. nume. 28. uersic.
idemque. C. de reuocan. donat. & idem Tiraquin. in l. leg. §. 1. glo. 9. nu. 29.
& cum Aretino tenet Narra consil. 678. Burisus consil. 13. num. 15. & seq.
uersic. quia respondeo. Sed licet haec sententia ratorum parum iustitias
fussilla sit, non desunt, qui testentur contrariam sententiam ueritatem
esse, scilicet quod imo extenso fiat de persona ad personam. Inter hos
est Ias. consil. 248. col. 2. uersic. quarto facit. lib. 2. post Angelum in §. &
quid si tantum. Huic sententiae aditipulatus est Casaneus 67. uersic. quon-
iam ad praedicta. Parr. consil. 50. nu. 54. lib. 2. Marcus Mausus consil. 22.
nu. 9. Ex nostris tribus, hanc ueritatem dicit uariis malis quae lethosis lu-
ris. Menochius consil. 183. nu. 38. uersic. non obstat. utraque sententia iur-
deklarando ut facit Aretinus in d. §. & quid sit. tamque lib. 2. §. 9. aut per-
sona ad quam uolumus extendere, non potest conueniri sub tali uerbo-
rum significatione, & tunc procedat prima sententia. Aut potest con-
tineri, & tunc procedat posterior haec sententia. Sic Aretinus, & sic Me-
noch. nosse consil. supra citato, ex traditione Socii iunioris, & Gozzadini,
& aliorum quos ibi citat, ultra quem addo Ludouicum Gozzadinum col-
l. 59. prima facie. nu. 21. col. fin. uersic. praeterea, ubi noueris. per textum
in l. filium habeo. ff. ad S. C. Maced. quod textu probatur, quod d. dispo-
sitio penalis, extenditur ad casum, qui inspecta larga significatione uoca-
buli, continetur sub expresse, prout ita ponderat Alex. in l. 6. legatarius.
col. 2. C. de legat. idem Alex. in l. inuisti in princip. & col. 3. nu. 8. ff. de acq.
heredit. idem Alex. in l. huiusquam in uerbo liberis. & idem Alex.
in l. na. 24. ff. de iuris. omni. iud. D. Alex. consil. 97. col. 1. lib. 2. Decius in
l. qui se patris. col. 3. C. unde liberi. & ante Decium Alex. in l. 3. §. si pro-
curator ad finem. ff. quod quisque iuris. tex. in l. cum lib. Aretinus. ff. de
testam. quem Aretinus refert, & sequitur Decius in l. impetitur. col. 1.
ff. de iuris. omni. iud. Decius in l. semper in obsequio. uersic. praedicta,
& in l. non uideatur. §. in pascuis. eodem titul. & in l. in contrahenda.
ff. de regul. iuris. & in l. 1. nume. 27. & in l. 2. colum. penult. ff. de iuris. omni. iud.
Decius consil. 7. in fi. & 13. colum. 3. & pro tenui. & 113. uisio
tenore. colum. 2. uersic. nam licet materia. & Decius idem consil. 128. lib.
1. & 258. in consil. domini Francisci. colum. 3. & 344.
applaudent rationes. uersic. quia quatenus. §. 53. in causa proposito. col. 2.
334. procedendo breuiter. colum. 2. uersic. & in materia. 649. procedendo breuiter.
col. 2. uersic. & in materia. 649. procedendo breuiter. col. 1. uersic.
& in materia Calder. consil. 1. sub tit. de consil. & affinit. Dec. in l. post-
quam hui. colum. 2. C. de pact. & in l. 1. in 3. l. 2. nume. 94. ff. si cert. per. &
in l. 2. nu. 59. ff. de reg. iur.

Verba largi accipiuntur. Hae est ratio quae uis accrescenti potius in uidi-
mis uoluntatibus, quam in contractibus locum habet, prout hanc ratio-
nem ponderat Alex. in l. si mihi & Tiro. col. 1. ff. de uer. obli. regula tamē
hac vulgaris non intelligitur de laetissima aut plenissima interpretatione,
sed de mediocri. Alex. col. 60. col. 1. uersic. & per hoc. & uersic. praeterea.
lib. hoc primo non refero alias restrictiones nunquam non excedit.

L. Turius ff. de milis. testam. Frequens, & uulgata regula apud Alex. ut
in l. si ubi decem. §. pactum. ff. de pactis. & consil. 20. nu. 3. lib. 2. & 19. col.
lib. 2. & Dec. in l. uis nostrum. §. de reg. iur. & consil. 5. in causa domino.
col. 2. & consil. 63. & pro tenui. col. 1. & 37. in causa rigoros. col. 3. 129.
& pro tenui. col. 3. 261. superius dictus. 421. plenē & iubiliter. num. 9.
427. licet in casu. nu. 2. 43. uis copia. nu. 7. 443. in casu ad me transmitti-
to. num. 16. 6. t. in l. dist. uisio testamenti. & 66. prima facie. 661. alias re-
missiones ex uariis sciens omitto.

Quae notat Bart. et alij post eum. Hae confirmatio placet etiam Alex.
propterea, ut est legere in l. liber homo. §. decem. col. 1. ff. de uerb. obli.
propterea. & aduersus hereditatem. Hanc conclusionem sequitur Decius consil. 89.
uiso pacto. col. 1. Boerius aurea decif. ius 36. mcl. p. augma. num. 4. ubi
Alex. in specie hic requiritur.

A Bartolus

zatem & impropietatem, iuxta ea quæ in specie citat Ande. Tiraquellus in tract. ligo. glo. s. 9. l. 1. num. 270. ver. & faciunt quoniam, in hoc tamem impropietatem inferre, ponderando illud verbum, interpretatione, quod est verbum antecedens, & aptum magis declarare sequentia, quam e contra. Ad hanc conclusionem accedit Decius conf. 95. & pro tenui. col. 3. ver. sed tamen, & alios locos omittam. Alexander conf. 9. hac parte Decius conf. 88. citate Placentia: & 191. in casu proposito. Rursum circa hanc conclusionem conf. 78. primum dubium. col. 1. lib. 2. & 99. vna amplissima. num. 2. vbi ad quantum. lib. 3. & late de veritate huius conclusionis Hypo. Rursum conf. 158. num. 2. cum sex pluribus, ubi & notabiliter agit. & Alciatus ref. 2. donationis. col. 1. lib. 2. tom. 3. 3.

Præsumptio conuictio. Hæc ratio sua sua est, & omitti potuit, quia vis conclusionis non pendet ab ea.

Præsumptio per nepotes. Regulare esse hoc dicit Socius regia fa 274. Decius conf. 95. col. 3. & incipit illud consilium, & pro tenui. col. 4. ver. & hoc idem comprobatur. & 182. in casu occurrenti. col. 2. ver. tertio addendum. & 218. in casu ad me transiit de Italia col. 3. num. 13. ver. unde videmus. Sed quia Alexander plenus respondet circa hanc conclusionem in conf. 66. hoc lib. 1. differito eo modo. Plures copiosè citantur. Ande. Tiraquellus in tract. reuocatus. cap. 5. gl. 6. nu. 23. ver. ut inserim, ubi Alex. in plurius respondit circa.

Primo casu. Ande. Tiraquellus in tract. f. l. vbi quædam. nu. 11. ver. nec quod scribitur. C. de reuocato. conf. 1.

Alia assensum si decreuerit. Hæc consideratio dupliciter Iacobo Menochio consilio edito pro Titulij, vbi reprobatur Alexandrum hic, & sup. eodem nu. 7. & circa hanc conclusionem Alex. hic ad Bartolum in d. quædam, accedit Rursum conf. 99. vno themate, & dubijs. col. 3. num. 24. ver. non obstat quod unus. lib. 2.

Scholium ad h. Resp.

Visa *codicillis.* Huius responsi meminit Decius conf. 187. vno puncto, & diligenter consideratis col. 3. ver. est ergo videndum. ubi testatur communem sententiam esse cum Alexandro citando Alexandrum conf. 87. lib. 2. & 121. iusto themate, eodem lib. 1. Alex. etiam conf. 67. primo, & 92. vno themate. lib. 4. & Decius idem conf. 43. 5. in casu proposito. column. 2. ver. & est quæstio. & 157. accedendo. omittendo alios locos in particularibus locis citatis ex eodem Decio. Et sequitur hanc consultationem Alexander Curtius senior conf. 74. ver. capiamus modo tertium, & ver. sexto capite. Carolus Rursum conf. 87. num. 13. iust. & prædicta. Non omittit quod Andeas Alciatus diuini ingenij lib. 12. parerg. cap. vltimo. nō admittit hoc consilium Alexandri. Motus ratione, quia hic non filius faceret, sed vult filius à lege præteriri, & incerto patre non censetur. l. 5. §. de in l. ius vocari. l. 3. G. fol. matr. & licet facinus tractaretur cum ut filium, ut tractatus ad Alciat. bona peticienda non sufficit. l. fideicommissum. ff. de condit. & demonst. ha. Senus Alciatus, cui si quis voluerit respondere, poterit ad primam et traditione Baldi, & aliorum in l. vulgo. ff. de statu homin. Ad secundam, quod si filius non debet venire ad alterius bona, respondet Bart. in l. Gallus. §. quid si tantum. ff. de lib. & posthu. per quam ita in filia presbyteri Baldus respondit consilij. 363. queritur, vtrum filius presbyteri possit legitimari. libro quinto, huius consilij materia frequenter nimis efficitur, quia, si quis Decij, Curtij, Rursum, Socii, Natæ, & aliorum filia voluerit citare, nullum penit uolumen consuevit cumulari. citatur quædam in l. de iudic. column. 13. Carolus Rursum in dubium reuocatur. columna septima. conf. 163. queritur, & primo, quia legitimatur. libro primo, & consilij. 84. Iesu Christi. columna sexta, numero 14. uer. sic nec obstat secundum eum. libro primo, & 158. primo videndum. columna secunda, libro primo, & 76. in quaestione. columna quarta, numero nono, usque ad finem. libro tertio, ubi Alexandrum probat, & notabile reddit hoc consilium. Eiusdem consilij meminit Carolus Rursum consilio 80. de duobus. columna secunda, libro tertio, & numero 21. eodem loco. idem Rursum consilio 88. vna legeminatione, & consilio 87. quia Marthæ. numero 14. usque ad 19. libro tertio, & eodem loco numero 10. & 16. columna prima, & 94. ut eius de quo queritur. numero 6. & 11. eodem libro tertio, & consilio ultimum, columna secunda, lib. 1. & Betonis consilio 174. vno legem. sed vltimis numeris. libro secundo, & consilio 177. consideramus. eodem lib. 1. §. & receptum sententiam esse cum Alexandro, respondit Andeas Alciatus acip. 2. duo luti principis. col. 2. lib. 2. ubi tunc de iure municipal. tom. 1. & eodem tomo primo. lib. 3. 3.

Intelligitur de naturalibus. Dominus Alexander in l. si decessit. col. 2. ff. qui testat. cogatur, & in l. Gallus. §. quid si tantum. num. 2. ff. de lib. & posthu. & in l. si cum dote in prin. col. 3. ff. fol. matr. & in l. qui in test. ff. ad Senat. consilij. Treb. & in l. si in l. iusul. ff. fol. matr.

Legi de his qui non sunt in employamento. Adde Alex. in l. quod Seruius. ff. de condit. ob. sine cau. ff. fulgus. conf. 61. Fororum. Socium in l. Gallus. §. quid si tantum. nu. 11. ff. de lib. & posthu. & aliorum in l. qui pro emptore. nu. 261. iust. secundo. quia si de usu cap. Decius conf. 276. in causa que Luiti. col. pen. num. 8. & 366. pro declaratione. col. 2. 3. 5. iusto puncto.

Exemplum vbi res. Accedentes differunt de substantia, & propterea veritas naturalis legis auctoritate mutari non potest. l. 1. ff. de iust. ca.

rum rerum que uia consumuntur, quem tex. ponderat Dec. in l. ius fan quibus. ff. de regul. iuris. & dependet ab illo difficili articulo, de qua per Iasonē in l. si qui pro emptore. ff. de usu. An legitimus sit uere legitimus qui reperit plura dicta Alex. hic, & addi posset, pro concordanti.

L. si idem. Bona argumentatio, quia usus est. Cumanus conf. 75. Fulgof. conf. 51. dominus Alexander in l. hæreditate. conf. 8. de codicillis. Craueria conf. 6. nu. 1. & seq. Socius iun. conf. 159. nu. 26. uol. 2.

Monasterium habetur loco filij. Alexander in l. in pupillari. dixit hanc esse communem. col. 3. ff. de vulgari. & idem dominus Alexander conf. 139. num. 10. in 2. parte. Bal. in l. 3. nu. 3. C. de fidei. eccles. Alexan. in conf. 13. in 2. parte. Fulgof. conf. 13. quem Fulgof. tam notabiliter loquentem Alexander hic diffimulat. Andeas in varijs locis, & idem Iaf. iun. ff. de qua muliere. col. 2. num. 5. & column. 2. uer. ego non didico. C. de sacra. eccles. & in l. generaliter. §. 1. C. de inst. & subdit. in l. si quis quis. §. ea lege. ff. de verb. oblig. & in l. si quis id quod nu. 23. ff. de iurisd. omni. iud. & in l. pactum inter hæredem de pactis. & alibi sæpe habentur interpretantur, & consilium remissionis, præsertim ex Ande. Tiraquellus in l. inquam. in verbo, liberos. num. 41. C. de reuocato. donat. Ripa ergo notat, ut parcamus auctoritatibus, in l. si inquam. nu. 33. C. de reuocato. post alios relatos dicit, hanc uocem esse falsam.

Ad textum in sup. in præsentia. respondet, quod est allegatio paræ, non Summi Pontificis: uel in dato quod habetur loco filij, in illo casu, non tamen in sup. Ad textum in verbo, liberos. num. 41. C. de reuocato. donat. Ripa ergo notat, ut parcamus auctoritatibus, in l. si inquam. nu. 33. C. de reuocato. post alios relatos dicit, hanc uocem esse falsam. Ad textum in sup. in præsentia. respondet, quod est allegatio paræ, non Summi Pontificis: uel in dato quod habetur loco filij, in illo casu, non tamen in sup. Ad textum in verbo, liberos. num. 41. C. de reuocato. donat. Ripa ergo notat, ut parcamus auctoritatibus, in l. si inquam. nu. 33. C. de reuocato. post alios relatos dicit, hanc uocem esse falsam. Ad textum in sup. in præsentia. respondet, quod est allegatio paræ, non Summi Pontificis: uel in dato quod habetur loco filij, in illo casu, non tamen in sup. Ad textum in verbo, liberos. num. 41. C. de reuocato. donat. Ripa ergo notat, ut parcamus auctoritatibus, in l. si inquam. nu. 33. C. de reuocato. post alios relatos dicit, hanc uocem esse falsam.

Verf. sed pone statum. C. de fideicommissum. Illustratur hæc propositio Alexandri à Fulgof. conf. 61. stante statuto. qui consuit in terminis. in primo dubio. quem cetero Alexandrum diffimulasse, ubi notat, quod legitimus non sit uere legitimus, nec filius excludat. Dominus Alexan. der proficendo in l. si de his. §. patrum. ff. de in uis uocando. non resoluitur si circa hoc, sed Dec. ipse explicauit unico verbo, testando communem esse quod non sit uere legitimus, & filius non excludat. stat. statuto feminarum excluditur in liberos. col. 4. C. de testat. Decius conf. 5. uero elegit. consilio 276. in casuque Luce. col. pen. 28. fin. ea propositio. In his duobus libris, Decius libij pugnare uidetur in hac conclusione. & in hac conclusione addit Franchum deest. 19. ubi doctissimi declarat conclusionem de qua Alexander hic dum respondet ad §. sed hoc præsentia. 3.

Infirmus infamia facti. Baldus in l. 1. C. de iure auctorum annu. quod uerum esse extenditur etiam in spurio legitimato. Bal. in l. generaliter. C. de inst. & lib. eandem conclusionem tenet Alexander conf. 57. incipit casu prædicto. circa primum dubium. lib. 4. Afflictus in consilij. Sicilianus in tit. de pugn. subdit. num. 5. & Alexander conf. 53. hoc libro primo, cum dicitur quod hic per apostoli. lib. 3. ff. de hoc habet consilij notat. D. Alciatus conf. 34. quia prædicto col. 1. uer. reuertitur contra post legitimatorem sed iudicio non minus bene contra prædicta. 3.

Apud Papam. In Papa & Romana ecclesia dicitur esse Imperium & principatus omnis. cap. nemo. c. cuncta per mundum. 9. c. ueritas. 3. & probatur in c. leges. de penis. in 6. & ibi Ioan. Ande. & Dominicus de Sancto Geminiano, & alij omnes. & eam ob rem dicitur, P. Romanum esse maiorem Imperatorem, cum illum deponat, diuidit decet, & tertio auctore de iure iuris, & alteri concedit, reuocat priuilegia concessa, maxime subdit abique causa, ut lacus prosequitur. Berous consilij. 147. columna quinta, libro tertio, & in summa, ut patet multa complectamur de R. P. id tenet & credet debemus, & renemur, quod R. Ec. clesia credit & tenet.

Consilij vbi Paulum de Castro. Celebre dictum est illud Pauli Castri. conf. 338. col. pen. nu. 2. uer. & prima facie, & incipit illud consilium, in casu proposito. idem Dec. conf. 19. in causa quæ agit. col. 1. Alex. idem conf. 1. col. 8. uer. præterea dicta iurisdic. lib. 5. & citat alios ante Alexandrum, & Castrensem, Baldus conf. 327. in fi. lib. 1. Fulg. conf. 8. in fi. Curtius sen. faciendo mentionem illius consilij, col. 16. col. 2. uer. nam diu perpetuus in istis. Idem Curt. conf. 49. nu. 42. uer. sexto pro hatur, & conf. 46. uer. ff. præmissis. ubi uidere est. conf. 74. uer. quinto principat. Ripa in l. Centurio. nu. 20. uer. ad consilia allegata. Curtius iun. conf. 100. col. 2. Boffius in re de regul. iur. 3. 6. Natura col. 48. & alios omittit Carolus Rursum conf. 28. primo intelligitur col. 5. nu. 17. lib. 1. si huius conclusionis accedat Andeas Alciatus conf. 99. præsentia in casu, col. 1. uer. & istud propterea. tom. 1. lib. 3. de his que ad feudum pertinent, & effectus, huius conclusionis magnus est si quis causam confideret, quod Alexander loquitur hic & causam Castrensis citati, & Alciati, & aliorum iussum causam, qui possunt euenire. nam Dux Mediolani habet omnia iura supra imperialia etiam reueretur, ut Baldus. Romanus citat ab Alciato loco supra imperialia etiam uidere est. Ducem Mediolani extorret ea omnia, quæ extorret Imperator in ius Ducatur præsertim in hoc lib. Philippo Austriae rex maximo. Cora. conf. 100. col. 1. lib. 1. & hæc rationes adducunt inferunt, quod in donatione bonum ducum habebat bonum in rubi. nu. 28. & seq. C. qui admittit. 3.

Marci Antonij Scholia

Per text. in l. 1. veris. credidi. Alexander accedat declarando hunc textum in quincip. R ex Aragonum. in l. q. princ. uerf. Non obstat. *Etiam adduci potest.* Alexander repetita est hac conclusio, ut est cernere, consil. 107. columna penultima, libro secundo, & consilio primo, numero vigesimo nono, & seq. libro quinto, dist. consil. 15. libro quinto, col. 2. uerf. & satis.

Præterea dicit. Sequitur Carolus Ruinus consil. 9. præsupposita. col. 3. lib. 1. *¶* Alciatus resp. 42. lib. 9. tom. 3. *¶* *Et habet præfationem.* Carolus Ruinus consil. 68. vifa legitimatione. col. 1. num. 3. lib. 3.

De iure legitimatus. Decius consil. 357. col. 1. & finali. In casu magni fici. col. 2. & 6. ubi declarat.

Nam testator præsumitur. Dixi consil. 15. lib. 4.

Dicitur vere legitimatus. Decius consil. 258. in casu domini Francisci, columna tertia, numero sexto, uerf. non obstant supra allegata, & consil. 276. In causa quæ Luca. numero sexto, & sequen. uerf. sed aggregat. & num. 8. uerf. primo, ergo non obstat. ubi dicit hoc esse uerum, considerando legiti. num. in genere, secus uerò in specie. & idem Decius consil. 365. uiso consilio excellenissimi, columna secunda, uerf. & in hoc non est dubitandum. Andr. Tiracqui. in l. si unquam, in uerbis liberos. num. 7. uerf. hac postior. & numero 98. uerf. & quatuor. C. de reuocan. donat. ex recentioribus hanc esse communem testatur Franciscus Bursatus consilio decimo, columna secunda, & 15. Decius in l. posthumum. col. fin. C. de contra testat. Carolus Ruinus consil. 86. atque legitimatione. columna tertia, numero decimo, uerf. & idem Bald. libro tertio, ubi late agit circa hoc dictum. Et idem Ruinus meminit huius conclusionis consil. 106. in questione quæ proponitur, columna prima, libro tertio, & Berous consil. 13. in sententiam. column. secunda, libro secundo, & idem Berous consil. 14. nihil de his. columna secunda, lib. eodem 2. 23. quod elicio. columna tertia, num. 14. lib. 2. & consil. 107. Anceps. column. penult. fin. libro tertia. *¶* Andr. Alciatus respon. c. tomo primo, lib. libro quarto, column. antepenult. num. 52. uerf. quo in casu, & latius idem Alciatus respon. 6. Multa de quod columna prima, & seq. tomo primo, libro quarto, ubi concludit, quod ubi in legitimatione, adest aliqua reuocatio non est legitimatio, sed dispensatio, & latius pleno consilio. Riminaldus iunior in pulchro casu consilio 122. ubi declarat quando legitimatus dicitur uere legitimatus, ut comprehendantur in instituta concessa patri pro se suisque filiis legitimis descendendis, & an legitimatus comprehendatur in statu feminas excludente tener. Paulus de Monte Pico in l. Titia. num. 6. uerf. vnde cum quod. ff. de leg. secundo, ubi dicitur ubi consistat, quod fuit per principem, fuit per subsecutorem matrimonium, quod fit legitimatus, comprehendatur in statu feminarum exclusio, sed primus apud me non habet dubium, secundum de legitimato a principe non transit fidei strepit, ut per Decium in l. liberos. C. de collationibus, & Brunus latissime concordando has opiniones in tract. quod stantibus masculis, in 12. articulo, q. 9. Porcius Imoleus sic regula 38. libro quarto. Riminaldus iunior, consil. 446. Bursatus consil. 355. num. 12. ubi testatur uiciorum, & communiorum esse sententiam affirmatiuam quod legitimatus excludat feminam, & dicitur feruari in prædica non obstante quod alij plures contrarii uoluerint scilicet, quod legitimatus non excludat feminas. *¶*

Ex his quæ dicitur Beneficiarius de Plomina. Decius accedat consilio 258. cito. columna tertia uerf. perque. Dec. in l. posthumum. columna fina. C. de contra tabulas. sed ante Decium Alexander consil. 94. uerf. alij loeis, quos hoc libro primo. Curtius Senior præallegato consil. 16. & alij loeis, quos supra adduxi.

In l. nuptialis. §. itaque. C. de nuptijs. Decius sequitur hanc conclusionem, consilio 307. uiso puncto, & legitimatione. columna fina. & idem concludit. Alexander consilio 139. hoc libro primo, & ibi subdit Decius quod per legitimatos conferuatur agnatio. Et idem Decius repetit consilio 316. in casu proposito. columna tertia, numero octauo, uerf. secus dicit, in legitimatis, ubi vulg. agnationem conferuatur, sicut per legiti. & naturales. Idem Decius consilio 365. uiso consilio, numero quinto, uerf. & in hoc non est. & 366. pro declaratione. columna secunda, uerf. quæ quod confirmatur. 433. uisa copia. columna fina. quam conclusionem ueram esse, in casibus à iure expressis, dixit Curtius senior consil. 17. uerf. lib. 1. Andr. Tiracqui. in l. si unquam, in uerbo, liberos. num. 83. C. de reuocan. donat. & in tract. suo l. 6. §. glof. 8. num. 10. uerf. uerum quæstiones est.

In l. cond. inobis. §. si patrum. Hanc inductionem Alexander sequitur Decius in l. 1. columna secunda, uerf. tertio nota. C. unde liberi. ponderando hanc textum. Accedat Emanuel à Costa in cap. si pater. de testamentis.

L. 1. in fine de iure immunitatis. Alexander ponderando hanc textum, consil. 125. column. 3. uerf. & immunitas. lib. 2. & remissio doctores ponderant illum textum multipliciter, ut per Alexandrum in l. quia tale. column. 2. ff. de iure matrimo. Decius in l. f. legem. ff. de reg. iur. Decius consil. 32. col. 1. uisa. in princip. & pro tenui facilitate mea, & idem Dec. consil. 123. in casu proposito. 433. consilium fuit. 468. col. 1. h. superiori nota. 498. uiso casu proposito. Socius in l. cum auct. num. 84. ff. de cond. & demonst. cum alij vulgaribus.

Baldus in l. Gallus §. ius. Carolus Ruinus consil. 124. circa illud. col. 2. nu. 6. uerf. quæ ad princip. lib. 4.

Et quod non Baldus in l. veris. contra princip. Vbi Baldus concludit, quod nati priuilegium, etiam his non ceteris, qui ladi possunt, quia actus est supremæ potestatis, qui contradi non potest. Et cum Baldus tenet omnes relatis à Decio consil. 193. column. 3. num. 7. & Baldus in l. nam ita diuus. col. 1. de adoptionibus, & in l. f. C. quibus res iudic. non nocet. Innocentius in cap. nisi pridem. extra de renuntiatione. Decius consil. 390.

nu. 15. col. 6. & 624. col. 6. copiosè, & eleganter. Felypus in cap. quæ in ecclesiis. in nu. 66. extra de consil.

Decius Bald. in c. domini guerram. Addo glossam in cap. natus. et f. de iure fueti. controuersia. quæ tenet, quod Princeps potest legem, mare spurum, ut succedat in fidem, in preiudicium agnitionis, & ex factio. uerf. quarto quia hic. & idem Decius in l. prima. in fin. C. de secund. nupt.

Potestis expendi. Repetita conclusio apud Alexandrum, & in consilio 130. hoc lib. & consil. 6. circa propositum. col. 1. lib. 3. Decius in l. qui potest. nu. 2. ff. de regul. iur. Curtius iunior consil. 1. in secundo dubio. uerf. facio tamen.

Plus dicit. Andr. Tiracqui. in tract. consil. possit. in tertia par. 7. lib. 1. nu. 48. uerf. licet quantum.

In secunda parte. Franciscus Ripai in l. serui electione. num. 14. ff. de leg. primo.

Non obstat consilium de l. fidei commissum. Hanc responsionem sequitur Andr. Tiracqui in l. si unquam, in uerbis liberos. num. 9. uerf. & hoc maxime. Dec. reuocando. ubi citat Alexandrum consilium 139. in secunda parte. Socium in l. f. cognatis. column. 9. uerf. ex dicta. ff. de rebus dubijs.

Non obstat l. f. C. de his qui uis. a. impet. Sequitur hanc responsionem Decius consil. 155. Andr. Tiracqui in l. si unquam, in uerbis liberos. num. 9. uerf. & hoc reuocando.

Secundo, quævisque uerba prolata in vulgari. Hanc conclusionem repetit idem Alexander consil. 9. hoc libro 1. Felypus in rubr. col. penult. num. 7. extra de consil. Decius consil. 258. column. 4. num. 7. in casu domini Francisci. Alciatus regula 3. præsupposita. 13. Alexander consil. 32. col. prima, uerf. subdo quod istud. hoc lib. 1.

Vide in propositis dicit, & sequitur Baldus. Hanc doctrinam eadem reddit Alex. lib. 6. & in consil. 9. col. 1. hoc lib. 1. & consil. 3. col. penult. lib. 6. & ante consil. 8. facit. lib. 3. & ante consil. 3. lib. 3. & 101. column. lib. 6. & ante consil. 8. col. penult. lib. 4. prout ita Decius probat consil. 138. in casu domini Francisci de Cusano, col. 3. nu. 6. uerf. & obstat, & 366. pro declaratione rei. col. 3. nu. 8. uerf. non obstat.

Bald. in l. lege 12. subdolum. Hæc comprobatio repetita est superius Alex. ubi in consilio nono, hoc libro primo, & consil. 3. libro tertio, & consil. 26. uerf. pro hoc etiam eodem. lib. 1. secundo, & consil. 8. libro quarto, & consil. 44. lib. 5. consil. 101. col. fin. lib. 6. Decius consil. 266. uerf. contra. Idem Decius consil. 365. pro declaratione. num. 8. uerf. non obstat. Felypus in princ. Decret. col. 5. nu. 14.

Non obstat scriptum argumentum. Hanc responsionem sequitur Decius consil. 259. in princip. uis. his. col. 4. uerf. secundo respondeo. Cracina consil. 6. num. 1. ut decius respondeo. Carolus Ruinus consil. 31. uis. themate cum dubijs. numero 2. uerf. & tamen gauius. libro 1. *¶* Andreas Alciatus respon. 33. grauem. col. 2. tom. 3. lib. 9. ubi sequitur.

Uerf. de circa hanc. Repetita conclusio ab Alexandro, ut per eandem in l. 2. §. in iudicio. ff. de uigilari. & in l. in omnibus. §. fin. ita d. C. de trib. l. in l. inter omnes. num. 4. quod fatid. cogon. Decius in l. 5. §. si pro quo. column. 1. ff. quod quisque iuris. Decius consil. 366. Accurat, & eorum more. col. 1. nu. 6.

Non obstat etiam. Decius consil. 425. In casu, column. 3. num. 11. Curtius Ruinus consil. 64. Carolus Ruinus consil. 108. uis. & bene uis. l. 2. nu. 49. col. fin. lib. 2.

Non obstat quod habetur. Carolus Ruinus consil. 109. Reuocatur in dubium. col. 2. lib. 3. & in dicto consil. plures conclusiones. citat Alexander in hoc consilio, & consil. 10. extra de consil. 4. lib. 3.

Non obstat uideamus. Carolus Ruinus consil. 104. non uidetur primo. col. 9. nu. 14. uerf. Et primo quod non habet lib. 3. ubi sequitur Alexandrum in hac responsione, & ubi alij diuersis numeris & plures conclusiones, & citat Alex. in hoc consilio.

Denique per legitimam actionem. Berous consil. 54. ad fauorem. col. 4. num. 17. lib. 2.

Non obstat quod uisio dicitur. Colorus Ruinus consil. 85. uis. & bene intellecto, col. 1. nu. 3. & seq. lib. 2.

Uti per Bar. in l. interum. ff. de cond. indeb. Hæc doctrina Baroli recepta est ab omnibus, ut per lasconem in l. aduocandem. num. 182. et in l. si iurando. & ante in l. ex hoc iure, nu. 47. ff. de iust. & iur. & in l. si iuramentum. C. de testamentis, ante cum domini Alexander in rubr. ff. de acq. hered. apud Decium est receptissima, ut per eundem consil. 19. In casu magnifici domini Petri, col. 3. uerf. præd. de tenent. & consil. 3. quæquam in causa col. 3. uerf. Et hoc confirmatur. Decius in l. terra consil. 357. col. 2. uerf. quæ testam. uerum. 468. uis. eleganti consilio. columna fina. ante idem Decius consil. 365. omnia longa. col. 4. num. 6. uerf. uerum, primum, & 516. quoniam ita. col. 4. uerf. Et ita uidetur. Brunus in tract. quod stantibus masculis. in q. 1. q. 1. princip. nu. 4. & in q. 2. Decius, & alij, in locis tribus. Guliel. Bened. in c. Rayn. in uerbis testam. & alij, in primo de testamentis. *¶* Longas distinctiones uide, ut uerum intelligi dehet consilium honoris. D. Bursati 461. nu. 48. & seq. 3.

Principes ex causa possit in tali prouidetur. Hanc responsionem sequitur Decius in l. terra. §. si pro quo. ff. quod quisque iuris, & consil. 624. copiosè, columna secunda, & in alij consilij, in præcedenti libello citatis.

Non obstat dum dicitur, quod Papa. Decius in dicto §. si pro quo, & post eum Cracina in tract. de antiqu. temp. in 2. parte primæ paræ principis. num. 35. uerf. Et quod Papa possit. Natta post à Baldum ad principis. num. 1. in not. de elec. intelligit prædictam conclusionem procedendum in conferendis, non autem in collatis. ff. Natta collat. nu. 1. ubi amplius. col. fin. uerf. Et ita patet.

Ex causa. Ultra adducta per Gallos hiccado Alex. & Gallos lib. 9. quædam.

Marci Antoniĵ Scholia

¶ *Quorum 73. faciunt libram auril. quater. C. de fabis. recepta conclusio est per Iafonem in li. h. nune. 2. ff. de item iurando. et in li. l. ex his no. 16. ff. de verb. oblig. Idem Iaf. in li. fina. ff. de in vocando. et in li. fta. ff. de certum pet. et in l. Impetium. num. 37. ff. de iurid. omni. iudic. Ripa nofer in li. 1. §. marui dato. columna quarta. citat medum. ff. de certum pet. vbi concludit quod & si ille 72. ducati constituerent libram auri, hodie propter impensas que sunt eundem 90. ducati Bononienses, Veneti, faciunt libram auri, (cuius centum & decem faciunt libram auri). Decem libras argenti puri faciunt libram auri, libra autem argenti ere contaminatur, est nisi valoris quatuor ducentorum, vel plus nisi Ripa profecutor.*

Deferimus ad posteriora. *quod iuramentum utramque opinionem.* Alexander hic fit
max. hanc conclusionem, quod iuramentum supplet defectum infirmationis,
et hanc eandem conclusionem tenet Alexander confil. 12. colum.
2. num. 4. verbi gratia etiam, §. 15. et columa penul. versiculo prætea
dato, lib. hoc primo. Idem Alexander confil. 20. ponderatis his, co-
luma decima, numero quarto, versiculo potest etiam, libro tertio, et
ante confil. 83. in fine, libro secundo, et 217. columa secunda, lib.
sexto, §. 15. libro septimo. hanc confensu Decius sequens est, tanquam
communem, allegato confil. 239. columa secunda, numero tertio, ver-
siculo, prætea in casu, et allegato confil. 423. incipien. Almerius, et
idem Decius confil. 488. in causa, et libe. numero 6. et confil. 166. in
causa, et libe. numero 1. et confil. 167. in causa, et libe. numero 1. et
confil. 34. columa prima, ubi testatur de comuni, fed contrarium
sententiam veriorum esse, et communem dixit Curtius enior conf. 67.
et 68. fed hac veriori, et receptiori sententia non est recedendum, ut
etiam communem testatur Ludon Gozad. confil. 87. numero 14. versiculo
quinto, ubi conciliando utramque sententiam dicit, quod aut est
renunciatio infirmationi, et procedat hæc Alex. sententia: aut verò non,
et procedat contraria ex merita Aretini, et Socii, quos ibi citat. Et in
hanc sententiam inclinare videtur Tiracquelus in præfa. l. 6. in fine
numero 143. versiculo, et quiamus. Cde reuocato. datione. et eodem loco
numero 159. ubi plures refert testiles de comuni. Sed priorẽ senten-
tiam firmat Neuzizus confil. 88. et priorẽ sententiam veriorẽ esse,
et receptiorẽ testatus est Menochius nosser confil. primo, num.
372. versiculo principalis. Ripa non offerit confil. primo, num.
10. et confil. 10. ubi dicitur. Titulo de rebus, et confil. 10. ubi
hic respondit primo ad alterum titulo de transact. antiquis respon-
sibus, ubi testatur communem. Andreas Alciatus resp. 2. lib. 2. aduo (ut
dipicatis articuli præteritis consultationibus. Carolus Ruinus conf. 159. do-
nato de qua agit, col. pen. lib. 4. Purpuratus pluribus relatis conf. 53.
et thematic. col. primo 2. imo de fore extatens deatrah sua addant vnum
nihil facit, quia non est de foro extatens, fed celestiatia Alciatus loco
supra citato, colum. 2. et dato, quod Galdierius confil. incip. ad dif-
fense sine infirmatione, quod et tertium sub titulo de iure iurando dñõ
in contrariis conatuerit omnia et singula obseruare, et renouari. Il.
infirmationem requirentibus, et tunc vera sit hæc sententia Alexandri,
aut vero non renouari. Il. requirentibus infirmationem, et tunc non sit
vera etiam communis et receptior sententia, et est cum Alexandro sim-
pliciter locutus hinc fuit renouari. Il. requirentibus infirmationem
siue non proque ubi testatur Antonius de Petruca in prima in xij.

Quo ad semiplenam probationem. Repetit Alexander consil. 83. hac parte prima. plures recentius Hypol. singul. 249. Purpuratus in puncto post Alexandrum hic consil. 78.

Scholia ad v. Respon.

Quod vix iudex. Omitto post Gallos apostillatores, iudicem non debere, nec oportere, ad veritatem inuestigandam initium a tormentis fumere, led arguendis primum, verisimilibus probabilibusque vix, et si vix veluti crebris indicij ductus inuestiganda veritatis gratia, ad tormenta putare esse veniendum, tunc id demum facit. Verba tunc Baldi de crim. lxx. incipit, textus in quo, lib. 3. et cons. 5. verba inquisitionis. I. colum. per. primo, quia dicit. lib. j. et fireus perfeueraverit, hanc confelsio habet. Alexander cons. 180. colum. fin. ver. quoniam etiam lib. 2. Decius cons. 88. et de hac colum. per. lxx. quia etiam fuit processum. Decius in l. quod initio. ff. de reg. iur. et lxx. Hic Hypo linc Martiliccon. 8. et 1. 8. et 10. et 29. Infuper non oportet, quod, non recedendo a recto iuramento, tunc ad hoc vitiosa imponitur tunc consideranda. Primo, quod indicia sint crebra, scilicet probata falsum per contelles. Secundo, quod sint verisimilia. Tertiò, quod probabiliter cõcludunt. Verba tunc aures Baldi cons. 50. incipiente, quidam fuit interfectus. col. 1. versamam a iuris. lib. 5. non facio hic alias remissiones ex antiquis, aut modernis, led traſeo ad alia. Bosſius in tit. de tormen. Alexan. consil. 1. colum. 2. ad fin. lib. 3. sequitur predictam considerationem Caron. Ratin. consil. 3. quia in hac causa. colum. 6. lib. 4. et consil. 7. circa istum col. 2. lib. 5.

Ex hoc solo redduntur susplices. Negari non potest quia Alexander dicta Baldi talia coluerit, ut eius sententiam, & rationes, in eam partem reflectat, quae sibi expedit pro facto. Hæc ergo propinquo, quam Alexander hic firmat, prius Baldi fuit confusio, in causa & questione Antoinij, column. 1. & in. vers. sed omniibus considerandis. lib. 2. ita profertur etiam Decius in l. qui accusat. col. vers. numero septimo, Decedendo. Cauterius confil. 66. column. 1. in. vers. quod præsumptio doli tollitur. Sed Hypolitus Marfilij, in. 392. aduertat ad vocem. ubi post plures citatos moget ad eundem, utrum probeat bonam fidem, & famam.

Non est indicium sufficiens ad torturam. Ex antiquis aliquos referant, ad hanc conclusionem cognoscendam & declarandam, quænam sint indicia sufficientia ad torturam: inter quos est Fulgositus consil. 171. in

causa inquisitionis formatae. Alex. confil. 13. et 15. lib. 2. Baldus confil. 77. ad eundem et 138. vnius testimonio. et confil. 360. quia questio. lib. 3. Crauetia confil. 5. ex pluribus. et 41. venerabilis. 99. Ioannes filius. 260. ad dubia subtilia, et scholam aliorum, omitto ergo infirma: et in hac conclusione, Socinus conf. 54. lib. 3. Alex. confil. 65. in eodem in fine ubi subdit esse arbitrium iudici.

L. non omnes. §. a barbaris. Dixi in conf. 53. in tertia parte.
In eodem genere mali. Conclusio certa est autem Alexandri tam his,
quàm in l. si vero. §. satisfidum. colum. 2. ff. qui satisfid. cogantur. et in l.
§. quod diximus. num. 4. ff. si quis cautionibus; in quibus locis assertum
limitatio ad hanc regulam.

Vnumquodque indicium. Alexander conf. 180. col. 2. lib. 2. vbi dicitur.
Non facit indicium. Sequitur adductis pluribus Hypothesis in

Uel male fama. Hyrcolius loco supra citato.

Boetius circa dicta Bartoli in d. §. reus. decis. 96.

Quoad innocentiam probandum. Alex. conf. 122. col. antepen. nu. 19. lib. 4. Hypolitus Matfil. singul. 59. vbi plures citat. Et hoc quod ad innocentiam probandum, quod autem ad condemnationem attinet, aliud pronunciat. Cumanus conf. 12. incip. iam adeo plenè.

pronunciatur Cumanus col. 27. incip. aliud apud plene.
Alis duo domesticis. Repetita allegatio apud Alexandrum, vrin col.
 filio 78. hac prima parte, prout in specie Curtius uoluit col. 168. col. 4.
 Alexander repetendo, in l. prator. §. cogentur. col. 2. nu. 4. ff. de edendo.
 Ripa in responso unico. colum. 2. imploratit sub titul. vt possideat. vbi
 Alexandrum in varijs locis citat, præsertim col. 94. in eodem. Carolus
 R minus col. 144. quia dilexisti col. 1. lib. c. vbi citat Alexander in varijs

Innocentium probandum. Receptum est, innocentium testibus probandum con-
fessionibus, ultra adducta ab Gallis hic ante me. ver. firmat. in Auth.
si vero, nume. 59. C. de fer. fugit. Hypolitus in l. 1. §. ad questionem. ff. de
quæst. Berous conf. 135. lib. 1. Baldus conf. 405. Ego Angelus lib. 1. Cra-

Quod d. veritas non est circa substantialia. Propositio est recepta, vi per Decium conf. 342. in causa partus. vcrf. secundò principaliter. Ange.

Et dicta testum non sunt cavillanda, sed adiuvanda. Alexander conf. 43. column. penult. lib. 4 149. lib. 5. & 146. col. 4. num. 20. vers. & in dubio. lib. 5. Baldus in cap. praterca. col. 2. extra de testibus. Decius conf. 100. in causa inquisitionis. col. 1. 109. col. 2. & protenui, 163. in causa matrimoniali. col. antepen. vers. & ratio. 272. vsu processu. col. 1. vers. dicta enim. 4. in cap. de penis. & 270. vsu supplicij. & licet verum.

Glossa in §. in summa Inst. de minorib. Dixi in hac prima parte consil.
111. ubi plures citant.

Scholias ad vi. Resp.

Vltimo Thomas. Frequētissima est apud omnes, pat profectus,
quod confutetur, huius responsi mendaciam. Dicunt in lano-
re. col. 4. num. 20. ff. de iuridictioe. l. 1. c. Decius in l. quod in iura. nota.
ff. de reg. iuri. Decidem in l. in traditionibus. col. 4. C. de pactis, ubi re-
quiritur conclusioem hanc de qua agit Alexander. item Decius consil.
et diligenter. col. 2. uerbis his tamen. et conf. 468. superiori anno. colli-
et seq. et consil. 494. in causa domini. col. 2. num. 8. & 638. communiter
col. 2. 449. col. prima incipit. procedendo breuiter. Curtius uenerabilis
canon. 20. præpositum in faculo. col. 1. et conf. 68. factum questionem.
Craneeta consil. 54. in causa. pen. nu. 8. & 153. col. 1. R.ia respondo 6 quo-
tantum. col. 5. ubi titulo de diuersis rescriptis, et responso 12. parte fecit.
col. 3. eodem tituli de diuersis. reseript. Ruinus cosil. 76. 5. quamvis co-
piose col. fin. lib. 1. et conf. 106. in hac lile. col. 2. num. 24 b. 5. Berou-
cosil. 115. vbi quodam instructo. nu. 37. & seq. lib. 1. et conf. 106. in
causa. num. 77. & 87. libro 3. & ex dictis Alexandri huius primo, ubi
Andream Alecium, tempore quo incipiente, tam copiose, libris primo, ubi
ubi decimas polle præscribi, l. 1. et consilio decimo incipient, perhibere
libro 5. cod. lib. 1. ubi restatur de comuni pluribus receptis, et de
antiquitate, impensis tantum illarum, quod nemo præfatus recipiat, ubi
casu licito, libris alia esse titulum A ndr. Aleciat. resp. 3. incipit prope re-
col. 3. tom. 1. lib. 1. ubi dicitur, quod si quis luculatione, non in
no. xxiij. tom. 1. lib. 1. quousque ubi habet locum in dubio, legem
quando constat de principio usque, quia mala fides talen præsum-
ptionem impedit et perseverancia delicti non minuit, sed augmetur, o-
per Alecium ibidem.

L. boe tunc, *dictus aqua*, ff. de aqua quod & est. Is textus admodum frequens, & celebris in orationem est, & per eum agitur Haldus pro loco, conf. 2. ubi talis est, R. Euerodius dominus, & 2. lib. 2. C. de iur. conf. 77. ubi pontis modum probandi, & formalis libellum, & conf. 61. 83. Fulgencio ubi ponit modum probandi, & formalis libellum, & Alex. conf. 135. in 2. parte, & conf. 2. 4. col. penult. & sequib. Decius in conf. 1. 3. 4. & locis supra citatis pro agendo (fcholasticum & b. v. tunc conf. 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824.

Nicola Bald. in l. fin. vnde v. . Recepta est hæc doctrina Bartholap.
Alexandrum, ut per eum col. 71. colum. 1. & 142. colum. 1. hoc lib. 1. &
in col. 3. num. 7. & 213. col. 1. lib. 2. Angelus Arctinus in §. si quis à po-
domino. Insuper de re rum diuisione. Aff. decif. 174. & 388. & ante 144. Def.

in de dea tentes pag. 106. uerf. primum quatuor. Andr. Tiraq. in tract. Illegat. §. 12. glo. 1. num. 2. & quia plura ab Alexandro supponuntur hic circa pactum. committitur. unde Baldus notabiliter loquenter conf. 486. quidam dominus B. alicuius libro primo, lausime Crauetia confilij 1. nobilis Guiterardus. Purpuratus tamen confilij 124. col. penul. deferuendo, dicit confulationem Alexandri inuenire recedit a Castrensis opinione, esse dubiam, sed nimis eam trahit amor causae. Carolus Ruinus confilij 3. uero themate. col. 1. uerf. 8. ex praedictis libro 1. & 2. di. lib. 1. Andr. Tiraq. in tract. conuent. col. 1. num. 9. uerf. nam 3. uerf. secundum quod, & confilij 165. circa id. ubi plene post Alexandrum lib. 1. & confilij 163. in causa in fine. libro 1. & 164. col. 2. uero infirmitate. §. Aletius respon. 4. conuenit inter fratres, tomo 3. lib. 5. Franc. Marcd. 6. & seq. in 2. parte, & clarius d. Mei in 1. parte, ubi tenet eum Alex. & ante d. 172. in prima parte, ubi tenet eum Alex. & ad contraria respondet esse speciale in pacto l. committitur, & adiectionis in diem, quando sunt per uerba tui resolutum ipso iure & a principio contractus secus in alijs contractibus ubi Franchus tamen plures recensitis d. cit. sententiam communem esse contra Alexandrum, ut et ceteris d. 35. uerf. et alij uo. 3. pro Alexandro fiat Crauetia confilij 16. uidetur dicendum, col. 1. ubi etiam plures comprobant. §. *Res propter quare.* Decius confilij 298. uero infirmitate. colum. fin. & 100. ubi petione. colum. 2.

L. si cum tenet. Alexander in l. traditionibus col. 4. C. de pactis. Curtius feneat. confilij 11. supra citato. Cagnol. post alios in l. 4. num. 134. C. de pactis inter empt. & vend.

Et primo, quia ubi exiit. & sequens. Alexander confilij 102. respectu, col. 1. hac parte prima. Andr. Tiraq. in l. si in quatuor in uerbo teneatur. nu. 15. uerf. sed istud. C. de reuoc. donat. ubi Carolus & Ruinus confilij 109. uidetur prima consideratione. col. 8. num. 24. lib. 4.

Uerf. glo. quae utrumque dicit. Alexander. in l. cum mulier. num. 17. ff. solut. matrimo.

Et ad hoc facti. Dixi confilij 126. lib. 5.

Per Bar. in l. excedens. in 4. q. princ. C. de pign. Neuizanus confilij 82. ceterum quia Alexander hic agit, an pactum de quo. Bar. in l. in d. q. 4. exerceri possit contra singulare successorem, uide Cumarum confilij 115. & Baldus in l. uero quod §. 3. quatuor uero pactum lib. 1. Neuizan. confilij 100. uero Abouitum, Gaberidem, Naram, & alios.

Idem Bar. in l. si in manu. Comparatio superius sequens dicitur: tenet Decius confilij 187. Et pro tenet faciat mea. col. 2. & 298. ubi infirmitate uero concessio facit. col. 6. & confilij 300. uia petitione Philippi. col. 1. ubi etiam in specie citat Alexandrum hic.

Quia quia uidetur. Andr. Tiraq. in l. si tenet §. 1. gloss. 7. num. 17. uerf. sed illud. Bar. confilij 153. uia petitione. col. 4. num. 27. & col. 1. num. 14. lib. 2.

Et natus quia magna. Sequitur hanc propositionem Bartolus, Curcius confilij 41. lib. 1.

Quinto confirmatur. Andr. Tiraquellus in tractatu conuentionali. §. primo, gloss. 7. numero quatuor, uerf. sed & illam & num. 12. & seq. in dicta gloss. & num. 16.

Scholia ad xij. Respon.

Circa primum. Boslius appellat hoc consilium uulgatum, in titulo de iudicis & considerationibus in pract. criminali. sub diuersis numeris. Bar. confilij 56. In causa reuocandi columna octaua, numero 39. libro tertio.

Item vna res uis si iurget. Hec est propositio Baldi. confilij 153. uerf. Et sunt casus ff. de iur. iurid. Idem Iafin. prima §. si absens. ff. si ex nora. §. causa agatur, & in l. praescriptio. §. si contra ius uel utilit. public. & in l. in uisum. §. legatum. ff. de leg. 1. Decius in l. unica. C. de mand. Principum. Hypoll. singul. 47. & singul. 193. & 172. & in l. prima. §. item Cornelio. ff. de quib. comit. reuocare quatuor Gabrielij, & aliorum Modernorum, qui hanc conclusionem ad iuramentum usque examinantur quia pro tempore obseruasse, & iudiciale sufficiat.

Super secundo dubio. Boslius in titulo de accusa. nu. 17. uerf. hae est notabilis. Dominus Alexandri regula tertia, praefum. 44. nu. 1. apud nos hae Alexandri consiliatio non obuiet.

In l. i. ff. de publ. iud. Alexander in l. i. columna fecunda, num. 7. C. qui testam. facere possunt.

Qui iustitiam facere denegat. Grammaticus decil. 40. & latus decil. 104. Magnificus Galeatus.

Nihil modo molestare. Alexander confilij 164. col. 1. lib. 2. sequitur De eius confilij 124. In causa Cathedralis ecclesiae, col. 2. uerf. uenio igitur, & confilij 181. uero pando controuersae. col. 3. Idem Decius confilij 613. domini Catherina. col. 1. dum citat Baldum in allegata hic. l. 1. C. de nuntiandis. & plures alias remissiones orat.

Facit doctrina Bart. in l. Lucius. §. tres heredes. Ad illud de Primis accedat Iafon in l. clam pollicere in principio. ff. de acquir. res. possed. Franciscus Ripa in l. 1. col. 2. de re iudicata. Alexander in l. cum quidam. col. 1. C. de re iudic. ff. de iudic. Aretius in §. 1. Inst. per quos periamus. in §. item uobis. lib. 1. ff. de legat. 1.

Testator in criminibus. In confilij 19. Ad idem Alexander confilij 41. hoc libro primo, & confilij 41. au. maderis lib. 2. & eo casu quo admittitur, non est omnia exceptio maior. Alexander confilij 59. hoc libro 1. Veronensis, claus. consilij 22. quidam refici d. 12. & confilij 176. lib. 2. non sufficient ad condemnationem. Alexander confilij 99. ubi proci. lib. 2. col. 4. lib. 5. Iafon in l. ad monendum, nu. 299. uerf. secundo refici. fide inueniendum. Idem Iafin. lib. 2. C. de his quib. uis indignus. Decius late ad hanc regulam in l. 2. num. 5. ff. de regulis iuris. Inuestigat. non habere locum hanc conclusionem, quando aliter ueritas habetur, non possit. Decius confilij 363. in causa quae agit contra Antonium, col. 4. no. 1. Hypollitus Marcellinus in l. Dinius Pius. col. 3. ff. de questionibus. & in l. finis nu. 42. ff. ad l. Corneliam de fidei. §.

Circa quatuor dicitur quatuor. Bald. confilij 276. libro primo, §. 1. lib. 2. 7. & 10. & 11. & 12. Decius confilij 137. & diligenter pro tenet facultate mea, & temporis angustia. & in l. bona fidei. ff. de regulis iuris. Cypolla confilij 80. Romanus confilij 213. Dylacus lib. 2. uerf. uerum capito. & Natta confilij 25. Boccius quatuor. 289. & ueretur primo. Bald. confilij 260. facta per episcopum, & 29. 1. & primo quia de dicta lib. 2. tertio. Boccius confilij 9. uero proci. col. 3. lib. 2.

In dicitur. Bald. notabiliter confilij 41. ad eundem praeferendum. lib. 3. Decius in l. 1. columna secunda, & in l. qui iurid. §. item. C. de nuntiandis. omnium. Baldus confilij 121. capite inchoatis, columna penultima. mero nono, uerf. primo quia. & 365. in causa quae ueretur. lib. 4. Crauetia confilij 213. dominus Neuizanus, Natta confilij 174. in l. 1. dub. 192. 176. cum infuitis alijs, quae omittuntur.

Scholia ad xij. Resp.

Mortuo similis est. Repetita alioque confilij 33. lib. 3. Guilhelmus Be med. in cap. Raymundus in uerbo in extremis. num. 19. uerf. uerum tamen de testam. Ripa sequitur, ut docui confilij 48. supra eodem, cum plures concordantes citat. Purpur. confilij 343. licet in principio §. Aletius respon. 77. grauer. confilij 121. capite inchoatis, columna penultima. mero nono, uerf. primo quia. & 365. in causa quae ueretur. lib. 4. Crauetia confilij 213. dominus Neuizanus, Natta confilij 174. in l. 1. dub. 192. 176. cum infuitis alijs, quae omittuntur.

Si qui arguunt §. sed et si qui. Decius ad hanc §. confilij 378. uero consilio clarissimi doctores nu. 7. & seq. §. cum Alexander §.

Non requiritur inuicatus. Decius in l. Dinius Pius. ff. de regulis iuris. & in l. licet. col. 1. C. de pactis cum citatis per Gallos ex Tiraquello hic. Purpuratus confilij 113. ex themate, nu. 19.

Consulatur Oltradas. Circa hoc consilium Oltradi remitto me ad fin. pta. confilij 33. lib. 2.

Testator quod sit. Ultra Gallos repetita est conclusio ab Alexandro confilij 47. col. 2. lib. 2. & in l. hac consilij 11. in fine principi. C. qui testam. fac. post. Iur. Carolus & Ruinus col. 2. lib. 2. Dec. confilij 48. in causa occurrenti in terra Vezani. Crauetia confilij 117. Gram. decil. 79. cum alijs quae adducam confilij 33. ubi latus, lib. 3. §. & hae sententia communis est, scilicet quod ualeat testamentum ad alterius inter rogationem ante Alexandrum, Ludouicus Romanus confilij 306. proposita conclusionem, & quoniam Iafon in librum. C. de testamentis teclatam in hac conclusionem, tamen Ioannes Crotius nu. 6. in l. 1. §. si quis iura. 11. uerf. si consilio. ff. de uerbo oblig. & uoluntatis, respondet obiectis domini Iafoni, & deinde considerat tres casus in hac conclusione. Primum est quando testator impeditur in uoluntate sua, ubi non potest clare intelligi per testes, & sic hoc casus dicitur non articulare loqui, & sic testamentum ab eo conditum esse nullum ita Angelus in l. librum, C. de testamentis, Alex. confilij 33. lib. 3.

Secundus casus est quando testator propter infirmitatem habebat iniquam iam inrogatorem, & iam incipit balbutire, testes tamen interrogati eius uerba, uero testamentum ab eo conditum ad alterius interrogationem, erit ualidum l. Quoniam indignum in uerbo sententis, C. de testamentis, & D. Alex. confilij supra citato.

Tertius casus est quando testator locum non potest grauius infirmatus, & testatur inter liberos ad interrogationem alterius, ut in infirmo gator si uis filios intrinsece stringi mihi manum, cum annuus capite & in testamentum esse nullum, qui quid Crotius tenet loco supra citato.

Quartus casus, quando interrogatur testator an uellet talem esse redem suam, & ipse non ualens loqui propter infirmitatem annuit, quod sic: demum interrogatus an uellet testamentum ualere iure uoluntatis, & ipse non potest ualere iure testamenti, annuit quod sic, hoc casus uero non ualeat reduci iure directo, & debet tamen hanc huiusmodi tempore peruenientes ab infirmo iure fideicommissum, qui nunc locum possunt. nuntio ff. de lega. 3. ad quam locum Alexandrum in l. dicitur, col. fin. C. qui testat. facere possunt Alexandrum Beued. in cap. tra. in uoluntatis extremis, nu. 28. extra de testamentis Grammaticum, §. 73. Andr. Tiraq. in l. si in quatuor in uerbo donatus, nu. 26. C. de reuoc. donat. non decreta, sed quod possit importare fideicommissum, & ipse annuit, & quod sic, ualebit hoc casus ad speciem per uiam fideicommissum, Baldus in l. 1. & in epistola, C. de fideicommissis.

Sexus casus, quando testator fecit scribere per notarium, propter communitatem sit denum in praesentia rogationem testium, notarius interrogatus interrogat testatorem an uellet suum esse testamentum, & contestatur de contentis in eis & ipse respondet, quod sic & hoc casus ualebit testamentum.

Septimus casus, quando scribitur testamentum sine licentia, & notarius

ante testatoris postea convocatis testibus, & notario legitur testamentum in eius presentia, prout fit aliquando & respondet, quod sic, hoc casu nihil valet testamentum. To. Andin. tit. de testib. §. in primis in additione incip. Petrus Romanus conf. 366.

Vltimus casus, est quando quis solet bene loqui, sed infirmatus legat non vel de se committit, tunc non valet legatum, nec fideicommissum, quod prae sumitur non posse loqui articulo propter motum ideo cum non possit testari, non poterit eum legare, vel fideicommittere. Iacobus Butrigarius, & alij in Lin. epistola, C. de fideicommissis. Crotus loco supra citato. 3.

L. Pamphilo §. propositum ff. de leg. 3. Textum hunc ante Alexandrum hic ponit Bart. in l. gerit col. 3. ff. de acq. hared. vers. quid si convocat, & idem Bart. in l. servit electione in princ. l. col. ff. de leg. 2. Bald. conf. 221. videtur mihi quod mater lib. 3. Fulgencius §. factum sic se habet. Alexander in allegata hic ab eo. lib. 1. & in l. quantum. C. de testam. Romanus in d. l. gerit. Carolus Ruinus conf. 5. lib. 3. Franciscus Ripa in l. §. quis ita. ff. de verb. oblig. lason in l. 1. C. de sum. Trin. & de catholica. Socius consilij 183. nume. 16. & ante 179. sub diversis summis lib. 1.

Quid sit contra dicta. Franciscus Ripa in l. 1. §. si quis ita. col. 5. nu. 28. refert secundo quia. ff. de verb. oblig.

Scholia ad xij. Respon.

Est hic qui in thesauro. Curtius innot post Alexandrum hic accedit consilij 168. col. 2.

Invocatus contra propositum confisus. Alexander repetit consilij 213. col. fin. lib. 2. in conf. 179. col. 2. lib. 2. appellat reclamationem ab onere probandi, sed late Decius in rub. de probat. Hypo. in rub. C. de probationibus. **Præsumptio sine causa.** Docui conf. 4. hoc lib. 1.

Ubi promissa facta. Carolus Ruinus conf. 67. col. 6. nume. 10. lib. 5. §. 8. Math. singul. 3. ubi queritur, an confisio facta sine causa extra iudicium, patet præsentem obligandi valeat ad plenam probationem, & concludit quod ob, sed bene ad semper namque, iura quod poterit deferri iurij §. **Idem etiam.** Sequitur Alexander hic Dec. conf. 177. col. 1. quod supra mature col. 1. Afficiat. dec. 17. promissio lib. 4.

Si cum rursus ff. de fideicommissis. Alexander in l. Titio. col. 1. ff. de verb. oblig. & in l. 1. col. 2. ff. de pactis. Alexander conf. 14. lib. 3. Decius in l. 1. nu. per errorem. ff. de regulis iur. conf. 177. quod supra mature, & eleganter pro veritate, idem conf. 19. ff. de iudic. de cruciatu. col. 2. nu. 3. vers. ita conclusio §. 30. in casu propositum, prima facie col. 5. nume. 4. & 374. in casu propositum. §. 400. in causa illustrissima Principis. col. 3. nu. 6. vers. unde succedit, & 377. flocet promissio genero. vers. secundum intentionem hæreditatis 644. visio, & periculis obligati col. 1. vers. secunda præsumptio. Ampliatur, & ut potius nullitas adus præsumatur, quam donum. lason. si procurator falso. nume. 4. ff. de condi. ob. causam. & in l. si non fortem. §. 1. ff. de condi. indeb. idem repetit lason in prædictis seu donum. col. 1. & in l. d. iudicio. col. 5. nume. 11. ff. de verb. obligat. Prædicta tamen intelliguntur vera esse, nisi personarum qualitas aliud fuisse. Baldus in l. generaliter. col. 2. C. de non numerata pecunia. aliam restrictionem asserit lason d. §. quod fundum. nu. 8. vers. in secunda. Restringitur non habere locum in donatione remuneratoria. l. si verò. §. item Papinianus. ff. mandati. Baldus in l. C. de donante nuptias. lason in l. d. iudicio. col. 4. nu. 11. vers. tamen donatio Andri. Tirac. in l. si vaquam. nu. verbo donationem. nume. 20. C. de reuoc. donat. omisso transcribere locos alios.

Quod in verbis non importat. Alexander in l. lecta. col. 1. ff. de iur. et iur. & in l. 1. col. 1. ff. de pactis. & in l. iurisdictionem. §. sed cum nuda potest. et in l. iur. Prætor. la. 2. §. iurisdictionem. ff. de iurisdictione. & in §. quod fere. l. d. iurisdictionem. Afficiat. dec. 130.

In iudicio videtur. Alexander in l. pacta nouissima. C. de pactis. & in l. iur. C. de rep. hared.

Quidam. Restringitur. l. 1. C. de confisus. ex dicti Alexandri hic: & ad hanc conclusionem est plena decus Afficiti in ordine 172. in §. dubio, & de confessione facta coram incompetenti iudice tradidit Alexander in l. magnitudo. ubi alij. ff. de iurisd. omni. iud. Boerius dec. 90. Antonius Capicius dec. 179. sequitur Ripa respon. vnico. colum. 2. sub tit. de confisus.

Et licet quandoque. Alexander in l. 6. conuenietur col. 1. nume. 7. vers. in gloss. ff. de re iudic. Ripa in l. iur. in princ. fellecedo et in §. Felinus in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ. nu. 45. extra de confis. Franciscus Ripa in l. nuncio potest. nu. 90. ff. de re iudic. Et licet Galii hic dicant uerorem esse sententiam contrariam: attamen hanc probat Carolus Ruinus conf. 33. quia in hac causa col. 1. lib. 4.

Tamen debemus interpretari. Alciatus regula 3. præsumpt. 35. vers. & in l. inferius ad quintum.

Nisi habent res. Sequitur Decius conf. 48. visis col. 1. ad finem. **Imo nec potest vni.** Alexander in l. si iur. ff. de re iudic. & in l. duo ex tribus. col. 1. ff. de re iud. & in l. Alexander hic ad hanc conclusionem firmam ad eam extra textum in c. de arbitris lib. 6. Adde Baldum illustrantem extra textum conf. 8. punctus quis talis est lib. 3. & ante consilij 143. facimus dicta per Fulg. conf. 163. visis coria.

Coram iudice incompententi. Alexander conf. 19. lib. 3. Boerius lat. q. 90.

Quomodo alius materius. Quia Alexander hic citat. Caius. solum ma trimonio addo, quod per illam. Limittantur omnia ita, que dicunt, alteri per alterum stipulari non possunt per sententiam in l. stipulatio ista. Saltem, hic allegata, & de iure illius l. agit lason in l. certi condicio §. 3. extra. per Alexander in l. si iur. doctem. col. 1. C. de collat. & Socius in l. q. de pater. ff. de rebus dub. & ante Alexander in puncto per l. Caius. arguit Bald. conf. 42. in ciuitate Alexandri lib. 1.

L. si res. C. ad exhibendum. Dilectio §. 1. habet locum etiam in exceptione, & etiam in negotiorum gestore, ut tenet Alexander in l. refertur. §. si ff. de pact. & lase. late in l. certi condicio §. quomodo si certi per.

L. amicus. C. de testibus. Fulgencius conf. 174. super eo quod queritur. col. 2. ubi per hanc l. firmat regulam quam Alexander hic firmat, quod omnes i) ad quod commodum aliquod aut incommodum ipse stat, ut timent, non possunt esse testes: & ibi latius agit. Et Alexander arguendo in l. d. iudicibus. C. de testibus. Decius in l. qui iurisdictioni. ff. de iurisd. omni. iud. Felinus late in cap. cum a nobis. extra de testibus. Alexander in l. 1. col. 1. C. de procuratoribus. ubi queritur, an creditor in causa debitoris testis esse possit: & quid de canonicis, in causa (vix ecclesie tradit Baldus conf. 10. incip. Ego Angelus de Castillione, & quia de executoris testamenti consilij 221. videtur mihi, & quid in socio, §. 368. in causaque verum lib. 3.

Præsumptio. Idem firmat Alexander confilij 43. & 186. & 212. lib. 7. & 128. lib. 6. Andri. Tirac. plures in prædictis. Lugnac. nu. 26. verificat hanc causam. Quam conuentionem refertur habere locum, quando proxenetæ caput proxenetem, fecerunt Baldum conf. 469. incip. tria dubia. lib. 4. & 366. visis consilij lib. 3. Carolus Ruinus conf. 164. col. pen. lib. 4. incip. ubi prius idem Ruinus confilij 99. ad euidentiam. col. 5. lib. 5. §. & ad satisfactum dictorum Alexandri hic de proxenetæ & mediatorum late agit Beneiudicus dec. 61. in causa uerente, ubi testatur uerorem & magis communem esse, quod mediator suum proxenetæ nō possit esse testis, quam tamen ueram esse intelligo, nisi in causa simonia, & doctis probande, ut per cum lib. latius uerantem, qui mouetur per textum in cap. primo, de testibus in 6. Sed certe illius textus dispositio cum loquatur in simonia non est extendenda ad alios casus, quia crimen illud ius delegatorum non potest, & de intellectu etiam huius capituli late agit Bald. conf. 35. tria dubia lib. 4.

Si ergo mediator. Dec. conf. 63. in cap. col. 2. post Alexandrum hic, & conf. 128. lib. 2. idem Dec. conf. 133. visis, processu & sententia. col. 3. vers. secundo principaliter.

Item non est integer testis. Dixi conf. 18. hoc lib. 1. ubi docui doctrinam Bartoli, quam citat hic Alexander, esse receptam, & in puncto sequitur Alex. hic Carolus Ruinus conf. 68. uisus, & bene intellecta col. 5. lib. 1. citando Alexandrum in d. conf. 18. infra eodem. & 3. infra col. 6. & 32. lib. seq. & conf. 33. viso processu lib. 1. lib. 4. nu. 6. & seq. pluribus.

Multa tractatur. Alexander frequens citatur per Gallium Apostollam tormente nos ad hanc conclusionem: sed post Alexandrum addo Decium conf. 11. quoniam iudicium responso. col. 2. post Alexandrum conf. 31. visis col. 1. lib. 2. & non sufficit probare tractatum, quia multa tractatur que non perscrutantur. Bald. in cap. ff. de iur. et iuram. calunniz. idem Decius repetendo consilij 31. visis processu, & sententia. col. 4. vers. sextus testis 129. casus qui proponitur, uerit & sic omnes testes. & 298. uisio instrumenti conuentus factæ col. 2. unde testes, 404. uisio eleganti consilio excellentissimi. l. C. col. 3. uer. & testes qui deponunt de tractatu & 463. in causa que nomine col. 1. vers. quia multa & 488. in causa & lite, que ueritur. col. 3. nume. 10. uerit & ideo testes qui deponit & 647. requisitus ad speculab. lib. 2. Alexander conf. 148. col. 2. lib. 5. Franc. Ripa in l. 1. in princ. l. ff. ad S. C. Trebellian. Alexander conf. 28. col. 1. uerit. præsuppono quod tractatus, hoc lib. 1. & ante consilij 18. nu. 3. hoc lib. 1.

Solum enim nunguntur. Idem repetit Alexander conf. 180. col. 2. lib. 2. conf. 18. col. 1. lib. 4. & 150. lib. 7.

Comprobatorem extra primum dicta. Curtius Sen. comprobatorem accedit conf. 56. ante per. nu. 48. ubi dicit Alex. hac in re palchre loqui.

Scholia ad xij. Respon.

Circa primum dubium. Boerius q. 35. Ludouicus Goad. conf. 90. Guilelmus Bened. in cap. Raynurus in uerbo, testamentum. il. 4. num. 23. extra de testam. Decius in l. non omnis col. 1. ff. de iur. et iur. & Decius conf. 305. iuridicum esse, & 470. dubia proponuntur. Et ac Mar. cas dec. 486. ubi plene ueratur. Ripa resp. 3. sub titulo de pactis ubi sequitur dicta Alex. hoc primo dubio, & resp. vnico. col. 2. sub ut de dona. causa mortis in autq. & Carolus Ruinus post Alex. hic consilij 38. quoniam de pluribus col. 3. lib. 1. idem Ruinus conf. 51. primo iudiciæ, colum. 1. & seq. lib. 1. Purpur. conf. 70. Ruinus declarando conf. 32. testis Christi. col. 2. nu. 4. uerit & quomolibet 1. & conf. 35. testis col. 1. & seq. lib. 1. & conf. 98. ubi renunciatione col. 7. lib. 1. idem Ruinus conf. 182. ex thematice propositio. col. 1. lib. 1. & conf. 187. super bis colum. 5. lib. 1. Purpur. conf. 448. ex duabus col. 1. ff. & Alciatus tomo 1. lib. 1. resp. 8. incipit in causa magnificæ, & resp. 18. tom. 3. lib. 9. Deus consilium. 3.

L. Seta, cum gloss. ff. de dot. prædæ. Andri. Alexander & lasonem in l. quæ doctis. ff. solut. mat. ponderantes illam glossam. & Bald. consilij 29. punctus talis est, Cæchus fecit quandoque donationem. lib. 2. & citat hanc conclusionem, quomodo in dubio censetur facta donatio inter uiuos testatorem causa mortis, late Franc. Ripa in tract. de pæ. rub. de priuileg. contractum. nu. 171. Gulielm. Bened. in cap. Raynurus in uerbo testamentum. il. 4. nu. 22. extra de testam. Decius in l. more. nu. 32. ff. de iurisd. omni. iud. Natra conf. 104. 115. & 123. Alex. in consilij 81. lib. hoc & l. uis lib. 1. C. de pact.

Et consilij Alciatus conf. 3. Huius responsi frequens est apud Alexandrum mentio, ut est uidetur in l. lici. col. fin. C. de pact. & in l. iurib. col. 3. C. de collat. Alexander conf. 55. hoc lib. 1. & 216. col. 1. lib. 2. Decius in l. si pendenda nu. 11. C. de pact. Decius idem consilij 150. circa primum dubium. col. 4. 216. ubi transactio. col. 3. & 239. primo non uidetur dubitandum. & 305. iuridicum esse col. 1. Craueria conf. 85 & 114. col. 1. & 301. Natra conf. 453. Franc. Ripa in l. iur. inquam. nu. 16. C. de reuoc. doct. Natra conf. 609. nu. 47. §. & And. Alciatus in puncto resp. 41. quod statum roma. lib. 1. sub tit. de his que ad ius municipale pertinet. ent. 3.

Et dicit

Et dicit etiam Bart. Digni confit. eo columna prima, libro quinto.

[illegible]

Fortius in d. denario. Boerius decis. 353. Neuizanus conf. 62. num. 5. *vers. quibus non obstantibus.*

Mentha mortis non facit. Alexander in l. quæ dotis. col. 4. ff. sol. matr. & Natta consilio 270.

Sed pramission non flaminibus. Hanc primam rationem consideratam ab Alexandro hic, sequitur Ruinus cons. 113. agit. col. 3. lib. 1.
In tempus probatum. Hoc arguendi genere utitur Bart. in l. hereditas. ff. de heredi. b. institutendis, & in his post. colum. 1. ff. de acquir. hered. Alexander declarat unde, & post eum Socinus in l. Gallus. §. institutens. ff. de lib. & posth. Decius & Capnotus declarantes in l. si. C. de patris. Hubertinus Zucardus in l. 1. num. 176. C. de patris. Carolus Ruinus in l. 1. §. nunciatio. num. 179. & fco. ff. de nup. eor. nunc.

Pundus est, pater filio emancipato. Huius consilij meminit Boerius q.
sua aurea 204. cum. 45. & seq. & post Bartolum respondet Natta confi.
318. ubi in hoc consilio agit, & Ruinas confi. 34. copiose, & diligenter. col.
a. libro tertio.

L. 1. §. si impuberi. Docui conf. 180. lib. 6.

Bartolus in l. i. vers. tertio quarto. num. 65. C. de sacrosacros. Alexander sequitur hanc conclusionem in l. captatoribus. C. de milit. testam. & in l. si pecuniam. num. 13. ff. de conditio. ob causam. l. si. sequitur referendo aliquos contradicentes in l. more. col. 2. ff. de acq. hered.

Per cap. cum tibi. Audo Baldū arguentem per illū textum conf. 136. col. 1. lib. 3. & incipit, uiso testamento ubi uidetur declarare. Decius post Alex. in d. cap. ratorias. Alex. in l. i. lib. 2. C. de testam.

Cap. cum effes. Ad hoc capic. Alex. in lib. primus. col. 1. C. de testam.
117 & Baldus conf. 283. lib. 3. & 306. lib. 3. Gemin. conf. 49. Fridericus
conf. 117. Barbatia conf. 39. vol. 3. Alexander conf. 17. col. pen. libro 3. &
idem Alex. in lib. vñus. col. 1. C. de testam. Castrensis conf. 421. lib. 2.
Corn. conf. 306. lib. 4.

Cap. xelorum. Baldus conf. 123. lib. 3. Gemin. dicto conf. 49. & alij supra in praecedenti scholio citati, quibus addo Socinum seniore conf. 34. & 42. lib. 4. Narram conf. 442.

Liquetius *et* *heri vend.* Almericus. confil. 2.5. vifo testamento. ium. 8. lib. 3. et idem Alex. confil. 109. et 114. lib. 5. Baldus cõf. 414. lib. 2. Socinus senior confil. 29. libro 4. et fiquotas ex antiquo modum cumulare volumus, infortes infor apofilla in videtur. Decius confil. 226. magister Joannes 439. primo non iudicium. et 247. incip. In caufa Magnifici Baronis 302. incip. et pro tenui 433. incip. Almericus. confil. 1. in puncto fequitur Ruiuus confil. 1. 1. prima donatio. cõf. lib. 1. idem Ruiuus confil. 177. vifis, et intellẽctũ. cõf. 2. lib. 1. et confil. 180. adduc. de viribus. cõf. 2. libro 1. idem Ruiuus confil. 7. primo videtur. cõf. 2. libro 1.

Scholium ad xv. Resp.

Visprope *Sus magnificatus*. Boffius in titulo de delicto. no. 29. & seqq. habet consultato Alexandri repetita effe videtur ab eodem Alexander consilij 6. col. 2. & consilij 14. lib. 3. Decius in l. fauorabiliores. verif. & ad regulam ff. de regularibus vbi figurat habet consultationem Alexandri. & ante Alexandrum voluit Petrus de Anchastano consil. 227. nos Bar tholomæo Romanus 40. i. 6. proposito, idem Romanus consilij 234. vis. fidei. Barthelemy 1. 99. praizupponit quod lib. 1. §. 6. ff. de iurisdic. rumor. edocet. Decius in l. 1. c. 1. p. 1. q. 1. d. 1. §. 1. ff. de iurisdic. emm. ubi. Hycel Martini in reple. primo. no. 50. fid. d. Can. de fecuris. & in rub. nu. 456. C. de probat. 27. tit. vel quater. & 403. fuiprioribus annis. Boerius g. 310. Boffius in reple. inquisitio no. 64.

[illegible]

In uerbo, liberis, nu. 17. uerf. & hæc quidem. C. de renouac. denot. circa dictum Baldi in l. de pconibus. C. ad Aculum. Vltra quod in dicitur sic finium, fubicitur etiam racionibus, quarum prima quod in dicitur illa de qua filius Baldus confiderat, importat eadem. Immediata. Alia ratio eß, quod flatura puenientia dicitur, intelligitur de confuta. matris. Barroli in l. 1. §. diuis filii d. l. Cornel. de flaturis. Angulus in l. 7. fu. col. 1. prout hæc confiderat Decius conf. 1. 56. in eaula inuenitur col. 1. nu. 7. uerf. & primo quibus fic reitur, cellarius iudicatur. tunc repleto effectu, fatisfacit etiam flaturæ flaturum. Crenus conf. 46. col. 1. uerf. fequitur prædita, fcilicet, quod confutum matris requiritur, & preparatio non fufficit.

L. absentiem. ff. de pœnis. Decius in l. fauorabiliore. ff. de regul. iuris.
Hypolitus in l. lex Cornelia. §. constitutum. col. 2. ff. ad l. Corn. de sicar.
Hypolitus sing. 90. Alciatus regula 3. præsumpt. 44.

Procedit in criminalibus . . . Repetita allegatio per Alexandrum con-
t. 16. in fine lib. 1. et apud Decium conf. 175. col. 5. nu. 6. in causa falsi-
tis. ubi. pro Abbate. et alios quos ibi citat. firmat hanc conclusionem. et
quae se habet. quod praesumptiones. quae in ciuilibus sufficiunt ad con-
demnationem. in criminalibus non recipiuntur. idem Decius conf. 189.
laxatus sum plurimum. col. 1. uers. et ideo praesumptiones. et conf. 615.
uic. col. 1. Boerius dec. 164. Bossius sub tit. de conuictis. nu. 41.

Cap. afferte. Hypolitus in l. de minore. in princ. l. num. 12. ff. de que-
stionibus. Andr. Alciarius libro præsumptio. regula prima, præsumptio

Alexan.conf. 53.col. fi. in eodem.
§. Si plures. Adde Romanum conf. 401. Decium in l. semper in ob-
 scuris. nu. re. uerl. secundò fallit. ff. de reg. iur.

L. prope iussu qui & a quibus. Baldus, & Ia. late circa l. huius intellectu-
tum, in 1. non dubium. C. de legib. in rub. l. ff. de iust. & iure. Bald. consil.
460. col. 2. lib. 1. Bald. idem in rub. col. 1. nu. 3. extra de testib. cogendis.
Bart. in l. ex facto. col. 2. vers. dicitur hic, & ibi verius, ff. de vulgarij. Cor-
neus consil. 53. lib. 4. Crotus in l. omnes populi. na. 164. ff. de iust. & iure.
Decius consil. 37. in causa rigorosus. col. 2.

Cuscuta conf. 77. in *causa nigrolata conf.*
Cuscuta conf. 77. in *causa nigrolata conf.*
Auchamanus conf. 216. nos *Bartholus*. Huius *confil.* frequens est apud
Doctores in *mentis*, ut *tradi*: *Alexander conf. 111.* col. 1. lib. 4. *Deus* in
I semper in *obscuro*, ff. *de reg. iuris*, & *Hypolitus Martil* in §. *constan*.
 te. nu. 40. & *finis*. suo 400.

[illegible]

Scholia ad xvi. Respon.

V *1° utulo questionis.* Catolus Ruinus conf. 139. vifo themat. col. 3.
nu. 12. lib. 5. Gratus conf. 20. poſtquā. col. 1. & in fine lib. 1. Purp.
conf. 320. vifo ſtatuto. col. 1. nu. 1.

Equiafianum predictum. Decius conf. 13. incip. & pro reuili faciente meo. conf. 3. nu. 7b. sequitur Alexandrum ibi & idem Decius conf. 114. pro resolutione casus. in fine. & conf. 457. in causa. conf. 1. nu. 1. ibi. Alexandrum conf. 118. col. 1. lib. 1. Curtius iurum conf. 104. in fine. p. 3. vbi refertur communem esse, quod siue loquatur faciens in rem, siue in personam, non extendat effectum suum extra territorium Decius in 1. ma. conf. 1. ff. iuridici omni. ind. Craetia conf. 3. Ludouicus Gozaduius conf. 49. ante hos sentit Balduis conf. 1. facium quod proponitur. lib. 3. Riminal. iurum declarabo b. responsum Alexandri conf. 437. nu. 7. ver. nec obstat. & Andreas Alciatus conf. 4. incipien. insequendo ordinem. lib. int. de status, remo primo lib. 3. & conf. 18. duo videntur. conf. eodem loco. }
} *Equiafianum predictum.*

L. 2. C. *quemadmodum, testam. aperiantur*. Alexander arguendo per illud
textum in l. si non speciali. C. de testam. & in l. fin. num. ... C. de edi-
cto diui Adr. toll.

Vento ad fecundum. Sequitur Felynus in c. cum adeo. in verbo, de-
nato. ex. de. referripis. Cornuus. conf. 14. col. fi. ver. fied. duntaxat. 151.
And. Traquellus in li. v. inquam. in verbo, liberos. num. 179. Cde. reu-
can. dona. Decius conf. 472. testator legauit in 3. dub. Decius aut. con-
f. 251. in causa Magnific. col. pen.

Pont Baldus in l. mercatores. Docui consil. 3. i. hoc lib. 1.

De confirmatione. 384. nu. 14. ubi ponderat Alexandrum contrarium in conf. 101. colum. 1. lib. 3. Decius conf. 352. vñs puncto, & diligenter. Franciscus Aretinus conf. 78. & rath. Iason in l. 1. in prima lectura. nu. 3. C. de summa Trinit. & fide cath. Franciscus Ripa in rubr. col. 2. ff. de iur. mar. Curios junior in l. ex parte dom. col. 3. ff. de iudicijs. & Iohannes in l. h. eadem. ff. de offic. legum. And. Tiraquelin in trac. Lign. §. 36. et in l. 1. nu. 2. & rursus. nu. 20. ver. fed & hic.

De Barba in l. potest. ff. de aucto. tutorum. Dixi infra consilio 45. hoc libro primo.

De collata solutio. Rubens conf. 136. nate. 43. textus in l. contra. ff. de action. bus & obligatio. Decius in l. vinum. in §. mot. ff. de cert. p. et Olaus decil. 114. Cagnol in l. ex parte dom. ff. de iudicijs. Berous conf. 157. vñs col. 6. & seq. lib. 2. & alibi saepe lib. duersis numis.

Quia respondet lapsus. Andreas Tiraquellus in trac. Lign. §. 36. §. 13. ver. Lapsus autem. nume. 1. 6. & nume. 7. ver. Et in hac quoque. ubi Alexandrum citat in variis locis.

Scholia ad xvij. Resp.

Requisus. Hoc principium 17. consilij, de quo latè agit Purpuratus conf. 446. Magnificus conf. 1.

De iudicio pueri. Dom. Alex. in lex legato. C. de legatis. idem Dom. Alexander in l. in ratione. §. amest. ff. ad l. Falcid. Iason in l. si cum. empore. ff. de p. Socinus regula 79. Veronensis caut. 180. Cagnol. in l. 1. §. 104. C. de pactis inter empt. & vendit. compositis. Iaf. in §. item si quis. num. 117. Insti. de actionibus. Bald. consil. 107. factum tale est. lib. 3. Cuius conf. 4. Fulg. 186. pro determinatione. Alex. conf. 5. lib. 6.

Videtur dispositio. V. Vasilianus propositio. quam firmat de Alexander conf. 2. ex narratis. conf. 1. 106. col. 2. lib. 5. & 160. eodem. lib. 5. Decius conf. 444. concurrens nu. 16. col. 1. ff. vñs his ubi per. And. Tiraquelin in l. si quum in verbo liberis. nu. 2. verum nam & ubi verba. Hypol. Marfil. §. 433. & 434. in rubr. num. 67. C. de probat. Decius conf. 553. & 554. cum vulgaribus.

Exoner. C. que vel pignori. Baldus consil. 363. tribus. 384. quod dicit. lib. 3. Socinus junior conf. 124. nu. 13. Natta conf. 500. ad finem. Bald. consil. 105. in secundo dub. lib. 3. Olaus ponderando hunc textum & de arando. decil. 62.

Præter viderimus. Boerius decil. nu. 9. ver. vñs pendente. h. h. c. conclusio Alex. uenit intelligenda secundum communem traditionem Doctum. qui ita distinguunt cum queritur, an officiali seu magistratu possit priuatus resistere, ff. distinguunt. Aut procedit extra & præter officium, ut priuatus, tunc hoc resistere. Aut procedit iuxta officium excedendo, & tunc aut procedit iure, & in iudicialibus, ubi pendendum est, & in hoc nullus dissentit. Aut vero procedit iniuste, & tunc queritur an officialis iuri astrictus possit illi resistere, & si sic affessor, aut alius deputatus ad illa consulendum, potest illi resistere, quando vult aliud iniuste facere, etiam si pars non conuenerat siue de facto siue verbis. Si uero loquimur etiam ab priuato, tunc iuxta in extra iudicialibus, in quibus non appellatur, aut in iudicialibus & in his in quibus appellatur. Primo casu, aut certum est iudicium iniuste procedere, & potest illi resisti, prohibemus, C. de uice iur. aut uero est dubium, an iniuste procedat, & tunc si potest per querelam, uel recursum esse causam subdito, non debet resistere, sed debet expectare quomodo sit finitum officium, si est temporalis vel sit perpetuum, debet fieri querela superiorum. Aut non potest esse causam priuato per querelam, vel recursum, & de iure in sequenti mitemus. Si uero sumus in iudicialibus, ubi vel ab ipsi, in quibus potest appellari, & tunc, aut non sumus appellandum, cum potest appellari & debet parere, ubi euidenter apparet de nullitate præcepti, quia tunc potest resisti: idem si præceptum efficitur iniquum, quia nullitas & iniquitas hoc casu pari passu procedunt. Aut uero fieri appellatum, non obstante appellatione iudex vult proficere, & tunc aut est tale grauamen quod non potest reparari per iudicem à quo, & potest de facto resisti. Si uero est tale quod facile potest reparari per appellationem. Tunc, aut constat appellationem esse ualidam, & tunc potest resisti cum sit lapsa iudicio per appellationem. Si uero esset dubium, an appellatio esset ualida & iudex iniuste, & de facto procederet, in dubio est præsumendum pro iudice, ut Claudio de Seyffello in l. ut iur. nu. 30. ver. sum in tercia parte. ff. de iust. & iur. 3.

Careretur in persona. Hypol. singulari 3 iudex. Bald. in iniquum uisum populum. Boerius decil. 275. & gl. vbi sequitur in hac materia in l. ff. decil. 376. & Anton. Capicinus decil. 53.

L. 3. cum gl. C. de man. Ad hunc textum accedit domus Alexander in l. de iur. C. de pactis & in l. lex legato. C. de legas. Baldus conf. 364. & 383. quod dicta lib. 2. ubi notabiliter agit, & idem Bald. conf. 163. piamtendens lib. 3. Olaus decil. 62. Veronensis caut. 180. Iaf. in l. si cum. empore. ff. de pactis. Dom. Alexander in l. in prouincialis. §. si ego. col. 2. et in l. §. de non opt. nunc. Iacob. Philippus Porc. conf. 48. nume. 18. & 240. iniquum Alex. etiam hoc textum in l. 1. §. ad finem. And. Turcer in trac. Lign. ad finem tituli. nu. 2. & Alexandrum eundem in l. si futio. §. de re iudic. sed melius & clarius Afflicti in cap. 1. §. de duo. col. 1. de pactis, tendendo in iudex Fecimus, ubi dicit illam textum non habere locum in causa matrimoniali. Secundo non habet locum quando tertius competitor confingitur compariatur. Tertio habet locum qñ agitur contra tertium possiderem: licet si unus agat contra alium.

Scholia ad xvij. Resp.

Vis processu. Ludouicus Romanus conf. 97. Hypolitus Marfil. singulari 21. vbi per apostolum hic & singulari 105. ex nouissimis, Franciscus

Burfatus conf. 101. col. 3. And. Tiraquin trac. Lign. ad finem tit. nu. 88. ver. & cum pares. & ver. Ego uero.

Constat autem quod ad hoc. Sequitur & pluribus hac conclusionem comprobatur Ripa in l. ad meum. nu. 177. ff. de iur. iur.

De iudicio pueri. offerit. ff. de actionibus. Sequitur propositionem hanc domus Alexander in l. in iungentium in fine principij ff. de pactis. & in l. si duo. §. si quis iurauerit ff. de iur. iurando. & in l. si ead. apud Alex. in l. 3. nu. 9. C. de transact. vbi comprobat hanc conclusionem, idem Alexander in l. 3. col. 3. C. de his que vi metus causa. Fulgofius conf. 100. Cornueus conf. 79. lib. 1. Immo id verum est, etiam si sit quod minimum, non respiciens contractus substantiam. Neutrum consilio 87. numero 17. ver. nam inter. Crauetta consilio 151. col. 3. numero 9. & 191. col. 2. ver. etiam ratio. & 192. nume. 1. ver. si contendat. & 246. ubi iam sume. Idem Alex. consil. 39. lib. 5. & in l. qui bona. §. si quis. ff. de damn. infecto. Alexander conf. 27. col. 1. hoc lib. quibus citatur et Decio in conf. 39. p. xxi. legat. lib. 5.

Probat tractatum. Dixi conf. 13. lib. hoc 1.

Quod in maiori summa iussu missus. Alexander repetendo consilio 64. col. 1. lib. 3. & in l. 1. §. si pupillus col. 2. ver. etiam vñs id est. de verbor. obligat. & in l. inter pares. ff. de iudic. idem Alexander in l. ex fa. §. item quæro. ff. de vulgari. & in l. qui quartam in principij. ff. de legat. primo. Cum autem asserendo conclusionem consilij 17. Afflicti decil. 72. & 240. distinguo et Alexander aut ex diuersitate summam resumit singularitatem testium, & tunc non probant extra de minori summa. Aut non resulat singularitas testium, & tunc videtur probare de minori summa. Sic Alexander in dictis §. si pupili & in d. inter pares. num. 10. col. 2. ver. fed dubitatur.

Constat autem quod officium. Repetita propositio apud Alexandrum conf. 19. col. pen. & 120. in causa, & l. re. & 102. vñs col. 1. ubi pariter firmat hanc propositionem & post eum sequitur Decius consilio 105. & pro te nunc faciat mea. col. 4. nu. 4. ubi vult eos admittit in testes, sed non esse omni exceptione maiores, propter Alexander hic etiam tradit. Baldus in hac conclusione consilij decimo, lib. 3. idem repetit Decius consilij 30. iustis diligenter. col. 2. nu. 3. & idem Dec. conf. 63. in causa. col. 2.

Omni exceptione maior. Hanc rationem pluribus adductis sequitur Decius conf. 163. col. 4. nu. 7. ver. ff. de iur. iur. enim & incipit illud consilium, in causa matrimoniali que Manu. Curios senior conf. 56. nume. 23. ver. ff. & minus obstat dicta placita contra. nu. 11. col. li. 1. & 70. lib. 2.

Sicut etiam. Sequitur Purpuratus conf. 170. quoque. num. 3.

Tale iudicium. Dixi in conf. 180. lib. 2.

Contradicti aliter. Reijcio mea dicta conf. 143.

Scholia ad xix. Resp.

Militeri non satis idonea testes. Docui supra consilij 11. hoc libro 1. & Iason addit Cremenfem singulari 141 3.

Principale fundamentum. Sequitur pluribus comprobando Hypolitus Marfilus singulari 103. Alexander conf. 11. lib. 1. ubi bene Galli ante nos aduertunt: cum addo. Alexandrum in l. qui in iussum. col. 2. nu. 4. ff. de verb. obliga. & Iason in l. qui seruam. col. 1. eodem tit. de verbor. obligat. ubi ampliat hanc conclusionem utram esse, etiam si causa superueniens non esset iusta causa offendendi Iason in l. quid ergo. §. ff. de res. ff. de leg. 1. Decius conf. 531. Accurate, & diligenter. col. 2. nu. 7. cum seq. & 781. vñs puncto controuertitur. nu. 12. ubi decidit per hanc doctrinam Bartholi, quod prohibio facta alicui non turbandi nec molestandi intelligitur, nisi nota causa superueniret. Citat etiam Capram conf. 9. in l. 1. lib. 3. & Hypol. Marfil. in rubr. nu. 174. ff. de sed. & foribus.

In qua Roma. Et repetit allegato conf. 72. in lib. 3. col. 5.

Eam facit exemplum probationum. Dixi conf. 66. lib. 3.

Circa secundum debemus principale. Baldus proximus accedit conf. 337. cum quidam medicus. lib. 1. & conf. 481. in causa recente. ver. ff. quod aut secundum. lib. 3. & Afflicti decil. 78. in causa.

De pupilla. §. si quis ipsi prator. Recepta conclusio ab Alexandro, ve infra conf. 81. lib. 4. & 114. col. 2. lib. 5. sequitur Felynus in c. ex litteris. nu. 8. ver. fallit septimo et de confit. Neuz. conf. 41.

Accedunt ad fidem. Melius cadit in consilio 164. libro secundo, ad quem me remitto.

In l. si. §. illud. C. de temp. appell. Reijcio me dicta conf. 81. lib. 4.

Causa finali statuit. Dixi in conf. 46. hoc lib. 1. in puncto, sequitur Ripa respon. 3. sub tit. de diuersis resequit. incip. Ludouicus conf. 97. & 156. vñs col. 3. num. 14. Alexander in l. 3. Prætor aff. ff. de damno infecto. post cum Iason in Auth. prætorica. col. 6. C. de inoff. testam. & in dicta Auth. prætorica. num. 14. C. vnde vir. & 6. & Cumans ante Alexandrum & Iasonem conf. 30. And. Tiraquin trac. Lign. §. 9. gl. 2. nume. 55. & seq. Andreas Alciacius lib. 1. de ver. signific. pag. 24. secundum præs. impreciones. ver. sequens tractatus. & And. Tiraq. loco præallegato firmat conclusionem cum ampliatione, prout Alexander hic facit.

Scholia ad xx. Resp.

Vis processu. In hac famigerata q. accedit Decius consilij 331. pro resolutione causæ propositi. Callaneus in consuet. Burg. Rub. 7. §. 12. ver. fed & tunc. Carolus Ruinus conf. 161. propositum quod. col. 1. nu. 5. lib. 3. And. Tiraquellus in trac. le mort. fuit. in quinta declaratione. 1. part. nu. 12. ver. nam & quod.

Iuxta l. si frater. C. de uide de liberando. Alex. proferendo circa hunc textum in l. 1. in infanti. col. 3. nu. 7. C. de iure deb. ver. gl. vbi latè agit circa hunc textum. Idem D. Alex. in l. si filius qui part. col. 7. cum seq. ff. de vulg. & pup. vbi latè laborat circa intellectum huius. & frenit.

Classifica

Marci Antonij Scholia

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Marci Antonij Scholia

Circa aliquem contractum. Docui supra consil. 13.
Talis rescriptum. Addo Crauet. consilio 15. column. 1. in primo dub. & 20. versic. 6. & 117. column. 3. nu. 7. Chaffan. consil. 57. versic. sed ad stud. Natta consil. 138. nu. 3.

Et ratio. Alexander consil. 87. vult remane. col. 3. vers. praterita. lib. 3. Afflic. de off. 6. 1. fuit lata. Titia. in l. 1. inquam. in verbo. reueretur. num. 224. vers. in finem. C. de reuoc. donat.

Idem ad finem. ff. de cons. & deman. Addo eundem consil. 2. lib. 4. *Et ratio.* Dicitur. Hypo. in l. qui ignorans. col. 1. ff. de testis.

Nec obstat. Vltra addita per apostolicos Gallos, addo Iasonem in lectam. ff. de iur. petic. & in Auth. iube. C. de iudic. & in l. qui iudicant. column. fin. ff. de iur. omni. iud. & in l. propter. nu. 199. ff. de iur. iur. altera. column. 3. C. de iud. extra de summa Trinit. & fide catholica. & in cap. cum contingat. column. 1. ver. prima conclu. extra de re scriptis. Hypo. in l. 1. & ad quantum. ff. de iur. & in rub. num. 106. ff. de iudic. & singul. 177. Decius consil. 192. In causa proposita. column. finat. & 118. v. 1. & iterum lecta noua. ad fin. 691. in facto proponitur. 3. ff. de iur. & 694. pro resolutione. column. num. 6. Alexander in l. de pupillo. ff. qui ipi pratorum. num. 22. ff. de noui operis nuncianone. Andreas tamen Alexius lib. praedict. reg. 3. praetipit. 2. intelligit hanc glossam. non procedere. quod agitur de praedictio terti. & exemplum potest in Antonino & Aro. Colazatis clericis amicis suis meis. ut inter alia exempla omittam.

Cap. nobilissimus. Baldus in l. 6. qua per calumniam. in fi. verbis. C. de episcopis & clericis. Bal. consil. 461. Inter Ioannem & Aluysium. column. secunda. libro primo. & 75. libro quinto. Fuly. 128. Super. Alexan. consil. 80. lib. 4. Decius in l. v. C. de mandatis principum. Francisc. Marcus consil. 7. & 8. cap. 3. sub tit. de probat.

L. Si sic. ff. de leg. 1. Alexander in l. locus. num. 1. ff. de acquir. posses. & consil. 18. lib. 2. & 114. col. pen. num. 8. vers. non enim. eodem lib. 2. Decius consil. 302. & pro tenui facultate. me. col. 4. nu. 11. vers. non obstant. & 31. In causa qua Alexander. column. fin. 360. per scriptum omnibus. col. 3. Natta 514. nu. 29. & ff. Hypo. in rub. nu. 413. C. de probat. Alex. consil. 9. lib. 4. & 96. lib. 5.

L. eleanor. in principio. Hanc comprobationem & legis inductionem ferit Bartolus. in dicta l. eleanor. & sequitur Curcius. l. 6. diuersa. columna secunda. numero quarto. C. de transac. distinguendo inter causam de praeterito. & futuram.

L. non quinquag. §. qui carum. Repetita allegatio consil. 15. lib. 6.

Non obstat. Alexander in l. dicitur in principio. l. column. 4. versic. item dicitur. ff. de iur. marm. & consil. 76. v. 1. pro processu. column. 4. versic. nec etiam lib. 8. & 217. nec arguuntur sumus. in fi. lib. 2. 167. v. 1. & pondera. nu. column. 4. vers. non obstat. lib. 4. ff. de rebus. hi. And. Titia. in l. 1. inquam. in verbo. libere. num. 1. vers. sed hoc ita. C. de reuoc. donat. Decius in l. in ambiguis. ff. de reg. iur.

L. si liberis. transact. Vltra Bartolum addidit hic. addo eundem Bartolum. & ibi Socinum. & Opizonum in l. 6. qui arbitrat. ff. de verb. oblig. Alexandrum consil. 115. col. 6. versic. non obstat. hoc libro. & declarat Natta consil. 144. col. pen.

Sed his non obstantibus. Felypus sequitur in cap. sedes. in verbo. clausula. extra de re scriptis. Curcius senior consil. 76. versic. sed praemissis non obstantibus. num. 43. Natta consil. 211. C. 294. column. 2. Purpur. consil. 466. non potest. nu. 4.

Bartol. in l. 1. §. 1. m. d. c. Alexander consil. 97. col. 2. & seq. lib. 3. Decius consil. 3. & pro tenui facultate. me. col. 2. & 430. quod supra per veritate & iustitia. col. 2. 632. quod supra per veritate. col. 2. & in l. ea que ratio. ff. de regul. iur. Ripa in l. fin. ff. de reuoc. donat. Decius in l. 1. si conuenit. ad finem. ff. de iur. omni. iud.

L. generalis. §. verum. Addo Alexandrum consil. 19. in hoc lib. Decius in allegat. hic l. 1. & in l. 1. fin. C. qui testam. facere possunt. & consil. 42. v. 1. si tenore committimus. col. 1. 55. & pro tenui facultate. me. column. 1. 110. vers. v. 1. puro. folio more. col. 2. 195. studendo breuitati. col. 2. & in l. 1. omnis. col. 1. ff. de iur. petic.

Inuenimus. Addo Alexandrum consil. 48. In causa uerente. col. 3. versic. item dum in priore libro sexto. Socinum consil. 103. In causa conventionis. libro tertio. Decium in cap. super. column. penul. versic. Secundus casus. extra de offic. de leg. And. Titia. in l. 1. inquam. in prelatum. 141. C. de reuoc. donat.

Scholia ad xxix. Refp.

Q. Veniam. Purpuratus consil. 145. considerato themate. §. Andreas Alexius in respon. 38. accedo tom. 1. lib. 3. nbi sequitur dicta Alexander hic in puncto.

Bald. in l. fin. col. 2. Addo Alexandrum consil. sequenti. Decium consil. 32. & pro tenui facultate. me. & tempore angustia. column. 2. num. 2. versic. in tali fundo. post Romanum. not. 128. hodie femina. & 167. circa primum. column. penul. & 87. & diligenter pro tenui facultate. me. consideratis omnibus. columna tercia. uer. Er primo ubi interpretis firmat conclusionem hanc post Alexandrum. quod cum in fundo nostro praestat feruituram. femina succedit. & 139. Et diligenter pro tenui facultate. me. consideratis omnibus. quoniam occurrenti causa praestipuntur. ubi restituitur hoc dictum non procedere. quando iuramentum fidelitatis est praestandum. Idem Decius consil. 192. & pro tenui facultate. me. columna tercia. versic. non obstat quod sit feudum. & 208. Ad clariorum re demonstrationem. columna secunda. 269. consiluit ab illius domino Machoune. columna secunda. 264. Cornes consil. 16. libro primo. Ludovic. Gozadin consil. 5. num. 23. Hypo. in l. 42. 1. gemine non succedunt. ubi firmat hanc conclusionem post Baldum hic addendum.

Subdens aliam limitationem. quando feudum esset concessum alieni. & suis descendens. citando Baldum & alios.

Cap. quum periculum. Decius addit. considerando illum. textum. consil. 443. In casu meo transmissio. l. 1. num. 1. & col. 4. nu. 28.

Et expresse Baldus. Addo Cornem consil. 66. col. 1. & sequens. 1. Decium in lan. quo. ff. de regul. iur. l. 1. Titie textores. in puncto. l. 1. vito puncto. column. 3. & 44. & diligenter pro tenui. 381. verba actum. l. 1. de eo quod agitur. ubi post Baldum hic allegatum. subdit inuenit. l. 1. de cetero. & 617. adto plene. & sublimit. column. 1. uer. ad illa tamen responsio aperta uidetur.

Quod autem. Confirmatur hoc ex locis in precedenti scholio citatis. & citatur Baldus. quod Alexander praeterea mittunt diffinitas acceptis. ff. consil. 223. primo statuto Asteni iuretur. Idem Alexander in l. 1. §. 1. columna fina. ff. de noui operis nunciat. Sed pro precedenti scholio & hoc etiam magis facilius exemplo adduco Bald. consil. 253. v. 1. ubi omni. nbus praedictis. lib. 5.

Quod femina succedat. Decius consil. 445. in casu ad me transmissio. de in clyra infula Sicilia. columna quarta. num. 20. versic. & quod ualeat. post Alexan. hic. & Cardinale consil. 64. quod dom. Nera. num. 22. consil. 19. num. 4. & ex hoc dicit Alexander hic facilius. quod femina non succedat in feudo ex consuetudine feudum alius uidi dicitur. 21. an ex consuetudine alius regni possint ad regni successione excludi puta apud Gallos ex regni consuetudine feminae excluduntur. & Bald. in l. 1. ff. de Senatoribus tenentia. ualeat talem col. 1. & inter. quod Rex Anglie nullum habet ius in regno Francie. quia si mater eius. iura panchia. l. 1. v. 1. scilicet ex clyra ex multo magis ius conseru. ex clyra. iura panchia. Gaspar Vallusianus in l. impetiti. col. 3. nu. 5. & seq. uersic. item addo. ff. de iur. omni. iudic. §.

Paterum seu antiquum. Dicam in cons. seq.

Vnde iure. Alexander consil. 44. columna secunda. num. 6. uers. pro hoc in eodem. Item Alexander in allegata l. 1. §. 1. ubi & Titio. column. 1. nu. 13. ff. de verb. oblig.

Sed praemissis. Carolus Ruinus consil. 15. consideratis diligenter. col. 2. num. 9. lib. 1.

Et non alterius. Docui lect. in cons. 48. uers. optimè facit in eodem.

De iure curiam. Quia agit de successione feudi antiqui. addo per faciliore cognitione huius conclusionis. Baldus consil. 351. In bona feudalis. l. 1. bro primo. 293. primo dicam de bonis. lib. 2. & consil. 54. proponitur quod quidam nobilis. 192. Frames cum fratribus praemortuorum. & l. 1. 222. casus testis. 127. 16 hoc conuenit omnino. 336. queritur unum. lib. 3. Idem Baldus consil. 137. dominus Iordanus. lib. 2. & eodem lib. consil. 170. ad eundem praemittendum. et. Idem Baldus consil. 198. quod consensu. domum. & 199. ad eundem et praemittendum. lib. 3. quod consilia fuerint omnia. 326. ff. de iur. iudic. lib. 3. Cornes consil. 163. Guarnierius de iur. folglosi consil. 128. Antonius de Morado. Curt. sen. 10. l. 2. dub. & 49. & duobus seq. ubi agit qualiter in feudo nouo. & antiquo succedat.

Deficientibus masculis. Docui magis oportune consil. 9. col. 1. lib. 5.

Nec obstat. Alexander in l. 1. §. ueretur. ff. de acquir. posses. Decius consil. 346. omnis hic. in quibus non uidetur. column. 1. uersic. est ergo insistentum. post Alexandrum consil. 131. column. secunda. libro secundo. Idem Decius consil. 484. equitatem. & iustitiam. columna prima. ante hoc Romanus. 477. In casu propositi. consil. 123. l. 1. licet breue sit thema. Paulus Castrensis secundum impressiones antiquas. consil. 316. praesupposito. 227. in puncto ita. Dec. praedictus consil. 184. & Dec. item consil. 389. In causa qua in ciuitate Camerini. columna prima. 634. visis hic quae accurate. columna prima. ubi citat Cornem consil. 126. principale dubium. fin. l. bro secundo. Afflic. de off. 248. fuit dub. num. 6. §. sed locus iste admodum. et. non omittam Andream Aleium respon. primo. cum uerba statuti Landensis. col. 5. uers. ubi loquitur. lib. 1. de iure municip. como primo. ubi post Alexandrum hic dicit. quod siue haereditatem pro solutam. ubi diffinita. inquam mulier est exclusa nisi ab haereditate dotantis nisi addit aliquae conuetudine in contrarium §.

Non obstat. Titia. quellus in l. 1. inquam. in verbo. liberos. num. 191. lib. 3. Carolus Ruinus consil. 15. consideratis diligenter. column. pen. lib. 2. ubi sequitur responsum Alexandri hic. Et idem Carolus Ruinus. consil. 24. super. his. col. pen. nu. 9. lib. 1.

Scholia ad xxx. Refp.

Q. Veniam. promissa datum. Afflic. de off. 385. Curcius senior consil. 49. ubi diuersis numeris. ubi sequitur. & aliquibus non conuenit cum Alexandro hic. & consil. 50. ubi Curcius defendit consilium suum ab obiectionibus quibuldam. Carolus Ruinus consilio fecit. ubi remittit fac ad mis animaduertendum. in columna prima. libro primo. Afflic. de off. 248. dicta per Alexandrum in hac consultatione. & idem Ruinus consil. 1. uersus primo. column. prima. lib. 1. & consil. 7. quatuor. & in dubium. col. 1. lib. 1. & consil. 1. circa column. 2. lib. 1. & 13. praemissis. col. 2. lib. 1. & consil. 16. In causa feudali. column. 7. num. 13. lib. 1. uersus primo. Idem Carolus Ruinus consil. 9. v. 1. & bene. column. 3. nu. 10. uersus primo. secundum principalem. & 5. habita. column. 4. lib. 1. & 63. uideatur primo. column. 3. num. 10. lib. 1. Idem Ruinus consil. 214. visis hic column. pen. libro eodem primo. & consil. 108. v. 1. ab bene intellectu. num. 22. lib. 1. & consil. 69. diligenter. col. 10. nu. 22. lib. 1.

Videatur quod citata dicta ruini. Alex. in l. ex facto. §. ff. ad S. C. Trebel. & in l. 1. de fi. hac. §. liberos. ff. de ius uocando. & consil. 2. column. 4. num. 8. lib. 3. & 36. lib. 3. & ante Alexandrum hic. & eos quos citat. 104

B ; Sed

Marci Antonij Scholia

Sed praeditis. Andr. Tiraquell. in tract. de mort. saecul. in 15. declarat. 2. par. nu. 10. verif. sunt & alij vb: Alexan. citatin conf. 112. lib. 4.
Videamus ergo. Purpur. conf. 479. circa primum. col. 5. nu. 9.
Primilogia. Chalaneus in conf. Burgit. de consociationis. pag. 94. verif. primo est aduertendum. Sed per hanc eadem iura ita firmat Baldus diffinitus mulatus conf. 33. in primis considerandum est, quod recipere à sponte. libro secundo.

Nec se extendit. Alexander consil. 16, supra. & 128 hoc lib. 1. 44. lib. 5, 19. colum. 2. lib. 6. & in l. si non speciali. nume. 4. C. de testam. Bald. consil. 119. factum proponitur. lib. 3. Ludovic. Gozad. consil. 49. Cræta 271. Natta 184. Pract. Pap. in forma libelli, quo hæreditas petitur ex testamen. glo. ult. nume. 1.

A facio. Alexander hic dissimulat Fulgosiū confil. 225. Serenissimū
ducale dominiū. Baldus confil. 347. Imperator concessit Titio, & hæ-
redibus eius lib. 1. Alexander in l. si mihi & Titio. ff. de verb. oblig. Berous
confil. 70. num. 6. & 23. lib. 1. Gratus confil. 4. num. 24. lib. 1. In quibus
locis habetur declaratio rex lib. 1. C. si liber. Imperialis Socius. super qual.
Alex. hic se fundat. ultra hos Iason in l. re coniunctū. no. 123. ff. de legat. 3.

Vel ciuitates hodie . i. lator in s. rufinus. num. 39. colum. 6. fuit de action.
Felyus in cap. cum non liceat. extra de præscrip. & fecit Alexander pro-
fundo in i. omnibus in princip. l. colum. 1. ff. ad Senat. Confult. Trebell.
& in l. more. colum. fin. ff. de acquir. hered. dum quærit eo loci, an ciui-
zates possint præscribere reuerfata Cafari in fignum fupremæ potestatis .
Trec. cap. 8. & dilipenct. col. 2. cap. 468. fupioriori anno. col. 2.

Pro quo primo. Chassaneus in consuetudine Burgun. tit. des confiscations. rubr. secunda. §. primo, versic. aduerte. tamen contra Alexandrum hic, citat Lapum allegatione 13. in fine. Carolus Ruinus consil. 167. visq. processu consil. 2. lib. 4.

Sed na est. Docui conf. 46. hoc lib.

Vnum subda. Andreas Tiraq. in tract. Lignag. §. 36. gloss. 2. vers. quod si postea, nume. 15.

Confirmo pro ea. Sequitur Carolus Ruinus conf. 113. viso præcepto col. 3. lib. 1. & Berous conf. 43. super specie col. 1. nu. 3. lib. 2.

Scholia ad xxxij. Resp.

B *Ad ista laudandis.* Docui foci quæ nuncudo Hypothymum. 3.
Sed in scriptis. Purpuratus cap. 121. l. u. 17. §. agnol. 312. v. vbi dic-
 tæsum in quo defueterat iuramentum nella præzua femplena probatio-
 ne pura fici ego probavi iuratum, non tamen præzua quantitate hoc ca-
 su petere potero, quod mihi defueterat iuramentum fere quantitate, &
 ftabitur in hoc iuramento meo, ita Reynyrus de Forliuo in l. 11. ff. de
 liem iuratum, Cepola cap. 210. aliquis mutauit et fcribi, quod iux-
 te poffet referant hoc iuramentum ad illud quod est vbi veriffimè & pro-
 pterea alius uis fumi hoc doctrina dom effem Auditor feudori domi-
 num Marchionem de Malafpinis cum quodam paupere proballes mu-
 tum volebat iurare de quantitate ufque ad 25. aureos. ego habita ratio-
 nem ad vilitatem perfonarum, & extremam vtilitatem pauperum refu-
 tauit, & iuramentum præfcripfit in vniuerfum, altera Hypothymum
 docui in fin. fol. 61. C. de electis, & in lectis confidio. 3. quo-
 num, col. 3. §. vbi certum præfcripfit Marfil. agn. 689. Aff. dec. 117.
 Duer. dec. 144. Tiraqueolus in tract. Lign. ad finem q. 18. Pleas Olfus
 dec. 32. Pedemontia 36. §.

Benefactor. Sequitur comprobando Crauet.conf.281.col.2.
Quamvis colorus. Infra confil.114.lib.4.vbi melius cadit. Adde Crauetrum qui citat Alexandrum, & sequitur confil.377.scripsi. nume.17.& 19.vbi alios citat. Sequitur paucialiter hanc propositionem Carolus Ruinus,confil.9.vifis diligenter.colum.fin.lib.3. Idem Ruin.confil.106. In hac loci confil.4.nu.21.lib.5.

An ista quantitas. Sequitur pluribus adductis Andr. Tiraq. in l. 6 v. quam. in uerbo, omnia. nu. 3. C. de reuoc. don.

Scholium ad xxxiij. Resp.

V *Isothermate*. Ad declarationem huius consilij, non esset alienum præmittere consilium Baldi in ordine. 274. quia solam nullitatem. lib. 3. Purpur. consil. 176. colum. 1. § Alciatum resp. 36. licet tom. 2. lib. 6. col. 2. nu. 11. vers. & ista interpretatio, ubi simpliciter sequitur Alexandrū hic & eius rationes. 3

Et maxime. Raphael Fulgofius confil. 107. super eo de quo primo. columbini. Alexander confil. 3. colum. 2.60. colum. 3. num. 7. & 17. & 166. lib. 2. 126. in fine. lib. 3. Decius confil. 360. perferutur omnibus 4.8. viuis allegationibus. colum. 1.499. In causa. colum. penult. Affili. dicit. 21. in ordin. & 271. In quodam. Felynis in cap. ex tenore in verbo, non praest. impedimentum. extra. de recript. Hypolin. l. viuis. §. cogniturum. num. 21. ff. de quesi.

Benefacti. Addo Alexandrum in l. i. nume. 64. verſ. & inferſt quòd ſi quis. ff. de acquiren. poſſeſſ. Bartolum in l. Iulianus. col. 6. ff. de cond. indebiti. & hunc textum conſiderat multum repetendo, Fortunius Garcius in l. omnes populi. n. 12. ff. de iuſt. & iur.

Is commune. Iacín Iñ. lxxviii. s. ff. de conf. Principum. ante Iafoneum, Alexander conf. iud. & s. ver. quia in dubio. l. b. 2. Decius in l. mo. re. num. 3. ff. de iurid. omni. iud. & in l. i. testamento. colum. 5. C. de mil. testam. Decius idem conf. l. i. quoniam iudicium respon. col. penul. & 77. vifo puto fupra scripto. colum. penul. & in l. i. potquam liti. colum. pen. & in l. i. potquam liti. col. 3. C. de pactis. & 44. v. t. t. prope conf. fultatious. colum. 3. Hypol. fingul. 772. fenda eft. C. tractat. confil. 222. & ane hos dictum hui Alexander in l. i. quancumq. C. de mil. testam. Franciscus Ripa in lex facti. col. 8. n. p. i. ff. de vulg. & pupill.

E. si quando. Alexander hic se extendit circa declarationem huius b-
cipio. *E. de iurisdictione* & in l. fin. §. in computatione. *Code tit. de liber-*
at. quoniam regulam veram intelligit, dummodo operetur secundum natu-
ram actus, qui applicatur, ut auctor est Alexander consil. 21. num. 6.

rofa.colu.fim.2.54.viſo puncto & diligenter confideratis. colum.2. ad ſi-
nem. Natta ex reſtentionibus 346. colum.3. ante Alexandrum. Abbas re-
miſſa.col.2. Crauer.conf.38.ſ. teſtator filij hereditibus. n.14.
hem Reſponde. Crau.conf.2.80.col.1.vbi comenſatur.

Item *Repondo* *Clau.* *confl.* 2. 39. *col.* 1. vbi *comprobat.*
Attento quod. Ad *do* *Alexandrum* *confl.* 1. 18. *versis* *verbis.* *col.* 6. *fin.*
Decius *in* 1. *secunda.* *num.* 3. 6. *versis.* *secundo* *prædicta.* *C.* *de* *edn.* *Dom.*
ius *Alexander* *&* *Iafon* *in* *iudices.* *C.* *de* *iudicis.* *Felynus* *in* 1. *29.* *lecta*
Sanctæ *Matæ.* *num.* 27. *extra.* *de* *confitut.* *Decius* *confl.* 296. *In* *causa*
istorum *de* *formaliatis.* *column.* *fin.* *verf.* *secundo* *principales.* *acq.* *quom.*
uis *in* *cafu* *propofito.* *column.* 4. *num.* 19. 4. 10. *In* *caufa* *mora.* *column.*

479. In controuenit quæ in celebri colum. 2. num. 7. & feci. 441. Carolus
quartus declarauit colum. penult. num. 17. Iuridicum esse arbitror con-
fessionem. colum. 2. nume. 5. §. 46. In causa magnificorum, num. 14. vbi
habere locum in arbitrator, post Baldum in cap. i. circa fi. de inueſti-
turiæ facta & post Card. confi. 140. fañtum tale eff. magnifer Baro.
col. fi. §. 80. ad fi. quæritur an petitio. §. 87. coram magnificis. col. 2. ubi ca-

dem iura & auctoritates citat, firmando ampliatione. Bob. 3. nume. 9. Se-
renissimus Imperator. colum. 2. nume. 9. Bald. consil. 92. super tertio pa-
cto. & 142. lib. 1. Crauetra consil. 153. col. 1. & plenius 179. Hypol. in rub.
nu. 89 ff. de fideiuss. & in l. qui eadem. col. 3. ff. ad l. Cornel.

Et sententia. Repetita allegatio per eundem consil. 104. col. 1. lib. 5. & plures Ne uiz. consil. 41. uer. contrarium teneo. nu. 27.

Impedire executionem. Adde Alexan. confil. 77. In causa & lre col. pen. in lib. 2. Idem Alexan. in 1. 4. §. condemnatum. ff. de re iudic. & in l. si ex sol. col. 3. C. de transact. & Bart. in l. si ad quem. column. 2. ff. de acqu. hered. Dec. confil. 360. perfructuatis omnibus, column. 2. Afflicti. decil. 18. diu et. Paul. de Cast. confil. 260. visis compromisso & laudo, col. 3. ver. hoc primum lib. 1.

Primo Bartolus. Sequitur Alexander in l. si ita stipulatus. §. Cnifogonus. ff. de verb. obligatio. Iason in l. 2. §. si. & in l. stipulatio ista. §. si stipuler. ff. de verb. oblig. Praet. Papicenus in forma libelli, quo agitur ad rem ex compromisso gl. applicanda pro medietate. & in for. quo agitur, ut pacta seruentur. gloss. pacta. num. 7.

Scholia ad xxxiii. Resp.

Visobemate. Boissius titulo de confesso. num. 60. testatur Alen-
dram in hoc consil. not. loqui. Andr. Tiraq. in tract. retract. conu-
6. l. gloss. 5. num. 14.

L. *Quis maior*. Pro intelligentia dictorum Alexandri hic, et insinuat, d. li. qui maior adde Fulgencium conf. 120. super eodem. et rursus, et confil. . . et 188. domna Graulouba. et 160. Iohannes et Gami. Baldus confil. 9. in fine. ad d. li. 3. Alexander confil. 8. et 8. bo. b. Corneus confil. 124. li. 3. et 4. ad d. li. 3. Alexander confil. 8. et 8. bo. b. Iafon confil. 9. et 11. li. 3. Raimundus confil. 120. et 121. et 125. et 128. eodem libi. . . Natta 331. Angelus Acreinus confil. . . Negeri et alij n. li. 3. et 4. de uerb. obic. Berolus in cap. pont. num. 9. et al. locuti. Item Aug. b. Berolus confil. 8. et 17. li. 3. et 14. et 15. et 18. li. 3. vbi nota b. et alij. Rimalind. senior confil. 51. et 52. et 53. et 54. et 55. et 56. et 57. et 58. et 59. et 60. et 61. et 62. et 63. et 64. et 65. et 66. et 67. et 68. et 69. et 70. et 71. et 72. et 73. et 74. et 75. et 76. et 77. et 78. et 79. et 80. et 81. et 82. et 83. et 84. et 85. et 86. et 87. et 88. et 89. et 90. et 91. et 92. et 93. et 94. et 95. et 96. et 97. et 98. et 99. et 100. et 101. et 102. et 103. et 104. et 105. et 106. et 107. et 108. et 109. et 110. et 111. et 112. et 113. et 114. et 115. et 116. et 117. et 118. et 119. et 120. et 121. et 122. et 123. et 124. et 125. et 126. et 127. et 128. et 129. et 130. et 131. et 132. et 133. et 134. et 135. et 136. et 137. et 138. et 139. et 140. et 141. et 142. et 143. et 144. et 145. et 146. et 147. et 148. et 149. et 150. et 151. et 152. et 153. et 154. et 155. et 156. et 157. et 158. et 159. et 160. et 161. et 162. et 163. et 164. et 165. et 166. et 167. et 168. et 169. et 170. et 171. et 172. et 173. et 174. et 175. et 176. et 177. et 178. et 179. et 180. et 181. et 182. et 183. et 184. et 185. et 186. et 187. et 188. et 189. et 190. et 191. et 192. et 193. et 194. et 195. et 196. et 197. et 198. et 199. et 200. et 201. et 202. et 203. et 204. et 205. et 206. et 207. et 208. et 209. et 210. et 211. et 212. et 213. et 214. et 215. et 216. et 217. et 218. et 219. et 220. et 221. et 222. et 223. et 224. et 225. et 226. et 227. et 228. et 229. et 230. et 231. et 232. et 233. et 234. et 235. et 236. et 237. et 238. et 239. et 240. et 241. et 242. et 243. et 244. et 245. et 246. et 247. et 248. et 249. et 250. et 251. et 252. et 253. et 254. et 255. et 256. et 257. et 258. et 259. et 260. et 261. et 262. et 263. et 264. et 265. et 266. et 267. et 268. et 269. et 270. et 271. et 272. et 273. et 274. et 275. et 276. et 277. et 278. et 279. et 280. et 281. et 282. et 283. et 284. et 285. et 286. et 287. et 288. et 289. et 290. et 291. et 292. et 293. et 294. et 295. et 296. et 297. et 298. et 299. et 300. et 301. et 302. et 303. et 304. et 305. et 306. et 307. et 308. et 309. et 310. et 311. et 312. et 313. et 314. et 315. et 316. et 317. et 318. et 319. et 320. et 321. et 322. et 323. et 324. et 325. et 326. et 327. et 328. et 329. et 330. et 331. et 332. et 333. et 334. et 335. et 336. et 337. et 338. et 339. et 340. et 341. et 342. et 343. et 344. et 345. et 346. et 347. et 348. et 349. et 350. et 351. et 352. et 353. et 354. et 355. et 356. et 357. et 358. et 359. et 360. et 361. et 362. et 363. et 364. et 365. et 366. et 367. et 368. et 369. et 370. et 371. et 372. et 373. et 374. et 375. et 376. et 377. et 378. et 379. et 380. et 381. et 382. et 383. et 384. et 385. et 386. et 387. et 388. et 389. et 390. et 391. et 392. et 393. et 394. et 395. et 396. et 397. et 398. et 399. et 400. et 401. et 402. et 403. et 404. et 405. et 406. et 407. et 408. et 409. et 410. et 411. et 412. et 413. et 414. et 415. et 416. et 417. et 418. et 419. et 420. et 421. et 422. et 423. et 424. et 425. et 426. et 427. et 428. et 429. et 430. et 431. et 432. et 433. et 434. et 435. et 436. et 437. et 438. et 439. et 440. et 441. et 442. et 443. et 444. et 445. et 446. et 447. et 448. et 449. et 450. et 451. et 452. et 453. et 454. et 455. et 456. et 457. et 458. et 459. et 460. et 461. et 462. et 463. et 464. et 465. et 466. et 467. et 468. et 469. et 470. et 471. et 472. et 473. et 474. et 475. et 476. et 477. et 478. et 479. et 480. et 481. et 482. et 483. et 484. et 485. et 486. et 487. et 488. et 489. et 490. et 491. et 492. et 493. et 494. et 495. et 496. et 497. et 498. et 499. et 500. et 501. et 502. et 503. et 504. et 505. et 506. et 507. et 508. et 509. et 510. et 511. et 512. et 513. et 514. et 515. et 516. et 517. et 518. et 519. et 520. et 521. et 522. et 523. et 524. et 525. et 526. et 527. et 528. et 529. et 530. et 531. et 532. et 533. et 534. et 535. et 536. et 537. et 538. et 539. et 540. et 541. et 542. et 543. et 544. et 545. et 546. et 547. et 548. et 549. et 550. et 551. et 552. et 553. et 554. et 555. et 556. et 557. et 558. et 559. et 560. et 561. et 562. et 563. et 564. et 565. et 566. et 567. et 568. et 569. et 570. et 571. et 572. et 573. et 574. et 575. et 576. et 577. et 578. et 579. et 580. et 581. et 582. et 583. et 584. et 585. et 586. et 587. et 588. et 589. et 590. et 591. et 592. et 593. et 594. et 595. et 596. et 597. et 598. et 599. et 600. et 601. et 602. et 603. et 604. et 605. et 606. et 607. et 608. et 609. et 610. et 611. et 612. et 613. et 614. et 615. et 616. et 617. et 618. et 619. et 620. et 621. et 622. et 623. et 624. et 625. et 626. et 627. et 628. et 629. et 630. et 631. et 632. et 633. et 634. et 635. et 636. et 637. et 638. et 639. et 640. et 641. et 642. et 643. et 644. et 645. et 646. et 647. et 648. et 649. et 650. et 651. et 652. et 653. et 654. et 655. et 656. et 657. et 658. et 659. et 660. et 661. et 662. et 663. et 664. et 665. et 666. et 667. et 668. et 669. et 670. et 671. et 672. et 673. et 674. et 675. et 676. et 677. et 678. et 679. et 680. et 681. et 682. et 683. et 68

ni paco iurato et 12. hoc. eod. lib. *no. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846.*

Tertio principaliter. Fel. in c. ex tenore. in prin. col. 2. ex. de refex.

Super eo autem. Hypol. lingul. 423. compromissum. & 679. Ber. de.
cilio. supra citato.

Decur. *probat*. Curtius senior post Alexandrum hic confil. 31. h. Decur. confil. 39. iudicium esse arbitror conclusionem, quam manne in folio meo. Alexandrum confil. 87. iudic. fin. lib. 3. Romanum in folio. ff. de arbitris. Confil. 87. ex capitulo. Ovisius dicit. confil. 63. quod fuit confilium de iuribus. Fely in cap. cl. pen. c. confil. quod. fuf. in l. i. ubi quidam. ff. de decur. num. 36. ff. de re iudicat. confil. 8. legat. Fely. in l. de unoquoque. num. 60. ff. de re iudicat. Dec. confil. 169. et diligenter in pto. faculate mea. cl. v. ver. confil. 87. et Andras Alciatus refpon. 34. contra domum. rom. 3. ubi dicitur. ff. de his que pertinent ad ius municipale. ubi dicit quod pto. fuit confilium pto. Alexandrum hic non ligat eos, qui fuit in probabili opinione. Romanum confil. 218. et propterea inferit quod cum Mactolano. et habitator praefumit habere iustam causam ignorante fiamt Laudens, ideoque non ligatur. 2.

Marci Antoni Scholia

Quod si testator. Pluribus comprobatur Crau. conf. 113. col. 1. & seq. Berous conf. 68. puncto. col. 2. lib. 2.

Scholia ad xxxix Resp.

Nec iam praefatus. Alexander declarat textum in d.8.iam in bello, & hunc textum, licet non faciat mentionem Alex. hic, declarat etiam Curt. iunior in l.1.precibus.nu.62. uenit. 2. est principalis. C. de imp. & alijs subfuit. fed minus bene Curtius hic intelligit hunc textum Porpatus autem in confinio inter decisiones Olafii post 108. nu.3. & sequens. refert intellectum Alexandri hic: & eum approbatum afferre Berous in cap. in praefentia. nu.45. extr. de probatio. Andreas Alecius hic praesumptio. regula.49. & lib.10. Pareg. cap.9.

Scholium ad xli. Resp.

Redditijs falsipetens. Decius conf. 175. in causa falsificatis. colum. 4. nu. 4. verif. sexto, quia in isto breui, illa dictio non est de manu aherius Franciscus Ripa in Iamdoneo nu. 145. verif. de clarea tertio, ff. de iureiurando. Alexander in l. fin. nu. 29. verif. habetis etiam. C. de edicto diui Adriani tollen. & ibi Decius nu. 37. Decius idem conf. 447. Carolus Ruinus conf. 11. in fine lib. 2.

Manu alterius. Adde ultra apostillatorem hic Alexandrum in l. quædam. §. nihil interest. ff. de edendo. Natam consil. 146. ubi sequitur post Alexandrum quem hic citat in puncto. & consil. 224.

Conscriba. Placet declaratio Gallorum, ad hanc conclusionem, vltra quos cito Alexandrum ita declarantem seipsum consil. 153. colum. 2. nu-

Respondeo quod dispositio dicta Aurb. Sequitur hanc responsum De-
cius conf. 490. visis & circumspicis omnibus, quæ in præsentem consulta-
tione proponuntur. Socinus in l. cum anus, vers. & pro hac opinione, nu.

Ad l. quis cum nullam. Pro faciliore intelligentia huius responsionis
Alexandri hic, ad hanc l. addo Alexandrum conf. 143. col. 3. nu. 9. in l. fe-
quenti. & in Authen. ex causa. nu. 14. & 16. C. de lib. praeferis. Socinum

Scholia ad xlvj. Respon.

Scholium ad ult. Respon.

ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ!

In *l. ego. S. domi.* Berous decif. 195. nu. 14. & quia Alexander bicogit,
quando maritus teneatur ad fructus rerum parafarnalianum, addo Baldum
omnes casus complectentem confil. 366. quidam nomine Rainerii. &
confil. feq. lib. 2. & 275. & 432. fuper dubia lib. 3. Alexander confil. 62. & 90.
lib. fequenti 144. lib. 5. 143. lib. 6. Decius confil. 52. 1. confultus ab Illuftri
domina Lucretia. Berous confil. 44. lib. 1. & 139. lib. 2. Socinus junior 66.
lib. 1. & Graius confil. 54. lib. primo. Natra confil. 75.

Per remedium l. 2. C. de rescind. vend. Quia Alexander hic agit de intellectu
Et l. 2. C. de rescind. vend. addo ad hanc l. & eius faciliorem intelligentiam
addo (inquam) Baldum conf. 40. lib. 1. in fine. vbi querit quomodo

Nam videtur. Hoc suppositum Alexandri, quod d.l. 2. habeat locum in contractu transactionis, est de episcopo, ut per Cagnolum in d.l. 2. & propterea Alexander infra in d. 1. 1. non contrarium. Scilicet quod d.l.

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation